

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์
ข้อมูลกฎหมายของประเทศมาเลเซียและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย

เสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดย
มหาวิทยาลัยบูรพา
วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2561

คำนำ

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้สัญญาจ้างที่ปรึกษาตามโครงการจัดทำฐานข้อมูลกฎหมายของสมาชิกอื่นของอาเซียน เรื่อง กฎหมายของประเทศมาเลเซียและข้อกำหนดเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย (สัญญาเลขที่ 95/2558) โดยที่สำนักกฎหมายต่างประเทศได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการฐานข้อมูลกฎหมายอาเซียน ซึ่งจะเป็นการรวบรวมและพัฒนาข้อมูลกฎหมายของประเทศสมาชิก ASEAN เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการไทยและนักธุรกิจไทยในการการค้าและขยายการลงทุนไปยังประเทศสมาชิกซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักกฎหมายต่างประเทศได้จ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำข้อมูลกฎหมายการค้าการลงทุนของประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งได้แก่ กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม ลาว สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย และเพื่อให้การจัดทำฐานข้อมูลกฎหมายอาเซียนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนครอบคลุมทั้งสามประชาคมภายใต้ประชาคมอาเซียน สำนักกฎหมายต่างประเทศจึงเห็นสมควรดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำข้อสรุปและรวบรวมข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรม และประชาคมการเมืองและความมั่นคงของประเทศอาเซียน จำนวนไม่เกิน 6 ประเทศ โดยประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศข้างต้นนี้ได้แก่ประเทศมาเลเซีย

รายงานฉบับสมบูรณ์ฉบับนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 บท ได้แก่ บทที่ 1 ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซีย บทที่ 2 ภาพรวมด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย และบทที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง ซึ่งในส่วนของบทที่ 3 นี้จะประกอบไปด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรม และประชาคมการเมืองและความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย อันได้แก่กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต กฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของระบบราชการ กฎหมายเกี่ยวกับวิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและการควบคุมสถานการณ์บ้านเมือง และกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซีย.....	1
1.1 ความนำ.....	1
1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของประเทศมาเลเซีย.....	1
1.1.2 ภาพรวมด้านประวัติศาสตร์.....	1
1.1.3 ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	3
1.1.4 ภาพรวมด้านการเมือง.....	5
1.2 นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	5
1.2.1 นโยบายภูมิบุตรหรือนโยบายบุตรของแผ่นดิน ค.ศ. 1969.....	6
1.2.2 นโยบายเศรษฐกิจใหม่ ค.ศ. 1970.....	9
1.2.3 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. 1971.....	12
1.2.4 นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งใน ค.ศ. 2012.....	14
1.2.5 นโยบายระดับชาติในด้านสตรีและแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนา สตรี ค.ศ. 2009.....	16
1.3 ความตกลงระหว่างประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มาเลเซียทำความตกลง ร่วมกับประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศ.....	17
1.3.1 ความตกลงว่าด้วยความสำคัญของข้อมูลด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ค.ศ. 1959.....	17
1.3.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกสีผิว ในการแข่งขันกีฬา ค.ศ. 1986.....	18
1.3.3 อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1995.....	20
1.3.4 อนุสัญญาว่าด้วยสัญชาติของหญิงที่สมรสแล้ว ค.ศ. 1959.....	22
1.3.5 ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 2012.....	23

2. ภาพรวมด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย.....	26
2.1 นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง	26
2.1.1 โครงสร้างทางการเมืองและการปกครองของประเทศมาเลเซีย	26
ก. ระบบพระราชาธิบดีและรูปแบบการปกครองเจ้าผู้ครองรัฐของ มาเลเซีย	29
(1) สมเด็จพระราชาธิบดี	29
(2) ประมุขระดับรัฐ	29
(3) สภาเจ้าผู้ครองรัฐ.....	30
ข. องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ.....	30
(1) องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติระดับประเทศ	30
(2) องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติระดับรัฐ	31
ค. องค์กรที่ใช้อำนาจบริหาร.....	32
ง. องค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ.....	32
จ. พรรคการเมืองที่สำคัญในมาเลเซีย	33
(1) พรรคการเมืองที่มีแนวทางทางการเมืองสนับสนุนชาว มาเลเซียเชื้อสายมุสลิม	34
(2) พรรคการเมืองที่มีแนวทางทางการเมืองสนับสนุนชาว มาเลเซียเชื้อสายจีน	34
(3) พรรคการเมืองที่มีแนวทางทางการเมืองสนับสนุนชาว มาเลเซียเชื้อสายอินเดีย.....	34
2.1.2 นโยบายอิสลามฮะฎอรี: อิสลามอารยะ	34
2.1.3 เหตุการณ์การจลาจลทางเชื้อชาติในปี ค.ศ. 1969 และ พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน ค.ศ. 1960	36
ก. การจลาจลทางเชื้อชาติในปี ค.ศ. 1969	37
ข. พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน ค.ศ. 1960	39
2.1.4 โครงการบัตรประชาชนมาเลย์ ค.ศ. 2001.....	41
2.1.5 โครงการปฏิรูประบบราชการ ค.ศ. 2010	44

2.2 ความตกลงระหว่างประเทศด้านการเมืองและความมั่นคงที่มาเลเซีย	
ทำความตกลงร่วมกับประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศ	45
2.2.1 อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมการฆ่าล้าง เผ่าพันธุ์ ค.ศ. 1948.....	46
2.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958	47
2.2.3 ปฏิญญาอาเซียน ค.ศ. 1967	48
2.2.4 อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2007 ...	49
3. กฎหมายเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง	52
3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา	52
3.1.1 ความนำ	52
3.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	72
3.1.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	74
3.2 กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน.....	81
3.2.1 ความนำ	81
3.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	81
3.2.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	97
3.3 กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข.....	101
3.3.1 ความนำ	101
3.3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	103
3.3.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	144
3.4 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม.....	150
3.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการเด็ก	153
(1) ความนำ	153
(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	154

3.4.2	กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการคนพิการ	158
	(1) ความนำ	158
	(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	159
3.4.3	กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการคนอัมพาต.....	160
	(1) ความนำ	160
	(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	161
3.4.4	กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการคนชรา.....	162
	(1) ความนำ	162
	(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	163
3.4.5	กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสตรีและครอบครัว	164
	(1) ความนำ	164
	(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	165
3.4.6	กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้ประสพภัยพิบัติ.....	167
	(1) ความนำ	167
	(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	168
3.4.7	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	168
3.5	กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร	182
	3.5.1 ความนำ.....	182
	3.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	190
	3.5.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	196
3.6	กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	199
	3.6.1 ความนำ.....	199
	3.6.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	200
	3.6.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	222
3.7	กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	226
	3.7.1 ความนำ.....	226
	3.7.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	227
	3.7.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	237

3.8 กฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของระบบราชการ	241
3.8.1 ความนำ	241
3.8.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	244
3.8.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	253
3.9 กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง.....	261
3.9.1 ความนำ	261
3.9.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	262
3.9.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	285
3.10 กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและการควบคุมสถานการณื บ้านเมือง.....	289
3.10.1 ความนำ.....	289
3.10.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	290
3.10.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง.....	300
3.11 กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	302
3.11.1 ความนำ.....	302
3.11.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	303
3.11.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง.....	316

บทที่ 1

ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซีย

1.1 ความนำ

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 2 ส่วน โดยมีทะเลจีนใต้กั้น ส่วนแรกคือ มาเลเซียตะวันตก อยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทรมลายูและคาบสมุทรอินโดจีน ประกอบด้วย 11 รัฐ คือ ปาหัง สลังงอร์ เนกรีเซมบิลัน มะละกา ยะโฮร์ เปรัค กลันตัน ตรังกานุ ปีนัง เคดะห์ และเปอร์ลิส อาณาเขตของมาเลเซียตะวันตกมีพรมแดนติดประเทศไทยทางรัฐกลันตัน เปรัค เปอร์ลิส และเคดะห์ และติดกับสิงคโปร์ทางรัฐยะโฮร์ ส่วนที่ 2 คือ มาเลเซียตะวันออก อยู่ทางตอนเหนือของเกาะบอร์เนียว ประกอบด้วย 2 รัฐคือ ซาบাহ์ และซาราวัก มีพรมแดนทิศใต้ทุกส่วนติดกับอินโดนีเซีย แต่ล้อมรอบประเทศบรูไนดารุสซาลามด้วยรัฐซาราวักเพียงรัฐเดียว นอกจากนี้ ยังมีเขตการปกครองภายใต้สหพันธรัฐอีก 3 เขต คือ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ซึ่งมีฐานะเป็นเมืองหลวง เมืองปูตราจายา ซึ่งมีฐานะเป็นเมืองศูนย์กลางของระบบราชการ และเกาะลาบวน เกาะขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว¹

1.1.2 ภาพรวมด้านประวัติศาสตร์

ประเทศมาเลเซียถือเป็นประเทศที่มีความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน สายธารทางประวัติศาสตร์ของมาเลเซียแม้จะมีพื้นที่ทับซ้อน หรือมีรากทางประวัติศาสตร์ร่วมกันในกลุ่มประเทศภาคพื้นทวีป แต่อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าจุดตั้งต้นทางประวัติศาสตร์ของประเทศของมาเลเซียมีความชัดเจนขึ้นในศตวรรษที่ 15² เมื่อมะละกากลายเป็นศูนย์กลางอำนาจในคาบสมุทรมลายู ด้วยที่มาทางประวัติศาสตร์และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศมาเลเซียในปัจจุบันที่เป็นคาบสมุทรมลายู ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าทางทะเลในยุคพาณิชย์นิยม ไปจนถึงการอยู่บนเส้นทางการล่า

¹ ไพลิน ภูจินาพันธุ์, ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2556), หน้า 8.

² บาร์บารา วัตสัน อันดาญา และ ลีโอนาร์ด วาย อันดาญา (เขียน) พรรณี ฉัตรพลรักษ์ (แปล), ประวัติศาสตร์มาเลเซีย (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2551), หน้า 557.

แผ่นดินในยุคอาณานิคม หากพิจารณาตามประวัติศาสตร์นิพนธ์ของประเทศมาเลเซียแล้วอาจพบว่าประวัติศาสตร์ของประเทศมาเลเซียสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ยุคสมัยดังนี้³

(1) ยุคอาณาจักรโบราณ ประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานี้เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของอาณาจักรศรีวิชัย ในช่วงศตวรรษที่ 7-12 ที่มีศูนย์กลางอยู่บริเวณคาบสมุทรมลายู โดยเป็นอาณาจักรที่ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางการค้า ที่สำคัญระหว่างสองอาณาจักรใหญ่อันได้แก่ จีนและอินเดีย ความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ทำให้อาณาจักรศรีวิชัยสามารถส่งสมความมั่งคั่งจากการค้า ในฐานะที่เป็นเมืองท่าเครือข่ายการค้าทางทะเลที่สำคัญของโลก ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับโลกภายนอกผ่านเรือสินค้าต่าง ๆ จนทำให้วัฒนธรรมฮินดู-พุทธกลายเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมหลักภายในอาณาจักรศรีวิชัย เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมอำนาจลง ศูนย์กลางประวัติศาสตร์นิพนธ์จึงเคลื่อนตัวมาสู่อาณาจักรมะละกา

(2) ยุคการสร้างศูนย์กลางอำนาจบนช่องแคบมะละกา ประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานี้บอกเล่าถึงการสงครามที่เกิดขึ้นเพื่อรวบรวมแว่นแคว้นต่าง ๆ ในบริเวณคาบสมุทรมลายูและช่องแคบมะละกาให้อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรมะละการะหว่างศตวรรษที่ 15-17 การเติบโตของการค้าทางทะเลส่งผลให้มะละกากลายเป็นเมืองท่านานาชาติ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อทางการค้าระหว่างโลกตะวันตก ซึ่งมีโปรตุเกสเป็นผู้นำสำคัญ กับโลกการค้าของตะวันออกที่มีเปอร์เซียเป็นแกนกลางสำคัญ เชื่อมโยงมาจนถึงโลกการค้าของตะวันออกที่มีจีนและอินเดียเป็นศูนย์กลางสำคัญ เส้นทางการค้าเหล่านี้ล้วนอาศัยช่องแคบมะละกาและอาณาจักรมะละกาเป็นประตูทางการค้า นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์นิพนธ์ในช่วงเวลาดังกล่าวยังชี้ให้เห็นถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมอิสลาม โดยกลุ่มพ่อค้าชาวอาหรับและพ่อค้าชาวอินเดียเชื้อสายมุสลิม การเผยแผ่ศาสนาอิสลามพร้อมกับการอุปถัมภ์ทางการค้าระหว่างกลุ่มพ่อค้าอาหรับและอินเดียเชื้อสายมุสลิมกับชนชั้นผู้ปกครองท้องถิ่นในอาณาจักรมะละกา ทำให้ศาสนาอิสลามลงหลักปักฐานในบริเวณประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไนมาจนถึงปัจจุบัน

(3) ยุคอาณานิคมแห่งจักรวรรดิอังกฤษ ประวัติศาสตร์ของมาเลเซียในช่วงนี้บอกเล่าบทบาทของอังกฤษที่เข้ามามีอิทธิพลต่อมะละกานับตั้งแต่ ค.ศ. 1786-1941 อังกฤษเริ่มเข้ามาติดต่อกับมะละกามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการค้า แต่ต่อมาเมื่อเกิดการแข่งขันกันระหว่างเจ้าอาณานิคมตะวันตก รวมถึงความต้องการทรัพยากร เช่น ดีบุก ทำให้อังกฤษตัดสินใจเข้าแทรกแซงการเมืองของมะละกา

³ Virginia Matheson Hooker, *Short History of Malaysia: Linking East and West* (New South Wales: Allen & Unwin, 2003), pp. 3-11.

และยึดครองมะละกาให้กลายเป็นหนึ่งในดินแดนอาณานิคมของอังกฤษ ประวัติศาสตร์ในช่วงนี้ยังได้อธิบายถึงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่อังกฤษได้เข้ามาสร้างให้กับมะละกา รวมถึงการเข้ามามีอิทธิพลของญี่ปุ่นในระยะเวลานั้น ๆ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประวัติศาสตร์นิพนธ์ของมาเลเซียในช่วงเวลานี้มักจบลงด้วยการบอกเล่าถึงกระบวนการเรียกร้องเอกราชจากเจ้าอาณานิคมอังกฤษที่นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์

(4) ยุคการสร้างรัฐ-ชาติมาเลเซีย ประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการของประเทศมาเลเซีย กำหนดให้มาเลเซียในฐานะรัฐชาติสมัยใหม่เกิดขึ้นภายหลัง ค.ศ. 1965 ภายหลังจากที่สิงคโปร์ประกาศแยกตัวเพื่อปกครองตนเอง ประวัติศาสตร์นิพนธ์ในช่วงเวลานี้มักบอกเล่าการจัดตั้งโครงสร้างทางการเมืองใหม่ การรวมตัวกันเป็นพันธมิตรทางการเมืองเพื่อการปกครองประเทศภายหลังจากการได้รับเอกราชจากอังกฤษ อาทิ การเกิดขึ้นของพรรคอัมโน (United Malays National Organization: UMNO) รวมถึงการอธิบายให้เห็นความขัดแย้ง การต่อรอง การประสานผลประโยชน์ระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายต่าง ๆ ที่นำไปสู่การคลี่คลายความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง

1.1.3 ภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรม

สำนักงานสถิติแห่งชาติมาเลเซีย (Department of Statistics Malaysia) เปิดเผยว่าในปี ค.ศ. 2014 มาเลเซียมีประชากรมากกว่า 30 ล้านคน⁴ ในปัจจุบันประกอบด้วยกลุ่มเชื้อชาติหลัก 3 กลุ่ม คือ ชาวมลายู เชื้อสายมลายู ชาวมลายูเชื้อสายจีน และชาวมลายูเชื้อสายอินเดียที่อาศัยอยู่บนคาบสมุทรมลายูเป็นส่วนใหญ่ ส่วนชนพื้นเมืองอื่นๆ เช่น อิบัน (Ibans) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐซาราวัก รายละเอียดโดยสรุปด้านภาพรวมของสังคมและวัฒนธรรมมีดังนี้⁵

(1) กลุ่มชาติพันธุ์และเชื้อชาติ

สภาพสังคมของประเทศมาเลเซียมีลักษณะเป็นพหุสังคม ประกอบด้วยประชากร กลุ่มชนหรือชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ได้แก่ เชื้อชาติมลายูหรือชาวมลายู (Melayu) หรือ (Malay) เชื้อชาติจีน เชื้อชาติอินเดีย รวมทั้งชาวพื้นเมืองที่อยู่มาดั้งเดิม (The Orang Asli) นอกจากนี้ ยังมีชนเผ่าชนน้อยใหญ่กระจายกันอยู่ในหลายรัฐ ซึ่งกลุ่มชนในแต่ละเชื้อชาติมีความแตกต่างกันทางภาษา ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่

⁴ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศมาเลเซีย (สามารถเข้าถึงได้ผ่าน www.statistics.gov.my)

⁵ ประยูร อัครบวร, ระบบบริหารราชการของสหพันธรัฐมาเลเซีย (นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2557), หน้า 41-43.

ในส่วนของการมาเลเซียเชื้อสายจีน มักจะประกอบอาชีพค้าขาย และทำธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มชน ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ส่วนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูนั้นมีค่านิยมต่อกลุ่มชนของตนเองว่าเป็นบุตรแห่งแผ่นดิน (ภูมิบุตร) ซึ่งเหนือกว่าชนชาติอื่นๆ ที่อยู่ไหนแหลมมลายูด้วยกัน ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทางด้านเกษตร ส่วนชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดีย มักประกอบอาชีพค้าขาย มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจรองลงมาจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

กลุ่มชนพื้นเมืองของประเทศมาเลเซียประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ (ก) กลุ่มชนพื้นเมืองบริเวณคาบสมุทรมาเลเซีย (Malay peninsula) (ข) กลุ่มชนพื้นเมืองบริเวณรัฐซาบฮาร์ และ (ค) กลุ่มชนพื้นเมืองบริเวณรัฐซาราวัก

(2) ภาษาที่ใช้ในประเทศมาเลเซีย ภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้ในประเทศมาเลเซียมีหลายภาษา โดยภาษาที่ใช้ในราชการ คือ ภาษามลายู หรือ ภาษามลายู (Bahasa Melayu) นอกจากนั้นยังมีการใช้ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาอินเดีย และภาษาทมิฬ

(3) การแต่งกาย สำหรับการแต่งกายในวิถีชีวิตประจำวันของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ทั้งผู้ชายและผู้หญิงจะมีค่านิยมในการแต่งกายตามประเพณี โดยเฉพาะผู้หญิงที่พ้นจากวัยรุ่นมาแล้วจะสวมฮิญาบและแต่งกายมิดชิด อย่างไรก็ตาม ลักษณะการแต่งกายของประชาชนชาวมาเลเซียก็ขึ้นอยู่กับเชื้อชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ของตนด้วย ทั้งนี้ อาจจำแนกออกไปเป็นการแต่งกายของชนพื้นเมือง การแต่งกายของชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน การแต่งกายของชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดีย

(4) การนับถือศาสนา ชาวมาเลเซียส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 60 ส่วนชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนนับถือลัทธิเต๋าและศาสนาพุทธนิกายมหายาน สำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดียนับถือศาสนาฮินดู แต่มีบางส่วนนับถือศาสนาคริสต์

ประเทศมาเลเซียได้นำหลักการของคัมภีร์อัลกุรอานในศาสนาอิสลามเข้ามาใช้ในการปกครองประเทศด้วย เช่น ประมุข หรือสุลต่านแห่งรัฐต้องเป็นอิสลามิกชน ถือว่าฐานะของสุลต่านอยู่สูงทั้งทางศาสนาและทางการเมือง การปกครอง สุลต่านจะแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลศาสนา ซึ่งจะพิจารณาแต่คดีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม และกฎหมายประเพณีในเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านศาสนา โดยมีกรมศาสนาเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลในด้านนี้

(5) ขนบธรรมเนียมและประเพณีท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะสังคมของประเทศมาเลเซีย อาจกล่าวได้ว่าสังคมของมาเลเซียมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของประชากรนั้น ทำให้ประเทศมาเลเซียมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

ตามไปด้วย โดยกลุ่มคน แต่ละเชื้อชาติล้วนมีวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยสะท้อนและแสดงออกมาผ่านทางงานเทศกาล งานเฉลิมฉลอง และการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ

ในสังคมและวัฒนธรรมของมาเลเซียแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันออกไป เช่น ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีแบบ “Adat Temenggong” ที่ยึดถือสายเลือดทางฝ่ายบิดาเป็นผู้รับมรดก สืบทอด เป็นขนบธรรมเนียมที่ยึดถือในรัฐส่วนใหญ่ของแหลมมลายู (ยกเว้นรัฐเนกรีเซมปีลิน) ซึ่งเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือมาตั้งแต่ยุคมะละกา สำหรับรัฐเนกรีเซมปีลินยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี แบบ “Adat Minangkabau” หรือ “Adat Perpatih” ซึ่งหมายถึงอำนาจต่าง ๆ และทรัพย์สินมรดกจะถูกสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งทางสายเลือดของมารดา ซึ่งมรดกจะตกมาเป็นของบุตรสาว

1.1.4 ภาพรวมด้านการเมือง

ระบอบการเมืองการปกครองที่ประเทศมาเลเซียใช้อย่างเป็นทางการภายหลังได้รับเอกราชคือ ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยโครงสร้างการบริหารราชการภายในเป็นแบบสหพันธรัฐ (Federal state) ในระดับชาติ มีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำฝ่ายบริหาร โดยสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี สำหรับฝ่ายนิติบัญญัติใช้ระบบสองสภา อันประกอบไปด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ในระดับท้องถิ่น มีฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในแต่ละรัฐเช่นกัน

พรรคการเมืองที่สำคัญคือ พรรคอัมโน ซึ่งสามารถครองเสียงข้างมากในสภาและเป็นพรรครัฐบาลอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม พรรค PAS ในฐานะพรรคฝ่ายค้านก็เป็นคู่แข่งที่สำคัญและมีอิทธิพลในเวทีทางการเมืองของมาเลเซียเพิ่มมากขึ้น

1.2 นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม

เนื้อหาในการศึกษานี้มีความมุ่งหมายในการทำความเข้าใจประเทศมาเลเซียในลักษณะที่เป็นสภาพการณ์ปัจจุบันมากกว่าอดีต ดังนั้น นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรมของมาเลเซีย ทั้งที่เป็นนโยบายภายในประเทศ และระหว่างประเทศที่มาเลเซียต้องเข้าไปเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ จึงเน้นไปในช่วงที่มาเลเซียสามารถก่อตั้งรัฐชาติ (Nation State) ขึ้นมาใหม่ภายหลังการปลดแอกจากการเป็นอาณานิคมของเครือจักรภพ กล่าวคือ ภายหลัง ค.ศ. 1963⁶ ที่มาเลเซียสามารถจัดการปัญหาการแบ่งแยกประเทศและดินแดนต่างๆ ทั้งดินแดนบนเกาะบอร์เนียวเหนือ บรูไน และสิงคโปร์

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 471-472.

จากที่กล่าวมาประเด็นในการนำเสนอภาพรวมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซีย รวมถึงความตกลงหรือข้อผูกพันด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มาเลเซียได้ลงนามในระดับนานาชาติ จึงประกอบไปด้วยประเด็นทางนโยบายและความตกลงดังต่อไปนี้

1.2.1 นโยบายภูมิบุตรหรือนโยบายบุตรของแผ่นดิน ค.ศ. 1969

นโยบายด้านสังคมที่งานวิชาการจำนวนมากล้วนกล่าวถึงคือ นโยบายภูมิบุตร หรือนโยบายบุตรของแผ่นดิน (Bumiputera or Son of soil Policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญในช่วงสมัยการสร้างสรรค์มาเลเซียขึ้นมาใหม่ โดยเป็นนโยบายการให้สิทธิพิเศษทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองแก่ผู้ที่เป็ชวมลาญ และชนพื้นเมืองซึ่งมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อสังคมมาเลเซียในเวลาต่อมา

ภูมิบุตรเป็นแนวคิดสำคัญที่ยังคงมีอิทธิพลในสังคมมาเลเซียมาจนถึงปัจจุบัน ภูมิบุตรเป็นแนวคิดที่ไม่เพียงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย หากแต่ยังส่งต่ออิทธิพลไปสู่การจัดระเบียบทางสังคมของมาเลเซียอย่างมีนัยสำคัญ แรกเริ่มนั้นภูมิบุตรคือคำที่ใช้เรียก ชวมลาญ และชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่ถือกันว่าเป็นบรรพบุรุษของชวมมาเลย์⁷ (Orang Asli) ความหมายโดยตรงของคำว่าภูมิบุตรคือ บุตรแห่งแผ่นดิน แต่ความหมายโดยนัยแล้ว คำดังกล่าวมีความหมายเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างกันทางชาติพันธุ์ระหว่างกลุ่มคนอื่น ๆ ในประเทศ ทั้งชวจิน ชวอินเดียน และชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในมาเลเซีย ภูมิบุตรเป็นผลผลิตโดยตรงจากการเป็นอาณานิคมของจักรวรรดิอังกฤษที่พยายามต่อรองอำนาจทางการเมืองกับชนพื้นเมืองให้ยอมรับอำนาจรัฐบาลอังกฤษในการปกครองมาเลเซีย⁸ การให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่กลุ่มคนที่เป็นภูมิบุตรมากกว่ากลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ในสังคมมาเลเซีย ได้ช่วยผลิตซ้ำวาทกรรมภูมิบุตรให้ชยายอาณาบริเวณเข้าไปกำกับและควบคุมสังคมมาเลเซียในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ในด้านเศรษฐกิจ แนวคิดภูมิบุตรได้ทำให้เกิดนโยบายทางเศรษฐกิจที่เข้าไปให้สิทธิพิเศษแก่ชวมมาเลเซียเชื้อสายมลาญอย่างกว้างขวาง ทั้งการให้สิทธิการจ้างงานแก่ชวมมาญก่อนกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ⁹ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจผ่านโครงการและนโยบายต่าง ๆ เป็นจำนวน

⁷ ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร ศักดิ์สูง, ภูมิบุตร: ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งและกระบวนการพัฒนาประเทศมาเลเซีย (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2554), หน้า 24.

⁸ Edmund Terence Gomez, *Politics in Malaysia: The Malay dimension* (Routledge: Oxon, 2007), p.5.

⁹ R.S. Milne and Diane K. Mauzy, *Malaysian Politics under Mahathir* (Routledge: Longdon, 1999), p. 1.

มาก¹⁰ อาทิ การประชุมใหญ่ด้านเศรษฐกิจของชาวบุมิบุตร (Bumiputera Economic Congress) ในปี ค.ศ. 1965 รัฐบาลได้สร้างช่องทางเพื่อให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าถึงเงินทุนได้มากขึ้น โดยการสร้างธนาคารบุมิบุตร (Bank Bumiputera) ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแห่งแรก โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูสามารถเข้าถึงสินเชื่อเพื่อสร้างกิจการทางธุรกิจของตนเองได้ นอกจากนี้ ภายหลังจากการจัดตั้งธนาคารบุมิบุตรแล้ว รัฐบาลได้จัดตั้งสภาสินเชื่อเพื่อชนพื้นเมือง (Council of Trust for Indigenous People) เพื่อจะปล่อยสินเชื่อให้แก่ ชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่นอกเหนือไปจากกลุ่มชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ในปี ค.ศ. 2000 รัฐบาลมาเลเซียได้จัดทำแผนเพื่อสนับสนุนให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจัดตั้งกิจการของตนเอง โดยได้จัดทำแผนการเป็นผู้ประกอบการบุมิบุตร (Bumiputera Entrepreneur Project) วัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวคือ การช่วยให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจัดตั้งกิจการค้าปลีก (Retail) ของตนเองเพิ่มมากขึ้น

แนวคิดบุมิบุตรยังมีอิทธิพลในการกำหนดยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจสืบเนื่องมาจนถึงปี ค.ศ. 2003 โดยรัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดแผนการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการบุมิบุตรขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความก้าวหน้า โดยสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งชุมชนพาณิชย์และอุตสาหกรรมแห่งบุมิบุตร (Bumiputera Commercial and Industrial Community) เพื่อให้เกิดการรวมตัวกันระหว่างผู้ประกอบการ ต่อมาในปี ค.ศ. 2006 รัฐบาลของนายอับดุลเลาะห์ อาหมัด บาดาวี (Abdullah Ahmad Badawi) ได้ประกาศจัดตั้งกองทุนเพื่อที่อยู่อาศัยให้แก่บุมิบุตร (Bumiputera Property Trust Foundation) โดยมีเงินเริ่มต้นกองทุน 2 พันล้านริงกิตมาเลเซีย (MYR) ความพยายามของรัฐบาลมาเลเซียที่เข้าไปสนับสนุนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในขณะเดียวกันก็ลดบทบาททางเศรษฐกิจของกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ในมาเลเซียลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนมาเลเซียเชื้อสายจีน

¹⁰ อภิเชษฐ กาญจนดิฐ และสายัณห์ สิทธิโชค, รายงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องเชื้อชาติกับนโยบายทางการเมืองของพรรคอัมโนในภาวะพหุสังคมของมาเลเซียจากอดีตถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 1946-2007), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2551, หน้า 84-93.

ในด้านสังคม แนวคิดกัมบัตร์ได้เข้าไปมีบทบาทในการวางรากฐานทางการศึกษาให้แก่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นอย่างดี¹¹ โดยระบบการศึกษาตามแนวคิดกัมบัตร์จะให้สิทธิในการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยแก่เยาวชนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากกว่าเยาวชนจากเชื้อสายอื่น ๆ ระบบดังกล่าวกำหนดโควตาในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำของรัฐให้นักศึกษาที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ทำให้การแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยมีน้อยลงในกลุ่มชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู และในขณะเดียวกันรัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2504 (Education Act 1961) เพื่อผลักดันให้มีการใช้ภาษามลายูเป็นภาษาทางการในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย

ยิ่งไปกว่านั้นในทางการเมือง แนวคิดกัมบัตร์ก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งไม่ต่างไปจากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ ในรัฐธรรมนูญของประเทศมาเลเซียได้กำหนดให้ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูหรือกัมบัตร์เท่านั้น¹² นอกจากนี้ พรรคการเมืองขนาดใหญ่ของมาเลเซียส่วนใหญ่ล้วนรับแนวคิดกัมบัตร์เข้าไปดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นพรรคอัมโน (UMNO) ซึ่งมีการกำหนดให้ผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคได้ต้องเป็นกัมบัตร์เท่านั้น แต่ภายหลังได้มีการผ่อนปรนกฎเกณฑ์ดังกล่าวลงโดยเปิดโอกาสให้ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอื่น ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคได้¹³ ในขณะที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านอย่างพรรคพาส (PAS) กลับใช้แนวคิดกัมบัตร์ในการขับเคลื่อนพรรคอย่างเข้มข้นโดยพยายามเสนอนโยบายการสร้างสังคมมาเลเซียให้เป็นรัฐศาสนา ซึ่งมีชาวกัมบัตร์มุสลิม (Muslim Bumiputeras) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมมาเลเซีย¹⁴

แนวคิดกัมบัตร์ที่แทรกอยู่ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ย่อมทำให้สังคมมาเลเซียก่อรูปขึ้นเพื่อรองรับกับชาวมลายูเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แนวคิดกัมบัตร์ก็ได้สร้างปัญหาให้กับชาวมาเลเซียเชื้อสายอื่น ๆ ผู้ซึ่งอยู่ร่วมสังคมเดียวกันกับกัมบัตร์ โดยเฉพาะชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนซึ่งจะ

¹¹ เหมือนขวัญ เรณูมาศ และภูวิน บุนยยะเวชชีวิน, ว่าด้วยชาติพันธุ์และเศรษฐกิจการเมืองมาเลเซีย, *วารสารรัฐสมิแล* 34: 1, 2556, หน้า 67-74.

¹² R.S. Milne and Diane K. Mauzy, *Malaysian Politics under Mahathir*, 1999, p. 3.

¹³ อภิเชษฐ กาญจนดิฐ และสายัณห์ สิทธิโชค, รายงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องเชื้อชาติกับนโยบายทางการเมืองของพรรคอัมโนในภาวะพหุสังคมของมาเลเซียจากอดีตถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 1946-2007), 2551, หน้า 29-38.

¹⁴ Edmund Terence Gomez, *Politics in Malaysia: The Malay dimension*, 2007, p.7.

ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านเชื้อชาติ (Racism) ที่นำไปสู่การจลาจลครั้งสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์มาเลเซียในปี ค.ศ. 1969 ซึ่งจะกล่าวถึงในประเด็นต่อไป

1.2.2 นโยบายเศรษฐกิจใหม่ ค.ศ. 1970 (New Economic Policy)

นโยบายทางเศรษฐกิจบางนโยบายก็ไม่ได้มีผลในเชิงเศรษฐศาสตร์อย่างเดียว หากแต่ยังมีผลต่อการก่อรูปลักษณะทางสังคมมาเลเซียขึ้นมาใหม่ อาทิ นโยบายเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นนโยบายที่เข้าไปมีผลต่อการปรับโครงสร้างทางสังคมภายในมาเลเซีย ด้วยการดำเนินโครงการต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจเพื่อยกสถานะทางเศรษฐกิจของชาวมาเลเซียและชนพื้นเมือง ในทางกลับกันโครงการทั้งหลายดังกล่าวก็เข้าไปลดทอนหรือกดทับสถานะของกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคมมาเลเซียด้วยเช่นกัน

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวมลายู ตลอดจนปัญหาที่ชาวมลายูไม่สามารถครอบครองปัจจัยการผลิต จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถควบคุมอำนาจทางเศรษฐกิจเอาไว้ได้ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนกลายเป็นกลุ่มผู้ครอบครองอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ แต่ในทางกลับกันชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคือกลุ่มผู้ได้ครองอำนาจทางการเมือง รัฐบาลประกาศใช้นโยบายเศรษฐกิจใหม่ในปี ค.ศ. 1970 และนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติจนถึง ปี ค.ศ. 1990 การประกาศใช้นโยบายเศรษฐกิจใหม่ของรัฐบาลมาเลเซียในด้านหนึ่งคือการออกมายอมรับถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหาการกระจายรายได้ในสังคมของกลุ่มภูมิบุตร นอกจากนี้ นโยบายเศรษฐกิจใหม่ยังไม่ได้มีนัยแค่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่ยังหมายรวมไปถึงการปรับโครงสร้างทางสังคมที่ต้องการให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยกฐานะมาสู่การเป็นชนชั้นกลาง

นโยบายเศรษฐกิจใหม่ เป็นนโยบายที่มอบสิทธิพิเศษทางเศรษฐกิจในหลายระดับให้แก่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในระดับมหภาคจากนโยบายเศรษฐกิจใหม่รัฐบาลได้จัดเตรียมงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เข้าถึงและนำไปสร้างและขยายฐานธุรกิจของตนเอง รวมถึงการสร้างสถาบันทางเศรษฐกิจจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู อาทิ หน่วยงานสหภาพการพัฒนาที่ดิน (Federal Land Development Authority) หน่วยงานการพัฒนาชนบทและอุตสาหกรรม (Rural Industrial Development Authority)¹⁵ หน่วยงานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเข้าไปพัฒนาหรือเข้าไปเปลี่ยนชนบทของมาเลเซีย ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูโดยมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงการผลิตแบบเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรม นอกจากนี้ ภายใต้อำนาจการนำนโยบายเศรษฐกิจใหม่ไปปฏิบัติยัง

¹⁵ R.S. Milne and Diane K. Mauzy, *Malaysian Politics under Mahathir*, 1999, p. 46.

ได้เกิดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจำนวนมาก โดยการแปรรูปครั้งดังกล่าวได้ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่ถูกนำมาแปรรูปในครั้งนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่¹⁶

ประเภทแรก หน่วยงานของรัฐ ซึ่งรับผิดชอบในกิจการการบริการสาธารณะ เช่น การประปา การคมนาคม ขนส่งมวลชน การสุขภาพ เป็นต้น

ประเภทที่สอง หน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติของสหพันธรัฐหรือของรัฐ เช่น องค์การการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ บริษัทการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว องค์การการพัฒนาชุมชนเมือง องค์การการพัฒนาเกษตรกรรมและที่สำคัญที่สุด คือ บริษัทพัฒนายางแห่งมาเลเซีย และการปิโตรเลียมแห่งชาติ (Petroliam Nasional Berhad Petronas)

ประเภทที่สาม บริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่รัฐและเอกชนร่วมกันดำเนินการ และเป็นบริษัทที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง อาทิ บริษัทอุตสาหกรรมหนักแห่งมาเลเซีย บริษัทอุตสาหกรรมอาหารแห่งมาเลเซีย จำกัด บริษัทการพัฒนาที่อยู่และอสังหาริมทรัพย์ จำกัด เป็นต้น

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูสามารถเข้าไปมีบทบาทและสถานะทางเศรษฐกิจในหน่วยงานที่สำคัญ ๆ ของประเทศได้เป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้น นโยบายเศรษฐกิจใหม่ยังได้สร้างช่องทางการร่วมทุนทางธุรกิจ ระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน โดยได้กำหนดโครงการอาลี-บาบา (Ali-Baba)¹⁷ ที่ให้สิทธิแก่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นผู้ขอใบอนุญาตในการดำเนินธุรกิจจากรัฐบาล และให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเป็นผู้ลงทุนและบริหารจัดการธุรกิจนั้น ๆ

สำหรับในระดับจุลภาค นโยบายเศรษฐกิจใหม่ได้เข้าไปช่วยเหลือชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชนบทและพื้นที่เกษตรกรรมในหลายช่องทาง ทั้งการตั้งกองทุนชดเชยราคาน้ำมันดีเซล เพื่อช่วยเหลือกลุ่มชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ทำอาชีพประมง การแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตรกรรมโดยกำหนดราคาขั้นต่ำของข้าว เพื่อให้กลุ่มพ่อค้าข้าวต้องรับซื้อตามราคาที่รัฐบาลกำหนด และการใช้งบประมาณจ่ายเงินชดเชยราคาปุ๋ยให้กับชาวนา นอกจากนี้ ยังเกิดโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ในพื้นที่

¹⁶ ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร คักดีสูง, ภูมิบุตร: ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งและกระบวนการพัฒนาประเทศมาเลเซีย, 2554, หน้า 81-82.

¹⁷ อภิเชษฐ กาญจนดิฐ และสายัณห์ สิทธิโชค, รายงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องเชื้อชาติกับนโยบายทางการเมืองของพรรคอัมโนในภาวะพหุสังคมของมาเลเซียจากอดีตถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 1946-2007), 2551, หน้า 86.

ซึ่งชาวมลายูอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เช่น โครงการพัฒนามะละกา โดยรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนารัฐมะละกา (The Malacca State Development Corporation)¹⁸ โดยเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย และการพัฒนาแหล่งจำหน่ายสินค้า เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในพื้นที่ที่สามารถเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมได้

ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น นโยบายเศรษฐกิจใหม่ไม่เพียงแต่มีผลในทางเศรษฐกิจเท่านั้น หากแต่ยังมีผลในทางสังคมด้วย กล่าวคือ ภายหลังจากนำนโยบายเศรษฐกิจใหม่ไปปฏิบัติได้ทำให้เกิดการปรับบทบาทและสถานะทางสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู โดยนับตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1970 - 1993 จำนวนชาวมลายูที่กลายเป็นชนชั้นกลางเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28 จากประชากรทั้งหมด¹⁹ ประชากรเชื้อสายมลายูในภาคการเกษตรลดลงจากร้อยละ 65.2 เหลือร้อยละ 33.5 การกระจายตัวทางด้านอาชีพของชนชั้นกลางชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะอยู่ใน 6 กลุ่มอาชีพที่สำคัญคือ งานด้านเทคนิคและการใช้ความเชี่ยวชาญ อาชีพครูและพยาบาล งานด้านการบริหารและการจัดการ งานด้านธุรการ งานด้านการขาย และงานด้านการบริการ (พิจารณาตารางที่ 1.1) การขยับปรับเปลี่ยนบทบาทและสถานะทางสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ได้ทำให้การเคลื่อนตัวทางสังคมของชาวมลายูเกิดขึ้นได้ง่าย และทำให้รับรู้ได้ถึงการมีคุณค่าทางสังคมเหนือกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ

¹⁸ Timothy P. Daniels, **Building cultural nationalism in Malaysia: Identity, Representation, and Citizenship** (New York: Routledge, 2005), p.35.

¹⁹ R.S. Milne and Diane K. Mauzy, **Malaysian Politics under Mahathir**, 1999, p. 60.

ตารางที่ 1.1 การจ้างงานโดยพิจารณาจากอาชีพและกลุ่มเชื้อชาติ ในปี ค.ศ.2000
(Employment by occupation and ethnic group)²⁰

อาชีพ	กลุ่มเชื้อชาติ			
	ภูมิมุตร	จีน	อินเดีย	อื่นๆ
งานด้านเทคนิคและการใช้ความเชี่ยวชาญ (Professional and technical)	63.9	25.8	7.6	2.7
อาชีพครูและพยาบาล (Teacher and nurse)	73.2	18.4	6.9	1.5
งานด้านการบริหารและการจัดการ (Administrative and managerial)	37.0	52.3	5.5	5.2
งานด้านธุรการ (Clerical)	56.8	32.9	8.6	1.7
งานด้านการขาย (sales)	37.3	49.8	6.8	6.1
งานด้านการบริการ (Services)	57.7	21.8	8.5	12.0

1.2.3 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ ค.ศ. 1971 (National Cultural Policy)

ภายหลังการก่อตั้งประเทศมาเลเซียได้มีการกำหนด นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายที่ถูกเสนอโดยตรงจากหน่วยงานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม อาจกล่าวได้ว่านโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นกรอบที่สำคัญในการกำหนดนโยบายทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ของมาเลเซียในห้วงเวลาต่อมา นโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่กำหนดให้วัฒนธรรมมาเลย์-มุสลิม เป็นวัฒนธรรมหลักในสังคม และเป็นมาตรฐานทางวัฒนธรรมที่วัฒนธรรมอื่น ๆ ต้องปรับให้สอดคล้องและเหมาะสม

นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหลักการที่สำคัญคือวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง และหลักศาสนาอิสลาม ของชาวมาเลเซียมุสลิม คือหลักพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาวัฒนธรรมของชาติ²¹

²⁰ Jomo K.S, *The New Economic Policy and Interethnic Relations in Malaysia* (Geneva: United Nations Research Institute for Social Development Program, 2004), pp.14-15.

²¹ Meredith L. Weiss (editor), *Routledge Handbook of Contemporary Malaysia* (London: Routledge, 2015), pp. 338-339.

นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติถูกประกาศออกมาในปี ค.ศ. 1971 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติเกิดขึ้นภายหลังจากประเทศมาเลเซียได้รับการปลดปล่อยจากประเทศอังกฤษในฐานะเจ้าอาณานิคม ภายใต้สภาพสังคมที่เพิ่งจะได้รับอิสรภาพ การเสริมสร้างทางวัฒนธรรมเพื่อหลอมรวมจิตสำนึกความเป็นชาติจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของนโยบายจะพบว่า นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติมีขึ้นเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของชาติให้มีความมั่นคงมากขึ้นผ่านวัฒนธรรม ดำเนินตามพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม สงวนรักษาเอกลักษณ์ของชาติโดยสร้างสรรค์ผ่านวัฒนธรรมแห่งชาติ วัตถุประสงค์ของนโยบายดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นปัญหาของการขาดความกลมกลืน ทางสังคมภายในมาเลเซียไม่น้อย แต่ในอีกด้านหนึ่ง อาจพบว่าพื้นที่ทางวัฒนธรรมตามนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติของมาเลเซีย อาจเปิดพื้นที่ให้เฉพาะวัฒนธรรมมลายูอิสลามมากกว่ากลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ การจัดเรียงลำดับ จนนำไปสู่การเกิดขึ้นทางวัฒนธรรม ย่อมนำไปสู่การปิดกั้นทางวัฒนธรรมภายในสังคมมาเลเซียในท้ายที่สุด เนื้อหาหลักของนโยบายสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลมาเลเซียอย่างชัดเจนว่าการนำนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติไปปฏิบัติมีขึ้นเพื่อจะควบคุมหรือจำกัดวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม แต่ในขณะที่เดียวกันก็เลือกที่จะสนับสนุนคุณค่าของวัฒนธรรมของกลุ่มมุขมนตรีและอิสลามให้กลายเป็นวัฒนธรรมหลักของสังคมมาเลเซีย²² อย่างไรก็ตาม นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติกลายเป็นประเด็นที่อ่อนไหวของสังคมมาเลเซียเพราะไม่สามารถทำให้เกิดการปรับตัวเข้ากันภายในสังคมได้²³

นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติเริ่มนำไปปฏิบัติเมื่อสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ (National Culture Congress) ให้การอนุมัติในหลักการ 3 ข้อของตัวนโยบาย อันประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้²⁴

หลักการข้อแรก วัฒนธรรมแห่งชาติจำเป็นต้องเกิดขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองในภูมิภาค ซึ่งครอบคลุมทั้งประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน ไทย และกัมพูชา หลักการในข้อแรกนี้ให้น้ำหนักไปที่การมีลักษณะทางภาษาร่วมกันกล่าวคือ ภาษามลายู ที่ใช้

²² Timothy P. Daniels, **Building cultural nationalism in Malaysia: Identity, Representation, and Citizenship**, 2005, p. 213

²³ P.F. Chiok, C.C. Low and S.M. Ang, Malaysian Culture: Views of Educated Youths about Our Way Forward, *International Proceedings of Economics Development and Research* 48: 1, 2012, pp. 1-4.

²⁴ Official Website of the National Department for Culture and Art (Available in [http://www.jkkn.gov .my/en/national-culture-policy](http://www.jkkn.gov.my/en/national-culture-policy))

สื่อสารกันอย่างแพร่หลาย ในภูมิภาคนี้ ดังนั้น วัฒนธรรมมาเลย์จึงเหมาะสมที่จะเป็นรูปแบบพื้นฐานของวัฒนธรรมแห่งชาติ

หลักการข้อที่สอง วัฒนธรรมอื่น ๆ ซึ่งมีพื้นฐานที่เหมาะสมอาจจะได้รับการยอมรับในฐานะส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชาติ ดังนั้น พื้นฐานทางวัฒนธรรมของชาวจีน ชาวอินเดีย ชาวอาหรับ ชาวตะวันตก และชาติอื่น ๆ อาจได้รับการพิจารณาถึงความเหมาะสมและสามารถยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชาติได้ หากสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และคุณค่าทางศีลธรรมของอิสลาม

หลักการข้อที่สาม หลักศาสนาอิสลามคือส่วนประกอบที่สำคัญในการก่อรูปวัฒนธรรมแห่งชาติ หลักศาสนาอิสลามได้ให้แนวทางเติมเต็มความต้องการทั้งทางกายและจิตใจแก่มนุษยชาติแล้ว ดังนั้น หลักศาสนาอิสลามจึงควรเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการก่อรูปนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ

1.2.4 นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งใน ค.ศ. 2012 (1 Malaysia Policy)

นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในนโยบายที่กระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ในระดับคณะรัฐมนตรี ข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐ ต้องสร้างความกลมกลืนทางเชื้อชาติ ความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนภายในชาติ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในมาเลเซียสามารถอยู่ร่วมกันได้

นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในนโยบายที่ถูกผลักดันโดยนายนาจิบ ราซัค (Najib Razak) นายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย โดยนโยบายนี้ถูกประกาศออกมาในปี ค.ศ.2012²⁵ วัตถุประสงค์ของนโยบายนี้เป็นการพัฒนาปรับปรุงความสัมพันธ์ของคนมาเลเซียทั้งหลาย โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมเบื้องหลัง นอกจากนี้ แนวคิดของนโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในยังเกี่ยวข้องกับการกระจายความอยู่ดีกินดีให้กับประชาชนทุกเชื้อชาติ โดยจะตอบสนองต่อความต้องการให้แก่ประชากรทุกกลุ่มในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย หรือที่เรียกว่า “พหุสังคม” และจะรับรองการกระจายความอยู่ดีกินดีอย่างเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ในมาเลเซีย รวมถึงระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ยิ่งไปกว่านั้น นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในยังพยายามให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างเชื้อชาติ ความเชื่อ และศาสนา เพื่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ในมาเลเซีย อาจกล่าวได้ว่าการที่รัฐบาลมาเลเซียออกมาประกาศนโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในด้านหนึ่งเป็นการออกมายอมรับถึงปัญหาด้านสังคมภายในประเทศ และมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปัญหาดังนโยบายในระดับชาติ รวมไปถึงนโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในซึ่งเป็นนโยบายด้านสังคมที่มีแนวทาง

²⁵ Ir. Dr Hasnul Mohamad Salleh. **1Malaysia - Concept and Values** (Putrajaya: Ministry of Energy, Green Technology and Water, 2009), p. 2.

แตกต่างจากแนวคิดภูมิบุตรอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ นโยบายดังกล่าวไม่เน้นการสร้างสังคมที่มีเชื้อชาติใดเชื้อชาติหนึ่งเป็นใหญ่เพียงฝ่ายเดียว

นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในได้กำหนดคุณค่าหลักของตัวนโยบายเพื่อสร้างให้มาเลเซียประกอบไปด้วยคุณค่าเหล่านี้ อันได้แก่ ความมานะบากบั่น การยอมรับ การศึกษา ความซื่อตรง ระบบสังคมที่เชื่อในการสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความจงรักภักดี วัฒนธรรมที่มีความเป็นเลิศ

ในเชิงรายละเอียดของตัวนโยบายอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านสำคัญดังต่อไปนี้²⁶

ด้านแรก รายละเอียดในภาพรวม: นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในมุ่งสร้างความหลากหลาย เพิ่มการเข้าถึงโอกาสตามความต้องการ และระบบคุณธรรม มากกว่าการพิจารณาจากภูมิหลัง สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดอาชญากรรม เพิ่มความสะดวกและความโปร่งใส ในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เพิ่มคุณภาพทางด้านการศึกษาสำหรับเยาวชน จัดหาระบบขนส่งมวลชนในเขตเมืองที่มีประสิทธิภาพ และสะดวก จัดหาโครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่ชนบท สนับสนุนรายได้ให้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย

ด้านที่สอง รายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนภูมิบุตร: นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งใน มุ่งเพิ่มช่องทางการเข้าถึงโอกาสทางธุรกิจและการศึกษาให้แก่ชาวภูมิบุตร โดยต้องอยู่บนพื้นฐานของความต้องการและระบบคุณธรรม ไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัว ยกเว้นมาตรฐานการดำรงชีวิตในเขตเมืองของกลุ่มภูมิบุตรผ่านการออกแบบเชิงโครงสร้างเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ

ด้านที่สาม รายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนธุรกิจ: เนื้อหาโดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มช่องทางและความโปร่งใสในการติดต่อกับภาครัฐ ปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้การขนส่งสินค้าไปสู่ผู้บริโภค ทำได้สะดวก ให้การศึกษาเพื่อเพิ่มแรงงานฝีมือ

ด้านที่สี่ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบข้าราชการ: นโยบายมาเลเซียเป็นหนึ่งในมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ เพิ่มโอกาสให้แก่ข้าราชการได้เรียนรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรม และการบริการใหม่ ๆ

²⁶ The Prime Minister's Department of Malaysia, **1 Malaysia: Government Transformation Programme** (Putrajaya: The Prime Minister's Department of Malaysia, 2010), pp. 54-60.

1.2.5 นโยบายระดับชาติด้านสตรี และแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาสตรี ค.ศ. 2009 (National Policy on Women and Women's Development Action Plan)

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ประเด็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพเป็นกระแสสูงที่เกือบทุกประเทศในโลกต้องยอมรับในประเด็นดังกล่าว มาเลเซียเองก็ได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิสตรีในสังคมมุสลิม ซึ่งได้แก่ นโยบายชาติในประเด็นสตรี และแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาสตรี นโยบายดังกล่าวเป็นความพยายามในการพัฒนาบทบาทและสถานะของสตรีในสังคมมาเลเซียให้ดีขึ้น ทั้งทางกฎหมาย เศรษฐกิจ การจ้างงาน บทบาทและสัดส่วนของสตรีในทางการเมือง

นโยบายระดับชาติด้านสตรีถูกกำหนดขึ้นในปี ค.ศ. 1989 ภายใต้การขับเคลื่อนของสภาองค์การสตรีแห่งชาติ (National Council of Women's Organization) โดยนโยบายดังกล่าวถูกผลักดันภายใต้การดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติ (United Nation Organization) ในการประชุมสหประชาชาติระดับโลกว่าด้วยสตรี ครั้งที่ 3 (Third United Nations World Conference on Women) ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ในปี ค.ศ.1985²⁷ ต่อมาในปี ค.ศ.1997 กรมกิจการสตรี (Women's Affairs Department) กระทรวงเอกภาพแห่งชาติและการพัฒนาสังคม (Ministry of National Unity and Social Development) ได้ขยายผลจากนโยบายระดับชาติด้านสตรีไปสู่แผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาสตรี (Action Plan for Women Development) โดยในแผนดังกล่าวรัฐบาลมาเลเซียให้พันธสัญญาว่าจะพัฒนาบทบาทและสถานะของสตรี

นอกจากนโยบายและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับสตรีแล้ว รัฐบาลมาเลเซียยังกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสตรีในแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 6 และ 7 โดยการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสตรีอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลมาเลเซีย ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลมาเลเซียให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อสตรี (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) ในปี ค.ศ. 1995²⁸

สาระสำคัญของนโยบายระดับชาติด้านสตรีคือ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ ส่งเสริมและสร้างความชอบธรรมให้มุมมองความคิดและความต้องการของสตรีบรรจุเข้าไปอยู่ในการวางแผนโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ผลจากการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติ

²⁷ Meredith L. Weiss (editor), *Routledge Handbook of Contemporary Malaysia*, 2015, pp. 347-348.

²⁸ Cecilia Ng, Maznah Mohamad and Tan Beng Hui, *Feminism and the women's movement in Malaysia: an unsung (r)evolution* (Routledge: New York, 2006), p. 63.

ในด้านสตรี ได้ทำให้หน่วยงานในทุกกระทรวงมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานกิจการสตรีเกิดขึ้น (Women's Affairs Liaison Offices) ผลจากนโยบายระดับชาติในด้านสตรีที่เด่นชัดอีกประการคือ การจัดตั้งกองทุนของรัฐเพื่อจัดสรรให้แก่สตรี ในลักษณะกองทุนบทบาทสตรี เพื่อที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสตรีในสังคมมาเลเซีย

การส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของสตรีมีผลสำคัญต่อโครงสร้างทางสังคมมาเลเซียเป็นอย่างดี เพราะไม่เพียงส่งผลให้สตรีในสังคมมาเลเซียเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เพิ่มมากขึ้น แต่ยังทำให้สตรีขึ้นสู่ตำแหน่งงานที่สำคัญ ๆ ในระดับสูงขององค์กรได้มากขึ้น รวมไปถึงบทบาทของสตรีที่มีมากขึ้นในการเมืองมาเลเซีย²⁹

1.3 ความตกลงระหว่างประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มาเลเซียทำความตกลงร่วมกับประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศ

สำหรับด้านการต่างประเทศ มาเลเซียมีความตกลงความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านสังคม และวัฒนธรรมอยู่หลายความตกลง แต่มักไม่มีการให้สัตยาบันยินยอมเข้าผูกพันตนเองตามสนธิสัญญา โดยส่วนใหญ่มาเลเซียจะลงนามในความตกลงขององค์การสหประชาชาติเป็นสำคัญ

ดังนั้น เนื้อหาที่จะนำเสนอในส่วนของข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ มาเลเซียได้ทำไว้กับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศจึงประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1.3.1 ความตกลงว่าด้วยความสำคัญของข้อมูลด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ค.ศ. 1959 (Agreement on the Importation of Educational, Scientific and Cultural Materials)

ความตกลงว่าด้วยความสำคัญของข้อมูลด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ค.ศ. 1959 เป็นความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือในการแบ่งปันและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ระหว่างประเทศสมาชิก รวมถึงส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความเข้าใจและถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกันได้อย่างเสรีด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมระหว่างกัน

²⁹ Meredith L. Weiss (editor), *Routledge Handbook of Contemporary Malaysia*, 2015, pp. 350-354.

ความตกลงว่าด้วยความสำคัญของข้อมูลด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นความตกลงที่มาเลเซียรับสืบทอดสิทธิ์ต่อมาจากเจ้าอาณานิคมอังกฤษ โดยได้รับมอบมาในปี ค.ศ. 1959 ภายหลังการได้รับเอกราชจากจักรวรรดิอังกฤษในปี ค.ศ. 1957³⁰ สาระหลักของความตกลงฉบับนี้คือ การกำหนดให้รัฐภาคีแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ วัตถุทางศิลปะ ความรู้ความสนใจในทางวิทยาศาสตร์ ข้อมูลข่าวสาร โดยรัฐภาคีที่เป็นสมาชิกในความตกลงฉบับนี้ต้องจัดหาข้อมูลเหล่านี้เพื่อสร้างความร่วมมือในการสร้างความรู้และความเข้าใจของประชาชนให้มีส่วนร่วม รวมถึงการทำให้เกิดเสรีทางความคิด ผ่านการสนับสนุนให้หนังสือ สิ่งพิมพ์ ข้อมูลด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการศึกษา ให้เกิดการเคลื่อนไหวได้อย่างเสรีในหมู่ประเทศสมาชิก

นอกจากนี้ ในความตกลงยังได้กำหนดให้หนังสือและสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่เป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐ หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ขององค์การสหประชาชาติ สิ่งพิมพ์ที่ช่วยสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวภายนอกประเทศ รวมถึงหนังสือ สิ่งพิมพ์ และเอกสารสำหรับผู้พิการทางสายตา เกิดการเคลื่อนไหวได้อย่างเสรียิ่งขึ้นทั้งในประเทศและระหว่างประเทศของรัฐภาคี ยิ่งไปกว่านั้น รัฐภาคีของความตกลงฉบับนี้ต้องทำให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าถึงหนังสือ สิ่งพิมพ์ และเอกสารทุกประเภทได้มากขึ้น รวมถึงข้อมูลที่ถูกออกแบบเพื่อผู้พิการทางสายตา ซึ่งอาจต้องนำเข้ามาจากประเทศอื่น ๆ หน่วยงานของรัฐต้องตระหนักถึงในฐานะเป็นสวัสดิการส่วนหนึ่งที่ผู้พิการทางสายตาควรได้รับ รัฐภาคีของความตกลงจำเป็นต้องจัดให้ข้อมูลทางด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมดังที่กล่าวไปแล้ว ให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถรับรู้และเข้าถึงได้อย่างเป็นสาธารณะ

อย่างไรก็ตาม มาเลเซียกลับไม่ได้ประยุกต์หลักการตามความตกลงฉบับนี้มาใช้ในการบริหารประเทศ ไม่ว่าจะโดยนโยบาย ข้อกำหนดกฎระเบียบ หรือกฎหมายใด ๆ อย่างชัดเจน

1.3.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกสีผิวในการแข่งขันกีฬา ค.ศ. 1966 (International Convention against Apartheid in Sports)

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกสีผิวในการแข่งขันกีฬา ค.ศ. 1966 เป็นความตกลงที่พยายามแก้ไขปัญหาการกีดกันเรื่องสีผิวและเชื้อชาติในการแข่งขันกีฬาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ รวมไปถึงการลดความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหาการแบ่งแยกสีผิวในการแข่งขันกีฬา

³⁰ United Nation Treaty Collection (Available in https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XIV-2&chapter=14&lang=en)

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกสีผิวในการแข่งขันกีฬา เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มาเลเซียได้ลงนาม ในวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1986³¹ โดยวัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญานี้คือการให้ความเคารพอย่างเป็นสากลต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งในแง่เชื้อชาติ เพศ ภาษา และความเชื่อ โดยใช้การแข่งขันกีฬาเป็นแกนกลางในการสร้างความเคารพต่อคนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

เนื้อหาสำคัญของอนุสัญญานี้ดังกล่าวระบุให้เห็นความสำคัญของหลักการไม่เลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม และสีผิว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การตระหนักถึงการต่อต้านเรื่องการเหยียดสีผิว (Apartheid) ในการแข่งขันกีฬา โดยรัฐบาลของรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ต้องสนับสนุนให้เกิดกฎกติกาการแข่งขันกีฬาที่ปราศจากการปฏิบัติที่เหยียดสีผิว โดยการเหยียดสีผิวภายใต้อนุสัญญานี้หมายถึงระบบหรือสิ่งที่ถูกทำให้เป็นสถาบันเพื่อการกีดกันทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงการเลือกปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดการครอบงำโดยกลุ่มเชื้อชาติใดเชื้อชาติหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว

หลักปฏิบัติของรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ต้องดำเนินการอย่างจริงจังต่อการเหยียดสีผิว โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการดำเนินนโยบายเพื่อต่อต้านการเหยียดสีผิวทุกรูปแบบในการแข่งขันกีฬา รัฐภาคีในอนุสัญญาต้องไม่อนุญาตให้เกิดการติดต่อเชื่อมสัมพันธ์ทางการกีฬากับประเทศที่มีการปฏิบัติเหยียดสีผิว และต้องมีมาตรการในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อยืนยันว่าหน่วยงานด้านการกีฬา ทีมกีฬา และนักกีฬาภายในประเทศจะไม่มี การติดต่อสัมพันธ์กับประเทศที่มีการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ รัฐภาคีต้องไม่ให้การสนับสนุนทางการเงิน หรือความช่วยเหลืออื่นๆ ต่อองค์กรด้านกีฬา ทีมกีฬา และนักกีฬา ที่ไปร่วมแข่งขันทางการกีฬาในประเทศที่มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ รวมถึงต้องมีมาตรการในการป้องกันไม่ให้องค์กรด้านกีฬา ทีมกีฬา และนักกีฬา เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการกีฬาในประเทศที่มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ในขณะเดียวกันรัฐภาคีภายใต้อนุสัญญานี้ต้องปฏิเสธการออกเอกสารเดินทาง หรือการเข้าประเทศขององค์กรด้านกีฬา ทีมกีฬา และนักกีฬา ที่เป็นตัวแทนจากประเทศที่มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

องค์กร Equal Rights Trust ซึ่งเป็นองค์กรอิสระระหว่างประเทศที่ดำเนินงานด้านการติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ได้ชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลจากข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและการไม่เลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ โดยอนุสัญญาดังกล่าวเข้าไปมีอิทธิพลในการ

³¹ United Nation Treaty Collection (Available in https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mdsg_no=IV-10&chapter=4&lang=en)

แก้ไขรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. 2007 ดังปรากฏให้เห็นในรัฐธรรมนูญมาตรา 8 และมาตรา 12 ที่ระบุถึงพลเมืองทุกคนต้องได้รับการปกป้องจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งศาสนา เชื้อชาติ สายเลือด หรือเพศ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานดังกล่าวยังได้วิเคราะห์ที่ถือว่านโยบายและกฎหมายภายในของมาเลเซียยังดำเนินตามข้อตกลงระหว่างประเทศด้านความเท่าเทียมกัน การไม่เลือกปฏิบัติ และสิทธิมนุษยชนในระดับที่ต่ำอยู่³²

1.3.3 อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1995 (Convention on the Elimination of All Form of Discrimination against Women)

นโยบายด้านสตรีของมาเลเซียส่วนหนึ่งถูกกำหนดขึ้นจากแรงขับเคลื่อนในความตกลงระหว่างประเทศที่มาเลเซียได้ไปลงนามไว้ จากความตกลงระหว่างประเทศด้านสตรีดังกล่าวทำให้รัฐบาลมาเลเซียต้องเพิ่มบทบาทและดำเนินนโยบายทางด้านสตรีมากขึ้น ความตกลงระหว่างประเทศด้านสตรีที่มาเลเซียได้ลงนามหนึ่งในนั้นคือ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1995 ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่มุ่งจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยนิตินัยและพฤตินัย โดยเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และบุคคลทั่วไป ต้องไม่ใช่ประเด็นเรื่องเพศมาเลือกปฏิบัติต่อการดำเนินชีวิตของสตรี ทั้งในชีวิตทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และชีวิตครอบครัว

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มาเลเซียได้ลงนามในวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ. 1995³³ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของอนุสัญญาฉบับนี้คือ การจัดการเลือกปฏิบัติ โดยคำว่าเลือกปฏิบัติในอนุสัญญานี้มีนัยถึง การแบ่งแยก กีดกัน หรือการจำกัดสิทธิโดยอ้างเหตุแห่งเพศ บุรุษและสตรีย่อมมีสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมหรือด้านอื่น ๆ อย่างเสมอภาคกัน มีการเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้าไปมีบทบาทในทางระหว่างประเทศ ในฐานะผู้แทนรัฐบาลและองค์การระหว่างประเทศ

สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มุ่งเข้าไปส่งเสริมบทบาทสตรีในรัฐภาคี ทั้งการให้มีข้อบัญญัติที่เหมาะสมในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับความเสมอภาคของบุรุษและสตรี หรือในกฎหมายอื่น ๆ รวมถึงต้องมีกฎหมาย

³² Equal Rights Trust, *Equal Only in Name: The Human Rights of Stateless Rohingya in Malaysia* (Stroma: London 2014), pp.23-33.

³³ United Nation Treaty Collection (Available in https://treaties.un.org/pages/viewdetails.aspx?src=treaty&mtdsg_no=iv-8&chapter=4&lang=en)

ที่คุ้มครองและประกันสิทธิของสตรี และต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของรัฐต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อสตรี

รัฐภาคีของอนุสัญญาต้องประกันความก้าวหน้าและการพัฒนาบทบาทของสตรีในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนี้ ยังต้องปราบปรามการค้าสตรีและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีทุกรูปแบบ สำหรับในด้านการศึกษารัฐภาคีของอนุสัญญาต้องจัดแนวคิดแบบเก่าที่เลือกปฏิบัติต่อสตรี โดยต้องมีการทบทวนตำรา วิธีการเรียนการสอน และโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้สตรีต้องมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษา ในหลักสูตรต่าง ๆ รวมถึงการได้รับทุนการศึกษา นอกจากนี้ รัฐภาคีต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านการจ้างงานด้วย

ภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวยังได้กล่าวถึงสตรีในพื้นที่ชนบทด้วย ความน่าสนใจต่อการคุ้มครองบทบาทสตรีในชนบทคือ การที่รัฐภาคีต้องคำนึงถึงปัญหาของสตรีในชนบทที่ต้องเผชิญ โดยรัฐต้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจแก่สตรีในชนบท สตรีทั้งหลายสามารถเข้าร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชนบท ทั้งทางด้านการรักษาสุขภาพ การวางแผนครอบครัว โครงการประกันสังคม การรู้หนังสือหรือการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความชำนาญด้านเทคนิค จัดให้สตรีในชนบทมีการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งสหกรณ์เพื่อที่จะได้เข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ อนุสัญญาดังกล่าวยังกล่าวถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะที่พักอาศัย การสุขาภิบาล ไฟฟ้า น้ำประปา การคมนาคม เพื่อให้มีสภาพเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสตรี

อาจกล่าวได้ว่าอนุสัญญานี้ มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายระดับชาติของประเทศมาเลเซีย ซึ่งตั้งแต่การลงนามในอนุสัญญานี้ ทำให้เกิดนโยบายระดับชาติด้านสตรี และการพัฒนาบทบาทสตรีในมาเลเซียให้กระจายตัวไปในสังคมอย่างกว้างขวาง อาทิ การประกาศเพิ่มบทบาทสตรีให้มีส่วนร่วมในการกำหนดและปฏิบัตินโยบายของรัฐบาล การเพิ่มสัดส่วนเจ้าหน้าที่สตรีในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ รวมถึงการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาแห่งชาติเพื่อองค์กรสตรี (National Council for Women's Organizations) อย่างไรก็ตาม หลักการบางส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบไม่สอดคล้องไปกับหลักการของกฎหมายศาสนา (Sharia) จึงทำให้มีการ

จำกัดบทบาทของสตรีในการปฏิบัติหน้าที่บางอย่าง อาทิ การเป็นผู้พิพากษาในศาลศาสนา และการทำหน้าที่เป็นโต๊ะอิหม่าม (Imam)³⁴ เป็นต้น

1.3.4 อนุสัญญาว่าด้วยสัญชาติของหญิงที่สมรสแล้ว ค.ศ. 1959 (Convention on the Nationality of Married Women)

อนุสัญญาว่าด้วยสัญชาติของหญิงที่สมรสแล้ว ค.ศ. 1959 เป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับสัญชาติของผู้หญิงที่สมรสแล้ว ซึ่งผู้หญิงที่แต่งงานหรือหย่าขาดจากสามี ไม่สามารถได้รับสัญชาติตามสามีได้ในระหว่างการสมรสแต่อาจคงสัญชาติของตนเองไว้ก็ได้โดยปกติ

อนุสัญญาว่าด้วยสัญชาติของหญิงที่สมรสแล้ว เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มาเลเซียให้ภาคยานุวัติหรือให้ความยินยอมที่จะผูกพันตนเองตามข้อตกลง ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1959³⁵ อนุสัญญานี้มุ่งคุ้มครองสัญชาติของสตรีที่ทำการสมรสกับชายต่างสัญชาติ โดยบทบัญญัติที่สำคัญได้ระบุว่า การแต่งงานนั้นไม่เป็นเหตุให้สัญชาติของสตรีเปลี่ยนแปลงไปตามสัญชาติของสามี หรือหากสามีได้แปลงสัญชาติในภายหลังก็ไม่ทำให้สตรีที่เป็นภรรยาต้องได้รับสัญชาติตามสามีไปด้วย นอกจากนี้ การที่สามีสมัครใจได้รับสัญชาติอีกสัญชาติหนึ่งในภายหลัง หรือการสละสัญชาติใดที่ได้รับมาแล้วก็ไม่ส่งผลผูกพันต่อสัญชาติของภรรยา แต่หากว่าสตรีที่แต่งงานกับสามีที่มีสัญชาติต่างกันร้องขอเพื่อแปลงสัญชาติตามสามี ซึ่งมีสิทธิพิเศษที่ได้มาตามกระบวนการปกติการได้รับสัญชาติอาจจะถูกจำกัดโดยให้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดทางด้านผลประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ หรือตามนโยบายสาธารณะของรัฐนั้น ๆ นอกจากนี้ บรรดารัฐที่ให้สัตยาบันกับอนุสัญญานี้ไม่ต้องออกกฎหมายเพื่อผูกพันตามอนุสัญญานี้แต่อย่างใด

แม้ว่ามาเลเซียได้ให้ภาคยานุวัติในอนุสัญญานี้ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามาเลเซียได้กำหนดนโยบายหรือกฎหมายที่รับรองให้สตรีชาวมาเลเซียที่สมรสกับชาวต่างชาติสามารถคงสัญชาติ

³⁴ Marsha A. Freeman, *Reservations to CEDAW: An Analysis for UNICEF* (New York: United Nations Children's Fund (UNICEF), Gender, Rights and Civic Engagement Section, Division of Policy and Practice, 2009), pp. 16-17.

³⁵ United Nation Treaty Collection (Available in https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVI-2&chapter=16&Temp=mtdsg3&lang=en)

ของตนเองไว้ได้ภายหลังการสมรส รวมถึงเด็กที่เกิดจากการสมรสกันระหว่างมารดาที่เป็นชาวมาเลเซียกับบิดาที่เป็นชาวต่างชาติไม่มีสิทธิใช้นามสกุลของฝ่ายมารดาได้³⁶

1.3.5 ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 2012 (ASEAN Human Rights Declaration)

สำหรับความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มาเลเซียได้ทำความตกลงในระดับภูมิภาคนั้นอาเซียนถือว่าเป็นองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ ซึ่งมาเลเซียมีความใกล้ชิดและได้มีการลงนามในความร่วมมือ ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กล่าวได้ว่าเป็นความตกลงระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคที่ให้ความสำคัญในประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในประเด็นว่าด้วยสิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องให้สิทธิความมั่นคงทางสังคม และให้สิทธิในการจัดกิจกรรมและเข้าร่วมงานทางศิลปะและวัฒนธรรม

รัฐบาลมาเลเซียโดยนายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2012 วัตถุประสงค์หลักของปฏิญญานี้มุ่งตรงไปที่การขยายแนวคิดในประเด็นสิทธิมนุษยชนให้แพร่หลายในหมู่ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยที่ในภูมิภาคอาเซียนมักถูกประเทศตะวันตกกล่าวโจมตีเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่เสมอ ในกรณีของมาเลเซียก็เช่นกัน ในกรณีการจับกุมคุมขังนายอันวาร์ อิบราฮิม (Anwa Ibrahim) ผู้นำพรรคฝ่ายค้านนั้นเป็นเหตุให้มาเลเซียถูกโจมตีในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น เพื่อการสร้างความร่วมมือและหลักปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกัน ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงให้การรับรองในปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนร่วมกันโดยหลักการสำคัญของปฏิญญานี้ประกอบไปด้วยหลักที่สำคัญคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิในการพัฒนา และสิทธิในสันติภาพ

หลักการทั่วไปของปฏิญญานี้กล่าวถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลพึงได้รับ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ เพศสภาพ อายุ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น พื้นเพทางชาติหรือสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ การเกิด ความพิการ หรือสถานะอื่น สิทธิของสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ แรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน กลุ่มเปราะบางและกลุ่มคนชายขอบ เป็นสิทธิที่ไม่อาจเพิกถอนและเป็นส่วนเดียวกันของสิทธิ

³⁶ Marsha A. Freeman, *Reservations to CEDAW: An Analysis for UNICEF*, 2009, pp. 16-17.

มนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศมีความรับผิดชอบในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวง³⁷

สำหรับหลักสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเป็นการกล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในทางการเมือง ในทางกฎหมาย ในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงสิทธิในความปลอดภัย อาทิ ข้อกำหนดที่กำหนดถึงบุคคลย่อมมีสิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองไม่ว่าจะในทางตรงหรือทางอ้อม สิทธิในการชุมนุมอย่างสันติ สิทธิในเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิที่จะเป็นอิสระจากการแทรกแซงตามอำเภอใจ สิทธิที่จะแสวงหาและได้รับที่ลี้ภัยในอีกรัฐหนึ่งตามกฎหมายของรัฐนั้น สิทธิในการเคลื่อนย้ายและอยู่อาศัยในพรมแดนของแต่ละรัฐอย่างเสรี รวมทั้งยังกำหนดว่า บุคคลใดจะถูกกระทำทรมานหรือถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีมิได้ บุคคลใดจะถูกเอาตัวเป็นทาส หรือตกอยู่ในความเป็นทาส ในรูปแบบใด ๆ หรือถูกกระทำการลักลอบขนย้ายหรือค้ามนุษย์ รวมถึงที่เป็นไปด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการค้าอวัยวะมิได้ เป็นต้น

ในหลักด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่ปรากฏตามปฏิญญานี้มีหลักสำคัญอยู่ 3 ส่วนกล่าวคือ การให้หลักประกันสิทธิด้านสวัสดิการในการจ้างงาน การให้สิทธิในการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี และสิทธิในการเข้าถึงการศึกษา ดังเช่นตัวอย่างของบทบัญญัติในปฏิญญาที่ว่า บุคคลทุกคนมีสิทธิในการทำงาน การเลือกงานอย่างอิสระ การมีสภาพการทำงานที่เป็นธรรมเหมาะสม และเอื้อประโยชน์ และมีสิทธิในการเข้าถึงโครงการความช่วยเหลือต่าง ๆ ในกรณีว่างงาน สิทธิในการก่อตั้งสหภาพแรงงาน และเข้าร่วมสหภาพแรงงานตามที่ตนเลือก เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศ สิทธิในความมั่นคงทางสังคม ซึ่งรวมถึงการประกันสังคม และสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

ในประเด็นหลักด้านสิทธิในการพัฒนา ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนชี้ถึงประเด็นการพัฒนา โดยเฉพาะโครงการพัฒนาของรัฐทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยโครงการพัฒนาทั้งหลายต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วม และให้สิทธิในการรับผลประโยชน์จากโครงการทั้งหลายเหล่านั้น

สำหรับประเด็นสิทธิในสันติภาพ มีการบรรจุไว้ในปฏิญญาเพียงประเด็นเดียว โดยกล่าวถึงบุคคลทุกคนและประชาชนของอาเซียนมีสิทธิที่จะมีสันติภาพ ภายใต้กรอบอาเซียนด้านความมั่นคง

³⁷ กองการเมืองและความมั่นคง กรมอาเซียน, ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556), หน้า 21-27.

และเสถียรภาพ ความเป็นกลางและเสรีภาพ ประเทศสมาชิกอาเซียนควรสานต่อการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือในการสร้างสรรค์สันติภาพความสามัคคีและเสถียรภาพในภูมิภาค

สาระสำคัญที่ปรากฏในปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสะท้อนให้เห็นกรอบทางสังคมที่จะถูกปรับเปลี่ยนและมาตรฐานทางสังคมที่กำลังจะถูกยกระดับให้มากขึ้นทั้งในประเด็นสิทธิเสรีภาพ ประเด็นด้านการศึกษา สวัสดิการ แรงงาน โครงการพัฒนาที่มีผลเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งในทันทีหมายรวมถึงมาเลเซียในฐานะสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมอาเซียนด้วย อย่างไรก็ตาม ภายใต้สังคมมาเลเซียที่มีการนำหลักการอิสลามมาใช้อย่างเข้มข้นก็อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อจำกัดที่จะนำข้อกำหนดในปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาปฏิบัติได้อย่างเต็มรูปแบบ

ภายหลังกมาเลเซียลงนามรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว มาเลเซียมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ตามมา อาทิ คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Inter-governmental Commission on Human Rights) และคณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children) โดยการผลักดันดังกล่าวของมาเลเซียส่วนหนึ่งเป็นไปเพื่อการรับตำแหน่งประธานอาเซียนในปี ค.ศ. 2015³⁸ ยิ่งไปกว่านั้นในประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาซึ่งกลายเป็นปัญหาสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนในประชาคมอาเซียน มาเลเซียได้แสดงบทบาทสำคัญร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees) ในการแก้ไขปัญหา อาทิ ความพยายามริเริ่มโครงการให้ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาสามารถอาศัยและทำงานในมาเลเซียได้ อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติและในปี ค.ศ. 2013 รัฐบาลมาเลเซียได้ประกาศยุติโครงการลง³⁹

³⁸ Equal Rights Trust, *Equal Only in Name: The Human Rights of Stateless Rohingya in Malaysia*, 2014, p.24.

³⁹ *Ibid.*, pp. 32-33.

บทที่ 2

ภาพรวมด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย

2.1 นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง

การเมืองในมาเลเซียนั้นว่าได้รับความสนใจที่จะศึกษาจากนักวิชาการต่างชาติเป็นจำนวนมาก ทั้งในแง่มุมมองของการเมืองของประเทศโลกมุสลิม และการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หากจะเริ่มพิจารณาการเมืองในมาเลเซียจากโครงสร้างทางการเมือง คงต้องนับเนื่องจากการก่อตั้งประเทศ ภายหลังจากสิ้นสุดการเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ได้ทำให้เกิดพรรคการเมืองที่ผูกขาดการครองเสียงข้างมากในรัฐสภามาเลเซีย และเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ ค.ศ. 1952⁴⁰

จากที่กล่าวมาประเด็นในการนำเสนอภาพรวมด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย รวมถึงข้อตกลงหรือข้อผูกพันด้านการเมืองและความมั่นคงที่มาเลเซียได้ทำความตกลงกับองค์การระหว่างประเทศ จึงประกอบไปด้วยประเด็นทางนโยบายและข้อตกลงดังต่อไปนี้

2.1.1 โครงสร้างทางการเมืองและการปกครองของประเทศมาเลเซีย

โครงสร้างทางการเมืองการปกครองของมาเลเซียค่อนข้างมีความสลับซับซ้อน เพราะภูมิหลังทางประวัติศาสตร์การเมืองของมาเลเซียเกิดจากการควมรวมกันของพื้นที่ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นดินแดนที่สืบมรดกทางประวัติศาสตร์มาจากแคว้นแคว้นโบราณ (รัฐเปรัก รัฐสลังงอร์ รัฐปาหัง) ดินแดนที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองของสยาม (รัฐโยโฮร์ รัฐเคดาห์ รัฐเปอร์ลิส รัฐกลันตัน และรัฐตรังกานู) และดินแดนที่อังกฤษแบ่งแยกไปปกครองในช่วงที่เป็นเจ้าอาณานิคม (ปีนัง มะละกา)⁴¹ ความแตกต่างในแง่ประวัติศาสตร์การเมืองนี้เองที่ทำให้รัฐบาลกลางเลือกใช้ระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ ที่มีรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละรัฐทำหน้าที่ในการบริหารควบคู่กันไป มาเลเซียถือว่ามีความยืดหยุ่นในการกำหนดรูปแบบการปกครองในแต่ละพื้นที่ โดยยอมรับให้แต่ละรัฐปรับปรุงระบบและโครงสร้างทางการเมืองการปกครองที่แตกต่างกันออกไปได้

⁴⁰ อภิเชษฐ กาญจนดิฐ และสายัณห์ สิทธิโชค, รายงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องเชื้อชาติกับนโยบายทางการเมือง ของพรรคอัมโนในภาวะพหุสังคมของมาเลเซียจากอดีตถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 1946-2007), 2551, หน้า 127-128.

⁴¹ นิอับลรากับ บินนิฮัสซัน, รายงานการวิจัยเรื่องโครงสร้างการเมืองการปกครองกลุ่มผู้นำทางการเมืองของรัฐกลันตัน รัฐตรังกานูและเปรักของประเทศมาเลเซียกับอิทธิพลที่มีต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552, หน้า 9.

มาเลเซียเป็นประเทศที่มีลักษณะโครงสร้างการเมืองที่หลากหลาย ด้วยเพราะมาเลเซียเกิดขึ้นจากการรวมกันของรัฐต่าง ๆ ที่เป็นหมู่เกาะและเมืองท่าสำคัญในอดีต มาเลเซียจึงใช้ระบอบการปกครองแบบสหพันธรัฐ (Federation) ซึ่งพัฒนามาจากการปกครองแบบสหพันธรัฐมลายู (Federated Malay States: FMS) ก่อนจะมาเป็นสหพันธรัฐมาลายา (Federation of Malaya) ด้วยสภาพการณ์แต่เดิมที่มาเลเซียมีระบอบการปกครองผสมผสานร่วมกับระบอบกษัตริย์ (Monarchy) เมื่อมีข้อตกลงร่วมกันในการจัดรูปแบบการปกครอง ทุกรัฐจึงได้ตกลงที่จะจัดตั้งระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐโดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ เพื่อใช้ในการปกครองมาเลเซียดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อการเข้าใจถึงโครงสร้างทางการเมืองและการปกครองของประเทศมาเลเซีย จึงต้องย้อนกลับไปในช่วงเวลาก่อนที่มาเลเซียจะได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ โดยระบบการเมืองการปกครองของประเทศมาเลเซีย นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ

1. รัฐมลายูที่เป็นสหพันธรัฐ (Negeri-Negeri Melayu Bersekutu) คือ รัฐที่มารวมตัวกันในรูปแบบสหพันธรัฐ โดยมีรัฐบาลสหพันธรัฐที่แต่ละรัฐมอบอำนาจให้ทำหน้าที่ในการปกครอง มีข้าหลวงใหญ่เป็นผู้บริหารสูงสุดของสหพันธรัฐ นอกจากนี้ ยังมีรัฐบาลของแต่ละรัฐ ซึ่งมีข้าหลวงประจำรัฐเป็นผู้บริหารสูงสุดของรัฐ สำหรับในรัฐที่อยู่ในนิคมช่องแคบให้อำนาจแก่ข้าหลวงใหญ่ประจำรัฐบาลกลางเป็นผู้บริหารจัดการ
2. รัฐมลายูที่ไม่เป็นสหพันธรัฐ (Negeri-Negeri Melayu Tidak Bersekutu) คือ รัฐที่ไม่ปกครองแบบสหพันธรัฐ (Unfederated Malay States) โดยเป็นรัฐที่เคยอยู่ภายใต้อำนาจของสยามจนเมื่อรัฐเป็นอิสระจากสยาม รัฐเหล่านี้ก็สามารถดำรงอิทธิพลของการปกครองแบบสุลต่านไว้ได้ ทำให้สามารถจัดการบริหารของตนเองได้ อังกฤษซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมจึงทำได้เพียงแต่งตั้งที่ปรึกษาเพื่อร่วมในการบริหาร รัฐมลายูที่ไม่เป็นสหพันธรัฐจึงประกอบด้วย รัฐโยโฮร์ เคดะห์ เปอร์ลิส กลันตัน ตรังกานู
3. รัฐที่อยู่ในนิคมช่องแคบ (Straits Settlement; Negeri-Negeri Selat) คือ รัฐที่อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษโดยตรง เป็นดินแดนศูนย์กลางอาณานิคมของอังกฤษ ประกอบด้วยรัฐปีนัง มะละกา และสิงคโปร์ ต่อมาภายหลังสิงคโปร์ได้แยกจากสหพันธรัฐมาเลเซียไปก่อตั้งเป็นประเทศสิงคโปร์

ภายหลังเมื่อมีการจัดตั้งสหพันธรัฐมาลายาขึ้น อังกฤษได้ตัดสินใจให้เอกราชแก่สหพันธรัฐมาลายาเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ.1957 นายกรัฐมนตรีคนแรกหลังการปลดแอกจากอังกฤษคือ ตนกู

อับดุล รัมห์มัน (Tunku Abdul Rahman) จึงมีแนวคิดก่อตั้งประเทศมาเลเซีย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสำเร็จเมื่อวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1963 โดยผนวกรวมเอาสหพันธรัฐมาลายา สิงคโปร์ ซาราวัก บรูไน และบอร์เนียวเหนือ (ซาบาห์) เข้าด้วยกัน

ภายหลังการก่อตั้งสหพันธรัฐมาเลเซีย สามารถแบ่งการปกครองได้เป็น 2 ลักษณะ คือ รัฐที่มีรัฐบาลเป็นของตนเอง และรัฐที่ไม่มีรัฐบาลเป็นของตนเอง ในส่วนของรัฐที่มีรัฐบาลเป็นของตนเอง ประกอบไปด้วยรัฐกลันตัน ตรังกานู ปาหัง สลังงอร์ โยโฮร์ เคดะห์ เปรัก โดยเรียกผู้ปกครองว่า สุลต่าน (Sultan) รัฐเปอร์ลิส เรียกผู้ปกครองแตกต่างออกไปว่า ราชา (Raja) รัฐนคริซิมปีลัน มีชื่อเรียกผู้ปกครองว่า ยงดีเปอร์ตวนเบอซาร์ (Yang Di Pertuan Besar) โดยบรรดาผู้ปกครองเหล่านี้จะมีการเลือกกันเองเพื่อให้คนใดคนหนึ่งขึ้นมาเป็นพระราชาธิบดี หรือที่เรียกว่ายงดีเปอร์ตวนอาอง (Yang Di Pertuan Agong) มีวาระ 5 ปี อีกส่วนหนึ่งคือ รัฐที่ไม่มีรัฐบาลเป็นของตนเอง ได้แก่ รัฐมะละกา ซาบาห์ ซาราวัก ปีนัง จะใช้วิธีการแต่งตั้งผู้ว่าการรัฐเป็นผู้ปกครอง⁴²

เนื่องด้วยความหลากหลายของรูปแบบการปกครองและวิถีชีวิตของประชาชนในรัฐต่าง ๆ ทำให้มาเลเซียใช้รูปแบบของรัฐเป็นแบบสหพันธรัฐ ดังนั้น ภายในแต่ละรัฐจึงยังมีการใช้รัฐธรรมนูญเฉพาะรัฐของตนร่วมด้วย ภายใต้รูปแบบการปกครองของมาเลเซีย นั้นจึงสามารถเห็นระดับของการปกครองออกเป็นหลายส่วนประกอบด้วยรัฐบาลกลาง กัวลาลัมเปอร์ และรัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละรัฐ อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลแต่ละระดับ สามารถจำแนกออกมาได้เป็นดังนี้⁴³

รัฐบาลสหพันธรัฐ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงภายใน การป้องกันประเทศ งานด้านสัญชาติ งานการคลัง งานด้านการศึกษา งานด้านพาณิชย์ และอุตสาหกรรม

รัฐบาลท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ การบังคับใช้กฎหมายอิสลาม การดูแลที่ดินเพื่อการเกษตรและป่าไม้ การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐบาลระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นยังสามารถใช้อำนาจร่วมกันในกิจการเกี่ยวกับการบริการสาธารณสุข การสงวนป่าไม้และสัตว์ป่า ทุนการศึกษา และการชลประทาน

⁴² นิอับดุลรากีบ บินนิฮ์สซัน, มาเลเซีย: ประเทศเพื่อนบ้านที่เรายังไม่รู้จัก ใน วารสารอินโดจีนศึกษา ฉบับ เพื่อนบ้านไทยของไทย 8:1 (ชลบุรี: ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550), หน้า 339-342.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 342-343.

ก. ระบอบราชาธิปไตยและรูปแบบการปกครองเจ้าผู้ครองรัฐของมาเลเซีย

การปกครองของรัฐในแต่ละรัฐส่วนใหญ่ยังใช้ระบอบราชาธิปไตยปกครองโดยกษัตริย์ กษัตริย์ของแต่ละรัฐจะมีตำแหน่งเฉพาะตามชื่อเรียกของรัฐนั้นๆ โดยในระบอบกษัตริย์ และผู้ปกครองรัฐในมาเลเซียนั้นยังมีตำแหน่งที่เป็นจุดรวมศูนย์อำนาจความเป็นกษัตริย์อีกทอดหนึ่งคือ ตำแหน่งพระราชาธิบดี หรือที่เรียกว่า “ยังดีเปอร์ตวนอากง” (Yang Dipertuan Agong) ซึ่งกำหนดให้มีตามรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐมาลายาเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ.1957 ข้อสังเกตประการหนึ่งต่อตำแหน่งของพระราชาธิบดีคือ ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่แตกต่างจากวิถีของระบอบกษัตริย์ในประเทศอื่น ๆ ที่ใช้การสืบทอดตามสันตติวงศ์ หรือการสืบทอดต่อกันของเชื้อสาย แต่ตำแหน่งพระราชาธิบดีของมาเลเซียนั้นเป็นการสืบทอดโดยใช้ระบบการเลือกตั้ง โดยมีเงื่อนไขหรือเกณฑ์การเลือกที่สำคัญคือระบบอาวุโสและความเหมาะสม โดยจะมีการเลือกผู้มีสิทธิได้รับเลือกขึ้นและมีการลงคะแนนเสียงของเหล่าเจ้าผู้ครองรัฐ (ยกเว้นผู้ว่าการรัฐ ไม่มีสิทธิลงคะแนน) โดยมีวาระ 5 ปี สามารถลาออกก่อนครบวาระได้หรือถูกปลดจากตำแหน่งด้วยสภาเจ้าผู้ครองรัฐ

(1) สมเด็จพระราชาธิบดี (Yang Dipertuan Agong)

ตำแหน่งสมเด็จพระราชาธิบดีถือเป็นตำแหน่งของผู้นำสูงสุด โดยเป็นทั้งผู้นำสูงสุดของกองทัพมาเลเซียและผู้นำของรัฐอิสลามในปีนัง มะละกา ซาบาห์ ซาราวักและดินแดนสหพันธรัฐ (กัวลาลัมเปอร์-ปุตراجายา-เกะลาบวน) และรัฐภายใต้การปกครองของตน มีอำนาจภัยโทษต่อศาลทหารในพื้นที่กัวลาลัมเปอร์และเกะลาบวนแต่ไม่มีอำนาจโดยตรงต่อเขตอำนาจของผู้ปกครองรัฐอื่น ๆ

(2) ประมุขระดับรัฐ

เจ้าผู้ครองรัฐ ถือเป็นตำแหน่งในฐานะเจ้าผู้ปกครองแห่งรัฐ จะมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น สุลต่าน (Sultan) ราจา (Raja) ยังดีเปอร์ตวนเบอซาร์ (Yang Dipertuan Besar) ส่วนในรัฐที่เป็นการปกครองโดยผู้ว่าการรัฐ (Yang Dipertua Negeri) จะได้รับการแต่งตั้งจากพระราชาธิบดีให้มาดำรงตำแหน่งในทางการปกครอง

การเลือกเจ้าผู้ครองรัฐนั้น ใช้วิธีการสืบเชื้อสายจากบิดาสู่บุตร สำหรับรัฐนครซัมบีลันเจ้าผู้ครองรัฐจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งโดยเลือกจากกษัตริย์ท้องถิ่น (Undang) 4 พระองค์ (Sungai Ukong, Jelebu, Johol, Rembau)

(3) สภาเจ้าผู้ครองรัฐ (Majlis Raja - Raja)

สภานี้ประกอบด้วยบรรดาสุลต่านและเจ้าผู้ครองรัฐต่าง ๆ (Yang Dipertua Negeri) สภาเจ้าผู้ครองรัฐจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1897 โดยมีหน้าที่คัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งพระราชาธิบดีและรองพระราชาธิบดี โดยผู้ว่าการรัฐไม่มีสิทธิเข้าร่วมในสภาเจ้าผู้ครองรัฐ ในส่วนหน้าที่อื่นของสภาเจ้าผู้ครองรัฐคือ การดูแลเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของคอมมัลยูและกิจการศาสนาอิสลาม ยกเว้นรัฐซาบห์และซาราวัก⁴⁴

ในด้านการเมืองการปกครอง สภาเจ้าผู้ครองรัฐจะได้รับรายงานการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ เช่น ผู้พิพากษา คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน อีกทั้งมีอำนาจในการเข้าร่วมในการพิจารณาและเจรจาการแบ่งเขตดินแดนระหว่างรัฐ การขยายเขตสหพันธรัฐ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และกรณีพิพาทถึงเอกสิทธิ์ต่าง ๆ ในพื้นที่รัฐซาบห์และซาราวัก⁴⁵

ข. องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ

องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติของประเทศมาเลเซียนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ เช่นเดียวกับรัฐบาล คือระดับประเทศและระดับรัฐ ในส่วนของระดับประเทศมาเลเซียสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย วุฒิสภา (Dewan Negara) และ สภาผู้แทนราษฎร (Dewan Rakyat) โดยทั้งสองสภามีหน้าที่เสนอร่างกฎหมายและพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายต่าง ๆ นอกจากนี้ ในระดับรัฐยังมีองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติเช่นนี้อีกชั้นหนึ่ง

(1) องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติระดับประเทศ

(1.1) วุฒิสภาระดับประเทศ (Dewan Negara)

วุฒิสภาเป็นสภาสูงสุดทางด้านนิติบัญญัติของประเทศมาเลเซีย มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว สมาชิกของวุฒิสภาประกอบด้วย วุฒิสมาชิกจำนวน 70 คน มีที่มาจาก 2 กลุ่ม มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี⁴⁶

1. สมาชิกที่ได้รับเลือกจากสภานิติบัญญัติ 13 รัฐ จำนวนรัฐละ 2 คน รวม 26 คน
ถ้าสมาชิกส่วนนี้ได้รับเลือกเป็นประธานหรือรองประธานวุฒิสภา จำต้องลาออกจากการเป็นสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งรัฐ

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 345.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 346.

⁴⁶ The Constitution of the Federation Malaysia, 1957 (with amendment 2007), Article 44, 45 and 46.

2. สมาชิกที่ได้รับการเสนอชื่อจากนายกรัฐมนตรีเพื่อให้สมเด็จพระราชาธิบดีแต่งตั้ง ซึ่งเลือกมาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอาชีพต่าง ๆ จำนวน 44 คน

(1.2) สภาผู้แทนราษฎรระดับประเทศ (Dewan Rakyat)

สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 222 คน⁴⁷ มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในลักษณะ 1 คน ต่อ 1 เขต สภาผู้แทนราษฎรนั้นมีทั้งระดับสหพันธรัฐและระดับรัฐซึ่งผู้ลงสมัครสามารถลงสมัครได้ทั้งสองส่วน ซึ่งถ้าได้รับเลือกตั้ง 2 ส่วนก็จะดำรงตำแหน่งได้ในคราวเดียวกัน วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีวาระคราวละ 5 ปี เมื่อใดที่มีตำแหน่งว่างลง จะต้องมีการจัดเลือกตั้งทดแทนภายใน 60 วัน สำหรับรัฐซาบฮาร์และซาราวักสภาต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน 90 วัน สภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่หลักในการเสนอร่างกฎหมายและพิจารณารับรองร่างกฎหมายฉบับต่าง ๆ ร่วมกับวุฒิสภา โดยรัฐธรรมนูญของประเทศมาเลเซียมาตรา 68 กำหนดไว้ว่า ร่างกฎหมายใดก็ตามวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรอาจเป็นผู้เสนอก็ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองสภา ทั้งนี้ ร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว แต่ไม่ผ่านการให้ความเห็นชอบจากวุฒิสภา หรือผ่านการให้ความเห็นชอบโดยมีการแก้ไข หากสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้วมีมติไม่เห็นด้วยกับความเห็นของวุฒิสภา และยืนยันร่างกฎหมายเดิมไปยังวุฒิสภาอีกครั้ง แต่หากวุฒิสภายังยืนยันไม่ให้ความเห็นชอบ หรือให้ความเห็นชอบโดยมีข้อแก้ไข สภาผู้แทนราษฎรสามารถเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวโดยตรงไปยังสมเด็จพระราชาธิบดีเพื่อพิจารณาให้การรับรอง

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญในมาตรา 66 ว่าด้วยกระบวนการทางนิติบัญญัติได้กำหนดให้วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาลเท่านั้นที่มีอำนาจในการเสนอร่างกฎหมาย⁴⁸

(2) องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติระดับรัฐ

องค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติระดับรัฐของประเทศมาเลเซีย ได้แก่ สภานิติบัญญัติ (ระดับรัฐ) (Dewan Undangan Negeri: DUN) ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในระดับรัฐ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี ผู้ปกครองรัฐสามารถยุบสภาและให้มีการเลือกตั้งภายในเวลา 60 วันหลังจากที่ยุบสภา

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ The Constitution of the Federation Malaysia, 1957 (with amendment 2007), Article 66 and 68.

โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติ (ระดับรัฐ) สามารถดำรงตำแหน่งควบคู่กับสมาชิกสภานิติบัญญัติในระดับสหพันธรัฐได้ด้วยในคราวเดียวกัน

บทบาทหน้าที่ของสภานิติบัญญัติ (ระดับรัฐ) จะประกอบด้วย การร่างและออกกฎหมาย การอนุมัติงบประมาณ การแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแห่งรัฐ กำหนดตัวแทนวุฒิสภาแห่งรัฐ (เพื่อไปดำรงตำแหน่งระดับสหพันธรัฐ) และพิจารณาการดำเนินการต่างๆของรัฐ ความน่าสนใจของสภาแห่งนี้อยู่ที่ การได้รับเอกสิทธิ์พิเศษของสมาชิกสภา เช่น การดำเนินการใด ๆ ภายในสภานิติบัญญัติไม่สามารถฟ้องร้องต่อศาลใดได้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่สามารถถูกดำเนินคดีได้จากการพูด หรือลงคะแนนเสียงที่เกิดขึ้นหรือเผยแพร่จากกระบวนการภายในสภานิติบัญญัติ

ค. องค์กรที่ใช้อำนาจบริหาร

มาเลเซียมีการแบ่งระบบรัฐบาลซึ่งมีองค์กรที่ใช้อำนาจบริหารเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ มีรัฐบาลของสหพันธรัฐ และรัฐบาลแห่งรัฐ โดยประเทศมาเลเซียใช้การปกครองแบบรัฐสภา รัฐบาล หรือฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล โดยได้รับการเลือกมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการแต่งตั้งรัฐมนตรีได้ทั้งจากสมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการ ทั้งนี้ ในการประชุมคณะรัฐมนตรีจะมีเพียงนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการเท่านั้นที่เข้าร่วมประชุม

ส่วนในด้านการบริหารระดับรัฐนั้น รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐได้กำหนดให้ผู้ปกครองรัฐและผู้ว่าการรัฐ มีอำนาจในการปกครองโดยการชี้แนะของฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายบริหารของรัฐมีมุขมนตรีเป็นหัวหน้า โดยรัฐบาลแห่งรัฐจะเรียกแตกต่างกันตามแต่ลักษณะการปกครอง เช่น รัฐที่มีเจ้าเป็นผู้ปกครองเรียกว่า Menteri Besar รัฐที่ไม่มีเจ้าเป็นผู้ปกครองรัฐ เรียกว่า Ketua Menteri ส่วนสภาฝ่ายบริหารของรัฐเรียกว่า สภาบริหารรัฐบาลท้องถิ่นแห่งรัฐ (Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri) โดยสมาชิกสภาจะถูกเรียกจากประชาชนท้องถิ่นว่า คณะกรรมการบริหาร ส่วนในรัฐซาบฮ์เรียกคณะรัฐมนตรีแห่งรัฐ (Menteri Pertanian Negeri Sabah) ส่วนรัฐซาราวักเรียกฝ่ายบริหารว่าสภาสูงสุด (Majlis Tertinggi: Supreme Council) ซึ่งฝ่ายบริหารจะทำหน้าที่บริหารงานรัฐโดยทั่วไป

ง. องค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ

ระบบตุลาการของมาเลเซียใช้ระบบกฎหมายของอังกฤษ คือ กฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งได้ถูกบูรณาการเข้ามาในช่วงที่มาเลเซียตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของจักรวรรดิอังกฤษ ทั้งนี้ ภายใต้

หลักการแบ่งแยกอำนาจ องค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการของมาเลเซียย่อมมีความอิสระสูง เพราะจะไม่อยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรใด ๆ ไม่ว่าจะเป็้องค์กรที่ใช้อำนาจบริหารหรือนิติบัญญัติ

มาเลเซียใช้ระบบศาลเดี่ยว นอกจากระบบศาลปกติตามหลักสากลที่มีอยู่ในทุก ๆ ประเทศแล้ว ระบบตุลาการของมาเลเซียยังประกอบด้วย ศาลศาสนาอิสลาม โดยมีเขตอำนาจในการพิจารณา คดีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาทั้งในลักษณะของข้อเท็จจริงที่ส่งผลกระทบต่อหลักศาสนาโดยตรงหรือการไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม เช่น การแต่งงาน การหย่าร้าง หรือเรื่องมรดก ศาลศาสนาอิสลามมีเขตอำนาจจำกัดเฉพาะกับชาวมุสลิม และหากมีกรณีการอุทธรณ์ต้องอุทธรณ์คดีต่อศาลชั้นต้นของรัฐบาลนั้น ๆ ไม่สามารถอุทธรณ์ต่อศาลสูงได้

นอกจากนั้น ยังมีศาลอีกประเภทหนึ่งคือ ศาลของชนพื้นเมือง ซึ่งเป็นศาลที่ตั้งอยู่ในรัฐซาราวักและรัฐซาบารุ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยในสองรัฐดังกล่าว มีลักษณะทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่ต่างไปจากชาวมลายูที่อาศัยอยู่บนคาบสมุทรมลายู ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลมาเลเซียจึงได้มีการจัดตั้งศาลของชนพื้นเมืองเพื่อตัดสินคดีความ แต่อำนาจศาลจะมีเต็มที่ ในกรณีที่ถูกกรณีทั้งสองฝ่ายเป็นชาวพื้นเมือง⁴⁹

จ. พรรคการเมืองที่สำคัญในมาเลเซีย

พรรคการเมือง ถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเมืองของมาเลเซีย แบ่งได้เป็น 2 แนวร่วมสำคัญ คือ กลุ่มพรรคแนวร่วมแห่งชาติ อันเป็นกลุ่มพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรคที่มารวมตัวเป็นพันธมิตรเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งรัฐบาลของพรรคองค์การสหภาพมลายูแห่งชาติ หรือที่รู้จักกันในนามพรรคอัมโน (United Malays National Organization: UMNO) และกลุ่มพรรคพันธมิตรประชาชน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่มีแกนนำคือ พรรคอิสลามแห่งมาเลเซีย (Parti Islam SeMalaysia) โดยทั้งสองกลุ่มการเมืองดังกล่าวต่างมีพรรคการเมืองอยู่ในสังกัดไม่ต่ำกว่า 10 พรรคการเมือง

ประเทศมาเลเซียถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติ พรรคการเมืองของมาเลเซียเน้นถือเป็นตัวสะท้อนถึงความหลากหลายของสังคมมาเลเซียได้เป็นอย่างดี พรรคการเมืองในมาเลเซียมักจัดตั้งขึ้นมาจากความสัมพันธ์กันภายในกลุ่มเชื้อชาติของประชากร กล่าวคือ พรรคการเมืองมักตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนให้แก่กลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ในสังคมมาเลเซีย ดังนั้น หากพิจารณาพรรคการเมืองของมาเลเซียตามความสัมพันธ์กับกลุ่มเชื้อชาติอาจสามารถแบ่งกลุ่มพรรคการเมืองของมาเลเซียได้ดังนี้

⁴⁹ ไพลิน ภูจินาพันธุ์, ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย, 2556, หน้า 36.

(1) พรรคการเมืองที่มีแนวทางทางการเมืองสนับสนุนชาวมลายูเชื้อสายมลายู

พรรคการเมืองในกลุ่มนี้มักมีลักษณะการดำเนินการทางการเมือง ที่เข้าไปสนับสนุนกลุ่มชาวมลายูเชื้อสายมลายู เพื่อหวังผลให้ประชากรเชื้อสายมลายู ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้ง ตัวอย่างของพรรคการเมืองกลุ่มนี้ เช่น พรรค United Malay National Organization (UMNO), United Traditional Bumiputera Party (PBB), United Sabah Party (PBS), Sarawak Peoples' Party (PRS) Parti Islam Se Malaysia (PAS)

(2) พรรคการเมืองที่มีแนวทางทางการเมืองสนับสนุนชาวมลายูเชื้อสายจีน

พรรคการเมืองกลุ่มนี้จะมีแนวทางการดำเนินการทางการเมืองไปในเชิงการสนับสนุนผลประโยชน์ของชาวมลายูเชื้อสายจีน รวมถึงการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ชาวมลายูเชื้อสายจีน ตัวอย่างพรรคการเมืองกลุ่มนี้ เช่น Malaysian Chinese Association (MCA), Democratic Action Party (DAP), PartiGerakan Rakyat Malaysia Liberal Democratic Party (LDP)

(3) พรรคการเมืองที่มีแนวทางทางการเมืองสนับสนุนชาวมลายูเชื้อสายอินเดีย

พรรคการเมืองกลุ่มที่แสดงสถานะเป็นตัวแทนของชาวมลายูเชื้อสายอินเดีย มักมีการดำเนินการทางการเมืองเช่นเดียวกันกับพรรคที่มีแนวทางสนับสนุนชาวมลายูเชื้อสายจีน คือการรักษากิจกรรมและการต่อรองเพื่อการดำรงอยู่ของชาวมลายูเชื้อสายอินเดีย ตัวอย่างเช่น Malaysian Indian Congress (MIC), Kongres IndiaMuslim Malaysia (KIMMA)

2.1.2 นโยบายอิสลามฮะฎอริ: อิสลามอารยะ ค.ศ. 2003 (Islam Hadhari: Civilizational or Progressive Islam)

นโยบายทางการเมืองของมาเลเซียภายใต้การนำของพรรคอัมโน อาจกล่าวได้ว่าอยู่ภายใต้การเมืองเรื่องเชื้อชาติมาโดยตลอด กล่าวคือ การกำหนดนโยบายอันมีผลเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางการเมืองมักมีประเด็นทางเชื้อชาติเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ นโยบายอิสลามฮะฎอริ⁵⁰ เป็นนโยบายที่พยายามนำหลักการทางศาสนาอิสลามมาตีความให้สอดคล้องหรือขยายความหมายให้กลุ่มเชื้อชาติอื่นสามารถอยู่ร่วมกันได้กับกลุ่มเชื้อชาติมลายู นโยบายอิสลามฮะฎอริเป็นการกำหนดรูปแบบของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการบริหารราชการตามหลักอิสลามสายกลาง ที่รักความสงบ มีความยุติธรรม มีความปรารถนาดีต่อทุกเชื้อชาติและศาสนา พร้อมทั้งจะปกป้องชนกลุ่มน้อยและสิทธิสตรี

⁵⁰ Meredith L. Weiss (editor), *Routledge Handbook of Contemporary Malaysia*, 2015, p.64.

ภายหลังการปลดแอกจากอาณานิคมอังกฤษ ประเทศมาเลเซียมีความพยายามปรับโครงสร้างสังคมเพื่อรวมศูนย์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติให้อยู่ภายใต้แนวคิดภูมิบุตร แนวคิดดังกล่าวนับได้ว่าเป็นนโยบายช่วงแรกของการผสมผสานวัฒนธรรมอันหลากหลายให้รวมเป็นเนื้อเดียวกันภายใต้สังคมนุสลิมเป็นใหญ่ โดยประเด็นที่ขับเคลื่อนขึ้นมาภายหลังก่อตั้งประเทศมาเลเซีย นั่นคือการที่ประเทศมาเลเซียประกาศให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ หรือการกำหนดให้ศาสนาอิสลามเป็นกรอบหลักแห่งการขับเคลื่อนสังคมมาเลเซีย ในด้านต่าง ๆ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังตัวอย่างแนวคิดก่อตั้งองค์การการประชุมอิสลาม (Islamic Conference Organization: OIC) ในสมัยนายกรัฐมนตรี ตนกู อับดุล ระห์มัน หรือการสนับสนุนการอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่างของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ที่ทำให้ศาสนาอิสลามกลายเป็นศูนย์กลางของการก่อร่างความเป็นปึกแผ่นของมาเลเซีย

ในสมัยนายกรัฐมนตรี อับดุลละห์ อาหมัด บาดาวี แห่งพรรคอัมโน (United Malays National Organisation: UMNO) ได้เกิดแนวทางสำคัญใหม่อีกครั้งของสังคมอิสลามภายในประเทศมาเลเซีย คือ ความพยายามสร้างสังคมอิสลามให้เกิดการบูรณาการ ภายใต้แนวนโยบาย “อิสลามฮะฎารี” (Islam Hadhari) ฮะฎารี แปลว่า อารยธรรม (Civilizational) อิสลามฮะฎารี (Islam Hadhari) จึงมีความหมายถึงการพัฒนาสังคมอิสลามไปสู่การปรับตัวให้มีอารยะอย่างสมัยใหม่

โดยแนวคิดดังกล่าวต้องการพัฒนาให้สังคมมาเลเซียเป็นรัฐอิสลาม (Islamic state) และมุ่งเน้นไปที่ความพยายามพัฒนาสร้างความเป็นอารยะและก้าวหน้า (Civilization & Progressive) ของชุมชนอิสลามให้สามารถดำรงอยู่บนกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความพยายามของผู้นำมาเลเซียในเวลานั้นคือ การสร้างความสมดุลภายในสังคมอิสลามให้สมดุลและมั่นคง ทั้งในด้านกายภาพและจิตวิญญาณ⁵¹ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีอับดุลละห์ อาหมัด บาดาวี จึงพยายามเสนอให้มีการพัฒนามาเลเซียภายใต้การพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic development) ซึ่งมุ่งเน้นเพื่อสร้างสมดุลของการบูรณาการหลักศาสนาเข้ากับวิทยาการสมัยใหม่ นอกจากนี้ แนวคิดอิสลามฮะฎารียังพยายามเปลี่ยนภาพลักษณ์ในการมองสังคมอิสลามที่มักถูกอธิบายว่า เป็นสังคมอนุรักษนิยมที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงด้วยการสร้างกระบวนการพัฒนาสังคมอิสลามให้มีความทันสมัยตามกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ละ

⁵¹ Mohamed Sharif Bashir, *Islam Hadhari: Concept and Prospect* (Online available in www.researchgate.net/publication/236979375), 2005.

ทั้งหลักการอิสลาม⁵² โดยหลักการพื้นฐานของนโยบายอิสลามชะฮาดิ์มุ่งเน้นในการสร้างแนวคิด 10 ประการให้แก่ประชาชนในประเทศ กล่าวคือ⁵³ (1) ความศรัทธา และยึดมั่น ต่อพระอัลลอฮ์ (2) ความ เป็นธรรมของรัฐบาล (3) เสรีภาพของประชาชน (4) มุ่งเน้นทางปัญญาความรู้ (5) เศรษฐกิจที่พัฒนา อย่างมีดุลยภาพและครอบคลุมทั่วถึง (6) คุณภาพชีวิตที่ดี (7) คำนึงถึงการปกป้องสิทธิของเสียงส่วน น้อยและกลุ่มสตรี (8) มีวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดี (9) ปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม และ (10) ปกป้อง รักษาความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้ หลักการพื้นฐานดังกล่าวเป็นความพยายามปรับฐานคิดของผู้คนใน สังคมมาเลเซียให้สามารถเผชิญกับการแข่งขันในเวทีสากลและเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม มุสลิมในทุกมิติ

2.1.3 เหตุการณ์การจลาจลทางเชื้อชาติ และพระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2503 (Internal Security Act 1960)

ประเด็นปัญหาการเมืองเรื่องเชื้อชาติภายในมาเลเซียที่ทำให้เกิดการจลาจลครั้งสำคัญ ภายในประเทศมาเลเซีย โดยเป็นการประท้วงของคนมาเลเซียเชื้อสายจีนจนนำไปสู่การใช้ความ รุนแรงและการปะทะกันระหว่างคนมาเลเซียเชื้อสายจีนและคนมาเลเซียเชื้อสายมลายู การจลาจล ดังกล่าวจบลงด้วยการใช้กำลังเจ้าหน้าที่รัฐปราบปรามคนมาเลเซียเชื้อสายจีนจนมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก เหตุการณ์ดังกล่าวนำไปสู่แนวปฏิบัติของนโยบายความมั่นคงภายในของมาเลเซียอย่างเข้มข้น พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2503 (Internal Security Act 1960) จึงถือเป็นผลผลิตจาก นโยบายความมั่นคงแบบเข้มงวดที่ชัดเจนที่สุด พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2503 เป็น กฎหมายที่ให้อำนาจแก่รัฐในการจัดการกับประเด็นปัญหาที่อาจกระทบ หรือเป็นภัยต่อความมั่นคง ภายในประเทศ โดยอาจเป็นการกระทำที่คุกคามต่อความสงบสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนความสงบเรียบร้อยของระเบียบสาธารณะต่าง ๆ และความเป็นเอกภาพระหว่างประชาชน กลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในมาเลเซีย⁵⁴

⁵² Ioannis Gatsiounis. Islam Hadhari in Malaysia, *Current Trends in Islamist Ideology* 3, 2006, pp. 78-79.

⁵³ Mohd Azizuddin Mohd Sani. A comparative analysis of Asian values and Islam Hadhari in Malaysia, *The Asian Journal of Humanities* 15, 2010, pp.12-13.

⁵⁴ นายอภิเชษฐ กาญจนดิฐ และ นายวรฉัตร เจริญผล, รายงานการวิจัยเรื่อง ความเคลื่อนไหวทาง การเมืองขององค์กร SUARAM ในการต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายในของมาเลเซีย (ค.ศ. 1989 – 2009), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2553, หน้า 27-38.

ก. เหตุการณ์จลาจลทางเชื้อชาติในปี ค.ศ. 1969

เหตุการณ์จลาจลทางเชื้อชาติในปี ค.ศ. 1969 สามารถอธิบายได้ว่าเป็นเหตุการณ์ความขัดแย้งที่นำไปสู่การจลาจลครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์มาเลเซีย เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดนโยบายและมาตรการในการป้องกันปัญหาความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติภายในสังคมมาเลเซีย รวมถึงการกำหนดนโยบายความมั่นคงภายในอย่างเข้มงวดของรัฐบาลมาเลเซียด้วยเช่นกัน

ประเด็นปัญหาความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติภายในสังคมมาเลเซียเกิดขึ้นจากความเป็นพหุสังคมของมาเลเซีย กล่าวคือ สังคมมาเลเซียประกอบไปด้วยกลุ่มเชื้อชาติที่สำคัญ 3 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรก ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมุสลิม และกลุ่มชนพื้นเมือง ที่เรียกรวมกันว่า “ภูมิบุตร” โดยการสำรวจสำมะโนประชากร ในปี ค.ศ. 2010 ประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุดคือประมาณร้อยละ 67.4 กลุ่มที่สอง ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน โดยมีประชากรประมาณร้อยละ 24.6 กลุ่มที่สาม ชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดีย โดยมีประชากรร้อยละ 7.3 และประชากรกลุ่มอื่น ๆ อาทิ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย และกลุ่มผู้อพยพ ร้อยละ 0.7⁵⁵ ความหลากหลายทางเชื้อชาติภายในสังคมมาเลเซียเกิดขึ้นมาจาก 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1) ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากประเทศมาเลเซียตั้งอยู่บริเวณคาบสมุทรมะละกาเป็นเส้นทางในการเดินเรือที่สำคัญ ดังนั้น การค้าขายแลกเปลี่ยน ติดต่อสัมพันธ์ จนถึงการเข้ามาตั้งรกรากของชาวต่างชาติจึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ อาทิ ชาวจีน ชาวตะวันตก ชาวตะวันออกกลาง เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ การสู้รบระหว่างแว่นแคว้น และอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาณาจักรสยามและอาณาจักรปัตตานี ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายระหว่างประชากรและเส้นเขตแดน ดังนั้น จึงทำให้บริเวณตอนบนของมาเลเซียที่มีเขตแดนติดต่อกับไทยประกอบไปด้วยประชากรเชื้อสายไทยเป็นจำนวนมาก⁵⁶

3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ในช่วงอาณานิคมซึ่งอังกฤษเข้ามาปกครองมาเลเซียนั้น ได้เกิดความต้องการแรงงานเข้ามาใช้ในการผลิตทั้ง อุตสาหกรรมเหมืองแร่ การปลูกพืชไร่ขนาดใหญ่ เช่น การปลูกสวนยาง รวมถึงในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่อังกฤษดำเนินการ ความต้องการดังกล่าวทำให้อังกฤษ

⁵⁵ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศมาเลเซีย (สามารถเข้าถึงได้ผ่าน https://www.statistics.gov.my/index.php?r=column/cone&menu_id=ZHJlbWFBSTVEcHY1ait6akR3WmtVUT09)

⁵⁶ บาร์บารา วัตสัน อันดาเย และ ลีโอนาร์ด วาย อันดาเย (เขียน) พรณิ ฉัตรพลรักษ์ (แปล), **ประวัติศาสตร์มาเลเซีย**, 2551, หน้า 106.

ซึ่งปกครองมาเลเซียในขณะนั้นรับรองสถานะในฐานะพลเมืองของมาเลเซียให้แก่ผู้อพยพชาวจีน และชาวอินเดีย ดังนั้น จึงเกิดการหลั่งไหลของผู้อพยพชาวจีนและชาวอินเดียไหลเข้าสู่มาเลเซียเป็นจำนวนมาก จนทำให้สังคมมาเลเซียประกอบไปด้วยกลุ่มเชื้อชาติใหญ่ๆ 3 กลุ่ม ดังที่กล่าวข้างต้น⁵⁷

ปัญหาประการสำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้งจนเกิดการจลาจลครั้งใหญ่ในมาเลเซีย เริ่มขึ้นจากการที่ชาวมมาเลเซียเชื้อสายจีนและอินเดีย สามารถเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ และครอบครองปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมถึงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าชาวมลายูโดยทั่วไป สภาพการณ์ดังกล่าวเป็นผลให้พรรคอัมโน (UMNO) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองตัวแทนของชาวมลายูและเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งรัฐบาลมาอย่างยาวนานกำหนดแนวคิดภูมิบุตรให้แทรกเข้าไปอยู่ในนโยบายของรัฐ แนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดการให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นอย่างมาก จนทำให้ชาวมมาเลเซียเชื้อสายจีนและอินเดียถูกลดบทบาท และสูญเสียผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก

ตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์คนจีนในมาเลเซียอย่างลีควานยู (Lee Kuan Yew) ซึ่งเป็นผู้นำทางการเมืองของกลุ่มคนจีนในมาเลเซียพยายามเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ให้แก่คนจีน จนเป็นเหตุให้สิงคโปร์ถูกขับออกจากการเป็นดินแดนในสหพันธรัฐมาลายา เหตุการณ์ดังกล่าวยิ่งเป็นการสร้างรอยแตกแยกระหว่างคนมลายูและคนจีนในมาเลเซียให้มากยิ่งขึ้นไปอีก เมื่อคนมลายูมองว่าคนจีนในมาเลเซียเป็นพวกยึดอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ความหวาดระแวงและความเกลียดชังกันระหว่างเชื้อชาติดำเนินไปกว่า 10 ปี ทั้งเหตุการณ์ที่ชาวจีนสังหารชาวมลายู ไปจนถึงนักศึกษาชาวจีนถูกสังหารโดยเจ้าหน้าที่รัฐ แต่เหตุการณ์ที่ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจลาจลครั้งใหญ่ คือ การที่กลุ่มชาวจีนออกมาเฉลิมฉลองผลการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ. 1969 ที่พรรคฝ่ายค้านได้ที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มมากขึ้น ในเวลาต่อมากลุ่มแกนนำของพรรคฝ่ายรัฐบาลก็ได้รวบรวมผู้คนออกมาเฉลิมฉลองชัยชนะของพรรครัฐบาล การกระทำดังกล่าวเป็นการยั่วยาระหว่างสองฝ่ายจนนำไปสู่การปะทะกันโดยเริ่มจากกัวลาลัมเปอร์ และกระจายตัวไปตามหัวเมืองใหญ่ กินเวลากว่า 2 เดือน รัฐบาลมาเลเซียในขณะนั้นประกาศดใช้รัฐธรรมนูญ และได้จัดตั้งสภาปฏิบัติการแห่งชาติ (National operation council) เพื่อใช้กองกำลังของรัฐเข้าปราบปรามการจลาจล ในท้ายที่สุดมีการประกาศอย่างเป็นทางการว่ามีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวจำนวน 196 คน (ในขณะที่จำนวนผู้เสียชีวิตอย่างไม่เป็นทางการนั้นอาจจะมากกว่า 600 คน) และมีผู้ถูกจับกุมราว 5,561 คน⁵⁸

⁵⁷ ศุภการ สิริไพศาล และอดิสร คักดีสูง, ภูมิบุตร: ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งและกระบวนการพัฒนาประเทศมาเลเซีย, 2554, หน้า 34-37.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74.

เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลมาเลเซียเริ่มกำหนดนโยบายเข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ดังจะเห็นได้จากกลุ่มนโยบายทางด้านสังคมที่กล่าวในส่วนแรก แต่ในขณะเดียวกันประเด็นเรื่องความมั่นคงภายในก็ถูกหยิบขึ้นมาใช้อย่างเข้มงวดมากขึ้นในสังคมมาเลเซีย

ข. พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2503 (Internal Security Act 1960)

มาเลเซียถือเป็นประเทศที่มีความอ่อนไหวทางการเมืองและสังคมอยู่มาก สืบเนื่องจากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ อีกทั้งความแตกต่างทางวิถีวัฒนธรรมของผู้คนในรัฐต่าง ๆ นโยบายด้านความมั่นคงที่สำคัญของมาเลเซีย ซึ่งใช้เพื่อการจัดการปัญหาภายในประเทศนั้นคือ พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน ฉบับปี พ.ศ. 2503⁵⁹ ซึ่งเป็นกฎหมายความมั่นคงที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานของแนวคิดสมัยใหม่และแนวคิดยุคจารีตนิยม (Modern and Traditional Ideas) กฎหมายนี้แต่เดิมเป็นกฎหมายสำคัญที่เจ้าอาณานิคมอังกฤษใช้ในการปกครองมาเลเซีย ด้วยเหตุว่าเจ้าอาณานิคมอังกฤษต้องเผชิญปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาจากโจรสลัด ขบวนการสมาคมลับของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ที่กระทำผิดกฎหมาย อีกทั้งการจัดการปัญหาการต่อต้านของชาวพื้นเมือง เดิมทีนั้นรัฐต่าง ๆ บริเวณมาเลเซียปัจจุบันไม่ได้มีกฎหมายหรือระเบียบในด้านความมั่นคงอย่างชัดเจนคงมีแต่เพียงกฎหมายหรือธรรมเนียมบางประการที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันและควบคุมในเรื่องความมั่นคง รวมทั้งลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำการต่อสถาบันเจ้าผู้ปกครองรัฐ ซึ่งกฎหมายนี้เกิดจากการผสมผสานจากหลักศาสนา จารีตราชสำนักและความเชื่อของพื้นเมือง

จุดเริ่มต้นของการมีกฎหมายความมั่นคงภายในของมาเลเซีย เกิดขึ้นภายหลังการประกาศ “พระราชกฤษฎีกาภาวะฉุกเฉิน” (Emergency Regulations Ordinance: ERO) ซึ่งถูกประกาศใช้ในการจัดการปัญหาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมาลายาที่ทำการเคลื่อนไหวด้วยกำลังอาวุธเพื่อต่อสู้กับอำนาจรัฐ และภายหลังจากการจัดการกับปัญหาดังกล่าวจนเสร็จสิ้น และยกเลิกภาวะฉุกเฉิน เมื่อ 31 กรกฎาคม ค.ศ.1960 ในวันต่อมารัฐบาลมาเลเซียได้ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน” (Internal Security Act: ISA) ทดแทนพระราชกฤษฎีกาภาวะฉุกเฉินเพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยกฎหมายความมั่นคงภายในมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความมั่นคงของรัฐมาลายา (มาเลเซีย) ป้องกันการคุกคาม และความพยายามล้มล้างระบบการปกครองยับยั้งความพยายามของบุคคลหรือองค์กรใด ๆ ก็ตาม ที่จะกระทำการรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต

⁵⁹ อภิเชษฐ กาญจนดิฐ และวรฉัตร เจริญผล. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองขององค์กร SUARAM ในการต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายในของมาเลเซีย (ค.ศ.1989-2009), 2553, หน้า 32.

และทรัพย์สินของประชาชนในรัฐมลายา (มาเลเซีย)⁶⁰ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อพิจารณา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เนื้อหาของกฎหมายดังกล่าวได้อธิบายถึงคำนิยาม การให้อำนาจในทางปฏิบัติ ภาระความรับผิดชอบ และการจัดการเรื่องปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งในส่วนของคำนิยามนั้น กฎหมายไม่ได้ระบุไว้ชัดเจน มีเพียงข้อความที่อธิบายไว้อย่างกว้าง ๆ ถึงภัยต่อความมั่นคงว่า เป็นการกระทำใด ๆ ที่คุกคามต่อความสงบ ความปลอดภัยในทรัพย์สิน ความเป็นสาธารณะและความเป็นเอกภาพของชาติ ซึ่งทำให้สามารถตีความภัยต่อความมั่นคงได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงอาจเกิดการตีความจากสิ่งที่รัฐบาลรู้สึกว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงต่อตัวรัฐบาลเอง

ประเด็นที่สอง ตัวบทกฎหมายนี้ให้อำนาจผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นับตั้งแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตลอดจนถึงผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความสามารถจัดการต่อสถานการณ์ที่มีภาวะสุ่มเสี่ยงต่อความมั่นคงของรัฐและส่วนรวม ดังเช่น บทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการคุมขังหรือกักตัว ผู้ที่ถูกพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศได้ ไม่เกิน 2 ปี หรือการให้อำนาจในการประกาศพื้นที่ควบคุมฉุกเฉิน สั่งปิดสถานที่ หรือพื้นที่ และยังสามารถสั่งยึดพื้นที่ได้อีกด้วย แม้ตามบทบัญญัติจะกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ในความจริงแล้ว นายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจสั่งการดังกล่าวได้ในฐานะผู้นำสูงสุดเช่นกัน อีกทั้งยังให้อำนาจในการใช้อาวุธและความรุนแรงได้โดยชอบธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย

ประเด็นที่สาม ในประเด็นความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ เนื้อหาในกฎหมายความมั่นคงภายในระบุถึงการไม่ต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินการใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานภายใต้กฎหมายฉบับนี้แม้จะมีการดำเนินการผิดพลาด โดยถ้าเกิดเหตุอันใดจากการกระทำนั้นรัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบในส่วนของค่าเสียหายในทางทรัพย์สิน แต่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตหรือการบาดเจ็บของประชาชน และยังกำหนดให้ไม่สามารถฟ้องร้องเอาผิดใด ๆ จากการดำเนินการอันเนื่องมาจากเหตุผลทางความมั่นคงได้

ประเด็นที่สี่ ในด้านสิทธิมนุษยชน กฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหาหลายส่วนที่มีลักษณะของการขัดต่อแนวคิดหลักสิทธิมนุษยชน เช่น การจับกุมได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ การยกเว้นสิทธิในการประกันตัว นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยข้อกำหนดที่มุ่งลดทอนเสรีภาพ เช่น การห้ามใช้สื่อสิ่งพิมพ์หรือ

⁶⁰ The Commissioner of Law Revision, Law of Malaysia Act 82 Internal Security Act 1960, p.9.

ดำเนินการเผยแพร่หรือให้ข่าวใด ๆ ที่พิจารณาแล้วขัดต่อความมั่นคงจนกว่าจะได้มีการขออนุญาต และรายงาน

นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ก่อตัวขึ้นทั่วโลกโดยเฉพาะใน ประเด็นของสงครามเวียดนาม ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ รวมไปถึงปัญหาระดับโลกได้ส่งผลกระทบต่อ มาเลเซีย โดยเฉพาะความขัดแย้งของแนวทางเสรีนิยม และคอมมิวนิสต์ในสงครามเย็น ทำให้ในเวลา นั้นเกิดการเคลื่อนไหวของประชาชน โดยเฉพาะชาวจีนที่มีแนวโน้มเคลื่อนไหวสนับสนุนแนวทางพรรค คอมมิวนิสต์ รัฐบาลมาเลเซียจึงใช้กฎหมายความมั่นคงภายในเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพใน การจัดการปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้น ทั้งจากการชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง และการจัดการควบคุม การเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดคอมมิวนิสต์

การดำเนินการของรัฐบาลมาเลเซียภายใต้กฎหมายความมั่นคงภายในนั้น ถือเป็นรูปแบบการ ปกครองที่สำคัญในการจัดการปัญหาทางความมั่นคงของรัฐได้อย่างดี เนื่องด้วยรัฐบาลสามารถสร้าง ภาพของความมั่นคงและความไม่มั่นคงให้ดำรงอยู่ได้ด้วยการสร้างให้เกิด “การปกครองในสภาวะ ยกเว้น”⁶¹ เพื่อให้ประชาชนทราบถึงความจำเป็นที่ต้องใช้กฎหมายดังกล่าวเพื่อให้รัฐสามารถดำเนินการ ได้ตามความเหมาะสม แต่กฎหมายดังกล่าวก็เป็นที่ถูกเถียงและวิจารณ์อย่างมากในฐานะกฎหมายที่ ไม่ใช่เรื่องปกติในประเทศประชาธิปไตย อีกทั้งยังถูกวิจารณ์ถึงข้อกังวลในเชิงการใช้ อำนาจที่ ดำเนินการจนเกินขอบเขตในบางรัฐและการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดอยู่บ่อยครั้ง

2.1.4 โครงการบัตรประชาชนมาเลเซีย ค.ศ. 2001 (Project IC: Identity Card)

โครงการบัตรประชาชนชาวมาเลเซีย อาจถือเป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การเมืองเรื่องเชื้อชาติ โดยนโยบายดังกล่าวเป็นโครงการที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อมอบความเป็น พลเมืองมาเลเซียให้แก่ผู้ที่อพยพเข้าเมืองโดยเฉพาะการมอบสิทธิความเป็นพลเมืองให้แก่ผู้อพยพชาว มุสลิมที่อพยพจากทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์และเกาะบอร์เนียวของอินโดนีเซีย โครงการดังกล่าวมีผล สำคัญต่อนัยทางการเมือง และความมั่นคงทางการเมืองของกลุ่มชาวมลายูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการ เพิ่มพลเมืองเชื้อสายมลายูในบางพื้นที่ให้มากขึ้น และทำให้กลายเป็นพลเมืองเสียงข้างมากที่มีอำนาจ ในการกำหนดทิศทางการเมืองในพื้นที่เหล่านั้น⁶²

⁶¹ ปิยบุตร แสงกนกกุล, “สภาวะยกเว้น” ในความคิดของ Giorgio Agamben,” ใน **ฟ้าเดียวกัน** 8:1, 2553, หน้า 84 -91.

⁶² Meredith L. Weiss (editor), **Routledge Handbook of Contemporary Malaysia**, 2015, pp. 85-86.

โครงการบัตรประชาชนมาเลเซียเป็นนโยบายที่รัฐบาลมาเลเซียริเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. 2001 โครงการบัตรประชาชนมาเลเซียหากพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วก็ยังเป็นเพียงโครงการหรือนโยบายของรัฐบาลโดยทั่วไปที่ต้องมีการจัดทำบัตรประชาชนให้แก่ประชากรในชาติของตนเอง รวมถึงการให้ประชาชนมีหลักฐานเพื่อยืนยันตัวตนว่าเป็นประชาชนในชาตินั้น แต่ในกรณีโครงการบัตรประชาชนมาเลเซีย ซึ่งเป็นนโยบายภายใต้รัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด (Mahatir Mohamad) ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ไปมากกว่าการเป็นเพียงโครงการหรือนโยบายตามหน้าที่ของรัฐบาล หากแต่ยังถูกชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเมือง ปัญหาการเข้าไปละเมิดความมั่นคงของประชาชนอีกด้วย

ตามกฎหมายของประเทศมาเลเซียผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปจำเป็นต้องมีบัตรประจำตัว แต่บัตรประจำตัวของผู้มีอายุ 12 ปีขึ้นไปไม่ต้องมีรูปและลายพิมพ์นิ้วมือ เมื่อชาวมาเลเซียมีอายุครบ 18 ปีจะต้องเปลี่ยนจากการถือบัตรประจำตัวเป็นบัตรประชาชน

หลักการพื้นฐานของโครงการบัตรประชาชนมาเลเซียคือ⁶³ โครงการที่จัดทำบัตรประชาชนให้แก่ประชากรของมาเลเซีย โดยตัวบัตรมีลักษณะที่เรียกว่า สมาร์ทการ์ด กล่าวคือ เป็นบัตรที่ทำขึ้นจากแผ่นพลาสติก และมีแผ่นอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อบรรจุข้อมูลของผู้ถือบัตร โดยข้อมูลที่บรรจุไว้ในบัตรจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสัญชาติ ศาสนา ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร หน่วยเลือกตั้ง การไปเลือกตั้งของผู้ถือบัตร บันทึกการก่ออาชญากรรม ที่อยู่อาศัย ใบสั่งและการถูกตัดคะแนนจากการขับรถ และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ จากข้อมูลดังกล่าวทำให้บัตรประชาชนเพียง 1 ใบ สามารถใช้งานได้ทั้งในฐานะของบัตรประชาชน ใบขับขี่ บัตรสุขภาพ ข้อมูลหนังสือเดินทาง บัตรกตเงินสด บัตรข้ามชายแดนระหว่างสิงคโปร์ บรูไน และประเทศไทย และในตัวบัตรประชาชนยังมีระบบป้องกันข้อมูลการสื่อสารผ่านเครือข่ายดิจิทัล⁶⁴

อย่างไรก็ตาม โครงการบัตรประชาชนของมาเลเซียมีการปรับปรุงอีกครั้งในเดือนมกราคม ค.ศ. 2010 โดยมีการปรับปรุงตัวเลขบนบัตรประชาชนให้เป็นเลข 12 หลัก เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ตัวเลขดังกล่าวไว้ติดต่อกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้โดยที่หน่วยงานราชการแต่ละหน่วยไม่จำเป็นต้องออกหมายเลขเฉพาะให้กับบุคคลที่มาติดต่อ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สามารถใช้ตัวเลขชุด

⁶³ Mathews Thomas, Is Malaysia's MYKAD the "One Card to Rule Them All"? The Urgent need to Develop a Proper Legal Framework for the Protection of Personal Information in Malaysia, *Melbourne University Law Review* 28, 2004, p. 477.

⁶⁴ Ibid., p. 481.

เดียวกันเพื่อติดต่อกับหน่วยงานราชการได้ทั้งหมด ซึ่งในปัจจุบันระบบดังกล่าวพัฒนาเรียกว่า “MyKad” เพื่อเป็นบัตรที่ใช้ยืนยันสถานะความเป็นพลเมืองมาเลเซีย

นโยบายบัตรประชาชนมาเลเซียถูกวิพากษ์วิจารณ์จนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองด้วยเหตุผลหลัก ๆ 2 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางด้านข้อมูล⁶⁵ ประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลด้านข้อมูลกำลังเป็นประเด็นที่นานาชาติมีข้อห่วงกังวล บัตรประชาชนตามนโยบายของประเทศมาเลเซียจึงถูกตั้งข้อห่วงกังวลว่ามีลักษณะของการเข้าไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้านข้อมูล เพราะภายในบัตรประชาชนตามนโยบายบัตรประชาชนมาเลเซียเป็นการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลในทุก ๆ ด้านจากทุก ๆ แหล่งเข้ามารวบรวมไว้ในแหล่งเดียวกัน และสามารถอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐทั้งหลาย รวมถึงบุคคลอื่น ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ปัญหาประการสำคัญในทางการเมืองของนโยบายนี้คือ รัฐบาลสามารถดึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกรวมศูนย์ได้โดยง่าย รัฐบาลสามารถไล่ติดตามตรวจสอบข้อมูลของผู้ที่คัดค้านหรือต่อต้านรัฐบาล และสามารถยึดเบียดชุดข้อมูลที่เป็นการกระทำผิดเข้าไปในฐานข้อมูลของผู้นั้นโดยที่อาจไม่รู้ตัวเลยก็ได้

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาปลีกย่อยที่อาจเกิดขึ้นได้กับระบบการรวมศูนย์ข้อมูลส่วนบุคคล อาทิ ความผิดพลาดของระบบ การถูกลักลอบขโมยข้อมูลส่วนบุคคลจากฝ่ายอื่น ๆ ประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาจึงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้นโยบายบัตรประชาชนกลายเป็นนโยบายทางการเมืองที่ถูวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก

ประการที่สอง การเปลี่ยนแปลงฐานเสียงทางการเมืองในบางพื้นที่⁶⁶ นโยบายบัตรประชาชนมาเลเซียถูกวิจารณ์เชื่อมโยงกับการเมืองภายในของมาเลเซียในแง่ที่ว่า โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อรองรับชาวมุสลิมที่อพยพมาจากฟิลิปปินส์ตอนใต้และจากอินโดนีเซียบริเวณเกาะบอร์เนียวเข้ามาในรัฐซาบาร์ โดยจะให้สัญชาติมาเลเซียแก่ผู้อพยพชาวมุสลิมเหล่านั้น การกระทำดังกล่าวถูกวิจารณ์ว่ารัฐบาลต้องการเพิ่มผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงชาวมุสลิมในพื้นที่เขตเลือกตั้งของรัฐซาบาร์ จนทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของพรรครัฐบาลมีชัยชนะในบางเขต

⁶⁵ Yap Ai Kee, Yeoh Choo Nee, Leau Yu Beng, and Tan Soo Fun, Security Issues on Identity Card, *Malaysia International Journal of Engineering and Technology* 4: 5, October 2012, p. 619.

⁶⁶ Edmund Terence Gomez, *Politics in Malaysia: The Malay dimension*, 2007, pp.85-86.

2.1.5 โครงการปฏิรูประบบราชการ ค.ศ. 2010 (Bureaucratic Reform Project)

การปฏิรูประบบราชการถือเป็นอีกนโยบายหนึ่งที่ส่งผลต่อการเมืองภายในมาเลเซีย โครงการเปลี่ยนผ่านการปกครอง (Government Transformation Program) เป็นนโยบายการปฏิรูประบบราชการของมาเลเซีย ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบนโยบายวิสัยทัศน์ 2020 (Vision 2020) โครงการปฏิรูประบบราชการไม่ใช่แค่เปลี่ยนแปลงการปกครอง หากแต่เป็นนโยบายที่ต้องการเปลี่ยนผ่านหรือปฏิรูประบบราชการของมาเลเซีย โดยนโยบายนี้มุ่งเปลี่ยนภาพลักษณ์ของรัฐบาลมาเลเซียให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการประเมินวัดผลประสิทธิภาพการบริหารงานผ่านมาตรฐานกลางที่เรียกว่า ประสิทธิภาพสำคัญระดับชาติ (National Key Result Areas) รวมถึงการลดอาชญากรรม การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เมือง และปรับปรุงระบบการศึกษา⁶⁷

โครงการปฏิรูประบบราชการเป็นนโยบายที่เกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลของนายนาจิบ ราซัค โครงการปฏิรูประบบราชการในนี้มีนัยถึง การปฏิรูประบบราชการและการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐในการให้บริการสาธารณะ โครงการปฏิรูประบบราชการเกิดขึ้นควบคู่กับโครงการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ (Economic Transformation Program) ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของมาเลเซียให้เป็นเสรีนิยมมากขึ้น กล่าวคือ ให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนมากกว่าเข้าไปจัดการกับระบบเศรษฐกิจเสียเอง

โครงการปฏิรูประบบราชการเป็นนโยบายปรับปรุงและปฏิรูปการทำงานและการให้บริการของภาครัฐให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยกำหนดประสิทธิภาพสำคัญระดับชาติ (National Key Result Areas – NKRA) 7 ประการ ได้แก่⁶⁸ (1) ลดอาชญากรรม (2) ต่อต้านการคอร์รัปชัน (3) ปรับปรุงการศึกษาของนักเรียน (4) ยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรที่มีรายได้น้อย (5) อัตราค่าครองชีพที่สูงขึ้น (6) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท และ (7) ปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนในเมืองใหญ่ โดยแต่ละเป้าหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดทำตัวชี้วัด และดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้งหน่วยการบริหารจัดการการปฏิบัติการและส่งมอบ (Performance Management and Delivery Unit –

⁶⁷ Performance Management and Delivery Unit, Prime Minister Department, **Government Transformation Program: The Roadmap**, (Putrajaya: Prime Minister Department, 2010), p. 14.

⁶⁸ Ibid., pp. 26-169.

PERMANDU) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นหน่วยงานหลักในการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามนโยบายโครงการปฏิรูประบบราชการ

อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยที่พยายามศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนมาเลเซียต่อนโยบายดังกล่าวพบว่า⁶⁹ มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 19 เท่านั้นที่มีความรู้เกี่ยวกับตัวนโยบาย สำหรับมาตรการของโครงการปฏิรูประบบราชการที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ การลดอัตราการเกิดอาชญากรรม สำหรับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กลับไม่ได้เสนอความคิดเห็นไปที่ตัวโครงการโดยตรง หากแต่มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลจัดการกับปัญหาของผู้อพยพที่เข้ามายังมาเลเซีย

2.2 ความตกลงระหว่างประเทศด้านการเมืองและความมั่นคงที่มาเลเซียทำความตกลงร่วมกับประเทศอื่น หรือองค์การระหว่างประเทศ

สำหรับข้อตกลงภายใต้กรอบความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคงที่ประเทศมาเลเซียได้ทำไว้กับนานาชาติ มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วนคือ ในส่วนที่มาเลเซียมีการลงนามในอนุสัญญาต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงอันเกิดขึ้นจากองค์การสหประชาชาติ และอีกส่วนหนึ่งซึ่งเกิดจากภัยคุกคามและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาคเป็นแรงขับเคลื่อนให้มาเลเซียพิจารณาถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้ความสัมพันธ์ระดับภูมิภาค ดังนั้น เนื้อหาในส่วนนี้จึงนำเสนอในส่วนของความตกลงระหว่างประเทศด้านการเมืองและความมั่นคงที่มาเลเซียทำความตกลงร่วมกับประเทศอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศดังนี้

⁶⁹ Mohd Foad Sakdan, Ahmad Martadha Mohamed, Abdul Halim Ahmad and MohdShukri Khalid, **Evaluation of Citizen's Perceptions on Government Transformation Program (GTP) in Malaysia**, Proceeding of Thailand's First International Conference on Public Management and Public Affairs: Challenges and Prospects in ASEAN and Beyond, Bangkok, Thailand, August 30-31, 2012, p. 290.

2.2.1 อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide) ค.ศ. 1948

อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์⁷⁰ เป็นข้อตกลงที่มาเลเซียลงนามกับสหประชาชาติ ในวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1994⁷¹ วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาดังกล่าวเกิดขึ้นจากผลสืบเนื่องภายหลังเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว จึงเกิดข้อตกลงร่วมกันที่จะบัญญัติให้การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เป็นอาชญากรรมภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศและเป็นการกระทำที่ต้องประณามและกำหนดให้ต้องรับผิดชอบในทางอาชญากรรม

สาระสำคัญของอนุสัญญานี้คือการวางหลักการที่ชัดเจนในเรื่องความรับผิดชอบต่อการดำเนินการใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการอาชญากรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์โดยไม่ละเว้นด้วยสถานะใด ๆ ของผู้กระทำ โดยอนุสัญญานี้ได้วางหลักการที่สำคัญในด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและกลไกในการดำเนินกระบวนการต่อผู้กระทำผิด⁷² เช่น การให้ความคุ้มครองกลุ่มบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ความรับผิดชอบของปัจเจกชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และหลักเขตอำนาจสากลหรือหลักความผิดสากล

ภายใต้อนุสัญญานี้ที่มีผลบังคับใช้โดยทั่วไป การห้ามการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ที่เกิดจากการปฏิบัติของรัฐก็ถือว่าเข้าเกณฑ์ตามอนุสัญญาด้วยเช่นกัน โดยการห้ามการทำลายล้างเผ่าพันธุ์นั้นย่อมถือเป็นกฎหมายบังคับเด็ดขาด (Jus cogens) ซึ่งผูกพันรัฐทุกรัฐแม้มิใช่รัฐภาคีในอนุสัญญานี้ก็ตาม⁷³

สำหรับมาเลเซียนั้นอนุสัญญานี้กล่าวได้ว่ามีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจต่อสังคมการเมืองภายในมาเลเซียเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะหลักการของอนุสัญญานี้มีประเด็นโดยตรงต่อพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในที่ถูกมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีแนวโน้มจะละเมิดต่อกลุ่มชาติพันธุ์

⁷⁰ United Nation, Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide Treaty Series, 1948.

⁷¹ United Nation Treaty Collection (Available in https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-1&chapter=4&lang=e)

⁷² ดวงเด่น นาคสีหราช, อาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์กับการเข้าภาคยานุวัติของประเทศไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ค.ศ. 1948, วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์ 3:1, 2552, หน้า 166-169.

⁷³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 173.

ต่าง ๆ ในมาเลเซีย เนื่องจากพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในสามารถถูกตีความให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจทำให้การปราบปรามของรัฐบาลเกิดความรุนแรงหรืออาจลุ่่มเสี่ยงจนกลายเป็นข้อครหาในเรื่องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้

2.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone)

อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง⁷⁴ เป็นอนุสัญญาที่นำมาเลเซียเข้าร่วมในกติกาสากลทางทะเล โดยมาเลเซียเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญาเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1960⁷⁵ อนุสัญญาดังกล่าวเกิดขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1958 ซึ่งเป็นผลมาจากการพิจารณาปัญหาการบัญญัติกฎหมายทางทะเลร่วมกัน ปัญหาทางทะเลที่มักเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งคือ ปัญหาข้อพิพาทเขตแดนทางทะเล ซึ่งในการพิจารณาครั้งดังกล่าวยังมีการพิจารณา ในอีก 3 ประเด็นคือ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง (Convention on the High Seas) อนุสัญญาว่าด้วยการประมงและอนุรักษ์ทรัพยากรมีชีวิตในทะเลหลวง (Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas) และอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf) ซึ่งเรียกโดยรวมว่า อนุสัญญาเจนีวา 1958 (Geneva Conventions 1958)⁷⁶

โดยอนุสัญญาดังกล่าวมีสาระสำคัญคือ การอธิบายถึงขอบเขตอำนาจอธิปไตยในอาณาเขตทางทะเล การกำหนดการลากเส้นฐาน สิทธิการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง การกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รวมไปถึงการกำหนดอาณาเขตในพื้นที่ที่เป็นเกาะ และในอนุสัญญายังกำหนดเขตต่อเนื่องทางทะเลซึ่งอยู่ในอาณาเขตทะเลหลวง โดยให้อำนาจแก่รัฐในการดำเนินการตามสมควร และกำหนดให้รัฐที่อาณาเขตติดกันห้ามขยายอาณาเขตเพิ่มเติมออกไป

มาเลเซียเข้าร่วมอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1960 ด้วยเหตุที่อาณาเขตของมาเลเซียเป็นพื้นที่ริมชายฝั่งทะเลและเกาะ จึงยากแก่การกำหนดและจัดการปัญหาอาณาเขตทุก ๆ พื้นที่ มาเลเซียจึงให้ความสำคัญอย่างมากในการดำเนินนโยบายในด้านอาณาเขตทางทะเล เนื่องด้วยมาเลเซียประสบข้อขัดแย้งในด้านความมั่นคงทางทะเลกับประเทศใกล้เคียงคือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ รวมถึงไทย ดังเช่นการขัดแย้งกรณีพิพาทเกาะซีปาดัน และลิซิดันกับอินโดนีเซีย กรณีพิพาทรัฐซา

⁷⁴ United Nation, Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, 1958.

⁷⁵ United Nation Treaty Collection (Available in https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-1&chapter=21&lang=en)

⁷⁶ United Nation Treaty Collection (Available in <http://legal.un.org/avl/ha/gclos/gclos.html>)

บาหลี ระหว่างมาเลเซียกับฟิลิปปินส์ เป็นต้น และยังมีปัญหาการจัดการการอพยพของชาวต่างด้าวและโจรสลัดในทะเลที่นำมาเลเซียจำเป็นต้องดำเนินมาตรการเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้กติกาสากล

2.2.3 ปฏิญญาอาเซียน ค.ศ. 1967 (ASEAN Declaration)

ประเทศมาเลเซียได้เข้าร่วมสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ภายใต้จุดกำเนิดของปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) หรือปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) โดยที่ปฏิญญาดังกล่าวริเริ่มโดยกลุ่มสมาชิก 5 ประเทศ คือ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1967 ซึ่งประเทศสมาชิกเห็นถึงความสำคัญของการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาคมในภูมิภาคอาเซียนเพื่อสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค

วัตถุประสงค์สำคัญของปฏิญญาดังกล่าวเพื่อให้ประเทศภาคีมีความร่วมมือกันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดการอำนวยความสะดวกทางด้านความร่วมมือ ให้เกิดการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต การพาณิชย์ การศึกษา และด้านอื่น ๆ ให้กับประชาชนในสมาชิกภาคี โดยปฏิญญานี้ได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สำคัญไว้ 7 ประการ ได้แก่⁷⁷

1. พัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาในทางวัฒนธรรม อันเกิดมาจากความร่วมมือ และความพยายามร่วมกันเพื่อให้เกิดรากฐานที่เข้มแข็งอันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและเพื่อให้เกิดสันติภาพแก่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ส่งเสริมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้เกิดสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงภายใต้หลักนิติธรรมและความยุติธรรม อันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค รวมถึงการยึดมั่นตามกฎบัตรสหประชาชาติ
3. ส่งเสริมความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือร่วมกัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และการบริหารจัดการ
4. ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้าและวิจัย ทั้งในด้านของการศึกษา อาชีพ วิชาการ และการบริหารจัดการ

⁷⁷ The ASEAN Declaration (Bangkok Declaration), 1967 (Available in <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20130527-162937-870593.pdf>)

5. ให้มีการร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การขยายตัวทางการค้า รวมถึงศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ระหว่างประเทศ การปรับปรุงการขนส่งสินค้า การให้ความสะดวกในเรื่องของการ ติดต่อสื่อสารและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
6. ส่งเสริมวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
7. เสริมสร้างความร่วมมือประสานประโยชน์และความใกล้ชิดระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่มี จุดประสงค์ และเป้าหมายคล้ายคลึงกันทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติ

มาเลเซียได้ร่วมลงนามในปฏิญญาอาเซียนเป็น 5 ประเทศแรก โดยมี ตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง พัฒนาการแห่งชาติ ในขณะนั้นเป็นผู้ลงนาม โดยการรวมกันจัดตั้งในครั้งนั้นส่วนหนึ่งสามารถ พิจารณาได้ว่า ด้วยเหตุที่ในขณะนั้นปัญหาข้อวิตกกังวลในเรื่องเกี่ยวกับภัยคุกคามจากอุดมการณ์ คอมมิวนิสต์กำลังขยายตัวในภูมิภาคอาเซียนเป็นวงกว้าง ประกอบกับมาเลเซียในขณะนั้นเองกำลัง วิตกกังวลถึงภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ที่แพร่ขยายในหมู่ชาวจีนในมาเลเซีย ที่กำลังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการปกครองในมาเลเซีย เนื่องจากความขัดแย้งทางเชื้อชาติที่ดำรงอยู่แต่เดิมและ ปัจจัยหนุนเสริมจากแนวทางคอมมิวนิสต์ น่าจะเป็นข้อพิจารณาสำคัญที่ทำให้มาเลเซียเล็งเห็นการ สร้างความร่วมมือในประเด็นนี้เช่นกัน

ในอีกด้านหนึ่งการอยู่ภายใต้ปฏิญญาอาเซียนของมาเลเซีย ก็ยังต้องประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้านจากปัญหาความขัดแย้งเดิมที่ยังคงมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือในระดับ ภูมิภาค เช่น ความขัดแย้งกับสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่ทำให้เกิดอุปสรรคทางการดำเนิน นโยบายตามปฏิญญาอาเซียน

2.2.4 อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2007 (ASEAN Convention on Counter Terrorism)

ประเทศมาเลเซียได้ตระหนักถึงปัญหาความเสียหายที่เกิดจากการก่อการร้ายในระดับสากล ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาที่จะคุกคามเสถียรภาพและความมั่นคง มาเลเซียจึงร่วมลงนามในอนุสัญญา อาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย⁷⁸ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันในการต่อต้าน ภัยก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาค

อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นข้อตกลงระดับภูมิภาคที่ประเทศ มาเลเซียดำเนินการภายใต้ความร่วมมือในกลุ่มประชาคมอาเซียนเพื่อป้องกันและขจัดภัยจากการก่อ

⁷⁸ The Association of Southeast Asian Nations, ASEAN Convention on Counter Terrorism, 2007.

การร้าย ประเทศมาเลเซียนั้นลงนามเป็นประเทศที่ 10 เมื่อวันที่ 11 มกราคม ค.ศ. 2013⁷⁹ โดยความร่วมมือดังกล่าวเป็นผลมาจากประเด็นการแพร่ขยายของปัญหาการก่อการร้ายสากลที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น และเป็นที่วิตกในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากความกังวลดังกล่าวระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 (ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2007) ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ เหล่าผู้นำอาเซียนได้ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (ASEAN Convention on Counter Terrorism : ACCT) เพื่อวางกรอบการสร้างความร่วมมือระหว่างกันของประเทศสมาชิกในการต่อต้านปัญหาการก่อการร้ายที่ขยายตัวในภูมิภาค โดยในความร่วมมือดังกล่าวเป็นกรอบความร่วมมือทั้งในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโส ประกอบด้วยความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนความยุติธรรมทางกฎหมายกับกรณีการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรอง การระงับทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย การสืบสวนคดีร่วมกัน และประเด็นเรื่องการนิรโทษกรรมผู้ต้องสงสัยในคดีการก่อการร้าย ซึ่งมาเลเซียขณะนั้นดำเนินการอยู่ในระดับของการลงนาม จนเมื่อภายหลังจึงร่วมลงนามเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งอนุสัญญามีผลประกาศใช้ก่อนหน้าไปแล้ว

แนวทางสำคัญของอนุสัญญาดังกล่าวมุ่งส่งเสริมการขจัดปัญหาการก่อการร้ายที่จุดตั้งต้นของปัญหา โดยเน้นไปที่การให้ความสำคัญของหลักสันติ เคารพในความหลากหลายทั้งในด้านสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม โดยอนุสัญญาฉบับนี้กำหนดกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศภาคีสมาชิกเอาไว้ 13 ประเด็น ดังนี้

1. ดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อสกัดกั้นการดำเนินการของกลุ่มก่อการร้าย รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลในด้านการระงับภัยก่อการร้ายร่วมกัน
2. สกัดเส้นทางการเงิน แผนการ สิ่งสนับสนุน หรือการดำเนินการใด ๆ ของกลุ่มก่อการร้ายที่จะใช้พื้นที่ของประเทศสมาชิกในการดำเนินการเพื่อก่อการร้ายต่อประเทศสมาชิก
3. ป้องกันและขัดขวางการสนับสนุนทางการเงินของกลุ่มผู้ก่อการร้าย
4. ควบคุมการเข้ามาของกลุ่มก่อการร้ายในการผ่านข้ามแดนและตรวจสอบป้องกันด้านเอกสารปลอม
5. ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร่วมมือกันโดยการฝึกอบรมและประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

⁷⁹ ASEAN Secretary News (Available in <http://www.asean.org/news/asean-secretariat-news/item/asean-convention-on-counter-terrorism-completes-ratification-process>)

6. สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะเพื่อสร้างความร่วมมือในการร่วมต่อต้านการก่อการร้าย และเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่าง
7. เสริมสร้างความร่วมมือข้ามพรมแดน
8. เสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลร่วมกัน
9. ร่วมพัฒนาฐานข้อมูลร่วมกันในภูมิภาคอาเซียนภายใต้การกำกับดูแลของอาเซียน
10. พัฒนาขีดความสามารถในการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งจากอาวุธเคมี ชีวภาพ นิวเคลียร์ กัมมันตภาพรังสี อินเทอร์เน็ตและการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ ๆ
11. ร่วมวิจัยและพัฒนาความรู้ทางวิชาการเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย
12. สนับสนุนและพัฒนาระบบและเทคโนโลยีการสื่อสารระหว่างกัน
13. สร้างความมั่นใจในกระบวนการจับกุมผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการก่อการร้ายมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้ได้

ทั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสังเกตว่ามาเลเซียได้ร่วมลงนามให้สัตยาบันเป็นประเทศสุดท้าย เมื่อปี ค.ศ. 2013 เนื่องด้วยข้อกำหนดที่สำคัญจากอนุสัญญาอาจจะมีแนวโน้มขัดกับแนวทางพระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน (Internal Security Act) ที่ส่งผลต่อความยุ่งยากในการตีความเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มก่อการร้ายได้ รวมถึงการตีความประเด็นความมั่นคงภายในของมาเลเซีย ดังนั้น การก่อการร้ายในมุมมองของมาเลเซียบางส่วนมีลักษณะเกี่ยวข้องไปในทางการเมือง อีกทั้งในประเด็นมุมมองทางด้านการก่อการร้ายมักถูกมองว่าเกิดจากกลุ่มชาวมุสลิม ซึ่งมาเลเซียเป็นรัฐอิสลาม จึงมีข้อห่วงกังวลในการที่จะผูกพันกับอนุสัญญานี้ได้ นอกจากนี้ เนื่องจากกฎหมายความมั่นคงภายในของมาเลเซียให้อำนาจแก่รัฐบาลในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการจัดการความมั่นคงภายในอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากกว่าอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนั้น หากรัฐบาลมาเลเซียเร่งรัดในการให้สัตยาบันในอนุสัญญาดังกล่าวอาจส่งผลต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงของมาเลเซียภายใต้บริบทของความขัดแย้งภายในประเทศ ประเด็นเหล่านี้จึงอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่มาเลเซียเองก็ไม่เข้าร่วมให้สัตยาบันในช่วงแรกเพียงแต่ลงนามไว้เท่านั้น

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

การวางรากฐานทางการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมาเลเซียก็เป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นรัฐบาลมาเลเซียจึงมีจุดมุ่งหมายและมุ่งเน้นที่การศึกษาของประเทศเป็นสำคัญ และเนื่องด้วยประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่ประชากรมีพื้นฐานความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เช่น ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสภาพทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเมื่อพิจารณาการวางรากฐานและนโยบายการศึกษาของประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่ยังเป็นอาณานิคมของอังกฤษจนถึงปัจจุบัน จะพบว่ารัฐบาลในแต่ละยุคสมัยต่างก็ใช้นโยบายการศึกษาและบทบัญญัติของกฎหมายเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาด้านการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป

3.1.1 ความนำ

ระบบการศึกษาของประเทศมาเลเซียในปัจจุบันจัดอยู่ในระดับที่มีมาตรฐานสูงตามแบบการจัดการศึกษาของประเทศอังกฤษ โดยสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน ระบบการเรียนการสอนแบบ Twinning Program เป็นระบบที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เป็นการร่วมมือกับสถาบันในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้น

การบริหารการศึกษาของมาเลเซียเป็นระบบการบริหารการศึกษาจากส่วนกลาง (Centralized system) อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลสหพันธรัฐ (Federal Government) ซึ่งจากลักษณะการบริหารการศึกษาที่มีลักษณะค่อนข้างจะเป็นการบริหารแบบรวมศูนย์กลางเพื่อความเสมอภาค และมีมาตรฐานเดียวกันในด้านการศึกษาทั้งประเทศ ดังนั้น หลักสูตรและกิจกรรมในหลักสูตร การฝึกอบรมครู โครงสร้างพื้นฐาน สื่อการเรียนการสอนและระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพจะถูกกำหนดจากส่วนกลาง คือ กระทรวงศึกษาธิการ

ในส่วนของนโยบายทางการศึกษานั้น มีคณะกรรมการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ (Education Planning Committee: EPC) ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน คณะกรรมการชุดนี้ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน และมีหลายส่วนงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น คณะกรรมการกำหนดหลักสูตรส่วนกลาง (Central Curriculum Committee: CCC) ซึ่งรับผิดชอบในการกำหนดหลักสูตรระดับชาติ และในระดับรัฐจะมีสำนักงาน

การศึกษาแห่งรัฐ (State Education Office) ซึ่งก็จะมีคณะกรรมการการศึกษาแห่งรัฐ (State Education Committee) ส่วนในระดับอำเภอ มีสำนักงานการศึกษาอำเภอ (District Education Office) ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการศึกษาแห่งรัฐ⁸⁰ ในส่วนงบประมาณด้านการศึกษามาจากรัฐบาลสหพันธรัฐเป็นส่วนใหญ่

การบริหารการศึกษาของประเทศมาเลเซีย มีทั้งหมด 5 ระดับ คือ 1) ระดับชาติ 2) ระดับรัฐ 3) ระดับอำเภอ 4) ระดับกลุ่มโรงเรียน และ 5) ระดับโรงเรียน อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเพียงกระทรวงเดียว ยกเว้นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) จะมีกรมจากกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงเกษตร เป็นต้น

1) การบริหารการศึกษาระดับชาติ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบ ในการวางนโยบายในการจัดการเรียนการสอน โดยจะมีการประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษาเพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบการศึกษาทั้งประเทศ

2) การบริหารการศึกษาระดับรัฐ

ในการบริหารการศึกษาระดับรัฐ จะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่สำหรับจัดการศึกษาโดยเฉพาะ โดยในเขตการปกครองพิเศษของมาเลเซีย⁸¹ จะมีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษา 2 หน่วยงานได้แก่

ก. สำนักงานการศึกษาแห่งรัฐ (The State Educational Office) เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่บริหารสถาบันการศึกษาในแต่ละรัฐที่สังกัดรัฐบาลสหพันธรัฐ

ข. สำนักงานมนตรีแห่งรัฐ (State Government Office) ในแต่ละรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ในส่วนสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นภายใต้มูลนิธิต่าง ๆ ของรัฐบาลแห่งรัฐ และการศึกษานอกระบบแก่ประชาชน ส่วนหลักสูตรและระบบการวัดผลประเมินผล ตลอดจนการตรวจสอบมาตรฐาน จะใช้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาแห่งชาติอื่น ๆ ในสังกัดรัฐบาลสหพันธรัฐ

⁸⁰ศูนยอินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ข้อมูลพื้นฐานสหพันธรัฐมาเลเซีย

⁸¹ กล่าวคือ รัฐบาฮารุและรัฐซาราวัก ซึ่งมีการปกครองในลักษณะพิเศษเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐอื่น ๆ ทั้งนี้ ตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ รัฐทั้งสองแห่งนี้มีอำนาจออกกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ เพื่อใช้บังคับเพียงเฉพาะภายในขอบเขตแห่งรัฐของตน. Syahredzan Johan, "Understanding the Federation of Malaysia," The Star Online, <http://www.thestar.com.my/opinion/online-exclusive/a-humblesubmission/2015/11/02/understanding-federation-malaysia/>, accessed 16th February 2017.

3) การบริหารการศึกษาระดับอำเภอ

การบริหารการศึกษาระดับอำเภอจะมีสำนักงานการศึกษาอำเภอ (District Educational Office) รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาชาติภายในอำเภอ ส่วนสถาบันการศึกษาในสังกัดรัฐบาลแห่งรัฐที่ตั้งอยู่ในแต่ละอำเภอจะขึ้นตรงกับสำนักงานมนตรีแห่งรัฐ

4) การบริหารการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน

การบริหารการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน อยู่ในลักษณะของความร่วมมือและมีความสัมพันธ์ทางวิชาการกันระหว่างสถาบันการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยจะเป็นการรวมกลุ่มสถาบันการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาสังกัดรัฐบาลสหพันธรัฐที่ตั้งอยู่ในเขตทางภูมิศาสตร์เดียวกัน (ต่างอำเภอกันก็ได้ แต่ต้องอยู่ในรัฐเดียวกัน) จำนวน 15-20 โรงเรียน เป็น 1 กลุ่มโรงเรียน โดยมีสำนักงานประสานงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เรียกว่า สำนักงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน (Resources Center)

5) การบริหารการศึกษาระดับโรงเรียน

การบริหารการศึกษาระดับสถาบันการศึกษาโรงเรียน เป็นการบริหารภายในสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน และสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น คณะผู้บริหารและกรรมการของแต่ละฝ่ายจะมีความรับผิดชอบในการบริหาร รวมทั้งผู้ปกครองก็จะมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน โดยในการดำเนินงานและการจัดการการศึกษานั้นจะต้องมีการอนุมัติงบประมาณทางการเงินและการจัดสรรเงินทุน รวมถึงข้อกำหนดจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ

ทั้งนี้ ภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนสำหรับสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่งในระบบการศึกษาแห่งชาติของมาเลเซีย⁸² คือภาษามาเลเซีย (Bahasa Malaysia) ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย (มาตรา 152) กำหนดให้ภาษามาเลเซียเป็นภาษาประจำชาติ อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นสำหรับสถาบันการศึกษาของรัฐบาลหรือสถาบันการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลที่เรียกว่า "โรงเรียนประเภทระดับชาติ" ซึ่งใช้ภาษาจีน ภาษาทมิฬ หรือภาษาอังกฤษ

(1) ระดับการศึกษาในประเทศมาเลเซีย

เดิมประเทศมาเลเซียกำหนดระบบการศึกษาไว้เป็น 4 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา (Primary Education) 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary Education) 3) ระดับ

⁸² พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2539, มาตรา 17

มัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary Education) 4) ระดับเตรียมอุดม (Post – Secondary or Pre – University Education) ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2504 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 (The Education Act 1996) (Act 550) ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดสาระสำคัญเพิ่มเติมให้การศึกษาระดับเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา (Pre – School Education) เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาแห่งชาติด้วย จึงทำให้ระบบการศึกษาของมาเลเซียในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ทั้งนี้ มีการวางมาตรฐานคุณภาพหลักสูตรการศึกษาเพิ่มเติมด้วย

ระดับการศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 (The Education Act 1996) ได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้⁸³

1. ระดับเตรียมความพร้อมหรือระดับปฐมวัย (Pre-School Education)

มาเลเซียไม่มีกฎหมายบังคับเกี่ยวกับการเรียนระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาภาคบังคับจะเริ่มในระดับประถมศึกษา ซึ่งการศึกษาระดับอนุบาล (Kindergarten) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 4 ปี ถึง 6 ปี⁸⁴ โรงเรียนอนุบาลในมาเลเซียส่วนมากเป็นโรงเรียนเอกชน มีที่ตั้งอยู่ในชุมชนเมืองสำหรับกลุ่มผู้ปกครองที่มีฐานะทางการเงินที่ดีและต้องการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า การศึกษาในระดับเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา (Pre – School Education) นั้น ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับของประเทศมาเลเซีย ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องมีการกำหนดให้การจัดตั้ง การดำเนินการ หรือการบริหารจัดการศึกษาระดับอนุบาลจะต้องมีการจดทะเบียนเป็นสถาบันการศึกษาระดับเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา (pre-school intitutions) ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539⁸⁵

การจัดหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติสำหรับระดับเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษานั้น จะถูกใช้ในสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนอนุบาลทุกแห่ง โดยการจัดหลักสูตรจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งหมด หากสถาบันการศึกษาอนุบาลแห่งใดมีความประสงค์ที่จะเพิ่มเติมหลักสูตรจาก

⁸³ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 15

⁸⁴ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 2 ส่วนที่ 1 บทเบื้องต้น คำนิยาม การตีความ

PART I PRELIMINARY, Interpretation 2. ““pre-school education” means an educational programmed for pupils from the ages of four to six years;”

⁸⁵ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 20

หลักสูตรการศึกษาแห่งชาติก็สามารถดำเนินการได้ โดยจะต้องได้รับการอนุมัติ หลักสูตรเพิ่มเติมดังกล่าวจากนายทะเบียนกลาง เป็นลายลักษณ์อักษรก่อน จึงจะนำหลักสูตรเพิ่มเติมดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวจะมีโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิตมาเลเซีย หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸⁶

2. ระดับประถมศึกษา (Primary Education)⁸⁷

การศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นระดับเริ่มต้นของการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเด็กทุกคนจะต้องเริ่มเรียนเมื่ออายุครบ 6 ปี โรงเรียนแห่งชาติโรงเรียนของรัฐหรือโรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องมีการออกแบบหลักสูตรประถมศึกษาโดยให้มีระยะเวลาการศึกษาหกปี กล่าวคือตั้งแต่ระดับปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 แต่อาจแล้วเสร็จภายในห้าปีถึงเจ็ดปี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาจออกคำสั่งโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (Gazette) ให้การศึกษาในระดับประถมศึกษานั้นเป็นการศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่า ซึ่งเด็กทุกคนจะต้องเข้ารับการศึกษานี้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาเมื่ออายุครบเกณฑ์ คือ 6 ปี หากผู้ปกครองฝ่าฝืน หรือไม่นำเด็กที่อายุถึงเกณฑ์เข้าศึกษาในระดับนี้ ผู้ปกครองจะมีความผิด โดยมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 ริงกิตมาเลเซีย หรือโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸⁸

การเรียนจะแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน โดยภาคเรียนที่ 1 เริ่มในเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม และภาคเรียนที่ 2 เริ่มในเดือนเดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายน

ในส่วนของการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา ประเทศมาเลเซียได้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาแผนใหม่ The New Primary School Curriculum (NPSC) โดยหลักสูตรดังกล่าวนี้เน้นทักษะพื้นฐาน 3 ประการ คือ การอ่าน การเขียน และการคำนวณ หรือเรียกว่าหลักสูตร 3Rs โดยเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1983 และบังคับใช้ทั่วประเทศในปี ค.ศ. 1988

การเลื่อนระดับชั้นของการเรียนระดับประถมศึกษาจะเป็นการเลื่อนระดับโดยอัตโนมัติ ตั้งแต่ระดับ Year 1 ถึง Year 6 ซึ่งไม่ได้พิจารณาจากผลการเรียน โดยเมื่อนักเรียนจบการศึกษาระดับ Year 6 แล้ว จะต้องเข้ารับการทดสอบที่เรียกว่า Primary School Achievement Test หรือ Ujian Pencapaian Sekolah Rendah: UPSR โดยกำหนดให้นักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการทดสอบจำนวน 6 วิชา ได้แก่ ความเข้าใจภาษามาลายี การเขียนภาษามาลายี ความเข้าใจภาษาอังกฤษ การเขียน

⁸⁶ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 22

⁸⁷ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, หมวดที่ 3

⁸⁸ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 29 (เอ)

ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของเชื้อชาติอื่น (Natioanl-type School) จะต้องสอบวิชาความเข้าใจและการเขียนภาษาจีนกลางหรือภาษาทมิฬเพิ่มเติมด้วยอีก 2 วิชา เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้ว นักเรียนที่จบจากโรงเรียนประถมศึกษาแห่งชาติจะมีสิทธิเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ทันที แต่สำหรับนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาของเชื้อชาติอื่นจะต้องเข้าเรียนใน Transition class ก่อนเป็นระยะเวลา 1 ปี จึงจะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ ยกเว้นนักเรียนที่มีผลการทดสอบ UPSR ในวิชาภาษามลายู ในระดับ C ขึ้นไปที่จะสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ทันที

3. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของประเทศมาเลเซียเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา โดยมีระยะเวลาเรียน 5 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ระดับ Form 1 (Tingkatan 1) ถึง Form 5 (Tingkatan 5)

ก. หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นหลักสูตรผสมผสาน ที่เรียกว่า The Integrated Curriculum for Secondary Schools (ICSS) โดยมีโปรแกรมภาษามลายู (Bahasa Malaysia) ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาทมิฬ และภาษาอื่นๆ หรือที่รู้จักกันในภาษามลายูว่า Kurikulum Bary Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM)

ข. การแบ่งระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

(1) มัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary) (Form 1 – 3)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระยะเวลา 3 ปี เริ่มตั้งแต่ระดับ Form 1 ถึง Form 3 โดยแต่ละโรงเรียนจะใช้หลักสูตรการเรียนการสอนเดียวกัน ซึ่งรายวิชาหลักที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ วิชาภาษามลายู ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และการศึกษาอิสลามหรือการศึกษาศีลธรรม โดยเมื่อนักเรียนเรียนจบในระดับ Form 3 แล้ว จะต้องเข้ารับการทดสอบที่เรียกว่า Lower Secondary Assessment (LSA) หรือ Pentaksiran Tingkatan 3 โดยผลคะแนนดังกล่าวจะใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการเลือกสายการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย⁸⁹

⁸⁹ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์, <http://www.thaiembassy.org/kualalumpur/contents/files/thai-people-20141119-111524-186626.pdf>, สืบค้น ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560.

(2) มัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary (Form 4 – 5))

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระยะเวลา 3 ปี เริ่มตั้งแต่ระดับ Form 4 ถึง Form 5 โดยแบ่งระบบที่เปิดสอนเป็น 3 ระบบ ดังนี้⁹⁰ 1) โรงเรียนสายสามัญ (academic school) 2) โรงเรียนสายเทคนิคและอาชีวะ (technical and vocational school) และ 3) โรงเรียนสายศาสนา (Religious school) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 ยังมีบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจกำหนดให้สถาบันการศึกษาเปิดสอนสาขาวิชาอื่นใดเพิ่มเติมได้อีกตามที่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร⁹¹ โดยนักเรียนจะเรียนต่อในสายการเรียนใดขึ้นอยู่กับที่ได้รับคัดเลือกตามผลสอบ Lower Secondary Assessment (LSA) ที่สอบได้ตอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระบบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิด Open certification ที่นักเรียนจะต้องเรียนวิชา common core subject จำนวน 6 วิชา ได้แก่ ภาษา มาเลย์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฟิสิกส์ และเคมี และมีวิชาเลือกในหลายสาขาขึ้นอยู่กับความสนใจและความสามารถของนักเรียน เมื่อนักเรียนทุกคนจบการศึกษาระดับ Form 5 จะต้องเข้ารับการทดสอบที่ชื่อว่า Malaysia Certificate of Education หรือ Sijil Pelajaran Malaysia (SPM)⁹² ซึ่งนับจากปี ค.ศ. 2010 นักเรียนได้รับอนุญาตให้สอบได้เพียงไม่เกิน 10 วิชาเท่านั้น

มหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยในต่างประเทศหลายแห่ง รวมถึงในประเทศไทยจะพิจารณานักเรียนที่ผ่านการสอบ SPM จะเข้าศึกษาต่อได้เลย หรือเข้าเรียนหลักสูตรพื้นฐานก่อนเป็นระยะเวลา 1 ปี แต่นักเรียนมาเลเซียที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐจะต้องผ่านการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาหรือเตรียมอุดมศึกษาก่อน ส่วนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมที่สอนภาษาจีนที่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในภาษาจีนกลางสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนได้โดยมีระยะเวลาการเรียน 6 ปี โดยในแต่ละปีจะต้องสอบให้ผ่าน เมื่อจบแล้วจะต้องสอบข้อสอบกลางของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ชื่อว่า Unified Examination Certificate Senior Middle Level “UEC-SML แต่หลักสูตรดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาแห่งชาติของมาเลเซีย แต่สามารถใช้ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนหรือมหาวิทยาลัย

⁹⁰ Wikipedia, Education in Malaysia, https://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Malaysia#Secondary_education, สืบค้น ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560.

⁹¹ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 30

⁹² การสอบ SPM นั้น เป็นการสอบที่มีพื้นฐานมาจากการสอบ School Certificate ซึ่งเป็นระบบเก่าของประเทศอังกฤษที่ได้พัฒนามาเป็น General Certificate of Education ‘O’ Level Examination และได้มีการพัฒนาต่อมาเป็น General Certificate of Secondary Education: GCSE

ในต่างประเทศหลายแห่ง โดยเฉพาะในประเทศที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักได้ ทั้งนี้ ในระยะหลัง โรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนหลายแห่งได้เริ่มเปิดสอนวิชาภาษามาเลเซียเพื่อให้นักเรียนที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในมาเลเซีย โดยนักเรียนเหล่านี้จะสามารถเลือกสอบได้ทั้ง SPM และ UEC ในขณะเดียวกัน⁹³

4. ระดับหลังมัธยมศึกษาหรือระดับเตรียมอุดมศึกษา (Post – Secondary or Pre – University Education)

เมื่อนักเรียนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) แล้ว สามารถที่เลือกกว่าตนเองจะเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือจะศึกษาต่อในระดับหลังมัธยมศึกษาหรือระดับเตรียมอุดมศึกษา เพื่อที่ได้รับวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป การรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในระดับหลังมัธยมศึกษาหรือระดับเตรียมอุดมศึกษานั้น จะพิจารณาจากสาขาวิชาที่นักเรียนคนนั้น ๆ ได้เลือกศึกษาไว้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary Education) และจะต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบ SPM

โดยการศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษาหรือระดับเตรียมอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 หลักสูตร ดังนี้ (1) หลักสูตร Form 6 และ (2) หลักสูตร Matriculation โดยแต่ละหลักสูตรมีรายละเอียด ดังนี้

ก. หลักสูตร Form 6 หรือ Sijil Tinggi Persekolahn Malaysia (STPM)⁹⁴ เป็นหลักสูตรเตรียมอุดมศึกษาที่เปิดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับคัดเลือก มีระยะเวลาตลอดหลักสูตร 1 ปีครึ่ง โดยนักเรียนที่จะเข้ารับการศึกษานี้ในหลักสูตร Form 6 จะต้องผ่านการทดสอบ SPM ในวิชาที่กำหนด คือ ภาษามาเลย์ และวิชาอื่น ๆ อีก 3 วิชา และผู้ที่เข้ารับการศึกษานี้ในหลักสูตรดังกล่าวจะต้องมีอายุระหว่าง 17-20 ปี

สำหรับวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร Form 6 นั้น มีทั้งหมด 23 วิชา โดยนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้มากที่สุด 5 วิชาเท่านั้น ซึ่งรวมถึง Mandator Pengajian และ MUET เพื่อเป็นคุณสมบัติในการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่อไป ทั้งนี้ ผู้ที่จบหลักสูตร Form 6 สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่น รวมทั้งสามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของต่างประเทศได้

⁹³ Ho Wah Foon, Value of UEC beyond recognition, in Press Reader, <http://www.pressreader.com/malaysia/the-star-malaysia/20151115/281732678378511>, สืบค้น ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560.

⁹⁴ หลักสูตร STPM เทียบเท่ากับการสอบ General Certificate of Education ‘A’ Level Examination ของประเทศอังกฤษ

ข. หลักสูตร Matriculation เป็นหลักสูตรของสถาบันการศึกษาซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเป็นพิเศษโดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในลักษณะคล้ายกับหลักสูตรการปูพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีระยะเวลาตลอดหลักสูตร 1 หรือ 2 ปี โดยที่การเรียนการสอน หลักสูตรวิชาเรียน การอบรมต่าง ๆ รวมถึงการทดสอบ จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตร Matriculation เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2005 โดยมีวิธีการกำหนดกระบวนการคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าเรียนโดยระบบโควต้าตามเชื้อชาติของนักเรียน โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 90 สำหรับนักเรียนชาวภูมิบุตรา และร้อยละ 10 สำหรับนักเรียนที่ไม่ใช่ชาวภูมิบุตรา

สำหรับหลักสูตร Matriculation แบ่งออกเป็นหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

(1) หลักสูตรวิทยาศาสตร์ 1 ปี (PST) แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน เปิดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคนิค และบัญชี สามารถลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรนี้ได้

(2) หลักสูตรวิทยาศาสตร์ 2 ปี (PDT) แบ่งออกเป็น 4 ภาคเรียน กำหนดให้เฉพาะนักเรียนจากสายวิทยาศาสตร์เท่านั้นที่สามารถเข้าเรียนในหลักสูตรนี้ได้ โดยนักเรียนจะเรียนตามสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตร 1 ปี แต่มีระยะเวลาเรียนที่ยาวขึ้นเป็น 2 ปี สำหรับหลักสูตรนี้จำกัดเฉพาะนักเรียนชาวภูมิบุตราเท่านั้น

(3) หลักสูตรบัญชี เป็นหลักสูตร 1 ปี แบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ซึ่งสอน 4 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ บัญชี การบริหารธุรกิจ และเศรษฐศาสตร์

(4) หลักสูตรเทคนิค เป็นหลักสูตร 1 ปี แบ่งเป็น 4 ภาคเรียน ซึ่งเปิดสำหรับนักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสาขาเทคนิค หรือนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาที่มีพื้นฐานและความรู้ในด้านเทคโนโลยีวิศวกรรม โดยมีการสอน 4 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมฟิสิกส์ และวิศวกรรมศึกษา

การวัดผลการเรียนของนักเรียนจะถูกกำหนดขึ้นในแต่ละภาคเรียนของทุก ๆ ปีการศึกษา นอกจากนี้ เมื่อจะจบการศึกษาจะมีข้อสอบวัดผล เรียกว่า Matrikulasi (หรือ Matriculation) โดยจะสามารถนำผลการสอบไปใช้สมัครเรียนได้เฉพาะกับมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และความต้องการของมหาวิทยาลัยแห่งนั้น โดยนักเรียนที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อใน

มหาวิทยาลัยจะต้องสอบผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยจัดสอบขึ้น และได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองวุฒิการศึกษา (Matriculation Certificate)

นอกจากนี้ การศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษานั้นมีโรงเรียนเอกชนที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนอีกด้วย การวางระบบการศึกษาจะมีความแตกต่างจากโรงเรียนรัฐบาลในเรื่องของระยะเวลาการศึกษาที่ต้องเรียนเป็นเวลา 6 ปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีการสอบเลื่อนชั้น นักเรียนจะต้องสอบให้ผ่านการสอบนี้ถึงจะได้รับอนุญาตให้เลื่อนชั้นได้ เมื่อจบการศึกษาแล้วนักเรียนจะต้องเข้ารับการสอบข้อสอบกลางของโรงเรียนเอกชนที่มีการเรียนการสอนภาษาจีน ที่เรียกว่า Unified Examination Certificate (UEC) ซึ่งการสอบนี้จะถูกควบคุมและจัดขึ้นโดยสมาคมครูและคณะกรรมการโรงเรียนจีน แต่อย่างไรก็ดี การเรียนในระบบการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจีนนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นระบบการศึกษากลางของประเทศมาเลเซีย นักเรียนส่วนใหญ่ที่จบการศึกษาจึงเลือกที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศหรือมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศ

5. ระดับอุดมศึกษา (Tertiary Education)

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้เป็นการศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีความสามารถ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในองค์กรทุกภาคส่วน ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่จะได้รับความคาดหวังว่ามีคุณธรรมสูง มีความสามารถในการแข่งขัน มีความรู้และความชำนาญในระดับสูงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือการพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงนวัตกรรมที่ทำให้พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมต่อความก้าวหน้าของประเทศและพร้อมที่จะแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ

เมื่อนักเรียนนักศึกษาจบการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาของหลักสูตร Form Sixth หรือหลักสูตร Matriculation และผ่านการสอบของแต่ละหลักสูตรที่เลือกเรียนแล้ว ก็สามารถเลือกที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ซึ่งมีหลากหลายหลักสูตรให้เลือกเรียน เช่น ประกาศนียบัตรของวิทยาลัย (Diploma หรือ Certificate) ปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย (Bachelor's Degree) ปริญญาโทของมหาวิทยาลัย (Master's Degree) ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัย (Ph.D. Degree) เป็นต้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วหลักสูตรการศึกษาจะมีระยะเวลาตั้งแต่ 2-4 ปี ยกเว้นในบางหลักสูตรที่ไดรรวมเอาการศึกษาขั้นสูงกับการปฏิบัติของสาขาวิชาชีพเฉพาะเอาไว้ ซึ่งในกรณีเช่นนี้นี้จะมีระยะเวลาของการศึกษาที่นานกว่า เช่น วิชาชีพทางการแพทย์และด้านสุขภาพที่มีการเรียนการสอนนอกมหาวิทยาลัยอันมีระยะเวลาการศึกษานาน 5 ถึง 6 ปี

ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล การเรียนการสอนส่วนมากจะใช้ภาษาอังกฤษ หรือผสมผสานระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษามลายู กล่าวคือ ในการเรียนบางวิชา เช่น วิชาเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี จะมีการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ เว้นแต่มหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย (Universiti Kebangsaan Malaysia: “UKM”) ที่จะใช้ภาษามาเลเซียทั้งหมดในวิชาที่ไม่ใช่วิชาภาษาต่างประเทศ ส่วนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชนนั้น จะมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศมาเลเซียนี้ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่ชื่อว่าสำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Department of Higher Education) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศมาเลเซีย (Ministry of Education: MOE) โดยก่อนที่จะมีการปรับโครงสร้างของคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2547 นั้น ได้มีการจัดตั้งกระทรวงอุดมศึกษา (Ministry of Higher Education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศมาเลเซีย

นอกจากนี้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ประเทศมาเลเซียได้มีการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิทางการศึกษาของมาเลเซีย (Malaysian Qualifications Framework: MQF) ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2550 โดยคุณลักษณะสำคัญของ MQF นั้นคือการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการขับเคลื่อนจากหลักสูตรหนึ่งไปสู่อีกหลักสูตรหนึ่งโดยอาศัยการเทียบโอนและการสร้างมาตรฐานเกี่ยวกับหน่วยกิตของรายวิชา ทั้งนี้ การบังคับใช้ MQF นั้นจะส่งผลให้การรับรองหลักสูตรในระดับนานาชาติเป็นไปด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น หน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ MQF นั้นเรียกว่า Malaysian Qualifications Agency (MQA) ซึ่งเป็นผู้ดูแลและตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการประเมินระบบการศึกษา สถานะการรับรอง (Accreditation Status) เป็นวิธีการที่ใช้ในฐานะเป็นระบบแห่งความน่าเชื่อถือเพื่อก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางการศึกษาภายในประเทศมาเลเซีย โดยในการนี้ MQA จะกำหนดสถานภาพการรับรองตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ทั้งนี้ การรับรองคุณสมบัติทางการศึกษาของประเทศมาเลเซียแบ่งออกเป็น 8 ระดับ โดยเริ่มจากการรับรองระดับ MQF 3 ไปจนถึงการรับรองคุณสมบัติทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

- ก. ระดับใบประกาศนียบัตร (Certificate) จะอยู่ในระดับ MQF 4
- ข. ระดับอนุปริญญา (Diploma) จะอยู่ในระดับ MQF 5
- ค. ระดับอนุปริญญาขั้นสูง (Advanced Diploma) จะอยู่ในระดับ MQF 5
- ง. ระดับปริญญาตรี (Bachelor’s Degree) จะอยู่ในระดับ MQF 6

จ. ระดับใบประกาศนียบัตรระดับสูง (Postgraduate Certificate & Diploma) หรือในระดับปริญญาโท (Master's Degree) จะอยู่ในระดับ MQF 7

ฉ. ระดับปริญญาเอก (Ph.D. Degree or Doctoral Degree) จะอยู่ในระดับ MQF 8

(2) ประเภทของสถาบันการศึกษา

ประเภทของสถาบันการศึกษาแบ่งตามระบบการจัดการศึกษาแห่งชาติ⁹⁵ ได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สถาบันการศึกษาของรัฐบาล (Government Education Institution)

สถาบันการศึกษาประเภทนี้ ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 มาตรา 2 ให้ความหมายว่า โรงเรียนของรัฐบาล หรือสถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งก่อตั้งและได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐมนตรี ซึ่งดำเนินการภายใต้ระบบการจัดการศึกษาแห่งชาติ

2. สถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษาในอุปถัมภ์ของรัฐบาล (Government – aided Educational Institution)

สถาบันการศึกษาประเภทนี้ ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2539 มาตรา 2 ให้ความหมายว่า โรงเรียนในอุปถัมภ์ของรัฐบาล (government – aided school) หรือสถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษาในอุปถัมภ์ของรัฐบาล (government – aided educational Institutions) ซึ่งได้รับเงินอุดหนุน (capital grant) จากกองทุนสาธารณะ (public fund) โดยเงินในส่วนนี้จะจัดสรรให้กับสถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษาเพื่อจัดสร้างอาคารเรียนหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทำการปรับปรุง หรือต่อเติม ซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่เดิม หรือเพื่อการจัดหา ปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ใหม่ หรืออุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น หรือกระทำการอย่างอื่นตามวัตถุประสงค์ในทำนองเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ ยังมีเงินอุดหนุนอีกชนิดหนึ่งที่เพิ่มเติมจากกองทุนสาธารณะ ซึ่งจะเป็นเงินอุดหนุนที่จัดให้สำหรับสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ ซึ่งเรียกชื่อว่า grant-in-aid

3. สถาบันการศึกษาเอกชน (Private Educational Institution)

สถาบันการศึกษาประเภทนี้ ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 มาตรา 2 ให้ความหมายว่า โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาซึ่งไม่ใช่ของรัฐบาล หรือรัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน

⁹⁵ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 16

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาสถาบันการศึกษาตามระดับการศึกษาแล้ว อาจนำเสนอได้ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ประเภทของสถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาในมาเลเซีย ใช้ภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของสถาบันการศึกษา โดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติหรือศาสนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. โรงเรียนประถมศึกษาแห่งชาติ (National Primary School)

โรงเรียนประเภทนี้ มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Sekolah Kebangsaan (SK) จะใช้ภาษามาเลย์ในการเรียนการสอน และมีวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

ข. โรงเรียนประถมศึกษาของเชื้อชาติอื่น (National-type schools)

โรงเรียนประเภทนี้ มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Vernacular schools หรือ Sekolah Jenis Kebangsaan (SJK) ใช้ภาษาอื่นเป็นสื่อหลักในการเรียนการสอน ปัจจุบันคงเหลือเพียงโรงเรียนที่ใช้ภาษาจีนกลางในระบบการเรียนแบบ simplified “SJK (C)” และใช้ภาษาทมิฬ “SJK (T)” นอกจากนี้โรงเรียนประเภทนี้ยังใช้ภาษาจีนกลางหรือภาษาทมิฬเป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยมีภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

รัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษและภาษามาเลย์ เป็นวิชาบังคับสำหรับโรงเรียนทุกประเภท นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ใช้หลักสูตรเดียวกันทุกโรงเรียน ทั้งนี้ รูปแบบของโรงเรียนประเภท SK จะต้องเปิดสอนวิชาภาษาจีนกลางหรือภาษาทมิฬ หากได้รับการร้องขอจากนักเรียนจำนวน 15 คนขึ้นไป

อย่างไรก็ดี ตามมาตรา 29A (3) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 รัฐมนตรีอาจพิจารณายกเว้นให้นักเรียนหรือชั้นเรียนใด ๆ ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่บังคับให้เข้ารับการศึกษภาคบังคับก็ได้ ถ้าหากเห็นว่าเป็นที่พึงปรารถนาและเพื่อประโยชน์ของนักเรียนหรือประชาชนในการดำเนินการเช่นนั้น ทั้งนี้ โดยให้คำสั่งนั้นประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา⁹⁶ นอกจากนี้

⁹⁶ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 29A (3)

สถาบันการศึกษาทุกประเภทจะต้องจัดให้มีการเปลี่ยนชื่อสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัตินี้ระบุไว้ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติจะมีผลบังคับใช้ กล่าวคือ โรงเรียนในระดับประถมศึกษาของรัฐ (national primary schools) จะต้องเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนของรัฐ (national schools) และโรงเรียนประถมศึกษาของเชื้อชาติอื่น (National-type primary schools) จะต้องเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนของเชื้อชาติอื่น (national type schools)⁹⁷

2. ประเภทของสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

สถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

ก. โรงเรียนมัธยมศึกษา (สายสามัญปกติ) (National secondary school (regular))

ข. โรงเรียนมัธยมศึกษา (ประจำ) (Secondary school (fully residential))

ค. โรงเรียนสายเทคนิค (Technical/vocational secondary school)

ง. โรงเรียนสอนศาสนา (National religious secondary school)

จ. โรงเรียนสอนศาสนาเพื่อคนพิการ (National religious assisted secondary school)

โรงเรียนประเภทหลักในระดับมัธยมศึกษาคือ National Secondary Schools (Sekolah Menengah Kebangsaan: “SMK”) โรงเรียนประเภทอื่นจะเป็นโรงเรียนที่มีจุดเด่นเฉพาะทาง อาทิ เป็นโรงเรียนประจำเต็มรูปแบบ จะเรียกว่า Fully-Residential Integrated Schools (Sekolah Berasrama Penuh Integrasi: “SBPI”) โรงเรียนที่เน้นการสอนวิชาศาสนาเป็นพิเศษ จะเรียกว่า Religious Secondary Schools (Sekolah Menengah Agama: “SMA”) หรือโรงเรียนที่เน้นวิชาวิทยาศาสตร์ Sekolah Menengah Sains: “SM Sains”) อย่างไรก็ตาม โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติตามหลักสูตรมาตรฐานสำหรับระดับมัธยมศึกษาที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ

3. ประเภทของสถาบันการศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษาหรือระดับเตรียมอุดมศึกษา (Post – Secondary or Pre – University Education)

เนื่องด้วยตำแหน่งและโอกาสสำหรับนักเรียนในอันที่จะได้รับเลือกให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยนั้นมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น เฉพาะนักเรียนที่สอบผ่าน SPM เท่านั้นจึงจะมีสิทธิเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้น ประเภทของสถาบันการศึกษาจึงเป็นไปตามหลักสูตรระดับหลัง

⁹⁷ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539, มาตรา 146

มัธยมศึกษาหรือระดับเตรียมอุดมศึกษา ทั้งนี้ หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว นักเรียนจะมีทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับหลังมัธยมศึกษาโดยเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอน (1) หลักสูตร Form Six หรือ (2) หลักสูตร Matriculation (เตรียมอุดมศึกษา) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ออกแบบมาอย่างดีเพื่อเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำ โดยมีประเภทของสถาบันการศึกษาดังนี้

ก. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร Form Six

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร Form Six นั้นแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้⁹⁸

รูปแบบที่ 1 โรงเรียนที่มีนักเรียนในหลักสูตร Form Six เท่านั้นเป็นจำนวนอย่างน้อย 12 ชั้นเรียน โดยนักเรียนดังกล่าวจะได้รับการเรียนการสอนจากครูในหลักสูตร Form Six ที่ได้รับแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ

รูปแบบที่ 2 โรงเรียนที่มีนักเรียนในหลักสูตร Form Six เป็นจำนวนอย่างน้อย 12 ชั้นเรียน อันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีหลักสูตรอื่น ๆ ด้วย โดยมีตึกเรียนหรืออาคารของตัวเอง สถาบันการศึกษาในรูปแบบที่ 2 นี้จะอยู่ภายใต้การบริหารของครูใหญ่และผู้ช่วยฝ่ายบริหารของหลักสูตร Form Six

รูปแบบที่ 3 โรงเรียนที่มีชั้นเรียนเป็นจำนวนน้อยกว่า 12 ชั้นเรียนหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทโดยไม่มีที่พักหรือระบบขนส่งสาธารณะและเปิดการเรียนการสอนในโรงเรียนโรงเรียนที่มีหลักสูตรอื่น ๆ ด้วย

ข. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร Matriculation

ปัจจุบันมีวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตร Matriculation ในประเทศมาเลเซียจำนวน 19 แห่ง โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท⁹⁹

⁹⁸ Ministry of Education Malaysia, Form Six, available at <http://www.moe.gov.my/index.php/en/tingkatan-enam>, accessed 9 July 2017.

⁹⁹ Edu Advisor, Everything You Need To Know About Matrikulasi in Malaysia, available at <https://eduadvisor.my/matrikulasi/>, accessed 9 July 2017.

4. ประเภทของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Tertiary Education)

หลักสูตรทางการศึกษาที่ระบุไว้สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นมีความหลากหลายและสถาบันโดยส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเงินและได้รับทุนอุดหนุนจากรัฐบาลในการบริหารและการจัดการ ดังนั้น เมื่อจัดประเภทสถาบันการศึกษาโดยอาศัยการได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและการอุดหนุนจากรัฐบาลแล้ว จึงอาจแบ่งประเภทของสถาบันการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

(1) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล (Public Institutions of Higher Education – PIHE)

ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้รับการออกแบบมาเพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล (Public Institutions of Higher Education: PIHE) นั้นจะมีความสามารถในการพัฒนาชื่อเสียงซึ่งครอบคลุมถึงความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการคาดการณ์ถึงความท้าทายในอนาคต รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพการณ์แห่งโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐบาลจะมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบด้วยโปร่งใสและมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่สูงขึ้น โดยในบริบทนี้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐบาลจะประกอบไปด้วยดังต่อไปนี้

1) มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซียนั้น จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

ก. มหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญการทำวิจัย (Researched Universities) มีความมุ่งหมายไปที่การทำงานวิจัย มหาวิทยาลัยประเภทนี้จะมีความเป็นอิสระและทุนสนับสนุนที่เพิ่มขึ้นเพื่อทำวิจัยร่วมกับอุตสาหกรรมและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เช่นมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

- i. Universiti Malaya (UM)
- ii. Universiti Sains Malaysia (USM)
- iii. Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM)
- iv. Universiti Putra Malaysia (UPM)
- v. Universiti Teknologi Malaysia (UTM)

ข. มหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะทาง (Focused Universities) การศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น การศึกษาในทางวิชาชีพเทคนิค การศึกษา การบริหารจัดการและการ

ป้องกันประเทศ โดยจะมุ่งเน้นไปที่สาขาวิชาที่เป็นรากฐานของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนั้น ๆ มาแต่ดั้งเดิม รายชื่อของมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะทาง ได้แก่

- i. Universiti Teknologi MARA (UiTM)
- ii. Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIA)
- iii. Universiti Malaysia Sabah (UMS)
- iv. Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS)

ค. มหาวิทยาลัยที่มีความเข้มข้นทางการศึกษา (Comprehensive Universities)

มหาวิทยาลัยในลักษณะนี้จะมีการเรียนการสอน และการวางหลักสูตรการศึกษาในสาขาวิชาที่หลากหลายและให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในทางปฏิบัติ รายชื่อของมหาวิทยาลัยที่มีความเข้มข้นทางการศึกษา ได้แก่

- i. Universiti Utara Malaysia (UUM)
- ii. Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI)
- iii. Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)
- iv. Universiti teknikal Malaysia Melaka (UTeM)
- v. Universiti Malaysia Perlis (UniMAP)
- vi. Universiti Malaysia Terengganu (UMT)
- vii. Universiti Malaysia Pahang (UMP)
- viii. Universiti Sains islam Malaysia (USIM)
- ix. Universiti Sultan Zainal Abidin (UniAZA)
- x. Universiti Malaysia Kelantan (UMK)
- xi. Universiti Pertahanan Nasional Malaysia (UPNM)

จากการสำรวจในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยของรัฐ มีทั้งหมด 20 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญการทำวิจัย 5 แห่ง มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง 4 แห่ง และมหาวิทยาลัยที่มีความเข้มข้นทางการศึกษาอีก 11 แห่ง

หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลมหาวิทยาลัยชุมชน คือ สำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Department of Higher Education – DHE) ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

2) วิทยาลัยชุมชน (Community Colleges)

วิทยาลัยชุมชนมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนท้องถิ่นโดยการให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมที่ดีผ่านหลักสูตรด้านการศึกษาและการฝึกอบรม วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันที่ให้โอกาสแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ

ระดับเตรียมอุดมศึกษาแล้ว ให้สามารถเลือกที่จะศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตร หรือในระดับอนุปริญญา ซึ่งผู้ที่จะมีสิทธิเข้าศึกษาในสถาบันที่เป็นลักษณะของวิทยาลัยได้นั้น จะต้องผ่านการสอบ SPM มาแล้ว หรือในระดับเทียบเท่า สำหรับระดับประกาศนียบัตร มีระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรเต็มเวลา 2-3 ปี และระดับอนุปริญญา มีระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรเต็มเวลา 3 ปี การศึกษาในวิทยาลัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนศักยภาพของนักศึกษาในทางปฏิบัติมากขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาแล้ว สามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอนุปริญญาชั้นสูงหรือปริญญาตรีได้ และในบางกรณี นักศึกษายังได้ยกเว้นหน่วยการเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 30 หรือ 1 ปี เมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยที่รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนยังมีอีก 2 แห่ง คือ Institut Teknologi Majilis Amanah Rakyat (MARA) หรือชื่อตามภาษาอังกฤษคือ The Council of Trust for the Indigenous People) และ Kolej Tunku Adul Rahman (KTAR) ซึ่งเน้นการฝึกอบรมและการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงทักษะของนักเรียน โดยผู้ที่จะมีสิทธิเข้าศึกษาในสถาบันที่เป็นลักษณะของวิทยาลัยได้นั้น จะต้องผ่านการสอบ Sijil Pelajaran Malaysia Vokasional (เรียกอย่างย่อว่า SPMV หรือเรียกอีกอย่างว่า Senior Vocational Education คือการสอบในสายอาชีพ) มาแล้ว

หน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลวิทยาลัยชุมชน คือ สำนักงานการศึกษาของหน่วยงานวิทยาลัย (Department of Community College Education – DCCE) ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

3) สถาบันโพลีเทคนิค (Polytechnics)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 สถาบันโพลีเทคนิคอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้ที่จบการศึกษาจากสถาบันโพลีเทคนิคจะได้รับใบประกาศนียบัตรหรือใบอนุปริญญา ทั้งนี้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมให้มีทักษะเฉพาะทางในทรัพยากรมนุษย์เพื่อการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและให้เกิดความเชี่ยวชาญของแรงงานฝีมือ และเป็นการเพิ่มพูนเปิดโอกาสทางการศึกษาของวิชาชีพสายอาชีพ

หน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลสถาบันโพลีเทคนิค คือ สำนักงานการศึกษาของสถาบันโพลีเทคนิค (Department of Polytechnics Education – DPE) ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

(2) สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน (Private Institutions of Higher Education – PVIHE)

การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชนในประเทศมาเลเซียเริ่มขึ้นในทศวรรษที่ 1950 โดยมีสถานะเป็นสถาบันการศึกษาทางเลือกเพื่อรองรับนักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการรักษาสถานภาพในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอนุปริญญา และได้รับการยอมรับจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศให้เป็นคุณสมบัติในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยโดยการเทียบโอนหน่วยกิตเข้าสู่การศึกษาในหลักสูตรชั้นปีสุดท้าย รัฐบาลมาเลเซียได้ออกกฏระเบียบด้านการศึกษาอื่น ๆ เพื่อดูแลและตรวจสอบแนวปฏิบัติในการศึกษาที่สูงขึ้น โดยพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2539 (พระราชบัญญัติฉบับที่ 555) พระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้มีการจัดตั้ง การลงทะเบียน การจัดการและการกำกับดูแล และการควบคุมคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง

ในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงเรื่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เป็นสากล และมีนักเรียนนักศึกษาจากต่างประเทศทั่วโลกที่มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาต่อในสถาบันเหล่านั้น การดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2539 (พระราชบัญญัติฉบับที่ 555) มีบทบาทสำคัญซึ่งแสดงถึงความน่าเชื่อถือและการเป็นที่ยอมรับต่อการศึกษาของประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันประเทศมาเลเซียมีสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนทั้งหมด 21 แห่ง แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญการทำวิจัย 5 แห่ง มหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะทาง 11 แห่ง และมหาวิทยาลัยที่มีความเข้มข้นทางการศึกษา 5 แห่ง

ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นสามารถแบ่งแยกรูปแบบการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเอกชนออกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 การจัดตั้งวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยเพื่อขยายและขยายโอกาสแก่นักเรียนในการเข้าถึงการศึกษาที่สูงขึ้นโดยมีการจัดหลักสูตรแบบโปรแกรมคู่ขนานหรือหลักสูตรแบบปริญญาร่วม (Twinning Programme) กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยหลักสูตรดังกล่าวจัดตั้งขึ้นในสาขาวิชาธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนท้องถิ่นกับสถาบันการศึกษาของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเครือรัฐ

ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังมีบางสถาบันเอกชนที่มีความพยายามในการร่วมมือกันกับมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นบางแห่งในการดำเนินโครงการในระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาสามารถเลือกที่จะเรียนโดยยังคงศึกษาอยู่ที่ประเทศมาเลเซียส่วนหนึ่งและเดินทางไปศึกษาต่อในอีกส่วนหนึ่งที่มหาวิทยาลัยหลักในต่างประเทศที่มีความตกลงกันไว้ หรือ นักศึกษาสามารถเลือกเรียนหลักสูตร Full Twinning คือหน่วยการเรียนและเวลาเรียนทั้งหมดจะยังคงอยู่ในประเทศมาเลเซีย แต่จะยังได้รับปริญญาร่วมจากมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น SEGi University College ซึ่งได้มีหลักสูตรความร่วมมือกันทางการศึกษากับมหาวิทยาลัย Abertay Dundee ของประเทศอังกฤษ

รูปแบบที่ 2 เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากบริษัทใหญ่ ๆ เช่น บริษัทปิโตรนาส (Petronas) ซึ่งเป็นบริษัทขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียมแห่งใหญ่ที่มีชื่อเสียง บริษัทเทเลคอม (Telecom) หรือ บริษัท Tenaga Nasional บริษัทเหล่านี้เป็นบริษัทของรัฐบาล โดยมีกระทรวงการคลังเป็นเจ้าของและเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล ซึ่งมหาวิทยาลัยลักษณะนี้มีการบริหารจัดการเหมือนกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ของรัฐบาล

รูปแบบที่ 3 สถาบันการศึกษาที่มีพรรคการเมืองสนับสนุนทางการเงิน เช่น พรรคเอ็มซีเอ (The Malaysian Chinese Association – MCA) ได้ให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัย Tunku Abdul Rahman – UTAR) ส่วนพรรคเอ็มไอซี (The Malaysian Indian Congress – MIC) ได้ให้การสนับสนุนวิทยาลัย TAFE (TAFE College) และสถาบัน Asian Institute of Medical Science

รูปแบบที่ 4 คือสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นวิทยาเขตหรือเรียกว่า Offshore campus ที่ตั้งขึ้นและรับรอง โดยมหาวิทยาลัยต่างชาติ ซึ่งวิทยาเขตเหล่านี้จะมีหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาเรียน การคิดหน่วยกิตการเรียน รวมถึงหลักเกณฑ์การสอบวัดผลเหมือนที่มหาวิทยาลัยต้นแบบที่ตั้งอยู่ที่ต่างประเทศ ดังนั้น นักศึกษาสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีมาตรฐานจากต่างประเทศ โดยมีค่าใช้จ่ายที่ประหยัดกว่าการไปศึกษาต่อในต่างประเทศ วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยต่างชาติในประเทศมาเลเซีย มีรายชื่อดังนี้

- i. Monash University Malaysia campus
- ii. Curtis University of Technology Sarawak Campus
- iii. Swinburne University of Technology Sarawak Campus
- iv. University of Nottingham Malaysia Campus
- v. University of Reading Malaysia
- vi. Heriot-Watt University Malaysia

หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน คือ สำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Department of Higher Education) ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

3.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 (The Education Act 1996)

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพพระระดับสากล รวมทั้งตระหนักถึงความสามารถสูงสุดของปัจเจกบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการและความคาดหวังของประเทศ ตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งระบบการศึกษาของประเทศมาเลเซียประกอบด้วยการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาหรือศึกษาปฐมวัย มัธยมศึกษา หลังมัธยมศึกษา หรือเตรียมอุดมศึกษา และอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 นี้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นจากรัฐบาล เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงสำหรับประชาชนของประเทศ อันจะช่วยให้สังคมมาเลเซียเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน¹⁰⁰

(2) พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2539 (The Private Higher Educational Institutions Act 1996)

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่ตราคู่กันมากับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้วางหลักให้มหาวิทยาลัยเอกชนยอมรับการสอบประกาศนียบัตรของรัฐบาล (Certificate of the Unified Examinations) เป็นคุณสมบัติในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เว้นเสียแต่ในกรณีของมหาวิทยาลัยท้องถิ่นซึ่งแต่เดิมไม่เคยมีการกำหนดให้ต้องใช้ประกาศนียบัตรดังกล่าวในการสอบเข้าแต่อย่างใด¹⁰¹

¹⁰⁰ วราภรณ์ บวรศิริ, การปฏิรูปการศึกษาของประเทศมาเลเซีย, <https://www.gotoknow.org/posts/69947>, สืบค้น ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560.

¹⁰¹ วราภรณ์ บวรศิริ, *เพ็ญอ้าง*.

(3) พระราชบัญญัติสภาอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2539 (The National Council on Higher Education Act 1996)

พระราชบัญญัติสภาอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2539 นี้กำหนดให้มีการจัดตั้ง สภาอุดมศึกษาแห่งชาติ (The National Council on Higher Education) โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน การสร้าง และการกำหนดนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการอุดมศึกษาและนโยบายที่เกี่ยวกับจำนวนการรับนักศึกษา ประเภทของวิชาที่เรียน ค่าเล่าเรียน การให้อนุปริญญาและปริญญาบัตร ตลอดจนการรับรองวิทยฐานะของวิชาที่เรียน¹⁰²

(4) พระราชบัญญัติคณะกรรมการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติ พ.ศ. 2539 (The National Accreditation Board Act 1996)

พระราชบัญญัติคณะกรรมการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติ พ.ศ. 2539 กำหนดให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติขึ้น โดยเป็นองค์กรควบคุมคุณภาพเพื่อรับรองวิทยฐานะของหลักสูตรและรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจว่าวิชาที่สอนในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นมีคุณภาพสูง นอกจากนี้ คณะกรรมการรับรองวิทยฐานะแห่งชาตินี้ยังช่วยให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการด้วยในเรื่องของการอนุมัติรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ รวมถึงการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา¹⁰³

(5) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย พ.ศ. 2514 (ฉบับปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. 2555) (The Universities and University Colleges Act 1971 (Latest Amendment 2012))

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย พ.ศ. 2514 จัดทำขึ้นเพื่อให้มีการจัดตั้ง การคงไว้ และการบริหารงานของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามกฎหมายฉบับปรับปรุงล่าสุดของพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาย่อมมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย กลยุทธ์และแนวทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศที่กำหนดไว้โดยหน่วยงานที่มี

¹⁰² วรากรณ์ บวรศิริ, *เพ็ญอ่าง*.

¹⁰³ วรากรณ์ บวรศิริ, *เพ็ญอ่าง*.

อำนาจตามกฎหมายลายลักษณ์อักษรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว¹⁰⁴ นอกจากนี้ กฎหมายยังมีข้อกำหนดห้ามมิให้มีการก่อตั้ง จัดตั้งหรือส่งเสริมหรือกระทำการหรือกิจกรรมใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งหรือจัดตั้งหรือส่งเสริมการก่อตั้งหรือการจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2539¹⁰⁵

(6) พระราชบัญญัติคณะกรรมการกองทุนอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2540 (The National Higher Education Fund Board Act 1997)

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนอุดมศึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศมาเลเซีย โดยเงินเพื่อการกู้ยืมดังกล่าวนี้ให้ใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์ทางการศึกษาและค่ากินอยู่ระหว่างการศึกษา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังก่อให้เกิดโครงการเงินออมเพื่อกระตุ้นให้เด็กเริ่มฝึกการออมเงินตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้โดยไม่มีปัญหาทางการเงิน¹⁰⁶

3.1.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(1) กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education)

กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education: MOE) มีชื่อในภาษามาเลเซียว่า *Kementerian Pendidikan* เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา รัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันคือ Tan Sri Muhyiddin Yassin ซึ่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีมาเลเซียและมี Idris bin Jusoh เป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองรัฐมนตรี ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 และได้เปลี่ยนชื่อจาก *Kementerian Pendidikan Malaysia* มาเป็น *Kementerian Pelajaran Malaysia* ซึ่งรับผิดชอบเฉพาะระดับมัธยมศึกษา ในขณะที่การศึกษาระดับอุดมศึกษาจะอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงใหม่ กล่าวคือ กระทรวงการอุดมศึกษา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2556

¹⁰⁴ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย พ.ศ. 2514 (ฉบับปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. 2555) มาตรา 3

¹⁰⁵ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย พ.ศ. 2514 (ฉบับปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. 2555) มาตรา 23

¹⁰⁶ เฟิงอ้าง.

นายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค ได้ประกาศให้ทั้งสองกระทรวงรวมกลับเข้ามาเป็นกระทรวงเดียวกัน คือ กระทรวงศึกษาธิการ

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (Minister of Education) เป็นรัฐมนตรีเจ้ากระทรวง เลขานุการกระทรวง และมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนที่ 1 และคนที่ 2 โดยอาจแบ่งแยกโครงสร้างภายในกระทรวง ได้ดังนี้¹⁰⁷

หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็นดังนี้

- 3.1) ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการ
 - 1) ฝ่ายตรวจสอบภายใน (Internal Audit Division)
 - 2) หน่วยงานสื่อสารองค์กร (Corporate Communications Unit)
 - 3) หน่วยชี้วัดความสำเร็จของงาน (Key Performance Indicator Unit)
 - 4) หน่วยปฏิบัติงานการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ (Education Performance and Delivery Unit)
 - 5) หน่วยจริยธรรม (Integrity Unit)
 - 6) สำนักที่ปรึกษากฎหมาย (Legal Advisor Office)
- 3.2) รองเลขาธิการ (ฝ่ายการพัฒนาศึกษา)
 - 1) ฝ่ายพัฒนาศึกษา (Education Development Division)
 - 2) ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างและบริหารสินทรัพย์ (Procurement and Asset Management Division)
 - 3) ฝ่ายนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Policy and International Relations Division)
 - 4) ฝ่ายทุนการศึกษา (Scholarship Division)
 - 5) ฝ่ายตรวจสอบโรงเรียน (School Audit Division)
- 3.3) รองเลขาธิการ (ฝ่ายการจัดการ)
 - 1) ฝ่ายการเงิน (Finance Division)
 - 2) ฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management Division)
 - 3) ฝ่ายบัญชี (Account Division)

¹⁰⁷ เว็บไซต์กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศมาเลเซีย, <http://www.moe.gov.my/?lang=en>

- 4) ฝ่ายการพัฒนาสมรรถนะและการประเมินผล (Competency Development and Assessment Division)
- 5) ฝ่ายจิตวิทยาและการให้คำปรึกษา (Psychology and Counselling Division)
- 6) ฝ่ายการจัดการข้อมูล (Information Management Division)
- 7) ฝ่ายการบริหารจัดการ (Management Services Division)

3.4) อธิบดีด้านการศึกษา

3.4.1) รองอธิบดีด้านการศึกษา (ส่วนนโยบายการพัฒนาการศึกษา) (Deputy Director-General of Education (Education Development Policy Sector))

- 1) ฝ่ายการวางแผนการศึกษาและวิจัย (Educational Planning and Research Division)
- 2) ฝ่ายการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development Division)
- 3) คณะกรรมการการตรวจสอบ (Examination Syndicate)
- 4) ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology Division)
- 5) ฝ่ายตำรา (Textbook Division)
- 6) สภานักหนังสือแห่งชาติของประเทศไทย (The National Book Council of Malaysia)

3.4.2) รองอธิบดีด้านการศึกษา (ส่วนการดำเนินการด้านการศึกษา) (Deputy Director-General of Education (Education Operation Sector))

- 1) ฝ่ายบริหารจัดการโรงเรียน (School Management Division)
- 2) ฝ่ายเทคนิคและอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education Division)
- 3) ฝ่ายการศึกษาศาสนาอิสลาม (Islamic Education Division)
- 4) ฝ่ายการศึกษาพิเศษ (Special Education Division)
- 5) ฝ่ายการบริหารจัดการโรงเรียนประจำ (Fully Residential and Excellence Schools Management Division)
- 6) ฝ่ายกีฬา (Sports Division)
- 7) ฝ่ายการศึกษาเอกชน (Private Education Division)
- 8) ฝ่ายหลักสูตรร่วมและศิลปะ (Co-Curricular and Arts Division)

3.4.3) รองอธิบดีด้านการศึกษา (ส่วนพัฒนาความเชี่ยวชาญในการสอน) (Deputy Director-General of Education (Teaching Professionalism Development Sector))

- 1) ฝ่ายการฝึกอบรมครู (Teacher Training Division)
- 2) สถาบันอามีนุดดีน บาร์กิน (Aminuddin Baki Institute)
- 3) ฝ่ายนิเทศโรงเรียน (Inspectorate of Schools)
- 4) สถาบันการศึกษาครู (Institute of Teacher Education)

3.4.4) ภายใต้อำนาจหน้าที่ของอธิบดีด้านการศึกษา (Under the Authority of Director-General of Education)

- 1) ฝ่ายทะเบียนนักศึกษา (Matriculation Division)
- 2) แผนกการศึกษารัฐเปรัก (Perak State Education Department)
- 3) แผนกการศึกษารัฐสลังงอ (Selangor State Education Department)
- 4) แผนกการศึกษารัฐซาราวัก (Sarawak State Education Department)
- 5) แผนกการศึกษารัฐซาบาห์ (Sabah State Education Department)
- 6) แผนกการศึกษารัฐยะโฮร์ (Johor State Education Department)
- 7) แผนกการศึกษารัฐปีนัง (Penang State Education Department)
- 8) แผนกการศึกษารัฐกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur Education Department)
- 9) แผนกการศึกษารัฐตรังกานู (Terengganu State Education Department)
- 10) แผนกการศึกษารัฐปาหัง (Pahang State Education Department)
- 11) แผนกการศึกษารัฐเกดะห์ (Kedah State Education Department)
- 12) แผนกการศึกษารัฐกลันตัน (Kelantan State Education Department)
- 13) แผนกการศึกษารัฐมะละกา (Malacca State Education Department)
- 14) แผนกการศึกษารัฐเนอเกอริเซิมบีลัน Negeri Sembilan State Education Department)
- 15) แผนกการศึกษารัฐปะลิส (Perlis State Education Department)
- 16) แผนกการศึกษารัฐลาบวน (Labuan Education Department)
- 17) แผนกการศึกษารัฐปุตราจายา (Putrajaya Education Department)

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงอุดมศึกษา โดยแนวนโยบายรวมของกระทรวงศึกษาที่มีต่อการพัฒนาประเทศ จะมุ่งเน้นหน้าที่ในการ

ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้เฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพ โดยพัฒนาศักยภาพบุคคลให้มีความรู้ความสามารถอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศต่อไป¹⁰⁸

(2) สำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Department of Higher Education)

นอกจากหน่วยงานระดับกระทรวงดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็เป็นอีกกลไกที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินนโยบายให้ประสบผลสำเร็จเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการรวมถึงการกำกับดูแล ในการนี้ สำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานนี้จะทำหน้าที่ดูแลงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันโพลีเทคนิคและการอาชีวศึกษา เป็นต้น

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

ในส่วนของการบริหารจัดการและการจัดโครงสร้างของหน่วยงาน มีตำแหน่งสูงสุดคืออธิบดีของสำนักงาน และมีรองอธิบดี อีก 2 ตำแหน่งเพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานของสำนักงานของอธิบดีให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษามีอำนาจหน้าที่พัฒนานโยบาย แผนพัฒนา และกำหนดทิศทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับแผนงบประมาณต่าง ๆ ภายใต้มาตรการที่เหมาะสม

¹⁰⁸ ข้อมูลพื้นฐานด้านอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย, ออนไลน์ (<http://www.moe.gov.my/en/visi-misi>)

(3) สำนักงานการศึกษาระดับโพลีเทคนิคหรืออาชีวศึกษา (Department of Education Polytechnic or Vocational Education)

สำนักงานการศึกษาระดับโพลีเทคนิคหรืออาชีวศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลเกี่ยวกับสถาบันโพลีเทคนิค และอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาในระดับอนุปริญญาและอนุปริญญาชั้นสูง ให้เป็นที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สำนักงานการศึกษาระดับโพลีเทคนิคนี้เป็นสำนักงานหนึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ มีอธิบดีเป็นหัวหน้าสำนักงาน โดยมีรองอธิบดีอีก 2 ตำแหน่งซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานยุทธศาสตร์และส่วนงานปฏิบัติการ ดังนี้

รองอธิบดีด้านยุทธศาสตร์กำกับดูแลกองต่าง ๆ จำนวน 6 กอง ได้แก่ (1) กองพัฒนานโยบาย (2) กองอุตสาหกรรมสัมพันธ์ ติดตามศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า (3) ศูนย์วิจัยและพัฒนา (4) กองพัฒนาและประเมินหลักสูตร (5) กองฝึกอบรมและพัฒนาทางวิชาชีพ และ (6) กองให้บริการทางบริหาร

ในขณะที่รองอธิบดีด้านปฏิบัติการกำกับดูแลฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 4 กอง ได้แก่ (1) กองพัฒนาวิชาการ (2) กองการสอบและการประเมิน (3) กองทะเบียนนักศึกษา และ (4) กองสวัสดิการนักศึกษา

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานการศึกษาระดับโพลีเทคนิคนี้จะมุ่งเน้นที่นโยบาย และการส่งเสริมการศึกษาของสถาบันโพลีเทคนิค เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เป็นศูนย์กลางการศึกษาและพัฒนาอาชีวศึกษา

(4) สำนักงานการศึกษาระดับวิทยาลัย (Department of College Education)

สำนักงานการศึกษาระดับวิทยาลัยเป็นอีกหนึ่งกลไกในการขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเสริมสร้างสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนสวัสดิการของชุมชนผ่านการฝึกอบรมและดำเนินการตามหลักสูตรเสริมทักษะและการเรียนรู้ในระยะยาว

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สำนักงานการศึกษาระดับวิทยาลัยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีอธิบดีเป็นหัวหน้าสำนักงาน และมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการอีกจำนวน 6 ตำแหน่ง เพื่อควบคุมแผนกต่าง ๆ ได้แก่ (1) แผนกพัฒนานโยบายและหลักสูตร (2) แผนกพัฒนาวิชาการ (3) แผนกการสอบและการวัดผล (4) แผนกสวัสดิการนักศึกษา (5) แผนกอุตสาหกรรมสัมพันธ์และการติดตามบัณฑิต และ (6) แผนกรับเข้านักศึกษา

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สำนักงานฯ มีหน้าที่นำนโยบายมากำหนดทิศทางแก่สถาบันการศึกษาที่มีลักษณะเป็นวิทยาลัย รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ การรับสมัคร การวางหลักสูตรการศึกษา และการสอบและการวัดผล ซึ่งการกำหนดหลักสูตรนั้นจะมุ่งเน้นเรื่องสายวิชาชีพ และการฝึกอบรมปฏิบัติงานซึ่งมีอยู่หลายหลักสูตร เช่น บัญชีการเงิน วิศวกรรมศาสตร์

(5) สำนักงานการศึกษาภาคเอกชน (Department of Private Education)¹⁰⁹

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สำนักงานการศึกษาภาคเอกชน ประกอบไปด้วย 3 ส่วนงาน ได้แก่ (1) ฝ่ายวางแผนและการวิจัย (2) ฝ่ายทะเบียนและมาตรฐาน และ (3) ฝ่ายบังคับการ

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สำนักงานการศึกษาภาคเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง การจดทะเบียนและการบังคับการการศึกษาภาคเอกชน ทั้งในระดับโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ศูนย์การเรียนการสอน ศูนย์ภาษาและศูนย์การพัฒนาทักษะ สำนักงานนี้มีความรับผิดชอบในการสร้างความมั่นใจว่าการศึกษาภาคเอกชนนั้นมีบทบาทสำคัญในการทำให้การศึกษาสามารถเข้าถึงได้มากขึ้นในสังคมทุกระดับ ดังนั้น การศึกษาภาคเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมและเติมเต็มระบบการศึกษาแห่งชาติ

¹⁰⁹ Kindergarten Malaysia, Ministry of Education, available at <http://www.kindergartenmalaysia.com/en/Default.asp?Page=720>, accessed 9 July 2017.

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน

3.2.1 ความนำ

กฎหมายแรงงานของประเทศมาเลเซียนั้นมีเนื้อหาครอบคลุมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขของสัญญาจ้างแรงงาน ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของคู่สัญญา การคุ้มครองแรงงาน สวัสดิการของลูกจ้าง และความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน มาตรการทางกฎหมายเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ตลอดจนองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2.2.1 สัญญาจ้างแรงงานตามพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498

สัญญาจ้างแรงงานตามกฎหมายของประเทศมาเลเซียนี้ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์พื้นฐานของสัญญาไว้ในพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 (The Malaysia Employment Act 1955) โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวจะไม่ใช้บังคับกับสัญญาจ้างทำของ แต่จะนำมาบังคับใช้เฉพาะกับกรณีที่มีการจ้างนั้นเป็นการว่าจ้างในลักษณะของสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งหมายความรวมถึงสัญญาฝึกงานด้วย ดังนั้น ในการทำความเข้าใจขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานจึงต้องเข้าใจลักษณะของสัญญาทั้งในลักษณะของสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของ โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

(1) ประเภทของสัญญาว่าจ้างตามกฎหมายของประเทศมาเลเซีย

ก. สัญญาจ้างทำของ

สัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาที่บุคคลฝ่ายหนึ่งเข้าผูกพันในฐานะเป็นผู้เข้าทำสัญญาที่อิสระ อาทิ บุคคลประกอบอาชีพอิสระ คนขายของ หรือผู้รับจ้างทำงานอิสระ โดยบุคคลดังกล่าวสัญญาที่จะดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงลงซึ่งงานที่ได้รับมอบหมายหรือโครงการใด ๆ ที่ได้มีการก่อตั้งขึ้น¹¹⁰

ข. สัญญาจ้างแรงงาน

สัญญาจ้างแรงงานตามกฎหมายของประเทศมาเลเซียได้มีบทนิยามอยู่ในพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ข้อ 2 (1) ที่ระบุว่าสัญญาจ้างแรงงาน

¹¹⁰ Ministry of Human Resources, <http://minimumwages.mohr.gov.my/questions/what-is-the-difference-between-a-contract-of-service-and-a-contract-for-service/>, Retrieved 23 Nov. 2015.

หมายถึง สัญญาใด ๆ ไม่ว่าจะกระทำด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย โดยบุคคลฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่านายจ้างตกลงจ้างบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเป็นลูกจ้างและบุคคลอีกฝ่ายนั้นตกลงทำงานให้แก่นายจ้างในฐานะลูกจ้าง ทั้งนี้ รวมถึงสัญญาฝึกงานด้วย

ค. สัญญาฝึกงาน

สัญญาฝึกงาน หมายถึง สัญญาที่สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างนายจ้างที่ตกลงว่าจ้างและฝึกสอนหรือให้บุคคลนั้นได้รับการฝึกสอนอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับกิจการของตนในช่วงระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองปี โดยที่ผู้ฝึกงานตกลงจะทำงานในกิจการของนายจ้าง

(2) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของสัญญาจ้างแรงงานตามที่กฎหมายกำหนด

เนื่องจากว่าสัญญาจ้างแรงงานนั้นเป็นสัญญาที่คู่สัญญาสองฝ่าย อันได้แก่ นายจ้างกับลูกจ้าง เข้าทำสัญญาในลักษณะที่นายจ้างมีอำนาจการต่อรองที่เหนือกว่า ดังนั้น พระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 จึงมีข้อกำหนดในลักษณะที่เป็นการคุ้มครองลูกจ้างซึ่งมีอำนาจการต่อรองที่น้อยกว่า โดยกฎหมายได้กำหนดให้สัญญาจ้างแรงงานนั้นจะต้องไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการห้ามลูกจ้างมิให้เข้าร่วมสหภาพแรงงานที่ขึ้นทะเบียนแล้วหรือเข้าร่วมกับบุคคลอื่นวัตถุประสงค์ในการจัดการสหภาพแรงงาน¹¹¹

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองลูกจ้าง กฎหมายได้กำหนดให้สัญญาจ้างแรงงานต้องมีข้อกำหนดในการเลิกสัญญาเอาไว้ด้วย หากไม่มีข้อตกลงดังกล่าวและคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งที่มีความประสงค์จะเลิกสัญญา คู่สัญญาฝ่ายนั้นต้องส่งคำบอกกล่าวหรือแสดงเจตนาในการเลิกสัญญาเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าระยะเวลาดังต่อไปนี้ คือ¹¹² (1) ไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์ ในกรณีที่ลูกจ้างได้ทำงานมาแล้วไม่ถึง 2 ปี (2) ไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์ ในกรณีที่ลูกจ้างได้ทำงานมาแล้วตั้งแต่ 2 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี หรือ (3) ไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์ ในกรณีที่ลูกจ้างได้ทำงานมาแล้วตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ลูกจ้างมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมควร หากนายจ้างได้สอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้ว นายจ้างสามารถเลิกจ้างโดยไม่ต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า ปรับลดตำแหน่ง กำหนดบทลงโทษตามความเหมาะสม หรือระงับการปฏิบัติงานโดยไม่จ่ายค่าจ้างเป็นเวลาไม่เกินสองสัปดาห์¹¹³

ในเรื่องของการผิดสัญญาจ้างแรงงานของคู่สัญญานั้น กรณีที่จะถือว่านายจ้างผิดสัญญาจ้างแรงงาน ได้แก่ กรณีที่นายจ้างจ่ายค่าจ้างล่าช้าเกินกว่าเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันสุดท้ายของ

¹¹¹ Malaysia Employment Act, 1955, Section 8.

¹¹² *Ibid*, Section 12(2).

¹¹³ *Ibid*, Section 14.

กำหนดเวลาจ่ายค่าจ้าง¹¹⁴ ส่วนกรณีที่จะถือว่าลูกจ้างผิดสัญญาจ้างแรงงาน ได้แก่ กรณีที่ลูกจ้างขาดงานติดต่อกันเป็นเวลา 2 วันโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ลาจากนายจ้าง เว้นแต่ว่าจะมีเหตุอันสมควรเกี่ยวกับการขาดงานนั้นและลูกจ้างได้แจ้งหรือตั้งใจว่าจะแจ้งเหตุนั้นก่อนหรือในโอกาสที่เร็วที่สุดในระหว่างการขาดงานนั้น¹¹⁵ ซึ่งผลจากการผิดสัญญาข้างต้นย่อมทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งที่มีผิดสัญญานั้นสามารถกระทำการเลิกสัญญาจ้างแรงงานเช่นนั้นได้โดยไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้า¹¹⁶

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองกิจการของนายจ้าง พระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญา พ.ศ. 2493 (The Contracts Act 1950) ซึ่งมีสถานะเป็นกฎหมายทั่วไปยังได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อจำกัดทางการค้าไว้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วกฎหมายจะห้ามมิให้มีการระบุข้อจำกัดในทางการค้าหรือข้อสัญญาที่เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการประกอบธุรกิจ แต่ด้วยลักษณะของสัญญาจ้างแรงงานที่ลูกจ้างตกลงทำงานให้แก่นายจ้าง กฎหมายจึงได้กำหนดข้อยกเว้นในลักษณะที่เป็นการห้ามมิให้ลูกจ้างประกอบกิจการประเภทเดียวกันกับกิจการที่นายจ้างดำเนินการอยู่¹¹⁷ ทั้งนี้ เนื่องจากว่าหากลูกจ้างได้กระทำการดังกล่าวไปแล้วอาจก่อให้เกิดการค้าแข่งหรือการค้าในลักษณะเดียวกันที่ถือเป็นปฏิปักษ์ต่อนายจ้าง

3.2.2.2 ลูกจ้าง

(1) ประเภทของลูกจ้างตามกฎหมายแรงงานของประเทศไทย

ลูกจ้าง หมายถึง บุคคลใด ๆ หรือกลุ่มบุคคลตามประเภทที่ได้มีการกำหนดไว้ในตารางแนบท้ายหนึ่ง ของพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 หรือตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรบุคคล¹¹⁸ ซึ่งตามหลักกฎหมายว่าด้วยการจ้างแรงงานโดยทั่วไปแล้ว ลูกจ้างจะเป็นคู่สัญญาที่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายคุ้มครองแรงงานในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าแรงขั้นต่ำ วันหยุดประจำปี การกำหนดเพดานชั่วโมงการทำงาน การได้รับการรักษาพยาบาล และการได้รับเงินชดเชยจากการถูกเลิกจ้างในบางกรณี

กฎหมายแรงงานของประเทศไทยได้กำหนดให้มีลูกจ้างอยู่หลายประเภทด้วยกัน โดยแบ่งตามความเชี่ยวชาญของลูกจ้างและตามลักษณะของสัญญา ซึ่งอาจกำหนดได้ดังนี้

¹¹⁴ *Ibid*, Section 15(1) and Section 19.

¹¹⁵ *Ibid*, Section 15(2).

¹¹⁶ *Ibid*, Section 13(2).

¹¹⁷ Contracts Act, 1950, Section 28.

¹¹⁸ Malaysia Employment Act 1955, Section 2.

ก. ลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานทั่วไป

กฎหมายแรงงานของประเทศมาเลเซียได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาลักษณะของบุคคลที่ถือเป็นลูกจ้าง ทั้งนี้ ตามตารางแนบท้ายพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ซึ่งมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

ประการแรก ข้อพิจารณาเกี่ยวกับค่าแรง : การพิจารณาว่าบุคคลใดถือเป็นลูกจ้างตามกฎหมายแรงงานของมาเลเซียมีข้อพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่งคือ การใช้ค่าแรงเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยกำหนดให้บุคคลที่เป็นคู่สัญญาในสัญญาจ้างแรงงานไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด หากบุคคลนั้นได้รับค่าแรงไม่เกิน 1,500 ริงกิตต่อเดือน ให้ถือว่าเป็นลูกจ้างตามกฎหมาย

ประการที่สอง ข้อพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของงานที่ทำ : การพิจารณาตามหลักเกณฑ์นี้จะไม่คำนึงถึงค่าแรงที่ได้รับไม่ว่าจะเกิน 1,500 ริงกิตต่อเดือนหรือไม่ก็ตาม หากบุคคลนั้นเข้าทำสัญญาจ้างแรงงานกับนายจ้างจะถือว่าเป็นลูกจ้างตามกฎหมาย

1) ผู้ทำงานใช้แรงงานและผู้ฝึกงาน แต่หากในการจ้างนั้นนายจ้างมอบหมายให้ทำงานที่บางส่วนเป็นแรงงานฝีมือและบางส่วนเป็นงานประเภทอื่นด้วยจะไม่ถือว่าเป็นลูกจ้างที่รับทำงานฝีมือ เว้นแต่ในระหว่างที่รับค่าจ้างนั้น นายจ้างมอบหมายให้บุคคลนั้นทำงานฝีมือในระยะเวลาที่เกินครึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่จ้าง

2) ลูกจ้างที่ทำงานอันเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของยานพาหนะหรือการบำรุงรักษา ยานพาหนะ โดยที่ยานพาหนะนั้นเคลื่อนที่ด้วยเครื่องจักรกลเพื่อการขนส่งคนโดยสารหรือสินค้า หรือเพื่อแสวงหาผลตอบแทน หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า

3) ลูกจ้างที่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมหรือดูแลลูกจ้างคนอื่นในงานใช้แรงงานที่ถูกจ้างโดยนายจ้างคนเดียวกันตลอดการจ้างงาน

4) ลูกจ้างที่ทำงานในเรือที่ขึ้นทะเบียนในประเทศมาเลเซียและไม่ใช่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการรับรองตามพระราชบัญญัติเรือสินค้าของสหราชอาณาจักร (Merchant Shipping Acts of the United Kingdom) ซึ่งมีการแก้ไขเป็นครั้งคราว หรือผู้ได้รับใบรับรองหรือคู่สัญญาตามข้อบัญญัติว่าด้วยการขนส่งทางทะเลเพื่อการพาณิชย์ พ.ศ. 2495 (Merchant Shipping Ordinance, 1952) ทั้งนี้ เนื่องจากว่าในส่วน of ลูกจ้างที่ทำงานบนเรือนั้นย่อมเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะข้างต้นที่ได้มีการ

อนุวัติการมาจากอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ซึ่งประเทศมาเลเซียเป็นรัฐภาคีอยู่¹¹⁹

5) ลูกจ้างที่ทำหน้าที่เป็นคนรับใช้ในบ้าน ได้แก่ ลูกจ้างที่ถูกจ้างให้ทำงานในที่พักอาศัย ส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวกับการค้า ธุรกิจ หรือวิชาชีพของนายจ้าง โดยงานดังกล่าวหมายความรวมถึงคน ทำอาหาร คนรับใช้ในบ้าน พ่อบ้าน คนเลี้ยงเด็ก คนรับใช้ คนสวน คนทำความสะอาด คนเฝ้าบ้าน หรือคนทำความสะอาดยานพาหนะสำหรับใช้ส่วนตัว

ข. แรงงานต่างชาติ

แรงงานต่างชาติ หมายถึง ลูกจ้างที่มีใช้พลเมืองมาเลเซีย ซึ่งตามกฎหมายมาเลเซียนั้นจะให้ความสำคัญกับการจ้างแรงงานที่เป็นชาวมาเลเซียมากกว่า การจ้างแรงงานต่างชาติจึงตกอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่เข้มงวดกว่าการจ้างลูกจ้างท้องถิ่น โดยในการจ้างลูกจ้างที่เป็นชาวต่างชาตินั้นจะมีข้อกำหนดพิเศษบางประการที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติตามคือเมื่อมีการจ้างแรงงานต่างชาติแล้ว นายจ้างจะต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวแก่สำนักงานอธิบดีแรงงานภายใน 14 วันนับแต่มีการจ้าง ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีที่นายจ้างต้องการลดจำนวนแรงงาน กฎหมายก็ยังกำหนดให้ต้องเลิกจ้างแรงงานต่างชาติ ก่อนที่จะเลิกสัญญาจ้างกับแรงงานที่เป็นชาวมาเลเซียอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่ากฎหมายแรงงานของมาเลเซียจะมีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์บางประการให้แก่ลูกจ้างท้องถิ่นมากกว่า แต่ในด้านของความคุ้มครองลูกจ้างที่อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติ กฎหมายได้ให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างดังกล่าวไว้ไม่ว่าลูกจ้างผู้ถูกระทำในลักษณะอันเป็นการเลือกปฏิบัตินั้นจะเป็นพลเมืองมาเลเซียหรือแรงงานต่างชาติก็ตาม โดยในการนี้กฎหมายได้กำหนดให้อธิบดีกรมแรงงานมีอำนาจในการไต่สวนกรณีที่มีข้อร้องเรียนจากลูกจ้างและมีอำนาจกำหนดวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งหากนายจ้างไม่ปฏิบัติตามก็จะถือว่ามีความผิดตามกฎหมายและอาจได้รับโทษทางอาญา¹²⁰

¹¹⁹ Matthaya Yuvamit and Supanee Suanin. (2015). Preparation for the Compliance of Seafarer Maritime Safety Standards under MLC 2006 in ASEAN Countries, *Proceedings of Global Conference on Logistics, Transportation, and Traffic*, July 22-24, 2015, Tokyo, Japan, pp. 123-133.

¹²⁰ Malaysia Employment Act, 1955, Section 60 L. (Director General may inquire into complaint) and Section 101 (Offence in connection with inquiry or inspection).

(2) สิทธิประโยชน์ของลูกจ้างตามกฎหมายแรงงานของประเทศมาเลเซีย

ก. ค่าจ้าง

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศมาเลเซียในแต่ละปีนั้นจะถูกกำหนดโดยสภาที่ปรึกษาค่าจ้างแห่งชาติ (National Wages Consultative Council) ที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาค่าจ้างแห่งชาติ พ.ศ. 2554 (The National Wages Consultative Council Act 2011) ส่วนระยะเวลาในการจ่ายค่าแรงนั้นจะกำหนดไว้ในส่วนที่ 3 ของพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 (Employment Act 1995) โดยกำหนดให้คู่สัญญาสามารถกำหนดช่วงระยะเวลาในการจ่ายค่าจ้างได้ แต่ระยะเวลานั้นต้องไม่เกิน 1 เดือน และนายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างไม่ช้ากว่า 7 วันก่อนวันสุดท้ายของกำหนดระยะเวลาการจ่ายค่าจ้างที่ทำสัญญากันไว้¹²¹ หากนายจ้างไม่ปฏิบัติตามจะถือว่านายจ้างเป็นผู้ผิดสัญญาอันส่งผลให้ลูกจ้างสามารถเลิกสัญญาจ้างแรงงานได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า¹²²

ในกรณีที่ลูกจ้างประสงค์ที่จะเบิกจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้า กฎหมายได้กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิกระทำได้แต่เมื่อรวมกันแล้วจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนค่าจ้างหรือเงินเดือนที่ลูกจ้างได้รับในเดือนก่อนหน้า เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ที่ลูกจ้างสามารถเบิกเงินล่วงหน้าเกินกว่าจำนวนตามที่กล่าวมา กล่าวคือ (1) เพื่อการซื้อหรือการปรับปรุงบ้านพักหรือที่อยู่อาศัย (2) เพื่อการซื้อที่ดิน (3) เพื่อการซื้อปุ๋ยสัตว์ (4) เพื่อการซื้อยานพาหนะ อันได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือรถจักรยาน หรือ (5) เพื่อการซื้อหุ้นในธุรกิจของนายจ้างที่นายจ้างได้เสนอขายให้กับลูกจ้าง¹²³ ทั้งนี้ ในการเบิกเงินค่าจ้างล่วงหน้านั้นกฎหมายได้กำหนดห้ามมิให้นายจ้างกระทำการหักดอกเบี้ยของการเบิกเงินล่วงหน้าดังกล่าว¹²⁴

นอกจากนี้ ในการจ่ายเงินค่าจ้างให้กับลูกจ้างนั้น กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้างต้องชำระด้วยเงินตราที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ซึ่งโดยหลักกฎหมายมุ่งเน้นให้ชำระเงินนั้นแก่ลูกจ้างโดยตรง การจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างผ่านบัญชีธนาคารหรือเช็คจะกระทำได้อีกต่อเมื่อลูกจ้างได้มีหนังสือยินยอม

¹²¹ *Ibid*, section 19.

¹²² *Ibid*, Section 13(2).

¹²³ *Ibid*, section 22

¹²⁴ *Ibid*, Section 27.

ให้นายจ้างกระทำเช่นนั้นได้เท่านั้น¹²⁵ และในกรณีที่ลูกจ้างไม่สามารถปฏิบัติงานได้เนื่องจากถูกจำคุกหรือกักขังในระหว่างการดำเนินคดีโดยศาล กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้างไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างดังกล่าว เว้นเสียแต่กรณีที่ลูกจ้างนั้นไปเป็นพยานในศาลให้กับฝ่ายนายจ้าง¹²⁶

ข. การจ้างแรงงานที่เป็นผู้หญิง

เพื่อการคุ้มครองลูกจ้างที่เป็นผู้หญิงซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าและต้องได้รับความคุ้มครองมากกว่าลูกจ้างที่เป็นผู้ชาย กฎหมายแรงงานของประเทศมาเลเซียจึงได้กำหนดห้ามมิให้นายจ้างกระทำการจ้างแรงงานบุคคลซึ่งเป็นเพศหญิงให้ทำงานในลักษณะที่เป็นงานอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมภายในช่วงเวลาตั้งแต่ 22.00 น. ถึง 05.00 น. และห้ามมิให้ลูกจ้างที่เป็นผู้หญิงทำงานใดๆ ที่มีลักษณะเป็นงานที่ต้องทำใต้พื้นดินด้วย¹²⁷ นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดห้ามมิให้ลูกจ้างที่เป็นผู้หญิงทำงานต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 11 ชั่วโมงโดยไม่มีการหยุดพักสำหรับงานอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรม¹²⁸

นอกจากนี้ ในกรณีของลูกจ้างที่จะคลอดบุตร กฎหมายได้กำหนดให้ความคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษโดยได้กำหนดให้ลูกจ้างที่เป็นผู้หญิงมีสิทธิลาคลอดเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 60 วันติดต่อกัน¹²⁹ โดยลูกจ้างที่เป็นผู้หญิงมีสิทธิที่จะได้รับเงินสวัสดิการในการคลอดบุตรจากนายจ้างต่อเมื่อ (1) ภายในเวลา 4 เดือนก่อนคลอดบุตร ลูกจ้างได้รับการว่าจ้างในเวลาใดเวลาหนึ่ง และ (2) ในระหว่างเวลา 9 เดือนก่อนคลอด ลูกจ้างได้รับการว่าจ้างเป็นเวลารวมกันไม่น้อยกว่า 90 วัน¹³⁰

ทั้งนี้ ช่วงการคลอดบุตร หมายถึง ระยะเวลาอย่างน้อยยี่สิบแปดสัปดาห์ของการตั้งครรภ์ในการให้กำเนิดบุตรไม่ว่าจะคลอดแล้วหรือรอดเป็นทารกหรือไม่¹³¹ อนึ่ง พระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ยังได้กำหนดห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างที่เป็นผู้หญิงที่ได้ลางานเพราะอยู่ในระหว่างตั้งครรภ์หรืออยู่ในช่วงการคลอด¹³² ถึงแม้ว่าลูกจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาดังกล่าวก็ตาม

¹²⁵ *Ibid*, Section 25(a).

¹²⁶ *Ibid*, Section 23.

¹²⁷ *Ibid*, Section 35.

¹²⁸ *Ibid*, Section 34(1).

¹²⁹ *Ibid*, Section 37(1)(a).

¹³⁰ *Ibid*, Section 37(2)(a).

¹³¹ *Ibid*, Section 2(1).

¹³² *Ibid*, Section 42(1).

ค. ระยะเวลาในการทำงาน

ระยะเวลาในการทำงานตามพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้¹³³ (1) ห้ามทำงานติดต่อกันเป็นเวลาห้าชั่วโมงโดยไม่มีช่วงเวลากการหยุดพัก ซึ่งช่วงเวลากการหยุดพักจะต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 30 นาที (2) ห้ามทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน (3) หากมีการขยายระยะเวลาในการทำงาน จะต้องไม่เกินกว่า 10 ชั่วโมงต่อวัน และ (4) ระยะเวลาทำงานในหนึ่งสัปดาห์รวมกันแล้วจะต้องไม่เกิน 48 ชั่วโมง

อย่างไรก็ดี ระยะเวลาทำงานตามกฎหมายอาจขยายออกไปกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ข้างต้น ในกรณีดังต่อไปนี้¹³⁴ (1) กรณีที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นหรือคุกคามในสถานที่ทำงาน (2) กรณีเป็นการทำงานที่มีความสำคัญต่อชีวิตของคนในชุมชน (3) กรณีที่เป็นการทำงานที่มีความสำคัญต่อการป้องกันหรือรักษาความมั่นคงของประเทศมาเลเซีย (4) กรณีที่เป็นงานเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จอันเกี่ยวกับเครื่องจักรหรือโรงงานอุตสาหกรรม (5) กรณีที่เป็นงานที่แทรกขึ้นโดยไม่สามารถคาดหมายได้ (6) กรณีที่เป็นงานเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมหรือบริการใด ๆ ที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียตามที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2510 (The Industrial Relations Act 1967)

ง. การทำงานล่วงเวลา

เพื่อเป็นการคุ้มครองลูกจ้างให้ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ในกรณีที่ลูกจ้างทำงานล่วงเวลานอกเหนือไปจากระยะเวลาทำงานปกติ พระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ได้กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างล่วงเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของอัตราค่าจ้างปกติที่ลูกจ้างผู้นั้นได้รับ¹³⁵

คำจำกัดความของ "การทำงานล่วงเวลา" นั้นหมายความถึง จำนวนชั่วโมงของการทำงาน การดำเนินการในส่วนที่เกินจากเวลาปกติของการทำงานต่อวัน¹³⁶ ทั้งนี้ นายจ้างไม่สามารถสั่งหรืออนุญาตให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาเกินระยะเวลาที่กำหนดโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรบุคคล¹³⁷

¹³³ *Ibid*, Section 60A(1).

¹³⁴ *Ibid*, Section 60A(2).

¹³⁵ *Ibid*, Section 60A(3)(a).

¹³⁶ *Ibid*, Section 60A(3)(b).

¹³⁷ *Ibid*, Section 60A(4)(a).

จ. วันหยุด

ลูกจ้างทุกคนจะต้องได้รับวันหยุดพัก 1 วันต่อสัปดาห์ตามที่นายจ้างกำหนด ในกรณีที่ลูกจ้างจะต้องไปทำงานในวันหยุด นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างในอัตราค่าจ้าง ดังนี้

กรณีที่คิดค่าจ้างเป็นรายวัน

- (1) อัตราค่าจ้างเท่ากับ 1 วัน ในกรณีที่ทำงานไม่เกินครึ่งวันของระยะเวลางานปกติ¹³⁸
- (2) อัตราค่าจ้างเท่ากับ 2 วัน ในกรณีที่ทำงานมากกว่าครึ่งวันแต่ยังไม่เกินระยะเวลางานปกติ¹³⁹

กรณีที่คิดค่าจ้างเป็นรายเดือน

- (1) อัตราค่าจ้างเท่ากับครึ่งวัน ในกรณีที่ทำงานไม่เกินครึ่งวันของระยะเวลางานปกติ¹⁴⁰
- (2) อัตราค่าจ้างเท่ากับ 1 วัน ในกรณีที่ทำงานมากกว่าครึ่งวันแต่ยังไม่เกินระยะเวลางานปกติ¹⁴¹

ทั้งนี้ การทำงานล่วงเวลาในวันหยุดนั้น ลูกจ้างจะต้องได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าสองเท่าของอัตราค่าจ้างตามปกติ¹⁴²

ฉ. การลาพักผ่อนประจำปี

ลูกจ้างทุกคนจะได้รับสิทธิในการลาพักผ่อนประจำปีโดยได้รับค่าจ้าง ซึ่งแตกต่างกันตามระยะเวลาของการทำงาน ดังนี้¹⁴³

- (1) 8 วันต่อปี สำหรับการทำงานให้กับนายจ้างคนเดียวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 12 เดือน หากทำงานมาแล้วไม่ถึง 2 ปี
- (2) 12 วันต่อปี สำหรับการทำงานให้กับนายจ้างคนเดียวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 12 เดือน หากทำงานมาแล้วตั้งแต่ 2 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี

¹³⁸ *Ibid*, Section 60(3)(a)(i).

¹³⁹ *Ibid*, Section 60(3)(a)(ii).

¹⁴⁰ *Ibid*, Section 60(3)(b)(i).

¹⁴¹ *Ibid*, Section 60(3)(b)(ii).

¹⁴² *Ibid*, Section 60(3)(c).

¹⁴³ *Ibid*, Section 60E(1).

- (3) 16 วันต่อปี สำหรับการทำงานให้กับนายจ้างคนเดียวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 12 เดือน หากทำงานมาแล้วตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ทั้งนี้ หากลูกจ้างทำงานกับนายจ้างรายเดียวกันไม่ต่อเนื่องกันครบ 12 เดือนในระหว่างปีที่สัญญาจ้างแรงงานสิ้นสุดลง ลูกจ้างมีสิทธิได้รับวันลาพักผ่อนประจำปีโดยคิดเป็นสัดส่วนตามจำนวนเดือนที่ได้ทำงานมาแล้ว

การคำนวณเศษส่วนของวันหยุดประจำปี หากมีสัดส่วนน้อยกว่าครึ่งวันให้ปัดเศษทิ้งไป และหากมีสัดส่วนเท่ากับครึ่งวันหรือมากกว่าครึ่งวันก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวัน

ช. วันหยุดราชการ

ลูกจ้างทุกคนจะต้องได้รับค่าจ้างในอัตราปกติในวันหยุดราชการ ซึ่งในประเทศมาเลเซีย วันหยุดราชการที่สำคัญแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

(1) วันหยุดราชการซึ่งมีการประกาศอย่างเป็นทางการ¹⁴⁴ ได้แก่ (ก) วันชาติของประเทศมาเลเซีย (ข) วันพระราชสมภพของสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งมาเลเซีย หรือยังดี เปอร์ตวน อากง (Yang di-Pertuan Agong) (ค) วันเกิดของผู้นำของรัฐอิสระ หรือยังดีเปอร์ตัว เนกรี¹⁴⁵ (ง) วันแรงงาน¹⁴⁶ และ

(2) วันหยุดราชการที่มีการประกาศตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติวันหยุด พ.ศ. 2494¹⁴⁷ (The Holidays Act 1951)

อนึ่ง ถ้าหากวันหยุดราชการตามที่กล่าวมานี้ตรงกับวันหยุดของลูกจ้าง ลูกจ้างจะได้ค่าจ้างเป็นการทดแทนวันหยุดตามที่ตนเองจะต้องได้รับ ทั้งนี้ สำหรับการทำงานล่วงเวลาของลูกจ้างนั้น หากลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันหยุดราชการ ลูกจ้างจะต้องได้รับค่าจ้างอย่างน้อยสามเท่าของค่าจ้างในอัตราที่ได้รับปกติ¹⁴⁸

¹⁴⁴ *Ibid*, Section 60D(a).

¹⁴⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Yang_di-Pertua_Negeri, retrieved 14 November 2015.

¹⁴⁶ *Ibid*, section 60D(1)

¹⁴⁷ The Holidays Act, 1951, Section 8.

¹⁴⁸ Malaysia Employment Act, 1955, Section 60D(3)(aaa).

ซ. การลาป่วย

ในการลาป่วยตามกฎหมายแรงงานของประเทศไทยนั้นกฎหมายได้แบ่งออกเป็น 2 กรณี กล่าวคือ (1) กรณีการลาป่วยโดยไม่จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล¹⁴⁹ ซึ่งลูกจ้างจะมีสิทธิลาป่วยได้ดังนี้ (ก) 14 วันต่อปีปฏิทิน ในกรณีที่ลูกจ้างได้ทำงานมาแล้วน้อยกว่า 2 ปี (ข) 18 วันต่อปีปฏิทิน ในกรณีที่ลูกจ้างได้ทำงานมาแล้วตั้งแต่ 2 ปีแต่ไม่ถึง 5 ปีปฏิทิน และ (ค) 22 วันต่อปีปฏิทิน ในกรณีที่ลูกจ้างได้ทำงานมาแล้วตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (2) กรณีการลาป่วยโดยจำเป็นต้องมีการเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล¹⁵⁰ โดยในกรณีนี้ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้ 60 วันต่อปีปฏิทิน หากการเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นกรณีสำคัญ ซึ่งจะต้องมีคำรับรองหรือใบรับรองแพทย์จากแพทย์วิชาชีพ ทั้งนี้ นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างในอัตราปกติในช่วงที่ลูกจ้างได้ลาป่วย¹⁵¹ ในทางตรงกันข้าม ในกรณีที่ลูกจ้างขาดงานโดยอ้างว่าเจ็บป่วยซึ่งไม่มีคำรับรองหรือใบรับรองแพทย์จากแพทย์หรือทันตแพทย์ หรือในกรณีที่มีคำรับรองหรือใบรับรองแพทย์แต่ลูกจ้างมิได้แจ้งหรือพยายามแจ้งต่อนายจ้างว่าตนได้เริ่มต้นเจ็บป่วยในเวลาใดภายในระยะเวลา 48 ชั่วโมง กฎหมายแรงงานย่อมถือว่าลูกจ้างนั้นขาดงานโดยไม่ได้รับอนุญาต¹⁵²

ณ. สิทธิในการได้รับค่าชดเชยกรณีเจ็บป่วยจากการทำงาน

ตามกฎหมายแรงงานของประเทศไทย ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเงินชดเชยและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในระหว่างการรักษาพยาบาลหรือฟื้นฟูสมรรถภาพอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุหรือกรณีเจ็บป่วยจากการทำงานดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเงินทดแทนของลูกจ้าง พ.ศ. 2495 (The Workmen's Compensation Act 1952) ที่กำหนดให้นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพของลูกจ้าง¹⁵³ ทั้งนี้ การที่ลูกจ้างจะได้รับเงินทดแทนจากการเจ็บป่วยจากการทำงานตามที่กฎหมายกำหนดนั้น พระราชบัญญัติเงินทดแทนของลูกจ้าง พ.ศ. 2495 ได้กำหนดไว้ว่า ลูกจ้างจะต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองหรือกรณีที่โรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองเห็นว่าควรมีการรักษาเพิ่มเติมและมีการส่งตัวไปยังโรงพยาบาลพิเศษตามที่รัฐมนตรีประกาศ โดยต้องได้รับการวินิจฉัยและรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ โดยการ

¹⁴⁹ *Ibid*, Section 60F(aa).

¹⁵⁰ *Ibid*, Section 60F(bb).

¹⁵¹ *Ibid*, Section 60F(3).

¹⁵² *Ibid*, Section 60F(2).

¹⁵³ Workmen's Compensation Act, 1952, Section 4.

รักษาจะต้องทำโดยวิธีที่บุคคลดังกล่าวเห็นว่าเหมาะสมสำหรับอาการเจ็บป่วยนั้น ๆ¹⁵⁴ ลูกจ้างจึงจะ
ได้รับค่าชดเชยตามกฎหมาย

อย่างไรก็ดี แม้กฎหมายจะกำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยสำหรับความเจ็บป่วยที่เกิด
จากการทำงานก็ตาม แต่ก็มีข้อยกเว้นในบางกรณีที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย ได้แก่ (1) กรณีที่
ความเจ็บป่วยนั้นส่งผลให้ลูกจ้างไม่สามารถปฏิบัติงานได้ไม่เกิน 4 วัน¹⁵⁵ (2) กรณีที่พิสูจน์ได้ว่า
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ลูกจ้างเมาสุราหรือยาเสพติด¹⁵⁶ (3) กรณีที่การบาดเจ็บนั้นเกิดจากการจงใจ
ทำร้ายตัวเองของลูกจ้าง¹⁵⁷ และ (4) กรณีที่ลูกจ้างแจ้งข้อมูลเท็จแก่นายจ้างว่าตนเองไม่เคยเจ็บป่วย
หรือได้รับบาดเจ็บจากอาการเจ็บป่วยนั้นมาก่อน¹⁵⁸

ญ. สิทธิในการได้รับเงินชดเชยกรณีการเลิกสัญญาและการเลิกจ้าง

ตามข้อบังคับว่าด้วยการจ้างแรงงาน (การชดเชยกรณีเลิกสัญญาและเลิกจ้าง) พ.ศ. 2523
(Employment (Termination and Lay-Off Benefits) Regulations 1980) ที่ออกโดยอาศัย
อำนาจตามพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ส่วนที่ 12 เอ
ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินชดเชยกรณีการเลิกสัญญา
เงินชดเชยในกรณีการเลิกจ้าง และเงินชดเชยเกษียณอายุ โดยในกรณีสัญญาจ้างแรงงานสิ้นสุดลง
หรือกรณีการเลิกจ้างที่มีลักษณะเป็นการลอยแพ (Lay-off) ลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับค่าชดเชย ดังนี้¹⁵⁹
(1) ค่าชดเชยจากการสิ้นสุดของสัญญา และ (2) ค่าชดเชยจากการเลิกจ้างที่มีลักษณะเป็นการลอยแพ
ซึ่งกรณีที่ถือเป็นการปลดหรือการเลิกจ้างที่มีลักษณะเป็นการลอยแพลูกจ้างนั้นมีลักษณะดังนี้ (ก)
นายจ้างไม่ได้มอบหมายงานให้ลูกจ้างทำทั้งหมดเป็นเวลา 12 วันทำงานปกติ ภายในระยะเวลา 4
สัปดาห์ติดต่อกัน¹⁶⁰ และ (ข) ลูกจ้างไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ภายใต้อนุญาตภายในระยะเวลา 4
สัปดาห์ติดต่อกันดังที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากลูกจ้างไม่ได้รับงานหรือมอบหมายงานใด ๆ ให้ทำ¹⁶¹

¹⁵⁴ *Ibid*, Section 15.

¹⁵⁵ *Ibid*, section 4(2)(a).

¹⁵⁶ *Ibid*, section 4(2)(b).

¹⁵⁷ *Ibid*, section 4(2)(c).

¹⁵⁸ *Ibid*, Section 5.

¹⁵⁹ Employment (Termination and Lay-Off Benefits) Regulations, 1980, section 3(1).

¹⁶⁰ *Ibid*, section 5(1)(a).

¹⁶¹ *Ibid*, section 5(1)(b).

อนึ่ง การจ่ายค่าชดเชยจากกรณีการสิ้นสุดของสัญญาจ้างหรือกรณีการปลดหรือการเลิกจ้างที่มีลักษณะเป็นการลอยแพลูกจ้าง มีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (1) ค่าจ้างไม่น้อยกว่า 10 วัน สำหรับทุกปีของการจ้างงานภายใต้สัญญาอย่างต่อเนื่อง หากลูกจ้างทำงานเป็นระยะเวลาไม่ถึง 2 ปี¹⁶² (2) ค่าจ้างไม่น้อยกว่า 15 วัน สำหรับทุกปีของการจ้างงานภายใต้สัญญาอย่างต่อเนื่อง หากลูกจ้างทำงานเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ปี¹⁶³ (3) ค่าจ้างไม่น้อยกว่า 20 วัน สำหรับทุกปีของการจ้างงานภายใต้สัญญาอย่างต่อเนื่อง หากลูกจ้างทำงานเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป¹⁶⁴ ทั้งนี้ การจ่ายค่าชดเชยตามที่กล่าวมานี้ นายจ้างจะต้องจ่ายเงินให้กับลูกจ้างภายในเจ็ดวันนับจากวันที่มีการสิ้นสุดของสัญญาจ้าง

อย่างไรก็ดี ลูกจ้างอาจไม่ได้รับเงินค่าชดเชยตามที่กล่าวมาข้างต้นในกรณีดังต่อไปนี้ (ก) กรณีสัญญาจ้างสิ้นสุดเมื่อลูกจ้างเกษียณอายุ¹⁶⁵ (ข) กรณีลูกจ้างถูกเลิกจ้างเนื่องจากมีพฤติกรรมที่ไม่ชอบหรือไม่เหมาะสม¹⁶⁶ และ (ค) กรณีลูกจ้างสมัครใจลาออกจากงาน¹⁶⁷ นอกจากนี้ ในกรณีที่มีการต่อสัญญาจ้างออกไปหรือกรณีที่มีการต่อสัญญาใหม่นั้นมีผลทันทีภายหลังจากการสิ้นสุดของสัญญาฉบับแรก ลูกจ้างก็ไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยจากการสิ้นสุดของสัญญาจ้างด้วยเช่นกัน

3.2.2.3 นายจ้าง

นายจ้าง หมายถึง บุคคลใด ๆ ที่ได้เข้าทำสัญญาจ้างแรงงานเพื่อการจ้างบุคคลอีกบุคคลหนึ่ง ในฐานะลูกจ้าง รวมถึงตัวแทน ผู้จัดการ หรือตัวแทนค้าต่างของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ คำว่า “ว่าจ้าง” ไม่ว่าจะปรากฏอยู่ในรูปแบบทางไวยากรณ์หรือสำนวนในลักษณะใดก็ตามก็ย่อมต้องถูกตีความในลักษณะเดียวกัน¹⁶⁸

ตามปกติในการจ้างแรงงานนั้นคู่สัญญาฝ่ายนายจ้างมักจะเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าฝ่ายลูกจ้าง จึงทำให้โดยสภาพแล้วฝ่ายนายจ้างจะเป็นผู้มีอำนาจในการต่อรองเหนือกว่า ดังนั้น หลักเกณฑ์ทางกฎหมายแรงงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บังคับกับฝ่าย

¹⁶² *Ibid*, section 6(1)(a).

¹⁶³ *Ibid*, section 6(1)(b).

¹⁶⁴ *Ibid*, section 6(1)(c).

¹⁶⁵ *Ibid*, section 4(1)(a).

¹⁶⁶ *Ibid*, section 4(1)(b).

¹⁶⁷ *Ibid*, section 4(1)(c).

¹⁶⁸ Employment Act 1955, Section 2

นายจ้างนั้นจึงเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดหน้าที่และข้อจำกัดแก่นายจ้างมากกว่าจะเป็นการให้ประโยชน์แก่นายจ้าง อย่างไรก็ตาม นายจ้างยังมีสิทธิพื้นฐานตามสัญญาจ้างแรงงานที่จะบอกเลิกสัญญาในกรณีที่ลูกจ้างทำผิดสัญญาจ้างอยู่นั่นเอง

ตามกฎหมายแรงงานของประเทศมาเลเซีย นายจ้างมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) สิทธิของนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน

พระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. สิทธิในการเลิกจ้าง

นายจ้างมีสิทธิตามกฎหมายที่จะบอกเลิกสัญญาจ้างกับลูกจ้างได้ตลอดระยะเวลาของสัญญาจ้าง ในการเลิกสัญญานั้นนายจ้างจะต้องบอกกล่าวล่วงหน้าให้ลูกจ้างได้รับทราบถึงการเลิกสัญญาตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในสัญญาจ้างแรงงานที่ทำขึ้นกับลูกจ้าง แต่หากไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการเลิกสัญญาไว้ การบอกเลิกสัญญาจ้างจะแตกต่างกันไปตามระยะเวลาที่ลูกจ้างที่จะถูกบอกเลิกสัญญานั้นได้ทำงานให้นายจ้างดังนี้¹⁶⁹

- 1) นายจ้างต้องบอกกล่าวการเลิกสัญญาล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์สำหรับลูกจ้างที่ทำงานมาน้อยกว่า 2 ปีในวันที่มีการบอกกล่าว
- 2) นายจ้างต้องบอกกล่าวการเลิกสัญญาล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์สำหรับลูกจ้างที่ทำงานมาตั้งแต่ 2 ปีแต่ไม่ถึง 5 ปีในวันที่มีการบอกกล่าว
- 3) นายจ้างต้องบอกกล่าวการเลิกสัญญาล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์สำหรับลูกจ้างที่ทำงานมาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปในวันที่มีการบอกกล่าว

ข. สิทธิในการเข้าร่วมสหภาพนายจ้าง

สัญญาจ้างแรงงานนั้นจะต้องไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการห้ามลูกจ้างมิให้เข้าร่วมหรือเข้ากลุ่มกับบุคคลอื่น ๆ ด้วยวัตถุประสงค์ในการจัดการสหภาพแรงงาน ในขณะเดียวกัน นายจ้างมีสิทธิเช่นเดียวกับลูกจ้างในการเข้าร่วมสหภาพนายจ้างเพื่อต่อรองหรือทำความตกลงต่าง ๆ กับฝ่ายลูกจ้างเพื่อรักษาสิทธิโดยชอบธรรมของนายจ้าง¹⁷⁰

¹⁶⁹ Employment Act, 1955, section 12 (2)

¹⁷⁰ Industrial Relation Act, 1967, section 4.

ค. สิทธิในการหักเงินจากค่าจ้าง

โดยทั่วไป กฎหมายแรงงานให้ความสำคัญกับเงินค่าจ้างที่เป็นสิทธิของลูกจ้างที่พึงได้รับอย่างมาก โดยกฎหมายได้กำหนดบทหลักเป็นการห้ามมิให้นายจ้างกระทำการหักกลบลบหนี้ใด ๆ จากเงินค่าจ้าง เว้นเสียแต่จะเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้กระทำได้¹⁷¹ ซึ่งได้แก่ (ก) การหักเงินคืนในกรณีที่ได้มีการจ่ายเงินค่าจ้างในจำนวนที่มากกว่าที่ลูกจ้างพึงจะได้รับ ซึ่งเกิดขึ้นจากความผิดพลาดของนายจ้าง ทั้งนี้ นายจ้างสามารถกระทำการหักเงินดังกล่าวย้อนหลังได้เพียงแคในช่วงสามเดือนก่อนหน้าเท่านั้น (ข) การหักเงินค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการเลิกสัญญาโดยปราศจากการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือการเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดระยะเวลาการบอกกล่าวล่วงหน้าตามที่กฎหมายกำหนด (ค) การหักเงินค่าจ้างตามจำนวนที่ได้จ่ายไปก่อนล่วงหน้า ทั้งนี้ จะต้องไม่มีการติดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ได้มีการชำระล่วงหน้า และ (ง) การหักเงินอื่นใดที่ได้มีการกำหนดให้กระทำได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ

(2) หน้าที่ของนายจ้างตามกฎหมายแรงงาน

นอกเหนือไปจากหน้าที่ในการจัดให้ลูกจ้างได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งได้นำเสนอไปแล้ว นายจ้างยังมีหน้าที่ในการจัดให้มีความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงานและหน้าที่ในการรับรู้และยอมรับความมีอยู่ของสภาพแรงงานอีกด้วย โดยรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ก. หน้าที่ในการจัดให้มีความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน

นายจ้างต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยแก่ลูกจ้าง โดยนายจ้างจะต้องดูแลให้โรงงานหรือระบบการทำงานมีความปลอดภัย ไม่มีความเสี่ยงต่อสุขอนามัย และเพียงพอสำหรับการอำนวยความสะดวกด้านสวัสดิการในการทำงาน¹⁷² และจะต้องจัดให้มีนโยบายเพื่อความปลอดภัยในการทำงานและบทวนนโยบายนั้นอยู่เป็นระยะเพื่อให้มีนโยบายมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ¹⁷³ ซึ่งถ้าหากว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น กฎหมายได้มีข้อกำหนดในลักษณะที่เป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับนายจ้าง โดยให้มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 ริงกิตหรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁷⁴

¹⁷¹ Malaysia Employment Act, 1955, Section 24.

¹⁷² The Occupational Safety and Health Act, 1994, section 15.

¹⁷³ *Ibid*, section 16.

¹⁷⁴ *Ibid*, section 19.

ข. หน้าที่ในการรับรู้และยอมรับความมีอยู่ของสหภาพแรงงาน

สัญญาจ้างแรงงานต้องไม่มีข้อห้ามหรือข้อสัญญาอันเป็นการขัดขวางลูกจ้างไม่ให้เข้าร่วมสหภาพแรงงาน พบปะบุคคลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหภาพแรงงาน เข้าร่วมกิจกรรมของสหภาพแรงงาน หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับสหภาพแรงงาน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการจ้างแรงงานพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นสิทธิของลูกจ้างโดยที่ไม่อาจถูกจำกัดหรือลิดรอนได้¹⁷⁵ นอกจากนี้ ลูกจ้างต่างชาติก็สามารถเข้าร่วมสหภาพแรงงานได้เช่นกันเนื่องจากไม่มีข้อห้ามกำหนดไว้ในกฎหมาย

3.2.2.4 การส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานของประเทศมาเลเซียได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พ.ศ. 2535 (The Human Resource Development Act 2001) ที่บัญญัติให้มีการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนเพื่อให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายนำไปใช้ในการจัดอบรมฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะของลูกจ้างและผู้ฝึกงาน¹⁷⁶

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้นายจ้างในอุตสาหกรรมตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในตารางแนบหนึ่งท้ายพระราชบัญญัติ¹⁷⁷ ต้องขึ้นทะเบียนและมีหน้าที่จ่ายเงินให้แก่บริษัทดังกล่าวเพื่อนำเงินไปใช้ในการพัฒนาฝีมือแรงงาน¹⁷⁸ ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนในอัตราร้อยละ 1 ของเงินเดือนพนักงาน¹⁷⁹ อย่างไรก็ตาม นายจ้างที่ไม่เข้าข่ายที่ต้องขึ้นทะเบียนและจ่ายเงินตามกฎหมายนี้ก็อาจเลือกที่จะขอขึ้นทะเบียนและชำระเงินเข้ากองทุนดังกล่าวได้ โดยนายจ้างประเภทนี้ต้องชำระเงินในอัตราร้อยละ 0.5 ของเงินเดือนพนักงาน¹⁸⁰

¹⁷⁵ The Industrial Relations Act 1967, Section 5(1).

¹⁷⁶ Human Resource Development Act 2001, section 3.

¹⁷⁷ *Ibid*, section 1(2).

¹⁷⁸ *Ibid*, section 13.

¹⁷⁹ *Ibid*, section 14(1).

¹⁸⁰ *Ibid*, section 15.

เงินที่มีการเรียกเก็บตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เพียงแต่นำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาฝีมือและทักษะต่าง ๆ ของลูกจ้างและยังนำไปใช้เป็นการช่วยเหลือทางการเงินโดยให้นายจ้างกู้ยืมเงินจากกองทุนไปเพื่อใช้ในการฝึกฝนหรือพัฒนาให้แก่ลูกจ้างของตนอีกทางหนึ่งด้วย¹⁸¹

3.2.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

3.2.3.1 กระทรวงทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Human Resources)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

การกำกับดูแลของกระทรวงทรัพยากรมนุษย์จะประกอบไปด้วยกรมต่าง ๆ¹⁸² ได้แก่ กรมแรงงานของเพนนินซูล่า (Labour Department of Peninsular Malaysia) กรมความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงาน (Department of Occupational Safety and Health) กรมกำลังแรงงาน (Manpower Department) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (Department of Skills Development) กรมแรงงานสัมพันธ์ในอุตสาหกรรม (Industrial Relations Department) กรมแรงงานของรัฐซาบฮ์ (Labour Department of Sabah) กรมแรงงานของรัฐซาราวัก (Labour Department of Sarawak) กรมกิจการสหภาพแรงงาน (Trade Union Affairs Department) และศาลอุตสาหกรรม (Industrial Court)

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงทรัพยากรมนุษย์เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้านแรงงานและกำหนดทิศทางของกำลังคนให้สอดคล้องตามพันธกรณีของประเทศมาเลเซียที่มีต่อสหประชาชาติ¹⁸³ ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรมนุษย์มีพันธกิจในด้านต่าง ๆ เช่น การทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีความรู้ มีระเบียบวินัย ใส่ใจและมีความรับผิดชอบ เพื่อวัตถุประสงค์ในการ

¹⁸¹ *Ibid*, section 9 (2)(a)(b).

¹⁸² Ministry of Human Resources, “Organization Chart: Ministry of Human Resources,” http://www.mohr.gov.my/pdf/orgchart/carta_organisasi_MOHR_bi.pdf, accessed 24 December 2015.

¹⁸³ Wikipedia, “Ministry of Human Resources (Malaysia),” [https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Human_Resources_\(Malaysia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Human_Resources_(Malaysia)), accessed 24 December 2015.

เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในทางแรงงานอันยังผลไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและการสร้างโอกาสในการทำงานให้มากขึ้น¹⁸⁴

3.2.3.2 กรมแรงงาน (Labour Department)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมแรงงานได้ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2455 และเป็นหนึ่งในสิบสองกรมและเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจหรือการกำกับดูแลของกระทรวงทรัพยากรมนุษย์ โดยเมื่อก่อนช่วงทศวรรษ 1960 นั้น กรมแรงงานมีวัตถุประสงค์เพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของแรงงานในโรงไฟฟ้าและเหมืองแร่ แต่ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2513 กรมแรงงานก็ได้ควบรวมกันกับกรมแรงงานสัมพันธ์ในอุตสาหกรรม การควบรวมเป็นหนึ่งนึ่งจึงมุ่งเน้นในการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องลูกจ้างและสภาพแรงงาน¹⁸⁵

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมแรงงานนั้นมีพันธกิจหลักในการเสริมสร้างการบริหารงานด้านแรงงานเพื่อปรับปรุงให้สวัสดิการของแรงงานและผลประโยชน์ของนายจ้างให้ดีขึ้น และยังมีพันธกิจในการเพิ่มโอกาสในการว่าจ้างงานให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน¹⁸⁶ โดยพระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พระราชบัญญัติการจ้างแรงงาน พ.ศ. 2498 ได้กำหนดให้อธิบดีกรมแรงงานซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจาก ย่าง ดี เปอร์ตวน อากง (Yang di-Pertuan Agong)¹⁸⁷ เป็นผู้มีอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนและสอบสวนข้อพิพาทด้านแรงงานที่เกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้าง จำนวนค่าจ้างที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจ้างแรงงาน และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ของลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนด¹⁸⁸ นอกจากนี้ อธิบดีกรมแรงงานยังมีอำนาจในการเข้าตรวจสอบสถานที่ทำงานได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการแจ้งเตือนล่วงหน้าตามที่เห็นว่ามี ความจำเป็น¹⁸⁹

¹⁸⁴ Wikipedia, *Ibid*.

¹⁸⁵ Ministry of Human Resources, “History JTKSM,” <http://jtksm.mohr.gov.my/index.php/my/mengenai-kami/sejarah-jtksm>, accessed 24 December 2015.

¹⁸⁶ Labour Department Peninsular Malaysia, <http://jtksm.mohr.gov.my/index.php/my/mengenai-kami/visi-misi>, accessed 24 December 2015.

¹⁸⁷ Malaysia Employment Act, 1955, Section 3.

¹⁸⁸ *Ibid*, Section 69.

¹⁸⁹ *Ibid*, Section 66.

ขั้นตอนในการขอให้อธิบดีกรมแรงงานทำการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงานนั้น ผู้ร้องขอต้องทำคำร้องเป็นหนังสือหรือให้ถ้อยคำด้วยวาจาต่ออธิบดีกรมแรงงานพร้อมด้วยคำขอที่ให้เยียวยาความเสียหายต่ออธิบดีกรมแรงงาน เมื่อได้รับคำขอดังกล่าวแล้วให้อธิบดีกรมแรงงานมีอำนาจในการออกหมายเรียกคู่กรณีอีกฝ่ายมาให้การแก้ข้อกล่าวหาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามวัน เวลา และสถานที่ที่อธิบดีกรมแรงงานกำหนด นอกจากนี้ ยังมีอำนาจออกหมายเรียกบุคคลภายนอกมาชี้แจงเพิ่มเติมได้หากเห็นว่าอาจเป็นประโยชน์ในการพิจารณา¹⁹⁰

คำวินิจฉัยชี้ขาดของอธิบดีกรมแรงงานนั้นมีผลผูกพันคู่กรณีตามกฎหมาย แต่หากฝ่ายใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวก็มีสิทธิที่จะคัดค้านคำชี้ขาดนั้นได้โดยการอุทธรณ์คำวินิจฉัยชี้ขาดนั้นให้ศาลสูงพิจารณา¹⁹¹

3.2.3.3 กรมความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงาน (Occupational Safety and Health Department)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงานนั้นมีอธิบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนงานหลัก 2 ส่วน¹⁹² ได้แก่ ส่วนงานด้านสุขอนามัยในการทำงาน และส่วนงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยส่วนงานทั้งสองนั้นจะมีผู้บริหารสูงสุดคือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ทั้งนี้ ในส่วนงานด้านสุขอนามัยในการทำงานนั้นจะประกอบไปด้วยแผนกต่าง ๆ เช่น วิศวกรรมทางนิติเวช การจัดการด้านเคมี สุขลักษณะและสรีรศาสตร์ในอุตสาหกรรม ในขณะที่ส่วนงานด้านความปลอดภัยในการทำงานนั้นก็จะประกอบไปด้วยแผนกต่าง ๆ เช่น เดียวกัน เช่น ความปลอดภัยที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ความปลอดภัยในงานก่อสร้างอาคาร ความปลอดภัยในอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมและส่วนงานที่ไม่ใช่โรงงาน

¹⁹⁰ *Ibid*, Section 70.

¹⁹¹ *Ibid*, Section 77.

¹⁹² Department of Occupational Safety and Health, “Organization Chart,” http://www.dosh.gov.my/index.php?option=com_content&view=article&id=428&Itemid=185&lang=en, accessed 24 December 2015.

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงานเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่อง การบริหาร การจัดการ และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและสุขอนามัยใน สถานที่ทำงาน ภายใต้วิสัยทัศน์ที่มุ่งศึกษาวัฒนธรรมด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงาน ในสถานที่ทำงานแหล่งต่าง ๆ และมุ่งก่อให้เกิดความปลอดภัยและสุขอนามัยของลูกจ้างที่ปฏิบัติ หน้าที่อยู่ในทุกสาขาอาชีพ¹⁹³

3.2.3.4 ศาลอุตสาหกรรมแห่งประเทศมาเลเซีย (Industrial Court of Malaysia)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

ศาลอุตสาหกรรมแห่งประเทศมาเลเซียจะประกอบด้วยประธานศาลอุตสาหกรรมที่ได้รับ แต่งตั้งจากราชราชินีของมาเลเซียและคณะลูกขุนที่เป็นตัวแทนจากฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรมนุษย์แต่งตั้ง¹⁹⁴ โดยองค์คณะของผู้พิพากษาในการพิจารณาคดี แร่งงานนั้นจะต้องประกอบด้วยประธานศาลอุตสาหกรรมและผู้พิพากษาจำนวน 2 คนซึ่งประธานศาล อุตสาหกรรมเป็นผู้เลือกจากคณะลูกขุนดังกล่าวอีกฝ่ายละ 1 คน¹⁹⁵

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ศาลอุตสาหกรรมนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงานที่ผ่านการเจรจา ไกล่เกลี่ยโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรมนุษย์แล้วไม่สำเร็จ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรมนุษย์เห็นว่าสมควรได้รับการพิจารณาในศาลอุตสาหกรรม¹⁹⁶ โดยศาลอุตสาหกรรมจะมี อำนาจในการออกหมายเรียกให้คู่กรณีมาเข้าร่วมการพิจารณา เรียกพยานหลักฐานเพิ่มเติมหรือตัด พยานหลักฐานบางส่วนตามที่เห็นสมควร รวมถึงเรียกเพื่อให้ความเห็นเพิ่มเติมประกอบการพิจารณา

¹⁹³ Department of Occupational Safety and Health, “Message from Director General: Ir. Mohtar bin Musri,” http://www.dosh.gov.my/index.php?option=com_content&view=article&id=946&Itemid=186&lang=en, accessed 24 December 2015.

¹⁹⁴ Industrial Relation Act, 1967, Section 21.

¹⁹⁵ *Ibid*, Section 22.

¹⁹⁶ *Ibid*, Section 26.

คดีด้วย¹⁹⁷ และหากคู่ความไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลสูงได้โดยถือว่าคำพิพากษาของศาลสูงเป็นที่สุด¹⁹⁸

3.3 กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข

3.3.1 บทนำ

ระบบสาธารณสุขโดยภาพรวมของประเทศมาเลเซียเป็นระบบสาธารณสุขแบบพหุลักษณะ ซึ่งประกอบไปด้วยการรักษาที่หลากหลาย ทั้งระบบการแพทย์พื้นบ้านและระบบการแพทย์แบบตะวันตก โดยระบบสาธารณสุขมาเลเซียมีแหล่งที่มาของการเงินจาก 4 แหล่ง คือ (1) ภาษีโดยตรง (2) การประกันสังคม (3) การประกันสุขภาพส่วนบุคคล และ (4) การออกค่าใช้จ่ายส่วนตัว โดยมีการให้บริการแบบครอบคลุมทั้งหมดโดยภาครัฐและภาคเอกชน

ในภาครัฐ มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณสุข การรักษาโรคและการป้องกันโรค รวมทั้งการรักษาใน 3 ระดับคือ

1. การรักษาระดับปฐมภูมิ เป็นบริการที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและชุมชนมากที่สุด มีการบริการผสมผสาน ทั้งในด้านการรักษาพยาบาลส่วนบุคคล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยจะจัดบริการในลักษณะคลินิกสุขภาพ คลินิกชนบท คลินิกแม่และเด็ก และคลินิกเคลื่อนที่

2. การรักษาระดับทุติยภูมิ ให้บริการรักษาที่ใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในระดับที่สูงขึ้น เน้นการบริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต โรคที่รักษายากและซับซ้อนมากขึ้น มักเป็นโรงพยาบาลในระดับอำเภอ และ

3. การรักษาระดับตติยภูมิ ซึ่งให้บริการการรักษาที่สลับซับซ้อนหรือยุ่งยากแก่ผู้ที่มีความจำเป็นด้านสุขภาพ มีบุคลากรทางการแพทย์ในสาขาเฉพาะทางในโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลประจำรัฐ และโรงพยาบาลรับผู้ป่วยส่งต่อแห่งชาติ

ส่วนภาคเอกชนนั้น ก็มีบทบาทในการให้บริการรักษาทั้งสามระดับเช่นกัน ทั้งนี้ การให้บริการด้านการรักษาพยาบาลของรัฐจัดโดยเครือข่ายโรงพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงาน

¹⁹⁷ *Ibid*, Section 29.

¹⁹⁸ *Ibid*, Section 33b.

ต่าง ๆ ของรัฐ โดยเป็นการให้บริการแบบครอบคลุมที่ประชาชนโดยทั่วไปไม่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือหากต้องเสียก็จ่ายในราคาที่ต่ำมาก เพราะรัฐให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่¹⁹⁹

สำหรับนโยบายด้านสาธารณสุข สืบเนื่องจากประเทศมาเลเซียเป็นสังคมแบบพหุลักษณะ ที่ประกอบด้วยประชากร 3 กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วยประชากรเชื้อสายมาเลย์ร้อยละ 60 เชื้อสายจีน ร้อยละ 30 และเชื้อสายอินเดียร้อยละ 10 ทำให้มีความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจระหว่างชาวจีนและมาเลย์ในช่วงต้นของการได้รับเอกราช จึงได้มีการสร้างนโยบายเศรษฐกิจใหม่ (New Economic Policy) โดยเริ่มต้นในช่วงทศวรรษ 1970 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการกำจัดความยากจนและปรับโครงสร้างทางสังคมของมาเลเซียเพื่อที่จะให้มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงในสังคม และแก้ไขหรือจัดการครอบงำทางเศรษฐกิจของชาวจีน มีการกล่าวว่านโยบายเศรษฐกิจใหม่นี้ส่งผลต่อการพัฒนา ระบบสาธารณสุขอย่างมากในช่วงสองทศวรรษแรกของการดำเนินตามนโยบายนี้ ได้มีการพัฒนาธุรกิจ และอุตสาหกรรมอย่างมาก ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดไว้ ต่อมาในช่วง ทศวรรษ 1990 ได้มีการปรับปรุงนโยบายใหม่ เรียกว่า นโยบายการพัฒนาใหม่ (New Development Policy) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลอันจะนำไปสู่สังคมที่เป็น เอกภาพและเป็นธรรม อดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ บิน โมฮัมหมัด (Mahathir bin Mohamad) ได้ กำหนดนโยบายที่เรียกว่า วิสัยทัศน์ พ.ศ.2563 (Vision 2020)²⁰⁰ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 ความว่า “ในปี พ.ศ.2563 (ค.ศ.2020) มาเลเซียเป็นชาติที่มีความเป็นหนึ่งเดียวมีความเชื่อมั่นในสังคม ชาวมาเลเซียที่มีความเหนียวแน่น โดยความเข้มแข็งของศีลธรรม คุณค่า จริยธรรมที่ดำรงอยู่ในระบบ ประชาธิปไตย เสรีนิยมและความอดทน เอื้ออาทร เศรษฐกิจยุติธรรม เทียงธรรม ก้าวหน้าและ เจริญรุ่งเรืองมุ่งค้ำทางเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีความเคลื่อนไหว มีความแข็งแกร่งและยืดหยุ่น”

นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เน้นการส่งเสริม แนวคิดสุขภาพที่หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และการดำรงอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

¹⁹⁹ Malaysian Medical Association. Health for all: reforming health care in Malaysia. Selangor Darul Ehsan: Academe Art & Printing Services Sdn. Bhd.; 1999. อ้างถึงใน อาทร์ ริวไฟบูลย์, โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิรูประบบสุขภาพของประเทศมาเลเซีย เสนอต่อ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ตุลาคม 2543, น.4.

²⁰⁰ Razali N. Human resources development in Malaysia ; a study of the government 's role. ASEAN Economic Bulletin 1999 , 16(3) : 307-29.

ซึ่งโอกาสของการเข้าสู่ภาวะสุขภาพนี้จะต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกันในหมู่พลเมืองทั้งหมดของประเทศ

3.3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการแพทย์

(1) กฎหมายหลักประกันสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ

ประเทศมาเลเซียไม่มีระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ แต่มีกองทุนเกี่ยวกับการประกันสุขภาพที่สำคัญ 2 กองทุน²⁰¹ คือ

ก. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้าง (Employees Provident Fund: EPF) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2494 (Employees Provident Fund Act 1951) เพื่อสร้างหลักประกันด้านการเงินให้แก่ลูกจ้างเมื่อเกษียณจากการทำงาน รวมทั้งยามเจ็บป่วยผ่านกลไกการบังคับการออม โดยนำมาจากเงินเดือนของลูกจ้างส่วนหนึ่ง และนายจ้างจ่ายสมทบเข้ากองทุนให้อีกส่วนหนึ่งตามอัตราที่กำหนดไว้ในตารางแนบท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้²⁰² โดยกองทุนนี้บริหารโดยคณะกรรมการอิสระภายใต้กำกับของกระทรวงการคลัง ซึ่งกองทุนนี้มีการกันเงินออกเป็น 3 กองทุนย่อยตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ บัญชีที่ 1 มีสัดส่วนร้อยละ 60 ของกองทุนทั้งหมดเพื่อการใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุ บัญชีที่ 2 มีสัดส่วนร้อยละ 30 เพื่อที่อยู่อาศัยและการศึกษาระดับอุดมศึกษา และ บัญชีที่ 3 มีสัดส่วนร้อยละ 10 เพื่อค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ อย่างไรก็ตาม หลังจากปี พ.ศ. 2550 หากสมาชิกกองทุนมีความจำเป็นต้องค่าใช้จ่ายเพื่อสุขภาพเพิ่มเติมสามารถขอเบิกจ่ายจากบัญชีที่ 2 ได้อีกไม่เกินร้อยละ 30 ของยอดเงินออมรวม²⁰³

²⁰¹ Safurah Jaafar, Kamaliah Mohd Noh, et al, Malaysia Health System Review, (World Health Organization Regional Office for the Western Pacific, 2013), p.46.

²⁰² พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2494

มาตรา 43 (1) ภายใต้บังคับมาตรา 52 นายจ้างและลูกจ้างทุกคนตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องจ่ายเงินทุกเดือนเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดไว้ในตาราง 3 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้

²⁰³ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ , สุขภาพดี วิถีอาเซียน (ASEAN Health Care System) : รวบรวมความวิเคราะห์ระบบบริการสุขภาพ , (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด , 2555) , น.71.

ข. องค์การประกันสังคม (Social Security Organization: SOCSO) ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2512 (Employees Social Security Act 1969) เพื่อช่วยเหลือลูกจ้างหรือแรงงานที่มีรายได้ไม่เกิน 2,000 ริงกิต ต่อเดือน โดยเป็นการประกันสังคมแบบบังคับ โดยเงินค่าสมาชิกได้จากทั้งลูกจ้างและนายจ้าง²⁰⁴ ในอัตราที่ตายตัวซึ่งถูกกำหนดไว้ในตารางแนบท้ายพระราชบัญญัติตามเพดานของรายได้ต่อเดือนซึ่งมีการให้ผลประโยชน์แก่ลูกจ้างในกรณีเกิดอุบัติเหตุอันนำมาซึ่งการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยหรือพิการอันเนื่องมาจากการทำงาน²⁰⁵

นอกจากระบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและองค์การประกันสังคมแล้ว ยังมีการประกันสุขภาพของเอกชน ซึ่งประชาชนสามารถเลือกทำประกันสุขภาพได้ตามความสมัครใจ

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ไม่มีประกันสุขภาพสามารถใช้บริการที่รัฐจัดให้โดยไม่เสียค่าบริการ โดยผู้ที่ใช้บริการการรักษาปฐมภูมิจากสถานบริการของรัฐที่คลินิกชนบท (ระดับหมู่บ้านมีพยาบาลประจำ) และคลินิกสุขภาพ (ระดับตำบลและชุมชนเมือง มีแพทย์ประจำ) จะได้รับบริการโดยไม่มีค่าใช้จ่าย สำหรับการรักษาในระดับสูงขึ้น คือ ตั้งแต่โรงพยาบาลระดับอำเภอขึ้นไป จะเสียค่าลงทะเบียนครั้งละ 1 ริงกิต สำหรับคนไข้นอก และ 5 ริงกิต สำหรับคนไข้ที่ต้องพักรักษาในโรงพยาบาล โดยไม่ต้องเสีย

²⁰⁴ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2512

มาตรา 6 การจ่ายเงินสมทบ

(1) เงินที่ต้องจ่ายของฝ่ายลูกจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ประกอบไปด้วยเงินที่นายจ้างจ่ายสมทบ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “เงินสมทบฝ่ายนายจ้าง”) และเงินที่ลูกจ้างเป็นผู้จ่าย (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “เงินสมทบฝ่ายลูกจ้าง”) และจะถูกจ่ายให้แก่องค์กร

(2) เงินที่ต้องจ่ายสมทบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(ก) การจ่ายเงินสมทบประเภทที่หนึ่ง เป็นการจ่ายโดยลูกจ้างหรือในนามของลูกจ้างเพื่อประกันค่าใช้จ่ายต่างๆ อันเกิดจากการทุพพลภาพและการบาดเจ็บของลูกจ้าง

(ข) การจ่ายเงินสมทบประเภทที่สอง เป็นการประกันค่าใช้จ่ายต่างๆ อันเกิดจากการบาดเจ็บของลูกจ้างโดยเฉพาะ

(3) อัตราการจ่ายเงินสมทบประเภทต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในตาราง 3 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้

(4) สัดส่วนในการจ่ายเงินสมทบประเภทที่ 1 ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ให้เป็นไปตามส่วนที่ 1 ของตาราง 3 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้

(5) การจ่ายเงินสมทบประเภทที่ 2 ให้นายจ้างเป็นผู้จ่ายทั้งหมด

²⁰⁵ เสาวคนธ์ รัตนวิจิตรศิลป์, การปฏิรูประบบสุขภาพ : ประสบการณ์จาก 10 ประเทศ , (นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2543), น.56-57.

ค่ายาและค่ารักษาอื่นอีก สำหรับผู้ที่ด้อยโอกาส เช่น คนยากจน คนชรา จะได้รับยกเว้น ค่าลงทะเบียนดังกล่าว ทั้งนี้ เป็นไปตามคำสั่งว่าด้วยค่าธรรมเนียม (การแพทย์) พ.ศ. 2525 (Fees (Medical) order 1982) และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม [PU(A)359/1982]²⁰⁶ ซึ่งกำหนดค่าใช้จ่ายจำนวน เพียงเล็กน้อยสำหรับผู้ป่วยที่ใช้บริการในสถานพยาบาลของรัฐ²⁰⁷

(2) กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทางการแพทย์

บุคคลที่จะสามารถประกอบอาชีพในทางการแพทย์ในประเทศมาเลเซียได้ จะต้องเป็นบุคคล ผู้ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพจากองค์กรกำกับดูแลวิชาชีพ ดังต่อไปนี้²⁰⁸

ก.1) แพทย์

มีองค์กรที่กำกับดูแล คือ แพทยสภาแห่งมาเลเซีย (Malaysian Medical Council: MMC) ตามพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 (Medical Act 1971) โดยกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้แพทย์ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพเวชกรรมในประเทศมาเลเซียจะต้องขึ้นทะเบียน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกับแพทยสภาแห่งมาเลเซีย²⁰⁹ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 กำหนดว่า เฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาซึ่งได้รับการรับรองตามที่ กำหนดไว้ในตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้เท่านั้นที่มีคุณสมบัติสามารถขึ้นทะเบียนใบอนุญาต ได้โดยอัตโนมัติ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นซึ่งมิได้รับการรับรองจะต้องสอบ ผ่านในการสอบวัดคุณสมบัติของแพทย์ จึงจะมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เว้นแต่

²⁰⁶ เป็นกฎหมายลำดับรองซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2494 (Fees Act 1951)

²⁰⁷ Safurah Jaafar, Kamaliah Mohd Noh, et al, Malaysia Health System Review, (World Health Organization Regional Office for the Western Pacific, 2013), p. 25.

²⁰⁸ Malaysia Productivity Corporation, Reducing Unnecessary Regulatory Burdens on Business: Private Hospitals, March 2014, p.38.

²⁰⁹ Malaysia Investment Development Authority, MALAYSIA: INVESTMENT IN THE SERVICE SECTOR Booklet 16: Medical and Healthcare Services, (Kuala Lumpur, 2012), p.3.

บุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นซึ่งมิได้รับการรับรองนั้นจะได้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทางคลินิกไม่น้อยกว่า 3 ปี²¹⁰

สำหรับการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพตามกฎหมายฉบับนี้ มีทั้งหมด 3 ประเภทด้วยกัน คือ

(1) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพแพทย์เป็นการชั่วคราว

ตามพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตร์ซึ่งประสงค์จะทำการรักษาทางการแพทย์จะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเป็นการชั่วคราวก่อนที่จะฝึกงานภาคปฏิบัติ โดยแพทย์ที่จะประกอบวิชาชีพชั่วคราวได้นี้จะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ 5 ใน 6 สาขาวิชาบังคับ อันประกอบไปด้วย กุมารเวชศาสตร์ เวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ ออร์โธพีดิกส์ สูติศาสตร์ นรีเวชวิทยาและการแพทย์ฉุกเฉินเป็นระยะเวลา 2 ปีในโรงพยาบาลซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการคุณสมบัติทางการแพทย์ (the Medical Qualifying Board: MQB)

(2) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพแพทย์เต็มรูปแบบ

เมื่อการฝึกงานภาคปฏิบัติเสร็จสิ้นและเป็นที่น่าพอใจแก่ MQB ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพชั่วคราวจาก MMC หรือ บุคคลอื่นซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเป็นการชั่วคราวหรือเต็มรูปแบบต่อแพทยสภาแห่งอื่นๆ (ในต่างประเทศ) สามารถที่จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพแพทย์แบบเต็มรูปแบบได้

มาตรา 14 ของพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 ได้กำหนดประเภทของการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเต็มรูปแบบไว้ 2 ประเภท ดังนี้

(2.1) การขึ้นทะเบียนตามมาตรา 14 (1)

มาตรา 14 (1) ของพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 กำหนดว่าเฉพาะแต่บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพชั่วคราวตามมาตรา 12 ที่มีประสบการณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 13 เท่านั้นที่จะมีสิทธิในการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพแพทย์เต็มรูปแบบตามพระราชบัญญัตินี้ได้

²¹⁰ *Ibid.*

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ที่ฝึกงานภาคปฏิบัติในประเทศมาเลเซียนั้น นายจ้างของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะเป็นผู้ดำเนินการและยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตภายใน 1 เดือนนับแต่การฝึกงานภาคปฏิบัติเสร็จสิ้น ส่วนชาวมาเลเซียที่ฝึกงานภาคปฏิบัติในประเทศจะต้องได้รับการประเมินจากคณะกรรมการประเมิน (The Evaluation Committee (EC)) ซึ่งได้รับแต่งตั้งจาก MMC ว่าสามารถได้รับยกเว้นไม่ต้องฝึกงานภาคปฏิบัติในมาเลเซียหรือไม่ โดยผู้ปฏิบัติงานแต่ละรายจะเป็นผู้ยื่นคำร้องเพื่อขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพด้วยตนเอง

(2.2) การขึ้นทะเบียนตามมาตรา 14 (3)

มาตรา 14 (3) ของพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 กำหนดว่าบุคคลใดๆ อาจจะได้รับ การขึ้นทะเบียนอย่างเต็มรูปแบบตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดได้ หากบุคคลนั้นมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นสมควร หลังจากปรึกษากับแพทยสภา

สำหรับบุคคลซึ่งมิใช่พลเมืองของมาเลเซียที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพแพทย์ในมาเลเซียจะได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพได้ในระยะเวลา สถานที่และขอบเขตของการประกอบวิชาชีพ (การศึกษา การจ้างงาน หรือ การวิจัย) ที่จำกัด ผู้ขึ้นทะเบียนจะต้องดำเนินการขอขึ้นทะเบียนผ่านทางผู้ว่าจ้างและจะต้องได้รับการพิจารณาคัดกรองอย่างเหมาะสมจากคณะกรรมการประเมิน (EC) ผู้ยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนมีคุณสมบัติเป็นที่พอใจจะถูกส่งชื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาเห็นชอบให้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพได้ตามมาตรา 14 (3)

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514 ได้กำหนดให้ผู้ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเต็มรูปแบบทุกประเภทจะต้องปฏิบัติงานในภาครัฐเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติงานในภาคเอกชน เว้นแต่ ผู้ขึ้นทะเบียนได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ขาดแคลนของมาเลเซียและมีอายุเกิน 45 ปี และสมัครใจที่จะเป็นอาจารย์ (ในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน) หรือศึกษาโดยออกเงินทุนด้วยตนเอง

สำหรับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพแพทย์เต็มรูปแบบนี้มีระยะเวลา 1 ปี โดยจะสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี ตามมาตรา 20 (2) ของพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514

²¹¹ เพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพแพทย์ในมาเลเซีย โดยการต่ออายุใบประกอบวิชาชีพ แพทย์ผู้ยื่นคำขอจะต้องส่งเอกสารคำขอรับใบสำคัญไปยังนายทะเบียนก่อนวันที่ 1 ธันวาคมของปี ที่สิ้นอายุ

(3) การขึ้นทะเบียนชั่วคราวตามมาตรา 16

การขึ้นทะเบียนประเภทนี้ใช้บังคับกับแพทย์ชาวต่างประเทศที่ประสงค์จะมา ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ในมาเลเซียเท่านั้น โดยจะให้มีการขึ้นทะเบียนเพื่อประโยชน์ใน การศึกษาในระดับหลังปริญญาตรีหรือการส่งแพทย์มาฝึกอบรม การทดลองระหว่างการประชุมหรือ การวิจัยกับสถาบันต่างๆ มหาวิทยาลัย หรือโรงพยาบาลเอกชน โดยการขึ้นทะเบียนประเภทนี้ จะต้องมีการต่ออายุทุก 3 เดือน

สำหรับเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนประเภทนี้ มีดังนี้

1. แพทย์ผู้ยื่นจะต้องขึ้นทะเบียนไว้กับสภาการแพทย์ต่างประเทศ
 2. แพทย์ผู้ยื่นได้เอาประกันภัยไว้เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติงานในมาเลเซีย
 3. มีแพทย์ท้องถิ่นเป็นผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพจาก MMC
 4. แพทย์ที่จะมาขอขึ้นทะเบียนประเภทนี้จะต้องไม่ได้สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองตามตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้
- ทั้งนี้ ในระหว่างได้ขึ้นทะเบียนในประเภทนี้ แพทย์ผู้ยื่นจะไม่สามารถไป ปฏิบัติงานในภาคเอกชนได้²¹²

ก.2) ทันตแพทย์ (Dentist)

มีองค์กรที่กำกับดูแล คือ ทันตแพทย์สภาแห่งมาเลเซีย (Malaysian Dental Council (MDC)) ตามพระราชบัญญัติการทันตกรรม พ.ศ. 2514 (Dental Act 1971) โดยกฎหมาย

²¹¹ พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2514

มาตรา 20 (2) เมื่อได้รับคำขอและชำระเงินค่าธรรมเนียมแล้ว หากนายทะเบียนจะออกใบสำคัญ (ในรูปแบบของ “ใบสำคัญประกอบวิชาชีพรายปี”) เพื่ออนุญาตให้ผู้ยื่นประกอบวิชาชีพแพทย์ในปีที่มีการออก ใบสำคัญให้

²¹² Malaysia Investment Development Authority, *supra note 130*, p.3-5.

ฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพทันตกรรมในประเทศมาเลเซียจะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพกับ MDC

(1) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพทันตกรรม (Registration as Dental Practitioners)

พลเมืองมาเลเซียหรือผู้ที่มีสิทธิอาศัยถาวรในมาเลเซียสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพทันตกรรมต่อ MDC ได้ หากผู้นั้นสำเร็จการศึกษาด้านทันตแพทยศาสตร์ โดยผู้ปฏิบัติงานด้านทันตกรรมที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพกับ MDC จะต้องปฏิบัติงานในภาครัฐเป็นเวลา 2 ปี²¹³

ทั้งนี้ การอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทันตแพทย์จาก MDC มีระยะเวลา 1 ปี โดยจะสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี ตามมาตรา 19 (2) ของพระราชบัญญัติการทันตกรรม

²¹³ พระราชบัญญัติการทันตกรรม พ.ศ. 2514

มาตรา 12 บุคคลซึ่งมีสิทธิขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพทันตแพทย์

(1) ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลจะมีสิทธิในการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพทันตแพทย์ต่อเมื่อได้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน หากบุคคลนั้นมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในวรรคสามของตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวได้รับจากสถาบันที่กำหนดไว้สำหรับแต่ละคุณสมบัติตามวรรคสองของตารางแนบท้ายดังกล่าว

(2) รัฐมนตรีอาจเพิ่มเติม ยกเลิกหรือแก้ไขตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัติได้ หลังจากได้ปรึกษากับทันตแพทยสภา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(3) โดยไม่คำนึงถึง (1) และภายใต้บังคับบทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลใดซึ่งมีคุณสมบัติทางทันตกรรม (นอกเหนือจากคุณสมบัติเฉพาะที่กำหนดไว้ในตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้) มีคุณสมบัติที่จะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากรัฐมนตรีหลังจากได้ปรึกษากับทันตแพทยสภา (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “คุณสมบัติที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว”) จะมีสิทธิได้รับใบประกอบวิชาชีพในฐานะทันตแพทย์ หากผู้นั้นมีประสบการณ์ทางปฏิบัติในทางทันตกรรมโดยมีผลการปฏิบัติงานเป็นที่พอใจของ the Director General เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีในหน่วยงานภาครัฐหนึ่งแห่งหรือมากกว่าตามที่ the Director General กำหนด และได้รับประกาศนียบัตรจาก the Director General เป็นหลักฐานของการปฏิบัติงานนั้น

(4) ห้ามมิให้ผู้ใดปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ใน (3) ถ้า

(ก) ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง ไม่สุจริต หรือ ทุจริตธรรม หรือความผิดที่มีโทษจำคุก (ไม่ว่าจะระวางโทษจำคุกอย่างเดียวหรือมีระวางโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม) ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

(ข) ผู้นั้นถูกพบว่ามีความผิดจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพหรือประพฤติเสื่อมเสียอย่างอื่นจากการสอบสวนของทันตแพทยสภา โดยผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิที่จะปรากฏตัวต่อหน้าแพทยสภาและฟังการสอบสวนด้วยตัวเองหรือทนายความ

พ.ศ. 2514²¹⁴ เพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมในมาเลเซีย โดยในการต่ออายุ ใบประกอบวิชาชีพ ผู้ยื่นคำขอจะต้องส่งเอกสารคำขอไปยัง MDC ก่อนวันที่ 1 ธันวาคมของปี ที่สิ้นอายุ

(2) ใบสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราว

ทันตแพทย์ชาวต่างประเทศที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพในมาเลเซียสามารถยื่นคำร้องขอรับใบสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราวได้ โดยดำเนินการผ่านทางนายจ้าง การยื่นคำร้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในแนวทางการยื่นคำร้องขอรับใบสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราว (Guidelines for Application for Temporary Practising Certificate) โดยแนวทางการยื่นคำร้องดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้องไว้ดังนี้

1. มีคุณวุฒิด้านทันตกรรมซึ่งได้รับการรับรองตามที่กำหนดไว้ในตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัติการทันตกรรม พ.ศ. 2514
 2. มีการรับรองโดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญระดับชาติซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียน
 3. มีหนังสือรับรองแสดงถึงความประพฤติที่ดีในปัจจุบัน
- ทันตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับใบสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราวจะไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพด้วยตนเอง แต่อาจได้รับการจ้างจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือโรงพยาบาลเอกชน²¹⁵

ก.3) พยาบาล

มีองค์กรกำกับดูแล คือ คณะกรรมการการพยาบาลแห่งมาเลเซีย (Malaysia Nursing Board) ตามพระราชบัญญัติพยาบาล พ.ศ. 2493 (Nurses Act 1950) โดยกฎหมายฉบับนี้

²¹⁴ พระราชบัญญัติการทันตกรรม พ.ศ. 2514

มาตรา 19 (2) เมื่อได้รับคำขอและชำระเงินค่าธรรมเนียมแล้ว หากทันตแพทย์สภาพิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานในการยื่นคำขอครบถ้วนและผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานด้านทันตกรรม ทันตแพทย์สภาออกใบสำคัญ (ในรูปแบบของ “ใบสำคัญประกอบวิชาชีพรายปี”) เพื่ออนุญาตให้ผู้ยื่นประกอบวิชาชีพทันตกรรมในปีที่มีการออกใบสำคัญให้

²¹⁵ Malaysia Investment Development Authority, MALAYSIA: INVESTMENT IN THE SERVICE SECTOR Booklet 16 : Medical and Healthcare Services, (Kuala Lumpur, 2012), pp. 5-6.

กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศมาเลเซียจะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพจากคณะกรรมการการพยาบาลแห่งมาเลเซีย ซึ่งคุณสมบัติสำหรับผู้ที่สามารถยื่นขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพพยาบาลได้จะต้องผ่านการศึกษอบรมพื้นฐานด้านการพยาบาลตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการพยาบาลกำหนดเป็นเวลา 3 ปีและต้องสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตที่จัดโดยคณะกรรมการการพยาบาลด้วย เมื่อสอบผ่านจึงจะมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องเพื่อขึ้นทะเบียนสำหรับประกอบวิชาชีพพยาบาลได้

(1) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพพยาบาล

สำหรับประเภทของพยาบาลที่สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติพยาบาล พ.ศ. 2493 แบ่งออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

1. พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง บุคคลซึ่งประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพภาคทั่วไป และสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาด้านการพยาบาลหลักสูตร 3 ปี ในวิทยาลัยพยาบาลหรือมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองและสอบผ่านในการสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพพยาบาลซึ่งดำเนินการจัดสอบโดยคณะกรรมการการพยาบาล
2. ผู้ช่วยพยาบาล หมายถึง บุคคลซึ่งประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพภาคสมทบของพระราชบัญญัติพยาบาล พ.ศ. 2493 และผ่านการอบรมด้านการพยาบาลเป็นเวลา 2 ปีในวิทยาลัยพยาบาลซึ่งได้รับการรับรอง และสอบผ่านในการสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพผู้ช่วยพยาบาลซึ่งดำเนินการจัดสอบโดยคณะกรรมการการพยาบาล
3. พยาบาลจิตเวช หมายถึง บุคคลซึ่งประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพภาคสมทบของพระราชบัญญัติพยาบาล พ.ศ. 2493 และได้รับการฝึกอบรมด้านการพยาบาลและดูแลผู้ป่วยจิตเวช และผ่านการอบรมด้านการพยาบาลเป็นเวลา 1 ปี ในวิทยาลัยพยาบาลซึ่งได้รับการรับรอง
4. พยาบาลสาธารณสุข หมายถึง บุคคลซึ่งประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพภาคสมทบของพระราชบัญญัติพยาบาล พ.ศ. 2493 และได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรด้านการพยาบาลสาธารณสุขเป็นเวลา 1 ปีในวิทยาลัยพยาบาลซึ่งได้รับการรับรอง
5. พยาบาลชุมชน หมายถึง บุคคลซึ่งประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพภาคสมทบของพระราชบัญญัติพยาบาล พ.ศ. 2493 และได้รับการฝึกอบรมเป็นเวลา 2 ปีครึ่ง จากวิทยาลัยพยาบาลชุมชนซึ่งได้รับการรับรอง

ทั้งนี้การอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจากคณะกรรมการการพยาบาลมีระยะเวลา 1 ปี โดยจะสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี เพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ

พยาบาลในมาเลเซีย โดยในการต่ออายุการอนุญาตดังกล่าว ผู้ยื่นคำขอจะต้องส่งเอกสารคำขอไปยัง คณะกรรมการการพยาบาลก่อนวันที่ 30 กันยายนของปีที่ยื่นอายุ

(2) ใบสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราว

ใบสำคัญนี้จะออกให้แก่พยาบาลชาวต่างประเทศซึ่งประสงค์จะประกอบวิชาชีพ พยาบาลในมาเลเซีย โดยจะต้องมีการต่ออายุเป็นรายปีเช่นเดียวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สำหรับพยาบาลชาวต่างประเทศที่จะขอรับใบสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราวจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ได้รับประกาศนียบัตรในระดับเทียบเท่ากับ Sijil Pelajaran Malaysia²¹⁶
2. ผ่านการอบรมด้านการพยาบาล 3 ปี
3. มีประสบการณ์การปฏิบัติงานทางคลินิกอย่างน้อย 3 ปี (อายุไม่เกิน 56 ปี)
4. ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพพยาบาลจากคณะกรรมการการพยาบาล หรือของกระทรวงสาธารณสุขในประเทศนั้น
5. หลักสูตรการอบรมด้านการพยาบาลจะต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหลักสูตร ปัจจุบันด้านการพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขมาเลเซีย²¹⁷

ก.4) นางพยาบาลผดุงครรภ์

มีองค์กรกำกับดูแล คือ คณะกรรมการนางพยาบาลผดุงครรภ์แห่งมาเลเซีย (Malaysia Midwives Board) ตามพระราชบัญญัติการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2509 (Midwives Act 1966) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพนางพยาบาลผดุงครรภ์ในประเทศมาเลเซียจะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพจากคณะกรรมการนางพยาบาลผดุงครรภ์แห่งมาเลเซีย

สำหรับการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพตามกฎหมายฉบับนี้มีด้วยกันทั้งหมด 4 ประเภท ดังนี้

1. การขึ้นทะเบียนประเภทที่ 1 นางพยาบาลซึ่งจะขอขึ้นทะเบียนจะต้องผ่านการฝึกอบรมด้านการผดุงครรภ์เป็นเวลา 12 เดือน ซึ่งในการฝึกอบรมนี้รวมถึงการฝึกการดูแลผู้ป่วยที่

²¹⁶ เทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของมาเลเซีย

²¹⁷ Malaysia Investment Development Authority, MALAYSIA: INVESTMENT IN THE SERVICE SECTOR Booklet 16: Medical and Healthcare Services, (Kuala Lumpur, 2012), pp. 8-9.

อาศัยในครัวเรือนด้วย และสอบผ่านในการสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพนางพยาบาลผดุงครรภ์ ซึ่งจัดสอบโดยคณะกรรมการนางพยาบาลผดุงครรภ์

2. การขึ้นทะเบียนประเภทที่ 2 บุคคลผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องเป็นบุคคลผู้ปฏิบัติงานผดุงครรภ์ซึ่งได้จดทะเบียนผู้ผดุงครรภ์ต่อผู้บริหารสูงสุดด้านการแพทย์และสาธารณสุขของรัฐก่อนวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ หรือเป็นบุคคลที่มีได้ผ่านการฝึกอบรมด้านการผดุงครรภ์มาก่อน แต่ภายในระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ บุคคลดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นนายทะเบียนเห็นว่าตนเองได้ให้การดูแลสตรีในระหว่างเวลา 2 ปีก่อนที่จะได้ยื่นคำขอเพื่อขึ้นทะเบียน

3. การขึ้นทะเบียนประเภทที่ 3 (พยาบาลชุมชน) สำหรับนางพยาบาลซึ่งผ่านการฝึกอบรมด้านการผดุงครรภ์เป็นเวลาสองปีครึ่ง ซึ่งในการฝึกอบรมนี้รวมถึงการฝึกการดูแลผู้ป่วยที่อาศัยในครัวเรือนด้วย และผ่านการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตนางพยาบาลผดุงครรภ์ซึ่งจัดสอบโดยคณะกรรมการนางพยาบาลผดุงครรภ์

4. การขึ้นทะเบียนประเภทที่ 4 สำหรับบุคคลซึ่งช่วยดูแลสตรีในขณะคลอดด้วยวิธีการแบบมาเลย์ดั้งเดิม จีน อินเดีย หรือวิธีการดั้งเดิมอื่นภายใต้การดูแลของนางพยาบาลหรือผู้ผดุงครรภ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพพยาบาลประเภท 1, 2 หรือ 3 ซึ่งภายในระยะเวลา 10 ปีนับตั้งแต่มตรา 11 (4) แห่งพระราชบัญญัติการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2509 มีผลใช้บังคับและได้แสดงให้เห็นนายทะเบียนเห็นว่าตนได้ฝึกปฏิบัติในฐานะผู้ผดุงครรภ์เป็นเวลา 2 ปีก่อนที่จะได้ยื่นคำขอ

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันคณะกรรมการนางพยาบาลผดุงครรภ์แห่งมาเลเซียออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนเพียง 2 ประเภทเท่านั้น คือ ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 3²¹⁸

ก.5) เภสัชกร

มีองค์กรกำกับดูแล คือ คณะกรรมการเภสัชกรรมแห่งมาเลเซีย (the Pharmacy Board of Malaysia: PBM) ตามพระราชบัญญัติการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. 2494 (Registration of Pharmacists Act 1951) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2547 (Registration of Pharmacists (Amendment) Act 2003) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพเภสัชกรในประเทศมาเลเซียจะต้องขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพกับ PBM ซึ่งผู้ที่ขอขึ้นทะเบียนได้จะต้องเป็นชาวมาเลเซียหรือชาวต่างชาติในบางกรณี

²¹⁸ Malaysia Investment Development Authority, *Ibid.*

สำหรับการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพตามกฎหมายฉบับนี้ มีทั้งหมด 3 ประเภทด้วยกัน คือ

(1) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรเป็นการชั่วคราว

มาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ.2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2547²¹⁹ ได้กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาด้านเภสัชศาสตร์จะต้องขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมเป็นการชั่วคราวและต้องมีประสบการณ์การทำงานเป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 1 ปี จึงจะสามารถยื่นขอขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมเต็มรูปแบบได้ โดยในเวลาเดียวกันผู้นั้นจะต้องยื่นสมัครงานต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (the Public Service Commission: PSC) เพื่อเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ²²⁰

(2) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรเต็มรูปแบบ

ผู้สำเร็จการศึกษาด้านเภสัชศาสตร์สามารถยื่นขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเต็มรูปแบบได้ เมื่อการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดโดยผู้ที่ยื่นขอขึ้นทะเบียนจะต้องทำงานในภาครัฐมาไม่น้อยกว่า 3 ปี อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นบางกรณีที่ยื่นคำขอไม่จำเป็นต้องทำงานในภาครัฐ หากบุคคลนั้นมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. เภสัชกรที่มีคุณวุฒิพื้นฐานด้านเภสัชศาสตร์ตามที่ PBM รับรอง และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านเภสัชศาสตร์ หรือ

²¹⁹ พระราชบัญญัติการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ.2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2547

มาตรา 6 บุคคลซึ่งมีสิทธิยื่นขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรเป็นการชั่วคราว

(1) ภายใต้บังคับบทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลอาจได้รับการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรเป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในการได้รับประสบการณ์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 A โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามแบบที่กำหนด หากบุคคลนั้นมี

(ก) คุณวุฒิใดๆ ตามที่ระบุไว้ในตาราง 1 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(ข) คุณวุฒิด้านเภสัชศาสตร์ นอกเหนือจากที่คุณวุฒิตามที่มีการระบุไว้ใน (ก) ตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควรว่าเหมาะสมในการได้รับใบอนุญาต ภายหลังจากที่ได้ปรึกษากับคณะกรรมการเภสัชกรรม

(2) บุคคลซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพชั่วคราวตาม (1) (ข) จะต้องปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการเภสัชกรรม

²²⁰ Malaysia Investment Development Authority, MALAYSIA: INVESTMENT IN THE SERVICE SECTOR Booklet 16: Medical and Healthcare Services, (Kuala Lumpur, 2012), p. 6.

2. เกสัชกรที่มีคุณสมบัติพื้นฐานด้านเภสัชศาสตร์ตามที่ PBM รับรอง และมีคุณสมบัติเป็นที่รับรองโดยคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิเศษด้านเภสัชกรรม (the Board of Pharmaceutical Specialities: BPS) ของสหรัฐอเมริกา

เกสัชกรที่มีคุณสมบัติดังกล่าวสามารถยื่นขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเต็มรูปแบบต่อ PBM ได้ โดยจะต้องมีการยื่นคำร้องต่อกองงานเภสัชกรรม (the Pharmaceutical Services Division) กระทรวงสาธารณสุขเพื่อขอยกเว้นการปฏิบัติงานในภาครัฐ

(3) การขึ้นทะเบียนชั่วคราว

การขึ้นทะเบียนประเภทนี้ ใช้บังคับแก่ชาวต่างประเทศที่มีคุณสมบัติดังนี้²²¹

1. คู่สมรสของชาวมาเลเซียซึ่งมีคุณสมบัติด้านเภสัชศาสตร์ซึ่งได้รับการรับรองจาก PBM และได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมจากประเทศซึ่ง PBM รับรอง

2. คู่สมรสของชาวต่างชาติที่อยู่ในมาเลเซียซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงาน ซึ่งมีคุณสมบัติด้านเภสัชศาสตร์ซึ่งได้รับการรับรองจาก PBM และได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมจากประเทศซึ่ง PBM รับรอง

3. ชาวต่างชาติซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือนักวิจัยหลังปริญญาเอกด้านเภสัชศาสตร์ซึ่งมีคุณสมบัติพื้นฐานด้านเภสัชศาสตร์ตามที่ PBM รับรอง และได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพในประเทศนั้น ๆ เป็นเวลา 3 ปี

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกด้านเภสัชศาสตร์จากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่ได้รับการรับรองจาก PBM จะต้องแสดงจดหมายยืนยันการจ้างงานของนายจ้างในมาเลเซีย²²²

²²¹ พระราชบัญญัติการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ.2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2547

มาตรา 11A การขอขึ้นทะเบียนชั่วคราว

(1) โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นการขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการเภสัชกรรมอาจจะอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนชั่วคราวแก่เกสัชกรซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมนอกประเทศมาเลเซียได้ โดยกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการอนุญาตนั้นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(2) คณะกรรมการจะอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งขอขึ้นทะเบียนชั่วคราวตาม (1) โดยออกไปสำคัญประกอบวิชาชีพชั่วคราวให้

²²² Malaysia Investment Development Authority, MALAYSIA : INVESTMENT IN THE SERVICE SECTOR Booklet 16 : Medical and Healthcare Services, (Kuala Lumpur, 2012), p. 6-7.

ก.6) ผู้ช่วยแพทย์

มีองค์กรกำกับดูแล คือ คณะกรรมการการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพผู้ช่วยแพทย์ (Medical Assistants (Registration) Board) ตามพระราชบัญญัติการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพผู้ช่วยแพทย์ พ.ศ. 2520 (Medical Assistants (Registration) Act 1977) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพผู้ช่วยแพทย์ในประเทศมาเลเซียจะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพกับคณะกรรมการดังกล่าว

สำหรับคุณสมบัติของผู้ที่จะยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้ช่วยแพทย์นั้น จะต้องสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาในด้านผู้ช่วยแพทย์หลักสูตร 3 ปีครึ่งซึ่งได้รับการรับรองโดยหน่วยรับรองคุณวุฒิแห่งมาเลเซีย (Malaysian Qualifications Agency) และจะต้องเป็นผู้ที่สอบผ่านในการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการฯ ในโรงพยาบาลของรัฐ ศูนย์สาธารณสุขของรัฐหรือสถานพยาบาลอื่นของรัฐที่ให้การดูแลรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย หรือเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ หรือเป็นผู้ที่สอบผ่านในการสอบอย่างใดซึ่งคณะกรรมการเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้²²³

ก.7) นักประกอบแว่นและนักตรวจปรับสายตา

มีองค์กรที่กำกับดูแล คือ จักษุสภาแห่งมาเลเซีย (Malaysian Optical Council) ตามพระราชบัญญัติจักษุกรรม พ.ศ. 2534 (Optical Act 1991) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่

²²³ พระราชบัญญัติการการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพผู้ช่วยแพทย์ พ.ศ.2520

มาตรา 9 บุคคลซึ่งมีสิทธิขอขึ้นทะเบียน

(1) บุคคลใดที่

(ก) สอบผ่านในการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพผู้ช่วยแพทย์ในสถาบันที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 (1) (ก) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการให้ฝึกอบรมหรือเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ หรือ

(ข) เป็นที่พอใจแก่คณะกรรมการฯ ว่า ได้สอบผ่านในการสอบอย่างใดซึ่งคณะกรรมการเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับและได้ยื่นคำร้องโดยใช้แบบพิมพ์ที่กำหนด และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดและมีคุณสมบัติเฉพาะซึ่งคณะกรรมการกำหนด บุคคลนั้นเป็นผู้มีสิทธิได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายฉบับนี้

ประสงค์จะประกอบวิชาชีพนักประกอบแว่นและนักตรวจปรับสายตาในประเทศมาเลเซียจะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพกับจักษุสภาแห่งมาเลเซีย

สำหรับการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติจักษุกรรม พ.ศ. 2534 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพนักประกอบแว่น

มาตรา 18 (1) แห่งพระราชบัญญัติจักษุกรรม พ.ศ. 2534 ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะมีสิทธิในการยื่นขอขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพนักประกอบแว่นต่อจักษุสภาแห่งมาเลเซีย โดยจะต้องมีคุณสมบัติ คือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และมีคุณสมบัติเฉพาะด้านการประกอบแว่นดังที่บัญญัติไว้ในตาราง 1 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ เช่น อนุปริญญาด้านทัศนมาตรศาสตร์ จาก Shri Vaishnav Polytechnic ประเทศอินเดีย หรือทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตจาก Central College of Philippines ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ไม่ได้มีคุณสมบัติด้านการประกอบแว่นมาโดยตรง อาจยื่นขอขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบแว่นได้ตามมาตรา 18 (2) ได้ หากบุคคลผู้นั้นมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และได้ปฏิบัติงานในการวัดและตัดเลนส์สายตาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือมีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นสมควร โดยคำแนะนำของจักษุสภา

(2) การขึ้นทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพนักตรวจปรับสายตา

มาตรา 19 (1) แห่งพระราชบัญญัติจักษุกรรม พ.ศ. 2534 ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้ที่จะมีสิทธิในการยื่นขอขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพนักตรวจปรับสายตาต่อจักษุสภาแห่งมาเลเซีย โดยจะต้องมีคุณสมบัติ คือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และมีคุณสมบัติเฉพาะด้านการตรวจปรับสายตาดังที่บัญญัติไว้ในตาราง 2 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ เช่น ทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตจาก University of Waterloo ประเทศแคนาดา หรือ อนุปริญญาด้านทัศนมาตรศาสตร์จาก Institute of Medical and Health Care ฮองกง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ไม่ได้มีคุณสมบัติด้านการตรวจปรับสายตาโดยตรง ก็อาจยื่นขอขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพนักตรวจปรับสายตาได้ตามมาตรา 19 (2) หากบุคคลนั้นมีอายุ

ไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะได้รับใบอนุญาตตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นสมควร โดยคำแนะนำของจักษุสภา

ข. กฎหมายเกี่ยวกับสถานพยาบาล

สถานพยาบาลภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขมาเลเซียให้บริการทางการแพทย์ในหลายลักษณะในโรงพยาบาลและคลินิกของรัฐ ทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลการบำบัดหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในขณะที่สถาบันการแพทย์เฉพาะทางจะให้บริการรักษาระยะยาว นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานในกระทรวงอื่นที่ให้บริการเกี่ยวกับสาธารณสุข ในขณะที่ภาคเอกชนจะให้บริการทางการแพทย์ในพื้นที่เขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยมุ่งเน้นที่การรักษาโรคในโรงพยาบาล เอกชนหรือคลินิกทางการแพทย์ นอกจากนี้บริษัทเอกชนยังมีการให้บริการตรวจวินิจฉัยทางห้องทดลองและบริการรพพยาบาล²²⁴

สำหรับในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลของมาเลเซียนั้น เนื่องจากภาครัฐมีความกังวลเกี่ยวกับการสาธารณสุขภาคเอกชนในด้านของความสามารถในการเข้าถึงการรักษา ความเท่าเทียมและคุณภาพในการรักษา²²⁵ จึงได้ตรากฎหมายขึ้นเพื่อกำกับดูแลการให้บริการทางสาธารณสุขของภาคเอกชนขึ้น ได้แก่ พระราชบัญญัติสถานพยาบาลและการบริการสาธารณสุขภาคเอกชน พ.ศ. 2541 (The Private Healthcare Facilities and Services Act 1998)

พระราชบัญญัติสถานพยาบาลและการบริการสาธารณสุขภาคเอกชน พ.ศ.2541 ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญในการขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการสถานพยาบาลเอกชนไว้ โดยสามารถแยกประเภทของใบอนุญาตตามประเภทของสถานพยาบาลได้ ดังนี้

1. สถานพยาบาลประเภทโรงพยาบาลหรือศูนย์สุขภาพเอกชน

มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้สถานพยาบาลดังต่อไปนี้ จะต้องขออนุญาตก่อสร้างหรือซ่อมแซมสถานพยาบาล หรือขออนุญาตดำเนินการหรือให้บริการทางการแพทย์จากรัฐก่อน จึงจะเริ่มดำเนินการดังกล่าวได้

²²⁴ Malaysia Productivity Corporation, Reducing Unnecessary Regulatory Burdens on Business: Private Hospitals, March 2014, p. 15.

²²⁵ *Ibid*, p.40.

- (ก) โรงพยาบาลเอกชน
- (ข) โรงพยาบาลจิตเวชเอกชน
- (ค) ศูนย์ดูแลผู้ป่วยนอกเอกชน
- (ง) สถานดูแลคนสูงอายุเอกชน
- (จ) สถานดูแลจิตเวชคนสูงอายุเอกชน
- (ฉ) สถานสงเคราะห์มารดาเอกชน
- (ช) ธนาคารเลือดเอกชน
- (ซ) ศูนย์ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเอกชน
- (ฌ) สถานดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้ายเอกชน
- (ญ) ศูนย์สุขภาพจิตชุมชนเอกชน
- (ฎ) สถานพยาบาลประเภทอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศใน

ราชกิจจานุเบกษา และ

(ฏ) สถานพยาบาลเอกชนใดซึ่งรวมเอาสถานพยาบาลตามข้อ (ก) ถึง (ฎ) เข้าไว้ตั้งแต่สองที่ขึ้นไป

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการกำกับดูแลสถานพยาบาลประเภทโรงพยาบาลเอกชนนี้ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุขและองค์ระระดับท้องถิ่น โดยระบบการกำกับดูแลนี้เป็นการกำกับดูแลผ่านทาง การออกใบอนุญาต ซึ่งในการก่อตั้งโรงพยาบาลเอกชนจะต้องได้รับการอนุญาตในการก่อสร้างอาคารและอนุมัติแบบแปลนการก่อสร้างจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและได้รับการออกหนังสือรับรองงานแล้วเสร็จและยินยอมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติสถานพยาบาลและการบริการสาธารณสุขภาคเอกชน พ.ศ. 2541 ได้ให้อำนาจกระทรวงสาธารณสุขในการอนุมัติแบบแปลนก่อสร้างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของโรงพยาบาลเอกชนดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 9 ของพระราชบัญญัตินี้²²⁶ ซึ่งกำหนดว่า ในการอนุญาตให้ก่อสร้าง

²²⁶ พระราชบัญญัติสถานพยาบาลและการบริการสาธารณสุขภาคเอกชน พ.ศ. 2541

มาตรา 9 ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตให้ก่อสร้างหรือซ่อมแซม

ในการพิจารณาว่าจะอนุญาตให้สถานพยาบาลนอกเหนือจากคลินิกเวชกรรมเอกชนหรือคลินิกทันตกรรมเอกชน ทำการสร้างหรือซ่อมแซมสถานพยาบาล อธิบดีกรมอนามัยจะต้องพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

- (ก) ลักษณะที่แท้จริงของสถานพยาบาลนั้น ๆ
- (ข) ขนาดของสถานพยาบาลซึ่งมีอยู่แล้วในพื้นที่นั้น ๆ
- (ค) ความต้องการสถานพยาบาลในพื้นที่นั้น ๆ
- (ง) ความจำเป็นในอนาคตของสถานพยาบาลในพื้นที่นั้น ๆ

หรือบำรุงรักษาสถานพยาบาลหรือสถานที่ให้บริการอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่คลินิกเวชกรรมเอกชนหรือคลินิกทันตกรรมเอกชน อธิบดีกรมอนามัยจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- (ก) ลักษณะที่แท้จริงของสถานพยาบาลนั้น ๆ
- (ข) ขนาดของสถานพยาบาลซึ่งมีอยู่แล้วในพื้นที่นั้น ๆ
- (ค) ความต้องการสถานพยาบาลในพื้นที่นั้น ๆ
- (ง) ความจำเป็นในอนาคตของสถานพยาบาลในพื้นที่นั้น ๆ
- (จ) ปัจจัยอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นว่ามีความเกี่ยวข้อง

เมื่อแบบแปลนก่อสร้างได้รับอนุมัติแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องก่อสร้างให้แล้วเสร็จ หลังจากนั้นจะต้องมีการยื่นขอรับใบอนุญาตดำเนินการโรงพยาบาลจากกระทรวงสาธารณสุขภายใน 3 ปี ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 14²²⁷ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รับใบอนุญาตดำเนินการกิจการ โรงพยาบาลจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยสถานพยาบาลเอกชน (โรงพยาบาลเอกชนและสถานพยาบาลเอกชนอื่นๆ) พ.ศ. 2549 (the Private Healthcare Facilities and Services (Private Hospitals and Other Private Healthcare Facilities) Regulations 2006 [P.U. (A) 138/2006] ซึ่งในบรรดาข้อบังคับดังกล่าว มีการกำหนดให้โรงพยาบาลจะต้องมีใบอนุญาตอีกอย่างหนึ่งสำหรับการประกอบกิจการโรงพยาบาล คือ ใบอนุญาตสำหรับติดตั้งและใช้อุปกรณ์ฉายรังสีซึ่งออกให้โดยหน่วยความปลอดภัยทางรังสีของกระทรวงสาธารณสุข (the Radiation Safety Unit of the Ministry of Health)²²⁸

(จ) ปัจจัยอื่นๆ ที่รัฐมนตรีเห็นว่ามีความเกี่ยวข้อง

²²⁷ พระราชบัญญัติสถานพยาบาลและการบริการสาธารณสุขภาคเอกชน พ.ศ. 2541

มาตรา 14 การยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการหรือให้บริการทางการแพทย์ต้องทำภายใน 3 ปี

(1) การยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการหรือให้บริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาลนอกเหนือจากคลินิกเวชกรรมเอกชนหรือคลินิกทันตกรรมเอกชน ต้องดำเนินการภายใน 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างหรือซ่อมแซมสถานพยาบาลนั้น

(2) ในกรณีที่มีได้มีการยื่นขอรับใบอนุญาตดำเนินการหรือให้บริการทางการแพทย์ภายในระยะเวลาตาม (1) การอนุญาตให้ก่อสร้างหรือซ่อมแซมที่ไว้ตามมาตรา 12 (ก) เป็นอันถูกยกเลิก เว้นแต่จะได้อนุญาตให้มีการขยายระยะเวลาเช่นว่านั้นจากอธิบดีกรมอนามัย

²²⁸ Malaysia Productivity Corporation, Reducing Unnecessary Regulatory Burdens on Business: Private Hospitals, March 2014, p. 39-40.

2. สถานพยาบาลประเภทคลินิกเวชกรรมเอกชนและคลินิกทันตกรรมเอกชน

ในการตั้งสถานพยาบาลประเภทคลินิกเวชกรรมเอกชน และคลินิกทันตกรรมเอกชนนั้น มีขั้นตอนแตกต่างจากสถานพยาบาลประเภทโรงพยาบาลเอกชน เนื่องจาก ไม่จำเป็นต้องได้รับใบอนุญาตแบบก่อสร้างจากหน่วยงานท้องถิ่นก่อนที่จะยื่นขออนุญาตให้บริการประกอบกิจการสถานพยาบาลจากกระทรวงสาธารณสุข แต่สามารถที่จะยื่นขออนุญาตดำเนินการดังกล่าวได้ทันที โดยเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้รับใบอนุญาตสามารถก่อสร้างและให้บริการทางการแพทย์ในคลินิกได้

นอกเหนือจากการควบคุมทะเบียนใบอนุญาตในการประกอบกิจการสถานพยาบาลเอกชนแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

(1) คุณภาพของสถานพยาบาล กำหนดให้ทุกสถานพยาบาลมีแผนงานโครงการที่ก่อให้เกิดความมั่นใจว่าการบริการที่จัดแก่ประชาชนมีคุณภาพและเหมาะสม และพร้อมที่จะให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแผนงานโครงการเหล่านี้

(2) การบริหารจัดการ ระบุให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลประเภทโรงพยาบาลเอกชน สถานสงเคราะห์มารดาเอกชน ศูนย์ดูแลผู้ป่วยนอกเอกชน สถานดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้ายเอกชน โรงพยาบาลจิตเวชเอกชนจะต้องตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำสถานพยาบาล

(3) องค์กรบริหารการดูแลสุขภาพ กำหนดว่า ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลเอกชนหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนใบอนุญาตจะต้องไม่เข้าทำสัญญาหรือทำข้อตกลงใดกับองค์กรบริหารด้านสุขภาพซึ่งกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของแพทย์หรือทันตแพทย์ หรือมีผลกระทบต่อบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการแพทย์หรือทันตกรรมประจำสถานพยาบาล²²⁹

ค. กฎหมายเกี่ยวกับโรคติดต่อ

ประเทศมาเลเซียมีมาตรการในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในประเทศ โดยมาตรการดังกล่าวกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2531 (Prevention and Control of Infectious Diseases Act 1988) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญ

²²⁹ อาทร์ ริวไพบูลย์, รายงานโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิรูประบบสุขภาพของประเทศมาเลเซีย เสนอต่อ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ตุลาคม 2543, น.47.

2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันโรคติดต่อที่มีการแพร่ระบาดจากประเทศอื่น และส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

1. มาตรการในการป้องกันโรคติดต่อที่มีการแพร่ระบาดจากต่างประเทศ

ในการจัดการกับโรคติดต่อนั้น มาตรการเชิงป้องกันถือเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะป้องกันมิให้มีการระบาดของโรคต่างๆ ลุกกลามในประเทศ ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ.2531 ก็ได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในเชิงป้องกันโรคระบาดที่มาจากต่างประเทศไว้ดังนี้

1.1 การประกาศพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเกี่ยวกับการประกาศพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไว้ในมาตรา 6 ว่า²³⁰ เมื่อได้รับการแจ้งเตือนตามข้อบังคับทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (the International Health Regulations) ว่ามีพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคนอกประเทศมาเลเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจออกประกาศกำหนดพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคดังกล่าว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรคระบาด อย่างไรก็ตามรัฐมนตรีอาจจะออกประกาศกำหนดพื้นที่ใดๆ นอกมาเลเซียให้เป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคตามความเห็นสมควรโดยที่อาจจะยังไม่ได้รับแจ้งเตือนตามข้อบังคับทางสาธารณสุขระหว่างประเทศก็ได้ นอกจากนี้ รัฐมนตรียังสามารถออกข้อกำหนดเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในระยะเบื้องต้นในมาเลเซียอันมาจากพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคได้

²³⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ.2531

มาตรา 6 การประกาศพื้นที่ที่โรคระบาด

(1) เมื่อได้รับการแจ้งเตือนตามข้อบังคับทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (the International Health Regulations) ว่ามีพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคนอกมาเลเซีย รัฐมนตรีอาจออกประกาศกำหนดพื้นที่ที่มีการระบาดดังกล่าว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประโยชน์ในการบังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(2) โดยไม่คำนึงถึงบทบัญญัติใน (1) รัฐมนตรีอาจออกประกาศกำหนดพื้นที่ใดๆ นอกมาเลเซียให้เป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(3) รัฐมนตรีอาจออกข้อกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในระยะเบื้องต้นในมาเลเซียอันมาจากพื้นที่ที่มีการระบาด

1.2 การตรวจสอบยานพาหนะ บุคคล หรือสิ่งของ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเกี่ยวกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบยานพาหนะเพื่อป้องกันโรคระบาดไว้ในมาตรา 7 ไว้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย²³¹ มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบทางการแพทย์ในยานพาหนะซึ่งเดินทางเข้ามาในมาเลเซีย ตรวจสอบบุคคล สัตว์ สิ่งของที่มาอยู่กับยานพาหนะนั้น และเก็บตัวอย่างของสิ่งเช่นว่านั้นตามที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการกำหนดภาวะทางสุขภาพอนามัยของยานพาหนะ สิ่งของ หรือภาวะสุขภาพของบุคคลหรือสัตว์เช่นว่านั้น

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่อาจสั่งให้นำส่วนของยานพาหนะที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการปะปนของเชื้อโรคไปฆ่าเชื้อ หรือนำแมลงหรือหนูกออกไปจนเป็นที่พอใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้นั้น

หลังจากได้มีการตรวจสอบทางการแพทย์แล้ว หากเจ้าหน้าที่พบหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลใดเป็นผู้ติดเชื้อจากโรคระบาด เจ้าหน้าที่อาจจะสั่งให้บุคคลผู้นั้นย้ายไปยังสถานที่กักตัวเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ เพื่อแยกผู้ป่วยจากแหล่งระบาดหรือเพื่อการสังเกตอาการ หรืออยู่ภายใต้การเฝ้าระวังจนกว่าถึงเวลาที่โรคนั้นไม่ติดต่อไปยังผู้อื่น

1.3 กำหนดห้ามนำเข้าหรือส่งออกซึ่งซากศพหรือสิ่งมีชีวิตหรือสารซึ่งอาจทำให้เกิดโรค

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดหลักการสำคัญในเรื่องนี้ไว้ในมาตรา 9 (1) ว่า ห้ามมิให้ผู้ใด นำเข้าหรือส่งออกไปยังมาเลเซียซึ่ง (ก) ซากศพ เนื้อเยื่อของมนุษย์ หรือชิ้นส่วนของสิ่งเช่นว่านั้น หรือ (ข) สิ่งมีชีวิตหรือสารเคมีใดซึ่งอาจทำให้เกิดโรค หรือส่วนใดของสิ่งเช่นว่านั้น เว้นแต่จะเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดซึ่งออกภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยผู้ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวมีความผิดอาญา ต้องรับโทษตามกฎหมาย

2. มาตรการในการควบคุมโรคในกรณีพบการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

นอกจากมาตรการในเชิงป้องกันแล้ว กฎหมายก็ได้กำหนดมาตรการที่ภาครัฐจะเข้ามาดำเนินการในกรณีพบการแพร่ระบาดของโรค โดยกำหนดมาตรการสำคัญต่างๆ ในการควบคุมโรค ดังนี้

²³¹ หมายถึง เจ้าหน้าที่แพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข หรือ ผู้ตรวจการด้านสาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

2.1 การแจ้งให้ทราบเมื่อพบการระบาดของโรค

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ที่พบการระบาดของโรคติดต่อที่จะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทราบถึงโรคติดต่อเอาไว้ในมาตรา 10 ดังนี้

(1) บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของบ้านซึ่งพบโรคติดต่อและบุคคลทุกคนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลผู้นั้นหรือในบริษัท และบุคคลทุกคนซึ่งมิใช่แพทย์ที่ดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อหรือผู้ที่เสียชีวิตจากโรคติดต่อที่อยู่ในช่วงเฝ้าระวังโรคติดต่อที่ยังคงอยู่ จะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นที่ใกล้ที่สุดหรือหน่วยงานด้านสาธารณสุขของรัฐบาลหรือสถานีดำรงโดยไม่ชักช้าเท่าที่สามารถกระทำได้ หรือแจ้งผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่ใกล้แหล่งระบาดมากที่สุด

(2) แพทย์ทุกคนที่รักษาหรือเฝ้าระวังการปรากฏของโรคระบาดในพื้นที่ใดๆ จะต้องแจ้งเป็นบันทึกตามรูปแบบที่กำหนดในระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ไปยังเจ้าหน้าที่แพทย์ของสาธารณสุขที่ใกล้ที่สุดโดยไม่ชักช้าเท่าที่สามารถกระทำได้

(3) บุคคลผู้เป็นเจ้าของห้องเช่า จะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นที่ใกล้ที่สุดหรือหน่วยงานด้านสาธารณสุขของรัฐบาลหรือสถานีดำรงโดยไม่ชักช้าเท่าที่สามารถกระทำได้ หากบุคคลนั้นรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีบุคคลใดในห้องเช่าเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากโรคติดต่อ

(4) เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ใหญ่บ้านคนใดซึ่งได้รับแจ้งข้อมูลตามมาตรา 11 จะต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวต่อหน่วยงานสาธารณสุขท้องถิ่นที่ใกล้ที่สุดหรือหน่วยงานด้านสาธารณสุขของรัฐบาลโดยไม่ชักช้าเท่าที่สามารถจะกระทำได้

ทั้งนี้ หากบุคคลใดฝ่าฝืนหน้าที่ตามมาตรา 11 บุคคลนั้นมีความผิดอาญาต้องรับโทษตามกฎหมาย

2.2 การประกาศให้เป็นพื้นที่ที่มีโรคระบาด

มาตรา 11 (1) ของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นว่ามีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเกิดขึ้นในพื้นที่ใดของมาเลเซีย หรือพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ที่ถูกคุกคามจากโรคระบาด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาให้พื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ที่มีโรคระบาดได้

2.3 บุคคลที่ป่วยจากโรคติดต่อมีหน้าที่ต้องไม่กระทำการแพร่กระจายโรค

หน้าที่ในการไม่กระทำการอันเป็นการแพร่กระจายโรคนี้อธิบายไว้ในมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2531 ซึ่งกำหนดไว้ว่า

(1) ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าตนเป็นผู้ป่วยโรคติดต่อกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นเสี่ยงต่อการติดเชื้อในสาธารณสถานหรือสถานที่อื่นซึ่งบุคคลทั่วไปนอกจากบุคคลในครอบครัวของผู้นั้นสามารถใช้สถานที่ได้

(2) ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าตนเป็นผู้ป่วยโรคติดต่อซึ่งระบุไว้ในส่วนที่ 2 ของตารางที่ 1 ท้ายพระราชบัญญัตินี้กระทำการใดซึ่งบุคคลดังกล่าวรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะนำไปสู่การแพร่กระจายของโรคติดต่อนั้น

ทั้งนี้ หากบุคคลใดฝ่าฝืนหน้าที่ตามมาตรา นี้ บุคคลนั้นมีความผิดอาญาต้องรับโทษตามกฎหมาย

2.4 การกักตัวผู้ป่วยโรคติดต่อหรือต้องสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ

มาตรา 14 ของพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2531 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอาจนำตัวบุคคลใดซึ่งเป็นผู้ติดเชื้อจากโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะติดเชื้อย้ายไปยังสถานที่กักตัวเพื่อการรักษาและอาจกักตัวบุคคลดังกล่าวไว้จนกว่าเวลาที่โรคไม่ติดต่อไปยังผู้อื่น

2.5 การเฝ้าระวังผู้สัมผัสผู้ติดเชื้อ

มาตรา 15 (1) ของพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2531 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอาจสั่งให้บุคคลซึ่งสัมผัสกับผู้ติดเชื้อให้อยู่ภายใต้การสังเกตอาการของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เช่นว่านั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่เห็นสมควร หรืออยู่ภายใต้การเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่จนกว่าจนกว่าเวลาที่โรคไม่ติดต่อไปยังผู้อื่น

2.6 การจัดการศพของผู้ตาย

มาตรา 17 ของพระราชบัญญัติป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2531 ได้กำหนดข้อห้ามในการจัดการกับศพของผู้ตายที่เสียชีวิตจากโรคติดต่อไว้ว่า เมื่อบุคคลใดถึงแก่ความตายจากโรคติดต่อหรือต้องสงสัยว่าตายจากโรคติดต่อ และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้กำหนดแนวทางการฝังหรือเผาศพของผู้ตายไว้ ห้ามมิให้มีการฝังหรือเผาศพเช่นว่านั้น เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามแนวทางที่เจ้าหน้าที่กำหนด โดยหากบุคคลใดฝ่าฝืน บุคคลนั้นมีความผิดอาญา ต้องรับโทษตามกฎหมาย

3.3.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริโภค

(1) กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ

ก. กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตามกฎหมายชะรีอะฮ์ของมาเลเซีย อิสลามศาสนิกชาวมาเลเซียถูกห้ามมิให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น การขายสุราให้แก่ชาวมุสลิมจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายดังที่มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอาญาชะรีอะฮ์ พ.ศ. 2540 (SYARIAH CRIMINAL OFFENCES (FEDERAL TERRITORIES) ACT 1997) ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งบริโภคสิ่งมีนเมาในร้านค้าหรือสาธารณสถานใด ผลิต ขาย เสนอเพื่อขาย รักษาหรือซื้อสิ่งมีนเมา มีความผิดอาญา²³²

อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ส่วนบุคคลอื่นที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามนั้น มีการกำหนดอายุขั้นต่ำของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ที่ 18 ปี²³³ ส่วนการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งการค้าปลีกและการค้าส่ง ผู้ซึ่งไม่นับถือศาสนาอิสลามสามารถจำหน่ายได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา (Licensing Boards) ของพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2519 (Excise Act 1976) ในหมวด 7 ว่าด้วยการออกใบอนุญาตสำหรับประเภทของใบอนุญาตให้ขายสุราตามกฎหมายฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

1. ใบอนุญาตเพื่อจำหน่ายสุราในที่สาธารณสถาน เป็นใบอนุญาตในการขายปลีกสุรา (ไม่รวมน้ำตาลเมา) เพื่อการบริโภคในสถานที่ที่บุคคลผู้นั้นจำหน่าย
2. ใบอนุญาตเพื่อจำหน่ายในสถานที่จำหน่ายเบียร์ เป็นใบอนุญาตในการขายปลีกเบียร์เพื่อการบริโภคในสถานที่ที่บุคคลผู้นั้นจำหน่าย ทั้งนี้ บุคคลผู้ได้รับใบอนุญาตเพื่อจำหน่ายสุราในที่สาธารณสถานจะได้รับยกเว้นไม่ต้องมีใบอนุญาตเพื่อจำหน่ายในสถานที่จำหน่ายเบียร์

²³² พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอาญาชะรีอะฮ์ พ.ศ. 2540

มาตรา 19 สิ่งมีนเมา

(1) บุคคลใดบริโภคสิ่งมีนเมาในร้านค้าหรือสาธารณสถานใดๆ บุคคลนั้นมีความผิดระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) บุคคลใดทำ ขาย เสนอเพื่อขาย รักษาหรือซื้อสิ่งมีนเมา บุคคลนั้นมีความผิดระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

²³³ David H Jernigan, Saroja K Indran, Alcohol and Public Health in 8 Developing countries, (World Health organization, 1999), p.70.

3. ใบอนุญาตเพื่อจำหน่ายในร้านค้าปลีก เป็นใบอนุญาตในการขายปลีกสุรา (ไม่รวมน้ำตาลเมา) เพื่อการบริโภคทั้งในสถานที่ของผู้ขายหรือในสถานที่อื่น ๆ

4. ใบอนุญาตเป็นตัวแทนค้าส่ง เป็นใบอนุญาตสำหรับการค้าส่งสุรา (ไม่รวมน้ำตาลเมา)

ข. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบ

มาเลเซียเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยกรอบความร่วมมือขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (The World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC)) ในปี พ.ศ. 2548 แต่การบริโภคยาสูบของมาเลเซียนั้นมีการควบคุมตั้งแต่ พ.ศ. 2526 ภายใต้พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2526 (Food Act 1983)

ในปีพ.ศ.2547 ได้มีการออกระเบียบข้อบังคับการควบคุมสินค้ายาสูบและควบคุมสภาพแวดล้อมที่ปลอดบุหรี่หรือการโฆษณายาสูบ การส่งเสริมผู้สนับสนุน บรรจุกัญธยาสูบและการติดฉลาก กฎหมายดังกล่าวได้รับการแก้ไขหลายครั้งจนถึงปีพ.ศ. 2556 นอกจากนี้ ยังมีการออกประกาศที่เกี่ยวข้องอีก 2 ฉบับ คือ ประกาศห้ามสูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบบุหรี่ในปีพ.ศ. 2554 และประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาคารและสถานที่ที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งประกาศโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

การสูบบุหรี่ในบริการขนส่งมวลชนเป็นสิ่งต้องห้าม เว้นแต่ ในพื้นที่ที่มีการปรับอากาศของเรือหรือรถไฟซึ่งมีการบริการอาหาร นอกจากนี้ยังมีการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะและที่ทำงานตามประกาศ ซึ่งได้แก่ ในสถานที่ทำงานที่มีระบบปรับอากาศแบบรวมศูนย์ สถานพยาบาล สถานศึกษา สถานที่ราชการ สถานที่ทางวัฒนธรรม และสนามกีฬาในร่ม สำหรับในส่วนของธนาคาร สถาบันการเงิน บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ บริษัทพลังงานแห่งชาติ และไปรษณีย์ จะห้ามสูบบุหรี่เฉพาะชั้นที่มีเคาน์เตอร์ให้บริการ อย่างไรก็ตาม ในฝั่ง ดิสโก้เธค ไนท์คลับ คาสิโนนั้น สามารถสูบบุหรี่ได้ในบริเวณที่กำหนดไว้ภายในพื้นที่รับประทานอาหารซึ่งมีการปรับอากาศ อีกทั้งสามารถสูบบุหรี่ได้ในสถานีส่งสารณะซึ่งมีได้ระบบปรับอากาศ

นอกจากนี้ การโฆษณาและส่งเสริมการขายยาสูบทุกรูปแบบเป็นสิ่งต้องห้าม แต่เนื่องจากในกฎหมายไม่มีการให้นิยามของ “การส่งเสริมการขายยาสูบ” เอาไว้ ทำให้ไม่ครอบคลุมการส่งเสริมการขายยาสูบบางรูปแบบ เช่น การส่งเสริมการขายทางโทรทัศน์หรือวิทยุระหว่างประเทศ (international TV or radio) หรือ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต (internet communications)²³⁴

²³⁴ The International Legal Consortium, Tobacco Control Policy Fact Sheet <<http://www.tobaccocontrolaws.org/legislation/factsheet/aps/malaysia>>, (accessed December 7,2016)

เป็นต้น ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้ห้ามการสนับสนุนทางการเงินหรือการสนับสนุนอื่น หากผู้สนับสนุนไม่ได้ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยิ่งไปกว่านั้น สำหรับบรรจุกฎหมายและการติดฉลาก มีการกำหนดให้มีคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพให้มีรูปภาพและข้อความประกอบปรากฏบนแต่ละบรรจุกฎหมายยาสูบและบุหรี สำหรับซองบุหรีแต่ละซองจะต้องมีพื้นที่ข้อความและรูปภาพคำเตือนร้อยละ 50 ของด้านหน้าซอง และร้อยละ 60 ของด้านหลังซองคำเตือนจะต้องเป็นภาษามลายูที่ของด้านหน้าและภาษาอังกฤษที่ของด้านหลัง และจะต้องแสดงส่วนประกอบและสารปลดปล่อยจากบุหรี ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้มีคำอธิบายและข้อมูลอื่นที่อ้างว่ายาสสูบหรือบุหรีชื่อการค้าหนึ่งเป็นอันตรายน้อยกว่าชื่อการค้าอื่น²³⁵

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา และผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์

ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาหาร

ในประเทศมาเลเซียมีกฎหมายหลักที่สำคัญเกี่ยวกับอาหาร คือ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2526 (the Food Act 1983) โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการคุ้มครองประชาชนจากอันตรายทางสุขภาพซึ่งเกิดจากการเตรียมอาหาร การจำหน่าย และใช้อาหาร²³⁶ โดยได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ของรัฐในการคุ้มครองประชาชนจากอันตรายทางสุขภาพซึ่งเกิดจากการเตรียมอาหาร การจำหน่าย และการใช้อาหารตามกฎหมายฉบับนี้ แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงมาตรการดังกล่าว จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามของคำว่า “อาหาร” ซึ่งเป็นสิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะควบคุมเสียก่อน เพื่อให้สามารถเข้าใจขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ดียิ่งขึ้น

1. นิยามของ “อาหาร”

มาตรา 2 ของพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2526 ได้กำหนดนิยามของ “อาหาร” ให้หมายความรวมถึงทุกสิ่งที่ถูกผลิต, จำหน่าย หรือเป็นเครื่องแสดงสำหรับใช้เพื่อเป็นอาหารหรือเครื่องดื่มสำหรับให้มนุษย์บริโภค หรือที่นำเข้ามาใช้หรือใช้ในส่วนประกอบการจัดเตรียม, การถนอมอาหารหรือเครื่องดื่มใด และรวมถึงขนมหวาน ลูกกวาด ของขบเคี้ยว สารต่าง ๆ และส่วนผสมของอาหาร เครื่องดื่ม ขนมหวาน ลูกกวาด หรือของขบเคี้ยวต่าง ๆ

²³⁵ The International Legal Consortium, <www.tobaccocontrol.org/legislation/country/malaysia/laws> (accessed November 7, 2016).

²³⁶ Rahmah ISMAIL, Food and Consumer Protection : A Study on Food Legislation of Selected countries, Asian Law institute, National University of Singapore, 2011, p.2.

2. มาตรการของรัฐเพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร

2.1 อำนาจในการสุ่มตัวอย่าง

มาตรา 5 (2) ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย²³⁷ อาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เลือกและเก็บหรือนำตัวอย่างอาหารมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจวิเคราะห์โดยไม่มีค่าใช้จ่ายจากผู้ผลิตรายใดที่ผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย หรือจากผู้นำเข้าอาหารรายใด หรือจากตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคลดังกล่าวนั้น ทั้งนี้ หากมีผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ อาจมีโทษทางอาญาได้

2.2 อำนาจในการเรียกดูข้อมูล

มาตรา 8 (1) ของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่รับมอบหมายมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลใดครอบครองอาหารใดหรือสารอื่นหรือเครื่องใช้ใดโดยมีวัตถุประสงค์ หรือเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียม การถนอมอาหาร การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง การกระจาย หรือจำหน่ายอาหารที่ละเมิดบทบัญญัติใดแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือระเบียบข้อบังคับใดที่กระทำขึ้น ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่อาจเรียกบุคคลดังกล่าวให้แสดงหนังสือ เอกสาร หรือบันทึก หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าการจัดเตรียม การรับ การครอบครอง การซื้อขายหรือการจัดส่ง อาหารดังกล่าวหรือสารอื่นหรือเครื่องใช้ใดเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบได้

2.3 อำนาจในการขอตรวจละเอียดส่วนผสมของอาหาร

มาตรา 9 (1) ของพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติกำหนดให้อธิบดีกรมอนามัย (Director General) ซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจ รายใด ซึ่งรวมไปถึงผู้ผลิต นำเข้า หรือใช้สารใดที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ แสดงรายละเอียดของส่วนผสมอาหารและการใช้สารใด ดังกล่าวเพื่อจำหน่ายหรือขายในธุรกิจหรือใช้ในการเตรียมอาหารได้

²³⁷ หมายถึง เจ้าหน้าที่แพทย์ด้านสาธารณสุขหรือผู้ตรวจสอบด้านสาธารณสุขใดของกระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ หรือบุคลากรใดที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการ

2.4 อำนาจในการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการจัดสถานประกอบการหรือเครื่องใช้ให้ถูกสุขอนามัย

มาตรา 10 กำหนดว่า ในกรณีที่รองอธิบดีกรมอนามัย (Director)²³⁸ หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจจากรองอธิบดีกรมอนามัย ไม่ว่าจะได้ทราบข้อมูลจากการตรวจสอบด้วยตนเอง หรือจากรายงานของเจ้าหน้าที่ว่า สถานประกอบการอาหารใดหรือเครื่องใช้ใดที่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมการถนอมอาหาร การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง การกระจายหรือจำหน่ายอาหารนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยตามที่ระบุไว้ในระเบียบข้อบังคับที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจหน้าที่ออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรสั่งให้ผู้ประกอบการ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานประกอบการดังกล่าว กระทำการเพื่อให้สถานประกอบการหรือเครื่องใช้นั้นมีสภาพที่ถูกสุขลักษณะภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งได้

2.5 อำนาจในการสั่งปิดสถานประกอบการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

นอกเหนือจากมาตรการในการสั่งตรวจสอบหรือขอข้อมูลต่างๆ จากผู้ประกอบการเพื่อตรวจสอบคุณภาพของอาหาร ตลอดจนเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ประกอบอาหารแล้ว หากยังปรากฏว่าสภาพของสถานประกอบการอาหารไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขลักษณะและมีแนวโน้มจะเกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค รองอธิบดีกรมอนามัยหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจจากรองอธิบดีกรมอนามัยอาจมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ปิดสถานประกอบการใดเป็นระยะเวลาไม่เกินสิบสี่วัน เพื่อมิให้สถานประกอบการใดทำการจัดเตรียมหรือจำหน่ายอาหารได้²³⁹

²³⁸ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจรองอธิบดีกรมอนามัย (Director) ในการกระทำการบางอย่างไว้เป็นการเฉพาะ และไม่ได้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมอนามัย (Director General) เช่น อำนาจในการออกคำสั่งตามมาตรา 11 หรือ อำนาจในการสั่งปิดสถานประกอบการตามมาตรา 11

²³⁹ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2526

มาตรา 11 การปิดสถานประกอบการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

รองอธิบดีกรมอนามัยหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจจากรองอธิบดีกรมอนามัย อาจมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ปิดสถานประกอบการใด ๆ เป็นระยะเวลาไม่เกินสิบสี่วัน เพื่อมิให้สถานประกอบการใด ๆ ทำการจัดเตรียมหรือจำหน่ายอาหารที่ รองอธิบดีกรมอนามัยหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจเห็นวสภาพของสถานประกอบการไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขลักษณะและมีแนวโน้มจะเกิดอันตรายต่อสุขภาพ และผู้ประกอบการ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจะมีความผิด โดยระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

2.6 การกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการจัดเตรียมหรือจำหน่ายอาหาร

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2526 กำหนดความผิดต่างๆ เกี่ยวกับอาหาร และกำหนดโทษทางอาญาไว้แก่ผู้ฝ่าฝืน เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของอาหารไว้หลายกรณี เช่น

- ห้ามจัดเตรียมหรือจำหน่ายอาหารที่มีสารใดซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ (มาตรา 13)
- ห้ามจัดเตรียมหรือจำหน่ายอาหารที่ไม่เหมาะสมสำหรับมนุษย์บริโภค เช่น มีส่วนประกอบจากพืชหรือสัตว์ซึ่งเป็นโรคหรือเจ็บป่วย (มาตรา 13 A)
- ห้ามจัดเตรียมหรือจำหน่ายอาหารที่ปลอมปน เช่น อาหารที่ลดทอนคุณค่าทางอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการเมื่อเทียบกับอาหารชนิดเดียวกันตามปกติ (มาตรา 13 B)
- การติดฉลากอันเป็นเท็จ (มาตรา 15-16)
- การโฆษณาส่งเสริมการขายที่หลอกลวงผู้บริโภค (มาตรา 17)

3. การควบคุมมาตรฐานของอาหารซึ่งมีการนำเข้าจากต่างประเทศ

มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2526 ได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ว่า ห้ามมิให้มีการนำเข้าสินค้าอาหาร เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งในมาตราดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการนำเข้าอาหารไว้ ดังนี้

3.1 การนำเข้าอาหารแปรรูปสำเร็จ จะต้องมีการติดฉลากใหม่ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการแสดงฉลาก

3.2 การนำเข้าวัตถุดิบหรืออาหารกึ่งสำเร็จรูป จะต้องผ่านกระบวนการแปรรูป หรือปรับเปลี่ยนสภาพของอาหารใหม่ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับนี้

ในกรณีที่มีการนำเข้าอาหารเข้ามาในประเทศมาเลเซียเพื่อวัตถุประสงค์ในการติดฉลากใหม่ แปรรูปใหม่หรือปรับสภาพใหม่ แต่ยังมีได้ทำการติดฉลาก แปรรูปหรือปรับเปลี่ยนสภาพอาหารดังกล่าวภายในสามเดือนหลังจากนำเข้า ผู้นำเข้าจะต้องส่งออกอาหารดังกล่าวนั้นออกไปนอกราชอาณาจักรภายในสองเดือนหรือตามระยะเวลาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด และหากยังไม่ได้ดำเนินการส่งออกภายในระยะเวลาดังกล่าว อาหารดังกล่าวอาจถูกยึดและจำหน่ายอาหารนั้นออกไปนอกราชอาณาจักรตามคำสั่งของรัฐมนตรีได้ แต่ทั้งนี้รองอธิบดีกรมอนามัยอาจกำหนดให้ผู้นำเข้าทำการติดฉลากใหม่ แปรรูปใหม่ หรือปรับสภาพอาหารในพื้นที่ที่กำหนดภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้นำเข้าได้ทำการติดฉลากใหม่ แปรรูปใหม่ หรือปรับสภาพอาหารตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้

อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดยกเว้นอาหารหรือหมวดหมู่ของอาหารใดให้ไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของมาตรานี้ได้

นอกจากกฎหมายฉบับดังกล่าวแล้ว ยังมีกฎหมายลำดับรองอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ระเบียบว่าด้วยอาหาร พ.ศ.2528 (The Food Regulations 1985) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการในการเก็บตัวอย่าง การติดฉลาก สารปรุงแต่งและอาหารเสริม สิ่งแปลกปลอม บรรจุภัณฑ์อาหาร มาตรฐานอาหาร และข้อบังคับในการระบุรายละเอียดในฉลากบรรจุภัณฑ์ หรือ ระเบียบว่าด้วยสุขลักษณะของอาหาร พ.ศ.2552 (Food Hygiene Regulation 2009) ซึ่งควบคุมมาตรการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านอาหารและสถานประกอบการด้านอาหาร เป็นต้น

ข. กฎหมายเกี่ยวกับยา

อุตสาหกรรมยาของมาเลเซียอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุข โดยในประเทศมาเลเซียมีการออกกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อควบคุมและดูแลอุตสาหกรรมยาของมาเลเซียเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้ใช้งาน แต่กฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับยารักษาโรคมียังมี²⁴⁰

ข.1) พระราชบัญญัติการจำหน่ายยา พ.ศ. 2495 (Sales of Drug Act 1952) บัญญัติขึ้นเพื่อกำกับดูแลการจำหน่ายยาในมาเลเซีย โดยบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาที่จัดจำหน่ายในท้องตลาด ดังนี้

1. อำนาจในการเรียกดู เลือกลง หรือเก็บตัวอย่างยา

มาตรา 5 ของกฎหมายฉบับนี้กำหนดว่า เจ้าหน้าที่²⁴¹ หรือผู้ตรวจสอบ²⁴² อาจจะทำ การสุ่มตัวอย่างและเก็บตัวอย่างยาของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายโดยชำระเงินหรือเสนอที่จะชำระค่ายา

²⁴⁰ AZMI & ASSOCIATES , A GENERAL INTRODUCTION ON PHARMACEUTICAL LAWS IN MALAYSIA, <http://www.azmilaw.com/images/stories/PDF/Articles/A_General_Introduction_to_Pharmaceutical_Laws_in_Malaysia.pdf>, pp.1-2.

²⁴¹ มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติการจำหน่ายยา พ.ศ. 2495 บัญญัติว่า

“เจ้าหน้าที่” (officer) หมายถึง เจ้าหน้าที่แพทยด้านสาธารณสุขของกรมการแพทย์ในระดับรัฐบาลหรือของรัฐใดๆ หรือของหน่วยสาธารณสุขของเทศบาล และรวมไปถึงอธิบดีกรมเคมีเภสัช นักเคมีอาวุโส และนักเคมีของกรมเคมีเภสัช และบุคคลใดที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้

²⁴² มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติการจำหน่ายยา พ.ศ. 2495 บัญญัติว่า

ตามมูลค่าตลาดในปัจจุบันให้แก่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการตรวจวิเคราะห์คุณภาพยา ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่หรือผู้ตรวจสอบอาจเรียกให้บุคคลดังกล่าวหรือตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคลดังกล่าวให้แสดงหรืออนุญาตให้มีการตรวจสอบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งยาเหล่านั้นถูกเก็บอยู่และส่งตัวอย่างของบรรจุภัณฑ์นั้นให้ตามที่เจ้าหน้าที่ร้องขอ

2. อำนาจในการเรียกดูข้อมูล

มาตรา 9 (1) กำหนดว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 3 มีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดครอบครองยาหรือสารใดๆ เพื่อประโยชน์ในการจำหน่ายหรือผลิตหรือเตรียมจำหน่ายซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่อาจสั่งให้บุคคลเช่นว่านั้นส่งหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวกับยาหรือสารใดๆที่ได้รับ ครอบครอง ซื่อ ขยาย หรือส่ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ

3. การกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการขายยา

มาตรา 10 (1) ได้กำหนดว่าบุคคลใดจำหน่ายยาดังต่อไปนี้ ต้องได้รับโทษทางอาญา

(ก) ยาใด ๆ ที่มีการปลอมปน โดยผู้ซื้อไม่ได้รับแจ้งจากผู้ขายเกี่ยวกับการปลอมปนนั้นในเวลาที่ยา

(ข) ยาใด ๆ ในบรรจุภัณฑ์ซึ่งมีคำ ยีห้อ ฉลาก หรือ สัญลักษณ์บ่งชี้ถึง สภาวะคุณภาพ ความเข้มข้น องค์ประกอบ ความบริสุทธิ์ น้ำหนัก ถิ่นกำเนิด อายุ สัดส่วนของสิ่งที่บรรจุในหีบห่อ หรือส่วนผสมใดๆ ของยาที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด

(ค) ยาใด ๆ ซึ่งมีส่วนประกอบของสารต้องห้าม

(ง) ยาใด ๆ ซึ่งมีส่วนประกอบของสารใดในสัดส่วนที่มากกว่าที่กฎหมายอนุญาต

(จ) ยาใช้ภายในซึ่งมีส่วนผสมของเมทิลแอลกอฮอล์ ไอโซโพรพิลแอลกอฮอล์หรือแอลกอฮอล์สำหรับจุดไฟ หรือ

(ฉ) ทำให้ผู้ซื้อได้รับความเสียหายจากยาที่ซื้อไป เนื่องจาก เป็นยาหรือสารใดที่ไม่มีลักษณะตามที่ผู้ซื้อต้องการ หรือเป็นยาที่ไม่มีคุณภาพตามที่ผู้ซื้อต้องการ

4. การยึดยาเมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษ

มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ศาลอาจสั่งให้ยึดยาซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและยาอื่นซึ่งคล้ายคลึงกันที่ถูกตรวจพบในสถานที่ของจำเลยหรืออยู่ในความครอบครองของจำเลยในขณะที่

“ผู้ตรวจสอบ” (inspector) หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้

กระทำความผิด รวมถึงบรรจุภัณฑ์ซึ่งบรรจุยานั้น และอาจสั่งทำลายสิ่งดังกล่าวตามที่นายกรัฐมนตรี
แกลงโดยตรงต่อศาลก็ได้

ข.2) พระราชบัญญัติการแพทย์ (การโฆษณาและการจำหน่าย) พ.ศ. 2499
(Medicines (Advertisement and Sales) Act 1956) มีวัตถุประสงค์เป็นการควบคุมโฆษณาในทาง
การแพทย์ และควบคุมการจำหน่ายสารประเภทต่างๆที่มีลักษณะเป็นยา

1. ความหมายของ “โฆษณา”

ก่อนที่จะพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมการโฆษณาทางการแพทย์
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาความหมายของการ “โฆษณา” เสียก่อน ซึ่งในมาตรา 2 ของ
พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัตินิยามของ “โฆษณา” เอาไว้ว่า “โฆษณา” ให้หมายความรวมถึง
ประกาศ หนังสือเวียน รายงาน คำวิจารณ์ แผ่นพับ ฉลาก ฟิล์มท้อ หรือ เอกสารอื่น และประกาศใดๆ
ที่ทำด้วยวาจาหรือด้วยวิธีการใดในการผลิตหรือถ่ายทอดแสงหรือเสียง

2. การควบคุมการโฆษณา

มาตรา 4 B²⁴³ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดห้ามมิให้มีการโฆษณายา เว้นแต่
จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการโฆษณาทางการแพทย์ (Medicine Advertisement Board)
โดยในการขออนุญาตโฆษณา ยา ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาโดยตรงหรือโฆษณาแฝงที่กล่าวถึงใน
บทความต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนให้มีการใช้ยา²⁴⁴ ก็จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับซึ่งออกตามมาตรา 7²⁴⁵

²⁴³ พระราชบัญญัติการแพทย์ (การโฆษณาและการจำหน่าย) พ.ศ. 2499

มาตรา 4B การโฆษณาต้องได้รับอนุญาต

(1) ห้ามมิให้บุคคลใดเอาส่วนหนึ่งส่วนใดของโฆษณาที่มีการเผยแพร่โดยอ้างในถึงในบทความใดหรือการ
พรรณนาของสิ่งใดในรูปแบบซึ่งอาจนำไปสู่การใช้สิ่งนั้นเพื่อพรรณนาถึงยา อุปกรณ์เสริม หรือ การรักษาเพื่อ
ประโยชน์ในการบำบัดหรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยของมนุษย์ นอกเหนือจากโรคหรือความเจ็บป่วยตามที่ระบุ
ไว้ในมาตรา 3 (1) เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการโฆษณา

(2) โฆษณาใดที่จะได้รับการเผยแพร่ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการโฆษณานั้น ต้องเป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7

²⁴⁴ ไพศาล ลัมสิต, ฉันทนา หมอกเจริญพงศ์, รายงานฉบับสมบูรณ์ ศึกษากฎหมายและมาตรการควบคุม
การส่งเสริมการขายยาที่เสนอต่อแพทย์ : กรณีศึกษาประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา และประเทศมาเลเซีย
เสนอต่อแผนงานสร้างกลไกเฝ้าระวังและพัฒนาาระบบยา (กพย.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2553, น.71-72.

²⁴⁵ พระราชบัญญัติยา (การโฆษณาและการจำหน่าย) พ.ศ. 2499

นอกจากนี้แล้วในมาตรา 7 ของกฎหมายฉบับนี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการส่งโฆษณาเพื่อขออนุญาตตามมาตรา 4A และ 4B รวมถึงขั้นตอนการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการโฆษณาทางการแพทย์เพื่อเสนอรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

นอกเหนือจากการกำหนดหลักการทั่วไปว่าในการโฆษณาจะต้องรับอนุญาตแล้วกฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดข้อห้ามในการโฆษณาบางอย่างเอาไว้ด้วย ดังนี้

- ห้ามเอกชนโฆษณาที่ป้องกันหรือรักษาโรคบางชนิดตามที่กำหนดไว้ในตารางแนบท้ายพระราชบัญญัติ²⁴⁶ ยาคุมกำเนิด และ ยาที่ปรับสภาพการทำงานของไตหรือหัวใจปรับสภาวะทางเพศหรือสมรรถภาพทางเพศของมนุษย์ (มาตรา 3)

- ห้ามโฆษณาเกี่ยวกับการทำแท้ง (มาตรา 4)

- ห้ามโฆษณาเกี่ยวกับทักษะหรือบริการซึ่งเกี่ยวกับการบำบัด การป้องกันหรือการวินิจฉัยอาการป่วย โรค การบาดเจ็บ ความทุพพลภาพ หรือ ภาวะต่างๆที่กระทบต่อร่างกายมนุษย์ เว้นแต่จะเป็นโฆษณาซึ่งเผยแพร่โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข ในกรณีที่มีการโฆษณาโดยองค์กรวิชาชีพแพทย์ หรือองค์กรวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางแพทย์ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นหรือได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย หรือได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการโฆษณา (Medicine Advertisements Board) ในกรณีที่มีการโฆษณาโดยโรงพยาบาลเอกชน คลินิกเอกชน คลินิกทาง รังสีวิทยาเอกชน หรือห้องปฏิบัติการทางแพทย์ของเอกชน (มาตรา 4 A)

ในกรณีผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 3 มาตรา 4 มาตรา 4A และมาตรา 4B ผู้นั้นมีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย

มาตรา 7 ข้อบังคับ

รัฐมนตรีอาจออกข้อบังคับให้มีผลเป็นการทั่วไปเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ในเรื่องต่อไปนี้

(ก) เพื่อประโยชน์ตามมาตรา 4 A และมาตรา 4 B ในการตั้งคณะกรรมการโฆษณา

(ข) กำหนดวิธีการในการเสนอโฆษณาเพื่ออนุญาตตามมาตรา 4 A และมาตรา 4 B และกำหนดค่าธรรมเนียมในการสมัครและขออนุญาตโฆษณาเช่นว่านั้น

(ค) กำหนดกระบวนการที่จะถูกติดตามผลการอนุญาตโดยคณะกรรมการโฆษณา และ

(ง) กำหนดขั้นตอนในการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการโฆษณาต่อรัฐมนตรี

²⁴⁶ เช่น โรคไต โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น

ค. กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์

มาเลเซียมีการสร้างระบบในการกำกับดูแลในเรื่องเครื่องมือแพทย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความปลอดภัยและสมรรถนะของอุปกรณ์ทางการแพทย์ กำหนดและควบคุมเครื่องมือแพทย์ที่มีการจำหน่ายในตลาด และอำนวยความสะดวกในทางการค้าและอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์จากรดับภายในประเทศไปสู่ระดับโลก²⁴⁷ โดยการกำกับดูแลเครื่องมือแพทย์ดังกล่าวอยู่ภายใต้กฎหมาย 2 ฉบับ ดังนี้

ค.1) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2555 (Medical Device Act 2012)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มุ่งควบคุมผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็น “เครื่องมือแพทย์”²⁴⁸ ตามคำนิยามว่าจะต้องผ่านการขึ้นทะเบียนก่อนออกจำหน่ายในตลาด และการ

²⁴⁷ Medical Device Authority , Medical Device Regulatory system in Malaysia <<http://www.mida.gov.my/env3/uploads/events/B2B2013/3-MDA.pdf>>, p.2.

²⁴⁸ พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2555

มาตรา 2 “เครื่องมือแพทย์” หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักร อุปกรณ์เสริม สิ่งปลูกฝัง น้ำยาสำหรับทดสอบภายนอกร่างกาย เครื่องปรับระดับเสียง ส่วนชุดคำสั่ง วัสดุ หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันหรือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องที่

ก) ผู้ผลิตมีเจตนาเพื่อที่จะให้มีการใช้สิ่งดังกล่าวโดยลำพังหรือใช้ร่วมกันหลายสิ่งกับมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างโดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

- (1) วินิจฉัย ป้องกัน ควบคุม บำบัดหรือบรรเทาโรค
- (2) วินิจฉัย ควบคุม บำบัด บรรเทาหรือชดเชยอาการบาดเจ็บ
- (3) การตรวจสอบโรค การแทนที่ การเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนทางกายวิภาคศาสตร์หรือ

กระบวนการทางสรีรวิทยา

- (4) การพยุงหรือรักษาชีวิต
- (5) ควบคุมการตั้งครรภ์
- (6) การฆ่าเชื้อเครื่องมือแพทย์
- (7) ให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจหรือวินิจฉัยทางการแพทย์ โดยการตรวจตัวอย่างที่ได้จากร่างกายมนุษย์

ซึ่งไม่อาจกระทำการให้สำเร็จตามต้องการในขั้นต้นหรือหรือกระทำบนร่างกายมนุษย์ด้วยวิธีทางเภสัชวิทยา ภูมิคุ้มกันวิทยา หรือ วิธีการเกี่ยวกับการสืบตาด แต่อาจช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องการด้วยวิธีการเช่นว่านั้น และ

ข) อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักร อุปกรณ์เสริม สิ่งปลูกฝัง น้ำยาสำหรับทดสอบภายนอกร่างกาย เครื่องปรับระดับเสียง ส่วนชุดคำสั่ง วัสดุ หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันหรือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องที่ใช้กับร่างกาย

ประกอบการ ทั้งหมดที่เกี่ยวกับการผลิต การนำเข้า การตั้งตัวแทนการผลิตชาวต่างประเทศ และการจัดจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ในมาเลเซียต้องได้รับอนุญาตก่อน

ระบบการกำกับดูแลเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์

องค์การเครื่องมือแพทย์ (Medical Device Authority) เป็นผู้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการผลิตและจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ตลอดทั้ง 3 ช่วงของวงจรธุรกิจ²⁴⁹ ดังนี้

1. การควบคุมก่อนเข้าสู่ตลาด

ก่อนที่จะนำสินค้าที่เป็นเครื่องมือแพทย์เข้าสู่ตลาด กฎหมายกำหนดให้เครื่องมือแพทย์ที่ทำการผลิตนั้นจะต้องมีมาตรฐานตามหลักการสำคัญด้านความปลอดภัยและสมรรถนะของเครื่องมือแพทย์ (Essential Principles of Safety and Performance for Medical Devices) และเป็นไปตามพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2555 และกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์การเครื่องมือแพทย์จะทำการตรวจสอบหลักฐานที่แสดงถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวในเวลาที่มีการขอจดทะเบียนเครื่องมือแพทย์และในการอนุญาตในการผลิตหรือจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ และมีเฉพาะเครื่องมือแพทย์ซึ่งได้รับการจดทะเบียนแล้วเท่านั้นที่จะได้รับอนุญาตให้จำหน่ายในตลาด²⁵⁰

2. การควบคุมขณะจำหน่ายในตลาด

ในการจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ในตลาด ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายจะต้องดำเนินการ ดังนี้

2.1 การจดทะเบียนเครื่องมือแพทย์

มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้²⁵¹ กำหนดให้ผู้ที่จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกเครื่องมือแพทย์ ต้องยื่นขอจดทะเบียนต่อองค์การเครื่องมือแพทย์ก่อน จึงจะดำเนินการได้ ซึ่งหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย

มนุษย์ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยเห็นว่าสิ่งดังกล่าวต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชน สาธารณสุข หรือความเสี่ยงภัยของประชาชนจึงสมควรประกาศให้เป็นเครื่องมือแพทย์ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

²⁴⁹ Medical Device Authority, *supra* note 168, p.6.

²⁵⁰ *Ibid*, p.13.

²⁵¹ พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2555

มาตรา 5 การเรียกร้องให้จดทะเบียนเครื่องมือแพทย์

2.2 สิ่งที่ต้องดำเนินการสำหรับการขออนุญาตประกอบการ

มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้²⁵² กำหนดให้ผู้ที่จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกเครื่องมือแพทย์ ต้องได้รับอนุญาตเป็นผู้จำหน่าย หรือผู้นำเข้า หรือเป็นตัวแทนจำหน่ายตามกฎหมายฉบับนี้ก่อน จึงจะดำเนินการได้ ซึ่งหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ผู้ฝ่าฝืนมีความผิด และต้อง รับโทษตามกฎหมาย โดยในการขออนุญาตนี้ บุคคลดังกล่าวจะต้องยื่นขออนุญาตต่อ องค์การเครื่องมือแพทย์

3. การควบคุมหลังจากจำหน่ายในตลาด

กฎหมายกำหนดให้ผู้จำหน่ายหรือผู้นำเข้าจะต้องตรวจสอบความปลอดภัยและสมรรถนะของเครื่องมือแพทย์ที่ได้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายในท้องตลาด และจัดให้มีระบบการควบคุมดูแลหลังจากจำหน่ายในท้องตลาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาซึ่งเกิดจากการร้องเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือสมรรถนะของเครื่องมือแพทย์นั้น โดยผู้จำหน่ายหรือผู้นำเข้าจะต้องรับรองว่าจะทำการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาซึ่งเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์ซึ่งมีการนำเข้าหรือจำหน่ายด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับคืน การซ่อมแซมการแลกเปลี่ยน การทำลาย หรือ ให้คำแนะนำเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือแพทย์นั้นรวมทั้งการเรียกคืนเครื่องมือแพทย์ที่มีความชำรุดบกพร่อง เป็นต้น

ค.2) พระราชบัญญัติองค์การเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2555 (Medical Device Authority Act 2012) มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการเครื่องมือแพทย์ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องมือแพทย์ ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับ

(1) ห้ามมิให้นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายในตลาด ซึ่งเครื่องมือแพทย์ใด เว้นแต่จะได้มีการจดทะเบียนเครื่องมือแพทย์ตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ผู้ใดฝ่าฝืนตาม (1) ผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

²⁵² พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2555

มาตรา 15 การเรียกร้องใบอนุญาตประกอบการ

(1) ห้ามผู้ประกอบการนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายในตลาด ซึ่งเครื่องมือแพทย์ใด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตประกอบการตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ผู้ประกอบการใดฝ่าฝืนตาม (1) ผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

เครื่องมือแพทย์ รวมถึงการอนุญาตในการผลิต การนำเข้า การจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ ตลอดจนพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์

(3) กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง

ประเทศมาเลเซียไม่มีบทบัญญัติเฉพาะในระดับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องสำอาง อย่างเช่นในประเทศไทย แต่บทบัญญัติที่ควบคุมเครื่องสำอางจะปรากฏในพระราชบัญญัติการจำหน่ายยา พ.ศ. 2499 (Sales of Drug Act 1952) และกฎหมายลำดับรอง คือ ระเบียบว่าด้วยการควบคุมยาและเครื่องสำอาง พ.ศ. 2527 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552) (the Control of Drugs and Cosmetics Regulations 1984 (Amendment 2009) โดยมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดห้ามมิให้ผู้ใด ผลิต ขาย จัดทำ นำเข้า หรือครอบครองเครื่องสำอางใด เว้นแต่จะเป็นเครื่องสำอางที่ได้ขึ้นทะเบียนเครื่องสำอางแล้ว โดยผู้จัดจำหน่ายเครื่องสำอางที่ขึ้นทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการการเภสัชกรรม (Director of Pharmaceutical Services: DPS) ประกาศกำหนด

บริษัทหรือบุคคลที่จัดจำหน่ายเครื่องสำอางในตลาดจะต้องรับรองในความปลอดภัย คุณภาพ และ ยืนยันถึงประโยชน์ของเครื่องสำอางที่จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น และรับรองว่าสินค้านั้นเป็นสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับกฎระเบียบในปัจจุบัน

สำหรับผู้ผลิตเครื่องสำอาง จะต้องรับรองว่าสินค้าของตนถูกผลิตขึ้นถูกต้องตามแนวปฏิบัติของ ASEAN ว่าด้วยการปฏิบัติที่ดีในการผลิต (the ASEAN Guidelines on Good Manufacturing Practice: GMP)

นอกจากนั้น ยังกำหนดห้ามมิให้บุคคลใดครอบครองหรือผลิตฉลาก ข้อมูล ภาพประกอบ ข้อความหรือเอกสารซึ่งอธิบายถึงประโยชน์ของเครื่องสำอาง เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคำสั่งหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดโดย DPS²⁵³

3.3.2.3 กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มาเลเซียประสบปัญหาด้านยาเสพติดเช่นเดียวกับในประเทศอื่น แม้มาเลเซียมิได้เป็นประเทศที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด แต่ยาเสพติดก็สามารถหาได้อย่างง่ายดายตามแนวชายฝั่งและยังคงด้วย

²⁵³ National Pharmaceutical Control Bureau , Ministry of Health , UPDATES ON ASEAN COSMETIC DIRECTIVE, <http://ctfamalaysia.org/file_dir/6694423494f61659eb1c7a.pdf>, p.4-7.

เครือข่ายที่ซับซ้อนของขบวนการค้ายาเสพติดภายในประเทศ²⁵⁴ ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลมาเลเซียต้องปราบปรามการกระทำผิดดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินการดังกล่าว

สำหรับกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับยาเสพติดของมาเลเซียมีด้วยกัน 5 ฉบับดังนี้²⁵⁵

(1) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2495 (Dangerous Drugs Act 1952)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยห้ามจำหน่าย เสนอเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ ห้ามการครอบครองยาเสพติดให้โทษเกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด เช่น เฮโรอีน ตั้งแต่ 15 กรัมขึ้นไป ผีน (ทั้งดิบและสุก) ตั้งแต่ 1,000 กรัม ขึ้นไป ห้ามปลูกหรือเพาะปลูกพืชใดที่อาจได้รับมาซึ่งฝิ่น ดอกผลฝิ่น กัญชา ห้ามนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติด ซึ่งถูกระบุว่าเป็นยาอันตรายประเภทที่ 1

(2) พระราชบัญญัติผู้ติดยาเสพติด (ว่าด้วยการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ) พ.ศ. 2526 (Drug Dependents (Treatment and Rehabilitation) Act 1983)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญในการกำหนดมาตรการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยในมาตรา 2 ได้มีการนิยามความหมายของ “ผู้ติดยาเสพติด” ว่าเป็นบุคคลซึ่งใช้ยาเสพติดให้โทษใดๆ ซึ่งมีผลต่อจิตใจหรือการแสดงออกทางกายภาพในบางครั้ง ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมหรือการตอบสนองอื่น รวมถึงการบังคับให้เสพยาเสพติดอย่างต่อเนื่องหรือในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะมีผลทางจิตใจและเพื่อหลีกเลี่ยงความไม่สบายจากการขาดยาเสพติดนั้น

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินการกับผู้ติดยาเสพติดนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ การบำบัดการติดยาเสพติดด้วยวิธีการบังคับ และการบำบัดการติดยาเสพติดโดยสมัครใจ

1. การบำบัดการติดยาเสพติดด้วยวิธีการบังคับ

มาตรา 3 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใดสามารถควบคุมตัวบุคคลซึ่งต้องสงสัยตามสมควรว่าเป็นผู้ติดยาเสพติดไว้ไม่เกิน 24 ชั่วโมงไว้ ณ สถานที่ใดที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการติดยาเสพติด

²⁵⁴ กอบกุล จันทวโร และคณะ, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และมาเลเซีย. โครงการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายยาเสพติดอาเซียน ระยะที่ 1 กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, 2546), น.168.

²⁵⁵ เฟิงอ้าง, น.170.

ในกรณีที่การตรวจนั้นไม่สามารถทำได้หรือตรวจไม่เสร็จ หรือผลการตรวจไม่สามารถออกได้ทันภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ควบคุมตัวบุคคลดังกล่าว มาตรา 4 ได้กำหนดให้ดำเนินการแก่ผู้ถูกควบคุม ดังนี้

(1) บุคคลนั้นอาจถูกปล่อยตัวไปโดยมีประกัน ซึ่งอาจมีหรือไม่มีหลักประกัน โดยเจ้าหน้าที่สั่งให้บุคคลนั้นมารายงานตัวตามเวลาและสถานที่ตั้งที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน หรือ

(2) บุคคลนั้นอาจถูกดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ต่อศาลแขวง ถ้าหากเจ้าหน้าที่รายงานต่อศาลว่า มีความจำเป็นในการควบคุมตัวบุคคลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ศาลอาจสั่งให้ควบคุมบุคคลนั้นต่อไปเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบได้ แต่ไม่เกิน 14 วัน หรืออาจสั่งปล่อยตัวไปโดยมีประกัน ซึ่งอาจมีหรือไม่มีหลักประกัน โดยให้บุคคลนั้นมารายงานตัวตามเวลาและสถานที่ตั้งที่ระบุไว้ในสัญญาประกันเพื่อการตรวจสอบเช่นว่านั้น หรือหากบุคคลนั้นได้ถูกตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้วแต่ยังไม่ได้รับผลการตรวจ ศาลอาจสั่งให้ปล่อยตัวไปโดยมีประกัน ซึ่งอาจมีหรือไม่มีหลักประกัน โดยให้บุคคลนั้นมารายงานตัวตามเวลาและสถานที่ตั้งที่ระบุไว้ในสัญญาประกันเพื่อรับผลการตรวจก็ได้

ในกรณีที่ผลการตรวจซึ่งได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่แพทย์ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่แพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้แสดงว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ติดยาเสพติด เจ้าหน้าที่อาจนำตัวผู้นั้นหรือแจ้งให้บุคคลนั้นไปรายงานตัวต่อศาลแขวง และศาลอาจสั่งให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพ ภายหลังจากที่ได้ให้ออกาสบุคคลนั้นแถลงแล้ว โดยศาลอาจจะ (1) สั่งให้บุคคลนั้นเข้ารับการรักษา ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพตามที่ระบุไว้ในคำสั่งเป็นเวลา 2 ปี และอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ในสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นเวลา 2 ปี เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่บำบัดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ หรือ (2) สั่งให้บุคคลนั้นเข้ารับการรักษา ภายใต้อการดูแลของเจ้าหน้าที่ในสถานที่ที่ระบุไว้ในคำสั่ง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปี

2. การบำบัดการติดยาเสพติดโดยสมัครใจ

มาตรา 8 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ บุคคลซึ่งเป็นผู้ติดยาเสพติดอาจร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อขอรับบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพได้ โดยเมื่อได้รับคำร้องแล้วให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบบุคคลนั้นโดยเร็ว ซึ่งหากผลการตรวจแสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ติดยาเสพติด เจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพจะเป็นผู้กำหนดว่าบุคคลนั้นควรที่จะ (1) เข้ารับการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นระยะเวลา 2 ปี และอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ต่อไปอีกเป็นเวลา 2 ปี หรือ (2) ให้อยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี และอยู่ภายใต้บังคับเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพกำหนดตามความจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ของบุคคลนั้น ทั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพได้มีคำสั่งอย่างใดแล้วให้แจ้งผู้ขอรับการบำบัด
ทราบ²⁵⁶

(3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (มาตรการป้องกันพิเศษ) พ.ศ. 2528 (Dangerous Drugs (Special Preventive Measures) Act 1985)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการพิเศษในการควบคุม การสืบสวน
สอบสวนบุคคลหรือผู้ต้องสงสัยว่าค้ายาเสพติด โดยสามารถควบคุมตัวบุคคลซึ่งต้องสงสัยว่าค้ายาเสพ
ติดได้ไม่เกิน 60 วันเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน และการออกคำสั่งควบคุมตัวและจำกัดบริเวณผู้ค้ายา
เสพติดเพื่อประโยชน์ในการป้องกันปัญหาเสพติด โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
มีอำนาจในการออกคำสั่งควบคุมตัวบุคคลผู้ค้ายาเสพติดเป็นเวลาไม่เกิน 2 ปี เพื่อประโยชน์ในการ
คุ้มครองความสงบเรียบร้อยของสังคม²⁵⁷

(4) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (การริบทรัพย์สิน) พ.ศ. 2531 (Dangerous Drugs (Forfeiture of Property) Act 1988)

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจสำหรับยึดหรือริบทรัพย์สินที่ได้มาหรือได้รับ
จากการกระทำใดอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2495
หรือกฎหมายต่างประเทศ หรือมาจากการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินการใดซึ่งเป็นผลหรือนำไปสู่
การกระทำความผิดนั้น ต้องถูกยึดและริบทรัพย์สินเช่นเดียวกับการยึดหรือริบทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายอื่น²⁵⁸

(5) พระราชบัญญัติยาพิษ พ.ศ. 2495 (Poison Act 1952)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อควบคุมการนำเข้า การผลิต การขาย การซื้อ และการ
ใช้ประโยชน์ซึ่งยาพิษ โดยมาตรา 2 ของพระราชบัญญัติยาพิษ พ.ศ. 2495 ได้ให้นิยามของคำว่า
“ยาพิษ” (Poison) ไว้ว่า หมายถึง สารใดซึ่งมีชื่อตามที่ได้จดทะเบียนไว้ภายใต้บัญชียาพิษ (บัญชีที่ 1)
และรวมถึงการผสม การเตรียมการ สารละลายหรือสารเดิมซึ่งมีส่วนประกอบของสารใดที่ได้ระบุไว้ใน
บัญชิตั้งกล่าว เว้นแต่การเตรียมการหรือสารใดซึ่งอยู่ในบัญชีที่ 2 แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้

บัญชียาพิษ (บัญชีที่ 1) มีการแบ่งยาพิษออกเป็น 2 ส่วน

²⁵⁶ เฟิ่งอ่าง, น.174-176.

²⁵⁷ เฟิ่งอ่าง, น.177-178.

²⁵⁸ เฟิ่งอ่าง, น.179.

บัญชียาพิษส่วนที่ 1 เป็นยาพิษที่ห้ามจำหน่ายหรือเสนอเพื่อจำหน่าย เว้นแต่จะได้รับการขายส่งโดยผู้ได้รับใบอนุญาตให้ขายส่ง หรือ ขายปลีกภายใต้การควบคุมของเภสัชกรผู้ได้รับใบอนุญาต (มาตรา 18) ยาพิษในส่วนนี้ อาจแบ่งย่อยออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่ม A เป็นยาพิษที่ห้ามมิให้จำหน่ายหรือเสนอเพื่อจำหน่าย ไม่ว่าจะโดยการขายปลีกหรือขายส่ง เว้นแต่ จะได้ดำเนินการโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ขายส่ง (มาตรา 20)

- กลุ่ม B เป็นยาพิษที่ห้ามมิให้จำหน่ายหรือเสนอเพื่อจำหน่าย โดยการขายปลีกต่อบุคคลใด เว้นแต่ ดำเนินการโดยแพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ หรือ เภสัชกร (ตามใบสั่งแพทย์) (มาตรา 21)

- กลุ่ม C เป็นยาพิษที่ห้ามมิให้จำหน่ายหรือเสนอเพื่อจำหน่าย โดยการขายปลีกต่อบุคคลใด เว้นแต่เป็นการดำเนินการในการจ่ายยาหรือเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการจ่ายยาให้ผู้ป่วยในสถานพยาบาล (มาตรา 22)

- กลุ่ม D เป็นยาพิษที่ห้ามมิให้จำหน่ายหรือเสนอเพื่อจำหน่าย โดยการขายปลีกต่อบุคคลใด เว้นแต่เป็นการจำหน่ายโดยเภสัชกรผู้ได้รับใบอนุญาตไปยังบุคคลซึ่งรู้จักกันเป็นการส่วนตัวต่อไปยังเภสัชกรที่ได้รับใบอนุญาตอื่น (มาตรา 23)

บัญชียาพิษส่วนที่ 2 เป็นยาพิษที่ห้ามมิให้จำหน่ายหรือเสนอเพื่อจำหน่าย เว้นแต่จะทำได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบใดที่ออกโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัตินี้ เช่น สารหนู หรือสารปรอท (มาตรา 25) สำหรับประเภทของยาพิษที่ระบุไว้ในบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้²⁵⁹ รวมถึงสารที่ถูกใช้เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์และทางการแพทย์ด้วย โดยบางส่วนของบัญชียาพิษ ถูกแบ่งออกเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและสารที่ถูกระบุไว้ในบัญชียาพิษส่วนที่ 1 กลุ่ม B²⁶⁰ เช่น Acetylcholine Amphetamine (DD) เป็นต้น หรือวัตถุเฉพาะที่สามารถกำหนดไว้ให้ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ เช่น มอร์ฟีน หรือสัตวแพทย์ เช่น Phenothiazine L-Tryptophan หรือทันตแพทย์ เช่น Anaesthetics ทั้งนี้ การจำหน่ายยาพิษเหล่านี้กระทำได้แต่เฉพาะโดยแพทย์และเภสัชกร²⁶¹

²⁵⁹ โปรดดูบัญชียาพิษ (บัญชีที่ 1) ในภาคผนวก

²⁶⁰ กอบกุล จันทวโร และคณะ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 174*, น.181.

²⁶¹ เฟิงอ้าง, น.180.

3.3.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(1) กระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Health)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

โครงสร้างการบริหารของกระทรวงสาธารณสุขนั้น มีผู้บังคับบัญชาในระดับสูงสุดในการบริหารงานของกระทรวง คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการ 1 คน นอกจากนี้ มีปลัดกระทรวงซึ่งทำหน้าที่ในการดูแลการบริหารงานทั่วไปในกระทรวง เช่น กำกับดูแลหน่วยงานด้านการเงินของกระทรวง หน่วยงานด้านบริหารงานบุคคล และงานบริหารที่อยู่ในอำนาจกำกับดูแลของกระทรวงสาธารณสุข เช่น องค์การเครื่องมือแพทย์ (Medical Device Authority) หรือ คณะกรรมการสร้างเสริมสุขภาพมาเลเซีย (Malaysia Health Promotion Board)

ผู้บังคับบัญชาในระดับรองจากปลัดกระทรวง ได้แก่ อธิบดีกรมอนามัย ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นผู้ที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานทางสาธารณสุขโดยตรง โดยแบ่งเป็นหน่วยที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับสุขภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

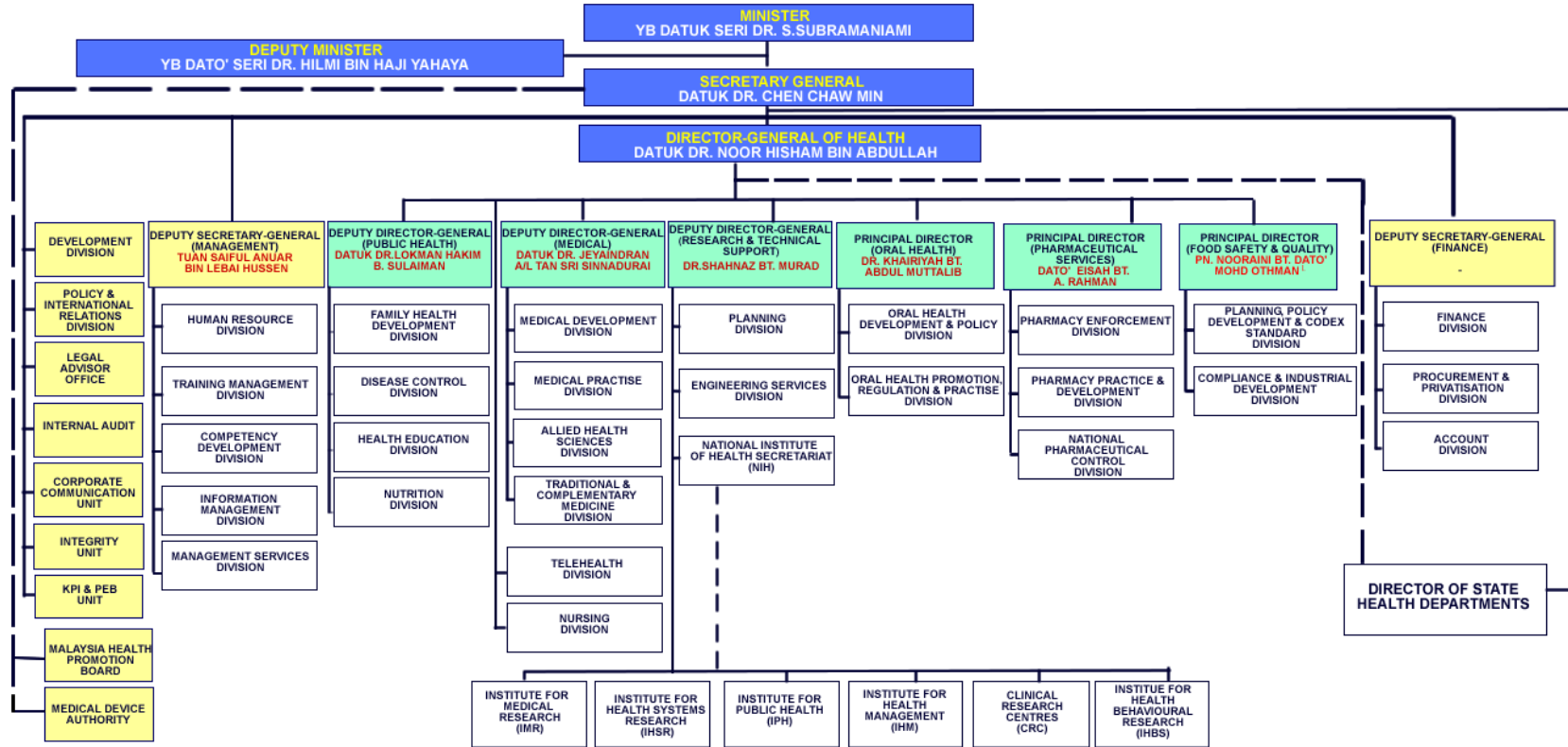
1. ด้านการสาธารณสุข มีรองอธิบดีด้านการสาธารณสุขเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่กำกับดูแลองงานทางด้านสาธารณสุข เช่น กองควบคุมโรคติดต่อ กองโภชนาการ เป็นต้น
2. ด้านการแพทย์ มีรองอธิบดีด้านการแพทย์เป็นหัวหน้า ทำหน้าที่กำกับดูแลองงานด้านการแพทย์ เช่น กองพัฒนาการแพทย์ กองเวชปฏิบัติ กองการพยาบาล เป็นต้น
3. ด้านการวิจัยและสนับสนุนทางเทคนิค มีรองอธิบดีด้านการวิจัยและสนับสนุนทางเทคนิคเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ดูแลกองแผนงาน กองงานบริการทางวิศวกรรมและสำนักงานเลขาธิการสถาบันสุขภาพแห่งชาติ
4. ด้านสุขภาพช่องปาก มีผู้อำนวยการด้านสุขภาพช่องปากเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ดูแลองงานพัฒนาและนโยบายสุขภาพช่องปาก และกองงานสนับสนุน กำกับ และปฏิบัติงานด้านสุขภาพช่องปาก
5. ด้านบริการเภสัชกรรม มีผู้อำนวยการด้านบริการเภสัชกรรมเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ดูแลกองงานด้านเภสัชกรรม เช่น กองงานพัฒนาและปฏิบัติการด้านเภสัชกรรม กองควบคุมยาแห่งชาติ เป็นต้น
6. ด้านความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร มีผู้อำนวยการด้านความปลอดภัยและคุณภาพอาหารเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ดูแลกองแผนงาน นโยบาย การพัฒนา และมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ กองพัฒนาความร่วมมือและอุตสาหกรรม

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่ทำหน้าที่ดูแลด้านการสาธารณสุข โดยมีภารกิจสำคัญ²⁶² คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ครอบคลุมถึงควมมีคุณค่าของสุขภาพ และให้ประชาชนดูแลรับผิดชอบสุขภาพของตนอย่างดี โดยทำให้มั่นใจต่อระบบสุขภาพที่มีคุณภาพสูงซึ่งเน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มีความเที่ยงธรรม มีความสามารถในการเข้าถึงได้ มีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยปรับเปลี่ยนไปได้ตามสภาพแวดล้อม และมีการสร้างสรรค์นวัตกรรม ในการรักษา โดยมุ่งเน้นการทำงานอย่างมืออาชีพ มีความใส่ใจดูแลและการประสานงานที่ดีระหว่างกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการมีส่วนร่วมของประชาคม

²⁶² Ministry of Health Malaysia, <<http://www.moh.gov.my/english.php/pages/view/131>>

MINISTRY OF HEALTH ORGANISATION CHART

(Updated On Jul 04, 2015)

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงสาธารณสุขมาเลเซีย

(ที่มา : <http://www.moh.gov.my/english.php/pages/view/3> สืบค้นล่าสุด เมื่อ 14 พฤศจิกายน 2558)

(2) สำนักงานประกันสังคม (Social Security Organization)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สำนักงานประกันสังคมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Human Resources) โดยมีคณะกรรมการกองทุนประกันสังคมทำหน้าที่ในการกำหนดแนวทางและบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการกองทุนประกันสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรมนุษย์อาจแต่งตั้งอธิบดีคนใดคนหนึ่งให้เป็นประธานเจ้าหน้าที่บริหารของกองทุนก็ได้ ซึ่งในปัจจุบัน นอกจากตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารแล้ว ยังมีการตั้งรองประธานเจ้าหน้าที่บริหารเพื่อช่วยดำเนินงานของกองทุนใน 3 ด้านด้วยกัน คือ รองประธานบริหารด้านนิติบุคคล รองประธานบริหารด้านการลงทุน และรองประธานบริหารด้านการปฏิบัติการ²⁶³

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สำนักงานประกันสังคมเป็นผู้บริหารกองทุนประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2512 (Employees Social Security Act 1969) มีภารกิจสำคัญในการให้ความคุ้มครอง ด้านการประกันสังคมแก่ลูกจ้างและผู้อยู่ในอุปการะของลูกจ้างผ่านระบบประกันสังคมและเพิ่ม ความตระหนักในความปลอดภัย และสุขภาพอนามัย อันจะมีผลเป็นการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของลูกจ้างให้ดีขึ้นในที่สุด²⁶⁴

(3) คณะกรรมการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (Malaysia Health Promotion Board)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

คณะกรรมการชุดนี้บริหารงานภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคณะกรรมการชุดนี้ประกอบไปด้วย²⁶⁵

²⁶³ SOCIAL SECURITY ORGANISATION, <<http://www.perkeso.gov.my/en/about-us/organisation-chart.html>>, (accessed November 14 , 2015).

²⁶⁴ SOCIAL SECURITY ORGANISATION, <<http://www.perkeso.gov.my/en/about-us/profile.html>> (accessed November 14, 2015).

²⁶⁵ MALAYSIAN HEALTH PROMOTION BOARD, <<http://www.mysihat.gov.my/index.php/en/ahli-lembaga>>, (accessed November 14, 2015).

1. ประธานกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 2. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้แต่งตั้ง
 3. ผู้แทนกระทรวงเยาวชนและกีฬาซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเยาวชนและกีฬาเป็นผู้แต่งตั้ง
 4. ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม ศิลปะ และประเพณีซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ศิลปะ และประเพณีเป็นผู้แต่งตั้ง
 5. ผู้แทนกระทรวงการคลัง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้แต่งตั้ง
 6. ผู้แทน 2 คนจากองค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้านสาธารณสุขที่ได้จดทะเบียนไว้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 7. ผู้แทน 2 คนจากองค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้านกีฬาที่ได้จดทะเบียนไว้ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเยาวชนและกีฬา
 8. ผู้แทน 2 คนจากองค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้านวัฒนธรรมที่ได้จดทะเบียนไว้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ศิลปะ และประเพณี
 9. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการไม่เกิน 6 คน ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากรัฐมนตรีสาธารณสุข โดยบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งนี้จะต้องประกอบด้วยบุคคลผู้ทางคุณวุฒิด้านการสร้างเสริมสุขภาพ 1 คน ด้านการวิจัยสาธารณสุข 1 คน และด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการศึกษา กฎหมาย การเงิน การโฆษณา การตลาดเพื่อสังคม สิทธิเยาวชนหรือสตรี
- ทั้งนี้ ให้ประธานเจ้าหน้าที่บริหารซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามความเห็นหรือแนวทางของคณะกรรมการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ รายการหรืองบประมาณในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาและดำเนินงานตามแผน รายการหรือโครงการต่าง ๆ ของคณะกรรมการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแล้ว ประธานเจ้าหน้าที่บริหารยังทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานใด ๆ ของคณะกรรมการด้วย

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

คณะกรรมการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงองค์กรเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและชุมชนในการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ วางแผนและปฏิบัติให้

เป็นตามแผนงานและกิจกรรมในการสร้างเสริมสุขภาพของชุมชน พัฒนาและสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ซึ่งช่วยส่งเสริมและสนับสนุนวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดีและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ดี พัฒนาและสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ช่วยพัฒนาสุขภาพของประชากร ด้วยการป้องกัน ลดหรือลดการสูบบุหรี่ ให้ทุนวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และให้ทุนและสนับสนุนแก่องค์กรเกี่ยวกับกีฬา นันทนาการ และวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดีและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ดี²⁶⁶

(4) กรมสอบสวนคดียาเสพติด (Narcotics Crimes Investigation Department: NCID)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

โครงสร้างการบริหารงานของกรมสอบสวนคดียาเสพติดนั้น มีอธิบดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการ และมีรองอธิบดี 3 คนซึ่งช่วยกำกับดูแลงานของกรม โดยรองอธิบดีคนหนึ่ง กำกับดูแลในด้านข่าวกรองและการปฏิบัติการ รองอธิบดี คนที่สอง กำกับดูแลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การป้องกัน และรองอธิบดีคนที่สาม กำกับดูแลเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน การควบคุมตัว และงานเกี่ยวกับกฎหมาย²⁶⁷

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมสอบสวนคดียาเสพติด (Narcotics Crimes Investigation Department (NCID)) มีภารกิจหลักในการต่อสู้กับปัญหาการค้ายาเสพติดของมาเลเซีย โดยมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติดโดยมิชอบและการค้ายาเสพติด สืบสวนสอบสวนผู้กระทำความผิดกฎหมายยาเสพติด ปรามปรามขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด ดำเนินมาตรการในการป้องกันการใช้ยาเสพติด จัดเก็บสถิติข้อมูลการจำหน่ายยาเสพติดและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตลอดจนการเฝ้าระวังผู้ซึ่งเคยกระทำความผิดกฎหมายยาเสพติด ผีก่อบรมเจ้าหน้าที่

²⁶⁶ MALAYSIAN HEALTH PROMOTION BOARD <<http://www.mysihat.gov.my/index.php/en/objective-function>>, (accessed November 14 , 2015).

²⁶⁷ Narcotics Crimes Investigation Department (NCID), <<http://myjabatan.com/police/NCID.htm>> (accessed November 7, 2015).

และบุคลากรของกรมสอบสวนคดียาเสพติด และจัดประชุม สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในประเทศและต่างประเทศ²⁶⁸

3.4 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคมเป็นประเด็นหนึ่งที่ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เห็นได้ชัดจากการที่รัฐบาลของประเทศมาเลเซียได้ประกาศเรื่องนี้เป็นหนึ่งในนโยบายแห่งชาติ ซึ่ง**นโยบายแห่งชาติว่าด้วยสวัสดิการสังคม (National Social Welfare Policy)** นั้นได้ถูกประกาศขึ้นมารั้งแรกในปี พ.ศ. 2533 โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การสร้างสังคมที่น่าพอใจและเข้มแข็งสำหรับการพัฒนาของประเทศ ซึ่งก็คือสังคมในรูปแบบที่พึ่งพาตนเองได้ เปี่ยมไปด้วยโอกาสที่เสมอภาค และความเอื้ออาทร นโยบายนี้มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) พัฒนาขีดความสามารถของประชาชนให้สูงที่สุดและทำให้สังคมเข้มแข็งขึ้นในการเผชิญกับปัญหาสังคมในปัจจุบัน (2) สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆสำหรับการยกระดับการพัฒนาตนเองและการพัฒนาของบุคคล และ (3) เสริมสร้างและตอกย้ำความมุ่งมั่นของการช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกันในการสร้างสังคมที่มีความเอื้ออาทร นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลมาเลเซียยังได้มีการประกาศ**นโยบายแห่งชาติว่าด้วยสังคม (National Social Policy)** ขึ้นมา โดยนโยบายนี้มุ่งเน้นไปที่การรับรองว่าบุคคลทุกคน ครอบครัวทุกครอบครัว และสังคมทุกสังคมในประเทศมาเลเซียสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาของประเทศ และดำรงชีวิตอย่างปกติสุขภายใต้ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม เพศ หรือความคิดเห็นทางการเมือง²⁶⁹ นอกจากนี้ ประเทศมาเลเซียยังมีนโยบายที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนา**กลุ่มบุคคลจำเพาะกลุ่มที่สำคัญได้แก่** นโยบายแห่งชาติว่าด้วยสตรี นโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนชรา นโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนพิการ นโยบายแห่งชาติว่าด้วยเด็ก และนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เป็นต้น²⁷⁰ อีกทั้งได้มีการนำเอานโยบายต่าง ๆ เหล่านี้มาต่อยอดพัฒนาไปโดยตลอด ส่งผลให้เกิดการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรและกฎหมายทางด้านสวัสดิการสังคมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ ประเทศมาเลเซียในฐานะที่เป็นหนึ่งในประเทศผู้ร่วมจัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) จึงมีหน้าที่ต้องร่วมปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของอาเซียน เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของอาเซียน ซึ่ง

²⁶⁸ Ibid.

²⁶⁹ KPWK, 'Policy' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/dasar1>>.

²⁷⁰ JKM, 'Policy/Plan for Action' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=dasar___pelan_tindakan&lang=en>.

การพัฒนาทางด้านสวัสดิการสังคมของประเทศสมาชิกถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่สำคัญ²⁷¹ โดยนับตั้งแต่การจัดตั้งอาเซียนในปี พ.ศ. 2510 ได้มีการดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ ทั้งที่มุ่งพัฒนาสวัสดิการสังคมโดยรวมหรือมุ่งเฉพาะกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา กรอบยุทธศาสตร์ด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา และ คณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) หนึ่งในสามเสาหลักของประชาคม คือ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ได้วางการพัฒนาทางด้านสวัสดิการสังคมไว้เป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของประชาคมอีกด้วย²⁷²

ในปัจจุบันประเทศมาเลเซียมีนโยบายด้านสวัสดิการสังคมที่สำคัญหลายด้าน ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 6 ด้าน โดยพิจารณาจากกลุ่มเป้าหมายหลักของ กรมสวัสดิการสังคม ภายใต้กระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม ได้แก่ (1) เด็ก (2) คนพิการ (3) คนชรา (4) คนอัตคัด (5) ครอบครัว (ผู้หญิง เด็กผู้หญิง ครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว คนยากจน และคนที่มีปัญหาอื่น ๆ) และ (6) ผู้ประสบภัยพิบัติ²⁷³ นอกจากนี้ กรมสวัสดิการทางสังคมยังมีหน้าที่ติดต่อบริษัทและองค์กรอาสาสมัครอื่น โดยทางกรมสวัสดิการสังคมจะดำเนินการควบคู่ไปกับองค์กรอาสาสมัครเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่มุ่งประสงค์

เนื่องด้วยการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในด้านสวัสดิการสังคมของประเทศมาเลเซีย นั้น รัฐบาลมาเลเซียจะดำเนินการผ่านทางกรมสวัสดิการสังคม (Department of Social Welfare: JKMM) ดังนั้น ในการพิจารณาถึงนโยบายสวัสดิการทางสังคมของประเทศมาเลเซียตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาผ่านประวัติของกรมสวัสดิการสังคมนี้ด้วย ซึ่งกรมนี้เริ่มแรกถูกก่อตั้งขึ้นมาในปี พ.ศ. 2489 ภายใต้ชื่อ กรมสวัสดิการสังคมแห่งมาลายา (Social Welfare Department of Malaya) โดยเริ่มจากการเข้าไปจัดการกับปัญหาที่เกิดจากสงครามโลกครั้งที่ 2 และต่อมาได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานมาหลายครั้ง อีกทั้งได้ขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการให้บริการทางด้านป้องกันปัญหาและฟื้นฟูสังคมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาการทางสังคมด้วย²⁷⁴ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการจัดตั้งกระทรวงกิจการสตรี (Ministry of Women Affairs) ขึ้นโดยมีแรงจูงใจมาจากการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรี ครั้งที่ 4 เมื่อปีค.ศ. 1995 ที่กรุง

²⁷¹ Malaysia Chairman of ASEAN 2015, 'About ASEAN' <<http://asean2015.gov.my/index.php/asean-2015/about-asean.html>>.

²⁷² Malaysia Chairman of ASEAN 2015, 'ASEAN Socio-Cultural Community' <<http://asean2015.gov.my/index.php/component/k2/item/22.html?Itemid=1362>>.

²⁷³ School Malaysia, 'Department of Social Welfare' <http://www.schoolmalaysia.com/resources/govn_social_welfare.php>.

²⁷⁴ JKM, 'History' <<http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=sejarah&lang=en>>.

ปักกิ่ง (the Fourth World Conference on Women) โดยมีเป้าหมายเบื้องต้นในการยกระดับสถานะของสตรีภายในประเทศมาเลเซีย²⁷⁵ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2547 กระทรวงกิจการสตรีและกรมสวัสดิการสังคมซึ่งขณะนั้นอยู่ภายใต้กระทรวงความมั่นคงและการพัฒนาชุมชนแห่งชาติ (Ministry of National Unity and Community Development) ได้ถูกเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่โดยนำมารวมกันเป็น **กระทรวงกิจการสตรี ครอบครัวยุ และ การพัฒนาสังคม (Ministry of Women, Family and Community Development: KPWKM)** โดยมีกรมสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำเนิงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัวยุ และการพัฒนาสังคมนี้²⁷⁶

การยกระดับสถานะของสตรีภายในประเทศถือเป็นเป้าหมายหลักของกระทรวงกิจการสตรีในระยะแรก²⁷⁷ ต่อมาภายหลังการปรับโครงสร้างครั้งล่าสุด ในฐานะกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัวยุ และการพัฒนาสังคม เป้าหมายของกระทรวงจึงมุ่งเน้นไปที่ การสนับสนุน ความเท่าเทียมทางเพศ สถาบันครอบครัวยุ และการพัฒนาสวัสดิการสังคมเพื่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทรและสมานฉันท์กลมเกลียว²⁷⁸ ซึ่งในส่วนของเป้าหมายการพัฒนาสวัสดิการสังคมถือเป็นหน้าที่โดยตรงของกรมสวัสดิการสังคม

กรมสวัสดิการสังคม มีเป้าหมายหลักที่สำคัญ 4 ประการคือ (1) ให้ความคุ้มครองและฟื้นฟูแก่กลุ่มเป้าหมายของกรม (2) พัฒนาสังคมโดยการปรับทัศนคติและเพิ่มความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (3) สร้างสังคมที่มีความเอื้ออาทร และ (4) เพิ่มสถานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมโดยผ่านการให้ความช่วยเหลือทางสวัสดิการสังคมและการพัฒนาทางสังคม และการรับผิดชอบหน้าที่ส่วนรวมร่วมกัน²⁷⁹

เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลมาเลเซียจึงได้มีการทำความตกลงระหว่างประเทศในด้าน ต่าง ๆ อีกทั้งยังได้มีการออกมาตรการ นโยบาย และกฎหมายต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะถูกลงถึงในหัวข้อต่อไป

²⁷⁵ KPWKM, 'Background' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/latar-belakang>>.

²⁷⁶ JKM, 'History' <<http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagenam=sejarah&lang= en>>.

²⁷⁷ KPWKM, 'Background' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/latar-belakang>>.

²⁷⁸ KPWKM, 'Vision, Mission and Objective' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/visi-misi-dan-objektif>>.

²⁷⁹ KPWKM, 'Vision, Mission and Objective' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/visi-misi-dan-objektif>>.

3.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการเด็ก

(1) ความนำ

“เด็ก” ตามความหมายทางกฎหมายของประเทศมาเลเซียคือ บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี²⁸⁰ เนื่องด้วยเด็กถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าอย่างยิ่งของประเทศ ดังนั้น เด็กชาวมาเลเซียจึงได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากรัฐบาลมาเลเซีย โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางพื้นฐานวัฒนธรรม เชื้อชาติ หรือความเชื่อ²⁸¹ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาทางด้านสวัสดิการเด็กของประเทศมาเลเซียเห็นได้ชัดเจนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 หลังจากที่ประเทศมาเลเซียได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ (United Nation on Rights of a Child: UNCRC) โดยส่งผลให้กฎหมายภายในที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กได้ถูกตราขึ้นมาหลายฉบับ ที่สำคัญคือพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 (Child Act 2001)²⁸² และในปี พ.ศ. 2547 ได้จัดตั้งกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคมซึ่งได้วางรากฐานของระบบสวัสดิการเด็กที่มีประสิทธิภาพและสามารถใช้งานได้จริง โดยได้มีการจัดตั้งแผนกเด็ก ภายในกรมสวัสดิการสังคมในปี พ.ศ. 2548²⁸³ ซึ่งก่อนปี พ.ศ. 2552 นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กของประเทศมาเลเซียยังกระจัดกระจาย และส่วนมากได้ถูกจัดเข้าไปอยู่ภายใต้แผนนโยบายทางสังคมทั่วไป เช่น นโยบายแห่งชาติว่าด้วยสวัสดิการสังคม นโยบายแห่งชาติว่าด้วยสตรี และนโยบายแห่งชาติว่าด้วยสังคม จนกระทั่งปี พ.ศ. 2552 ได้มีการประกาศนโยบายแห่งชาติว่าด้วยเด็ก (National Policy on Children) และ นโยบายแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (National Child Protection Policy) เป็นการเฉพาะ โดยนโยบายแรกมุ่งเน้นที่สิทธิของเด็กในการอยู่รอด การได้รับความคุ้มครอง การมีส่วนร่วม และความสำคัญของภาวะแวดล้อมที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างบริบูรณ์ของเด็ก อีกทั้งยังเน้นไปที่การยกระดับความรับผิดชอบและหน้าที่ทางสังคมของทุกฝ่ายโดยให้มุ่งไปที่ผลประโยชน์ของเด็กเหนือสิ่งอื่นใด ขณะทีนโยบายหลังจากนั้นรับรองว่าเด็กจะได้รับความคุ้มครองจากการปล่อยปละละเลย การข่มเหง การใช้ความรุนแรง และการแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ²⁸⁴ เพื่อให้

²⁸⁰ JKM, ‘Acronyms and Abbreviations of Law Enforcement’ <http://www.jkm.gov.my/prx.teleport.to/content.php?pagename=akronim_dan_singkatan_dalam_pelaksanaan_undang-undang&lang=en>.

²⁸¹ Rojanah Kahar and Najibah M Zin, ‘Child Related Policy and Legislative Reforms in Malaysia’ (2011) 8 SPS 6.

²⁸² ITU, ‘Child Online Protection’ <<http://www.itu.int/en/cop/Documents/profiles/malaysia.pdf>> p1.

²⁸³ KPWK, ‘Child Protection and Child Welfare Services in Malaysia’ <http://www.unicef.org/eapro/Malaysia_Beijing_paper_26_Oct_2010_FINAL.pdf> p2.

²⁸⁴ Unicef, ‘The Launch of “Child Protection System in Malaysia”’ <http://www.unicef.org/malaysia/media_news14-the_launch-of_child_protections_system_in_malaysia.html#.Vmqlw0p97IU>.

สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้รัฐบาลได้อนุมัติแผนปฏิบัติการ (Action Plans) ของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคมด้วย²⁸⁵

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. ความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญที่ประเทศมาเลเซียเข้าเป็นภาคี ได้แก่

ก.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC)²⁸⁶ เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่สำคัญขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิของเด็ก ซึ่งมุ่งเน้นที่จะให้รัฐภาคีเคารพและคุ้มครองสิทธิของเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำที่สนธิสัญญานี้กำหนด สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กที่ทุกประเทศต้องรับประกันภายใต้อนุสัญญานี้ได้แก่ (1) สิทธิที่จะมีชีวิตรอด โดยเด็กจะต้องได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีสันติภาพ และความปลอดภัย (2) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา โดยเด็กจะต้องมีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม (3) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง โดยเด็กจะต้องรอดพ้นจากการทำร้าย การถูกล่วงละเมิด การถูกทอดทิ้ง และการแสวงประโยชน์ในทุกรูปแบบ และ (4) สิทธิที่ในการมีส่วนร่วม โดยเด็กจะต้องมีสิทธิในการแสดงออก การมีผู้รับฟัง เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรม และการเมือง²⁸⁷ ประเทศมาเลเซียได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีของสนธิสัญญานี้ในปี พ.ศ. 2538 พร้อมกับตั้งข้อสงวนไว้ทั้งหมด 12 ข้อในเบื้องต้น แต่ปัจจุบันประเทศมาเลเซียคงเหลือข้อสงวนเพียง 5 ข้อ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลมาเลเซียในการพัฒนาระบบการคุ้มครองเด็ก ทั้งนี้ประเทศมาเลเซียยังได้มีการออกกฎหมายและแก้ไขกฎหมายภายในของตนหลายฉบับเพื่อสนับสนุนการคุ้มครองเด็กให้เป็นไปตามอนุสัญญานี้ เช่น พระราชบัญญัติสถานดูแลเด็ก พ.ศ. 2527 (Child Care Centre Act 1984) พระราชบัญญัติสถานดูแล พ.ศ. 2536 (Care Centre Act 1993) และที่สำคัญที่สุด คือพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544²⁸⁸

ก.2 ปฏิญญารabatว่าด้วยประเด็นเกี่ยวกับเด็กของประเทศสมาชิกขององค์การความร่วมมืออิสลามในปี พ.ศ. 2548 (Rabat Declaration on Child's Issues in the Member States of the

²⁸⁵ ITU, 'Child Online Protection' <<http://www.itu.int/en/cop/Documents/profiles/malaysia.pdf>> p2.

²⁸⁶ Convention on the Rights of the Child <<http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>>.

²⁸⁷ Unicef, 'Rights under the Convention on the Rights of the Child' <https://www.unicef.org/crc/index_30177.html>.

²⁸⁸ Unicef, 'CRC Reservations' <http://www.unicef.org/malaysia/17982_crc-reservations-malaysia.html>.

Organization of the Islamic Conference: Rabat Declaration)²⁸⁹ ปฏิญญารabat นี้ถือได้ว่าเป็นเอกสารขององค์กรความร่วมมืออิสลามฉบับแรกที่กำหนดเกี่ยวกับสิทธิทั่วไปของเด็กโดยอยู่บนพื้นฐานของหลักชะรีอะฮ์ และยังสามารถขยายที่จะปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเอกสารระหว่างประเทศ รวมถึงปฏิญญาเกี่ยวกับเด็กด้วย²⁹⁰ โดยปฏิญญานี้ได้ให้คำสัญญาที่จะ (1) เคารพและรับรองสิทธิของเด็กแต่ละคนในสังคมโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ (2) ตั้งมั่นในหลักการพื้นฐานของสิทธิเด็ก คือ หลักผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก การไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วม การมีชีวิตรอด และการพัฒนา ซึ่งได้มีการวางเค้าโครงสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก (3) ปกป้องรักษาและยกระดับประเพณีสามัญของอิสลามเพื่อที่จะเพิ่มความตระหนักของเยาวชนมุสลิมในเรื่องคุณค่าของศาสนาอิสลาม และปลูกฝังความภูมิใจในความสำเร็จของอารยธรรมอิสลามอันยิ่งใหญ่ และช่วยสร้างความเข้าใจและการยอมรับความคิดเห็นระหว่างบุคคลและศาสนา (4) ประกาศคุณค่าของศาสนาอิสลามในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว สตรี และเด็ก ผ่านทางสื่อหลัก เพื่อที่จะเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่แท้จริงและมีเกียรติของศาสนาอิสลามและสาระสำคัญของหลักชะรีอะฮ์ และเพื่อที่จะส่งเสริมความสามัคคีในประเด็นเกี่ยวกับเด็กในระหว่างรัฐภาคี และปฏิญญานี้ได้มุ่งเน้นไปที่ประเด็น สุขภาพของเด็ก โรคเอดส์ การคุ้มครองเด็กจากการใช้ความรุนแรง การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและการทารุณ การศึกษา และการลงทุนในเด็ก²⁹¹

ก.3 ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยเรื่องการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก (ASEAN Declaration on the Elimination of Violence Against Women and Children) ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการยืนยันเป้าหมายและคำมั่นของอาเซียนที่จะขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็กในภูมิภาค²⁹² โดยมุ่งให้ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศร่วมกันเร่งแก้ไขปัญหาการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็กในภูมิภาค ตามแนวทางดังนี้ (1) ส่งเสริมและออกกฎหมาย หรือแก้ไขกฎหมายระดับชาติตามที่จำเป็น (2) บูรณาการกฎหมาย นโยบาย และมาตรการในการป้องกันและขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก (3) เสริมสร้างวิธีการแบบองค์รวมและสหสาขาเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรีและเด็ก และใช้วิธีการที่คำนึงถึงเพศภาวะ ความละเอียดอ่อน และช่วงอายุของเด็ก เพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี

²⁸⁹ Rabat Declaration on Child's Issues in the Member States of the Organization of the Islamic Conference <<http://www.refworld.org/pdfid/44eb01b84.pdf>>.

²⁹⁰ Rojanah Kahar and Najibah M Zin, 'Child Related Policy and Legislative Reforms in Malaysia' (2011) 8 SPS 7.

²⁹¹ Rabat Declaration on Child's Issues in the Member States of the Organization of the Islamic Conference <<http://www.refworld.org/pdfid/44eb01b84.pdf>>.

²⁹² ASEAN Declaration on the Elimination of Violence Against Women and Children <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WG/ASEANdeclarationVaW_violenceagainstchildren.pdf>.

และเด็ก (4) เสริมสร้างกลไกระดับชาติที่มีอยู่ ด้วยความช่วยเหลือจากคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก และจากผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆในส่วนที่จำเป็น (5) เสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ (6) สนับสนุนการวิจัย การเก็บรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล (7) เสริมสร้างการจับตาดูบริการทางด้านสวัสดิการสังคมสำหรับสตรีและเด็กที่เป็นเหยื่อ หรือผู้รอดชีวิตจากความรุนแรงและครอบครัวในอาเซียน (8) เสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งในระดับนานาชาติ ภูมิภาค ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น²⁹³

ข. กฎหมายภายในของประเทศมาเลเซียที่สำคัญ ได้แก่

ข.1 รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย (The Federal Constitution of Malaysia)²⁹⁴ ได้วางมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเอาไว้ซึ่งครอบคลุมไปถึงเด็กด้วย เช่น เรื่องเสรีภาพของบุคคล การห้ามเอาบุคคลลงเป็นทาสและบังคับใช้แรงงาน สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา เป็นต้น²⁹⁵

ข.2 พระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 (Child Act 2001) เป็นกฎหมายเกี่ยวกับเด็กที่สำคัญที่สุดของประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) มุ่งเน้นไปที่การคุ้มครอง ดูแล และฟื้นฟูเด็ก โดยมีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ (1) การไม่เลือกปฏิบัติ (2) ประโยชน์สูงสุดของเด็ก (3) สิทธิในการดำรงชีวิต การดำรงอยู่ และการพัฒนา และ (4) เคารพความคิดเห็นของเด็ก โดยพระราชบัญญัตินี้แบ่งเป็นหมวดต่างๆ ทั้งสิ้น 15 หมวด ได้แก่

ข.2.1) บทนำ กล่าวถึงชื่อย่อ การบังคับใช้ การเริ่มต้น และความหมายของคำต่างๆในพระราชบัญญัตินี้

ข.2.2) สถาปนาหน่วยงานว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ กล่าวถึงการจัดตั้ง สมาชิก การประชุม คณะกรรมการของสภานี้ ซึ่งมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลในเรื่องประเด็นการคุ้มครองเด็ก

ข.2.3) การแต่งตั้งผู้พิทักษ์และอื่นๆ กล่าวถึงการแต่งตั้งและอำนาจของผู้พิทักษ์ หัวหน้า นายทะเบียน นายทะเบียน และเจ้าหน้าที่ภาคทัณฑ์ ซึ่งเป็นพนักงานสวัสดิการที่ถูกแต่งตั้งโดยรัฐมนตรี ให้ใช้อำนาจและหน้าที่ในฐานะผู้พิทักษ์ หัวหน้านายทะเบียน นายทะเบียน และเจ้าหน้าที่ภาคทัณฑ์

ข.2.4) ศาลสำหรับเด็ก กล่าวถึงการก่อตั้งและเขตอำนาจของศาลสำหรับเด็ก ห้องพิจารณา บุคคลที่อาจปรากฏในศาลสำหรับเด็ก และข้อจำกัดในการรายงานและการตีพิมพ์ของสื่อ

²⁹³ ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและการขจัดความรุนแรงต่อเด็กในอาเซียน
<http://www.asccthailand.org/asccnet2/images/users/asccmsdhs/docs/7_ACWC_Final.pdf>.

²⁹⁴ Federal Constitution of Malaysia <<http://www1.umn.edu/humanrts/research/malaysia-constitution.pdf>>.

²⁹⁵ Unicef, 'Malaysian Laws' <http://www.unicef.org/malaysia/childrights_malaysian-laws.html>.

ข.2.5) เด็กที่ต้องการการดูแลและความคุ้มครอง กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่ต้องการการดูแลและความคุ้มครองโดยจะถูกนำไปคุ้มครองเป็นการชั่วคราวก่อนที่จะถูกนำตัวไปยังศาลสำหรับเด็กเพื่อพิจารณาข้อกำหนดที่เหมาะสมต่อไป การให้การรักษาเด็กที่ต้องการการตรวจหรือรักษาโดยแพทย์ หน้าที่ของบุคคลในครอบครัว และความผิดที่เกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิการของเด็ก

ข.2.6) เด็กที่ต้องการความคุ้มครองและการฟื้นฟู กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่ต้องการความคุ้มครองและการฟื้นฟู โดยผู้พิทักษ์หรือพนักงานตำรวจอาจสั่งให้เด็กไปอยู่ในสถานที่ลี้ภัย และนำตัวไปยังศาลสำหรับเด็กเพื่อพิจารณาข้อกำหนดที่เหมาะสมต่อไป และความผิดที่เกี่ยวข้อง

ข.2.7) นอกเหนือการควบคุม กล่าวถึงเด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมได้ โดยได้ร้องขอต่อศาลให้ควบคุมตัวเด็กในโรงเรียน สถานที่ลี้ภัย หรือสถานคุ้มครองประพฤติกติที่ได้รับการรับรอง และ/หรือมีเจ้าพนักงานภาคทัณฑ์เป็นผู้ควบคุมดูแล

ข.2.8) การค้ามนุษย์และลักพาตัวเด็ก กล่าวถึงการคุ้มครองเด็กจากการโอนความเป็นเจ้าของ การขัง หรือควบคุมเด็กที่ผิดกฎหมาย

ข.2.9) หน่วยงาน กล่าวถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับการดูแลและความคุ้มครองเด็ก สถานที่ลี้ภัยสำหรับความคุ้มครองและการฟื้นฟูเด็ก สถานที่กักขัง สถานคุ้มครองประพฤติกติ โรงเรียนที่ได้รับการรับรอง และโรงเรียน Henry Gurney เด็กที่ถูกส่งเข้า หลบหนี หรือถูกให้ออกจากสถานที่ดังกล่าว และความผิดในการนำเด็กออกหรือช่วยเด็กหลบหนีจากสถานที่ดังกล่าว

ข.2.10) วิธีพิจารณาความอาญาในศาลสำหรับเด็ก กล่าวถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่าง ๆ สำหรับคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็ก การลงโทษเด็กและผู้ปกครอง และการภาคทัณฑ์

ข.2.11) ในการดูแลของบุคคลที่คู่ควรและเหมาะสม กล่าวถึงคำสั่งของศาลที่ให้เด็กอยู่ในความดูแลของบุคคลที่คู่ควรและเหมาะสม เด็กที่หลบหนีหรือถูกให้ออกจากความดูแลของบุคคลดังกล่าว และความผิดในการนำเด็กออกหรือช่วยเด็กหลบหนีจากความดูแลของบุคคลดังกล่าว

ข.2.12) คำสั่งศาลที่ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นให้ความสนับสนุนในกรณีศาลมีคำสั่งให้เด็กอยู่ในความดูแลของบุคคลที่คู่ควรและเหมาะสม สถานภาคทัณฑ์ โรงเรียนที่ได้รับการรับรอง โรงเรียน Henry Gurney หน่วยงานที่ได้รับการรับรอง หรือสถานลี้ภัย

ข.2.13) การสืบสวน การจับกุม การค้นหา การยึด และอื่นๆ กล่าวถึงอำนาจในการสอบสวน จับกุม ค้นหา และยึดของผู้พิทักษ์หรือตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ข.2.14) เบ็ดเตล็ด เรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น อำนาจของศาลสำหรับเด็กโดยศาลสูง การลงทะเบียนเด็ก เป็นต้น

ข.2.15) ข้อกำหนดการยกเว้นและบทเฉพาะกาล²⁹⁶

ข.3 นอกจากกฎหมายฉบับหลักดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการรับบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2495 (Act 257), พระราชบัญญัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2550 (Act 670), พระราชบัญญัติการจดทะเบียนการเกิดและการตาย พ.ศ. 2500 (Act 299), พระราชบัญญัติสถานดูแล พ.ศ. 2536 (Act 506), พระราชบัญญัติสถานดูแลเด็ก พ.ศ. 2527 (Act 308), พระราชบัญญัติพยานเด็ก พ.ศ. 2550 (Act 676), พระราชบัญญัติการจ้างงานของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2509 (แก้ไขพ.ศ. 2531) (Act 350), พระราชบัญญัติผู้ให้คำปรึกษา พ.ศ. 2531 (Act 580), ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Act 593), พระราชบัญญัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2537 (Act 521), พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2539 (Act 550), พระราชบัญญัติความเป็นผู้ปกครองเด็กอ่อน พ.ศ. 2504 (Act 351), พระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัวอิสลามในเขตพื้นที่สหพันธรัฐ พ.ศ. 2527 (IFLA, Act 303), พระราชบัญญัติการปฏิรูปกฎหมายการสมรสและหย่าร้าง พ.ศ. 2519 (Act 164), พระราชบัญญัติการดำเนินชีวิตของหญิงที่แต่งงานแล้วและเด็ก พ.ศ. 2493 (Act 263), ประมวลกฎหมายอาญา (Act 574), พระราชบัญญัติการจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2495 (Act 253) และพระราชบัญญัติมาตรฐานขั้นต่ำของบ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวกของลูกจ้าง พ.ศ. 2533 (Act 446)²⁹⁷

3.4.2 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการคนพิการ

(1) ความนำ

คนพิการตามความหมายทางกฎหมายของประเทศมาเลเซียคือ คนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือประสาทสัมผัสอย่างติดตัวซึ่งส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารและอาจเป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ²⁹⁸ ในฐานะที่คนพิการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งในสังคมจึงควรที่จะมีสิทธิและโอกาสในการใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนทั่วไป ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีความพยายามที่จะส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการของกลุ่มคนเหล่านี้โดยได้วางหลักเกณฑ์และนโยบายต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อจัดการกับปัญหา ซึ่งในอดีตนโยบายเกี่ยวกับคนพิการมักจะถูกระบุไว้ในแผนนโยบายแห่งชาติว่าด้วยสวัสดิการสังคมหรือนโยบายแห่งชาติว่าด้วยสังคม แต่ในปี พ.ศ. 2550 ได้มีการประกาศนโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนพิการ (National Policy

²⁹⁶ Child Act 2001 (Act 611).

²⁹⁷ Unicef, 'Malaysian Laws' <http://www.unicef.org/malaysia/childrights_malaysian-laws.html>.

²⁹⁸ JKM, 'Acronyms and Abbreviations in the Implementation of Law' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagenam=akronim_dan_singkatan_dalam_pelaksanaan_undang-undang&lang=en>.

for Disabled Persons) และแผนปฏิบัติการสำหรับคนพิการ (Action Plan for Disables Persons) ขึ้นมา โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นนโยบายและแผนที่ประกาศโดยรัฐบาลมาเลเซียโดยมุ่งหวังที่จะให้มีการยอมรับและรับรองหลักการที่ว่าคนพิการมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่น และรับรองว่าคนพิการสามารถใช้สิทธิ โอกาส และเข้าถึงกฎหมายภายในของประเทศได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุของความพิการของบุคคล และให้ความรู้และกระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงสิทธิของคนพิการ²⁹⁹ นอกจากนี้ ยังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยคนพิการขึ้นมาในปี พ.ศ. 2551 อีกทั้งมีการลงนามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on Rights of Person with Disabilities) ในปีเดียวกัน และถัดมาในปี พ.ศ. 2553 ประเทศมาเลเซียได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญานี้ จึงอาจถือได้ว่าการประกาศนโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนพิการในปี พ.ศ. 2550 เป็นจุดเริ่มต้นที่เห็นได้ชัดว่ารัฐบาลมาเลเซียเริ่มพัฒนาสวัสดิการสังคมแก่กลุ่มคนพิการ

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. ความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญที่ประเทศมาเลเซียเข้าเป็นภาคี ได้แก่

ก.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on Rights of Persons with Disabilities) เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่สำคัญขององค์การสหประชาชาติในการส่งเสริม คุ้มครอง และประกันการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลกลุ่มนี้ ซึ่งประเทศมาเลเซียได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคีในปี พ.ศ. 2553³⁰⁰

ก.2 ความร่วมมือในระดับภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ การประกาศทศวรรษคนพิการอาเซียน (ASEAN Decade for Persons with Disabilities Project) ซึ่งมีการดำเนินการเรื่อยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนมาถึงปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของคนพิการภายในภูมิภาคอาเซียน³⁰¹ และได้มีการประกาศปฏิญญาบาทลีว่าด้วยการเสริมสร้างบทบาทและการมีส่วนร่วมของคนพิการในประชาคม

²⁹⁹ JKM, 'Policy for Persons with Disabilities' <<http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/images/stories/pdf/dasarokuenglishtranslation.pdf>>.

³⁰⁰ UN, 'Convention on the Rights of Persons with Disabilities' <<http://www.un.org/disabilities/convention/about.shtml>>.

³⁰¹ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 'ทศวรรษคนพิการอาเซียน พ.ศ. 2554-2563' <http://dep.go.th/sites/default/files/files/document/doc57_1_2.pdf> p3.

อาเซียน (Bali Declaration on the Enhancement of the Role and Participation of the Persons with Disabilities in ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2554³⁰²

ข. กฎหมายภายในของประเศมาเลเซียที่สำคัญ ได้แก่

พระราชบัญญัติคนพิการ พ.ศ. 2551 (Persons with Disabilities Act 2008) เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นที่จะส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของคนพิการ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้ใช้สิทธิที่ตนพึงได้รับอย่างเต็มที่ ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่ สภาวาด้วยคนพิการแห่งชาติ เป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับรองว่าสิทธิของคนพิการจะถูกปกป้อง โดยให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในประเด็นเกี่ยวกับคนพิการ ช่วยให้คนทั่วไปเข้าใจคนพิการมากขึ้น ปรับปรุงระบบการศึกษา และสนับสนุนโอกาสด้านอาชีพและการฝึกอบรมทักษะสำหรับคนพิการ และ การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนพิการ โดยเน้นที่ สิทธิในการเข้าถึงโดยสะดวก (Easy Access) ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้คือ (1) สิทธิในการเข้าถึงสถานที่และการบริการโดยสะดวก (2) สิทธิในการเข้าถึงการขนส่งสาธารณะโดยสะดวก (3) สิทธิในการเข้าถึงการศึกษาโดยสะดวก (4) สิทธิในการเข้าถึงการจ้างงานโดยสะดวก (5) สิทธิในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศโดยสะดวก (6) สิทธิในการเข้าถึงการดำรงชีวิตทางวัฒนธรรมโดยสะดวก (7) สิทธิในการเข้าถึงงานอดิเรกและกีฬาโดยสะดวก (8) สิทธิในการเข้าถึงการป้องกันและรักษาและการฟื้นฟูโดยสะดวก (9) สิทธิในการเข้าถึงสุขภาพที่ดีโดยสะดวก (10) สิทธิในการเข้าถึงการปกป้องคนพิการร้ายแรงโดยสะดวก และ (11) สิทธิในการเข้าถึงความช่วยเหลือในเหตุฉุกเฉินโดยสะดวก³⁰³

3.4.3 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการคนอัตรัด

(1) ความนำ

ปัญหาคนอัตรัดของประเศมาเลเซียถือเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นปัญหาที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจที่ร้ายแรงมากขึ้น รัฐบาลมาเลเซียจึงมุ่งที่จะแก้ไขปัญหานี้โดยต้องการที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้พ้นจากการเป็นคนอัตรัด และได้มีการตราพระราชบัญญัติคนอัตรัดขึ้นมาในปี พ.ศ. 2520 และได้ให้ความหมายของคำว่า “คนอัตรัด” ไว้ว่า บุคคลใดๆ ที่ทำการขอทานในสถานที่สาธารณะ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่คนทั่วไปที่อยู่ในบริเวณนั้น หรือก่อความรำคาญ รวมถึงคนว่างงานที่พักอาศัยในที่สาธารณะ ไม่ว่าจะทำการขอทานหรือไม่ หรือผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินในการดำรงชีพที่เห็นได้ชัด หรือไม่มี

³⁰² ASEAN, ‘Bali Declaration on the Enhancement of the Role and Participation of the Persons with Disabilities in ASEAN Community’ <<http://www.asean.org/resources/item/bali-declaration-on-the-enhancement-of-the-role-and-participation-of-the-persons-with-disabilities-in-asean-community>>.

³⁰³ Clarissa Chang, ‘Person with Disabilities Act 2008 (Act 685) (Easy Access)’ <www.necicmalaysia.org/view_file.cfm?fileid=13>.

สถานที่อยู่อาศัย หรือบุคคลที่ไม่สามารถพุดถึงสถานภาพทางสังคมของตนได้อย่างน่าพอใจ³⁰⁴ ซึ่งจากความหมายข้างต้นเห็นได้ชัดว่าคนอัตคัดนั้นรวมถึงคนขอทาน และคนไร้ที่อยู่ด้วย

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. พระราชบัญญัติคนอัตคัด พ.ศ. 2520 (Destitute Persons Act 1977) เป็นกฎหมายที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาคนอัตคัด ที่มุ่งเน้นที่จะทำให้บุคคลพ้นจากการเป็นคนอัตคัด โดยให้การดูแล และฟื้นฟูคนอัตคัด และการควบคุมคนเร่ร่อน ซึ่งในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำตัวคนอัตคัดไปพำนักอยู่ในบ้านพักสวัสดิการ โดยหากคนอัตคัดที่ปฏิเสธหรือต่อต้าน เจ้าหน้าที่มีอำนาจให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาช่วยเหลือได้ และในมาตรา 4 คนอัตคัดที่ต้องการความช่วยเหลือดังกล่าวยังสามารถเข้ารับการช่วยเหลือนี้ได้ด้วยตนเองด้วย ในส่วนของบ้านพักสวัสดิการที่คนอัตคัดจะเข้าไปพำนัก มาตรา 5 และ 7 ได้บัญญัติถึงการก่อตั้งและการจัดการของบ้านพักสวัสดิการ โดยคนอัตคัดจะได้รับอนุญาตให้ออกก็ต่อเมื่อผู้ควบคุมพอใจว่าผู้นั้นมีงานที่เหมาะสมที่สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ หรือมีบุคคลอื่นพร้อมและสามารถที่จะให้การดูแลและสนับสนุนที่เหมาะสมแก่คนอัตคัดนั้น³⁰⁵ นอกจากนี้ในมาตรา 11 ยังได้ระบุถึงโทษของบุคคลที่ (1) ปฏิเสธที่จะเข้าบ้านพักสวัสดิการ (2) หลบหนีจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ควบคุม (3) ออกไปจากบ้านพักสวัสดิการโดยไม่ได้รับอนุญาต และ (4) ได้รับอนุญาตให้ออกไปแต่ไม่ยอมกลับเข้ามาภายในระยะเวลาที่กำหนดด้วย³⁰⁶

ข. พระราชบัญญัติสถานดูแล พ.ศ. 2536 (Care Centres Act 1993) เป็นกฎหมายที่สำคัญ ที่มุ่งเน้นจัดการเกี่ยวกับสถานดูแลต่าง ๆ ทั้งในด้านการขึ้นทะเบียน การควบคุม และการตรวจสอบ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับแทนที่กฎเกณฑ์สำหรับคนอัตคัด (บ้านพักสวัสดิการ) พ.ศ. 2524³⁰⁷ โดยพระราชบัญญัตินี้ระบุให้อธิบดีกรมสวัสดิการสังคมเป็นผู้มีอำนาจในการจดทะเบียน ปฏิเสธการจดทะเบียนของสถานดูแล ระบุข้อกำหนดที่เหมาะสมในการจัดการสถานดูแลนั้น ๆ และเพิกถอนการจดทะเบียนสถานดูแลถ้าสถานดูแลนั้น³⁰⁸ นอกจากนี้จากอธิบดีกรมสวัสดิการสังคม ยังมีเจ้าหน้าที่ที่ถูกแต่งตั้งตามมาตรา 12 ที่มีอำนาจในการเข้าไปและตรวจสอบสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นสถานดูแลที่ได้จดทะเบียนแล้วเพื่อให้แน่ใจถึง สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้พักอาศัย การจดทะเบียน การลงบันทึก และการทำบัญชีอย่างเหมาะสม การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม ที่ดินและสิ่งปลูก

³⁰⁴ Destitute Persons Act 1977 (Act 183) Section 2.

³⁰⁵ Destitute Persons Act 1977 (Act 183) Section 8.

³⁰⁶ Destitute Persons Act 1977 (Act 183).

³⁰⁷ Wendy LW Xin, Noralfishah Sulaiman and David Baldry, 'The Provision Structure of Residential Care Home for the Elderly in Malaysia: Policies Evolution, Regulations and Standards' <<http://eprints.uthm.edu.my/5426/>> p8.

³⁰⁸ Care Centers Act 1993 (Act 506) Section 6, 7 and 11.

สร้างได้รับการบำรุงรักษาที่ดี มีการป้องกันอัคคีภัยและภัยอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตหรือสุขภาพของผู้อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม กฎระเบียบและข้อกำหนดที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ได้ถูกปฏิบัติตาม และโดยรวมสถานดูแลที่ขึ้นทะเบียนได้ดำเนินการและมีการจัดการอย่างเป็นที่น่าพึงพอใจ³⁰⁹ นอกจากนี้ยังมีการระบุถึงโทษและบทลงโทษสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานดูแลที่ได้ปฏิบัติขัดกับหลักการของพระราชบัญญัตินี้ด้วย³¹⁰

3.4.4 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการคนชรา

(1) ความนำ

คนชราตามความหมายทางกฎหมายของประเทศมาเลเซียคือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ประเทศมาเลเซียในปัจจุบันมีจำนวนประชากรประมาณ 30 ล้านคน โดยมีจำนวนของคนที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปอยู่ประมาณ 1.5 ล้านคน ซึ่งนับเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) จำนวนคนชราจะเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 15 ของจำนวนประชากรทั้งหมดซึ่งจะทำให้มาเลเซียกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ³¹¹ ดังนั้น รัฐบาลมาเลเซียจึงให้ความสำคัญแก่กลุ่มบุคคลนี้มากขึ้น เริ่มตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนชรา (National Policy for the Older Persons) ขึ้น เพื่อมุ่งที่จะสร้างสังคมของคนชราที่พึงพอใจ มีเกียรติ ได้รับความรู้ถึงคุณค่าในตัวเอง และใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเหมาะสม และยังรับรองโอกาสต่าง ๆ ที่คนชราจะได้รับนอกจากการได้รับการดูแลและคุ้มครองในฐานะสมาชิกในครอบครัว สังคม และประเทศ³¹² ซึ่งได้มีการนำนโยบายดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการออกกฎหมายและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ อีกทั้งได้มีการพัฒนาจนกระทั่งเป็นนโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนชราที่ใช้ในปัจจุบันในปี พ.ศ. 2554 มุ่งเน้นการดูแล คุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชรา ซึ่งได้ประกาศมาพร้อมกับแผนปฏิบัติการสำหรับคนชรา (Action Plan for Older Persons) เพื่อจัดการการบริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับคนชราในสังคม และยังมีมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการใช้ชีวิตของคนชราด้วย³¹³

³⁰⁹ Care Centers Act 1993 (Act 506) Section 13.

³¹⁰ Care Centers Act 1993 (Act 506) Section 18.

³¹¹ WHO, 'Aging and Health: Malaysia'

<http://www.wpro.who.int/topics/ageing/ageing_fs_malaysia.pdf>.

³¹² The Equal Rights Trust, 'Washing the Tigers' < <http://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/Malaysia%20CR%201.pdf> > p.283.

³¹³ JKM, 'Policy/Plan of Action' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=dasar___pelan_tindakan&lang=en>.

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2535 ยังได้มีการประกาศให้วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปีเป็นวันคนชราแห่งชาติขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่คนชราของมาเลเซีย³¹⁴

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. พระราชบัญญัติสถานดูแล พ.ศ. 2536 (Care Centres Act 1993) เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นที่จะจัดการเกี่ยวกับสถานดูแลต่าง ๆ ทั้งในด้านการขึ้นทะเบียน การควบคุม การตรวจสอบ และการบังคับใช้ โดยได้ออกมาบังคับใช้แทนที่กฎเกณฑ์สำหรับการบริหารจัดการบ้านพักคนชรา พ.ศ. 2526 (Rules for the Management of Older Persons' Homes 1983) กฎเกณฑ์สำหรับการจัดการคนชรา พ.ศ. 2526 (Rules for the Management of Older Persons 1983) และ กฎเกณฑ์สำหรับการบริหารจัดการบ้านพักคนเจ็บป่วยเรื้อรัง พ.ศ. 2521 (Rules for the Management of Home for the Chronically ILL 1978)³¹⁵ โดยพระราชบัญญัตินี้ระบุให้อธิบดีกรมสวัสดิการสังคมเป็นผู้มีอำนาจในการจดทะเบียน ปฏิเสธการจดทะเบียนของสถานดูแล ระบุข้อกำหนดที่เหมาะสมในการจัดการสถานดูแลนั้นๆ และเพิกถอนการจดทะเบียนสถานดูแลถ้าสถานดูแลนั้น³¹⁶ นอกจากนี้อธิบดีกรมสวัสดิการสังคม ยังมีเจ้าหน้าที่ที่ถูกแต่งตั้งตามมาตรา 12 ที่มีอำนาจในการเข้าไปและตรวจสอบสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นสถานดูแลที่ได้จดทะเบียนแล้วเพื่อให้แน่ใจถึง สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้พักอาศัย การจดทะเบียน การลงบันทึก และการทำบัญชีอย่างเหมาะสม การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้รับการบำรุงรักษาที่ดี มีการป้องกันอัคคีภัยและภัยอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตหรือสุขภาพของผู้อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม กฎระเบียบและข้อกำหนดที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ได้ถูกปฏิบัติตาม และโดยรวมสถานดูแลที่ขึ้นทะเบียนได้ดำเนินการและมีการจัดการอย่างเป็นที่น่าพึงพอใจ³¹⁷ นอกจากนี้ยังมีการระบุถึงโทษและบทลงโทษสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานดูแลที่ได้ปฏิบัติขัดกับหลักการของพระราชบัญญัตินี้ด้วย³¹⁸

ข. นอกจากกฎหมายฉบับหลักดังกล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีก เช่น พระราชบัญญัติการจ้างงาน พ.ศ. 2498 ระเบียบการจ้างงาน(ลูกจ้างนอกเวลา) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติอายุชั้น

³¹⁴ Wendy LW Xin, Noralfishah Sulaiman and David Baldry, 'The Provision Structure of Residential Care Home for the Elderly in Malaysia: Policies Evolution, Regulations and Standards' <<http://eprints.uthm.edu.my/5426/>> p8.

³¹⁵ Wendy LW Xin, Noralfishah Sulaiman and David Baldry, 'The Provision Structure of Residential Care Home for the Elderly in Malaysia: Policies Evolution, Regulations and Standards' <<http://eprints.uthm.edu.my/5426/>> p11.

³¹⁶ Care Centers Act 1993 (Act 506) Section 6, 7 and 11.

³¹⁷ Care Centers Act 1993 (Act 506) Section 13.

³¹⁸ Care Centers Act 1993 (Act 506) Section 18.

ต่ำเกเซียณ พ.ศ. 2555 พระราชบัญญัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติเงินบำนาญ พ.ศ. 2523 เป็นต้น

3.4.5 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสตรีและครอบครัว

(1) ความนำ

ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านสตรีและครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าสตรีและครอบครัวนั้นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม และครอบครัว (รวมถึง ผู้หญิง เด็กผู้หญิง ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว คนยากจน และคนที่มีปัญหาอื่น ๆ) ยังถือเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของกรมสวัสดิการสังคมอีกด้วย โดยได้มุ่งเป้าไปที่การสนับสนุนความเท่าเทียมทางเพศ สถาบันครอบครัว และการพัฒนาสวัสดิการสังคมเพื่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทรและสมานฉันท์กลมเกลียว³¹⁹

เนื่องด้วยประเทศมาเลเซียเป็นสังคมมุสลิมซึ่งแต่เดิมมีปัญหาทางด้านสิทธิสตรีอย่างมาก ประกอบกับพัฒนาการทางด้านสังคมที่สตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลของประเทศมาเลเซียจึงมีความพยายามที่จะยกระดับสิทธิของสตรีภายในประเทศให้สูงขึ้น โดยการประกาศนโยบายแห่งชาติว่าด้วยสตรี ในปี พ.ศ. 2532 ในฐานะเป็นแนวทางสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการพัฒนาประเทศถือเป็นจุดเริ่มต้นที่เห็นได้ชัดของความพยายามของมาเลเซีย ซึ่งนโยบายนี้ได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรีโดยเฉพาะในประเด็นการขจัดปัญหาความยากจนและการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น และนโยบายนี้ยังถูกใช้งานและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงฉบับล่าสุดคือฉบับปี พ.ศ. 2552 โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ความเท่าเทียมกันทางเพศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี อีกทั้งยังได้มีการพัฒนาเป็นหลักการหนึ่งในแผนปฏิบัติการของประเทศอย่างต่อเนื่องตลอดมา เช่น แผนการประเทศมาเลเซียฉบับที่ 10 ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2558 (10th Malaysia Plan 2011-2015)³²⁰ ในระดับนานาชาติรัฐบาลมาเลเซียยังได้ลงนามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อสตรีขององค์การสหประชาชาติด้วยในปี พ.ศ. 2538 นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2544 กระทรวงกิจการสตรีได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อยกระดับสถานะของสตรีภายในประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้ถูกปรับโครงสร้างใหม่ในปี พ.ศ. 2547 มาเป็นกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคมดังที่ปรากฏในปัจจุบัน ซึ่งในปีเดียวกัน การจัดตั้งกระทรวงกิจการสตรี รัฐธรรมนูญของประเทศมาเลเซียยังได้รับการแก้ไขในเรื่องการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติทางกฎหมายในเรื่องเพศอีกด้วย เห็น

³¹⁹ School Malaysia, 'Department of Social Welfare' <http://www.schoolmalaysia.com/resources/govn_social_welfare.php>.

³²⁰ KPWK, 'Policy' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/dasar1>>.

ได้ชี้ตัวรัฐบาลมาเลเซียมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของสตรี³²¹

ในประเด็นสวัสดิการทางครอบครัวได้มีการเน้นหนักในด้านปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในประเทศ โดยได้มีพระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัวออกมาในปี พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 มุ่งเน้นที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะปัญหาการค้าประเวณีผู้หญิงและเด็กก็เป็นอีกปัญหาสำคัญที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากรัฐบาลมาเลเซีย ซึ่งประเทศมาเลเซียถือเป็นจุดหมายปลายทาง แหล่งกำเนิดและทางผ่านที่สำคัญในการค้าประเวณีสตรีและเด็ก³²² รัฐบาลจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายที่สำคัญเพื่อจัดการกับปัญหานี้คือ พระราชบัญญัติต่อต้านการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน พ.ศ. 2550 โดยกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม และครอบครัว และกรมสวัสดิการสังคม ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการจัดการกับปัญหานี้ ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีและครอบครัวในประเทศ และในด้านการจัดสรรที่พำนักชั่วคราวของเหยื่อการค้ามนุษย์³²³

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. ความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญที่ประเทศมาเลเซียเข้าเป็นภาคี ได้แก่

ก.1 อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women) เป็นอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติ มาเลเซียได้เข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญานี้ในปี พ.ศ. 2538 โดยมุ่งไปที่การขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและให้ประเทศสมาชิกรับเอาหลักความเท่าเทียมกันทางเพศรวมเข้าไว้ในระบบกฎหมายของตน นอกจากนี้ในปีเดียวกัน รัฐบาลมาเลเซียยังให้ถ้อยแถลงในการประชุมสภาโลกครั้งที่ 4 ว่าด้วยสตรีที่กรุงปักกิ่ง โดยให้คำมั่นที่จะสนับสนุนการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของสตรี คู่กันสิทธิสตรีในด้านสุขภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิต และขจัดอุปสรรคทางกฎหมายในปัญหาการเลือกปฏิบัติทางเพศ³²⁴

ก.2 ความตกลงระหว่างประเทศฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child), อนุสัญญาเสริมว่าด้วยการเลิกการใช้ทาส การค้าทาส และสถาบัน และแนวปฏิบัติที่คล้ายกับการใช้ทาส (Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave

³²¹ Unicef, 'Women in Malaysia' <http://www.unicef.org/malaysia/support_6066.html>.

³²² US Department of State, 'Malaysia' <<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/countries/2014/226770.htm>>.

³²³ US Department of State, 'Trafficking in Persons Report 2016' <<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/countries/2016/index.htm>>.

³²⁴ UN Women, 'Overview of Convention' <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>>.

Trade, and Institutions and Practices Similar to Slavery) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime: AMMTC) ซึ่งถือเป็นการร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคที่มุ่งมั่นจะจัดการกับปัญหาดังกล่าว ในฐานะภูมิภาคที่ประสบปัญหาค้ามนุษย์ข้ามแดนมากที่สุดภูมิภาคหนึ่ง

ข. กฎหมายภายในของประเทศมาเลเซียที่สำคัญ ได้แก่

ข.1 รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย (The Federal Constitution of Malaysia) ได้วางมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในเรื่องความเท่าเทียมกันเอาไว้ในมาตรา 8 ซึ่งครอบคลุมไปถึงเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศด้วย³²⁵

ข.2 พระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2537 (Domestic Violence Act 1994) เป็นกฎหมายสำคัญของมาเลเซียที่วางหลักการคุ้มครองทางกฎหมายในเรื่องการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องพิจารณาร่วมกับประมวลกฎหมายอาญา³²⁶

ข.3 พระราชบัญญัติต่อต้านการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน พ.ศ. 2550 (Anti-Trafficking in Persons and Anti-Smuggling of Migrants Act 2007) ด้วยเหตุที่ประเทศมาเลเซียถือเป็นจุดหมายปลายทาง แหล่งกำเนิดและทางผ่านที่สำคัญในการค้าประเวณีสตรีและเด็ก พระราชบัญญัตินี้จึงถูกตราขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายสำคัญของมาเลเซียที่วางหลักในการป้องกันและต่อสู้กับการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน³²⁷

ข.4 พระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 (Child Act 2001) มาตรา 43 ของพระราชบัญญัตินี้ได้มีการบัญญัติโทษทางอาญาในความผิดที่กระทำต่อเด็กไว้โดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ขาย ให้จ้างหรืออีกนัยหนึ่งจำหน่าย หรือซื้อหรือว่าจ้าง หรืออีกนัยหนึ่งครอบครองเด็ก โดยเจตนาว่าจ้างหรือใช้เด็กเพื่อการค้าประเวณีไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกประเทศมาเลเซีย บุคคลที่จัดหาเด็กโดยเจตนาเพื่อการค้าประเวณีหรือมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกประเทศมาเลเซีย บุคคลที่นำเข้า รับ หรือให้ที่พักแก่เด็กที่ถูกนำเข้ามา โดนรู้หรือมีเหตุอันควรจะรู้ว่าเด็กนั้นได้ถูกจัดหามาเพื่อการค้าประเวณีหรือเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือบุคคลที่กักขังเด็กโดยเด็กไม่ยินยอม เป็นต้น³²⁸ นอกจากนี้ยังได้มีการบัญญัติถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับเด็กที่ต้องการดูแลและคุ้มครอง³²⁹ เด็กที่ต้องการความคุ้มครองและการฟื้นฟู³³⁰ การค้ามนุษย์และลักพาตัวเด็กรวมถึงความผิด

³²⁵ The Federal Constitution of Malaysia, Article 8

³²⁶ Domestic Violence Act 1994 (Act 521)

³²⁷ Anti-Trafficking in Persons and Anti-Smuggling of Migrants Act 2007 (Act 670)

³²⁸ Child Act 2001 (Act 611) Article 43.

³²⁹ Child Act 2001 (Act 611) Part 5.

และบทลงโทษ³³¹ และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเด็กที่ต้องการดูแลและคุ้มครอง และสถานที่ลี้ภัยสำหรับเด็กที่ต้องการความคุ้มครองและการฟื้นฟู เป็นต้น³³²

ข.5 นอกจากกฎหมายฉบับหลักดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติต่อต้านการฟอกเงิน ต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมาย พ.ศ. 2544, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2502-2506, ประมวลกฎหมายอาญา, พระราชบัญญัติการอยู่อาศัย พ.ศ. 2476 เป็นต้น

3.4.6 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้ประสบภัยพิบัติ

(1) ความนำ

ภัยพิบัติตามความหมายทางกฎหมายของประเทศมาเลเซีย คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นฉับพลันก่อให้เกิดการเสียชีวิต ความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อกิจกรรมของคนในชุมชน โดยเหตุการณ์ดังกล่าวต้องการความร่วมมืออย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพทั้งทางทรัพยากร อุปกรณ์ ความสม่ำเสมอและแรงกายของคนจากหลายหน่วยงานในการจัดการกับปัญหา และมีแนวโน้มที่เป็นปฏิบัติการที่ซับซ้อนและกินเวลายาวนาน ซึ่งภัยพิบัติสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับเรียงลำดับตามความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ภัยพิบัติระดับที่ 1 เหตุการณ์ในระดับท้องถิ่นที่สามารถจัดการได้ และไม่มีความเป็นไปได้ที่จะแพร่ขยายออกไป ไม่ซับซ้อนมาก อาจส่งผลให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนไม่มาก พิบัติระดับที่ 2 เหตุการณ์ที่มีความรุนแรงมากขึ้นครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่หรือครอบคลุมมากกว่าสองอำเภอขึ้นไป และมีความเป็นไปได้ที่จะแพร่ขยายออกไป มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการสูญเสียชีวิตและความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพย์สิน มีความซับซ้อนมากกว่าในระดับที่ 1 และภัยพิบัติระดับที่ 3 เหตุการณ์ที่เกิดจากภัยพิบัติระดับที่ 2 ที่มีความซับซ้อนมากกว่า และครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่กว่าหรือครอบคลุมมากกว่าสองรัฐขึ้นไป³³³

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ปัญหาภัยพิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และพายุ เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งปัญหาหนึ่งของประเทศ ประเทศมาเลเซียจึงได้มีการสร้างหลากหลายมาตรการเพื่อให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่บุคคลผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ดังกล่าว โดยมีกรมสวัสดิการสังคม และ สภามันคงแห่งชาติเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่จัดการกับปัญหาภัยพิบัตินี้ คำสั่งสภามันคงแห่งชาติฉบับที่ 20:

³³⁰ Child Act 2001 (Act 611) Part 6.

³³¹ Child Act 2001 (Act 611) Part 8.

³³² Child Act 2001 (Act 611) Part 9.

³³³ JKM, 'Disaster Victims' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=mang_sa_bencana&lang=en>.

นโยบายและเครื่องมือในการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติระดับชาติ (National Security Council (NSC) Directive No.20: Policy and Mechanism of National Disaster Management and Relief) ได้ถูกประกาศขึ้นมาโดยสภาความมั่นคงแห่งชาติในปี ค.ศ. 1997 เพื่อเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการจัดการกับปัญหาภัยพิบัติ โดยออกมาเพื่อตอบสนองความจำเป็นที่จะต้องมีระบบการจัดการภัยพิบัติไม่ว่าชนิดใด ๆ อย่างรวมศูนย์ ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบที่มั่นคงสำหรับการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติการค้นหา ช่วยเหลือ บรรเทา และฟื้นฟู และความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยเฉพาะทางและความชำนาญในการค้นหาและช่วยเหลือ จากเหตุภัยพิบัติครั้งก่อน ๆ คำสั่งนี้ยังได้กำหนดถึงความหมายของภัยพิบัติ ประเภทของภัยพิบัติ เครื่องมือในการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งก็คือคณะกรรมการการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติ (Disaster Management and Relief Committee) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมภัยพิบัติ (Disaster Operation Control Centre)³³⁴

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.4.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1) กระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม (Ministry of Women, Family and Community Development: KPWKM)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคมประกอบไปด้วยหน่วยงานในกำกับดูแลจำนวนทั้งสิ้น 6 หน่วยงาน ได้แก่³³⁵ กรมสวัสดิการสังคม (Department of Social Welfare) กรมการพัฒนสตรี (Department of Women's Development) คณะกรรมการการพัฒนาประชากรและครอบครัวแห่งชาติ (National Population and Family Development Board) สถาบันทางสังคมมาเลเซีย (Social Institute of Malaysia) สถาบันไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดสำหรับยกระดับอำนาจของสตรี (Non-Aligned Movement Institute for Empowerment of Women: NIEW) มูลนิธิสวัสดิการแห่งชาติมาเลเซีย (National Welfare Foundation of Malaysia)

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงนี้มีบทบาทและหน้าที่ในการสนับสนุนและยกระดับความเท่าเทียมกันทางเพศ การพัฒนาสถาบันครอบครัว และสวัสดิการสังคม รวมถึงหน้าที่ในการทบทวนบทบัญญัติของกฎหมายและกฎระเบียบที่

³³⁴ Mohd SBH Hussin, 'Disaster Management' <https://docs.google.com/presentation/d/1KJtFuHwTlDtOJGsGbk13tP-OGKeo2RU_Xy6wYzQWGY/present?slide=id.i0>

³³⁵ KPWKM, 'Background' <<http://www.kpwkm.gov.my/en/latar-belakang>>.

เกี่ยวข้องและเสนอแนะกฎหมายที่อาจสร้างความคุ้มครองที่ดียิ่งขึ้นแก่ความเป็นอยู่และการพัฒนาสตรี ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนการพัฒนาาระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการติดตามและการประเมินเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล³³⁶

(2) กรมสวัสดิการสังคม (Department of Social Welfare)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม โดยกรมสวัสดิการสังคมนั้นประกอบไปด้วยสำนักงานต่าง ๆ จำนวน 13 สำนักงาน ได้แก่³³⁷ สำนักงานการวางแผนและการพัฒนา (Planning and Development Division: PP) สำนักงานบริหาร (Management Division: P) สำนักงานเด็ก (Children Division: KK) สำนักงานมาตรฐานคุณภาพ (Quality Standard Division: QS) สำนักงานคำสั่งศาลที่ให้บริการชุมชนแทนการลงโทษ (Community Service Order Division: PKM), สำนักงานพัฒนาคนพิการ (OKU Development Department: JPOKU) สำนักงานพลเมืองผู้สูงอายุ (Senior Citizen Division: WE) สำนักงานสวัสดิการ (Productive Welfare Division: PW) สำนักงานกฎหมายและการบังคับใช้ (Legislation and Enforcement Division: PU) สำนักงานให้คำปรึกษาและจิตวิทยา (Counseling and Psychology Division: K) สำนักงานบริหารสารสนเทศ (Information Management Division: PM) สำนักงานชุมชน (Community Division: PK) และ สำนักงานนโยบายและวิเทศสัมพันธ์ (Policy and International Relations Division: DSA)

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมสวัสดิการสังคมมีบทบาทและหน้าที่ในการป้องกัน และฟื้นฟู ปัญหาสวัสดิการทางสังคม และการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายหลัก 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) เด็ก (2) คนพิการ (3) คนชรา (4) คนอัตคัด (5) ครอบครัว (ผู้หญิง เด็กผู้หญิง ครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว คนยากจน และคนที่มีปัญหาอื่นๆ) และ (6) ผู้ประสบภัยพิบัติ³³⁸

สำหรับเด็ก กรมสวัสดิการทางสังคมมีหน้าที่ในการจัดหาความดูแล ความคุ้มครอง และการฟื้นฟูแก่เด็ก เพื่อที่จะประกันความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก โดยกิจกรรมของกรมสวัสดิการทางสังคมนั้นประกอบไปด้วยการให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา การศึกษาตามระเบียบ การศึกษาทางด้านศาสนาและศีลธรรม กิจกรรมสันถนาการ

³³⁶ Wikipedia, Ministry of Women, Family and Community Development (Malaysia), <[https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Women,_Family_and_Community_Development_\(Malaysia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Women,_Family_and_Community_Development_(Malaysia))>.

³³⁷ Department of Social Welfare, 'Organization Chart,' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=bFh1M09YbWZneGI2alZHTGhCTTNRdz09>>

³³⁸ JKM, 'History' <<http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=sejarah&lang=en>>.

และบริการทางด้านสุขภาพและทางการแพทย์ นอกจากนี้กรมสวัสดิการทางสังคมยังมีการบริการอื่น ๆ ที่รวมไปถึง ความคุ้มครองและฟื้นฟูเด็ก แผนงานฟื้นฟูสำหรับเยาวชน คณะกรรมการสวัสดิการเด็กประจำอำเภอดูแลการ ภาครัฐ การดูแลและให้ความคุ้มครองสำหรับเด็กที่ถูกทำร้ายและเด็กที่ถูกทอดทิ้ง การรับบุตรบุญธรรม การร้อง ขอร้องอุปถัมภ์ คณะคุ้มครองเด็ก ศูนย์กิจกรรมสำหรับเด็ก และการเฉลิมฉลองวันเด็กสากล

สำหรับคนพิการ กรมสวัสดิการมีกิจกรรมหลักคือการบำบัดคนพิการ โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะช่วยเหลือให้ คนพิการช่วยเหลือตัวเองได้และเข้าถึงความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีบริการต่าง ๆ ดังนี้ การขึ้น ทะเบียน สนับสนุนเงินช่วยเหลือ ความช่วยเหลือด้านอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ให้ความสะดวก เบี้ยเลี้ยงพนักงานที่ พิกัด สถานที่ทำงาน การฝึกอบรมในสถาบันและการบำบัดทางการแพทย์ แผนงานบำบัดในชุมชน และบ้านพัก

สำหรับคนอัมพาต กรมสวัสดิการทางสังคมมุ่งเน้นไปที่กลุ่มคนอัมพาตตามความหมายในพระราชบัญญัติคน อัมพาต พ.ศ. 2520 โดยจัดปฏิบัติการช่วยเหลือคนอัมพาตอยู่เป็นกิจวัตร และจัดตั้งสถานสงเคราะห์และบำบัด สำหรับคนอัมพาต³³⁹

สำหรับคนชรา กรมสวัสดิการทางสังคมให้ความดูแลและคุ้มครองโดยผ่านการบริการของกรมในเรื่อง การ ดูแลสุขภาพ การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา การอบรมทางสันตนาการและศาสนา การสนับสนุนทางการเงิน สถานดูแลคนชรา บ้านพักคนชราที่ไม่มีเครือญาติ และการเฉลิมฉลองวันคนชราแห่งชาติ³⁴⁰

สำหรับครอบครัว กรมสวัสดิการทางสังคมมุ่งเน้นไปที่ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว โดยให้ความ ช่วยเหลือการจัดการคดีความที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติความ รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2537 และให้ความคุ้มครองเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัว³⁴¹

สำหรับผู้ประสบภัยพิบัติ หน้าที่และความรับผิดชอบของกรมสวัสดิการทางสังคมครอบคลุมหลายระยะตั้งแต่ ก่อน ระหว่าง และหลังเกิดเหตุภัยพิบัติ โดยมุ่งเน้นที่การจัดการศูนย์อพยพ การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และของใช้จำเป็นอื่น ๆ การขึ้นทะเบียนผู้ประสบภัยพิบัติ และการให้คำแนะนำและการให้ คำปรึกษา³⁴²

³³⁹ JKM, 'Destitute' <

http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=Y0hIOFk4REdBa0hrRmxTe_U95VzhZUT09>.

³⁴⁰ JKM, 'Older Persons Services' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=perkhidmatan_warga_emas&lang=en>.

³⁴¹ Nor ABH Jonit, 'Country Report - Malaysia' <http://www.unafei.or.jp/english/pdf/RS_No69/No69_15PA_Jonit.pdf> p.119.

³⁴² JKM, 'Disaster Victims' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=mangsa_bencana&lang=en>.

(3) กรมการพัฒนาสตรี (Department of Women's Development)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมการพัฒนาสตรีเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม โดยกรมการพัฒนาสตรีนั้นประกอบไปด้วยสำนักงานต่าง ๆ จำนวน 7 สำนักงาน ได้แก่ สำนักงานอธิบดี (Director General Office) สำนักงานรองอธิบดี (Deputy Director General Office) สำนักงานบริหารนโยบายสตรี (Women's Policy Implementation Division) สำนักงานพัฒนาความสามารถ (Capacity Development Division) สำนักงานความร่วมมือ การกำกับดูแลและการประเมิน (Coordination, Monitoring and Evaluation Division) สำนักงานให้คำแนะนำและคำปรึกษา (Guidance and Counselling Division) และสำนักงานการจัดการบริการ (Management Services Division) นอกจากนี้ยังมีสำนักงานการพัฒนาดังกล่าวอีก 13 สำนักงาน และบ้านพักสตรี 4 หลังกระจายอยู่ทั่วประเทศ³⁴³

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมการพัฒนาสตรีมีบทบาทและหน้าที่เพื่อที่จะบรรลุความเท่าเทียมกันทางเพศ โดยส่งเสริมขีดความสามารถของสตรีเพื่อที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประเทศมากยิ่งขึ้น ด้วยการจัดการบริการช่วยเหลือและแผนงานเพิ่มขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล³⁴⁴ โดยมียุทธศาสตร์เพื่อที่จะวางแผน กำหนด และดำเนินแผนงานและกิจกรรมเพื่อให้พลังของสตรีมีมากขึ้น โดยเพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของความเท่าเทียมกันทางเพศภายในหน่วยงานพัฒนาสาธารณะทั้งหลายทั้งของรัฐและเอกชนเพื่อที่จะยกระดับความเข้าใจของสตรีในสิทธิต่าง ๆ ของตน คัดกรองสตรีจากความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างเสริมสมรรถภาพของตนในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ³⁴⁵

(4) คณะกรรมการการพัฒนาประชากรและครอบครัวแห่งชาติ (National Population and Family Development Board)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

คณะกรรมการการพัฒนาประชากรและครอบครัวแห่งชาติเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม โดยคณะกรรมการการพัฒนาประชากรและครอบครัวแห่งชาตินั้นประกอบไปด้วยสำนักงานต่าง ๆ จำนวน 16 สำนักงาน ได้แก่ สำนักงานอธิบดี (Director General Division) ซึ่งกำกับดูแลสำนักงานรองอธิบดีฝ่ายนโยบาย (Deputy Director General (Policy)) และสำนักงานรองอธิบดีฝ่ายบริหาร (Deputy Director General (Management)) โดยมีแผนกกฎหมาย (Legal Unit) แผนก

³⁴³ JPW, 'Organization Chart' <http://www.jpw.gov.my/web/home/article_view/112/71/>.

³⁴⁴ JPW, 'Vision, Mission and Objective' <http://www.jpw.gov.my/web/home/article_view/110/83/>.

³⁴⁵ JPW, 'Strategy' <http://www.jpw.gov.my/web/home/article_view/111/70/>.

ตรวจสอบภายใน (Internal Audit Unit) แผนกการสื่อสารองค์กร (Corporate Communication Unit) และแผนกการจัดการปฏิรูปและส่งมอบ (Transformation and Delivery Management Unit) เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิบดี มีแผนการวางแผนองค์กร (Corporate Planning Sector) แผนกการบริการครอบครัว (Family Services Sector) แผนกการประเมินนโยบายและผลลัพธ์ (Policy and Outcome Evaluation Sector) แผนกการวิจัยประชากรและครอบครัว (Population and Family Research Sector) และสำนักงานในระดับรัฐ 15 สำนักงาน เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานรองอธิบดีฝ่ายนโยบาย และมีแผนกทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management Sector) แผนกการจัดการบริการและการเงิน (Management Services and Finance Sector) แผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Sector) และแผนกการพัฒนาธุรกิจ (Business Development Unit) เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานรองอธิบดีฝ่ายบริหาร³⁴⁶

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

คณะกรรมการการพัฒนาประชากรและครอบครัวแห่งชาติมีบทบาทและหน้าที่เพื่อที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาของประชากรที่มีคุณภาพโดยการทำให้สถาบันครอบครัวแข็งแรงยิ่งขึ้นและส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยมีหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลในประเด็นนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวกับประชากร การพัฒนาสถาบันครอบครัว และการเจริญพันธุ์ของมนุษย์³⁴⁷

(5) กระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Health)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กระทรวงสาธารณสุขประกอบไปด้วยหน่วยงานในกำกับดูแลจำนวนทั้งสิ้น 12 หน่วยงาน ได้แก่สำนักงานการพัฒนา (Development Division) สำนักงานนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Policy & International Relations Division) สำนักงานปรึกษากฎหมาย (Legal Advisor Office) สำนักงานตรวจสอบภายใน (Internal Audit) หน่วยสื่อสารองค์กร (Corporate Communication Unit) หน่วยบูรณาการ (Integrity Unit) หน่วย KPI และ PEB (KPI & PEB Unit) หน่วยควบคุมดูแลนโยบาย (Policy Surveillance Unit) คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพมาเลเซีย (Malaysia Health Promotion Board) สภาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมาเลเซีย (Malaysia Healthcare Travel Council) เจ้าหน้าที่อุปกรณ์ทางการแพทย์ (Medical Device Authority) และการวิจัยทางคลินิก (Clinical Research Malaysia)³⁴⁸

³⁴⁶ LPPKN, 'Organizational Structure'

<<http://www.lppkn.gov.my/index.php/en/features/organizational-structure.html>>.

³⁴⁷ LPPKN, 'NPFDB's Objectives' <<http://www.lppkn.gov.my/index.php/en/features/objektif-lppkn.html>>.

³⁴⁸ MOH, 'Organization Chart' <<http://www.moh.gov.my/english.php/pages/view/3>>.

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงนี้มีบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมในการจัดตั้ง ศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง (One-Stop Crisis Centres) ขึ้นที่โรงพยาบาลหลักทั้งหลายเพื่อที่จะจัดการกับผู้รอดชีวิตจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องไปยุ่งยากต่อคิวร่วมกับคนอื่น³⁴⁹

(6) กรมชลประทานและการระบายน้ำมาเลเซีย (Department of Irrigation and Drainage Malaysia)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมชลประทานและการระบายน้ำมาเลเซียเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมชลประทานและการระบายน้ำมาเลเซียนั้นประกอบไปด้วยสำนักงานต่าง ๆ จำนวน 18 สำนักงาน ได้แก่ แผนกจัดการน้ำท่วม (Flood Management Division) แผนกจัดการลุ่มแม่น้ำ (River Basin Management Division) แผนกจัดการเขตเรือกินค้าชายฝั่ง (Coaster Zone Management Division) แผนกจัดการทรัพยากรน้ำและอุทกวิทยา (Water Resources Management and Hydrology) แผนกจัดการน้ำฝนจากพายุ (Stormwater Management Division) แผนกสิ่งปลูกสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน (Building and Infrastructure Division) แผนกออกแบบและเขื่อน (Design and Dam Division) แผนกการสำรวจปริมาณและการบริหารสัญญา (Quantity Surveying and Contract Administration Division) แผนกโครงการพิเศษ (Special Project Division) แผนกบริการทางเครื่องจักรและไฟฟ้า (Mechanical and Electrical Services Division) แผนกองค์กร (Corporate Division) แผนกจัดการการบริการ (Management Services Division) แผนกพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Development Division) ศูนย์เขตร้อนชื้น (Humid Tropic's Centre) ศูนย์ควบคุมอัจฉริยะ (SMART Control Centre) แผนกจัดการข้อมูล (Information Management Division) แผนกตรวจสอบประสิทธิภาพ (Performance Audit Division) และแผนกสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Facility and GIS Division)³⁵⁰

³⁴⁹ Nor ABH Jonit, 'Country Report - Malaysia' <http://www.unafei.or.jp/english/pdf/RS_No69/No69_15PA_Jonit.pdf> p.124.

³⁵⁰ The Official Portal for Department of Irrigation and Drainage Malaysia, 'Divisions,' <<http://www.water.gov.my/home?lang=en>>

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมชลประทานและการระบายน้ำมาเลเซียมีบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมในการคาดการณ์น้ำท่วมและแจ้งเตือนแก่ประชาชน³⁵¹

(7) ตำรวจแห่งชาติมาเลเซีย (Royal Malaysian Police)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

ตำรวจแห่งชาติมาเลเซียประกอบไปด้วยหน่วยงานในกำกับดูแลจำนวนทั้งสิ้น 9 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการจัดการ (Management Department) สาขาพิเศษ (Special Branch) สำนักงานการสอบสวนความผิดอาญา (Crime Investigation Office) กรม KND/KA (KND/KA Department) กรมสอบสวนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Commercial Crime Investigation Department) กรมยาเสพติด (Narcotics Department) กรมกลยุทธ์ทางทรัพยากรและเทคโนโลยี (Department of Strategic Resources and Technology) กรมบูรณาการและมาตรฐานความร่วมมือ (Integrity and Standard Compliance Department) กรมป้องกันอาชญากรรมและความสงบสุขของสังคม (Department of Crime Prevention and Community Safety) และกรมการสอบสวนและการบังคับการจราจร (Department of Investigation and Traffic Enforcement)³⁵²

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงนี้มีบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมในการเข้าตรวจค้นสถานโสเภณีต่าง ๆ และดำเนินการสืบสวนกรณีของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกองกำลังเฉพาะกิจที่มีหน้าที่จัดการกับการค้ามนุษย์และเครือข่ายค้าประเวณีโดยตรง (Anti-Vice Task Force) โดยทั้งสองหน่วยงานอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย³⁵³ ทั้งนี้ตำรวจแห่งชาติมาเลเซียยังได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง (One-Stop Centres) ขึ้นมาเพื่อรับมือกับผู้รอดชีวิตของการใช้ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาทางเพศและความรุนแรงในครอบครัว โดยจัดตั้งตามกองบัญชาการตำรวจประจำอำเภอ ซึ่งถือเป็นสถานดูแลผู้ประสบภัย มีหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประสบภัยในการทำบันทึกและจัดหา

³⁵¹ Mohamad SB Khalid and Shazwani B Shafiai, 'Flood Disaster Management in Malaysia: An Evaluation of the Effectiveness Flood Delivery System' <<http://www.ijssh.org/papers/488-V10012.pdf>>, p. 399.

³⁵² RMP, 'Jabatan' <<https://www.rmp.gov.my/>>.

³⁵³ humantrafficking.org, 'Government Agencies' <http://www.humantrafficking.org/countries/malaysia/government_agencies>.

ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุที่เกิดขึ้น ให้คำปรึกษาในเบื้องต้นโดยที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติ และทำการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง³⁵⁴

(8) สถาบันขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดสำหรับยกระดับอำนาจของสตรี (Non-Aligned Movement Institute for Empowerment of Women: NIEW)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สถาบันขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดสำหรับยกระดับอำนาจของสตรีเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม โดยสถาบันขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายดีสำหรับยกระดับอำนาจของสตรีนั้นมีผู้อำนวยการ (Director) เป็นหัวหน้าสถาบัน กำกับดูแลสำนักงานทะเบียน (Registrar Office) สำนักงานเลขานุการ (Office Secretary) และอาคารศูนย์ปฏิบัติหน้าที่ (Centre of Capacity Building) โดยมีแผนกการศึกษา (Academic) แผนกบริหาร (Administration) แผนกการจัดการทรัพย์สิน (Asset Management) แผนกการเงิน (Finance) แผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) แผนกประชาสัมพันธ์ (Public Relation) และศูนย์จัดการเอกสารและทรัพยากร (Documentation & Resource Centre) ขึ้นตรงต่อสำนักงานทะเบียน และมีศูนย์เศรษฐกิจและการเมือง (Centre of Economy & Politic) ศูนย์การศึกษาและเทคโนโลยี (Centre of Education & IT) และศูนย์สุขภาพและความรุนแรงต่อสตรี (Centre of Health & Violence against Women) อยู่ภายใต้อาคารศูนย์ปฏิบัติหน้าที่ โดยมีผู้ช่วยผู้อำนวยการ (Principal Assistant Director) กำกับดูแลแต่ละศูนย์³⁵⁵

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สถาบันขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายดีสำหรับยกระดับอำนาจของสตรีมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการการฝึกอบรม การวิจัย และความรู้ ที่ทำงานร่วมกับชุมชนทางการทูต หน่วยงานระหว่างประเทศ หน่วยงานเอกชน ชุมชนทางวิชาการ เพื่อที่จะรับรองอำนาจของสตรีและบรรลุความเท่าเทียมกันทางเพศ ในกลุ่มประเทศสมาชิกของขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายดี³⁵⁶

(9) มูลนิธิสวัสดิการแห่งชาติมาเลเซีย (National Welfare Foundation of Malaysia)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

มูลนิธิสวัสดิการแห่งชาติมาเลเซียเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม โดยมูลนิธิสวัสดิการแห่งชาติมาเลเซียนี้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว

³⁵⁴ Nor ABH Jonit, 'Country Report - Malaysia' <http://www.unafei.or.jp/english/pdf/RS_No69/No69_15PA_Jonit.pdf> p.124.

³⁵⁵ NIEW, 'Organization Structure' <<http://www.niew.gov.my/organizational-structure.html>> .

³⁵⁶ NIEW, 'Mission' <<http://www.niew.gov.my/mission.html>>.ผ

และการพัฒนาสังคมเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการ (Board of Trustees) กำกับดูแลประธานบริหารของ มูลนิธิ (Chief Executive Officer) โดยมีแผนกระดมทุนและสื่อสารองค์กร (Fundraising and Corporate Communications) แผนการพัฒนาสังคม (Social Development) แผนออกแบบและพัฒนา (Design and Development) แผนการเงิน (Financial) และแผนการจัดการ (Arrangement) อยู่ภายใต้ประธานบริหาร³⁵⁷

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

มูลนิธิสวัสดิการแห่งชาติมาเลเซียมีบทบาทและหน้าที่เพื่อที่จะสนับสนุนสวัสดิการและการพัฒนาของ ประชาชนมาเลเซียโดยเฉพาะอย่างยิ่งสวัสดิการของเด็กและครอบครัว โดยช่วยยกระดับการดำเนินชีวิตของบุคคล ที่ต้องการความช่วยเหลือผ่านการจัดสรรบริการทางการเงินและสวัสดิการ สุขภาพและการศึกษาที่หลากหลาย และยังสนับสนุนและช่วยเหลือการพัฒนาขององค์กรการกุศลที่พยายามที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของชาว มาเลเซียที่มีวัตถุประสงค์เป็นไปในทางเดียวกันกับเป้าหมายของมูลนิธิสวัสดิการแห่งชาติมาเลเซีย³⁵⁸

(10) สถาบันทางสังคมมาเลเซีย (Social Institute of Malaysia)

สถาบันทางสังคมมาเลเซียเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และ การพัฒนาสังคม มีภารกิจในการส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และความคิด การฝึกอบรมที่มีคุณภาพ การวิจัย และยกระดับแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในขอบเขตของนโยบายทางสังคมและการพัฒนาทางสังคม³⁵⁹

(11) สภาประสานงานว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ (Co-ordinating Council for the Protection of Children) เป็นหน่วยงานที่ถูกตั้งขึ้นตามหลักของพระราชบัญญัติเด็ก มีหน้าที่ในการให้ คำปรึกษาแก่รัฐบาลในเรื่องประเด็นการคุ้มครองเด็ก โดยประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐหลายภาคส่วน เช่น กระทรวงที่รับผิดชอบในเรื่องการคุ้มครองเด็ก กระทรวงที่รับผิดชอบในเรื่องสุขภาพ กระทรวงที่รับผิดชอบในเรื่องการศึกษา กระทรวงที่รับผิดชอบในเรื่องทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงที่รับผิดชอบในเรื่องข้อมูลข่าวสาร อัยการ สูงสุด ผู้ตรวจราชการ กรมราชทัณฑ์ กรมสวัสดิการทางสังคม และบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สวัสดิการและการพัฒนาเด็ก เป็นต้น³⁶⁰

³⁵⁷ Yayasan Kebajikan Negara, 'Carta Organisasi' <<https://www.yknm.org/carta-organisasi>>.

³⁵⁸ Yayasan Kebajikan Negara, 'Objektif' <<https://www.yknm.org/objektif>>.

³⁵⁹ ISM, 'ISM Vision and Mission' <<http://www.ism.gov.my/en/corporate/profile/ism-vision-and-mission>>.

³⁶⁰ Child Act 2001 (Act 611) Part II.

(12) **สภาให้คำปรึกษาและแนะนำสำหรับเด็กแห่งชาติ (National Advisory and Consultative Council for Children)** มีบทบาทในฐานะคณะกรรมการให้คำปรึกษารัฐบาลในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาของเด็ก และนโยบาย แนวทางและแผนงานสำหรับเด็กตามแนวทางของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก³⁶¹

(13) **ศาลสำหรับเด็ก (Court for Children)** ถูกตั้งขึ้นตามมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเป็นผู้ต้องหา หรือคดีที่พระราชบัญญัติเด็กหรือกฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลสำหรับเด็ก เว้นแต่ในข้อหาที่มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต โดยจะมีผู้พิพากษาหนึ่งคน และที่ปรึกษาจำนวนสองคนเป็นองค์คณะซึ่งหนึ่งในสองคนต้องเป็นผู้หญิง โดยที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ศาลและผู้ปกครองหรือผู้พิทักษ์ของเด็ก นอกจากนี้ในการพิจารณาคดีเด็กศาลจะนั่งพิจารณาในตึกหรือห้องพิจารณาอื่นที่ไม่ใช่ห้องพิจารณาคดีทั่วไป หรือในวันอื่นที่ไม่มีการพิจารณาทั่วไป และถ้าเป็นตึกเดียวกันจะต้องมีทางเข้าและทางออกสำหรับเด็กเป็นพิเศษเพื่อให้เป็นความลับ อีกทั้งยังได้กำหนดให้บุคคลอื่นนอกจากเจ้าพนักงานศาล เด็กที่เป็นคู่ความในคดี ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ทนาย พยาน บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดี และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องที่ศาลเห็นสมควรสามารถอยู่ในห้องพิจารณาคดีเด็กได้ และยังมีข้อจำกัดของการรายงานและตีพิมพ์ของสื่อด้วย ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการยอมรับของรัฐบาลว่าเด็กนั้นแตกต่างจากผู้ใหญ่ทั้งในทางกายภาพ จิตใจ และอารมณ์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารทางกฎหมายต่างหากสำหรับเด็ก³⁶²

(14) **บ้านพัก Kanak-Kanak** เป็นบ้านที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 54 ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับการดูแลและความคุ้มครองเด็ก สนับสนุนการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กภายใต้บรรยากาศครอบครัวที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ปัจจุบันมีอยู่ 13 แห่งทั่วประเทศกำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁶³

(15) **บ้านพัก Tunas Harapan** เป็นบ้านพักสำหรับเด็กที่ให้การดูแล ความรัก และการคุ้มครองในบรรยากาศของความเป็นครอบครัวแก่เด็กที่ไม่สามารถอาศัยอยู่กับผู้ปกครองของตนได้ โดยมีผู้ดูแลในฐานะพ่อ/แม่เลี้ยงให้การดูแลและคุ้มครองเด็ก นอกจากนี้จะเป็นโอกาสให้เด็กเติบโตในสภาวะครอบครัวแล้ว เด็กยังได้รัก

³⁶¹ Unicef, 'The Launch of "Child Protection System in Malaysia"' <http://www.unicef.org/malaysia/media_news14-the_launch-of_child_protections_system_in_malaysia.html#.VmQJw0p97IU>.

³⁶² Child Act 2001 (Act 611) Part IV.

³⁶³ JKM, 'Children Home' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=aFlzU3BRWG NKT2tIU2M4RWhvVzg0dz09>>.

การศึกษาตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมความเชื่อของแต่ละคน ปัจจุบันมีอยู่ 9 แห่งทั่วประเทศ กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐอื่น องค์กรอาสาสมัคร และชุมชนท้องถิ่น³⁶⁴

(16) บ้านพักให้ความคุ้มครอง Rumah Perlindungan เป็นบ้านที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติต่อต้านการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน พ.ศ. 2550 เพื่อเป็นที่ลี้ภัย ให้ความคุ้มครองสำหรับเหยื่อของการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในระหว่างที่รอการสืบสวนและคำสั่งจากศาล โดยให้ความคุ้มครอง อาหาร ยา รักษาโรค การศึกษา การฝึกอบรมและทักษะวิชาชีพ ค่าปรึกษา และสนทนากันแก่ผู้อยู่อาศัย ปัจจุบันบ้านพักนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 7 หลัง กำกับดูแลโดยกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม แบ่งเป็น 4 หลังสำหรับสตรี 1 หลังสำหรับบุรุษ และ 2 หลังสำหรับเด็กที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์³⁶⁵

(17) สถานคุมประพฤติ (Probation Hostel) ถูกจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 61 ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 มีหน้าที่ในการปรับนิสัยและให้การศึกษาแก่เด็กที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาและเด็กที่ไม่สามารถควบคุมได้ตามคำสั่งของศาล กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁶⁶

(18) โรงเรียนที่ได้รับการรับรอง (Approved School) ถูกจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 65 ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 มุ่งเน้นในการให้การศึกษา การฝึกอบรม และควบคุมตัวเด็กที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาและเด็กที่ไม่สามารถควบคุมได้ตามคำสั่งของศาลตามคำขอเป็นหนังสือของผู้ปกครองหรือผู้ดูแลโดยร้องขอต่อศาล กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁶⁷

(19) Taman Seri Puteri เป็นที่พักที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 55 ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นสถานที่สำหรับให้ความคุ้มครองและการฟื้นฟูเด็ก มุ่งให้ความคุ้มครองและบ่มนิสัยเด็กที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางศีลธรรมและการผิดศีลธรรมโดยการอบรมทัศนคติและค่านิยมให้เป็นไปตามมาตรฐานทางสังคมและสั่งสอนเด็กในทักษะที่จำเป็น ตามคำขอเป็นหนังสือของผู้ปกครองหรือผู้ดูแลโดยร้องขอต่อศาล กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁶⁸

³⁶⁴ JKM, 'Rumah Tunas Harapan' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=a29MQ3BIVWJmMHBseWhKaVBDQWF2UT09>>.

³⁶⁵ JKM, 'Rumah Perlindungan (RP) ATIP' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=eWdMdnViYVFzeHJYUHFsnlNONm5oQT09>>.

³⁶⁶ JKM, 'Probation Hostels' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=SFBLR29KNzFwT2xQTmRWUVhjT2kZz09>>.

³⁶⁷ JKM, 'Sekolah Tunas Bakti' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=T3YxbnRkVt91cFVtRU9nOEpBUFU5dz09>>.

³⁶⁸ JKM, 'Taman Seri Puteri' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=dS9TbzMvUDFmazl0aXVLOGpoRTVzQT09>>.

(20) **สภาว่าด้วยคนพิการแห่งชาติ (National Council for Persons with Disabilities)** ถูกก่อตั้งขึ้นตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคม มีหน้าที่ในการตรวจสอบการนำไปใช้ของนโยบายและแผนงานของประเทศที่เกี่ยวกับคนพิการ และให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในประเด็นที่เกี่ยวกับคนพิการ ประกอบด้วยตัวแทนจากหลายหน่วยงานโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคมเป็นประธาน³⁶⁹

(21) **Taman Sinar Harapan** เป็นสถาบันภายใต้การกำกับดูแลของกรมสวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการที่ให้การดูแล ค้ำครอง และฟื้นฟูคนพิการที่ประสบความยากลำบากในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังถือเป็นสถานค้ำครองโดยเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความพิการทางการเรียนรู้ด้วย ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 7 แห่งทั่วประเทศ³⁷⁰

(22) **ศูนย์ฝึกฝนและฟื้นฟูแรงงาน (Industrial Training and Rehabilitation Centre: PLPP)** เป็นสถาบันภายใต้การกำกับดูแลของกรมสวัสดิการสังคมมีหน้าที่ในการจัดการบริการให้แก่คนพิการผ่านการฝึกฝนทางวิชาชีพและการฟื้นฟูทางการแพทย์³⁷¹ นอกจากนี้ที่นี่ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลครูฝึกวิชาชีพ (Job Coach Information Centre @ PLPP) ขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือคนพิการในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมช่วยยกระดับการสมัครงาน จัดเตรียมเอกสารการสมัคร และให้ความช่วยเหลือทั้งก่อนและระหว่างการทำงานเพื่อช่วยให้คนพิการสามารถปฏิบัติงานของตนต่อไปได้³⁷²

(23) **Taska OKU** เป็นสถานดูแลสำหรับเด็กที่มีความพิการในด้านดาวน์ซินโดรม ความผิดปกติทางการสื่อสารอารมณ์ การมองเห็น การได้ยิน ทางกายภาพ และการเรียนรู้ มุ่งให้โอกาสแก่เด็กที่มีความพิการให้ได้รับการดูแลและการศึกษาแต่ต้น และช่วยลดภาระของครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ³⁷³

(24) **Desa Bina Diri** เป็นหน่วยงานที่จัดเตรียมที่พักและที่ฟื้นฟูสำหรับคนอัตคัด โดยคนอัตคัดจะถูกนำตัวเข้าที่พักนี้ตามคำสั่งศาลหรือตามความสมัครใจตามพระราชบัญญัติคนอัตคัด พ.ศ. 2520 โดยคนอัตคัดจะได้รับ

³⁶⁹ JKM, 'Majlis Kebangsaan Bagi OKU'

<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=czJqRVdZ_KzZTNER3WWt4VHpERnBCdz09>.

³⁷⁰ JKM, 'Taman Sinar Harapan' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=WUZDTk1TUkszaGJiUUpKQVZeUlXZz09>>.

³⁷¹ JKM, 'Industrial Training and Rehabilitation Centre: PLPP' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=U2pEL2JKbHBxdzlvZFfYNmk4bZjQT09>>.

³⁷² JKM, 'Job Coach Information Centre @ PLPP' <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=S092Sk1BbnFwanYwN1pwNzBmRkFqQT09>>.

³⁷³ J K M , ' T a s k a O K U ' < http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=c3_NUcGFvaE9YTGw2Y0dVR3haa3lRQT09 >.

การสอนทักษะที่เหมาะสมเช่น การเย็บผ้า การตัดไม้ การทำสวน และอื่น ๆ เพื่อให้คนอึดคักกลับไปสู่ครอบครัวหรือชุมชนและเป็นบุคคลที่พึ่งตนเองได้³⁷⁴ ปัจจุบันมีทั้งหมด 5 แห่งทั่วประเทศ³⁷⁵

(25) สภาที่ปรึกษาเกี่ยวกับคนชราแห่งชาติ (National Advisory and Consultative Council for Older Persons) ได้ก่อตั้งขึ้นตามนโยบายแห่งชาติว่าด้วยคนชราของรัฐบาลมาเลเซีย ประกอบไปด้วยตัวแทนจากทั้งกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน หน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ และ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสภานี้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการสตรี ครอบครัว และการพัฒนาสังคมเป็นประธาน และมีกรมสวัสดิการสังคมเป็นเลขาธิการ โดยมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษารัฐบาลในการวางแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับคนชรา³⁷⁶

(26) Rumah Ehsan เป็นบ้านพักสำหรับคนชราที่จัดเตรียมการดูแล การรักษา และการคุ้มครองแก่คนชราที่เจ็บป่วย ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และไม่มีทายาท เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ในสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบายและปลอดภัย ปัจจุบันมีทั้งหมด 2 แห่งทั่วประเทศ กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁷⁷

(27) Rumah Seri Kenangan เป็นบ้านพักสำหรับคนชราที่จัดเตรียมการดูแล และความคุ้มครองให้แก่คนยากจนที่ชรา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปัจจุบันมีทั้งหมด 9 แห่งทั่วประเทศ กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁷⁸

(28) ศูนย์กิจกรรมสำหรับคนชรา (Activity Center for Older Persons: PAWE) เป็นสถานที่สำหรับคนชราเพื่อที่จะปฏิบัติกิจกรรมประจำวันในชุมชน เป็นการร่วมมือกันทางยุทธศาสตร์ระหว่างกรมสวัสดิการทางสังคม หน่วยงานอื่นของรัฐ และองค์กรเอกชน โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสวัสดิการและการพัฒนาของคนชรามากขึ้น จัดเตรียมพื้นที่สำหรับคนชราเพื่อให้เห็นถึงคุณค่าผ่านการแบ่งปันประสบการณ์และทักษะ กระตุ้นการเข้าร่วมและการร่วมมือกันของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ จัดเตรียมทางเลือกให้แก่กลุ่ม

³⁷⁴ JKM, 'Destitute' < <http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=Y0hIOFk4REdBa0hrRmxTeU95VzhZUT09> >.

³⁷⁵ JKM, 'Desa Bina Diri' < <http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=Wm1WK1l5dnZkUGwvRU5MNkdtbm5zZz09>>.

³⁷⁶ JKM, 'Policy/Plan of Action' < http://www.jkm.gov.my/prx.teleport.to/content.php?pagename=dasar__pelan_tindakan&lang=en>.

³⁷⁷ J K M , ' R u m a h E h s a n ' < http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=ZTRiZ1J0cVBEeXU3L2lZdU_gwMlNEUT09>.

³⁷⁸ JKM, 'Rumah Seri Kenangan' < http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=M2k3Q2xST0JJWE9Qa_2Z2L253VDl2dz09>.

คนชราที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนชรา³⁷⁹ ปัจจุบันมีทั้งหมด 51 แห่งทั่วประเทศ กำกับดูแลโดยกรมสวัสดิการทางสังคม³⁸⁰

(29) แผนกความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ (Ministry of Foreign Affairs – Social and Cultural Affairs Section) เป็นหน่วยงานที่เป็นจุดติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศในประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์³⁸¹

(30) กรมการพัฒนาอิสลามมาเลเซีย (Department of Islamic Development Malaysia) ได้จัดเตรียมที่พักชั่วคราวสำหรับผู้เคราะห์ร้ายชาวมุสลิมไว้ทั่วประเทศ และยังได้จัดเตรียมบริการทางกฎหมายและให้คำปรึกษาไว้ด้วย³⁸²

(31) สภามันคงแห่งชาติ (National Security Council: MKN) เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ร่าง และกำหนดนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ และมีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการภัยพิบัติของมาเลเซีย ทำหน้าที่ร่วมกับกองกำลังตำรวจและทหารในประเทศในการประเมินสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉิน ดำเนินการเคลื่อนย้ายและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย³⁸³

(32) คณะกรรมการการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติ (Disaster Management and Relief Committee) เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งทั้งในระดับสหพันธรัฐ ระดับรัฐ และระดับเขตโดยสภามันคงแห่งชาติ ภายใต้คำสั่งสภามันคงแห่งชาติฉบับที่ 20: นโยบายและเครื่องมือในการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติระดับชาติ ประกอบด้วยตัวแทนจากหลากหลายหน่วยงาน ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการกับภัยพิบัติ³⁸⁴

(33) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมภัยพิบัติ (Disaster Operation Control Centre: DOCC) จะถูกจัดตั้งขึ้นมาเมื่อเกิดภัยพิบัติ โดยเป็นที่ประชุมของคณะกรรมการการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติ ตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐหลายแห่งที่เข้าร่วมในการจัดการภัยพิบัติจะถูกบรรจุในศูนย์ปฏิบัติการควบคุมภัยพิบัติในฐานะเจ้าพนักงานประสานงาน มีประธานของคณะกรรมการการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติเป็นประธาน โดยมีหน้าที่ติดตามความ

³⁷⁹ JKM, ‘Activity Center for Older Persons’ <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=aC90Vy81SVhKTEZD cVoxRE5JRzNRZz09>>.

³⁸⁰ JKM, ‘Senarai Pusat Aktiviti Warga Emas (PAWE)’ <<http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=d21PdVdCTGpEVWJ3VTVSTjdQdWZldz09>>.

³⁸¹ [humantrafficking.org, ‘Malaysia’](http://www.humantrafficking.org/organizations/167) <<http://www.humantrafficking.org/organizations/167>>.

³⁸² Nor ABH Jonit, ‘Country Report - Malaysia’ <http://www.unafei.or.jp/english/pdf/RS_No69/No69_15PA_Jonit.pdf> p.125.

³⁸³ MKN, ‘MKN’ <<https://www.mkn.gov.my/>>.

³⁸⁴ Mohd SBH Hussin, ‘Disaster Management’ <https://docs.google.com/presentation/d/1KJtFuHwTLDtOJGsGbk13tP-OGKeo2RU_Xy6wYzQWGY/present?slide=id.i0>, p. 15.

คืบหน้าของสถานการณ์และรับรองว่าการค้นหาและการช่วยเหลือตลอดทั้งการพยายามบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยนั้นถูกทำให้เกิดผลอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล³⁸⁵

(34) คณะกรรมการการพัฒนาและความปลอดภัยของหมู่บ้าน (Village Development and Security Committees: JKKK) มีหน้าที่ในการจัดการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ไม่ได้เคลื่อนย้ายไปยังศูนย์หลบภัย และไม่ได้ลงทะเบียนกับทางกรมสวัสดิการสังคม³⁸⁶

(35) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย (Evacuation Centre) เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับมือกับปัญหาภัยพิบัติต่างๆที่เกิดขึ้นโดยกระจายอยู่ตามแต่ละพื้นที่ของประเทศ ดำเนินการโดยกองทัพของมาเลเซีย

(36) หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการทางสังคมของผู้ประสบภัยพิบัติ เช่น ตำรวจแห่งชาติมาเลเซีย (Royal Malaysia Police), กองทัพบกมาเลเซีย (Malaysia Armed Forces), หน่วยพิเศษสนับสนุนและช่วยเหลือในเหตุภัยพิบัติแห่งชาติ (Special Malaysia Disaster Assistance and Rescue Team: SMART), อุตุวิทยามาเลเซีย (Malaysian Meteorological Service: MMS), กรมกิจการสาธารณะ (Public Works Department: PWD), เจ้าพนักงานท้องถิ่น, กรมป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (Civil Defense Department), กรมดับเพลิงและกู้ภัย (Fire and Rescue Department), กองกำลังอาสาสมัครประชาชน (The People's Volunteer Corps: RELA Corps), โรงพยาบาลต่างๆ และความร่วมมือจากต่างประเทศ เป็นต้น เป็นหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่หรือให้ความช่วยเหลือ ค้ำครอง ดูแล และบรรเทาบุคคลผู้ประสบภัยพิบัติ

3.5 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร

3.5.1 ความนำ

ประเทศมาเลเซียมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศของตนเองให้มีความก้าวหน้า จากประเทศที่อิงกับการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นฐาน เช่น ผลิตทางการเกษตร ไปเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจมากขึ้นในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาประเทศมาเลเซียได้กลายมาเป็นผู้ดำเนินการส่งออกสินค้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศให้สามารถดำเนินการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบายของประเทศได้ ดังนั้น รัฐบาลได้ปรับใช้วิธีการกลยุทธ์ต่างๆ ดังนี้

³⁸⁵ National Security Council Putrajaya, 'Disaster Management in Malaysia: Landscape Review, Challenges and Prospects' <<http://www.met.gov.my/web/metmalaysia/publications/reports/presentation/paper/2011/disastermanagementmalaysia2011/presentation/64501/dmc5.pdf>>, p. 13.

³⁸⁶ JKM, 'JKM's Assistance and Disaster Management' <http://www.jkm.gov.my.prx.teleport.to/content.php?pagename=pengurusan_bantuan_dan_bencana_jkm&lang=en>.

1. การกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายแห่งชาติทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

การกำหนดแนวทางการดำเนินงานและนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมนั้น เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ โครงการปฏิรูปรัฐบาล (Government Transformation Programme: GTP) โดยมุ่งผลแห่งความสำเร็จในการเติบโตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ก. วิสัยทัศน์

ค้นคว้า พัฒนา และสามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาปรับใช้ในเชิงปฏิบัติการได้จริง สามารถสร้างความมั่งคั่ง และคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จทางเศรษฐกิจในตลาดการแข่งขัน ยั่งยืน และครอบคลุม รวมถึงสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข. พันธกิจและภารกิจหลัก

เพื่อขับเคลื่อนและบริหารจัดการและสามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สร้างความมั่นคงและความแข็งแกร่งทางตลาดเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและพัฒนา สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ได้จริง การให้ความสำคัญและความตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี และสร้างพันธมิตรและความร่วมมือกันทางและสามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมระหว่างองค์กร และประเทศต่าง ๆ

ค. ยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงาน

- 1) พัฒนาศักยภาพบุคคลทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการสร้างสรรค์พัฒนาองค์ความรู้ และนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติให้ได้ผลสำเร็จเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
- 2) สนับสนุนการเติบโตและความเข้มแข็งทางการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- 3) ริเริ่ม เร่งรัด ผลักดันและส่งเสริมกลไกต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความสร้างสรรค์ทางนวัตกรรมและความคิด
- 4) เสริมสร้างและทำให้เข้มแข็งในเชิงกลยุทธ์ด้วยการทำงานร่วมกัน การร่วมมือกันกับหน่วยงานต่าง ๆ และการเข้าเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างองค์กร
- 5) สร้างความเข้มแข็งและสนับสนุนการให้ทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา
- 6) ควบคุมและกระตุ้นการเติบโตในเชิงพาณิชย์และการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อสิ่งแวดล้อมที่สร้างสรรค์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น
- 7) สร้างศักยภาพทางนวัตกรรม ในเชิงการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 8) การเข้าสู่สากล

9) สร้างความแข็งแกร่ง และส่งเสริมบทบาทของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

2. นโยบายทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศมาเลเซีย

รัฐบาลของประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญกับการค้นคว้าวิจัยและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการค้นคว้านวัตกรรมใหม่เป็นอย่างมาก เพื่อตอบสนองและเป็นไปตามแนวทางกลยุทธ์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนของรัฐบาลและการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการพัฒนาความรู้ เทคโนโลยีชีวภาพก็เป็นอีกหนึ่งสาขาที่รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงคุณค่าประโยชน์ที่จะทำให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ จึงได้มีการประกาศใช้แนวนโยบายเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (The National Biotechnology Policy) ซึ่งนโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่สนับสนุนและกำหนดทิศทางอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ และกระตุ้นการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีชีวภาพอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศมาเลเซียอยู่บนพื้นฐานของนโยบายส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปี พ.ศ. 2529 และนโยบายนี้ได้ถูกทบทวนในปี พ.ศ. 2543 ส่งผลให้มีการออกแผนนโยบายใหม่ภายใต้ชื่อวาทโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติฉบับที่ 2 (The Second National Science and Technology Policy (STP II)) ออกมาในปี ค.ศ. 2003 นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติฉบับที่ 2 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสำคัญ เนื่องจากการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศอีกด้วย ตามแนวทางและกลยุทธ์ของนโยบายฯ ฉบับที่ 2 นี้มีการกล่าวถึงประเด็นการพัฒนาและการเข้าถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ของประเทศ และมุ่งหมายให้มีการพัฒนาการวิจัยค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความสามารถในการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ค้นคว้านั้นไปใช้ในเชิงพาณิชย์ ตลอดจนการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อผลิตผลงานที่มีคุณภาพ และการบริหารจัดการการวางโครงสร้าง การปฏิบัติงานในสถาบันวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่า นโยบายต่าง ๆ นั้นนโยบายฯ ฉบับที่ 2 นี้มีความมุ่งหมายที่จะผลักดันและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาล ภาคอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นโยบายฯ ฉบับที่ 2 นี้ยังกล่าวถึงประเด็นหลักอีก 7 ประการที่พึงให้ความสำคัญ กล่าวคือ

- 1) สร้างความเข้มแข็งในเรื่องการทำวิจัยและขีดความสามารถและประสิทธิภาพของเทคโนโลยี
- 2) ส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์
- 3) พัฒนาความสามารถและศักยภาพในระดับของบุคคล
- 4) สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมที่ดีต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และความเป็นผู้

ประกอบธุรกิจ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

5) สร้างความเข้มแข็งในด้านโครงสร้าง และการบริการจัดการของสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

6) ส่งเสริมให้มีการกระจายและความสามารถในการเข้าถึงและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในเชิงปฏิบัติได้จริง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดและปรับปรุงเทคโนโลยีต่าง ๆ ต่อไป

7) สร้างศักยภาพในการมีองค์ความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีความสำคัญ

3. แผนยุทธศาสตร์และการปฏิบัติตามนโยบายในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 รัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านการเงินและการให้ทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แก่สถาบันและองค์กรต่าง ๆ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการบริหารจัดการ อีกทั้งการคัดกรองหน่วยงานหรือสถาบันที่จะเข้ามารับทุนการวิจัยนี้ ตลอดจนการจัดตั้งโปรแกรมการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ (R&D Programmes) ของประเทศมาเลเซียอีกด้วย ยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินการต่าง ๆ ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องในการดำเนินงานและเป็นผลสำเร็จตามนโยบายทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.1 ทุนเพื่อการค้นคว้าวิจัยในเทคโนโลยีในสาขาที่เร่งรัด (Intensification of Research in Priority Areas (IRPA))

ทุนวิจัยนี้ได้มีการก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2531 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยและพัฒนา (R&D) ในเรื่องที่มีนัยสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ ทุนวิจัยนี้เป็นทุนวิจัยที่มอบให้และจัดสรรโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยผู้ที่ได้รับการพิจารณาทุนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่าง ๆ นอกจากนี้ หน่วยงานเอกชนอีกจำนวนหนึ่งก็ได้รับการจัดสรรทุนวิจัยนี้ในบางส่วนด้วยเช่นกัน ทุนวิจัย IRPA นี้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะริเริ่มผลักดันและกระตุ้นให้มีการตกลึกทางความรู้และนำเสนอผลงานใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีออกมา เพื่อนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม เงินทุนวิจัยส่วนใหญ่จะนำไปใช้ในการสนับสนุนผลงานการคิดค้นในเชิงพาณิชย์ โครงการวิจัยที่มุ่งเน้นเพื่อนำไปใช้และตอบสนองผลประโยชน์แก่ประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพจะได้รับการพิจารณาและต่อยอดการค้นคว้าวิจัยต่อไป ตัวอย่างเช่น

- กองทุนเพื่อโครงการที่มีความสำคัญเร่งด่วนของประเทศและเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์
- กองทุนเพื่อโครงการตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในประเทศ
- กองทุนเพื่อนำไปสนับสนุนการต่อยอดทางองค์ความรู้ของสถาบันวิจัยต่าง ๆ
- เงินทุนเพื่อการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาที่มีการร่วมมือและเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชน

3.2 ทุนเพื่อการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาในส่วนอุตสาหกรรม (The Industry R&D Grant Scheme (IGS))

แผนการให้ทุนวิจัยในรูปแบบนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 มีเป้าประสงค์หลักเพื่อการสนับสนุนและกระตุ้นการพัฒนาประสิทธิภาพของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของบริษัทต่าง ๆ ในประเทศ นอกจากนี้ การจัดสรรปันส่วนทุนนี้ก็เป็นที่ไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การส่งเสริมความร่วมมือกันอย่างดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงมหาวิทยาลัยอีกด้วย โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541 ถึง 2546 นั้น มีโครงการถึง 102 โครงการและได้รับการอนุมัติเงินเป็นจำนวนถึง 243 ล้านบาทที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากนโยบายทุนเพื่อการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาในส่วนอุตสาหกรรม (หรือ IGS) นี้ ซึ่งโครงการในส่วนใหญ่ที่ได้รับการจัดสรรเงินทุนภายใต้แผน IGS จะเกี่ยวข้องกับภาคเทคโนโลยีขั้นสูงและวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า

3.3 แผนการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาโครงการมัลติมีเดียซูเปอร์คอร์ริดอร์ (Multimedia Super Corridor R&D Grant Scheme: MGS)

ทุนเพื่อสนับสนุนโครงการมัลติมีเดียซูเปอร์คอร์ริดอร์นี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการสนับสนุนการพัฒนาของกลุ่มการวิจัยและพัฒนาในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2546 มีการบริหารจัดการถึง 29 โครงการและได้รับอนุมัติเงินเป็นจำนวนถึง 66.71 ล้านบาท โดยสรุปแล้ว มีโครงการกว่า 50 โครงการที่ได้รับอนุมัติเงินเป็นจำนวน 114 ล้านบาท ที่ได้รับการอนุมัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์บางประการเพื่อให้มีบริษัทในจำนวนมากขึ้นที่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางการเงินได้

3.4 กองทุนเพื่อสนับสนุนการร่วมทุนกันทางเทคโนโลยี (Technology Acquisition Fund (TAF))

กองทุนในลักษณะนี้มีการก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งได้รับการจัดตั้งโดยรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อการอำนวยความสะดวกและการดำเนินการเพื่อการร่วมทุนกันในการค้นคว้าในกลุ่มระหว่างบริษัทต่างๆ ในประเทศมาเลเซียด้วยตนเอง การดำเนินการค้นคว้าวิจัยต่างๆ นี้ก็เป็นที่ไปเพื่อผลผลิตทางเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ การนำไปใช้ในเชิงรูปแบบปฏิบัติการในสายการผลิต และการควบคุมดูแลนี้จะอยู่ภายใต้หน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีแห่งประเทศมาเลเซีย (The Malaysian Technology Development Corporation) กองทุนเพื่อสนับสนุนการร่วมทุนกันทางเทคโนโลยีนี้ จะให้เงินทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีแก่ภาคเอกชนเพียงบางส่วนเท่านั้น รวมถึงการจัดซื้อเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงในการสร้างและประดิษฐ์ การถือครองใบอนุญาตทางเทคโนโลยี การจดทะเบียนสิทธิบัตร แม่แบบ และการออกแบบเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นซึ่งจะอยู่ภายใต้การดูแลและบริหารงานของสถาบันวิจัยต่างๆ ภายใต้แผนกลยุทธ์ของทุนนี้ มี

โครงการทั้งหมดที่ได้รับอนุมัติ โดย 112 โครงการได้รับเงินทุนสนับสนุนไปทั้งสิ้นเป็นจำนวน 133.3 ล้านริงกิต ตั้งแต่มีการก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2540 เงินทุนสนับสนุนในลักษณะนี้มีบทบาทสำคัญมากต่อการวิจัยของบริษัทต่าง ๆ ส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนอันดีในการร่วมมือและการเข้าถึงโครงการพัฒนาและการกระจายเทคโนโลยีอย่าง กว้างขวาง ให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงและการนำเทคโนโลยีมา ใช้ในทางปฏิบัติ รวมถึงสร้างโอกาสในการแข่งขันในระดับนานาชาติ

3.5 กองทุนเพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาในเชิงพาณิชย์ (Commercialization of R&D Fund (CRDF))

แผนนี้ได้ถูกนำมาใช้เมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นอีกแผนหนึ่งที่ได้รับการบริหารจัดการโดยสมาคมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีประเทศมาเลเซียเพื่อสนับสนุนและกระตุ้นการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็น ผลสำเร็จจากการค้นคว้าวิจัยและการพัฒนาในเชิงพาณิชย์ การสนับสนุนเงินทุนในขอบข่ายนี้แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบหลัก ๆ กล่าวคือ (1) เพื่อการสำรวจและการวิจัยทางการตลาด (2) เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์และ กระบวนการผลิต รวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบ การก่อสร้างโรงงานแม่แบบ และ (3) เพื่อการกำหนด มาตรฐานวิธีการให้เป็นไปตามที่วางไว้ นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2536 รัฐบาลได้ก่อตั้งทุนเพื่อการพัฒนาบุคลากร (The Human Resource Development Fund: HRDF) ขึ้นเพื่อมุ่งเน้นและสนับสนุนการอบรม และพัฒนา ทักษะให้แก่บุคลากรในภาคเอกชน การค้นคว้าวิจัยและพัฒนาบุคลากรในลักษณะนี้จะได้รับการสนับสนุนโดย สามารถนำค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องมาจากการอบรมบุคลากรของบริษัทนี้ไปหักเป็นรายจ่ายของบริษัทได้ คณะกรรมการด้านการจัดอบรมวิชาชีพแห่งชาติ (The National Vocational Training Council) ภายใต้การ กำกับดูแลของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้ร่วมมือกันกับกระทรวงทรัพยากรมนุษย์เพื่อ จัดทำแผนการพัฒนาการอบรมศักยภาพในวิชาชีพและอุตสาหกรรมในระดับเชิงลึกให้แก่หน่วยงานหรือองค์กร ต่าง ๆ ของภาครัฐ นอกจากนี้ โครงการทุนเพื่อการพัฒนาบุคลากร (The Human Resource Development Fund (HRDF)) นั้น ยังมีการจัดอบรมพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลมาจากแรงผลักดันของ รัฐบาลมาเลเซีย ที่เล็งเห็นและมุ่งเน้นความสำคัญในการพัฒนาในด้านที่กล่าวถึงอย่างมาก โดยเฉพาะในประเด็น การสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของประเทศให้มีความรู้และความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้มีการผลิตนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น และยังต้องการให้มีการพัฒนา ระบบการวิจัยค้นคว้าและการพัฒนาในสถาบันต่าง ๆ ของภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพในการ แข่งขันในระดับนานาชาติได้ด้วยทรัพยากรบุคคลที่ได้รับการพัฒนาด้วยการฝึกอบรม มีความสามารถในการ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมและสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ

3.6 มาตรการจูงใจทางภาษี

เมื่อหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในเรื่องการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น ภาครัฐจึงต้องนำเอาเครื่องมือบางประการมาใช้เพื่อเป็นการชักจูงและสนับสนุนต่อไปเพื่อเป็นการสนับสนุนและกระตุ้นกิจกรรมการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวนี้ต่อไป ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลมาเลเซียจึงได้กำหนดแผนการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นมาตรการจูงใจ เช่น การนำค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากการวิจัยค้นคว้ามาหักลดหย่อนภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีอากร พ.ศ. 2510 โดยในการนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2529 ได้กำหนดประเภทของมาตรการจูงใจด้วยการลดหย่อนภาษีจากการลงทุนที่ครอบคลุมถึงการวิจัยและพัฒนาด้วย

4. โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

สมาคมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (The Malaysian Technology Development Corporation – MTDC) มีลักษณะเป็นบริษัทร่วมทุนที่ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐบาลและภาคเอกชน มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งมั่นพัฒนาระดับของเทคโนโลยีของบริษัทภายในประเทศมาเลเซีย ดังนั้น เป้าหมายหลักของสมาคมนี้ก็เพื่อเป็นผู้นำสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศมาเลเซีย โดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

- การนำผลวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในเชิงพาณิชย์
- การพัฒนาของบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน
- การร่วมทุนเพื่อวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

นอกจากนี้ สมาคมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยยังร่วมมือกับสถาบันในระดับท้องถิ่นเพื่อก่อสร้างศูนย์วิจัยพัฒนาให้อยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถาบัน ทั้งนี้ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทร่วมทุนที่เริ่มกิจการ

สมาคมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา 멀티มีเดีย (The Multimedia Development Corporation: MDC) เป็นอีกสมาคมหนึ่งที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาภาคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) โดยมุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จของโครงการมัลติมีเดียซูเปอร์คอร์ริดอร์ (The Multimedia Super Corridor – MSC) และความร่วมมือกันระหว่างบริษัทต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการนี้ด้วย MDC นั้นได้ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อที่จะประกันว่าโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานโดยแท้ (hard infrastructure) และความเชื่อมโยงทางด้านระบบและกระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ (soft infrastructure) นั้นสามารถสร้างอุตสาหกรรมภาคเทคโนโลยีและการสื่อสารที่มีพลวัตได้ด้วยระบบการเชื่อมโยงที่จำเป็น นอกจากนี้ สมาคมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา 멀티มีเดียยังให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวทางต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการออกนโยบายกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ การพัฒนาในทางปฏิบัติเฉพาะทางของโครงการ MSC และการกำหนดมาตรฐานใน

การดำเนินการด้านมัลติมีเดีย อีกทั้งยังให้การสนับสนุนบริษัทต่าง ๆ ทั้งของมาเลเซียเองและบริษัทต่างชาติที่อยู่ในโครงการ MSC

ศูนย์การเรียนรู้ทางเทคโนโลยีแห่งประเทศมาเลเซีย (The Technology Park, Malaysia) เป็นอีกหนึ่งโครงสร้างพื้นฐานและบริการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและการค้นคว้าวิจัยและการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แก่บริษัทต่าง ๆ เพื่อให้มีองค์ความรู้นำไปพัฒนาต่อยอดและสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บริษัทและผู้ประกอบการในการเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ที่ตั้งอยู่ในบริเวณของมัลติมีเดียซูเปอร์คอร์ริดอร์ ศูนย์การเรียนรู้ให้บริการในลักษณะเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop basis) และยังประหยัดค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงแหล่งความรู้โดยการแบ่งปันสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้สามารถเพิ่มโอกาสในการอยู่รอดและการเติบโตของกลุ่มธุรกิจที่เริ่มก่อตั้งขึ้นใหม่ได้ และในฐานะที่แผนการส่งเสริมเทคโนโลยีชีวภาพ (BioNexus Malaysia) เป็นวาระแห่งชาติประการหนึ่งของประเทศ จึงได้มีการก่อตั้งเครือข่ายของศูนย์แห่งความเป็นเลิศทั่วทั้งประเทศซึ่งรวมถึงบริษัทและสถาบันต่าง ๆ ที่ศึกษาเฉพาะด้านเกี่ยวกับเทคโนโลยีชีวภาพเป็นการเฉพาะ โดยในเบื้องต้นได้มีการก่อตั้งศูนย์แห่งความเป็นเลิศขึ้น 3 แห่งเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของแผน BioNexus

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เริ่มตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทในเชิงพาณิชย์มากขึ้น และมีความประสงค์ที่จะพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับภาคอุตสาหกรรม เมื่อเป็นเช่นนั้นมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงต้องการที่จะเชื่อมโยงและเป็นพันธมิตรกับทางภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยมีการนำเสนอผลงานวิจัย และการค้นคว้าพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและการนำผลสำเร็จจากการวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ก่อตั้งหน่วยงานที่จะช่วยเหลือสนับสนุนการเชื่อมโยงตนเองกับภาคอุตสาหกรรมและเอกชนให้มากขึ้น ด้วยการจัดตั้งการสัมมนาหรือนักวิจัยกับหน่วยงานหรือตัวแทนจากภาคเอกชน การให้คำปรึกษาในเรื่องเฉพาะทางแก่ภาคเอกชนโดยผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาที่ประจำอยู่ที่มหาวิทยาลัยด้วย เช่น เรื่องลิขสิทธิ์ หรือทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น รวมทั้งการจัดแสดงนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอและโอกาสอันดีที่จะนำเสนอผลงานวิจัยแก่ภาคอุตสาหกรรมและสาธารณะ เพื่อให้ภาคเอกชนได้มาเรียนรู้และนำไปปรับใช้ในทางธุรกิจ และเพื่อการนำผลจากการค้นคว้าวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์

5. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการค้นคว้าวิจัยและการพัฒนา

รัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดแผนพัฒนามาตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ ค.ศ. 1990 โดยได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการวิจัยและการพัฒนา ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายโดยรวมที่ได้มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยและการพัฒนานั้นมีอัตราส่วนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยในช่วงเวลาดังกล่าวที่ผ่านมาภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักของระบบนวัตกรรมแห่ง

ประเทศมาเลเซีย ในขณะที่เมื่อปี ค.ศ. 2002 นั้นภาคอุตสาหกรรมของเอกชนได้มีส่วนร่วมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศถึงร้อยละ 58 และด้วยนโยบายทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศมาเลเซีย ความท้าทายของโลกาภิวัตน์และอุตสาหกรรมฐานความรู้ที่เพิ่มสูงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของเทคโนโลยีสารสนเทศและอิเล็กทรอนิกส์ ได้ปรากฏว่ามีอัตราอยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างยิ่งในเอกสารเกี่ยวกับนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

6. ระบบวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศมาเลเซีย

การวางแผนการจัดการ รวมถึงการกำหนดแนวทางและนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยหลักแล้วนั้นจะอยู่ในความดูแลขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งระบบการจัดการของทางรัฐบาลจะประกอบด้วยสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยของรัฐ และภาคอุตสาหกรรมของเอกชน การสนับสนุนทางการเงินเพื่อการวิจัยและการพัฒนานั้นจะอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งจะให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่หน่วยงานของรัฐบาล เช่น สถาบันแห่งการเรียนรู้ชั้นสูง (Institutes of Higher Learning: IHL) และ สถาบันวิจัยของรัฐบาล (Government Research Institutes: GRIs)

3.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติสถาบันการศึกษาวิทยาศาสตร์ของประเทศมาเลเซีย พ.ศ. 2537 (The Academy of Sciences Malaysia Act 1994: Act 524)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศมาเลเซีย นั้น คือ พระราชบัญญัติสถาบันการศึกษาวิทยาศาสตร์ของประเทศมาเลเซีย พ.ศ. 2537 (The Academy of Sciences Malaysia Act 1994) โดยกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 และมีการแก้ไขล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยเนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้จะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยงานหรือสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศมาเลเซีย (The Academy of Sciences Malaysia) ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยเป็นสถาบันทางวิทยาศาสตร์เป็นการเฉพาะทาง เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ และเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ และยังประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งนี้สามารถเข้าทำสัญญาหรือนิติกรรมใด ๆ รวมทั้งถือครองสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ โอน มอบหมาย จำนำ จำนอง รับช่วงสิทธิ และการอื่นใดที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการจัดตั้งสถาบัน

นอกจากนี้ ในส่วนที่ 2 ข้อ 4³⁸⁷ ของพระราชบัญญัตินี้ยังมีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยไว้ด้วย ซึ่งก็คือ การพัฒนาความก้าวหน้าและการศึกษาเพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยี ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ และเพื่อส่งเสริมทักษะความชำนาญในทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชาติและประชาชน

ข้อ 5³⁸⁸ แห่งพระราชบัญญัตินี้มีการกล่าวถึงหน้าที่บทบาทความรับผิดชอบของสถาบัน กล่าวคือ สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งนี้ทำหน้าที่ (ก) สนับสนุนและผลักดันการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยีของประเทศ (ข) สร้างเครือข่ายความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์อันดีและสังคมของการแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ระหว่างนักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และนักพัฒนาเทคโนโลยี (ค) สนับสนุนและกระตุ้นให้ประชาชนในชาติเล็งเห็นความสำคัญถึงบทบาทของวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมและเทคโนโลยี การริเริ่มการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ (ง) ผลิตนักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และนักเทคโนโลยี (จ) ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองในด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยี (ฉ) ทำหน้าที่เป็นเวทีที่ทำให้เกิดความตระหนักในบทบาทของวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ และเพื่อให้นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และนักเทคโนโลยีนั้นเข้ามาศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาของประเทศ ฯลฯ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ชัดว่าความสำคัญของการเป็นพันธมิตรกันในวงการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมย่อมถือเป็นส่วนสำคัญ

อีกทั้งในข้อ 6³⁸⁹ ยังมีการกล่าวถึง คณะกรรมการประจำสถาบัน (The Council of the Academy) ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น คณะกรรมการจะประกอบไปด้วย (ก) ประธานกรรมการ (ข) รองประธานกรรมการ (ค) เลขาธิการประจำคณะกรรมการ (ง) เภรัญญิก และ (จ) สมาชิกประจำคณะกรรมการชุดนี้อีกจำนวน 12 คน ยิ่งไปกว่านั้น ข้อ 7³⁹⁰ หน้าที่ของคณะกรรมการคือ การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับหน้าที่ของสถาบัน การบริหารกิจการของสถาบัน การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือบริการของสถาบันดังกล่าวตามความจำเป็นในการบริหารงานของสถาบัน การดูแลและการควบคุมเจ้าหน้าที่และบริการของสถาบัน การบริหารจัดการกองทุนที่ได้รับและจัดประชุมสามัญของสถาบัน ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8³⁹¹ นั้น คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือกว่านั้นได้ตามที่เห็นว่าเป็นหรือสมควรเพื่อการให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

³⁸⁷ Ibid

³⁸⁸ The Academy of Sciences Malaysia 1994 Part II

³⁸⁹ Ibid

³⁹⁰ Ibid

³⁹¹ Ibid

นอกจากนี้ ในส่วนที่สี่ (Part IV) ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ (ฉบับที่ 542) ยังกล่าวถึงเรื่องการเงินของสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยไว้ด้วย ในข้อ 13 เป็นเรื่องของการจัดตั้งกองทุนของสถาบัน มีการจัดสรรกองทุนเงินสนับสนุนด้านวิทยาศาสตร์ โดยกองทุนนี้จะบริหารจัดการโดยคณะกรรมการประจำสถาบัน ในขณะที่ข้อ 14 จะกล่าวถึงแหล่งที่มาของเงินที่จะต้องจ่ายเข้ากองทุน และในข้อ 15 ยังมีการกล่าวถึงเรื่องวัตถุประสงค์ของการจัดสรรกองทุนอีกด้วย กล่าวคือ กองทุนนี้ถูกก่อตั้งและบริหารจัดการภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ (ก) เพื่อการใช้จ่ายบริหารงานภายในองค์กร (ข) เป็นเงินรางวัล ทุนการศึกษา (ค) เงินทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ เป็นเงินสนับสนุนการทำแผนงานการวิจัยศึกษาทางวิทยาศาสตร์ให้แก่องค์กร สถาบัน หรือบุคคล และ (ง) การสนับสนุนการพิมพ์เอกสาร หนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม หรือเทคโนโลยี อีกทั้งในข้อ 16 ยังมีการกล่าวถึงอำนาจในการลงทุนต่าง ๆ ของคณะกรรมการที่สามารถกระทำได้ตราบเท่าที่เงินในกองทุนดังกล่าวยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในทันทีตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการลงทุนนั้นอาจกระทำในลักษณะ (ก) ในเงินลงทุนหรือหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ลงทุนในกองทุนทรัสต์ โดยมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรบังคับใช้อยู่ ณ ขณะนั้น หรือ (ข) ในการลงทุนหรือหลักทรัพย์อื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควร

2. กฎหมายไซเบอร์ (Cyber laws) ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีเป้าหมายในการเป็นประเทศพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. 2563 โดยมีสังคมที่มีความมั่นคงสงบและสามารถฟื้นคืนสภาพได้เร็ว เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตในยุคสมัยใหม่ ดังนั้น กฎหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับไซเบอร์จึงได้ถูกนำมาใช้เป็นวิธีการเพื่อการตรวจสอบและควบคุมกิจกรรมในโลกไซเบอร์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังนี้

ก. พระราชบัญญัติการสื่อสารและมัลติมีเดีย พ.ศ. 2541³⁹² (The Communication and Multimedia Act 1998)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายเป็นเสาหลักของกฎหมายไซเบอร์ฉบับอื่น ๆ ในประเทศไทย โดยกฎหมายฉบับนี้อธิบายแต่ละบทบาทและความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต³⁹³ และเป็นกฎหมายที่กำหนดแนวทางและแม่บทของกฎหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ หรือระเบียบวิธีการของการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในหลายรูปแบบ การใช้คอมพิวเตอร์ในเชิงอุตสาหกรรม และที่สำคัญเหนือสิ่งใด คือการสร้างและพัฒนาให้มาเลเซียเป็นศูนย์กลางข้อมูล

³⁹² The Communication and Multimedia Act 1998

³⁹³ Multimedia Development Corporation, 1996-2012. *Cyberlaw*. [Online] Available at: www.mscmalaysia.my/why_msc_malaysia [Accessed 12 December 2012].

สื่อสารและเครือข่ายมัลติมีเดีย รวมถึงผู้ให้บริการเนื้อหาเหล่านั้น และกฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดมิให้มีการกรองการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในมาเลเซียอีกด้วย³⁹⁴

นอกจากนี้ ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการสื่อสารและมัลติมีเดียแห่งประเทศมาเลเซีย³⁹⁵ ขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามกรอบระเบียบข้อบังคับใหม่ และแม้ว่าจะมีกฎระเบียบในรูปแบบของการอนุญาตให้ใช้สิทธิอยู่แล้วก็ตาม แต่หลักการสำคัญประการหนึ่งตามกรอบระเบียบข้อบังคับใหม่คือการควบคุมตนเองโดยอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมทั้งอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมัลติมีเดีย

ข. พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2540³⁹⁶ (The Computer Crimes Act 1997)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2543 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องการกระทำความผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์ การกระทำความผิดหรือก่อให้เกิดภัยอันตรายหรือความเสียหาย โดยวัตถุประสงค์ของการกระทำความผิดนั้นอาจจะเป็นการกระทำต่อระบบการทำงานคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูล หรือระบบเครือข่ายซึ่งใช้ในการติดต่อสื่อสาร การใช้ การแก้ไข และการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของข้อมูลโดยมิชอบ อีกทั้งบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ยังให้อำนาจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบ สอบสวน และดำเนินคดีผู้กระทำความผิดได้ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประกันหลักสิทธิเสรีภาพ และการอยู่ร่วมกันของสังคม

ค. พระราชบัญญัติลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2540³⁹⁷ (The Digital Signature Act 1997)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2541 เป็นกฎหมายที่เข้ามามีบทบาทจากการเกิดขึ้นของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือ e-commerce โดยวางแนวทางเพื่อความปลอดภัยในการดำเนินธุรกิจออนไลน์ที่มีการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้เพื่อช่วยป้องกันการฉ้อโกงในธุรกรรมออนไลน์ โดยมีการกำหนดเรื่องการออกใบอนุญาตและกฎเกณฑ์ของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบรับรองลายมือชื่อ (Certification Authority: CA) ทั้งนี้ การรับรองตัวตนของผู้ลงลายมือชื่อดิจิทัลและลายมือชื่อดิจิทัลนั้น

³⁹⁴ Multimedia Development Corporation, *Ibid.*

³⁹⁵ The Malaysian Communication and Multimedia Commission

³⁹⁶ The Computer Crimes Act 1997

³⁹⁷ The Digital Signature Act 1997

จะต้องออกโดย CA ลายมือชื่อดิจิตอลจึงมีผลโดยถูกต้องตามกฎหมายและใช้บังคับได้ในลักษณะเดียวกันกับลายมือชื่อแบบดั้งเดิม³⁹⁸

ง. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับแก้ไข) พ.ศ. 2540 (The Copyright Act (Amendment) Act 1997)

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่พัฒนาและมีการตรามาจากการแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2530 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2542³⁹⁹ เนื่องจากรัฐบาลมาเลเซียมีความประสงค์และมีนโยบายสำคัญที่จะพัฒนาประเทศโดยอาศัยเทคโนโลยี โดยเฉพาะสารสนเทศการสื่อสารที่ก้าวหน้าเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ กฎหมายฉบับนี้มีความประสงค์จะคุ้มครองโดยให้เจ้าของลิขสิทธิ์เป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ของตนเองได้ การกระทำการใดๆที่เข้าข่ายเป็นการล่วงละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยผ่านการใช้เทคโนโลยีหรือการสื่อสารสารสนเทศต่างๆ อีกทั้งยังมีการบัญญัติถึงข้อกำหนดที่มีความประสงค์จะคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาด้วย โดยเฉพาะในส่วนของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานในส่วนสารสนเทศการสื่อสารและมัลติมีเดีย

จ. พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 (The Electronic Commerce Act 2006)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยมีบทบัญญัติรับรองข้อความอิเล็กทรอนิกส์ในธุรกรรมทางการค้าให้มีผลตามกฎหมาย นอกจากนี้ พระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายด้วยการใช้ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัตินี้ยังอนุญาตให้ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมเชิงพาณิชย์⁴⁰⁰

ฉ. พระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐบาล พ.ศ. 2550 (The Electronic Government Activities Act 2007)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2551⁴⁰¹ รัฐบาลมาเลเซียได้บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการจัดส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ให้กับบริการของรัฐบาลต่อสาธารณชน โดยทำให้การใช้ข้อความอิเล็กทรอนิกส์เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายและอำนวยความสะดวก

³⁹⁸ National IT Council, 2012. *Cyberlaws in Malaysia*. [Online] Available at: http://nitc.mosti.gov.my/nitc_beta/index.php/national-ict-policies/cyberlaws-in-malaysia [Accessed 12 December 2012].

³⁹⁹ The Copyright (Amendment) Act 1997

⁴⁰⁰ Multimedia Development Corporation, 1996-2012. *Cyberlaw*. [Online] Available at: www.mscmalaysia.my/why_msc_malaysia [Accessed 12 December 2012].

⁴⁰¹ Multimedia Development Corporation, 1996-2012. *Cyberlaw*. [Online] Available at: www.mscmalaysia.my/why_msc_malaysia [Accessed 12 December 2012].

สะดวกในการติดต่อผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และเรื่องอื่น ๆ ที่เชื่อมต่อกันได้ ดังนั้น ข้อมูลใด ๆ จะต้องไม่ถูกปฏิเสธผลทางกฎหมาย ความมีผลสมบูรณ์ หรือการบังคับใช้โดยข้ออ้างที่ว่าข้อมูลนั้นโดยส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดอยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยข้ออ้างที่ว่าข้อมูลนั้นเพียงแต่อ้างถึงในข้อความอิเล็กทรอนิกส์แต่ไม่ได้มีอยู่ในข้อความอิเล็กทรอนิกส์ที่ก่อให้เกิดผลตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ ข้อมูลที่ถูกอ้างถึงเช่นนั้น บุคคลที่อาจจะต้องใช้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้⁴⁰²

ข. พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2546 (The Payment Systems Act 2003)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 โดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้งระบบการชำระเงินของผู้ประกอบการและผู้ออกตราสารการชำระเงินตามที่กำหนด (Designated Payment Instruments: DPIs) นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดที่วางหลักให้ธนาคารกลางแห่งประเทศมาเลเซีย (Central Bank of Malaysia) สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴⁰³ โดยบุคคลใดใช้ระบบการชำระเงินใด ๆ เว้นแต่จะได้นำส่งเอกสารและข้อมูลตามที่ธนาคารกำหนดพร้อมกับค่าธรรมเนียมตามที่ธนาคารกำหนดและได้รับหนังสือแจ้งจากธนาคารว่าได้ดำเนินการส่งเอกสารและข้อมูลดังกล่าวโดยสำเร็จแล้ว⁴⁰⁴ อย่างไรก็ตามธนาคารอาจมีคำสั่งห้ามเป็นหนังสือโดยมิให้บุคคลใดปฏิบัติการระบบการชำระเงินในลักษณะที่ (ก) ระบบการชำระเงินนั้นเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติการของระบบการชำระเงินของประเทศมาเลเซียที่น่าเชื่อถือ ปลอดภัย มีประสิทธิภาพและสะดวก หรือ (ข) การสั่งห้ามนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งสาธารณชน⁴⁰⁵

ข. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2553 (The Personal Data Protection Act 2010)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการควบคุมการประมวลผลของข้อมูลส่วนบุคคลในธุรกรรมทางพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้จะไม่มีผลใช้บังคับกับรัฐบาลทั้งในส่วนของสหพันธรัฐหรือมลรัฐ รวมถึงข้อมูลที่ประมวลผลนอกประเทศมาเลเซีย⁴⁰⁶ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ ในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในประเภทที่ไม่ใช่ข้อมูล

⁴⁰² The Electronic Government Activities Act 2007, Section 10.

⁴⁰³ Bank Negara Malaysia, 2013. *Payment Systems Act 2003*. [Online] Available at: http://www.bnm.gov.my/index.php?ch=ps_legal&pg=ps_legal_act&lang=en [Accessed 3 3 2013].

⁴⁰⁴ The Payment Systems Act 2003, Section 5 (1) and (3).

⁴⁰⁵ The Payment Systems Act 2003, Section 5 (4).

⁴⁰⁶ Secure IT Solution, 2011. *Personal Data Protection Act 2010 (Act 709) - A Summary*. [Online] Available at: <http://www.secure-it.com.my/index.php/component/content/article/34-the-company/146-personal-data-protection-act-2010-act-709-a-summary.html> [Accessed 21 April 2011].

ละเอียดก่อน ผู้ใช้ข้อมูลดังกล่าวจะไม่มีสิทธิใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น เว้นเสียแต่ว่าบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจะได้ให้ความยินยอมในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเช่นนั้น และในกรณีของข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดก่อน ข้อมูลดังกล่าวจะสามารถใช้ได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งหรือในกรณีที่ใช้ข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่น เพื่อปกป้องผลประโยชน์อันสำคัญของบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ เพื่อประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมาย การดำเนินคดีในการปกป้องสิทธิตามกฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ฯลฯ หรือในกรณีที่ข้อมูลดังกล่าวได้ถูกเปิดเผยแล้วโดยบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล⁴⁰⁷

3.5.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

1. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Ministry of Science, Technology and Innovation)

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้ถูกก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2516 โดยแต่เดิมนั้นมีชื่อว่า กระทรวงเทคโนโลยี การวิจัย และรัฐบาลท้องถิ่น (Ministry of Technology, Research and Local Government) โดยความรับผิดชอบของกระทรวงจะมุ่งเน้นเรื่องเทคโนโลยีและการวิจัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (The Ministry of Science, Technology and Environment – MOSTE) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ความรับผิดชอบและแผนการดำเนินการใหม่ รวมถึงความใส่ใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม และเมื่อวันที่ 27 มีนาคม ค.ศ. 2004 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่และแนวทางการดำเนินการตามแผนงานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มัลติมีเดียและนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการเปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (The Ministry of Science, Technology and Innovation – MOSTI) อย่างในปัจจุบัน ต่อมาในปี ค.ศ. 2007 ส่วนงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มงานต่าง ๆ ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อุตสาหกรรม ท่องทะเลและอวกาศ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นเจ้ากระทรวง มีหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลเพื่อให้บริการด้านเทคนิคแก่รัฐบาลและสาธารณะดังต่อไปนี้

⁴⁰⁷ Secure IT Solution, 2011. *Personal Data Protection Act 2010 (Act 709) - A Summary*. [Online] Available at: <http://www.secure-it.com.my/index.php/component/content/article/34-the-company/146-personal-data-protection-act-2010-act-709-a-summary.html> [Accessed 19 April 2017].

(1) ศูนย์ควบคุมระยะไกลของมาเลเซีย (Malaysian Centre for Remote Sensing: MACRES) มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมระยะไกล การรับส่งข้อมูลเพื่อการสื่อสาร ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และการศึกษาวิจัย มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ และมีสถานีรับข้อมูลภาคพื้นดินอยู่ที่เมืองเตเมอโล รัฐปะหัง

(2) ศูนย์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science Centre) มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความตระหนัก ความนิยม ความสนใจและความเข้าใจของประชาชนในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เขตบูกิตเคียวรา กรุงกัวลาลัมเปอร์

(3) สมุทรศาสตร์แห่งชาติ (National Oceanography Directorate) มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิจัยและการศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทะเลและมหาสมุทร สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองปูตราจายา

(4) องค์การอวกาศแห่งชาติ (National Space Agency) มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิจัยและการศึกษาทางอวกาศ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองปูตราจายา

(5) องค์การเคมีศาสตร์แห่งประเทศมาเลเซีย (Department of Chemistry Malaysia) มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเคมี การสอบสวนและนิติเวชศาสตร์ อีกทั้งยังมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางด้านเคมีให้กับหน่วยงานอื่น ๆ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองเปตาลิงจายา

(6) องค์การนิวเคลียร์ของมาเลเซีย (Malaysia Nuclear Agency) มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางนิวเคลียร์

(7) องค์การอุตุนิยมวิทยาแห่งประเทศมาเลเซีย (Malaysian Meteorological Department) มีหน้าที่เกี่ยวกับการงานตรวจติดตามอุตุนิยมวิทยาแห่งชาติและคำเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ

(8) องค์การมาตรฐานแห่งประเทศมาเลเซีย (Department of Standards Malaysia) มีหน้าที่ในการประเมินผล กำกับดูแล และวัดผลเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งชาติ และเป็นหน่วยงานรับรองมาตรฐาน โดยเป็นผู้นำในทางมาตรฐานสำคัญ ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของการปฏิรูปยุทธศาสตร์ มาตรฐานเพื่อการริเริ่มการแข่งขัน และการเปิดเสรี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการของประเทศมาเลเซียทั้งในระดับชาติและระดับโลก สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองไซเบอร์จายา เซอลาโงร์

(9) คณะกรรมการออกและกำกับใบอนุญาตพลังงานปรมาณู (Atomic Energy Licensing Board) มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการใช้วัตถุกัมมันตภาพรังสีในภาคอุตสาหกรรม คณะกรรมการฯ ยังมีหน้าที่ตรวจสอบและบังคับใช้กฎระเบียบเพื่อความปลอดภัย สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองเตงกิล เซอลาโงร์

(10) ศูนย์ส่งเสริมสร้างสรรค์ทางนวัตกรรมแห่งประเทศมาเลเซีย (Malaysian Global Innovation and Creativity Centre) มีภารกิจในการกระตุ้นระบบนิเวศของผู้ประกอบการในประเทศมาเลเซียโดยนำทรัพยากรที่หลากหลายจากคู่ค้าและชุมชนมารวมกัน รวมถึงการพัฒนาผู้ประกอบการให้มั่นคงและเติบโตอันจะส่งผลดีในระดับภูมิภาคหรือระดับโลก สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองไซเบอร์จายา เซอลาโงร์

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (The Ministry of Science, Technology and Innovation – MOSTI) เป็นกระทรวงที่รับผิดชอบกำกับดูแล วางแผนเป้าหมาย และกำหนดนโยบายในส่วนของเรื่องวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศ กระทรวงนี้ได้กำหนดกลยุทธ์และแผนการต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการเติบโต การค้นคว้าวิจัย และการพัฒนาประเทศในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (S&T) รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการวิจัยและพัฒนา (R&D) อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มการแข่งขันในชาติในการรักษาความผูกพันที่มีต่อการจัดการต่อสิ่งแวดล้อม

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมีภารกิจและแผนกลยุทธ์ในการมุ่งเน้นและดำเนินการเพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งนโยบายและกลยุทธ์ที่ดีนั้นจะเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุผลและความสำเร็จทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ เช่น การก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดี การก่อให้เกิดความรู้และการส่งเสริมการศึกษา นอกจากนี้ เป้าประสงค์ของกระทรวงฯ ยังมุ่งสนับสนุนผลักดันให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อประเทศ

นอกจากนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมได้มีความพยายามและริเริ่มที่จะมอบหมายหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ โดยผ่านการกำหนดกลยุทธ์เชิงนโยบายและแผนการต่าง ๆ ให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ เช่น แผนการถ่ายถอดงานลำดับที่ 3 (Third Output Plan: OPP3) แผนพัฒนามาเลเซียฉบับที่ 8 (Eight Malaysia Plan: 8MP) นโยบายการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีฉบับที่ 2 (The Second Industrial Master S&T Policy) และแผนการทางเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ (The Technology Action Plan: TAP) จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของรัฐสภาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของนโยบายการพัฒนาประเทศโดยอาศัยเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) อีกทั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมยังได้ใช้มาตรการจูงใจทางการคลังและการเงินให้กับภาคเอกชนเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในด้านการส่งเสริมการวิจัยและศักยภาพของประเทศโดยมุ่งเน้นการดำเนินงานด้วยเทคโนโลยี และการปฏิบัติงานที่อาศัยองค์ความรู้ขั้นสูง

นอกจากนี้ ยังมีการก่อตั้งสภาเพื่อการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ประจำชาติ (The National Council for Scientific Research and Development – NCSR) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปรึกษาอีกด้วย สภานี้ประกอบด้วยตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สถาบันวิจัยของเอกชน รวมถึงตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน หน้าที่รับผิดชอบของสภานี้โดยหลักแล้วจะเป็นเรื่องการให้คำปรึกษาและแนวนโยบายการพัฒนาและวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในขณะที่

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจะทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการให้กับสภาฯ โดยมีเลขาธิการ รัฐบาลเป็นประธานคณะกรรมการธิการ โดยทางสภาฯ จะจัดให้มีการประชุมทุกปี ปีละ 3-4 ครั้ง โดยหัวข้อของการ ประชุมนั้นจะเกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนาวิจัย และประโยชน์ต่าง ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นสำคัญ

ยิ่งไปกว่านั้น กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมยังมีการให้ทุนและสนับสนุนทางการเงิน เพื่อการพัฒนาวิจัยอีกด้วย เงินทุนสนับสนุนนี้จัดให้มีขึ้นและมอบให้กับโครงการที่มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ เช่น ทุนสนับสนุนเพื่อการพัฒนาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทุนเพื่อการพัฒนาทางเทคโนโลยี (ทุนเพื่อสนับสนุนการ ได้รับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา) ทุนเพื่อการพัฒนาการค้นคว้าพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ (เป็นทุนให้แก่องค์กร บริษัทหรือผู้ประกอบการธุรกิจ ชุมชน และสังคม) ทุนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human capital development fund: eHCD) และทุนพัฒนาความสามารถของบุคคลและภูมิปัญญามนุษย์⁴⁰⁸

3.6 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3.6.1 ความนำ

ประเทศมาเลเซียกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในหลากหลายลักษณะทั้งในด้าน การตัดไม้ ทำลายป่าและด้านภาวะมลพิษ จากการสำรวจของศูนย์การศึกษาทางทะเลและชายฝั่ง (Centre for Marine and Coastal Studies) ในปี ค.ศ. 2008 พบว่า ร้อยละ 30 ของแนวชายฝั่งของมาเลเซียอยู่ภายใต้สภาพแห่งการกัดกร่อนในหลากหลายระดับ⁴⁰⁹ และจากข้อมูลของสหประชาชาติพบว่าการตัดไม้ทำลายป่าของประเทศมาเลเซียมี อัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับบรรดาประเทศเขตร้อน และอัตราการตัดไม้ทำลายป่าประจำปีของประเทศ ยังสูงขึ้นถึงร้อยละ 86 ในระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1999-2000 และ ค.ศ. 2000-2005 อีกด้วย นับตั้งแต่ปี ค.ศ.2000 ประเทศมาเลเซียมีอัตราการสูญเสียเฉลี่ยถึง 140,200 เฮกตาร์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.65 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ในขณะที่ในช่วงทศวรรษ 1990 นั้น ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ต่อปีเพียง 78,500 เฮกตาร์ หรือร้อยละ 0.35 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดเท่านั้น ทั้งนี้ สาเหตุของการตัดไม้ทำลายป่าของประเทศ

⁴⁰⁸ Epicos, Ministry of Science, Technology and the Environment (Malaysia), available at <http://www.epicos.com/EPCompanyProfileWeb/GeneralInformation.aspx?id=18484>, retrieved 06 May 2017.

⁴⁰⁹ J. E. Ong , “Vulnerability of Malaysia to Sea Level Change” , (Centre for Marine and Coastal Studies , University Sains Malaysia , 2008) , p.1.

มาเลเซียนั้นมาจากการขยายของชุมชนเมือง การเผาป่าเพื่อการเกษตรและการผันเปลี่ยนผืนป่าให้เป็นแหล่งเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน รวมถึงการทำการเกษตรในรูปแบบอื่น ๆ⁴¹⁰

3.6.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. พระราชบัญญัติว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2517 (Environmental Quality Act 1974)

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับที่สำคัญที่สุดของมาเลเซีย โดยมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2517 เพื่อควบคุมมลพิษที่เกิดจากการปล่อยของเสียในภาคอุตสาหกรรมยางและปาล์มน้ำมันของประเทศ และเพื่อปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่เดิมเกี่ยวกับป่าไม้ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการอนุรักษ์ดินให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น⁴¹¹ โดยกฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องโดยตรงในการควบคุมมลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง มลพิษทางน้ำ มลพิษน้ำมันซึ่งมาจากน้ำมันปาล์มดิบ ยางธรรมชาติดิบและอื่น ๆ รวมทั้งบังคับให้การดำเนินกิจกรรม 19 ประเภทดังต่อไปนี้ จะต้องมีการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIAs) และรายงานดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากกรมสิ่งแวดล้อม (Department of Environment) ก่อนจึงจะเริ่มดำเนินกิจกรรมนั้นได้⁴¹²

1) เกษตรกรรม

(ก) โครงการพัฒนาที่ดิน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 500 เฮกตาร์ ขึ้นไป โดยมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้เพื่อการผลิตทางเกษตรกรรม

(ข) แผนงานทางเกษตรกรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีการอพยพตั้งแต่ 100 ครอบครัวขึ้นไป

(ค) การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 500 เฮกตาร์ขึ้นไป โดยมีการเปลี่ยนแปลงประเภทของการใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรม

2) ทำอากาศยาน

(ก) การก่อสร้างทำอากาศยาน (ซึ่งมีความยาวของทางวิ่งเครื่องบินตั้งแต่ 2,500 เมตรขึ้นไป)

(ข) การพัฒนาทางวิ่งเครื่องบินภายในอุทยานของรัฐหรืออุทยานแห่งชาติ

3) การระบายน้ำและการชลประทาน

(ก) การก่อสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และการขยายทะเลสาบซึ่งมีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 200 เฮกตาร์ขึ้นไป

⁴¹⁰ <<http://rainforests.mongabay.com/20malaysia.html>>, (accessed December 1, 2015).

⁴¹¹ Jing Huang , Shreekant Gupta (editors) , Environmental policies in Asia : perspectives from seven Asian countries, (Singapore : World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.,2014), p.109.

⁴¹² *Ibid*, pp.124-125.

ขึ้นไป (ข) การระบายน้ำออกจากพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า หรือ ป่าดิบในพื้นที่ตั้งแต่ 100 เฮกตาร์

(ค) โครงการชลประทาน ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 5,000 เฮกตาร์ขึ้นไป

4) การถมทะเล

การถมทะเลให้เป็นพื้นดินซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์

5) การประมง

(ก) การก่อสร้างท่าเรือประมง

(ข) การขยายท่าเรือ เพื่อให้จำนวนสัตว์น้ำที่ถูกนำลงที่ท่าเรือต่อปีเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

(ค) การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำบนบก โดยการแผ้วถางพื้นที่ป่าชายเลนครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

6) การทำป่าไม้

(ก) การปรับเปลี่ยนที่ดินป่าภูเขาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

(ข) การตัดไม้หรือการเปลี่ยนการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า ภายในพื้นที่อ่างเก็บน้ำที่สงวนไว้เพื่อการประปาของเทศบาล การชลประทาน หรือการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังน้ำ หรือในบริเวณที่เชื่อมต่อกับเขตอุทยานของรัฐหรืออุทยานแห่งชาติ รวมทั้งบริเวณอุทยานทางทะเล

(ค) การตัดไม้ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 500 เฮกตาร์ขึ้นไป

(ง) การปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรม การเคหะ หรือ เกษตรกรรม ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

(จ) การแผ้วถางพื้นที่ป่าชายเลนบนเกาะซึ่งอยู่ติดกับเขตอุทยานทางทะเล

7) การเคหะ

บ้านจัดสรร ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

8) อุตสาหกรรม

(ก) สารเคมี - ซึ่งมีกำลังการผลิตสินค้าชนิดเดียวหรือหลายชนิดรวมกันมากกว่า 100 ตันต่อวัน

(ข) ปิโตรเคมี - ทุกขนาด

(ค) โลหะนอกกลุ่มเหล็ก - การหลอมขึ้นต้น:

อลูมิเนียม - ทุกขนาด

ทองแดง - ทุกขนาด

อื่นๆ - กำลังการผลิตต่อวัน ตั้งแต่ 50 ตันขึ้นไป

(ง) อโลหะ ซีเมนต์ สำหรับปูนเม็ดซึ่งใส่ลงไปตั้งแต่ 30 ตันต่อชั่วโมงขึ้นไป

ปูนขาว ตั้งแต่ 100 ตันต่อวันขึ้นไป โดยใช้เตาเผาปูนขาวแบบหมุนหรือ ตั้งแต่ 50 ตันต่อวันขึ้นไป โดยใช้เตาเผาแบบยืน

(จ) เหล็กและเหล็กกล้า - ใช้แร่เหล็กเป็นวัตถุดิบในการผลิตมากกว่า 100 ตันต่อวัน หรือ ใช้เศษเหล็กเป็นวัตถุดิบในการผลิตมากกว่า 200 ตันต่อวัน

(ฉ) การต่อเรือ ซึ่งมีระวางบรรทุกมากกว่า 5000 ตัน

(ช) เยื่อกระดาษและกระดาษ ซึ่งมีกำลังการผลิตมากกว่า 50 ตันต่อวัน

9) โครงสร้างพื้นฐาน

(ก) การก่อสร้างโรงพยาบาลซึ่งยื่นล้ำออกไปบนชายหาดที่ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

(ข) การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม สำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและอุตสาหกรรมหนัก ครอบคลุม

พื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

(ค) การก่อสร้างทางด่วน

(ง) การก่อสร้างทางหลวง

(จ) การก่อสร้างเมืองใหม่

10) ท่าเรือ

(ก) การก่อสร้างท่าเรือ

(ข) การขยายท่าเรือ เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการต่อปีตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

11) การทำเหมือง

(ก) การทำเหมืองแร่ในพื้นที่ใหม่ ภายในมีพื้นที่ที่มีสิทธิ โดยครอบคลุมพื้นที่เกินกว่า 250 เฮกตาร์

(ข) การถลุงแร่ รวมทั้งการกำจัดสิ่งปลอมปนในแร่ลูมิเนียม ทองแดง ทองหรือแทนทาลัม

(ค) การขุดทราย ในพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

12) ปิโตรเลียม

(ก) การพัฒนาแหล่งน้ำมันและก๊าซ

(ข) การก่อสร้างท่อส่งน้ำมันบนชายฝั่งและนอกชายฝั่ง ซึ่งมีความยาวเกิน 50 กิโลเมตร

(ค) การก่อสร้างโรงงานสำหรับการแยก การแปรสภาพ การควบคุม และการเก็บรักษาน้ำมันและก๊าซ

(ง) การก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมัน

(จ) การก่อสร้างคลังเก็บน้ำมันเบนซิน แก๊ส หรือดีเซล (ยกเว้นปั้มน้ำมัน) ซึ่งตั้งอยู่ภายในบริเวณห่างจากย่านพาณิชย์ ย่านอุตสาหกรรมหรือที่พักอาศัย 3 กิโลเมตร และมีความจุในการจัดเก็บรวมกันตั้งแต่ 60,000 บาร์เรล ขึ้นไป

13) การผลิตและจ่ายกระแสไฟฟ้า

(ก) การก่อสร้างสถานีผลิตไฟฟ้าพลังไอน้ำจากเชื้อเพลิงฟอสซิล และมีกำลังการผลิตมากกว่า 10 เมกะวัตต์

(ข) โครงการเชื่อมและผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ดังนี้

(1) เขื่อนซึ่งมีความสูงเกินกว่า 15 เมตร และโครงสร้างประกอบ ครอบคลุมพื้นที่เกินกว่า

40 เฮกตาร์

(2) อ่างเก็บน้ำ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เกินกว่า 400 เฮกตาร์

(ค) การก่อสร้างสถานีผลิตไฟฟ้า โดยระบบพลังความร้อนร่วม

(ง) การก่อสร้างสถานีผลิตไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์

14) การย่อยหิน

โครงการย่อยหินก้อน หินปูน ซิลิกา ควอร์ตไซต์ หินทราย หินอ่อนและหินประดับบ้าน ภายในรัศมี 3 กิโลเมตรจากบริเวณที่พักอาศัย ย่านการค้าหรือแหล่งอุตสาหกรรมใดๆ หรือ พื้นที่ใดๆ ซึ่งได้รับใบอนุญาต การอนุญาตหรืออนุมัติเพื่อพัฒนาที่ที่พักอาศัย การค้าหรืออุตสาหกรรม

15) การรถไฟ

(ก) การก่อสร้างทางรถไฟสายใหม่

(ข) การก่อสร้างทางรถไฟสาขา

16) การขนส่ง

โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้ามวลชน

17) การพัฒนารีสอร์ทและสถานพักผ่อนหย่อนใจ

(ก) การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของรีสอร์ทหรือโรงแรมเลียบชายหาด ซึ่งมีห้องพักเกินกว่า 80 ห้อง

(ข) การพัฒนารีสอร์ทหรือโรงแรมบนเนินเขา ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไป

(ค) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวหรือนันทนาการในเขตอุทยาน

แห่งชาติ

(ง) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวหรือนันทนาการหรือเกาะ ภายในเขตน่านน้ำ ซึ่งประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล

18) การบำบัดและกำจัดของเสีย

(ก) สารพิษและของเสียอันตราย

(1) การก่อสร้างเตาเผา

- (2) การก่อสร้างโรงสกัดสารพิษเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ (นอกที่ตั้ง)
- (3) การก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย (นอกที่ตั้ง)
- (4) การก่อสร้างสถานที่เพื่อการฝังกลบอย่างปลอดภัย
- (5) การก่อสร้างสถานที่เพื่อเก็บรักษา (นอกที่ตั้ง)
- (ข) ขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล
 - (1) การก่อสร้างเตาเผา
 - (2) การก่อสร้างโรงย่อยสลาย
 - (3) การก่อสร้างโรงงานแปรรูปวัสดุเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่/การหมุนเวียนมาใช้ประโยชน์ซ้ำ
 - (4) การก่อสร้างสถานที่เพื่อการฝังกลบขยะมูลฝอยของเทศบาล
- (ค) น้ำเสียของเทศบาล
 - (1) การก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย
 - (2) การก่อสร้างจุดระบายน้ำทิ้งทะเล

19) การประปา

- (ก) การก่อสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ ซึ่งมีพื้นที่ตั้งแต่ 200 เฮกตาร์ขึ้นไป
- (ข) การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่ออุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือแหล่งน้ำของเมืองในปริมาณเกินกว่า 4,500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

นอกจากบทบัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษประเภทต่างๆ แล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายไว้ ทั้งการจัดการของเสียอันตรายภายในประเทศ และการจัดการของเสียข้ามพรมแดน โดยรายละเอียดมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายจะถูกกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

1. การควบคุมมลพิษ

กฎหมายฉบับนี้มีแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดระดับมลพิษซึ่งเป็นที่ยอมรับให้มีได้ (permissible level pollution)⁴¹³ โดยมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2517 บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อได้ปรึกษากับคณะกรรมการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจออกระเบียบเพื่อกำหนดสภาพที่เป็นที่ยอมรับได้สำหรับการปล่อย การระบาย หรือสะสมสารซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม สารมลพิษ ของเสีย หรือการปล่อยเสียงในพื้นที่หรือ ส่วนใดหรือสภาพแวดล้อมอย่างใดใน

⁴¹³ Ichiro Kato, Nobuo Kumamoto, William H. Matthews, *Environmental Law and Policy in the Pacific Basin Area*, (Japan : University of Tokyo Press, 1981), p.17.

สิ่งแวดล้อม และอาจจะกำหนดห้ามหรือจำกัดการปล่อย ระบายหรือ สะสมสารซึ่งเป็นอันตรายในพื้นที่หรือส่วนใดหรือสภาพแวดล้อมอย่างใดในสิ่งแวดล้อมได้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตราดังกล่าว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติในมาตรานี้แสดงให้เห็นถึงการควบคุมมลพิษใน 2 มิติ

มิติแรก การกำหนดมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมขั้นต่ำ คือ กำหนดระดับมลพิษซึ่งเป็นที่ยอมรับให้มีได้ ซึ่งหากมีระดับมลพิษเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดก็อาจเป็นความผิดได้

มิติที่สอง การกำหนดข้อห้ามอย่างเด็ดขาดหรือข้อห้ามอย่างมีเงื่อนไขในบางพื้นที่ ตัวอย่างเช่น กรณีของการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน) ในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้โดยหลักแล้วควรจะต้องปราศจากกิจกรรมใดๆซึ่งอาจก่อมลพิษ หรือหากมีอุตสาหกรรมในพื้นที่เหล่านี้ก็จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขในการควบคุมอย่างเข้มงวดและเสียค่าธรรมเนียมให้รัฐในอัตราที่สูง⁴¹⁴

ในกรณีที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมใดไม่มีความสามารถหรือเทคโนโลยีที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยรัฐมนตรีในมาตรา 21 ผู้ประกอบการดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยหรือระบายของเสียหรือเสียงในจำนวนมากขึ้น โดยมาตรา 18 (1) ของกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อได้ปรึกษากับคณะกรรมการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจมีคำสั่งให้สถานที่ (ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “สถานที่ที่ถูกกำหนด” (prescribed premises)) อาชีพ หรือ การใช้สถานที่หรือประกอบอาชีพใด เป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ เว้นแต่ บุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานที่เหล่านั้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของการบัญญัติมาตรานี้มีขึ้นเพื่อรวมเอาการกำกับดูแลตามขั้นตอนในแต่ละอุตสาหกรรมเอาไว้ด้วยกัน เช่น หากมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในแม่น้ำ รัฐมนตรีอาจกำหนดให้สถานประกอบการซึ่งประกอบธุรกิจปาล์มน้ำมันเป็น “สถานที่ที่ถูกกำหนด” ซึ่งผลจากการกำหนดดังกล่าว ทำให้การประกอบการดังกล่าวจะต้องได้รับใบอนุญาตเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมอันส่งผลให้ภาครัฐสามารถเข้ามาควบคุมมลพิษในอุตสาหกรรมนั้นผ่านกลไกการขอรับใบอนุญาต⁴¹⁵

⁴¹⁴ Ibid.

⁴¹⁵ Ibid., p.17-18.

1.1 มลพิษทางอากาศ

มาตรา 22 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย ระบาย หรือ สละมลพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม สารมลพิษ ของเสียในอากาศอันเป็นการฝ่าฝืนสภาพที่เป็นที่ยอมรับตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวมีความผิด

สำหรับมาตรฐานในเรื่องการปล่อยสารมลพิษถูกกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม (อากาศสะอาด) พ.ศ. 2521 (the Environmental Quality (Clean Air) Regulations 1978) ซึ่งกำหนดค่ามาตรฐานในการปล่อยสารมลพิษ 4 ประเภทไว้⁴¹⁶ คือ คิวินดำ ฝุ่นหรืออนุภาคที่เป็นของแข็ง โลหะหรือสารประกอบโลหะ⁴¹⁷ และสารประเภทก๊าซ⁴¹⁸

1.2 มลพิษทางเสียง

มาตรา 23 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย ก่อให้เกิดหรืออนุญาตให้มีการปล่อยเสียงใดๆ ซึ่งมีระดับความดัง หรือความรุนแรงหรือคุณภาพของเสียงอันเป็นการฝ่าฝืนสภาพที่เป็นที่ยอมรับตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวมีความผิด

ในปัจจุบันกรมสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแนวปฏิบัติในการวางแผนสำหรับข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมทางเสียงและการควบคุม (the Planning Guidelines for Environmental Noise Limits and Control) ขึ้น เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อจำกัดของระดับเสียงที่เป็นที่ยอมรับได้ในแหล่งกำเนิดเสียงหรือโครงการต่าง ๆ ซึ่งการบังคับ

⁴¹⁶ Ministry of the Environment , Government of Japan , Overview of Environmental Issues and Environmental Conservation Practices in Malaysia <<https://www.env.go.jp/earth/coop/oemjc/malay/e/malaye1.pdf>> , p.33 (accessed December 2 2015).

⁴¹⁷ โลหะหรือสารประกอบโลหะ (metals or metallic compound) นี้มีทั้งหมด 7 ประเภท เช่น พรอท แคดเมียม สังกะสี เป็นต้น ซึ่งโลหะหรือสารประกอบโลหะทั้ง 7 ประเภทนี้ถูกควบคุมในอุตสาหกรรมทุกประเภท

⁴¹⁸ สารประเภทก๊าซ (gaseous substance) มีทั้งหมด 9 ประเภท เช่น กรดก๊าซ, ก๊าซคลอรีน, ไฮโดรเจนซัลไฟด์, ไนโตรเจนออกไซด์ เป็นต้น ซึ่งก๊าซคลอรีน ไฮโดรเจนคลอไรด์ และ ไฮโดรเจนซัลไฟด์จะถูกควบคุมในทุกแหล่งกำเนิดที่มีการปล่อยก๊าซ

ใช้ขอจำกัดนี้ถูกนำไปใช้ทั้งในกรรมสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานอื่นด้วย เช่น ในหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เป็นต้น⁴¹⁹

1.3 มลพิษทางน้ำ

มาตรา 25 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย ระบาย หรือ สละสมสารซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม สารมลพิษ ของเสียในแหล่งน้ำภายในประเทศอันเป็นการฝ่าฝืนสภาพที่เป็นที่ยอมรับตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวมีความผิด

สำหรับมาตรฐานในเรื่องการปล่อยสารพิษถูกกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม (น้ำเสียและน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรม) พ.ศ.2522 (the Environmental Quality (Sewage and Industrial Effluents) Regulations 1979) ซึ่งมาตรฐานนี้ไม่ได้ใช้บังคับแต่เฉพาะน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ใช้กับน้ำเสียจากครัวเรือนด้วย โดยได้มีการบัญญัติถึงมาตรฐานของน้ำทิ้งที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำไว้ 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน A ใช้กับพื้นที่ต้นน้ำจากจุดที่รับน้ำดื่มเข้า และมาตรฐาน B ใช้กับพื้นที่ปลายน้ำจากจุดที่รับน้ำดื่มเข้า (areas downstream from drinking water intake points) ซึ่งในแต่ละมาตรฐานจะประกอบไปด้วย 23 ตัวแปรในการวัดคุณภาพน้ำทิ้ง เช่น อุณหภูมิ ค่า pH สารแขวนลอย ค่า BOD ค่า COD และประเภทต่าง ๆ ของโลหะหนัก เป็นต้น⁴²⁰

1.4 มลพิษน้ำมัน

มาตรา 27 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดระบาย หรือทำให้น้ำมันหรือของผสมซึ่งมีส่วนประกอบของน้ำมันรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำภายในประเทศอันเป็นการฝ่าฝืนสภาพอันเป็นที่ยอมรับตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวมีความผิด

⁴¹⁹ Department of Environment, Ministry of Natural Resources and Environment of Malaysia the Planning Guidelines for Environmental Noise Limits and Control , 2007, p.4.

⁴²⁰ Ministry of the Environment, Government of Japan, Overview of Environmental Issues and Environmental Conservation Practices in Malaysia <<https://www.env.go.jp/earth/coop/oemjc/malay/e/malaye1.pdf>>, p.24 (accessed December 2 2015).

อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 28 ได้บัญญัติถึงข้อต่อสู้พิเศษ (Special defences) ของผู้กระทำผิดตาม มาตรา 27 ไว้ โดยได้บัญญัติเอาไว้ว่า ผู้กระทำผิดซึ่งถูกดำเนินคดีในความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 อาจ ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อพิสูจน์ว่า การระบายนหรือรั่วไหลนั้น

- (a) เพื่อรักษาความปลอดภัยของยานพาหนะ
- (b) เพื่อรักษาชีวิตมนุษย์
- (c) เป็นผลจากความเสียหายของยานพาหนะ และได้จัดการตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันหรือหยุด หรือลดการกระจายตัวของน้ำมันแล้ว
- (d) เป็นผลจากการรั่วไหล ซึ่งไม่ใช่เพราะการรั่วไหลที่จำเป็นต้องดูแล และได้จัดการตามที่จำเป็น เพื่อหยุดหรือลดการรั่วไหลแล้ว หรือ
- (e) เป็นผลจากของเสียที่มาจากกรกล้นน้ำมัน และได้จัดการตามที่จำเป็นเพื่อกำจัดน้ำมัน ในของเสีย และไม่มีทางปฏิบัติใดที่เหมาะสมในการกำจัดของเสียนั้น นอกจากการปล่อยหรือระบายลงสู่ แหล่งน้ำภายในประเทศ

2. การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment (EIA))

มาตรา 34 A ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อได้ปรึกษากับคณะกรรมการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจประกาศกำหนดให้กิจกรรมใดที่อาจมี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญเป็น “กิจกรรมที่กำหนด” ซึ่งส่งผลให้บุคคลใดที่จะดำเนินกิจกรรมที่ กำหนด ก่อนที่จะได้รับอนุมัติให้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจากหน่วยงานผู้มีอำนาจ จะต้องมีการจัดทำรายงานการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอต่ออธิบดีกรมสิ่งแวดล้อม โดยแนวทางการจัดทำ EIA ให้เป็นไปตามแนวทางที่ อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในตัว EIA จะต้องมีการประเมินการดำเนินกิจกรรมว่าจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือไม่ และจะมีมาตรการใดที่จะกระทำเพื่อป้องกัน ลด หรือควบคุมการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม หรือไม่ ซึ่งหากอธิบดีเห็นว่ารายงานดังกล่าวเป็นไปตามแนวทางที่อธิบดีประกาศกำหนดและผู้ดำเนินกิจกรรมมี มาตรการที่เหมาะสมในการป้องกัน ลด หรือควบคุมการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม อธิบดีอาจให้ความ เห็นชอบต่อรายงานนั้น โดยอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ดำเนินกิจกรรมปฏิบัติตามด้วยหรือไม่ก็ได้

ทั้งนี้ การดำเนินกิจกรรมใดจะต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมบ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วย คุณภาพสิ่งแวดล้อม (การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม) พ.ศ. 2530 (the Environmental Quality

(Environmental Impact Assessment) Order 1987) ซึ่งในระเบียบดังกล่าวกำหนดให้กิจกรรม 19 ประเภทที่จะต้องมีการทำ EIA เช่น การสร้างเขื่อน บ้านจัดสรร ท่าเรือ รีสอร์ท เป็นต้น⁴²¹

3. การจัดการของเสียอันตราย

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติถึงการควบคุมหรือจัดการของเสียอันตรายไว้ โดยไม่ได้กล่าวถึงการจัดการขยะทั่วไปไว้ เนื่องจาก มีกฎหมายที่บัญญัติถึงการจัดการขยะโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอยและรักษาความสะอาด พ.ศ. 2550 (Solid waste and public cleaning management Act 2007)

3.1 การจัดการของเสียอันตรายภายในประเทศ

มาตรา 34 B (1) (a) บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใด วาง สะสม หรือ ทิ้ง หรืออนุญาตให้วาง สะสม หรือ เทของเสียประเภทใดๆ ในบัญชีตามที่กฎหมายกำหนดในดินหรือแหล่งน้ำภายในประเทศ เว้นแต่จะได้กระทำในสถานที่ที่กำหนด ซึ่งในปัจจุบันมีการกำหนดประเภทของเสียที่ห้ามมิให้ทิ้งหรือเทลงสู่ดินหรือน้ำเอาไว้ในระเบียบว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ของเสียตามบัญชี) พ.ศ. 2548 (the Environmental Quality (Scheduled wastes) Regulations 2005)

สำหรับ “ของเสียตามบัญชี” (scheduled wastes) หมายถึง วัสดุหรือสิ่งของที่ประกอบด้วยสารเคมี หรือมีส่วนผสมของสารเคมีซึ่งมีความเข้มข้นเกินกว่าที่ได้กำหนดไว้ โดยมีคุณสมบัติ เป็นสารอินทรีย์ ยากต่อการทำลายโดยการใช้สารเคมี ทางกายภาพ หรือวิธีชีวภาพ และเป็นพิษต่อชีวิตมนุษย์ สัตว์ สัตว์น้ำและพืช นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการสะสมทางชีวภาพในร่างกายมนุษย์ พืชและสัตว์ ระเบียบดังกล่าวได้แยกประเภทของเสียตามบัญชีออกเป็น 77 ประเภท ดังมีรายการในบัญชี 1 ซึ่งจำแนกได้เป็น 5 หมวดหมู่ดังนี้⁴²²

ประเภทของเสียตามบัญชี

1) SW1	ของเสียประเภทโลหะและมีโลหะเป็นส่วนประกอบ (10 ประเภท)
2) SW2	ของเสียซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเภทสารอินทรีย์ อากมีโลหะและสารอินทรีย์ปนอยู่ (7 ประเภท)

⁴²¹ *Ibid.*, p.45-46.

⁴²² ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร, “การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม”, <http://www.ditp.go.th/contents_attach/92458/92458.pdf>, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2558, น.7.

3) SW3	ของเสียซึ่งส่วนใหญ่เป็นสารอินทรีย์ซึ่งอาจมีโลหะและสารอินทรีย์ปนอยู่ (27 ประเภท)
4) SW4	ของเสียประเภทสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ (32 ประเภท)
5) SW5	ของเสียประเภทอื่น (1 ประเภท)

ทั้งนี้ ของเสียตามที่ระบุไว้ในบัญชีดังกล่าวมีทั้งของเสียที่เป็นสารเคมีประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นอันตราย และ ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจัดอยู่ในของเสียตามบัญชีประเภท SW1⁴²³ โดยแนวปฏิบัติเกี่ยวกับขยะประเภทดังกล่าวได้มีการกำหนดไว้ในแนวปฏิบัติในการจำแนกอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งใช้แล้ว (Guideline for Classification of Used Electrical and Electronic Equipment) ซึ่งจัดทำโดยกรมสิ่งแวดล้อม แนวปฏิบัติดังกล่าวออกใช้ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแยกแยะว่าของเสียใดมีลักษณะเป็นขยะอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้นำเข้าหรือส่งออกอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้แล้วหรือส่วนประกอบของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในการแยกขยะ ขยะซึ่งถูกจำแนกว่าเป็นขยะอิเล็กทรอนิกส์จะต้องห้ามมิให้มีการนำเข้ามาในประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตตามอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนและการกำจัดซึ่งของเสียอันตราย อย่างไรก็ตามแนวปฏิบัตินี้มิได้มีการระบุถึงวิธีการดำเนินการกับขยะอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นพิเศษแต่อย่างใด⁴²⁴ การจัดการกับขยะอิเล็กทรอนิกส์จึงต้องเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ของเสียตามบัญชี) พ.ศ.2548

ของเสียตามบัญชีนี้อาจนำมาเก็บ นำมาใช้ได้ใหม่ หรือบำบัดภายในสถานที่ของผู้ผลิตของเสีย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่ต้องขออนุญาตจากกรมสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิตของเสียอาจจัดเก็บของเสียประเภทนี้ไว้ได้ไม่เกิน 180 วัน หากของเสียสะสมมีจำนวนไม่เกิน 20 เมตริกตัน แต่กรณีที่มีการเก็บสะสมในจำนวนมากกว่านี้ ต้องขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากอธิบดีกรมสิ่งแวดล้อม และหีบห่อที่ใช้ในการบรรจุของเสียตามบัญชีต้องเขียน

⁴²³ ขยะอิเล็กทรอนิกส์จัดอยู่ในของเสียประเภทโลหะและมีโลหะเป็นส่วนประกอบ (SW 110) ในบัญชี 1 (Schedule 1) โดยขยะหรือของเสียประเภทนี้อาจมีส่วนประกอบของปรอท ตะกั่ว แคดเมียม นิกเกิล ลิเทียม แมงกานีส เป็นต้น

⁴²⁴ Junaidah Ahmad Kalana , “ Electrical and Electronic Waste Management Practice by households in Shah Alam , Selangor, Malaysia” , INTERNATIONAL JOURNAL OF ENVIRONMENTAL SCIENCES 1, 2 , p.134. (2010).

ป้ายบอกให้ชัดเจนถึงวันผลิตของเสียวันแรก วันที่กำจัดของเสีย รวมทั้งชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ผลิตของเสียนี้ ทั้งนี้ตามกฎหมาย การเก็บของเสียตามบัญชีนี้ ไม่อนุญาตให้เก็บรวมกับของเสียประเภทอื่น

กรณีการบำบัดและกำจัดของเสียในที่ตั้งโครงการ รัฐบาลไม่สนับสนุนการเผาของเสียประเภทของเสียตามบัญชีโดยใช้เตาเผาในที่ตั้งโครงการ ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่จะต้องทำการติดตั้งเตาเผาจะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการติดตั้งเตาเผาในที่ตั้งโครงการสำหรับกำจัดของเสียตามบัญชีในมาเลเซีย (Guideline On the Installation of On-site Incinerator for the Disposal of Scheduled Wastes in Malaysia) โดยเคร่งครัด รวมทั้งต้องทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด และประกาศรายงานการศึกษาการประเมินผลกระทบต่อให้สาธารณชนทราบเพื่อขอความเห็น

อย่างไรก็ตาม เจ้าของโรงงานซึ่งก่อให้เกิดมลพิษและของเสียมีสิทธิ์ยื่นขออนุญาตนการจัดการของเสียตามบัญชีเป็นกรณีพิเศษโดยไม่เป็นไปตามหลักการทั่วไปได้ตามข้อ 7 (1) ของระเบียบว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ของเสียตามบัญชี) พ.ศ.2548 (Environmental Quality (Scheduled Wastes) Regulations 2005)⁴²⁵

3.2 การจัดการของเสียอันตรายข้ามแดน

นอกจากการควบคุมการจัดการของเสียอันตรายในประเทศแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดมาตรการในการจัดการของเสียข้ามพรมแดนด้วย โดยในมาตรา 34 B (1) (b) และ (c) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำของเสียตามบัญชีเข้ามาในประเทศหรือส่งออกไปนอกประเทศ หรือยอมให้มีการนำเข้าหรือส่งออกไปยังของเสียใดตามบัญชี หรือส่งผ่านหรือยอมให้มีการส่งผ่านของเสียตามบัญชี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจากอธิบดีกรมสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่ฝ่าฝืนมีโทษทางอาญา ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนและการกำจัดของเสียอันตราย (the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal) ที่มาเลเซียเป็นภาคี อันมีสาระสำคัญในการควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดน โดยกำหนดระบบการแจ้งข้อมูลล่วงหน้า กล่าวคือ ก่อนการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านของเสียอันตรายไปยังประเทศอื่นจะต้องแจ้งรายละเอียดและขออนุญาตตามขั้นตอนจากหน่วยงานที่มีอำนาจของประเทศที่เกี่ยวข้องก่อนการขนส่ง และการขนส่งต้องจัด

⁴²⁵ ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย , อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 113 , น.7

ให้มีเอกสารการเคลื่อนย้ายการบรรจุหีบห่อ การติดฉลาก และการขนส่งด้วยวิธีการที่กำหนดตามมาตรฐานสากล รัฐผู้ส่งออกจะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากรัฐผู้นำเข้าสำหรับการเคลื่อนย้ายดังกล่าวอย่างถูกต้องตามอนุสัญญาบาเซลฯ นอกจากนี้ ตามอนุสัญญาดังกล่าวไม่อนุญาตให้มีการส่งออก หรือนำเข้าของเสียอันตรายระหว่างประเทศภาคีและประเทศที่มีได้เป็นภาคี ยกเว้นประเทศภาคีจะทำความตกลงทวิภาคี พหุภาคี หรือระดับภูมิภาคกับประเทศที่มีใช่ภาคี⁴²⁶

ข. พระราชบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอยและรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ พ.ศ.2550 (Solid Waste and Public Cleaning Management 2007)

เมื่อปี ค.ศ. 2007 รัฐบาลมาเลเซียได้ออกกฎหมายฉบับใหม่เกี่ยวกับการจัดการขยะ คือ พระราชบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอยและรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ พ.ศ.2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มบทบาทของรัฐบาลสหพันธรัฐในการจัดการขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุน และการวางระบบบริหารจัดการขยะ เพื่อแก้ไขปัญหามาตรฐานที่แตกต่างกันในการจัดการขยะมูลฝอย และข้อจำกัดด้านการลงทุนของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม หน้าที่หลักในการจัดเก็บขยะ ยังคงเป็นของรัฐบาลท้องถิ่น⁴²⁷

ในการดำเนินการจัดการขยะของรัฐบาลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการจัดตั้งบริษัทจัดการขยะมูลฝอยและรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ (the Solid Waste and Public Cleansing Corporation) เพื่อดำเนินการอย่างมืออาชีพและชำนาญ โดยบริษัทฯ ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะ มูลฝอย ทั้งในระดับสหพันธรัฐและระดับท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อให้การบังคับการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ ซึ่งบริษัทฯ มีหน้าที่ดำเนินการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมจัดการขยะ

⁴²⁶ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของอันตรายและการกำจัด <http://www.onep.go.th/library/index.php?option=com_content&view=article&id=78:2012-04-23-07-14-57&catid=26:2012-04-02-06-57-22&Itemid=34> , สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2558.

⁴²⁷ นิรมล สุธรรมกิจ, “การเปรียบเทียบมาตรการการจัดการขยะของประเทศสมาชิกอาเซียน” <http://www.pcd.go.th/info_serv/Eco_Asean/files/570825.pdf> , สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2558 , p.10.

แห่งชาติ (Department of National Solid Waste Management) เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้⁴²⁸

สำหรับวิธีการในการกำจัดขยะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเคหะและรัฐบาลท้องถิ่นประกาศกำหนด โดยสำหรับของเสียจากครัวเรือน มีการกำหนดถึงหน้าที่หลักของผู้เป็นเจ้าของขยะและกำหนดจุดในการทิ้งขยะในพื้นที่ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้ไม่ใช่เพียงการจำกัดพื้นที่ในการทิ้งขยะและทิ้งในถังขยะที่จัดไว้เท่านั้น แต่อาจรวมไปถึงการจัดการกับขยะประเภทที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ และการควบคุมดูแลขยะชิ้นเล็กซึ่งมีลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการด้วย ไม่ว่าจะเป็นผู้รวบรวมขยะ ผู้จัดเก็บและจำหน่ายขยะ ผู้รีไซเคิล ผู้ให้บริการขนส่งขยะ ขนย้ายขยะ ผู้บำบัดหรือกำจัดขยะ โดยผู้ให้บริการจะต้องได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าวด้วย ความประสงค์ในการออกใบอนุญาตก็เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่าเฉพาะแต่ผู้ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีคุณสมบัติถูกต้องและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่อาจเข้ามาลงทุนในธุรกิจของเสียได้ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปเงื่อนไขในการได้รับใบอนุญาตจะเข้มงวดในส่วนที่เกี่ยวข้องสิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์และระบบที่จำเป็น ทั้งนี้ ใบอนุญาตอาจจะระบุรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ เงื่อนไขใดในการให้บริการ และระบุประเภทของเสียซึ่งสามารถจัดการได้ ผู้เป็นเจ้าของขยะและพื้นที่ในการเก็บขยะซึ่งผู้รับใบอนุญาตสามารถเก็บหรือรับของเสีย ประเภทหรือคุณภาพของการบำบัด พื้นที่สุดท้ายในการกำจัดของเสียและข้อที่จำเป็นที่ต้องมีการรายงานให้ภาครัฐทราบเกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งหากผู้รับใบอนุญาตรายใดฝ่าฝืนเงื่อนไขตามใบอนุญาต ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้⁴²⁹

ค. พระราชบัญญัติการป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ.2527 (National Forestry Act 1984)

กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการป่าไม้ เพื่อให้กฎหมายป่าไม้มีความทันสมัยและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศ เนื่องจาก ก่อนที่จะมีการออกกฎหมายฉบับนี้ แต่ละรัฐจะมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการและสงวนรักษาป่าไม้ของตนเองซึ่งแตกต่างออกไปในแต่ละรัฐ⁴³⁰ ซึ่งเมื่อกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ หน่วยงานด้านป่าไม้ของแต่ละรัฐจะต้องบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยพระราชบัญญัติ

⁴²⁸ Nadzri Bin Yahaya and Ib Larsen, “ Federalising Solid Waste Management In Peninsular Malaysia”, Department of National Solid Waste Management , Ministry of Housing and Local Government, 2008 , p.6.

⁴²⁹ Ibid., p.8.

⁴³⁰ Rusli Mohd, Amat Ramsa Yaman , Overview of Forest Law Enforcement in Peninsular Malaysia , World Wide Fund for Nature (WWF) Malaysia , 2001 ,p.6.

ดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานป่าไม้ของแต่ละรัฐในคาบสมุทรมมาเลเซียจะต้องแบ่งแยกประเภทของพื้นที่ป่า สงวนถาวรตามวัตถุประสงค์ของการใช้พื้นที่ป่าอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยจัดแบ่งหมวดหมู่ตามความชัน และระดับความสูง ดังนี้⁴³¹

- (1) ป่าไม้ที่มีการปลูกและรักษาต้นไม้ไว้เพื่อผลผลิตที่ยั่งยืน
- (2) ป่าไม้ที่ปกป้องหน้าดิน
- (3) ป่าไม้ที่ฟื้นฟูสภาพดิน
- (4) ป่าไม้เพื่อควบคุมการเกิดอุทกภัย
- (5) ป่าไม้เพื่อกักเก็บน้ำ
- (6) ป่าไม้ที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- (7) ป่าดงดิบซึ่งถูกสงวนรักษาไว้
- (8) ป่าไม้เพื่อความรื่นรมย์
- (9) ป่าไม้เพื่อการศึกษา
- (10) ป่าไม้เพื่อการวิจัย และ
- (11) ป่าไม้เพื่อประโยชน์ของสหพันธรัฐ

พระราชบัญญัติการป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. 2527 ได้บัญญัติถึงหลักการสำคัญเกี่ยวกับการจัดการป่าไม้ โดยกำหนดให้การใช้ประโยชน์ในทรัพยากรป่าไม้จะต้องได้รับใบอนุญาตหรือขออนุญาตหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ เนื่องจากตามมาตรา 14 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่า ผลผลิตทั้งหลายซึ่งอยู่ทับถม เจริญเติบโต หรือมีแหล่งกำเนิดจากป่าสงวนถาวรเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน เว้นแต่ว่า สิทธิในการใช้ผลิตผลจากป่า เหล่านั้นจะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น นอกจากนี้มาตรา 15 ยังได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดถือเอาประโยชน์จากผลิตผลจากป่าสงวนถาวร เว้นแต่ มีใบอนุญาต หรือได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการการป่าไม้ประจำรัฐ หรือ มีบทบัญญัติอื่นใดอนุญาตไว้ ซึ่งในการยื่นขออนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องกำหนดเขตพื้นที่ป่าซึ่งจะขอรับใบอนุญาตเพื่อทำประโยชน์ ลักษณะการทำประโยชน์ในพื้นที่ป่า และเตรียมแผนการจัดการป่าไม้ หรือแผนการเก็บเกี่ยวผลิตผลจากป่า และแผนในการปลูกป่าในลักษณะตามที่กำหนด เพื่อเสนอผู้อำนวยการการป่าไม้ประจำรัฐพิจารณา

⁴³¹ Chen Hin Keong, James Hewitt, Thang Hooi Chiew, MALAYSIA : Scoping Baseline Information for Forest Law Enforcement, Governance and Trade Baseline study 8, EU Forest Law Enforcement Governance and Trade Facility, 2012, pp.17-18.

นอกจากการขอรับใบอนุญาตเพื่อทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังได้บัญญัติถึงการอนุญาตให้เข้าไปในป่าสงวนถาวรเพื่อกระทำการกิจกรรมบางอย่าง ในกรณีนี้ผู้นั้นไม่ใช่บุคคลผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำประโยชน์ในพื้นที่ป่า

มาตรา 34 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้อำนวยการการป่าไม้ประจำรัฐอาจอนุญาตหรือต่ออายุการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่า โดยอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่ป่าเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) การวิจัย
- (2) การศึกษาหรือฝึกอบรม
- (3) การนันทนาการ
- (4) การใช้ทรัพยากรน้ำ เว้นแต่การก่อสร้างเขื่อนหรือดำเนินการผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำจากเขื่อน
- (5) การเก็บเกี่ยวพืชผักและฟางที่ใช้เลี้ยงสัตว์
- (6) การตั้งสถานแปรรูปพืช
- (7) การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการทำไม้

นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ยังอาจกำหนดให้ที่ดินของรัฐภายในอาณาเขตของมาเลเซียให้เป็นอุทยานแห่งชาติได้ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2523 (National Parks Act 1980) โดยวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาตินั้น ก็เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พืช และสภาพทางภูมิศาสตร์ แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา หรือศาสตร์อื่นหรือ ภูมิทัศน์ที่น่าสนใจ และการสงวนหรือรักษาสัตว์ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านการศึกษา สุขภาพ คุณค่าในทางสุนทรียภาพ และการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ห้ามมิให้ใช้หรือครอบครองพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติหรือกระทำการใดเว้นแต่ จะได้เข้าหรือได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการการป่าไม้ประจำรัฐภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่กำหนดขึ้นตามความเหมาะสม และเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่อสร้างและซ่อมแซมถนน ทางวิ่งของเครื่องบิน เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ โรงแรม ศาลาพักร้อน บ้านพักอาศัย อาคารและงานด้านสาธารณูปโภค

ประการสุดท้าย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2553 (Wildlife Conservation Act 2010) ยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่สามารถกำหนดให้ที่ดินของรัฐภายในอาณาเขตของมาเลเซียให้เป็นเขตสงวนหรือรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสัตว์ป่า

ง. พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2553 (Wildlife Conservation Act 2010)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมการค้าสัตว์ที่ผิดกฎหมาย และความผิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการล่าสัตว์ โดยได้กำหนดมาตรการสำคัญในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าไว้ ดังนี้⁴³²

1. การประกาศให้เป็นเขตสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา 47 ของกฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ว่าการกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตสงวนคุ้มครองหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สามารถทำได้โดยให้คณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเมื่อมีการประกาศให้พื้นที่ใดเป็นเขตสงวนคุ้มครองหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่า

นอกจากนี้ยังห้ามมิให้บุคคลใดรบกวน ตัด เคลื่อนย้ายดิน ท่อนไม้ หรือพืชพันธุ์ใดในเขตคุ้มครองสัตว์ป่า และห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าทุกชนิด เอาไป รบกวน ทำลายหรือก่อความเสียหายด้วยประการใดๆ ต่อ รังนก และรบกวน เก็บ เคลื่อนย้าย ดิน ท่อนไม้ หรือพืชพันธุ์ใดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

2. การกำหนดช่วงเวลาและฤดูกาลที่เปิดให้มีการล่าสัตว์

พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2553 มิได้ห้ามการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองโดยเด็ดขาด แต่ให้อำนาจอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่ามีอำนาจเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต และกำหนดฤดูกาลเปิด-ปิดให้ล่าสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือช่วงเวลาเพื่อให้ล่าสัตว์ พื้นที่ในการล่าสัตว์ป่าคุ้มครอง และจำนวนใบอนุญาตที่ออกให้ในช่วงเวลาดังกล่าวโดยปราศจากความลำเอียงต่อสภาพทั่วไปที่เกิดขึ้นก่อนหน้าการอนุญาต ทั้งนี้ การประกาศจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

3. กำหนดความผิดทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่าไว้หลายมาตรา เช่น การล่าสัตว์ป่าคุ้มครอง (ที่โตเต็มวัยแล้ว) ตามบัญชีที่ 1⁴³³ โดยไม่ได้รับอนุญาต การล่าสัตว์ป่าคุ้มครองทุกขนาด ตาม

⁴³² สุรศักดิ์ บุญเรือง , รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง บทบาทของรัฐและประชาชนในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ เสนอต่อ คณะกรรมการบริหารศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2557 , น.57-58.

บัญชีที่ 2 โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นพิเศษซึ่งบุคคลผู้ฝ่าฝืนอาจต้องรับโทษสูงกว่าการล่าสัตว์ป่าคุ้มครองตามบัญชีที่ 1 การห้ามล่าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ยังไม่โตเต็มวัยโดยไม่ได้รับอนุญาต การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการค้าสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต การนำเข้าหรือส่งออกสัตว์ป่าคุ้มครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น

จ. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2528 (Fisheries Act 1985)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรทางประมง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมกิจกรรมประมงในทะเลและปากแม่น้ำ รวมถึงรักษา จัดการ พัฒนาการจับปลาในทะเลและปากแม่น้ำในน่านน้ำของมาเลเซีย รวมไปถึงการกระทำดังกล่าวต่อเต่าและการจับปลาในแม่น้ำตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องซึ่งเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น⁴³⁴ โดยในการจับปลาในทะเลถูกควบคุมโดยใบอนุญาตเรือประมงซึ่งออกให้โดยกรมประมง ทั้งนี้ใบอนุญาตเรือประมงที่ออกให้นี้รวมไปถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการประมงด้วย

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้คำนิยามของคำว่า “การประมง” เอาไว้ในมาตรา 2 ว่า หมายถึง “ปลา⁴³⁵จำนวนหนึ่งหรือหลายจำนวนซึ่งอาจถูกจัดการเป็นกลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ จัดการ และพัฒนา รวมไปถึงการจับปลาเหล่านั้นและการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ” ดังนั้น คำว่า “การประมง” จึงหมายรวมถึงการอนุรักษ์ จัดการและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มี

⁴³³ พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2553 แบ่งประเภทของสัตว์ป่าที่ได้รับการคุ้มครองเป็น 3 กลุ่มย่อยตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ดังนี้

บัญชีที่ 1 (First Schedule) สัตว์ป่าคุ้มครอง (Protected wildlife) เช่น กวาง Sambar , ลิง Silvered Leaf แกะ Bighorn เป็นต้น ซึ่งมุ่งคุ้มครองเฉพาะสัตว์ที่โตเต็มวัยแล้ว

บัญชีที่ 2 (Second Schedule) สัตว์ป่าคุ้มครองทุกขนาด (Totally protected wildlife) เช่น จามรี ควายนคราญเขา, ลิง Roloway เป็นต้น

บัญชีที่ 3 (Third Schedule) สัตว์ป่าที่ไม่โตเต็มวัย (Immature wildlife) เช่น แรดสุมาตราซึ่งมีขนาดความยาวของหัวและลำตัวน้อยกว่า 240 เซนติเมตร หางยาวน้อยกว่า 100 เซนติเมตร และพื้นหน้าด้านบนยังไม่งอก เป็นต้น

⁴³⁴ Jasim Saad , Review of Malaysian Laws and Policies in relation to the implementation of Ecosystem Approach to Fisheries Management in Malaysia , (Honolulu , Hawaii : The USAID Coral Triangle Support Partnership , 2012) , p.7.

⁴³⁵ “ปลา” (fish) ตามพระราชบัญญัตินี้มีความหมายกว้าง รวมไปถึงพืชหรือสัตว์น้ำด้วย

อำนาจในการออกกฎระเบียบในการอนุญาตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กำหนดมาตรฐานอาหารปลา ส่งเสริมและกำกับดูแลการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำในทะเล และกำหนดมาตรการในการควบคุมโรคที่เกิดขึ้นในปลา

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีการกำหนดความผิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประมงเอาไว้ ซึ่งผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษทางอาญา เช่น เรือประมงต่างชาติหรือคนต่างชาติฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยกระทำหรือพยายามกระทำการในการใช้ ถูหรือครอบครองวัตถุระเบิด สารพิษ เครื่องมือที่ใช้กระแสไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ต้องห้ามเพื่อประโยชน์ในการล่า ทำให้สลบ ทำให้พิการ หรือทำให้สัตว์น้ำง่ายต่อการจับมากขึ้น กระทำการรบกวน ก่อความรังควาน จับ หรือนำสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งเป็นสัตว์น้ำหรือเต่าในเขตน่านน้ำมาเลเซีย เป็นต้น⁴³⁶

ฉ. พระราชบัญญัติว่าด้วยแหล่งน้ำ พ.ศ. 2463 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532) (Waters act 1920 (Revised 1989))

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายระดับสหพันธรัฐซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมแม่น้ำและลำธารโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการรักษาแม่น้ำซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญด้วยการห้ามมิให้กระทำการใดที่จะส่งผลกระทบต่อแม่น้ำ เช่น ห้ามโค่นต้นไม้ซึ่งทำให้ต้นไม้เหล่านั้นหล่นในแม่น้ำและอาจเป็นอุปสรรคหรือขัดขวางทางน้ำ การห้ามสร้างสะพานเหนือแม่น้ำ การผันน้ำจากแม่น้ำ หรือ ห้ามกระทำการใดอันก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ เป็นต้น⁴³⁷

ช. พระราชบัญญัติว่าด้วยการอนุรักษ์ที่ดิน พ.ศ. 2503 (Land conservation Act 1960)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ที่ดินภูเขาและป้องกันหน้าดินจากการสึกกร่อนและโคลนถล่ม ซึ่งการสึกกร่อนและโคลนถล่มอาจเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหากับผู้บริโภคน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ ดังนั้น การสึกกร่อนของหน้าดินและโคลนถล่มจึงเป็นปัญหาที่จะต้องมีการดูแลเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคน้ำ⁴³⁸ โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการอนุรักษ์ที่ดิน พ.ศ. 2503 กำหนดมาตรการเพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าวไว้หลายอย่าง เช่น

⁴³⁶ Ibid., p.8.

⁴³⁷ Sharifah Zubaidah , Maizatun Mustafa , Legal and instrument framework for pollution prevention in Malaysian rivers , *Malayan Law journal*(4: 2008) , p.37.

⁴³⁸ Muhammad Rizal Razman , Sakina Shalik Ahmad Yusoff , Shamsuddin Suhor , et al., “Regulatory Framework for Land-Use and Consumer Protection on Inland Water Resources Towards Sustainable Development” , *International Business Management* (4 : 2011) , p.211.

1. การกำหนดให้เป็นที่ดินภูเขาเพื่อการอนุรักษ์ที่ดิน

มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ประมุขหรือผู้ปกครองของรัฐ อาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ให้พื้นที่หรือประเภทหรือลักษณะที่ดินใดภายในรัฐเป็นที่ดินภูเขาเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัตินี้ได้ ซึ่งตามมาตรา 8 ก็ได้กำหนดให้ประมุขหรือผู้ปกครองของรัฐ อาจได้มาซึ่งเขตพื้นที่ภูเขาโดยการตกลงกับเอกชนหรือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการได้มาซึ่งที่ดิน พ.ศ. 2503 (the Land Acquisition Act 1960) เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการสึกกร่อนของหน้าดิน

2. การห้ามปลูกพืชอายุสั้นบนพื้นที่เขา

มาตรา 5 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดปลูกพืชอายุสั้น⁴³⁹ บนพื้นที่เขา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานที่ดิน โดยเจ้าพนักงานที่ดินจะออกใบอนุญาตรายปีเพื่อปลูกพืชอายุสั้นเป็นการเฉพาะแก่ผู้ยื่นขออนุญาตก็ต่อเมื่อผู้ขออนุญาตแสดงให้เห็นที่พอใจว่าการเพาะปลูกดังกล่าวจะไม่เป็นเหตุให้หน้าดินเกิดการสึกกร่อนอย่างรุนแรง

3. การห้ามทำลายพื้นที่เขา

มาตรา 6 กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดทำให้พื้นที่เขาโล่งเตียนหรือ รบกว่น ทำลาย หรือ ย้ายต้นไม้ พืช พุ่มไม้ วัชพืช หญ้า หรือพืชผักบนพื้นที่เขา อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานที่ดินเมื่อได้รับคำร้องจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองพื้นที่เขาใดๆ อาจอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรตามอำนาจหน้าที่ของตน ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไข อาณาเขต และวิธีการซึ่งถูกกำหนดไว้ในการแผ้วถางที่ดินบนภูเขาเพื่อการเพาะปลูกหรืออนุญาตให้กำจัดวัชพืชในการเพาะปลูกซึ่งชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานที่ดินอาจใช้อำนาจตามมาตรา 14 ในการสั่งห้ามย้ายต้นไม้ พืช พุ่มไม้ วัชพืช หญ้า ทำทางระบายน้ำ ทางน้ำ เขื่อน หรือรั้วกำแพงไว้เป็นพิเศษเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโคลนถล่ม หรือ เลือกใช้แนวปฏิบัติเพื่อควบคุมปัญหาดังกล่าว⁴⁴⁰

ทั้งนี้ ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินตามมาตรา 14 อาจต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา 18

⁴³⁹ หมายถึง พืชที่มีอายุไม่เกิน 2 ปีนับจากการปลูก เช่น สับปะรด กล้วย เถาวัลย์เปรียง เป็นต้น

⁴⁴⁰ Muhammad Rizal Razman , Sakina Shalik Ahmad Yusoff , Shamsuddin Suhor , et al., “Regulatory Framework for Land-Use and Consumer Protection on Inland Water Resources Towards Sustainable Development” , *International Business Management* (4 : 2011) , p.212.

ช. พระราชบัญญัติว่าด้วยพลังงานหมุนเวียน พ.ศ. 2554 (Renewable Energy Act 2011)

ประเทศมาเลเซียมีแหล่งพลังงานในประเทศอยู่มากมาย ทั้งจากน้ำมัน ก๊าซ พลังงานน้ำ และถ่านหิน อย่างไรก็ตาม โดยที่แหล่งพลังงานฟอสซิลภายในประเทศมีจำนวนลดลง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาแหล่งพลังงานหมุนเวียนอื่นๆ เพื่อมาทดแทน⁴⁴¹ เพื่อให้มีการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน รัฐสภาของมาเลเซียจึงได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยพลังงานหมุนเวียน พ.ศ. 2554 (Renewable Energy Act 2011) โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการสร้างระบบการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ระบบนี้จะกำหนดอัตราซื้อไฟฟ้าส่วนคงที่สำหรับไฟฟ้าซึ่งผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานชีวมวล แก๊สชีวภาพ และพลังงานน้ำ ซึ่งอัตราซื้อนี้จะถูกรับประกันเป็นเวลา 16 ถึง 21 ปี ตามประเภทของแหล่งพลังงาน⁴⁴² กฎหมายฉบับนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยพยายามลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานอื่นทดแทน

สำหรับรายละเอียดโดยสังเขปเกี่ยวกับระบบการรับซื้อไฟฟ้าตามกฎหมายฉบับนี้ มีดังนี้

1. ลักษณะของระบบการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในรูปแบบ Feed-in Tariff (FiT) ของมาเลเซีย

Feed-in Tariff (FiT) เป็นมาตรการส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนรูปแบบหนึ่ง ซึ่งระบบนี้จะอนุญาตให้เจ้าของแหล่งกำเนิดพลังงานสามารถขายไฟฟ้าซึ่งถูกผลิตจากแหล่งกำเนิดพลังงานหมุนเวียนต่างๆ อันได้แก่ พลังงานชีวมวล แก๊สชีวภาพ พลังงานน้ำ และพลังงานแสงอาทิตย์⁴⁴³ ให้แก่ผู้ผลิตไฟฟ้าในราคาพิเศษในอัตราคงที่ตลอดช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งโดยทั่วไปมาตรการนี้จะกำหนดให้เจ้าของแหล่งกำเนิดพลังงานทำข้อตกลงระยะยาวบนพื้นฐานของราคารับซื้อที่กำหนดไว้โดยเฉพาะและต้นทุนการผลิตสำหรับเทคโนโลยีแต่ละ

⁴⁴¹ DLA Piper, Renewable Energy in the Asia Pacific: A Legal Overview, 2014, p. 48.

⁴⁴² Michal Nachmany, Sam Frankhauser, et al, The GLOBE Climate Legislation Study : A Review of Climate Change Legislation in 66 Countries, Fourth edition (the Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment at the London School of Economics , 2013) P. 341.

⁴⁴³ พลังงานทั้ง 4 ประเภทนี้เป็นประเภทของพลังงานทดแทนที่ภาครัฐรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชน โดยกำหนดไว้ใน Renewable Energy (Criteria for Renewable Resources) Regulations 2011

ประเภท FIT จึงเป็นข้อตกลงระยะยาวและประกันราคารับซื้อเพื่อเป็นการส่งเสริมความหลากหลายของเทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียน ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้ผลิตมั่นใจในผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน⁴⁴⁴

2. กระบวนการของระบบรับซื้อไฟฟ้าแบบ Feed-in Tariff (FIT)⁴⁴⁵

2.1 คุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้เข้าร่วมในระบบ Feed-in Tariff

มาตรา 4 กำหนดว่า ผู้ซึ่งจะได้รับอนุญาตเข้าร่วมในระบบการรับซื้อไฟฟ้าได้จะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม คือ เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะผลิตพลังงานหมุนเวียนจากการติดตั้งแหล่งกำเนิดพลังงานหมุนเวียนนั้นซึ่งมีกำลังการผลิตไม่เกิน 30 เมกะวัตต์ หรือสูงกว่านั้น เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เทคโนโลยีสะอาด และน้ำ และสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่องค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน (Sustainable Energy Development Authority (SEDA)) กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตแต่ละรายปฏิบัติได้

2.2 การจำหน่ายกระแสไฟฟ้าตามข้อตกลง

มาตรา 14 กำหนดว่า เมื่อสถานที่ติดตั้งแหล่งกำเนิดพลังงานหมุนเวียนได้เชื่อมต่อกับสายส่งกระแสไฟฟ้าแล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจะต้องผลิตกระแสไฟฟ้าจากแหล่งกำเนิดพลังงานหมุนเวียนเป็นสำคัญ ซื้อและจำหน่ายไฟฟ้าผ่านทางสายส่งไฟฟ้าโดยผู้ที่เป็นเจ้าของแหล่งกำเนิดพลังงาน ผู้ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้รับยกเว้นจากองค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน เพื่อความปลอดภัยของสาธารณะและเอกชน ซึ่งผู้ไฟฟ้าฝืนยอมมีความผิด ต้องรับโทษทางอาญา เป็นโทษปรับไม่เกิน 1 ล้านริงกิต

2.3 การจ่ายเงินค่ากระแสไฟฟ้า

มาตรา 16 กำหนดว่า ผู้รับใบอนุญาตผลิตกระแสไฟฟ้าจะได้รับชำระค่าไฟฟ้าในอัตราคงที่จากผู้ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายกระแสไฟฟ้าตามที่ผู้รับใบอนุญาตตกลงในข้อตกลงซื้อไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานหมุนเวียน โดยอัตราค่าไฟฟ้าที่รับซื้อมีการกำหนดไว้ในตารางท้ายพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนี้ มาตรา 17 ยังได้กำหนดด้วย

⁴⁴⁴ Ahmad Danial Abdul Rahim , Feed-in Tariff in Malaysia: a Legal Framework for Renewable Energy Bookmark it! Mail it! Print it! , <<http://www.terrallex.org/publication/p78841707f4/feed-in-tariff-in-malaysia-a-legal-framework-for-renewable-energy>> , (accessed December 10 , 2015).

⁴⁴⁵ Sustainable Energy Development Authority , Renewable Energy Development and Feed-in Tariff (FIT) Implementation in Malaysia, <http://eeas.europa.eu/delegations/malaysia/documents/press_corner/all_news/2012/160512_fp7seda_en.pdf> , 2012 , (accessed December 10 , 2015) p.15-16

ว่า อัตราค่าไฟฟ้าที่รับซื้ออาจจะมีการปรับลดเป็นขั้น ๆ ในแต่ละปีได้ ตามอัตราถดถอยที่กำหนดไว้ในตารางแนบท้ายพระราชบัญญัติ

ทั้งนี้ เงินที่นำมาจ่ายค่าไฟฟ้าให้แก่ผู้รับใบอนุญาตนี้ไม่ได้มาจากรายได้ที่ได้จากภาษีแต่นำมาจากกองทุนพลังงานหมุนเวียน (the Renewable Energy Fund) ซึ่งกองทุนนี้บริหารโดยองค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน โดยแหล่งที่มาของเงินกองทุนที่กำหนดไว้ในมาตรา 23 ซึ่งประกอบด้วยเงินอุดหนุนจากรัฐสภาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของกองทุน เงินค่าปรับที่จ่ายให้แก่องค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนในกรณีที่ผู้ผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนกระทำโดยไม่สุจริต ผลิตกระแสไฟฟ้าจากการสถานที่ติดตั้งพลังงานหมุนเวียนโดยใช้ทรัพยากรอย่างอื่นนอกเหนือจากพลังงานหมุนเวียนตามมาตรา 22 (4) เงินที่ผู้ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจ่ายให้แก่กองทุนพลังงานหมุนเวียนตามมาตรา 24 (1) และหนี้ในทางแพ่งซึ่งผู้รับใบอนุญาตจำหน่ายกระแสไฟฟ้าชำระแก่องค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนตามมาตรา 24 (5) เงินที่องค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนได้มาจากการลงทุนรวมทั้งดอกเบี้ย และเงินทั้งหมดที่องค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนได้รับในนามของกองทุนพลังงานหมุนเวียน

ฉ. พระราชบัญญัติว่าด้วยองค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน พ.ศ. 2554 (Sustainable Energy Development Authority Act 2011)

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อจัดการด้านพลังงาน คือ องค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน (Sustainable Energy Development Authority หรือ SEDA) ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการนำไปปฏิบัติและการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยพลังงานหมุนเวียน พ.ศ. 2554⁴⁴⁶

3.6.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(1) กรมสิ่งแวดล้อม (Department of Environment)

ในประเทศมาเลเซีย หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการรักษาสิ่งแวดล้อม

⁴⁴⁶ Michal Nachmany, Sam Frankhauser, et al, The GLOBE Climate Legislation Study : A Review of Climate Change Legislation in 66 Countries, Fourth edition (the Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment at the London School of Economics , 2013) p. 342.

คือ กรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Ministry of Natural resources and Environment)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมสิ่งแวดล้อม มีอธิบดีกรมสิ่งแวดล้อมเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีรองอธิบดี 2 คนช่วยกำกับดูแลงานของกรม โดยรองอธิบดีฝ่ายการพัฒนา กำกับดูแลกองการประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อม กองแผนงานการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม กองเทคโนโลยีสารสนเทศ และสถาบันสิ่งแวดล้อม และรองอธิบดีฝ่ายปฏิบัติการ กำกับกองควบคุมมลพิษทางอากาศ กองควบคุมมลพิษทางน้ำและทางทะเล กองควบคุมของเสียอันตราย กองบังคับการกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีกองที่ขึ้นตรงต่ออธิบดีโดยตรง คือ กองการบริหารและการเงิน กองกลาง และกองกฎหมาย อีกทั้งยังมีสำนักงานสิ่งแวดล้อมประจำรัฐซึ่งมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา โดยสำนักงานดังกล่าวขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมสิ่งแวดล้อม⁴⁴⁷

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน กำจัด ควบคุมมลพิษ และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2517 ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมที่มาเลเซียเป็นภาคี เช่น อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยการคุ้มครองชั้นบรรยากาศ ค.ศ. 1985 (Vienna Convention for the protection of the Ozone Layer 1985) พิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารซึ่งทำลายชั้นบรรยากาศ ค.ศ.1987 (Montreal Protocol on Substances That Deplete the Ozone Layer 1987) อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนและการกำจัดซึ่งของเสียอันตราย ค.ศ. 1989 (the Basel Convention on the Transboundary Movement of Hazardous Waste and Their Disposal Act 1989)⁴⁴⁸

(2) กรมจัดการขยะแห่งชาติ (Department of National Solid Waste Management)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมจัดการขยะแห่งชาติเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงการเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น (Ministry of Housing and Local Government) มีอธิบดีเป็นหัวหน้าส่วนราชการ และมีเลขาธิการกรมเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการ

⁴⁴⁷ Department of Environment, <<http://www.doe.gov.my/portalv1/en/tentang-jas/struktur-organisasi/carta-organisasi>> (accessed December 10 , 2015).

⁴⁴⁸ Department of Environment, <<http://www.doe.gov.my/portalv1/en/tentang-jas/pengenalan/perkhidmatan-teras>> (accessed December 10 , 2015).

บริหารงานในกรม โดยภายในกรมมีการแบ่งกองงานเป็น 4 กอง ได้แก่ กองนโยบายและแผนงาน กองการบริการ ด้านเทคนิค กองการอนุมัติและออกใบอนุญาต และกองการจัดการบริการ⁴⁴⁹

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมจัดการขยะแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผนงาน และยุทธศาสตร์ในการจัดการขยะและความสะอาดของพื้นที่สาธารณะ กำหนดแผนสำหรับการจัดการขยะ ในเรื่องของที่ตั้ง ประเภท และขนาดของโรงบำบัดขยะแห่งใหม่ ขอบเขตพื้นที่ของสถานที่จัดการขยะ แผนการจัดการขยะเพื่อควบคุมปริมาณขยะที่มายังสถานที่กำจัด และกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการตามแผน กำหนดมาตรฐาน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการจัดการขยะและรักษาความสะอาด กำกับดูแลและออกระเบียบใดๆเพื่อให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอยและรักษาความสะอาด พ.ศ.2550 รวมถึงการออกใบอนุญาตและอนุมัติและการดำเนินการต่างๆให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้⁴⁵⁰

(3) กรมประมง (Department of Fisheries)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมประมง เป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงเกษตรและอุตสาหกรรมและการเกษตร (Minister of Agriculture and Agro-based Industry) มีอธิบดีกรมประมงเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีรองอธิบดี 2 คนช่วยกำกับดูแลงานของกรม โดยประกอบด้วยรองอธิบดีด้านการจัดการประมง กำกับดูแลกองการบริการ กองการจัดการสารสนเทศ กองคุ้มครองทรัพยากร กองเผยแพร่และถ่ายโอนเทคโนโลยี และ สถาบันวิชาการประมงแห่งมาเลเซีย และ รองอธิบดีด้านการพัฒนาซึ่งกำกับดูแลกองแผนงานและการพัฒนา กองจัดการทรัพยากร กองพัฒนาการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ กองวิศวกรรม กองจัดการและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล นอกจากนี้ ยังมีสำนักงานที่ขึ้นตรงต่ออธิบดี ได้แก่ สำนักกฎหมาย กองการวิจัย กองความปลอดภัยทางชีวภาพทางการประมง กองกลางสำนักงานประมงประจำรัฐต่าง ๆ⁴⁵¹

⁴⁴⁹ National Solid Waste Management Department, <<http://jpspn.kpkt.gov.my/index.php/pages/view/41>> (accessed December 10 , 2015).

⁴⁵⁰ National Solid Waste Management Department, <<http://jpspn.kpkt.gov.my/index.php/pages/view/37>> (accessed December 10 , 2015).

⁴⁵¹ Department of Fisheries Malaysia, <<http://www.dof.gov.my/en/organization-chart1>> (accessed December 10 , 2015).

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมประมงมีหน้าที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมประมงซึ่งมีพื้นฐานทางการตลาดอย่างมีพลวัตรด้วยวิธีการสร้างสรรค์และอย่างมีนวัตกรรม เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่าง มีประสิทธิภาพ มีนวัตกรรมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานของสารสนเทศทางวิทยาศาสตร์และธรรมาภิบาล และเพื่อยกระดับระบบการจัดส่ง โดยอาศัยความมีทักษะ ความรอบรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทุนมนุษย์⁴⁵²

(4) องค์กรพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน (Sustainable Energy Development Authority หรือ SEDA)

ก. โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน

SEDA มีคณะกรรมการองค์การเป็นผู้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านพลังงานให้เป็นที่ไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยพลังงานหมุนเวียน พ.ศ. 2554 ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการ SEDA รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เทคโนโลยีสะอาด และน้ำอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งตนเห็นว่ามีประสบการณ์และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านพลังงานที่ยั่งยืน การเงิน วิศวกรรม ธุรกิจ หรือการบริหาร หรือมีคุณสมบัติอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถพิเศษ ประสบการณ์หรือมีคุณวุฒิอื่นที่มีความเหมาะสมในการได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) ก็ได้ โดย CEO นี้ถือเป็นกรรมการคนหนึ่งของ SEDA โดยทำหน้าที่บริหารจัดการทั่วไปในหน้าที่ตามปกติของ SEDA โดยในการบริหารงานของ CEO จะมีผู้ช่วย 2 คน คือ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการด้านพลังงานที่ยั่งยืน กำกับดูแลกอง Feed-in Tariff กองเทคโนโลยีด้านพลังงานหมุนเวียน กองจัดการความต้องการด้านพลังงาน และกองเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และหัวหน้าสำนักงานองค์การ รับผิดชอบดูแลกองการเงิน กองทรัพยากรมนุษย์และการบริหาร และกองสื่อสารองค์กร นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งอื่นที่ขึ้นตรงต่อ CEO ได้แก่ ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาด้านเทคนิค และผู้สอบบัญชี⁴⁵³

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สำหรับอำนาจหน้าที่ของ SEDA นั้น เป็นไปตามที่ระบุไว้ในมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยองค์การพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน พ.ศ. 2554 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า SEDA มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

⁴⁵² Department of Fisheries Malaysia, <<http://www.dof.gov.my/en/124>>, (accessed December 10, 2015).

⁴⁵³ Sustainable Energy Development Authority Malaysia, <<http://www.seda.gov.my/?omaneg=000101000000010101000100001000000000000000000000000000000000000000&s=9>> (accessed December 10, 2015).

- 1) ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เทคโนโลยีสะอาด และน้ำ และรัฐบาลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพลังงานทดแทน
- 2) สนับสนุนและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติด้านพลังงานหมุนเวียน
- 3) สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน
- 4) ดำเนินการ จัดการ ควบคุม และตรวจสอบระบบ Feed-in tariff
- 5) ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยพลังงานที่ยั่งยืน ซึ่งรวมไปถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยพลังงานหมุนเวียนและแนะนำการปฏิรูปต่างๆ เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว
- 6) สนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนในภาคพลังงานที่ยั่งยืน
- 7) กำหนดมาตรการเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ของสาธารณชน
- 8) ดำเนินการในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับพลังงานที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเกี่ยวข้องกับพลังงาน

3.7 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

3.7.1 ความนำ

ประเทศมาเลเซียอาจกล่าวได้ว่าเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องด้วยมีประชากรหลายเชื้อชาติ ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งประชากรแต่ละเชื้อชาติมีวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไป แต่หากพิจารณาในด้านของการบังคับใช้กฎหมายแล้ว อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายเป็นกลไกในการผสมผสานความแตกต่างในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของกลุ่มชนหลายเชื้อชาติให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประเทศมาเลเซีย จะเห็นได้ว่าประเทศมาเลเซียมีการประกาศใช้ หรือบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้ไม่มากนัก โดยกฎหมายที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประเทศมาเลเซีย ได้แก่ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 (The National Heritage Act 2005) พระราชบัญญัติคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวมาเลเซีย พ.ศ. 2535 (The Malaysia Tourism Promotion Board Act 1992) พระราชบัญญัติหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2502 (The National Art Gallery Act 1959) พระราชบัญญัติหอจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2549 (The National Archives Act 1996) พระราชบัญญัติหอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2515 (The National Library Act 1972) โดยในการศึกษาภายใต้หัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยจะพิจารณาศึกษาพระราชบัญญัติบางฉบับเท่านั้น

3.7.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประเทศมาเลเซียนั้นจะนำเสนอสาระสำคัญของกฎหมาย 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม (กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้โดยมีวัตถุประสงค์ในการขยายการบังคับใช้พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2494 (The Fees Act 1951) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานใด ๆ หรือการจัดแสดงนิทรรศการใด ๆ ที่จัดแสดงโดยกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ซึ่งเหตุผลที่นำเสนอกฎหมายฉบับนี้ เนื่องด้วยเป็นพระราชบัญญัติที่วางแนวทางในการกำกับดูแลและการบริหารพิพิธภัณฑสถานในประเทศมาเลเซียไว้อย่างครบถ้วน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 (The National Heritage Act 2005)

ก. ความเป็นมา

ความเป็นมาก่อนที่พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 (The National Heritage Act 2005) จะมีผลใช้บังคับนั้น เดิมมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโบราณสถานและโบราณวัตถุ พ.ศ. 2519 (The Antiquities Act, 1976) และพระราชบัญญัติคลังสมบัติ พ.ศ. 2500 (The Treasure Trove Act, 1957) จากนั้นจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 (The National Heritage Act 2005) ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2548 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการวางนโยบาย กำหนดอำนาจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการสงวนรักษามรดกของชาติในด้านต่างๆ การจัดให้มีคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ (National Heritage Commissioner) ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานตามที่พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจไว้ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังบัญญัติให้มีการจัดตั้งสภามรดกแห่งชาติ (National Heritage Council) กองทุนมรดกแห่งชาติ การขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ โบราณสถานให้เป็นมรดกของชาติ รวมทั้งการรับฟังผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกของชาติ

ข. ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาและอนุรักษ์มรดกของชาติ อันได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม มรดกอันเป็นสิ่งก่อสร้าง มรดกทางธรรมชาติ โดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในเขตการปกครองของกรุงกัวลาลัมเปอร์ เขตการปกครองของลาบวน และเขตการปกครองของปุตراجายา ทั้งนี้ พระราชบัญญัตินี้จะไม่ถือว่ามรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ บริเวณที่มีการติดตั้งหรือวางแนวท่อ หรือแนวสายเคเบิลที่ได้พื้นทะเลและสิ่งติดตั้งอื่นใด นอกเหนือไปจากแนวท่อและแนวสายเคเบิลนั้นเป็นเขตมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ

ค. นโยบายในการสงวนรักษาและอนุรักษ์มรดกของชาติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย หรือออกแนวปฏิบัติ ข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางธุรกิจ การวางยุทธศาสตร์และการอนุรักษ์มรดกแห่งชาติ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมอาจจะไม่กำหนดนโยบายดังกล่าวก็ได้ หากว่าเรื่องดังกล่าวนั้นจะไปเกี่ยวข้องกับขอบเขตอำนาจศาลของในแต่ละรัฐ เว้นแต่ ผู้มีอำนาจในรัฐนั้นจะได้มีการหารือเรื่องดังกล่าวกันแล้ว⁴⁵⁴

ง. คณะกรรมการมรดกแห่งชาติ (National Heritage Commissioner)

ง.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการมรดกแห่งชาตินั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมจะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ เพื่อปฏิบัติหน้าที่และมีอำนาจที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 3 ปี⁴⁵⁵

ง.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ

คณะกรรมการมรดกแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ประการสำคัญ ดังนี้⁴⁵⁶

- 1) พิจารณากำหนดขอบเขตของบริเวณพื้นที่ประวัติศาสตร์ และการขึ้นทะเบียนวัตถุโบราณ รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ
- 2) พิจารณาดำเนินการขึ้นทะเบียนและกำหนดแบ่งแยกประเภทของมรดกตามบัญชีรายชื่อที่ได้ถูกขึ้นทะเบียนไว้แล้ว
- 3) ดำเนินการกำกับดูแลมรดกแห่งชาติทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการสงวนรักษา อนุรักษ์ ซ่อมแซม บำรุงรักษา ส่งเสริม การจัดแสดงและประชาสัมพันธ์มรดกแห่งชาติ
- 4) ดำเนินการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรดกแห่งชาติ
- 5) เก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขุดค้น การสำรวจ และการค้นหาบริเวณพื้นที่มรดกทางประวัติศาสตร์
- 6) ดำเนินการติดต่อประสานงานกับรัฐอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสงวนรักษามรดกแห่งชาติ
- 7) ให้คำแนะนำและประสานงานร่วมกับส่วนงานการวางแผนท้องถิ่น สภามรดกแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสงวนรักษาและส่งเสริมมรดกแห่งชาติ

⁴⁵⁴ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 3

⁴⁵⁵ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 4

⁴⁵⁶ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 6

8) ส่งเสริมและออกระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์และสงวนรักษามรดกแห่งชาติเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน

9) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในเรื่องเกี่ยวกับการสงวนรักษามรดกแห่งชาติ

10) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมมอบหมาย

จ. สภามรดกแห่งชาติ (National Heritage Council)

จ.1 อำนาจหน้าที่ของสภามรดกแห่งชาติ

สภามรดกแห่งชาติมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม และคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ และดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับมรดกแห่งชาติ และเรื่องอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม และคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ กำหนด⁴⁵⁷

จ.2 สมาชิกภาพของสภามรดกแห่งชาติ

สภามรดกแห่งชาติประกอบด้วย ประธานซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมหรือผู้แทน อธิบดีกรมผังเมืองและโยธาธิการหรือผู้แทน อธิบดีกรมพิพิธภัณฑสถานและโบราณสถานหรือผู้แทน^{*458} (ซึ่งปัจจุบันคืออธิบดีกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) เป็นคณะกรรมการและมีสมาชิกอื่นอีกไม่เกิน 6 คน โดยอย่างน้อย 1 คน จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการ การสงวนรักษาและอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุที่เป็นมรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งจะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 3 ปี⁴⁵⁹

⁴⁵⁷ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 9

⁴⁵⁸ *หมายเหตุ ชื่อกระทรวงตามบทบัญญัติในมาตรา 10 ยังคงเป็นชื่อกระทรวงเดิม ก่อนมีการปรับโครงสร้างการบริหารประเทศ แต่ทั้งนี้ได้มีการวางเล็บชื่อกระทรวงที่ได้ปรับเปลี่ยนใหม่ให้สอดคล้องตามความเป็นจริงตรงตามโครงสร้างการบริหารงานกับช่วงระยะเวลาที่มีแปลบทบัญญัติดังกล่าวนี้

⁴⁵⁹ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 10

ฉ. กองทุนมรดกแห่งชาติ (Heritage Fund)

กองทุนมรดกแห่งชาติจัดตั้งโดยอำนาจของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 โดยคณะกรรมการมรดกแห่งชาติเป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุม ดำเนินการและบริหารจัดการกองทุนมรดกแห่งชาติ โดยในส่วนของงบประมาณหรือเงินสนับสนุนที่นำมาใช้ในกองทุนนั้น มีแหล่งที่มาจากหลายส่วน เช่น⁴⁶⁰

- 1) เงินที่รัฐสภาจัดสรรให้จากกองทุนรวมเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้
- 2) เงินที่ได้รับจากการบริจาค การให้ในฐานะเป็นของขวัญหรือเงินอุดหนุน
- 3) เงินที่มาจาก การเก็บภาษีภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้
- 4) ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการลงทุนโดยบัญชีเงินฝากประจำของกองทุน

ในส่วนของ การใช้จ่ายเงินกองทุนมรดกแห่งชาตินั้น จะต้องถูกใช้จ่ายไปตามวัตถุประสงค์ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้เท่านั้น เช่น การจ่ายสำหรับการซื้อและสงวนรักษามรดกของชาติ การวิจัย การศึกษาการเผยแพร่ ข้อมูลทางวิชาการ สำหรับการปกป้องมรดกของชาติและสงวนรักษาพื้นที่⁴⁶¹

ช. การขึ้นทะเบียนมรดกแห่งชาติ

คณะกรรมการมรดกแห่งชาติจะเป็นผู้กำหนดและควบคุมการขึ้นทะเบียนการเป็นมรดกแห่งชาติ⁴⁶² โดยในการขึ้นทะเบียนดังกล่าวนี้ บุคคลทั่วไปสามารถขอตรวจสอบ คัดลอกหรือทำสำเนาบัญชีทะเบียนมรดกแห่งชาติดังกล่าวได้ โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมกำหนด

ช. ปุชนิยสถานหรือโบราณสถานอันเป็นเขตมรดก (Heritage site)

ช.1 การกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตมรดก

คณะกรรมการมรดกแห่งชาติอาจกำหนดให้เขตหรือบริเวณใดอันเป็นที่ตั้งของปุชนิยสถานหรือโบราณสถานเป็นพื้นที่มรดกทางธรรมชาติ หรือมรดกทางวัฒนธรรมอันมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ได้⁴⁶³ โดยจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ช.2 การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตมรดก

บุคคลผู้ได้รับผลกระทบจากการกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตมรดก ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในบริเวณนั้น อาจจะอุทธรณ์เรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการมรดกแห่งชาติภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

⁴⁶⁰ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 20

⁴⁶¹ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 21

⁴⁶² พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 23

⁴⁶³ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 24

ในกรณีที่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตมรดก คณะกรรมการมรดกแห่งชาติ อาจกำหนดวัน เวลาและสถานที่เพื่อจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น โดยต้องแจ้งให้ฝ่ายผู้คัดค้านและเจ้าของ พื้นที่ดังกล่าวทราบกำหนดการดังกล่าวล่วงหน้าเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 21 วัน ก่อนวันจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น⁴⁶⁴

เมื่อคณะกรรมการมรดกแห่งชาติได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากคณะกรรมการมรดกแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่าพื้นที่หรือเขตดังกล่าวเป็นบริเวณที่มีความสำคัญทาง วัฒนธรรมและได้รับความยินยอมจากผู้มีอำนาจในรัฐนั้น คณะกรรมการมรดกแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจในการ ตัดสินใจให้บริเวณดังกล่าวเป็นเขตมรดก และเมื่อได้ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดก็ถือว่าการ ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ทราบโดยทั่วกันว่า บริเวณดังกล่าวได้ถูกประกาศเป็นเขตมรดกแล้ว⁴⁶⁵

ซ.3 การสงวนรักษาและอนุรักษ์เขตมรดก

คณะกรรมการมรดกแห่งชาติมีหน้าที่ในการสงวนรักษาและอนุรักษ์เขตมรดก หากในกรณีที่ เขตมรดกตั้งอยู่บนพื้นที่ของเอกชน คณะกรรมการมรดกแห่งชาติโดยการปรึกษากับผู้มีอำนาจของรัฐ สามารถดำเนินการซื้อหรือเช่าที่ดินบริเวณดังกล่าว หรือดำเนินการด้วยวิธีการใดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินในบริเวณนั้น หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายเขตมรดกหรืออนุสาวรีย์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่ตั้งอยู่ใน เขตมรดก ซึ่งหากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นเกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องจำนวนเงินค่าชดเชยผู้ได้รับผลกระทบ จากกรณีดังกล่าวสามารถอุทธรณ์เรื่องดังกล่าวไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมได้ ซึ่งคำ วินิจฉัยของรัฐมนตรีถือเป็นที่ยุติ⁴⁶⁶

ฉ. โบราณวัตถุอันเป็นมรดกแห่งชาติ

ฉ.1 การค้นพบโบราณวัตถุ

บุคคลใดเป็นผู้ค้นพบวัตถุอันน่าเชื่อถือได้ว่าเป็นวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อันเป็นมรดกของ ชาติจะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หรือนายอำเภอใน ท้องที่ซึ่งวัตถุนั้นได้ถูกค้นพบโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และหากเป็นไปได้ให้ดำเนินการส่งวัตถุดังกล่าวไปยัง คณะกรรมการมรดกแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หรือนายอำเภอดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับวัตถุ ดังกล่าวและมีเหตุอันน่าเชื่อถือได้ว่าเป็นวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อันเป็นมรดกของชาติ จะดำเนินการออก

⁴⁶⁴ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 29

⁴⁶⁵ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 31

⁴⁶⁶ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 38

หนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแสดงว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ค้นพบและได้ส่งมอบวัตถุดังกล่าวให้กับเจ้าหน้าที่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเจ้าหน้าที่ได้ทำการเก็บรักษาวัตถุดังกล่าวไว้อย่างปลอดภัย⁴⁶⁷ หลังจากนั้นนายอำเภอจะแจ้งเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการมรดกแห่งชาติให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่ามีการค้นพบวัตถุดังกล่าว โดยในส่วนนี้จะมีกระบวนการตรวจสอบโบราณวัตถุดังกล่าวด้วย โดยในการดำเนินกระบวนการดังกล่าวข้างต้น หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฉ.2 การประกาศขึ้นทะเบียนวัตถุโบราณเป็นมรดกแห่งชาติ

คณะกรรมการมรดกแห่งชาติเป็นผู้มีหน้าที่ประกาศขึ้นทะเบียนให้วัตถุขึ้นใดเป็นวัตถุที่มีคุณลักษณะแห่งมรดกทางวัฒนธรรมที่อาจเป็นมรดกแห่งชาติได้ โดยจะบันทึกลงในบัญชีรายชื่อทะเบียนโบราณวัตถุ และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา⁴⁶⁸ แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการมรดกแห่งชาติอาจมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลง แก้ไขหรือเพิกถอนได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและด้วยเหตุผลตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อคณะกรรมการมรดกแห่งชาติดำเนินการเก็บรักษาวัตถุโบราณนั้นไว้และคณะกรรมการเห็นว่าวัตถุดังกล่าวควรที่จะต้องเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ซึ่งวัตถุนั้นได้ถูกพบ คณะกรรมการมรดกแห่งชาติมีดุลพินิจในการพิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนในจำนวนที่เหมาะสมให้กับผู้ค้นพบ หรือเจ้าของที่ดินที่พบวัตถุนั้น หรือผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุนั้น⁴⁶⁹ ในการค้นพบวัตถุใด ๆ ที่มีคุณลักษณะแห่งมรดกในทางวัฒนธรรม คณะกรรมการจะมีสิทธิในการอารักขาและครอบครองวัตถุในลักษณะเดียวกันนั้นได้โดยถือเป็นการกระทำในนามของรัฐบาลกลาง และจะมีความรับผิดชอบในการคุ้มครองและการเก็บไว้ในที่ปลอดภัย

ฉ.3 การใช้สิทธิโต้แย้งเกี่ยวกับการกำหนดค่าชดเชยหรือการกำหนดสัดส่วนความเป็นเจ้าของวัตถุโบราณ

ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการกำหนดค่าชดเชยหรือการกำหนดสัดส่วนความเป็นเจ้าของวัตถุโบราณ ข้อโต้แย้งดังกล่าวอาจยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมเพื่อวินิจฉัยได้ และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีดังกล่าวให้ถือเป็นอันยุติ⁴⁷⁰

⁴⁶⁷ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 47

⁴⁶⁸ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 49

⁴⁶⁹ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 53

⁴⁷⁰ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 55

ฉ.4 การอนุรักษ์วัดสุโขทัยโบราณ

พระราชบัญญัตินี้กำหนดวิธีการในการสงวนรักษาและอนุรักษ์วัดสุโขทัยโบราณไว้ว่า ผู้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินหรือเจ้าของวัดสุโขทัยโบราณจะต้องเก็บรักษาวัตถุเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพดีและอยู่ในสถานที่ปลอดภัย หากวัตถุดังกล่าวเสียหายหรือสูญหายจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการมรดกแห่งชาติทราบโดยทันที หากบุคคลผู้มีหน้าที่ดังกล่าวไม่ปฏิบัติที่ตามบทบัญญัติกำหนดไว้จะถือว่ามีความผิด⁴⁷¹

ญ. การประกาศการเป็นมรดกแห่งชาติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมมีอำนาจในการประกาศเขตมรดก วัดสุโขทัย มรดกทางวัฒนธรรมได้นำที่อยู่ในบัญชีการขึ้นทะเบียน หรือบุคคลผู้มีชีวิตอยู่ให้เป็นมรดกแห่งชาติได้ ซึ่งการพิจารณาประกาศให้เป็นมรดกแห่งชาติได้นั้น ต้องพิจารณาตามองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้⁴⁷²

- 1) มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศมาเลเซีย
- 2) มีการออกแบบที่ดีหรือมีลักษณะเฉพาะตัวที่งดงาม และมีนวัตกรรมหรือความสำเร็จของงานในทางวิทยาศาสตร์หรือทางเทคนิค
- 3) มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับสังคมหรือวัฒนธรรม
- 4) มีศักยภาพที่น่าศึกษา หรือเป็นตัวอย่ง หรือเป็นหลักฐานในทางวิทยาศาสตร์ได้ที่มีความเกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซีย
- 5) มีความสำคัญที่สามารถแสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง ความหลากหลายหรือความผสมผสานกันของสิ่งที่มีความสำคัญดังกล่าวเหล่านี้
- 6) มีลักษณะเฉพาะหรือเป็นสิ่งหายาก ซึ่งอาจจะเป็นมรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ
- 7) เป็นตัวอย่งหรือเป็นส่วนหนึ่งของเขตที่ตั้ง หรือเขตพื้นที่ หรือเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุอันเป็นมรดก
- 8) เกี่ยวข้องหรือมีความหมายที่สำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรม

ในกรณีที่ดินที่เขตพื้นที่ หรือวัตถุ หรือมรดกทางวัฒนธรรมได้นำตั้งอยู่ในที่ดินของรัฐนั่นเอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมสามารถปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองในรัฐนั้นก่อนดำเนินการประกาศให้บริเวณดังกล่าวเป็นเขตมรดกแห่งชาติ ในกรณีที่ดินที่ วัตถุหรือมรดกทางวัฒนธรรมได้นำนั้นอยู่บนที่ดินที่ห่างไกล หรือเป็นของบุคคลอื่นใดนอกเหนือไปจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งรัฐ เจ้าของ ผู้พิทักษ์ทรัพย์หรือ

⁴⁷¹ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 59

⁴⁷² พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 67

ผู้จัดการทรัพย์สินของเขตพื้นที่ กรณีนี้จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบอย่างน้อย 30 วันก่อนที่จะมีการดำเนินการประกาศให้เป็นมรดกแห่งชาติ

ในกรณีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษา ดนตรี การละเล่น ประเพณี บทกวี หรือสิ่งอื่นใดในทำนองเดียวกัน รวมถึงลิขสิทธิ์ที่ยังคงความคุ้มครองอยู่⁴⁷³ โดยการประกาศให้วัตถุที่มีลิขสิทธิ์เป็นมรดกแห่งชาติ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนจึงจะประกาศให้เป็นมรดกแห่งชาติได้ เช่นเดียวกับในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชีวิตอยู่ (บุชนียบุคคล) เช่น การยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ ก็ใช้วิธีการเดียวกัน สำเนาของสิ่งเหล่านี้จะถูกเก็บรักษาไว้ที่ผู้เป็นเจ้าของ ผู้พิทักษ์ทรัพย์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของเขตพื้นที่

ในกรณีที่บุคคลใดต้องการจะโต้แย้งเกี่ยวกับการประกาศขึ้นทะเบียนสิ่งดังกล่าวเป็นมรดกแห่งชาติ อาจดำเนินการส่งคำโต้แย้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ภายในระยะเวลา 3 เดือน นับตั้งแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้รัฐมนตรีพิจารณาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ภายหลังจากรัฐมนตรีได้พิจารณาคำโต้แย้งดังกล่าวพร้อมกับรับฟังคำแนะนำจากสภามรดกแห่งชาติแล้ว รัฐมนตรีอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งการประกาศขึ้นทะเบียนสิ่งดังกล่าวเป็นมรดกแห่งชาติก็ได้ ซึ่งดุลพินิจของรัฐมนตรีในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกคำสั่งดังกล่าวถือเป็นอันยุติ

ฎ. การได้รับใบอนุญาต

การได้รับใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับวัตถุหรือสิ่งของอันเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เช่น การได้รับอนุญาตให้เป็นบุคคลผู้สามารถดำเนินการส่งออกวัตถุอันเป็นมรดก หรือการได้รับใบอนุญาตให้เป็นบุคคลที่สามารถดำเนินการขุดค้นวัตถุอันเป็นมรดกได้

ฎ.1 ใบอนุญาตให้ส่งออกวัตถุอันเป็นมรดก

บุคคลผู้สามารถดำเนินการขบวนการส่งออกวัตถุหรือสิ่งของอันเป็นมรดกได้นั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตในการส่งออกอย่างสมเหตุสมผลหรือคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญจากคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการมรดกแห่งชาติอาจมีเหตุผลในการพิจารณาไม่ออกใบอนุญาตดังกล่าวให้ได้ หากเห็นว่าวัตถุดังกล่าวเป็นวัตถุที่มีความสำคัญต่อชาติ หรือบุคคลผู้ขออนุญาตไม่ได้แสดงให้เห็นที่พอใจกับคณะกรรมการว่า ตนเป็นเจ้าของวัตถุนั้นและดำเนินการส่งออกด้วยอำนาจความเป็นเจ้าของด้วยตนเอง ซึ่งในกรณีนี้กฎหมายมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการค้าวัตถุโบราณที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ตุลาการมีเหตุผลอันควรเชื่อได้ว่าวัตถุที่ได้ทำการส่งออกไปนั้น เป็นการดำเนินการโดยปราศจากใบอนุญาตในการส่งออก เจ้าหน้าที่จะดำเนินการแจ้งเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการมรดกแห่งชาติภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง เพื่อให้คณะกรรมการมรดกแห่งชาติพิจารณา

⁴⁷³ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 2

ใช้ดุลพินิจในเรื่องดังกล่าว หากคณะกรรมการมรดกแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ คณะกรรมการมรดกแห่งชาติอาจมีคำสั่งห้ามการส่งออกวัตถุดังกล่าว ในกรณีที่บุคคลใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว จะมีโทษปรับไม่เกิน 100,000 ริงกิตมาเลเซีย หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁷⁴

ฎ.2 การนำเข้าวัตถุอันเป็นมรดกจากต่างประเทศ

ในการดำเนินการนำเข้าวัตถุอันเป็นมรดกซึ่งเป็นวัตถุต่างประเทศเข้ามาในประเทศมาเลเซียนั้น ผู้นำเข้าไม่ต้องมีใบอนุญาตสำหรับการเป็นผู้นำสิ่งของอันเป็นมรดกซึ่งเป็นวัตถุต่างประเทศเข้ามาในประเทศ แต่ผู้นำเข้าจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการมรดกแห่งชาติทราบโดยมีเอกสารรับรองว่าวัตถุที่นำเข้ามาเป็นการขนส่งมาจากต่างประเทศโดยถูกกฎหมาย แต่หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าวัตถุต่างประเทศได้มีการนำเข้ามาโดยผิดกฎหมาย คณะกรรมการมรดกแห่งชาติที่มีอำนาจที่จะยึดวัตถุนั้นมาไว้ในครอบครองก่อนได้ ซึ่งก่อนพิจารณาลงโทษ คณะกรรมการมรดกแห่งชาติจะต้องหารือไปยังรัฐมนตรี โดยดุลพินิจในการพิจารณาของรัฐมนตรีถือเป็นที่ยึด ในกรณีที่คณะกรรมการมรดกแห่งชาติได้ยึดวัตถุเหล่านั้นไว้ในครอบครองแล้ว จะต้องเก็บรักษาและจัดการกับวัตถุ ดังกล่าวอย่างเหมาะสม

ในกรณีที่ได้มีการพิสูจน์ในภายหลังว่าวัตถุที่ยึดไว้เป็นวัตถุที่ต้องตามกฎหมาย คณะกรรมการมรดกแห่งชาติต้องดำเนินการส่งวัตถุดังกล่าวคืนให้กับผู้นำเข้าโดยไม่ชักช้า นอกจากนี้ ในกรณีที่ประเทศซึ่งเป็นเจ้าของวัตถุที่นำเข้ามาโดยผิดกฎหมายได้ร้องขอให้ส่งวัตถุดังกล่าวกลับคืนไปยังประเทศต้นทาง โดยอาศัยเงื่อนไขตามข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการมรดกแห่งชาติดำเนินการส่งวัตถุ ดังกล่าวคืนตามเงื่อนไขของข้อตกลงระหว่างประเทศก็สามารถดำเนินการได้โดยใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อการส่งคืน ประเทศดังกล่าวด้วยความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ⁴⁷⁵

ฎ.3 ใบอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินการขุดค้นวัตถุอันเป็นมรดก

ในการดำเนินการขุดค้นวัตถุอันเป็นมรดก บุคคลผู้จะมีสิทธิดำเนินการดังกล่าวได้ จะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ โดยหากบุคคลใดฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ดังกล่าว จะมีโทษปรับไม่เกิน 50,000 ริงกิตมาเลเซีย หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁷⁶

ฎ. การอุทธรณ์คำสั่ง

ในส่วนของ การอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งนั้น บุคคลใด ๆ อาจยื่นอุทธรณ์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อรัฐมนตรีได้ ภายในระยะเวลา 30 วัน นับจากวันที่มีการแจ้งผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการมรดกแห่งชาติ โดยคู่กรณีฝ่าย

⁴⁷⁴ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 83

⁴⁷⁵ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 84

⁴⁷⁶ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 86

ที่เสียหายจากผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมรดกแห่งชาติในการกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตพื้นที่มรดก หรือไม่ได้กำหนดให้เป็นพื้นที่มรดก หรือกรณีการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในกรณีใด ๆ หรือการออกคำสั่งสงวนรักษาไว้ซึ่งโบราณสถาน หรือคำวินิจฉัยที่ให้อนุญาตหรือปฏิเสธคำร้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันเป็นมรดก หรือกรณีที่คณะกรรมการมรดกแห่งชาติปฏิเสธการให้ใบอนุญาตในการเป็นผู้ส่งออก หรือใบอนุญาตในการขุดค้น หรือปฏิเสธการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าวัตถุอันเป็นมรดก ในกรณีนี้รัฐมนตรีอาจปรึกษาไปยังสภามรดกแห่งชาติ ก่อนที่จะพิจารณาออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งเมื่อรัฐมนตรีได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วอาจจะมีคำสั่งยื่น กลับคำสั่งเดิม หรือ แก้ไขคำสั่ง หรืออาจเป็นคำสั่งที่มีเงื่อนไขตามที่จำเป็นก็ได้ ซึ่งไม่ว่ารัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นประการใด คำสั่งดังกล่าว ถือเป็นที่ยุติ⁴⁷⁷

(2) พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม (กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) พ.ศ. 2557 (The Fees (Department of Museum Malaysia) (Validation) Act 2014)

เมื่อกล่าวถึงหลักเกณฑ์หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลหรือการบริหารพิพิธภัณฑสถานในประเทศมาเลเซีย อาจกล่าวได้ว่า ในเรื่องดังกล่าวนี้ไม่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลหรือการบริหารพิพิธภัณฑสถานโดยเฉพาะ เนื่องด้วยการกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าวเป็นหน้าที่โดยตรงตามหลักโครงสร้างการดำเนินงานของรัฐบาลกลาง ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบของกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (The Department of Museum) แต่หากพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานหรือการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ที่จัดโดยกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินั้น มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม (กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) พ.ศ. 2557

เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติที่กำหนดถึงการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการสาธารณะต่างๆ ในประเทศมาเลเซีย จะต้องพิจารณาพระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2494 (The Fees Act 1951) เป็นลำดับแรก ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ มีการกำหนดเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมศาล การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการให้บริการในสถานที่ราชการ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดวงตราไปรษณีย์อากร และการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ซึ่งการเก็บค่าธรรมเนียมเข้าชมพิพิธภัณฑสถานและการจัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติก็รวมอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานและการจัดนิทรรศการต่าง ๆ จึงต้องพิจารณาพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ควบคู่กันไป

⁴⁷⁷ พระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มาตรา 96

พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม (กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) พ.ศ. 2557 (The Fees Department of Museum Malaysia (Validation) Act 2014) เป็นพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้เพื่อเพิ่มเติมขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2494 (The Fees Act 1951) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานใด ๆ หรือการจัดแสดงนิทรรศการใด ๆ ที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2494 (The Fees Act 1951) ให้อำนาจกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานใด ๆ หรือการจัดแสดงนิทรรศการใด ๆ ได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2534 ถึงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2555 เท่านั้น แต่เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม (กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) พ.ศ. 2557 ทำให้อำนาจในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวของกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไม่หมดสิ้นไปตามระยะเวลาเดิม กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติยังคงมีอำนาจเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวได้ตลอดไป จนกว่าจะถูกยกเลิกโดยกฎหมายฉบับอื่น ทั้งยังมีบทบัญญัติอันมีลักษณะคล้ายกับบทเฉพาะกาลกำหนดว่า หากได้มีการกระทำใดๆ ที่ได้กระทำลงไปภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2494 (The Fees Act 1951) เจ้าหน้าที่ที่จะได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายและไม่มีความรับผิดชอบแต่ประการใด⁴⁷⁸

3.7.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(1) กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (Ministry Of Tourism and Culture)

ในปี พ.ศ. 2502 ก่อนที่จะมีกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมขึ้น ได้มีการจัดตั้งกรมการท่องเที่ยว ภายใต้กระทรวงพาณิชย์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีนโยบายให้จัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวขึ้น หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2535 ได้เปลี่ยนชื่อกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเป็นกระทรวงวัฒนธรรม ศิลปะและการท่องเที่ยว (Ministry of Culture, Arts and Tourism (MoCAT)) ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 กระทรวงวัฒนธรรม ศิลปะและการท่องเที่ยวได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร กล่าวคือ กระทรวงได้ถูกแยกออกมาเป็นหลายกระทรวง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยว (Ministry of Tourism: MoTour) กระทรวงวัฒนธรรม โดยแต่ละกระทรวงมีหน้าที่และความรับผิดชอบแยกต่างหากออกจากกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกันกับที่กระทรวงวัฒนธรรม

⁴⁷⁸ สืบค้น http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputaktap/20140110_AKTA%20760-BI.pdf เมื่อวันที่

ได้ถูกยุบรวมกับกระทรวงการท่องเที่ยว จากนั้นกระทรวงการท่องเที่ยว (Ministry of Tourism) ได้ถูกเปลี่ยนชื่อให้ เป็นกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (Ministry of Tourism and Culture (MOTAC)) นับตั้งแต่นั้นเป็นต้น มา การดำเนินงานภายในกระทรวงดังกล่าวได้เริ่มการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการ ส่งเสริมวัฒนธรรมไปในคราวเดียวกัน ภายใต้นโยบายการส่งเสริมให้ประเทศมาเลเซียก้าวขึ้นมาเป็นประเทศอันดับ ต้นในการเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (Ministry Of Tourism a Culture) มีหน้าที่สำคัญในการกำกับ ดูแลและวางนโยบายในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของพลเมืองมาเลเซีย รวมทั้งมีหน้าที่ในการกำกับ ดูแลให้กรม กอง สำนักและหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ กฎหมายกำหนดไว้

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมมีโครงสร้างในการบริหารกระทรวง ดังนี้

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม
2. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม
3. เลขาธิการการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม
4. รองเลขาธิการ (วัฒนธรรม)
5. รองเลขาธิการ (ท่องเที่ยว)
6. รองเลขาธิการ (บริหาร)
7. หัวหน้าสำนักงานและส่วนงานต่าง ๆ
8. ผู้จัดการระดับสำนักงานในแต่ละรัฐ

ในส่วนของการจัดลำดับโครงสร้างภายในของกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (Departments and Agencies) มีการแยกเป็นกรม สำนักงานและส่วนงาน ดังต่อไปนี้

1. กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (Department of Museums Malaysia: JMM)
2. กรมมรดกแห่งชาติ (Department of National Heritage)
3. กรมศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (National Department for Culture & Arts: JKKN)
4. สำนักพัฒนาหัตถกรรม (Malaysian Handicraft Development Corporation)
5. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ (National Archives of Malaysia)
6. สำนักหอสมุดแห่งชาติ (National Library of Malaysia: PNM)
7. สำนักงานการท่องเที่ยว (Tourism Malaysia)

8. สถาบันศิลปวัฒนธรรมและมรดกแห่งชาติ (National Academy of Arts, Culture & Heritage: ASWARA)

9. ศูนย์การท่องเที่ยวอิสลาม (Islamic Tourism Centre: ITC)

10. ส่วนงานจัดการประชุมและนิทรรศการ (Malaysia Convention & Exhibition Bureau)

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมมีนโยบายหลักในการส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันในด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับองค์กรภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมมีภารกิจหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซียให้มีเอกลักษณ์ โดยแสดงออก ทางศิลปะและมรดกของชาติ นอกจากนี้ ยังมีอำนาจหน้าที่ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนของกรท่องเที่ยวและในส่วนของศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งพัฒนาทักษะ ความรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างแรงจูงใจในการนำองค์กรการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม

(2) กรมมรดกแห่งชาติ (Department of National Heritage)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมมรดกแห่งชาติอยู่ภายใต้โครงสร้างในการบริหารงานของกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการบริหารงานจากรัฐบาลกลาง

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมมรดกแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. ทำหน้าที่อนุรักษ์และสงวนรักษาไว้ซึ่งมรดกแห่งชาติ
2. ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548
3. ทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนมรดกแห่งชาติ
4. จัดเก็บเอกสารและตีพิมพ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรดก และเอกสารอ้างอิงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
5. ศึกษาวิจัยและพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอันเป็นมรดก
6. วางแผน ส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอันเป็นมรดก
7. กำกับดูแลพื้นที่มรดกในประเทศมาเลเซีย
8. ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการขอจดทะเบียนเป็นมรดกโลก หรือจัดบันทึกให้เป็นสิ่งสำคัญของโลก เช่น อนุสรณ์แห่งความทรงจำและมรดกโลกทางด้านวัฒนธรรม

นอกจากนี้ กรมมรดกแห่งชาติยังทำหน้าที่ประการสำคัญอีกประการหนึ่ง กล่าวคือ หน้าที่ในการติดต่อประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับสภามรดกแห่งชาติ (The National Heritage Council) โดยสภามรดกแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในหมวดที่ 4 ส่วนที่ 8 ของพระราชบัญญัติมรดกแห่งชาติ พ.ศ. 2548

(3) กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (Department of Museums)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอยู่ภายใต้โครงสร้างในการบริหารงานของกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการบริหารงานจากรัฐบาลกลาง โดยกรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีความรับผิดชอบหลักในการเก็บรักษา อนุรักษ์ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติของประเทศมาเลเซีย

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีความรับผิดชอบหลักในการเก็บรักษา อนุรักษ์ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติของประเทศมาเลเซีย และมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมและรักษาไว้ซึ่งวัตถุอันมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ
2. จัดแสดงหรือจัดทำนิทรรศการและตีพิมพ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุที่จัดเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถาน
3. จัดแสดงนิทรรศการให้มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดเวลา
4. ทำหน้าที่สร้างให้พิพิธภัณฑสถานเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว
5. จัดให้มีองค์ความรู้และเก็บรวบรวมฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ

นอกจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว กรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีการดำเนินการใด ๆ ให้วัตถุสะสมในพิพิธภัณฑสถานมีความสมบูรณ์และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ จัดให้มีอุปกรณ์อย่างครบถ้วนและมีห้องปฏิบัติการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งจัดให้มีผู้ฝึกปฏิบัติงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑสถานและจัดเก็บนิทรรศการที่มีความน่าสนใจไว้ในฐานข้อมูลของพิพิธภัณฑสถาน

3.8 กฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของระบบราชการ

3.8.1 ความนำ

(1) ภาพรวมของระบบราชการมาเลเซีย

ในส่วนของสหพันธรัฐ รัฐบาลสหพันธรัฐ (the federal government) รับผิดชอบดูแลในหลายภาคส่วนด้วยกัน โดยรวมถึงกิจการภายนอกประเทศ การป้องกัน การรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ กฎหมายแพ่ง และกฎหมายอาญา การให้สัญชาติ การคลัง อุตสาหกรรม สุขภาพและการศึกษา ในเรื่องนี้รัฐบาลสหพันธรัฐมีอำนาจในการออกกฎหมายสหพันธรัฐเพื่อเป็นการสนับสนุนให้กฎหมายแห่งมลรัฐทั้งหลายเป็นไปในลักษณะเดียวกันได้ ทั้งนี้ อำนาจในการบริหารจะอยู่ที่คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี โดยนายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากการเลือกโดยเสียงข้างมากของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คณะรัฐมนตรีอาจเลือกมาจากหนึ่งในสมาชิกของทั้งสองสภาก็ได้⁴⁷⁹ โดยสมเด็จพระราชาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี⁴⁸⁰ และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีภายใต้คำแนะนำของนายกรัฐมนตรี⁴⁸¹

นอกจากนี้ ภายในสหพันธรัฐมีการจัดตั้งกระทรวงทั้งหมด 24 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงการคลัง (Ministry of Finance) กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) กระทรวงคมนาคม (Ministry of Transportation) กระทรวงการวางแผนอุตสาหกรรมและสินค้าโภคภัณฑ์ (Ministry of Plantation Industries and Commodities) กระทรวงมหาดไทย (Ministry of Home Affairs) กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Communication and Multimedia) กระทรวงพลังงาน เทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรน้ำ (Ministry of Energy, Green Technology and Water) กระทรวงการพัฒนากฎภูมิภาคและชนบท (Ministry of Rural and Regional Development) กระทรวงการอุดมศึกษา (Ministry of Higher Education) กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมต่างประเทศ (Ministry of International Trade and Industry) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Ministry of Science, Technology and Innovation) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ

⁴⁷⁹ The Commonwealth of Nation, retrieved March 18, 2016 from <http://www.commonwealthofnations.org/sectors-malaysia/government/>

⁴⁸⁰ Malaysia Constitution 1957, section 40A.

⁴⁸¹ Malaysia Constitution 1957, section 43.

และสิ่งแวดล้อม (Ministry of Natural Resources and Environment) กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (Ministry of Tourism and Culture) กระทรวงการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร (Ministry of Agriculture and Agro-based Industry) กระทรวงกลาโหม (Ministry of Defence) กระทรวงแรงงาน (Ministry of Works) กระทรวงสุขภาพ (Ministry of Health) กระทรวงเยาวชนและการกีฬา (Ministry of Youth and Sports) กระทรวงทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Human Resources) กระทรวงการค้าภายใน สหกรณ์และการคุ้มครองผู้บริโภค (Ministry of Domestic Trade, Cooperative and Consumerism) กระทรวงสวัสดิภาพชุมชนเมือง การเคหะ และการปกครองส่วนท้องถิ่น (Ministry of Urban Wellbeing, Housing and Local Government) กระทรวงกิจการสตรี ครอบครัวและการพัฒนาสังคม (Ministry of Women, Family and Community Development) กระทรวงการต่างประเทศ (Ministry of Foreign Affairs) และกระทรวง กิจการสหพันธรัฐ (Ministry of Federal Territories)⁴⁸²

(2) นโยบาย ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายของการพัฒนาและการวางระบบราชการของประเทศมาเลเซีย

การปฏิรูประบบราชการของประเทศมาเลเซียไม่ได้เป็นผลมาจากวิกฤตทางการเมืองหรือวิกฤตทาง เศรษฐกิจดังเช่นประเทศอื่น ๆ หากแต่นโยบายการปฏิรูประบบราชการของประเทศมาเลเซียเป็นเป้าหมายหนึ่ง ของแผนของรัฐบาลตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนประชาชนชาวมาเลเซียที่เป็นตัวแปร สำคัญของประเทศในการทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยในระหว่างปี พ.ศ. 2233 ถึง พ.ศ. 2522 มีการปฏิรูปครั้งใหญ่ของประเทศได้เน้นไปทางด้านกฎหมายและการจัดระเบียบและการพัฒนางานบริหาร ราชการแผ่นดินเพื่อที่จะทำให้ภาคส่วนราชการเกิดการเปลี่ยนแปลง สหพันธรัฐ มลรัฐและราชการส่วนท้องถิ่นเริ่ม ที่จะหยิบยกปัญหาการพัฒนาขึ้นมาถกเถียงกันและกำหนดแผนที่แน่นอนที่จะก่อให้เกิดการนำไปใช้ทั้งจากระดับ สหพันธรัฐลงไประดับท้องถิ่น (“top-down”) และจากระดับท้องถิ่นขึ้นไปสู่สหพันธรัฐ (“bottom-up”) ใน ระหว่างปี พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2533 ในช่วงเศรษฐกิจแบบการค้าเสรี ภาคเอกชนเริ่มกลายเป็นตัวแปรสำคัญใน

⁴⁸² Office of the Prime Minister, *Federal Ministries*, retrieved March 18, 2016 from <https://www.pmo.gov.my/home.php?menu=ministries&page=1799>

การเติบโตของประเทศ ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่รัฐได้ให้ความสำคัญจึงได้เปลี่ยนไปที่การพัฒนาคุณภาพในการจัดการงานใน ส่วนของภาครัฐ ในขณะที่ภาคเอกชนได้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ⁴⁸³

หัวใจหลักของการพัฒนาระบบราชการพลเรือนของประเทศมาเลเซียคือ “โปรแกรมการปฏิรูปของ รัฐบาล” (the Government Transformation Programme, GTP) ซึ่งอยู่ภายใต้กำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี (Prime Minister’s Department) โดยมีหน่วยการบริหารจัดการการปฏิบัติการและส่งมอบ (the Performance Management and Delivery Unit, PEMANDU) เป็นหน่วยปฏิบัติ ทั้งนี้ โครงสร้างของโปรแกรมดังกล่าวนี้ไม่ ซับซ้อน และเกิดขึ้นมาจากการระบุปัญหาที่ต้องจัดให้มีการแก้ไขมากที่สุด เพื่อที่จะให้ความสำคัญและได้มีการ แก้ไขปัญหาในส่วนนั้น ๆ ก่อน โดยผลจากการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับกระทรวงถึง ข้าราชการ ทำให้รัฐบาลกำหนดประสิทธิผลสำคัญระดับชาติ (National Key Result Areas: NKRA) 7 ประการ คือ 1) ลดอาชญากรรม 2) ต่อต้านการทุจริต 3) ปรับปรุงผลการศึกษานักเรียน 4) ยกระดับความเป็นอยู่ของ ประชาชนที่มีรายได้น้อย 5) อัตราค่าครองชีพที่สูงขึ้น 6) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท และ 7) ปรับปรุง ระบบขนส่งมวลชนในเมืองใหญ่ นอกจากนี้ โปรแกรมการปฏิรูปของรัฐบาลยังประกอบไปด้วยประสิทธิผลสำคัญ ระดับกระทรวง (Ministerial Key Result Areas: MKRA) ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ไม่อยู่ในขอบเขตของ NKRA⁴⁸⁴ ทั้งนี้ แต่ละ NKRA อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการจัดการของคณะรัฐมนตรีโดยรายงานตรงต่อ นายกรัฐมนตรี เพื่อวัตถุประสงค์ในการบ่งชี้และแสดงถึงสำหรับการวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการ ดำเนินการและการบังคับใช้แผนดังกล่าว โดยแผนงาน NKRA แบ่งระยะเวลาออกเป็น 2 ช่วง คือ แผนงานระยะ สั้นและแผนงานระยะยาว เช่น ปัญหาค่าครองชีพสูงและปัญหาการเข้าถึงการได้รับบริการของประชาชน เป็นต้น ถูกจัดให้อยู่ในเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการแก้ไขในแผนงานระยะสั้น⁴⁸⁵

⁴⁸³ MDGD, “Civil Service Reform Paper”, p.22, retrieved March 10, 2016 from <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN001183.pdf>

⁴⁸⁴ Government Transformation Programme, *GTP Overview*, retrieved March 18, 2016 from http://www.pemandu.gov.my/gtp/About_GTP-@-GTP_Overview.aspx

⁴⁸⁵ Government Transformation Programme, *NKRAs Overview*, retrieved March 18, 2016 from http://www.pemandu.gov.my/gtp/What_Are_NKRAs%5E-@-NKRAs_Overview.aspx

สาเหตุที่การปฏิรูประบบงานบริหารราชการของมาเลเซียประสบความสำเร็จนั้นเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทางโครงสร้าง เทคโนโลยีการจัดการ ทักษะและความรู้ ทัศนคติ ระบบและกระบวนการดำเนินงาน โดยการปฏิรูปการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยการรับเอาทัศนคติและกรอบความคิดใหม่ ๆ มาปรับใช้ กล่าวโดยสรุป คือ การให้ความสำคัญกับคุณค่าพื้นฐานสำคัญเจ็ดประการของข้าราชการพลเรือนผู้ปฏิบัติหน้าที่ในงานบริการสาธารณะ ได้แก่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ นวัตกรรม ระเบียบวินัย การบูรณาการ ความรับผิดชอบ และความเป็นมืออาชีพ เพื่อที่จะก่อให้เกิดการมองการณ์ไกล ความยืดหยุ่น งานบริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด เพื่อให้สามารถเท่าทันต่อความท้าทายของเป้าหมายในการพัฒนา ในการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก⁴⁸⁶

3.8.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการและการจัดทำบริการสาธารณะของมาเลเซีย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย พ.ศ. 2500 (Malaysia Federal Constitution, 1957) โดยมีการบัญญัติไว้ในหมวดที่ 10 ว่าด้วยบริการสาธารณะ ตั้งแต่มาตรา 132 ถึงมาตรา 148

ความหมายของการบริการสาธารณะตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียหมายถึง กองทัพ การบริการที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย การบริการสาธารณะทั่วไปของสหพันธรัฐ กิจการตำรวจ การบริการสาธารณะร่วมกัน การบริการสาธารณะของมลรัฐ และการบริการด้านการศึกษา⁴⁸⁷

เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีขอบเขตอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะนั้น ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สภากลาโหม (Armed Forces Council)⁴⁸⁸ คณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย (Judicial and Legal Service Commission)⁴⁸⁹ คณะกรรมการบริการสาธารณะ (Public Service

⁴⁸⁶ MDGD, “Civil Service Reform Paper”, pp. 21-22, retrieved March 10, 2016 from <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN001183.pdf>

⁴⁸⁷ Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 1.

⁴⁸⁸ Malaysia Constitution 1957, section 137.

⁴⁸⁹ Malaysia Constitution 1957, section 138.

Commission) คณะกรรมการตำรวจ (Police Forces Commission)⁴⁹⁰ และคณะกรรมการการศึกษา (Education Service Commission)⁴⁹¹

อย่างไรก็ตาม การจัดทำบริการสาธารณะตามหมวด 10 แห่งรัฐธรรมนูญฯ นี้ไม่หมายความรวมถึง สำนักงานบริหารงานข้าราชการในสหพันธรัฐหรือรัฐ สำนักงานประธานวุฒิสภาหรือรองประธานวุฒิสภา สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร-หรือสำนักงานของข้าราชการในรัฐสภา หรือสำนักงานของข้าราชการในสภานิติบัญญัติแห่งมลรัฐ สำนักงานศาลยุติธรรมของรัฐบาลสหพันธรัฐ สำนักงานศาลอุทธรณ์ สำนักงานศาลฎีกา สำนักงานทั้งหลายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งมลรัฐ หรือตำแหน่งทางการทูตที่ถูกแต่งตั้งโดยคำสั่งของสมเด็จพระราชาธิบดี แม้ว่ากรกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะเป็น การให้บริการสาธารณะในนามของสหพันธรัฐ⁴⁹²

นอกจากนี้ สหพันธรัฐและรัฐต่าง ๆ อาจจัดให้มีการบริการสาธารณะร่วมกันได้ โดยการจัดทำบริการ สาธารณะร่วมกันในเรื่องใด ๆ ระหว่างสหพันธรัฐกับรัฐใดรัฐหนึ่งหรือหลายรัฐ หรือการจัดทำบริการสาธารณะ ร่วมกันในเรื่องใด ๆ ระหว่างรัฐตั้งแต่สองรัฐขึ้นไป (ในกรณีที่ได้มีคำร้องขอจากมลรัฐที่เกี่ยวข้อง) ให้เป็นไปตาม กฎหมายที่สหพันธรัฐบัญญัติ⁴⁹³ โดยในกรณีที่มีการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันและมีการแต่งตั้งข้าราชการคนใด ให้ปฏิบัติหน้าที่ในงานบริการสาธารณะแล้ว สัดส่วนในการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ข้าราชการนั้น ให้เป็นไปตาม ข้อตกลงและบันทึกความเข้าใจที่จัดทำขึ้นโดยมลรัฐที่ได้แต่งตั้งข้าราชการและจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของ สหพันธรัฐ ในกรณีที่มีการผิดสัญญา ได้กำหนดให้สัดส่วนการจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการผู้มี อำนาจเกี่ยวกับงานบริการสาธารณะนั้น ๆ เป็นผู้กำหนด⁴⁹⁴

นอกจากนี้ ความในหมวดที่ 10 ว่าด้วยบริการสาธารณะของรัฐธรรมนูญฯ นี้ อ้างอิงถึงบุคคลใด ๆ ที่ได้รับ แต่งตั้งให้มาปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

⁴⁹⁰ Malaysia Constitution 1957, section 140.

⁴⁹¹ Malaysia Constitution 1957, section 141A.

⁴⁹² Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 3.

⁴⁹³ Malaysia Constitution 1957, section 133, subsection 1.

⁴⁹⁴ Malaysia Constitution 1957, section 133, subsection 2.

ในสัญญาการจ้างงานซึ่งจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน⁴⁹⁵ และกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในการได้รับบำนาญ⁴⁹⁶ โดยจะไม่ครอบคลุมรวมถึงอธิบดีกรมอัยการ ในกรณีที่เป็นการแต่งตั้งหรือถอดถอนอธิบดีกรมอัยการต้องมีการบัญญัติไว้เป็นพิเศษในรัฐธรรมนูญแห่งมลรัฐ หรือหากเป็นกรณีที่อธิบดีกรมอัยการได้รับการแต่งตั้งโดยวิธีการอื่นนอกจากการเลือกผู้ที่เป็นข้าราชการในงานบริการที่เกี่ยวกับกฎหมายและการยุติธรรมหรืองานบริการสาธารณะของมลรัฐ หรือโดยวิธีการอื่นนอกจากการเลือกผู้ที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของมลรัฐใด ๆ⁴⁹⁷ และยังไม่ครอบคลุมถึงข้าราชการในสมเด็จพระราชาธิบดี หรือข้าราชการในผู้ปกครองแห่งรัฐ หรือประมุขแห่งมลรัฐ ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีของรัฐมะละกาและรัฐปีนัง หากได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายแห่งมลรัฐเป็นอย่างอื่นเกี่ยวกับการแต่งตั้งอธิบดีกรมการศาสนา เลขานุการของอธิบดีกรมการศาสนา ตะเฑาะยุติธรรม หรือคาดีเบซาร์ และคาดี⁴⁹⁸ ก็มีให้ใช้บังคับแก่กรณีดังกล่าวด้วย⁴⁹⁹

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติในหมวด 10 ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย พ.ศ. 2500 จะสามารถพิจารณาหลักการที่เกี่ยวกับระบบราชการและข้าราชการพลเรือน โดยแบ่งได้เป็น 2 ประการ กล่าวคือ

1. บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับระบบราชการและข้าราชการพลเรือน⁵⁰⁰ โดยได้มีการกำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบ ที่มา การแต่งตั้ง

⁴⁹⁵ Malaysia Constitution 1957, section 136.

⁴⁹⁶ Malaysia Constitution 1957, section 147.

⁴⁹⁷ Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 4(b).

⁴⁹⁸ คาดีเบซาร์ (the Kadi Besar) และคาดี (a Kadi) คือผู้ที่พิจารณาคดีในศาลที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาคดีตามกฎหมายอิสลาม เช่น ในรัฐเกดะห์ คาดีเบซาร์ (the Kadi Besar) และคาดี (a Kadi) อาจถูกแต่งตั้งโดยผู้ปกครองแห่งรัฐตาม the Mahkamah Syariah Enactment 1979 เป็นต้น

⁴⁹⁹ Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 4(b).

⁵⁰⁰ Malaysia Constitution 1957, section 139.

การดำเนินงานของคณะกรรมการ รวมทั้งได้กำหนดหลักทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตามหมวด 10 ของ รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย⁵⁰¹ และวาระการดำรงตำแหน่งและค่าตอบแทนของคณะกรรมการ⁵⁰²

ทั้งนี้ การกำหนดค่าตอบแทน การให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน รวมทั้งความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่ได้ กระทำระหว่างปฏิบัติหน้าที่จะเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการบริการสาธารณะ พ.ศ. 2500 (Service Commissions Act 1957)

2. บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดหลักการขั้นพื้นฐานและคุณสมบัติของข้าราชการพลเรือน รวมทั้งอำนาจในการแต่งตั้งข้าราชการ การช่วยราชการ การลดตำแหน่งหรือการให้ออกจากราชการ การได้รับ บำนาญและผลประโยชน์เมื่อเกษียณอายุราชการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. การกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขในการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือน

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้บัญญัติให้การกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขในการบรรจุแต่งตั้งให้ เป็นข้าราชการพลเรือน ทั้งนี้ ข้าราชการต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ข้าราชการของแต่ละรัฐให้เป็นไปตามกฎหมายของ สหพันธรัฐ และโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าว สมเด็จพระราชาธิบดีอาจออกกฎเกณฑ์เพื่อกำหนด คุณสมบัติหรือเงื่อนไขเช่นว่านั้นได้⁵⁰³

สำหรับการกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการในงานบริการสาธารณะ ของมลรัฐนั้น อาจจะถูกกำหนดโดยกฎหมายของมลรัฐนั้น ๆ ได้อีกด้วย และเช่นเดียวกัน ประมุขแห่งมลรัฐอาจออก กฎเกณฑ์เพื่อกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของข้าราชการผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในงานบริการ สาธารณะของมลรัฐได้⁵⁰⁴

⁵⁰¹ Malaysia Constitution 1957, section 142.

⁵⁰² Malaysia Constitution 1957, section 143.

⁵⁰³ Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 2.

⁵⁰⁴ Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 2.

ข. การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน

การแต่งตั้งข้าราชการในงานบริการสาธารณะของสหพันธรัฐให้เป็นอำนาจของสมเด็จพระราชาธิบดี-เว้นแต่รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น สำหรับกรณีการแต่งตั้งบุคคลผู้ที่จะเป็นข้าราชการในงานบริการสาธารณะของมลรัฐ ปรมุขแห่งมลรัฐจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐธรรมนูญแห่งมลรัฐนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น⁵⁰⁵

ทั้งนี้ อาศัยอำนาจตามมาตรา 132 ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย สมเด็จพระราชาธิบดีได้ออกระเบียบซึ่งกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งและการดำเนินการทางวินัยข้าราชการอีก 2 ฉบับ ได้แก่

(1) ระเบียบข้าราชการ (การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นและการออกจากราชการ พ.ศ. 2555 (Public Officers (Appointment Promotion and Termination of Service) Regulations 2012) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้ง การเลื่อนขั้น และการออกจากราชการของข้าราชการเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย

(2) ระเบียบข้าราชการ (การกำกับดูแลและวินัย) พ.ศ. 2536 (Public Officers (Conduct and Discipline) Regulations 1993) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการกำกับดูแลข้าราชการและการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ

ค. การช่วยปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ

หากมีคำร้องขอจากมลรัฐ หรือหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรใด ๆ ไม่ว่าจะป็นองค์กรภายในประเทศหรือนอกประเทศมาเลเซีย สหพันธรัฐอาจออกคำสั่งให้ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ในงานบริการสาธารณะของสหพันธรัฐไปช่วยปฏิบัติราชการในงานบริการสาธารณะของมลรัฐ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการหรือองค์กรดังกล่าวก็ได้ หรือหากมีคำร้องขอจากสหพันธรัฐ มลรัฐอื่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรใด ๆ ไม่ว่าจะป็นองค์กรภายในประเทศหรือนอกประเทศมาเลเซีย มลรัฐอาจออกคำสั่งให้ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ในงานบริการสาธารณะของมลรัฐไปช่วยราชการ

⁵⁰⁵ Malaysia Constitution 1957, section 132, subsection 2A.

ในสถานบริการสาธารณะของสหพันธรัฐมลรัฐอื่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรใด ๆ เช่นว่านั้น⁵⁰⁶

ง. ข้อจำกัดในการให้ออกจากราชการและการลดตำแหน่ง

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้บัญญัติเกี่ยวกับการลดตำแหน่งและการให้ออกจากราชการไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 135 กล่าวคือ ข้าราชการในงานบริการสาธารณะทั่วไป (เว้นแต่กรณีเป็นข้าราชการในกองทัพ) จะถูกลดตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายใด ๆ ที่ได้ตราขึ้นโดยสภานิติบัญญัติแห่งมลรัฐ (นอกจากรัฐปีนังและรัฐมะละกา) บัญญัติให้อำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Public Service Commission of a State) นั้น สามารถกระทำได้โดยคณะกรรมการที่ผู้ปกครองรัฐได้แต่งตั้งขึ้น และมาตรานี้ยังมิใช่บังคับในกรณีที่ข้าราชการในงานบริการสาธารณะใด ๆ ตามความในหมวด 10 แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ถูกลดตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการโดยคำสั่งของผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการให้เป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลข้าราชการที่ปฏิบัติราชการในงานสาธารณะนั้น ๆ⁵⁰⁷

ทั้งนี้ ในการลดตำแหน่งหรือการให้ออกจากราชการดังกล่าวนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้มีการให้โอกาสแก่ข้าราชการดังกล่าวได้ชี้แจงตามสมควร อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีดังต่อไปนี้ อาจมีการลดตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการโดยมิต้องเปิดโอกาสให้ชี้แจงก็ได้⁵⁰⁸

- (1) เมื่อการถูกลดตำแหน่งหรือการให้ออกจากราชการเป็นเพราะการประพฤติมิชอบของข้าราชการผู้นั้น อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดทางอาญาที่ได้มีการพิสูจน์แล้วว่า ข้าราชการผู้นั้นได้กระทำความผิดจริง⁵⁰⁹ หรือ

⁵⁰⁶ Malaysia Constitution 1957, section 134.

⁵⁰⁷ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 1

⁵⁰⁸ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 2.

⁵⁰⁹ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 2.a.

- (2) เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในการลดตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการเห็นสมควรว่าเป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติที่จะให้มีการกระทำเช่นนั้นก่อนออกคำสั่ง และได้บันทึกความเห็นดังกล่าวไว้เป็นหนังสือ⁵¹⁰ หรือ
- (3) เมื่อสมเด็จพระราชาธิบดี หรือผู้ปกครองแห่งรัฐ หรือประมุขแห่งมลรัฐเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของสหพันธรัฐหรือความมั่นคงของมลรัฐใด ว่าการเปิดโอกาสให้ข้าราชการผู้นั้นชี้แจงจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์⁵¹¹ หรือ
- (4) เมื่อข้าราชการผู้นั้นถูกคำสั่งให้กักขัง รอลงอาญา กักบริเวณ เนรเทศ หรือขับไล่ออกนอกประเทศ หรือข้าราชการผู้นั้นได้ถูกจำกัดสิทธิด้วยด้วยวิธีการใด ๆ หรือให้รอลงอาญา ไม่ว่าจะการรอลงอาญานั้นจะมีเงื่อนไขหรือไม่ ตามกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งสหพันธรัฐหรือมลรัฐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม การคุมขังเพื่อความปลอดภัย กฎหมายว่าด้วยการกักบริเวณ กฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ กฎหมายว่าด้วยการตรวจคนเข้าเมือง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสตรีและเด็ก⁵¹²

นอกจากนี้ ในกรณีที่ได้มีการยุบเลิกงานบริการสาธารณะใดเพื่อประโยชน์สาธารณะภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น หรือภายใต้กฎหมายที่ตราขึ้นโดยอำนาจของสมเด็จพระราชาธิบดีตามมาตรา 132(2) ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย การยุบเลิกดังกล่าวจะไม่เป็นผลให้ข้าราชการที่ได้ปฏิบัติราชการในงานบริการสาธารณะที่ได้ถูกยุบเลิกนั้นต้องออกจากราชการ ไม่ว่าจะการยุบเลิกบริการสาธารณะนั้น ๆ จะเป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือความไร้ประสิทธิภาพในหน้าที่รับผิดชอบของข้าราชการในสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะดังกล่าวนี้หรือไม่ หรือแม้จะเป็นกรณีที่มีการยุบเลิกบริการสาธารณะนั้นเป็นผลที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากส่วนหนึ่งการลงโทษก็ตาม⁵¹³

⁵¹⁰ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 2.b.

⁵¹¹ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 2.c.

⁵¹² Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 2.d.

⁵¹³ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 2.

ยิ่งไปกว่านั้นแล้ว ข้าราชการในงานบริการสาธารณะทั่วไปแห่งสหพันธรัฐ งานบริการสาธารณะร่วมกัน และงานบริการสาธารณะของมลรัฐนั้นไม่อาจถูกลดตำแหน่ง หรือถูกลงโทษทางวินัยในการกระทำการหรือดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของตน หรือถูกให้ออกจากราชการได้ หากปราศจากความเห็นชอบจากคณะกรรมการยุติธรรมและบริการด้านกฎหมาย⁵¹⁴

จ. การคุ้มครองสิทธิในการได้รับบำนาญ (Protection of pension rights)

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับบำนาญ (pension) บำเหน็จ (gratuity) หรือการจ่ายเงินอื่น ๆ ในลักษณะการจ่ายเบี้ยเลี้ยง (allowance) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกรวมกันว่า “เงินที่จ่ายตอบแทน” หรือ “award”) ที่จ่ายให้กับข้าราชการผู้ปฏิบัติราชการในงานบริการสาธารณะสาธารณะใด ๆ หรือจ่ายให้แก่คู่สมรส บุตรหรือญาติของข้าราชการในกรณีที่ข้าราชการถึงแก่ความตาย ให้บังคับใช้กฎหมายฯ ฉบับที่เป็นคุณแก่ข้าราชการผู้นั้นมากกว่า ไม่ว่ากฎหมายนั้นจะได้ตราขึ้นก่อนวันชาติมาเลเซีย (Merdeka Day) หรือไม่ หรือไม่ว่าสิทธิในการได้รับเงินที่จ่ายตอบแทนดังกล่าวนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันชาติมาเลเซีย (Merdeka Day) ก็ตาม⁵¹⁵ และในกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิเลือกได้ตามกฎหมายว่าจะให้ใช้บังคับกฎหมายฉบับใด ให้ถือว่ากฎหมายที่ข้าราชการผู้นั้นเลือกเป็นคุณแก่ข้าราชการผู้นั้นมากกว่ากฎหมายที่ไม่ได้เลือก⁵¹⁶

จากหลักเกณฑ์ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิในการได้รับบำนาญตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ทำให้เกิดการตราพระราชบัญญัติบำนาญ พ.ศ. 2523 (ฉบับที่ 227) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการให้มีการบริหารเงินบำนาญ เงินบำเหน็จและผลประโยชน์อื่น ๆ แก่ข้าราชการในงานบริการสาธารณะและผู้อยู่ในความอุปการะของข้าราชการนั้น โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับย้อนหลังไปถึงวันที่ 1 มกราคม 1976 ตามพระราชบัญญัตินี้ การชดเชยสำหรับการให้บริการสาธารณะในอดีตหรือเงินบำนาญ เงินบำเหน็จ หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่ถือเป็นสิทธิเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีข้อเท็จจริงอันเป็นที่รับฟังแก่สมเด็จพระราชาธิบดีว่าข้าราชการนั้นมีความผิดโดยประมาทเลินเล่อ มีพฤติการณ์ที่ไม่ปกติ หรือประพฤติมิชอบ ในกรณีเช่นว่านี้สมเด็จพระ

⁵¹⁴ Malaysia Constitution 1957, section 135, subsection 3.

⁵¹⁵ คือวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2500 อันเป็นวันประกาศอิสรภาพจากประเทศอังกฤษ

⁵¹⁶ Malaysia Constitution 1957, section 147.

พระราชอาธิบดีอาจลดหรืองดเว้นการให้บำนาญ บำเหน็จหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ข้าราชการนั้นพึงจะได้รับตามปกติ⁵¹⁷

บำนาญ บำเหน็จ หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้หรือข้อบังคับที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเรียกเก็บจากกองทุนรวมของรัฐบาลสหพันธรัฐ ทั้งนี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ บำนาญ บำเหน็จ หรือผลประโยชน์อื่นใดนั้นไม่รวมถึงรางวัลเงินสดที่ได้รับแทนการลาพักผ่อนสะสมที่ได้ให้แก่ข้าราชการซึ่งแหล่งที่มาของเงินเดื่อนั้นไม่ได้มาจากกองทุนรวมของรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐ⁵¹⁸

ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของสมเด็จพระราชาธิบดีนั้น สมเด็จพระราชาธิบดีมีอำนาจในการออกกฎระเบียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้⁵¹⁹ ในขณะเดียวกัน สมเด็จพระราชาธิบดีอาจให้บำนาญ บำเหน็จหรือผลประโยชน์อื่นใดแก่ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการในกรณีดังต่อไปนี้⁵²⁰ (1) การเกษียณอายุราชการที่มีผลบังคับโดยผลของกฎหมายสำหรับข้าราชการในในงานบริการสาธารณะที่มีอายุ 60 ปี⁵²¹ (2) การเกษียณอายุราชการที่มีผลบังคับโดยความสมัครใจสำหรับข้าราชการที่มีอายุ 40 ปีซึ่งได้ยื่นคำร้องขอและได้รับความยินยอมจากสมเด็จพระราชาธิบดีให้เกษียณอายุราชการได้⁵²² ทั้งนี้ หลังจากที่ได้สำเร็จงานบริการสาธารณะโดยนับเวลาการปฏิบัติงานได้ไม่ต่ำกว่า 10 ปี หรือ (3) การเกษียณอายุราชการของข้าราชการแห่งรัฐบาลสหพันธรัฐที่สมเด็จพระราชาธิบดีร้องขอให้เกษียณอายุราชการด้วยเหตุแห่งประโยชน์ของชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ⁵²³ ยิ่งไปกว่านั้น สมเด็จพระราชาธิบดีอาจพิจารณาให้บำนาญ บำเหน็จ หรือผลประโยชน์อื่นใดแก่ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการได้หากว่าการเกษียณอายุราชการนั้นเข้าเงื่อนไขบางประการ⁵²⁴ กล่าวคือ ในกรณีของข้าราชการเพศหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี หรือข้าราชการเพศชายที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย

⁵¹⁷ Pensions Act 1980, Section 3.

⁵¹⁸ Pensions Act 1980, Section 4.

⁵¹⁹ Pensions Act 1980, Section 5.

⁵²⁰ Pensions Act 1980, Section 9(1).

⁵²¹ Pensions Act 1980, Section 10.

⁵²² Pensions Act 1980, Section 12.

⁵²³ Pensions Act 1980, Section 11.

⁵²⁴ Pensions Act 1980, Section 9(2).

รัฐบาลหรือได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลให้ปฏิบัติงานบริการสาธารณะในสังกัดขององค์กรใด ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาล หรือโดยรัฐบาลแห่งรัฐใด ๆ ที่มีผลประโยชน์ในองค์กรดังกล่าว หรือในองค์การระหว่างประเทศใด ๆ ที่รัฐบาลเป็นสมาชิก⁵²⁵

3.8.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ตามโครงสร้างการบริหารงานราชการแผ่นดินของมาเลเซีย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบข้าราชการพลเรือนและการพัฒนาข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วย คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กรมการบริการสาธารณะ (กรมข้าราชการพลเรือน) หน่วยการวางแผนอัตรากำลังและบริหารงานบุคคลมาเลเซีย และสถาบันการบริหารรัฐกิจแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Public Service Commission - PSC)

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นองค์กรจัดตั้งตามมาตรา 139 รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

ก.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ ประกอบไปด้วยประธาน รองประธาน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 4 คน เว้นแต่สมเด็จพระราชาธิบดีจะได้อำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยจะมีจำนวนกรรมการได้ไม่เกิน 30 คน⁵²⁶ นอกจากนี้ ประธานและรองประธานจะเลือกจากข้าราชการที่เคยหรือกำลังปฏิบัติราชการในงานบริการสาธารณะมาแล้วเป็นระยะเวลา 5 ปี (นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการในงานบริการสาธารณะ)⁵²⁷ และข้าราชการในงานบริการสาธารณะใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานหรือรองประธานจะต้องไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

⁵²⁵ Pensions Act 1980, Section 12A.

⁵²⁶ Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 4.

⁵²⁷ Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 5.

ใดในงานบริการของสหพันธรัฐได้อีก นอกเหนือจากการถูกแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการใด ๆ ตามความในหมวด 10 ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย⁵²⁸

ก.2 ที่มาของคณะกรรมการฯ

การแต่งตั้งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน รัฐธรรมนูญกำหนดให้แต่งตั้งโดยสมเด็จพระราชาธิบดีตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี และการหารือในที่สภาที่ปรึกษาแห่งผู้ปกครองแห่งรัฐ (the Conference of Rulers)⁵²⁹

ก.3 การกำกับดูแล

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีและอยู่ในสังกัดของสำนักนายกรัฐมนตรี อีกทั้งในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการในงานบริการสาธารณะใดๆ คณะกรรมการฯ จะต้องทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผลดำเนินงานในงานบริการสาธารณะที่รับผิดชอบเสนอต่อสมเด็จพระราชาธิบดีและสำเนารายงานฯ ไปยังรัฐสภา⁵³⁰ นอกจากนี้แล้ว คณะกรรมการฯ จะต้องส่งสำเนารายงานดังกล่าวไปยังผู้ปกครองแห่งรัฐ หรือประมุขแห่งมลรัฐของแต่ละมลรัฐด้วย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวในแต่ละมลรัฐได้รับทราบ และผู้ปกครองแห่งมลรัฐหรือประมุขแห่งมลรัฐจะต้องนำเสนอรายงานดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งมลรัฐด้วย⁵³¹

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

คณะกรรมการฯ มีอำนาจควบคุมดูแลข้าราชการในงานบริการสาธารณะทั่วไปของสหพันธรัฐ และข้าราชการในงานบริการสาธารณะร่วมกันและรวมถึงกำกับดูแลข้าราชการในงานบริการสาธารณะแห่งรัฐ ฆะละกาและรัฐปีนัง และข้าราชการในงานบริการสาธารณะแห่งมลรัฐบางมลรัฐ (ในกรณีที่กฎหมายแห่งมลรัฐ

⁵²⁸ Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 6.

⁵²⁹ Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 4.

⁵³⁰ Malaysia Constitution 1957, section 146, subsection 1.

⁵³¹ Malaysia Constitution 1957, section 146, subsection 2.

นั้น ๆ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจกำกับดูแลข้าราชการในการบริการสาธารณะของตนด้วย)⁵³² อย่างไรก็ดี ไม่หมายความว่ารวมถึงในกรณีที่เป็นผู้ตรวจเงินแผ่นดิน (the Auditor General)⁵³³

นอกจากนี้ อำนาจในการควบคุมดูแลของคณะกรรมการฯ ยังขยายรวมไปถึงข้าราชการในงานบริการสาธารณะของสหพันธรัฐที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานแห่งสหพันธรัฐที่ประจำอยู่ในรัฐซาบฮาร์และซาราวัก หรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งในงานบริการสาธารณะแห่งรัฐซาบฮาร์และซาราวักที่ได้รับการยืมตัวไปปฏิบัติราชการในงานบริการสาธารณะของสหพันธรัฐ หรือข้าราชการในงานบริการสาธารณะของรัฐซาบฮาร์และซาราวักที่ดำรงตำแหน่งของสหพันธรัฐหรือตำแหน่งใด ๆ ที่ต่อมาได้กลายเป็นตำแหน่งของสหพันธรัฐในรัฐนั้น ๆ และได้กลายเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการในงานบริการสาธารณะทั่วไปของสหพันธรัฐ⁵³⁴

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ จะรับผิดชอบเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนตั้งแต่การสรรหา บรรจุ แต่งตั้งข้าราชการพลเรือน การเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้าย (แต่ไม่รวมถึงการโยกย้ายโดยไม่มีการเปลี่ยนตำแหน่งในกรมที่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐบาล⁵³⁵) และการดำเนินการทางวินัย รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่มีกฎหมายได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ⁵³⁶ อย่างไรก็ดี กฎหมายสหพันธรัฐอาจบัญญัติให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในเรื่องอื่นได้อีกก็ได้⁵³⁷

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังมีอำนาจเกี่ยวกับการแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงบางตำแหน่ง กล่าวคือ คณะกรรมการอาจให้คำแนะนำสมเด็จพระราชาธิบดีแต่งตั้งให้บุคคลใดดำรงตำแหน่งพิเศษและตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการหรือตำแหน่งอื่นใดซึ่งสมเด็จพระราชาธิบดีเห็นว่าอยู่ในตำแหน่งระดับเดียวกันกับหัวหน้าส่วนราชการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว⁵³⁸ อย่างไรก็ดี ก่อนจะมีการแต่งตั้งตำแหน่ง

⁵³² Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 2.

⁵³³ Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 1.

⁵³⁴ Malaysia Constitution 1957, section 139, subsection 1A.

⁵³⁵ Malaysia Constitution 1957, section 144, subsection 7.

⁵³⁶ Malaysia Constitution 1957, section 144, subsection 1.

⁵³⁷ Malaysia Constitution 1957, section 144, subsection 2.

⁵³⁸ Malaysia Constitution 1957, section 144, subsection 3.

ดังกล่าวนั้น สมเด็จพระราชาธิบดีจะต้องขอความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีก่อนด้วย และนายกรัฐมนตรีอาจมีความเห็นไปยังคณะกรรมการฯ เพื่อให้พิจารณาทบทวนการแต่งตั้งดังกล่าวได้หนึ่งครั้ง⁵³⁹

2. กรมการบริการสาธารณะ (Public Service Department – PSD)

กรมการบริการสาธารณะได้ถูกก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2477 ในชื่อสำนักงานการสถาปนามาลายัน (the Malayan Establishment Office) ณ ประเทศสิงคโปร์ และต่อมาได้ย้ายสำนักงานไปที่กรุงกัวลาลัมเปอร์อันเนื่องมาจากการก่อตั้งสหภาพมาลายัน (the Malayan Union) ต่อมาวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2497 ได้มีการยุบรวมกันระหว่างสำนักงานการสถาปนามาลายา (the Malaya Establishment Office) กับกองการบริการแห่งสำนักงานผู้ว่าการ (Service Branch of the Chief Secretary's Office) และสำนักการสถาปนาการคลังแห่งสหพันธรัฐ (the Establishment Division and Federal Treasury) กลายเป็นสำนักงานการสถาปนาสหพันธรัฐ (the Federal Establishment Office) และต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานการสถาปนาแห่งมาเลเซีย (the Establishment Office of Malaysia) และสุดท้ายในปี พ.ศ. 2511 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมการบริการสาธารณะ (Public Service Department: PSD) อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี⁵⁴⁰

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กรมการบริการสาธารณะมีอธิบดีเป็นหัวหน้าส่วนราชการ (Director-General of Public Service Department) มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลสถาบันบริหารรัฐกิจแห่งชาติในงานบริหารสาธารณะ (National Institute of Public Administration Division) สำนักนโยบายและวางแผนวิจัย (Research Planning and Policy Division)⁵⁴¹

⁵³⁹ Malaysia Constitution 1957, section 144, subsection 5.

⁵⁴⁰ Public Service Department of Malaysia, retrieved March 17, 2016, from http://www.jpa.gov.my/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=19&lang=en,

⁵⁴¹ Public Service Department of Malaysia, retrieved March 17, 2016, from http://www.jpa.gov.my/index.php?option=com_content&view=article&id=246&Itemid=26&lang=en

นอกจากนี้ มีรองอธิบดี (ฝ่ายพัฒนา) (Deputy Director-General of Public Service Development) ดูแลสำนักการบริการ (Service Division) สำนักการพัฒนาองค์กร (Organization Development Division) สำนักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital Development Division) และสำนักค่าตอบแทน (Remuneration Division) และมีรองอธิบดี (ฝ่ายปฏิบัติการ) (Deputy Director-General of Public Service Operation) ดูแลสำนักงานหลังบริการ (Post-Service Division) สำนักการปฏิรูปร่างบริการสาธารณะ (Public Service Transformation Division) แผนกการจัดการงานบริการ (Service Management Division) สำนักการบริหารจัดการทางจิตวิทยา (Psychology Management Division) และสำนักการบริหารจัดการข้อมูล (Information Management Division)⁵⁴²

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

กรมการบริการสาธารณะมีภารกิจในการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพและทรัพยากรที่ดีที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการเชิงยุทธศาสตร์ของการบริการสาธารณะโดยอาศัยนโยบายการฝึกอบรมแบบพลวัตและโครงการการให้ทุนสนับสนุน ทั้งนี้ เพื่อให้มีระบบการบริการสาธารณะอย่างเป็นระบบโดยมีจุดประสงค์หลักในการให้บริการสาธารณะในลักษณะที่ดีที่สุด นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุผลและผลประโยชน์สูงสุดของประชาชน ยังได้มีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการให้บริการทางจิตวิทยาตามความต้องการในปัจจุบัน และการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการจัดทำบริการสาธารณะ ควบคู่กันกับการให้ความสำคัญกับสวัสดิการของผู้เกษียณอายุราชการและผู้รับเงินบำนาญภายใต้นโยบายการบริการสาธารณะที่ได้รับการปรับปรุงและการให้บริการผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการทรัพยากรมนุษย์⁵⁴³

3. หน่วยการวางแผนอัตรากำลังและบริหารงานบุคคลมาเลเซีย (the Malaysian Administrative and Manpower Planning Unit – MAMPU)

หน่วยการวางแผนอัตรากำลังและบริหารงานบุคคลมาเลเซีย อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (the Department of the Prime Minister) การก่อตั้งหน่วยดังกล่าวเกิดขึ้นจากพื้นฐานของงานวิจัยเรื่องการบริหาร

⁵⁴² *Ibid.*

⁵⁴³ Public Service Department of Malaysia, retrieved March 17, 2016, from http://www.jp.gov.my/index.php?option=com_content&view=article&id=246&Itemid=26&lang=en

การพัฒนาในประเทศมาเลเซีย (Development Administration in Malaysia) โดยรายงานการได้รับการยอมรับถึงความจำเป็นในการยกระดับความเป็นมืออาชีพในการจัดทำบริการสาธารณะผ่านโปรแกรมการศึกษาและการฝึกอบรม ทั้งนี้ ตามคำแนะนำของงานวิจัยดังกล่าวทำให้มีการก่อตั้งหน่วยงานการบริหารการพัฒนา (Development Administrative Unit -DAU) ขึ้นในปี พ.ศ. 2509 เพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารราชการในรัฐบาล ซึ่งต่อมาหน่วยดังกล่าวได้ขยายและมีการเปลี่ยนชื่อเป็น หน่วยงานบริหารการพัฒนาและความร่วมมือทางปฏิบัติ (Implementation Coordination Development Administrative Unit-ICDAU) ซึ่งมีหน้าที่ประสานการวางแผนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เข้าด้วยกัน และต่อมาได้มีการปรับโครงสร้างในปี พ.ศ. 2520 และในปี พ.ศ. 2529 บทบาทของการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ได้ถูกมอบหมายให้กับหน่วยงานอื่น เพื่อให้หน่วยงานนี้ให้ความสำคัญกับงานบริหารหน่วยงานราชการให้ทันสมัยและให้คำปรึกษาการจัดการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาหน่วยงานบริหารการพัฒนาความร่วมมือทางปฏิบัติได้เป็นที่รู้จักกันในนามของหน่วยการวางแผนอัตรากำลังและบริหารงานบุคคลมาเลเซีย (the Malaysian Administrative and Manpower Planning Unit - MAMPU)⁵⁴⁴

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

หน่วยการวางแผนอัตรากำลังและบริหารงานบุคคลมาเลเซียมีผู้อำนวยการ (Director General) เป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีรองผู้อำนวยการฝ่ายการปฏิรูปการจัดการและทำให้ทันสมัย (Deputy Director General - Management Transformation and Modernization) และรองผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Deputy Director General - Information and Communication Technology)⁵⁴⁵

โครงสร้างภายใน MAMPU ประกอบไปด้วยฝ่ายวางแผนและการสื่อสารองค์กร (Planning and Corporate Communications Division) ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ (Management and Human Resource Division) ฝ่ายการพัฒนาการจัดการ (Management Development Division) ฝ่ายการตรวจสอบ

⁵⁴⁴ the Malaysian Administrative and Manpower Planning Unit, retrieved March 17, 2016, from <http://www.mampu.gov.my/web/en/history>

⁵⁴⁵ the Malaysian Administrative and Manpower Planning Unit, retrieved March 17, 2016, from <http://www.mampu.gov.my/web/en/directory2>

และการรับรอง (Inspectorate and Recognition Division) ฝ่ายการปฏิรูปหน่วยงานสาธารณะ (Public Sector Transformation Division) ฝ่ายมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Compliance Division) ฝ่ายนโยบายและการวางแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Policy and Planning Division) และฝ่ายการให้บริการร่วมกันของเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Shared Services Division)⁵⁴⁶

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

หน่วยการวางแผนอัตรากำลังและบริหารงานบุคคลมาเลเซียได้มีอำนาจหน้าที่โดยหลักดังต่อไปนี้ (1) การเสริมสร้างความตระหนักให้กับหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับความสำคัญในการวัดและปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (2) การให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่หน่วยงานภาครัฐเพื่อการวัดและปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน (3) การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงาน และ (4) การติดตามผลการประเมินและผลการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ⁵⁴⁷

4. สถาบันการบริหารรัฐกิจแห่งชาติ (National Institute of Public Administration)

สถาบันการบริหารรัฐกิจแห่งชาติ (INTAN) เป็นองค์กรในสังกัดกรมการบริการสาธารณะ (the Public Service Department) ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรมในพอร์ตดิกสัน (Port Dickson) ในเดือนกันยายนปี พ.ศ. 2502 และเป็นที่รู้จักกันในนามศูนย์ฝึกอบรมบุคลากร (the Staff Training Centre) สถาบันแห่งนี้ได้ให้การอบรมแก่เจ้าหน้าที่ในการบริหารอสังหาริมทรัพย์และที่ดิน การบริหารการเงิน การจัดการสำนักงานและการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น และต่อมาได้ถูกก่อตั้งเป็นสถาบันการบริหารรัฐกิจแห่งชาติ (the National Institute of Public Administration-INTAN) ในปี พ.ศ. 2516 ต่อมาได้มีการขยายวิทยาเขตเพื่อการฝึกอบรมไปอีกหลายแห่ง โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กัวลาลัมเปอร์ (ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2527) และได้กลายเป็นศูนย์การฝึกอบรมในภาคกลางในปี พ.ศ. 2541 และจากความต้องการที่ขยายตัวขึ้นมากสำหรับโปรแกรมการฝึกอบรมของสถาบัน

⁵⁴⁶ MAMPU, <http://www.mampu.gov.my/web/en/sitemap;jsessionid=8F03622E2ADCDEAA9E1DA4854A9AD68C>

⁵⁴⁷ MDGD, “Civil Service Reform Paper”, p.22, retrieved March 10, 2016 from <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN001183.pdf>

การบริหารรัฐกิจแห่งชาติจึงได้มีการจัดตั้งวิทยาเขตเพิ่มเติมขึ้นในรัฐซาราวักในปี พ.ศ. 2542 และในรัฐซาบาห์ในปี พ.ศ. 2544⁵⁴⁸

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สถาบันการบริหารรัฐกิจแห่งชาติ ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบกำกับดูแลฝ่ายทะเบียน หน่วยกิจการระหว่างประเทศและองค์กรสัมพันธ์ (Corporate and International Unit) วิทยาเขตภาคเหนือ (Northern Regional Campus-INTURA) วิทยาเขตภาคใต้ (Southern Regional Campus-INTIM) สถาบันฝึกอบรมแห่งชาติ วิทยาเขตในรัฐซาบาห์ (INTAN Sabah Campus) และสถาบันฝึกอบรมแห่งชาติ วิทยาเขตในรัฐซาราวัก (INTAN Sarawak Campus) รองผู้อำนวยการอาวุโส (Senior Deputy Director) รับผิดชอบกำกับดูแลกลุ่มงานนโยบายสาธารณะและการปกครอง (Cluster for Public Policy and Governance) กลุ่มงานการพัฒนาวิจัยและนโยบาย (Cluster for Development Research and Policy) กลุ่มงานเศรษฐกิจและการคลัง (Cluster for Economics and Public Finance) กลุ่มงานการพัฒนาความเชี่ยวชาญ (Cluster for Expertise Development) กลุ่มงานความเป็นผู้นำและการพัฒนาผู้บริหาร (Cluster for Leadership and Executive Development) กลุ่มงานจริยธรรมทางวิชาชีพ (Cluster for Professional Ethics and Integrity) กลุ่มงานการพัฒนาการบริหารและนวัตกรรม (Cluster for Administration Development) และกลุ่มงานนวัตกรรมเทคโนโลยีการจัดการ (Cluster for Innovative Management Technology (i-IMATAC))⁵⁴⁹

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

สถาบันการบริหารรัฐกิจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการอบรมให้แก่ข้าราชการในสังกัดกรมการบริการสาธารณะเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะ อีกทั้งยังมีพันธกิจในการปรับทัศนคติเพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการเกิดการพัฒนาตนเองและเลื่อนตำแหน่งขึ้นในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยมเชิงบวกและวัฒนธรรมที่ดีของการทำงาน โดยมีการจัดโครงการอบรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมสำหรับ

⁵⁴⁸ <https://www.intanbk.intan.my/iportal/index.php/en/about-intan>

⁵⁴⁹ <https://www.intanbk.intan.my/iportal/index.php/en/about-intan/organizational-structure>

ผู้บริหารระดับสูง การฝึกอบรมหลังจบการศึกษา การฝึกอบรมเกี่ยวกับการหมุนเวียนงานบริหารพัฒนา โปรแกรม การฝึกอบรมที่ต่างประเทศ การฝึกอบรมแผนกพิเศษ และโครงการฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะ เป็นต้น⁵⁵⁰

3.9 กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

3.9.1 ความนำ

เมื่อพิจารณาถึงระบบการบริหารราชการของประเทศมาเลเซีย จะเห็นได้ว่าประเทศมาเลเซียได้รับอิทธิพล โครงสร้างทางการเมืองการปกครองมาจากประเทศอังกฤษ กล่าวคือ เป็นการปกครองด้วยโครงสร้างของระบบ รัฐสภา โดยมาเลเซียจะมีรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลสหพันธรัฐ รัฐบาลแห่งรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งการจัดโครงสร้าง ในลักษณะนี้มีผลต่อระบบการบริหารราชการทั้งต่อรัฐบาลสหพันธรัฐ รัฐบาลแห่งรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น กล่าวคือ รัฐบาลสหพันธรัฐจัดให้มีรูปแบบของการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของสหพันธรัฐ ซึ่งในแต่ละมลรัฐจะมี โครงสร้างในการแบ่งหน่วยงานที่ถอดแบบมาจากส่วนกลาง ในส่วนของรัฐบาลท้องถิ่นจะเป็นการปกครองที่ใกล้ชิด กับประชาชนมากที่สุด

ประเทศมาเลเซียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 รัฐ ได้แก่ ยะโฮร์, เกดะห์, กลันตัน, มะละกา, เนกรีเซมบิลัน, ปะหัง, เปร๊ะ, ปะลิส, ปีนัง, สลังงอร์, ตรังกานู, ซาบะห์และซาราวัก และมีดินแดนสหพันธ์ 3 แห่ง ได้แก่ กรุงกัวลาลัมเปอร์ (เมืองหลวง) เมืองปุตราจายา (เมืองราชการ) และเกะลาบวน (เมืองชายฝั่งศูนย์กลาง การเงิน) โดยรัฐแต่ละรัฐจะมีรัฐบาลแห่งรัฐ เป็นของตนเอง แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีในการปฏิบัติราชการของรัฐบาล กลางและรัฐบาลแห่งรัฐแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการของรัฐบาลแห่งรัฐก็ตกอยู่ภายใต้ บังคับของกฎหมายฉบับเดียวกันกับที่รัฐบาลสหพันธรัฐใช้ กล่าวคือ ตกอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499 (The Government Proceedings Act 1956) ยกเว้นรัฐบาลแห่งรัฐซา บะห์ และรัฐบาลแห่งรัฐซาราวักที่ไม่นำทบัญญัติบางมาตราของกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฉบับ ดังกล่าวนี้ไปใช้กับรัฐของตน นอกจากนี้ ในส่วนของรัฐบาลท้องถิ่นการปฏิบัติราชการทางปกครองจะตกอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (The Local Government Act 1976) ยกเว้นรัฐบาลท้องถิ่นแห่งซา บะห์และรัฐบาลท้องถิ่นแห่งซาราวัก โดยพระราชบัญญัติแต่ละฉบับดังกล่าวข้างต้นบัญญัติถึงอำนาจและหน้าที่ของ

⁵⁵⁰ MDGD, "Civil Service Reform Paper", p.25, retrieved March 10, 2016 from <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN001183.pdf>

เจ้าหน้าที่รัฐเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อดำเนินการหรือดำเนินวิธีการใด ๆ ในทางปกครอง ดังที่จะนำเสนอต่อไป

3.9.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ใช้บังคับในเขตการปกครองของรัฐบาลสหพันธรัฐ และ รัฐบาลแห่งรัฐ

ในส่วนของกฎหมายที่ใช้บังคับในเขตการปกครองของรัฐบาลสหพันธรัฐและรัฐบาลแห่งรัฐนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499 (The Government Proceedings Act 1956) ซึ่งมีผลใช้บังคับครั้งแรกในปี พ.ศ. 2499 โดยอยู่ในฐานะของพระราชกฤษฎีกา ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นจำนวนหลายครั้ง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2531 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับดังกล่าวให้มีฐานะเป็นพระราชบัญญัติ โดยใช้ชื่อว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499 (The Government Proceedings Act 1956) โดยผลใช้บังคับในฐานะพระราชบัญญัติ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2531

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499 ประกอบด้วยบทบัญญัติส่วนที่เป็นกฎหมายสารบัญญัติและส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะกล่าวถึงสิทธิในการฟ้องคดีของรัฐ สิทธิของประชาชนที่จะฟ้องรัฐ ความรับผิดทางละเมิดของรัฐ การจำกัดความรับผิดของรัฐ การดำเนินการในหน้าที่สาธารณะ และข้อยกเว้นความรับผิด บทบัญญัติบางมาตราเป็นเรื่องเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลและกระบวนการพิจารณาในศาลสูง นอกจากนี้ ข้อพิจารณาประการสำคัญคือ บทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะไม่นำไปใช้กับรัฐบาลแห่งรัฐซาบาร์และรัฐบาลแห่งรัฐซาราวัก ซึ่งในกรณีนี้จะต้องพิจารณาบทบัญญัติของแต่ละรัฐเป็นการเฉพาะแยกต่างหากออกจากกัน

ก. สิทธิในการฟ้องคดีของรัฐ

ภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้และกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับอื่น ๆ รัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีบุคคลใด ๆ หากการฟ้องร้องนั้นเป็นเรื่องระหว่างบุคคลกับบุคคลซึ่งเป็นเรื่องในการดำเนินคดีในทางแพ่ง การฟ้องร้องอาจถูกดำเนินการโดยรัฐหรือในนามของรัฐเพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้⁵⁵¹

⁵⁵¹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

ข. สิทธิในการฟ้องคดีต่อรัฐ⁵⁵²

ข.1 การใช้หรือการครอบครองที่ดินของรัฐ หรือสิทธิในการใช้หรือสิทธิในการครอบครองที่ดินของรัฐ⁵⁵³ หรือ

ข.2 กฎหมายร้ชฎากร⁵⁵⁴ หรือ

ข.3 เกิดขึ้นจากสัญญาใดๆ ที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถ้ามีการฟ้องร้องระหว่างกันอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินคดีในทางแพ่ง หรือ⁵⁵⁵

ข.4 การเรียกร้องค่าเสียหายในเรื่องอื่นๆสำหรับความเสียหาย หรือค่าสินไหมทดแทน (นอกเหนือจากการเรียกร้องค่าเสียหายในการละเมิด) แต่ไม่รวมถึงการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกี่ยวกับสัญญาใดๆ ตามอนุมาตราข้างต้น ในส่วนนี้เป็นการเรียกร้องค่าเสียหายซึ่งเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายตามสิทธิที่มีตามกฎหมายโดยใช้การดำเนินการทางแพ่งเข้ามาบังคับ ทั้งนี้ ในการดำเนินการฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ด้วย⁵⁵⁶

ค. ความรับผิดชอบทางละเมิดของรัฐ

รัฐต้องรับผิดชอบจากการกระทำผิด การเพิกเฉยละเลย หรือการกระทำอันเป็นปกติของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่นเดียวกับการที่บุคคลธรรมดาต้องรับผิดชอบในการกระทำของตัวแทนของตน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รัฐคนใดได้กระทำการหรือได้กล่าวอ้างโดยเชื่อหรือเข้าใจว่าได้กระทำไปตามหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ⁵⁵⁷

⁵⁵² มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

⁵⁵³ มาตรา 4 (เอ) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

⁵⁵⁴ มาตรา 4 (บี) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

⁵⁵⁵ มาตรา 4 (ซี) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

⁵⁵⁶ มาตรา 4 (ดี) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

⁵⁵⁷ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

ง. การจำกัดความรับผิดของรัฐ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐมีการกระทำผิด มีการเพิกเฉยหรือละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจากการกระทำดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นเหตุให้รัฐถูกฟ้องคดี โดยในกรณีที่รัฐอาจถูกฟ้องคดี รัฐอาจอ้างบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อจำกัดความรับผิดของรัฐให้น้อยลงได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

ง.1 ห้ามฟ้องรัฐเป็นจำเลยโดยอาศัยเหตุตามมาตรา 5 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำให้เป็นการละเลยหรือมีการเพิกเฉยในการปฏิบัติงาน แต่สามารถฟ้องเจ้าหน้าที่ได้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ละเลยหรือเพิกเฉยแล้วก่อให้เกิดความเสียหายเป็นการส่วนตัว

ง.2 เมื่อเกิดกรณีมีการฟ้องรัฐตามมาตรา 5 แล้ว รัฐสามารถอ้างข้อจำกัดความรับผิดได้ หากรัฐเห็นว่ามิใช่กฎหมายฉบับใดซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่รัฐรับผิดน้อยลงหรือจำกัดความรับผิดจากการกระทำที่เป็น การละเลยหรือเพิกเฉยเช่นนั้นได้ ให้รัฐได้รับประโยชน์จากกฎหมายเหล่านั้นด้วย

ง.3 ห้ามฟ้องรัฐเป็นจำเลยโดยอาศัยเหตุตามมาตรา 5 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใด ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรืออ้างว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย หรือตามความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ได้กระทำการนั้นลงไปแล้วหรือยกเลิก ไม่กระทำการดังกล่าวแล้ว

ง.4 ห้ามฟ้องรัฐเป็นจำเลยโดยอาศัยเหตุตามมาตรา 5 ในกรณีการกระทำที่เป็น การละเลยหรือ การเพิกเฉยของเจ้าหน้าที่รัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นลูกจ้าง/พนักงาน (ลูกจ้าง) ในช่วงเวลาที่ เกี่ยวข้อง และมีการจ่ายค่าตอบแทนให้ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจากรายได้ของรัฐทั้งสิ้น หรือจากกองทุนที่ ได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่การเงิน เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 หรือดำรงตำแหน่งขณะนั้นซึ่งเจ้าหน้าที่ การเงินรับรองว่ามีการจ่ายค่าจ้างค่าตอบแทนเช่นนั้น ซึ่งเจ้าหน้าที่การเงิน หมายความว่ารวมถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ของรัฐบาลกลาง และเจ้าหน้าที่การเงินของแต่ละรัฐ แต่ในส่วนของรัฐซาบาห์และ รัฐซาราวักนั้น รัฐมนตรีแห่งรัฐจะรับผิดชอบในด้านการเงินการคลังด้วย⁵⁵⁸

⁵⁵⁸ มาตรา 6 (5) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

จ. การจัดทำหน้าที่สาธารณะ

รัฐบาลสหพันธรัฐและรัฐบาลแห่งรัฐมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในประเทศ หรือประชาชนในแต่ละรัฐ ซึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะ อาจมีการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำบางอย่างที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนได้ ทั้งนี้ “การจัดทำหน้าที่สาธารณะ” (exercise of the public duties) หมายความว่ารวมถึง การกระทำดังต่อไปนี้ (1) การก่อสร้าง บำรุงรักษา เปลี่ยนแปลง ยุบเลิก ซึ่งทางรถไฟ ถนน ทางเกวียน (อาจเป็นทางควบคุม) หรือสะพาน (2) การก่อสร้าง บำรุงรักษา ยุบเลิก ซึ่งโรงเรียน โรงพยาบาล หรืออาคารสาธารณะอื่น ๆ (3) การก่อสร้าง บำรุงรักษา ยุบเลิก ซึ่งท่อระบายน้ำ งานป้องกันและกักขังน้ำท่วม และ (4) การบำรุงรักษา เปลี่ยนแปลง ยุบเลิก ซึ่งแม่น้ำลำคลอง และทางน้ำต่าง ๆ⁵⁵⁹

ฉ. การจำกัดความรับผิดชอบของรัฐในการทำหน้าที่สาธารณะ

ในกรณีที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐได้ดำเนินการให้มีการกระทำ หรืองดเว้น หรือปฏิเสธที่จะให้บริการสาธารณะ ห้ามมิให้ฟ้องรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าว เว้นแต่จะฟ้องในฐานะผิดสัญญาเท่านั้น แต่ในกรณีที่มีการจัดทำบริการสาธารณะในลักษณะของการก่อสร้างหรือบำรุงรักษาสถานที่หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภคที่ใช้ร่วมกันของประชาชน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะนั้น รัฐอาจถูกเรียกชดเชยค่าเสียหาย หรือค่าชดเชยอันเกิดจากการการกระทำโดยประมาทในการก่อสร้างหรือบำรุงรักษาต่าง ๆ นั้นได้⁵⁶⁰ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสหพันธรัฐมีความรับผิดชอบไม่เกินไปกว่าความรับผิดชอบที่หน่วยงานท้องถิ่นถูกเรียกชดเชย

⁵⁵⁹ มาตรา 7 (2) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

⁵⁶⁰ มาตรา 7 (3) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2499

2. กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ใช้บังคับในเขตการปกครองของรัฐบาลแห่งรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น

ก. เขตการปกครองในส่วนมาเลเซียตะวันตก (คาบสมุทรมลายู) (Peninsular Malaysia)

กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ใช้บังคับ ได้แก่ พระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีขอบเขตในการใช้บังคับเฉพาะรัฐที่อยู่บนคาบสมุทรมลายู อันได้แก่ ประกอบด้วย 11 รัฐ ดังนี้ (1) กลันตัน (2) เกดะห์ (3) ตรังกานู (4) เนกรีเซมปีลัน (5) ปะหัง (6) ปะลิส (7) ปีนัง (8) มะละกา (9) เประ (10) ยะโฮร์ และ (11) สลังงอร์ ซึ่งไม่รวมรัฐซาบาห์ และรัฐซาราวัก

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับทุกรัฐบนคาบสมุทรมลายู ตามวันที่ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา แต่ในส่วนบทนำของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้แต่ละรัฐอาจพิจารณาเพื่อกำหนดวันมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้แตกต่างออกไปจากที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ โดยรัฐนั้น ๆ ต้องพิจารณาร่วมกับรัฐมนตรีเพื่อกำหนดวันประกาศใช้ลงในราชกิจจานุเบกษา⁵⁶¹

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กล่าวถึงวิธีปฏิบัติราชการและการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น บทบัญญัติว่าด้วยพนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานท้องถิ่น การให้บริการสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ บทบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงินทั่วไป รวมถึงการบัญชีและการตรวจสอบ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดให้มีรูปแบบของสภาท้องถิ่นขึ้น 2 ประเภท ได้แก่ รูปแบบเทศบาลเมือง และรูปแบบนอกเขตพื้นที่เทศบาลเมือง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของการปกครองแบบรัฐบาลท้องถิ่นทั้งระบบแล้ว จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีรูปแบบการปกครองของรัฐบาลท้องถิ่น สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) จังหวัด โดยมีศาลากลางจังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก (2) เทศบาลเมือง โดยมีศาลากลางจังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก (3) รูปแบบของนอกเขตพื้นที่เทศบาลเมือง โดยมีสภาตำบลเป็นหน่วยงานหลัก และ (4) รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นพิเศษ โดยมีหน่วยงานสภาท้องถิ่น หรือคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก

⁵⁶¹ มาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2499

ก.1 การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2499 (Local Government Act 1976) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ไว้ โดยบทบัญญัติที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบและรายงานในเรื่องใดก็ตามที่หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นเห็นว่าหากกระทำในรูปแบบของคณะกรรมการจะมีความคล่องตัวก็ได้ โดยคณะกรรมการนี้ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการ 1 คน กรรมการและบุคคลอื่น ๆ จำนวนหนึ่งตามที่รัฐบาลท้องถิ่นเห็นว่าเหมาะสม นอกเหนือจากอำนาจในการหาเงินโดยการเก็บภาษีหรือการกู้ยืมเงิน รวมทั้งยังอาจแก้ไของค์ประชุมของคณะกรรมการดังกล่าวได้⁵⁶²

ก.2 อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น

โดยทั่วไปแล้ว หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นจะมีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการทั่วไป แต่ในกรณีที่เกิดสถานการณ์อันไม่ปกติ หรือเกิดกรณีฉุกเฉินขึ้นในเขตการปกครองของรัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจพิเศษในกรณีฉุกเฉิน ที่จะจัดการแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ซึ่งบุคคลผู้มีอำนาจในการแก้ปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ คณะกรรมการของกรังควาลาลัมเปอร์ นายกเทศมนตรีหรือผู้ปกครองสูงสุดในท้องถิ่น มีอำนาจในการดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้โดยทันที โดยงบประมาณที่ใช้เพื่อการดำเนินการนี้จะจ่ายจากกองทุนของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น และรายงานเรื่องดังกล่าวให้ที่ประชุมรัฐบาลท้องถิ่นได้ทราบในคราวต่อไป⁵⁶³

(1) อำนาจในการตรากฎหมาย⁵⁶⁴

หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการตรากฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเพื่อการดำเนินการที่ดีขึ้นของพระราชบัญญัติฉบับนี้

(1.1) การให้บริการกำจัดขยะ การกำจัดของเสีย หรือซากสัตว์ รวมถึงการควบคุมชั้นตอน

(1.2) สงวนรักษาสุขภาพสาธารณะ และป้องกันการแพร่ระบาดของโรค รวมถึงกักกันโรค

⁵⁶² มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2499

⁵⁶³ มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

⁵⁶⁴ มาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

(1.3) การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพและมาตรฐานในการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและน้ำแข็งสำหรับการจำหน่าย

(1.4) การควบคุมและการใช้ตลาด และอาคารการขายอาหารเพื่อป้องกันความเดือดร้อนรำคาญ

(1.5) การควบคุมดูแลเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์

(1.6) การควบคุม กำกับดูแล และออกใบอนุญาตในการหาบเร่ขายของ ตั้งแผงลอยขาย และการตั้งร้านริมทาง รวมถึงการกำหนดถนนหรือพื้นที่ห้ามกระทำการหาบเร่ ตั้งแผงลอยหรือการตั้งร้านค้าริมทาง

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการในการตรากฎหมาย การแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดน้ำเสีย

(2) อำนาจในการจับกุม⁵⁶⁵

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นผู้ได้รับมอบอำนาจจากหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจับกุมบุคคลโดยไม่มีหมายจับได้ ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดใด ๆ ภายใต้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ หรือภายใต้กฎหมายท้องถิ่น กฎหรือระเบียบใดๆ โดยมีพฤติการณ์ ดังต่อไปนี้

(2.1) หากชื่อหรือที่อยู่ของบุคคลดังกล่าวที่ไม่เป็นที่รู้จักและบุคคลดังกล่าวปฏิเสธที่จะแจ้งชื่อและที่อยู่ของตน หรือ

(2.2) หากมีเหตุผลที่จะสงสัยในความถูกต้องของชื่อหรือที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว

บุคคลซึ่งถูกจับตามมาตรานี้จะต้องถูกกักตัวไว้และจะต้องถูกนำไปยังศาลเพื่อพิพากษาภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาจับกุมตัว เว้นแต่ชื่อและที่อยู่ของบุคคลดังกล่าวจะได้รับการตรวจสอบเสียก่อน

(3) อำนาจในการจัดหาสถานที่สาธารณะ⁵⁶⁶

หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมและดูแลรักษาสถานที่ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งคำว่า “สาธารณะสถาน” หมายถึง สถานที่ซึ่งประชาชนมีสิทธิใช้ร่วมกันตามความหมายในบทนิยามศัพท์ โดยหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการสร้างสถานที่

⁵⁶⁵ มาตรา 121 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

⁵⁶⁶ มาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

สาธารณสุขแห่งใหม่และขยายพื้นที่สาธารณสุขสถานให้ใหญ่ขึ้น การสั่งปิดสาธารณสุขสถานเป็นการชั่วคราว การสร้างอาคารสาธารณสุขในสถานี่สาธารณสุข รวมถึงการสั่งปิดถนน⁵⁶⁷ เป็นต้น

ก.3 ความสมบูรณ์ของการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่น⁵⁶⁸

กรณีที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือบุคคลผู้อยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน ได้กระทำการใดๆ ลงภายใต้บทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ การกระทำนั้น ๆ จะไม่เสียเปล่าไป แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นผู้มีความบกพร่องในขั้นตอนของการแต่งตั้ง หรือบุคคลดังกล่าวไม่มีคุณสมบัติครบถ้วน หรือเป็นกรณีที่จำนวนของสมาชิกผู้มีอำนาจตามกฎหมายไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด หากต่อมาในภายหลังบุคคลเหล่านั้นได้ถูกแต่งตั้งและมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว ให้ถือว่าการกระทำที่ได้กระทำลงไปตามที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้กำหนด เป็นการกระทำที่มีผลสมบูรณ์ทั้งสิ้น

ก.4 การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่⁵⁶⁹

ผู้ใดขัดขวาง ช่มชู้ใจ หรือใช้กำลังบังคับคณะกรรมการธิการของกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี ประธานาธิบดี กรรมการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นในการปฏิบัติงานและการดำเนินการตามหน้าที่ หรือรื้อถอนเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ติดไว้เพื่อจุดประสงค์ในการแสดงระดับหรือทิศทางใด ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงาน ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันริงกิตหรือโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ก.5 ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อใดก็ตามที่ตัวแทนหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ลูกจ้าง รวมทั้ง คณะกรรมการธิการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการทั่วไป เลขานุการ หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ ได้กระทำการหรือดเว้นการทำการในทางการที่จ้าง ภายในขอบเขตหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระทำคามผิดของเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่น ซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำคามผิด การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของตัวแทนหรือเจ้าหน้าที่รัฐเช่นนี้ ทำให้หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นมีความรับผิดชอบด้วยเช่นกัน เว้นแต่กรณีที่หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นจะพิสูจน์ให้เป็นที่

⁵⁶⁷ มาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

⁵⁶⁸ มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

⁵⁶⁹ มาตรา 112 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

พอใจแก่ศาลได้ว่า พฤติการณ์ที่ได้กระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นจากใช้วิธีการอันสมควร และได้ใช้ความระมัดระวังเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแล้ว⁵⁷⁰

ก.6 การปกป้องนายกเทศมนตรี เจ้าหน้าที่และลูกจ้างจากความรับผิดชอบส่วนตัว⁵⁷¹

ในกรณีที่นายกเทศมนตรี หรือผู้ปกครองสูงสุดของท้องถิ่น กรรมการ (สมาชิกสภา) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นผู้กระทำการภายใต้คำสั่งของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้รับการกระทำการใดๆ หรือการละเว้นการกระทำใด ๆ หรือการไม่ปฏิบัติตามสัญญาใด ๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติกรดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว หากได้กระทำการดังกล่าวโดยมีเจตนาสุจริตเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือกฎหมายฉบับอื่นที่บังคับใช้ในเขตท้องถิ่น โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือการถูกฟ้องร้อง รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดังกล่าว ให้ตกเป็นความรับผิดชอบที่จ่ายจากกองทุนหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น

ก.7 การนำพระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 มาบังคับใช้

พระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 (Public Authorities Protection Act 1948) จะถูกนำมาใช้กับกรณีที่มีการดำเนินการใด ๆ หรือการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น หรือนายกเทศมนตรี เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงานหรือตัวแทนของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น ในการกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะละเลย หรือเพิกเฉย หรือละเว้นการกระทำ⁵⁷²

ข. เขตการปกครองในส่วนมาเลเซียตะวันออก (เกาะบอร์เนียวตอนเหนือ) (Eastern Malaysia)

ข.1 รัฐซาบาร์ (Sabah)

กฎหมายที่ใช้บังคับกับรัฐซาบาร์ ได้แก่ พระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504 (Local Government Ordinance 1961) ในปี พ.ศ. 2504 หลังจากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชกฤษฎีกาเป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีสาระสำคัญเป็นการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การดำเนินงานและการจัดประชุมของ

⁵⁷⁰ มาตรา 123 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

⁵⁷¹ มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519

⁵⁷² ข้อ 124 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การกำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การจัดทำและให้บริการสาธารณะ การดูแลรักษาตามกฎหมายและตามคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีตามกฎหมาย รวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยรายได้ของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น

(1) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ได้บัญญัติเรื่องการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่โดยแบ่งแยกแต่ละตำแหน่งออกจากรันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ เช่น นายกเทศมนตรี ประธานและเจ้าหน้าที่ ซึ่งในแต่ละตำแหน่งก็มีรูปแบบในการแต่งตั้งที่แตกต่างกันออกไป สำหรับเจ้าหน้าที่ตำแหน่งบริหาร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินอาจเป็นบุคคลเดียวกัน บุคคลในตำแหน่งดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี โดยบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ทุกประการตามที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้กำหนดไว้⁵⁷³ ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐบาลยังท้องถิ่นยังมีอำนาจในการจ้างลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้

ในเรื่องของคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ พระราชกฤษฎีกาได้กำหนดไว้ว่า⁵⁷⁴ บุคคลผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น จะต้องไม่เป็นสมาชิกของบริษัท สมาคมหรือคณะบุคคล องค์กร และเป็นผู้อยู่มีอายุไม่น้อยกว่า 21 ปี เป็นประชาชนชาวมาเลเซีย มีภูมิลำเนาในรัฐซาบารห์ไม่น้อยกว่า 10 ปี ก่อนวันได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ หรือมีสถานที่ทำงานอยู่ในรัฐซาบารห์ ทั้งนี้ ในระยะเวลา 12 เดือนก่อนมีการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวจะต้องมีถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำงานอยู่ในรัฐซาบารห์ ซึ่งหากมีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าวข้างต้นก็จะเป็นผู้มีสิทธิได้รับพิจารณาให้เป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาลท้องถิ่นในลำดับต่อไป

(2) อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น

ในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้มีการกล่าวถึงการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น กล่าวคือ ยังดีเปอร์ตวน เนกรีแห่งรัฐซาบารห์⁵⁷⁵ เป็นผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น เช่น สภาเทศบาลตำบล สภาเทศบาลเมือง หรือหน่วยงานที่เห็นว่าจำเป็นในการดำเนินงานภายในรัฐบาลท้องถิ่น⁵⁷⁶ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทุกหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นที่ถูกจัดตั้งภายใต้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ซึ่งมีความสามารถในการฟ้องคดีและถูกฟ้องคดีได้ รวมทั้งมีความต่อเนื่องในการ

⁵⁷³ ข้อ 69 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁷⁴ ข้อ 10 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁷⁵ ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดที่ได้รับแต่งตั้งจากยังดี เปอร์ตวน อากง หรือสมเด็จพระราชาธิบดี ซึ่งประมุขของประเทศ

⁵⁷⁶ ข้อ 3 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

ดำเนินงาน ทั้งในเรื่องของการซื้อขาย การถือครองสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์⁵⁷⁷ ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานท้องถิ่นถูกจัดตั้งขึ้นเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานท้องถิ่นย่อมต้องมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานเป็นของตนเอง ซึ่งอำนาจหน้าที่สำคัญที่จะกล่าวถึง ได้แก่

(2.1) อำนาจในการรับการใช้⁵⁷⁸

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานท้องถิ่นอาจรับและจัดการกับการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะหรือเพื่อประโยชน์ของประชาชนได้ หรืออาจจะดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบำรุงรักษา หรือการปรับปรุงพัฒนาสิ่งใด ๆ ตามอำนาจที่มีในหมวดนี้

(2.2) อำนาจในการทำสัญญา⁵⁷⁹

เจ้าหน้าที่อาจเข้าทำสัญญาใด ๆ ที่จำเป็น หรือเพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ซึ่งมีอยู่ในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ โดยเจ้าหน้าที่ต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีก่อน ในกรณีที่เป็นการเข้าทำสัญญาที่มีมูลค่าไม่เกินกว่าจำนวนที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้

เจ้าหน้าที่อาจทำสัญญาตามคำสั่งของหน่วยงาน หรือในกรณีที่ไม่มีคำสั่งเช่นนั้น หากเป็นแนวทางของรัฐมนตรี และในกรณีของสัญญาจัดหาสิ่งของในกรณีที่เป็นการจัดซื้อสิ่งของหรือสัมภาระสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานที่มีมูลค่าเกินกว่า 2,000 ริงกิตขึ้นไป จะต้องมีการดำเนินการ (เอ) ต้องมีหนังสือแสดงเจตนาของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นในการเข้าทำสัญญาซึ่งจะต้องเผยแพร่เป็นการทั่วไปและเชิญชวนมายื่นประมูล และ (บี) กำหนดวิธีการในการเผยแพร่ประกาศและการเสนอราคา

หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีอย่างถูกต้องตามกฎหมายให้เข้าทำสัญญา โดยปราศจากการเผยแพร่ประกาศให้เข้าเสนอราคาก็สามารถดำเนินการในวิธีการเดียวกันกับข้างต้นได้

(2.3) อำนาจในการตรากฎหมายท้องถิ่น⁵⁸⁰

หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นทุกหน่วยงานซึ่งได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีมีอำนาจตรากฎหมายเพื่อให้มีผลบังคับ และเพื่อวัตถุประสงค์ตามหน้าที่ของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้หรือกฎหมาย

⁵⁷⁷ ข้อ 7 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁷⁸ ข้อ 36 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁷⁹ ข้อ 37 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁸⁰ ข้อ 50 (1) แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

ลายลักษณ์อักษรฉบับอื่น นอกจากนี้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้อุญาตให้ผู้ออกกฎเลือกที่จะบังคับใช้ข้อกำหนดนี้กับพื้นที่ทั้งหมดหรือนำไปใช้กับพื้นที่บางส่วนของในรัฐซาบ่าห์

(2.4) อำนาจของรัฐมนตรีในการตรากฎหมาย

รัฐมนตรีมีอำนาจตามมาตรา 49 แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ที่จะออกกฎหมายให้มีผลใช้บังคับ เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำให้กฎหมายของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นสองแห่งหรือมากกว่านั้นให้มีความเป็นเอกภาพ มีผลใช้บังคับอย่างเดียวกัน⁵⁸¹

(2.5) อำนาจในการจับกุม⁵⁸²

บทบัญญัติในเรื่องอำนาจในการจับกุมของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีสาระสำคัญเหมือนกับบทบัญญัติในเรื่องอำนาจในการจับกุมของพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2514 (Local Government Act 1976) โดยมีสาระสำคัญคือ เจ้าหน้าที่รัฐผู้ได้รับมอบอำนาจจากรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจับกุมบุคคลโดยไม่มีหมายจับ ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดใด ๆ ภายใต้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ หรือภายใต้กฎหมายท้องถิ่น กฎ หรือระเบียบใด ๆ โดยมีพฤติการณ์ ดังต่อไปนี้

(ก) ถ้าชื่อหรือที่อยู่ของบุคคลดังกล่าวที่ไม่เป็นที่รู้จักและบุคคลดังกล่าวปฏิเสธที่จะแจ้งชื่อและที่อยู่ของตน หรือ

(ข) ในกรณีที่มีเหตุผลที่จะสงสัยในความถูกต้องของชื่อหรือที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว บุคคลซึ่งถูกจับตามมาตรานี้จะต้องถูกกักตัวไว้และจะต้องถูกนำตัวไปยังศาลภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาจับกุมตัว เว้นแต่ชื่อและที่อยู่ของบุคคลดังกล่าวจะได้รับการตรวจสอบเสียก่อน

(2.6) การจัดทำและการให้บริการสาธารณะ

หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีหน้าที่สำคัญในการจัดทำและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยต้องดำเนินการดูแล บริหารจัดการ และควบคุมทุกพื้นที่ซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะและสถานที่ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน⁵⁸³ เช่น การสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การสร้างถนน สร้างสะพานและอุโมงค์ การขยายหรือการปรับปรุงสถานที่สาธารณะใด ๆ รวมถึงการจัดให้มีบริการด้านสาธารณสุข และด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน

⁵⁸¹ ข้อ 50 (เอ) แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁸² ข้อ 104 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁸³ ข้อ 38 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

โดยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการจัดทำและให้บริการสาธารณะจะมีเฉพาะตามที่กฎหมาย
ลายลักษณ์อักษรได้บัญญัติไว้เท่านั้น เช่น⁵⁸⁴

(ก) อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ให้อนุญาตหรือห้ามการทำการโฆษณาใด ๆ
หรือห้ามใช้อุปกรณ์สำหรับการโฆษณาต่างๆ ในสถานที่สาธารณะ

(ข) ดำเนินการให้บริการในการพัฒนาการเพาะปลูกพืช และพัฒนาที่ดิน

(ค) ดำเนินการให้บริการเกี่ยวกับการปศุสัตว์ ได้แก่ การกำกับดูแล การควบคุม การสั่งห้าม
เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสัตว์

(ง) ดำเนินการกำกับดูแลและควบคุมสิ่งก่อสร้างทั้งหมด การก่อสร้างอาคาร
การต่อเติม ซ่อมแซม หรือเคลื่อนย้ายซากอาคาร หรืออาคารที่เป็นอันตราย ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวาง
ผังเมือง

(จ) ดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการศึกษา เช่น การก่อสร้างโรงเรียน การจัดหาอุปกรณ์การ
เรียน การบริหารจัดการสถานศึกษา

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะอาดสำหรับประชาชน

(3) ความสมบูรณ์ของการกระทำของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่⁵⁸⁵

ในเรื่องความสมบูรณ์ของการกระทำของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พระ
ราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับบทบัญญัติในมาตรา 28 ของพระราชกฤษฎีกา
รัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ. 1996 (Local Authorities Ordinance 1996) ของรัฐซาราวัค และบทของพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ.
1976 (Local Government Act 1976) อีกด้วย ซึ่งได้กำหนดว่ากระทำใด ๆ ที่กระทำลงภายใต้บทบัญญัติใน
พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือบุคคลผู้อยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน จะไม่เสียเปล่า
เพียงเพราะเหตุที่ว่ามีความบกพร่องในขั้นตอนของการแต่งตั้ง หรือบุคคลดังกล่าวไม่มีคุณสมบัติ หากต่อมาบุคคล
เหล่านั้นได้ถูกแต่งตั้งและมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว หรือเป็นกรณีที่จำนวนของสมาชิกผู้มีอำนาจตามกฎหมายไม่

⁵⁸⁴ ข้อ 49 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

⁵⁸⁵ ข้อ 24 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504

ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ให้ถือว่าการกระทำที่ได้กระทำลงไปตามที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้กำหนด เป็นการกระทำที่มีผลสมบูรณ์ทั้งสิ้น

(4) การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่⁵⁸⁶

บทบัญญัติในเรื่องการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) กล่าวคือ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้ได้รับมอบอำนาจหรือแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย บุคคลดังกล่าวจะมีความผิด ต้องถูกระวางโทษปรับเป็นจำนวน 5,000 ริงกิต และโทษจำคุกสามปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ก่อนผู้กระทำความผิดถูกสอบสวนในศาล ผู้กระทำความผิดอาจจ่ายค่าปรับตามจำนวนที่กำหนด ต่อหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นในรูปแบบของค่าเสียหายที่เป็นเหตุให้เกิดการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

(5) ความรับผิดในการปฏิบัติหน้าที่และการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

พระราชกฤษฎีกานี้ไม่ได้บัญญัติความรับผิดในการปฏิบัติหน้าที่และการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ไว้ด้วยกันเหมือนอย่างพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 แต่ได้บัญญัติแยกตามอำนาจหน้าที่ที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้รับมอบหมายไว้เป็นกรณี ๆ ไป

(6) ข้อยกเว้นความรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่

ในการกระทำที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินงานใด ๆ ที่ได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ซึ่งได้บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ หรือตามกฎหมายฉบับอื่นซึ่งมีขึ้นเพื่อการดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร สิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐ จะถือว่าการดำเนินการดังกล่าว เป็นการกระทำที่ถูกต้องแล้ว⁵⁸⁷

(7) การนำพระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 มาบังคับใช้

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มิได้กำหนดให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 (Public Authority Protection Act 1948) มาบังคับใช้ ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติรัฐบาล

⁵⁸⁶ ข้อ 104 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

⁵⁸⁷ ข้อ 106 (เอ) แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

ท้องถิ่น พ.ศ. 2491 (Local Government Act 1976) ที่มีบทบัญญัติให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 มาใช้บังคับ

ข.2 รัฐซาราวัก (Sarawak)

กฎหมายที่ใช้บังคับ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกาการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539 (Local Authorities Ordinance 1996) ซึ่งพระราชกฤษฎีกากฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้เฉพาะในรัฐซาราวักเท่านั้น โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใน ปี พ.ศ. 2509 ซึ่งต่อจากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชกฤษฎีกาเป็นจำนวนหลายครั้ง โดยพระราชกฤษฎีกากฉบับนี้ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การดำเนินงานและการจัดประชุมของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การกำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบาลท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น การบริการสาธารณะ การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม อำนาจที่หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีตามกฎหมาย และบทบัญญัติว่าด้วยรายได้ของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

(1) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่

บทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในพระราชกฤษฎีกากฉบับนี้ ได้แก่ การแต่งตั้งตำแหน่งที่ปรึกษาของรัฐบาลท้องถิ่น⁵⁸⁸ กล่าวคือ ตำแหน่งที่ปรึกษาของรัฐบาลท้องถิ่นจะได้รับการแต่งตั้งจากประชาชนชาวมาเลเซียผู้มีถิ่นที่อยู่ปกติในรัฐซาราวักและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าการรัฐ (Yang di-Petua Negeri) ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์พอสมควรเกี่ยวกับรัฐบาลท้องถิ่น หรือเป็นบุคคลผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในหลายสาขาวิชาชีพ ด้านการพาณิชย์หรือด้านอุตสาหกรรม หรือในด้านอื่นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตการปกครองของรัฐบาลท้องถิ่น

(2) อำนาจของหน่วยงานท้องถิ่น⁵⁸⁹

โดยทั่วไปแล้วหน่วยงานท้องถิ่นจะมีอำนาจตามที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรได้บัญญัติให้อำนาจไว้ และตามที่พระราชกฤษฎีกากฉบับนี้ได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งอาจจะพิจารณาอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่น ได้ดังต่อไปนี้

⁵⁸⁸ ข้อ 13 แห่งพระราชกฤษฎีกาการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

⁵⁸⁹ ข้อ 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

(2.1) อำนาจตามกฎหมาย⁵⁹⁰

นอกเหนือไปจากอำนาจตามกฎหมายโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ยังได้กำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา 92 และมาตรา 93 กล่าวคือ หน่วยงานท้องถิ่นทุกหน่วยมีอำนาจในการแก้ไข ยกเลิกกฎหมายที่เห็นว่าจำเป็นหรือต้องการในการบำรุงรักษาสุขอนามัย ความปลอดภัย คุณภาพชีวิตของประชากร และความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัย หรือเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นอาจออกคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการช่อมแซม การทำความสะอาด การจัดการน้ำประปาและแสงสว่างของถนน คลอง และสะพาน

(ข) บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมเรื่องเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต การกำหนดเขต การจำกัดหรือห้าม หรือการเคลื่อนย้ายสิ่งโฆษณาต่าง ๆ

(ค) บัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการปลูก ดูแลรักษาและเคลื่อนย้ายต้นไม้ ดอกไม้และไม้พุ่มในสถานที่สาธารณะ

(ง) จัดให้มีการป้องกันความเสียหายหรือการรบกวน แทรกแซงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น ไม่ว่าจะในสถานที่ หรือภายใต้ หรือครอบคลุมถึงสถานที่สาธารณะ หรือสถานที่ส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น

(จ) จัดให้มีการจัดตั้ง บัญญัติและการบริหารจัดการสวนสาธารณะ สถานที่นันทนาการ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวน สระว่ายน้ำ ทะเลสาบ สนามกีฬา ห้องสมุด หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ โรงละคร ห้องประชุม หรือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำภายใต้การควบคุมของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้หรือกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับอื่นๆ

(ฉ) บัญญัติให้ภายในพื้นที่ของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีท่าเรือ หรือสถานที่เก็บสินค้าชั่วคราวเหนือท่าเรือสาธารณะ และมีถนนติดกับท่าเรือใดท่าเรือหนึ่ง หรือทางน้ำอื่นใดที่เชื่อมต่อเข้าด้วยกัน และกำหนดค่าธรรมเนียมในการเก็บสินค้าชั่วคราวไว้ในสถานที่ดังกล่าว

(ช) จัดการควบคุมเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าในสถานที่สาธารณะ รวมทั้งจัดสถานที่ดังกล่าวให้เหมาะสม

⁵⁹⁰ ข้อ 91 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

(ข) จัดการกำกับดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับและมาตรฐานในการให้บริการขนส่งสาธารณะ

ทั้งนี้ กฎหมายทุกระดับที่ออกภายใต้อำนาจของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ จะต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ว่าการรัฐ (Yang di-Petua Negeri) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก่อนจึงจะมีผลใช้บังคับ⁵⁹¹ นอกจากนี้ ผู้ว่าการรัฐยังมีอำนาจในการแก้ไข ยกเลิกเทศบัญญัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานท้องถิ่น

(2.2) อำนาจในการจับกุม⁵⁹²

บทบัญญัติในเรื่องอำนาจในการจับกุมตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีสาระสำคัญคล้ายกับ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) และพระราชกฤษฎีกา รัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504 (Local Government Ordinance 1961) แต่บทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ได้เพิ่มประเภทของผู้มีอำนาจในการจับกุมเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ได้เพิ่มอำนาจให้กับบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการจับกุมโดยปราศจากหมายค้นได้ โดยบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องสวมเครื่องแบบหรือสวมชุดที่มีสัญลักษณ์ ตราที่ชัดเจนของหน่วยงานและมีอำนาจของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

(2.3) การจัดทำและการให้บริการสาธารณะ

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ได้กำหนดถึงหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดทำและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยต้องดำเนินการดูแล บริหารจัดการ และควบคุมทุกพื้นที่ซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะ เช่น การสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การสร้างถนน สร้างสะพานและอุโมงค์ การขยายหรือการปรับปรุงสถานที่สาธารณะใด ๆ รวมถึงการจัดให้มีบริการด้านสาธารณสุข และด้านคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการจัดทำและให้บริการสาธารณะจะมีเฉพาะตามที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรได้บัญญัติไว้เท่านั้น เช่น

(ก) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุม ปกป้องและสงวนรักษาสถานที่สาธารณะ และพื้นที่สีเขียวภายใต้สวนสาธารณะภายใต้บังคับของพระราชกฤษฎีกาสถานที่สาธารณะและพื้นที่สีเขียว พ.ศ. 2536 (The Public Parks and Greens Ordinance, 1993)

⁵⁹¹ ข้อ 92 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

⁵⁹² ข้อ 152 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการจัดสรร และการใช้ประโยชน์พื้นที่ในบริเวณเขตการปกครองท้องถิ่น

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมดูแล การก่อสร้างอาคารให้มีความเหมาะสม ปลอดภัย หากอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใดไม่มีความเหมาะสมตามที่กำหนดกำหนดก็มีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไข รื้อ ถอนให้เหมาะสมได้

(ง) ดำเนินการออกคำสั่งชั่วคราวในการปิดสถานที่สาธารณะแห่งใด ๆ

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดให้มีการรักษาความสะอาดและสุขอนามัยในตลาด การดำเนินการเกี่ยวกับการระบายน้ำทิ้ง

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบในสถานที่สาธารณะและการป้องกัน ภัยเกิดเหตุการณ์สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนทั่วไป

(2.4) ความสมบูรณ์ของการกระทำของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น

ในเรื่องความสมบูรณ์ของการกระทำของหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น พระราชกฤษฎีกา ฉบับนี้มีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) ซึ่งได้กำหนดว่ากระทำทั้งหมดของหน่วยงานท้องถิ่น หรือผู้ทำหน้าที่ประธาน สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขาธิการ หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตามแต่กรณี จะไม่เสียไปแม้ภายหลังจะพบว่ามีความบกพร่องในการแต่งตั้ง หรือ บุคคลเหล่านั้นขาดคุณสมบัติก็ตาม โดยให้ถือว่าให้ถือว่าการกระทำที่ได้กระทำลงไปตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ กำหนด เป็นการกระทำที่มีผลสมบูรณ์ทั้งสิ้น⁵⁹³

(2.5) การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่⁵⁹⁴

บทบัญญัติในเรื่องการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มี สาระสำคัญคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) กล่าวคือ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรี หรืออาจเป็นบุคคลก็ได้ ตามที่พระ ราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้แต่งตั้งขึ้นมาเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย บุคคล ดังกล่าวที่กระทำการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ที่จะมีความผิด ต้องถูกระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 1,500 ริง

⁵⁹³ ข้อ 28 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

⁵⁹⁴ ข้อ 162 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

กิต หรือระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีนี้จะเห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนภายใต้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีการกำหนดโทษที่เบากว่าพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) ที่ได้มีการกำหนด โทษปรับเป็นจำนวนเงิน 5,000 ริงกิต และโทษจำคุกเป็นระยะเวลาสามปี

(2.6) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

บทบัญญัติในเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) กล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่ตัวแทนหรือลูกจ้างในระยะเวลาการจ้างกระทำการ หรือละเว้นการกระทำ ซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำความผิด การกระทำหรือละเว้นการกระทำของตัวแทนหรือลูกจ้าง ทำให้หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นมีความรับผิดชอบด้วยเช่นกัน เว้นแต่กรณีที่หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นจะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า พฤติการณ์ที่ได้กระทำหรือละเว้นการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นจากใช้วิธีการอันสมควร และได้ใช้ความระมัดระวังเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแล้ว⁵⁹⁵

(2.7) ข้อยกเว้นความรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่⁵⁹⁶

บทบัญญัติในเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2504 (Local Government Ordinance 1961) ของรัฐซาบาห์ และบทบัญญัติของพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2519 (Local Government Act 1976) อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือของสมาชิกสภาท้องถิ่น นายกเทศมนตรี หรือลูกจ้างของผู้บังคับบัญชาในท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นผู้ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การดูแลของผู้บังคับบัญชาในท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นผู้กระทำการภายใต้คำสั่งของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้กระทำการใด ๆ หรือการละเว้นการกระทำใด ๆ หรือการไม่ปฏิบัติตามสัญญาใด ๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการดังกล่าวมิต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว หากได้กระทำการดังกล่าวโดยมีเจตนาสุจริตเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือกฎหมายฉบับอื่นที่บังคับใช้ในเขตการปกครองท้องถิ่น ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือ

⁵⁹⁵ ข้อ 155 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

⁵⁹⁶ ข้อ 159 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

การผูกฟองร้อง รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดังกล่าว ให้ตกเป็นความรับผิดชอบที่จ่ายจากรายได้ของหน่วยงาน
ท้องถิ่น

(2.8) การนำเอาพระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 มาใช้บังคับ

พระราชบัญญัติคุ้มครองหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2491 (Public Authorities Protection Act 1948) จะถูกนำมาใช้กับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเขตการปกครองของรัฐชาราวัค ในกรณีที่มีการ
ดำเนินการใด ๆ หรือการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หรือตัวแทนของหน่วยงาน
รัฐบาลท้องถิ่นในการกระทำการใด ๆ การละเลย เพิกเฉย หรือการกระทำผิดใด ๆ⁵⁹⁷

3. กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

ในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ มีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515 (The Official Secrets Act 1972) โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญ
เกี่ยวกับการกำหนดประเภทเอกสารของทางราชการที่ต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบเป็นการทั่วไป ซึ่ง
พระราชบัญญัตินี้ นับว่าเป็นกฎหมายที่ให้หลักประกันกับประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ จาก
เดิมที่เอกสารราชการส่วนมากจะต้องถูกปกปิดเป็นความลับ แต่ภายหลังเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับ
นี้ ประชาชนก็สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ได้มากขึ้น

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515 เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้ในประเทศมาเลเซีย
โดยมีวัตถุประสงค์ในการห้ามมิให้เผยแพร่ข้อมูลซึ่งอาจจำแนกประเภทของข้อมูลซึ่งถือเป็นข้อมูล
ที่เป็นความลับของทางราชการ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีพื้นฐานมาจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทาง
ราชการของประเทศอังกฤษ ทั้งนี้ หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีข้อคิดเห็นและ
ข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515 (The Official Secrets Act
1972) มีความไม่ชัดเจนในเนื้อหาของบทบัญญัติ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฉบับนี้ในปี
พ.ศ. 2529 ซึ่งก็เป็นฉบับที่ประกาศใช้อยู่ในปัจจุบัน

ก. การแบ่งประเภทชั้นความลับของเอกสารทางราชการ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดประเภทของเอกสารซึ่งถือว่าเป็นเอกสารที่เป็นความลับของ
ทางราชการไว้ 3 ประเภท ได้แก่ (1) เอกสารของคณะรัฐมนตรี บันทึกการตัดสินใจและการพิจารณาของ

⁵⁹⁷ ข้อ 163 แห่งพระราชกฤษฎีการัฐบาลท้องถิ่น พ.ศ. 2539

คณะรัฐมนตรี รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ของคณะกรรมการธิการของคณะรัฐมนตรี (2) เอกสารของสภาบริหารแห่งรัฐ บันทึกการตัดสินใจและการพิจารณาของสภาบริหารแห่งรัฐ รวมทั้งเอกสารของคณะกรรมการสภาบริหารแห่งรัฐ (3) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ การป้องกันรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้ขยายความหมายของคำว่า “เอกสาร” ออกไปอีกว่า ให้หมายความรวมถึง เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรและเอกสารดังต่อไปนี้ อันได้แก่⁵⁹⁸ (1) แผนที่ แผน แบบจำลอง กราฟหรือภาพวาด (2) รูปถ่าย (3) แผ่นดิสก์ เทปเสียงหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่อยู่ในรูปของเสียงหรือข้อมูลอื่น ๆ (ไม่ได้เป็นภาพที่มองเห็น) ซึ่งถูกรวบรวมไว้โดยอาจจะใช้อุปกรณ์ในการเปิดฟังร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้ และ (4) ภาพยนตร์เรื่องใด ๆ เทปหรืออุปกรณ์อื่น ๆ หรือสื่อวีดิทัศน์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือรูปภาพหลายรูปที่รวมเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะสามารถทำสำเนาได้

ข. การกระทำซึ่งถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้การกระทำต่อไปนี้ เป็นการกระทำความผิด

ข.1 การกระทำหรือการดำเนินการกับเอกสารในลักษณะต่าง ๆ ในสถานที่อันเป็นที่ต้องห้ามหรือสถานที่อันต้องควบคุม ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อันได้แก่ สถานที่อันเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือส่วนราชการ มักเกี่ยวกับเรื่องของความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศเป็นส่วนใหญ่⁵⁹⁹

ข.2 การดำเนินการหรือการให้ความช่วยเหลือในการไขข่าวข้อความอันเป็นเท็จ หรือการไขข่าวเท็จข้อมูลอันได้รับอนุญาตให้โฆษณา ซึ่งในส่วนนี้จะบัญญัติถึงโทษของผู้กระทำความผิดไว้ด้วย⁶⁰⁰

ข.3 การกระทำในลักษณะของการสอดแนม เป็นการกระทำในลักษณะที่บุคคลมีวัตถุประสงค์ในการได้รับข้อมูลข่าวสาร อันอาจนำมาซึ่งการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซีย⁶⁰¹

⁵⁹⁸ มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

⁵⁹⁹ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

⁶⁰⁰ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

⁶⁰¹ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

ข.4 การห้ามถ่ายภาพหรือห้ามบันทึกภาพในสถานที่อื่นเป็นสถานที่ที่ต้องควบคุม ซึ่งโดยส่วนหลักมักเป็นสถานที่ราชการอันจะต้องควบคุมดูแลในเรื่องของความปลอดภัย ซึ่งหากมีการฝ่าฝืน จะต้องถูกระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 2,000 ริงกิต หรือระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁶⁰²

ข.5 มีการสื่อสารในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของทางราชการ ซึ่งมีการดำเนินการในลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่บุคคลได้มีการครอบครองหรือควบคุมข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการ หรือรหัสลับ หรือรหัสในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น

(2) กรณีที่เกี่ยวข้องกับ หรือถูกใช้ในสถานที่ต้องห้าม หรือเกี่ยวข้องกับสถานที่อื่นในทำนองเดียวกัน

(3) กรณีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธยุทโธปกรณ์ในสงคราม และอุปกรณ์อย่างอื่น เครื่องมือและเครื่องจักรซึ่งใช้ในการบำรุงรักษาในเรื่องความปลอดภัยและความมั่นคงของสหพันธรัฐมาเลเซีย

(4) กรณีที่บุคคลมีการติดต่อสื่อสารในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้⁶⁰³

(5) กรณีที่บุคคลไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีอำนาจในการดำเนินการ⁶⁰⁴

1) ผู้ใดเข้าไปหรือช่วยให้ผู้อื่นเข้าไปในเขตหวงห้ามเกินเขตที่ได้รับอนุญาต หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการได้รับอนุญาต หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นในการได้รับอนุญาตให้เข้าไปในสถานที่หวงห้าม หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของมาเลเซีย

(ก) ใช้หรือสวมเครื่องแบบทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือใช้หรือสวมเครื่องแบบอื่นที่คล้ายกันเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าตนมีสิทธิใช้หรือสวมเครื่องแบบดังกล่าว

(ข) ใช้นามแฝงหรือชื่อปลอมโดยมีเจตนาปกปิดตัวตนหรือสัญชาติ

(ค) แจ้งหรือสมัคร หรือใช้เอกสารใด ๆ ที่ลงนามโดยผู้หนึ่งหรือในนามผู้หนึ่ง ไม่ว่าจะโดยวาจาหรือการเขียน โดยมีเจตนาทำหรือสมยอมให้ทำเอกสารเท็จหรือเพื่อให้เกิดการละเลยต่าง ๆ

⁶⁰² มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

⁶⁰³ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

⁶⁰⁴ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

(ง) ปลอมแปลง ดัดแปลง เปลี่ยน ขยาย หรือทำลายเอกสารราชการ อันได้แก่ พาสปอร์ตต่าง ๆ หรือใบผ่านทางต่าง ๆ ของทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ตำรวจ หรือส่วนราชการอื่น ใบอนุญาต ใบประกาศนียบัตร หรือใบขับขี่ หรือเอกสารที่คล้ายกัน หรือใช้ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งเอกสารถูกปลอม ดัดแปลง หรือเอกสารที่ผิดปกตินั้น ๆ

(จ) ปลอมตัว หรือแสดงตัวเป็นเจ้าของหน้าที่รัฐหรือลูกจ้างของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือปลอมตัว หรือแสดงตัวเป็นหรือไม่เป็นผู้ที่เอกสารราชการหรือรหัสเรียกขานลับ หรือลายมือชื่อ หรือรหัสผ่าน ระบุถึง หรือสื่อสารถึง

(ฉ) ใช้หรือมีไว้ในครอบครองหรือมีไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งกัญญาแจ ตรา อุปรกรณ์ แม่พิมพ์ ตราประทับ ดวงตราไปรษณียากร หรือเอกสารราชการอื่นใด ของเป็นของ ใช้ ทำ หรือจัดให้มีโดยหน่วยงานราชการ หรือโดยหน่วยงานทางการทูตกองทัพเรือ กองทัพบก หรือกองทัพอากาศ ซึ่งได้รับมอบหมายจากหรือทำหน้าที่ภายใต้อำนาจของรัฐบาล หรือกัญญาแจ ตรา อุปรกรณ์ แม่พิมพ์ ตราประทับ ดวงตราไปรษณียากรใด ๆ ที่คล้ายกับสิ่งที่กล่าวไว้ข้างต้นเป็นอย่างยิ่งในประการที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อว่าเป็นของจริง หรือของปลอมขึ้นมา หรือใช้ หรือมีไว้ในครอบครอง หรือภายใต้การควบคุมซึ่งของปลอมดังกล่าว ผู้ นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ผู้ใด เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ อันเป็นการกระหนาบกระเทือนต่อความปลอดภัยของประเทศ มาเลเซีย

(ก) ยึดถือเอกสารราชการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็ฉบับสมบูรณ์หรือฉบับมีไว้ใช้งาน เมื่อผู้นั้นไม่มีสิทธิที่จะยึดถือไว้แล้ว หรือเมื่อมันขัดกับหน้าที่ที่ต้องยึดถือไว้ หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานราชการหรือของผู้ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานราชการดังกล่าวในเรื่องเกี่ยวกับการเวนคืนหรือการทำลายเอกสารนั้น

(ข) อนุญาตให้ผู้อื่นครอบครองเอกสารราชการใดก็ตามที่ออกให้ตนเองโดยเฉพาะ หรือบอกรหัสเรียกขานลับ คำตอบ หรือรหัสผ่านดังกล่าว หรือมีเอกสารราชการ หรือรหัสเรียกขานลับ คำตอบ หรือรหัสผ่าน ซึ่งมีไว้เพื่อผู้อื่นใช้โดยปราศจากอำนาจหรือข้ออ้างตามกฎหมาย

(ค) ได้มาไว้ในครอบครองโดยการแสวงหา หรือละเลย หรือล้มเหลวในการส่งมอบเอกสารราชการดังกล่าวคืนให้แก่ผู้มีสิทธิ หรือให้แก่ผู้บัญชาการตำรวจ

(ง) ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ผลิต ขยายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อขยายซึ่งกัญญาแจ ตรา อุปรกรณ์ แม่พิมพ์ ตราประทับ หรือดวงตราไปรษณียากร

(จ) มีเจตนาที่จะได้มาซึ่งเอกสารราชการ รหัสเรียกขานลับ คำตอบ หรือรหัสผ่านไม่ว่าจะเพื่อตนเองหรือเพื่อผู้อื่นโดยอยู่ในความรู้อันเห็นของตน แล้วก่อให้เกิดข้อความที่เป็นเท็จ ผู้นั้นมีความผิดต่อระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 7 ปี

(6) กรณีที่บุคคลได้ดำเนินการหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกของกองทัพทุกเหล่าทัพซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่อันต้องควบคุม บุคคลดังกล่าวจะมีความผิด จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁶⁰⁵

ค. ภาระการพิสูจน์และบทสันนิษฐานความผิด

บทบัญญัติในส่วนนี้เป็นบทสันนิษฐานความผิดของบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์หรือมีวัตถุประสงค์ในทางเป็นผลร้ายกับความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซีย กล่าวคือ อาจไม่ต้องพิสูจน์ให้เห็นโดยชัดแจ้งก็ได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้มีการกระทำในลักษณะดังกล่าว แต่มีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเอกสารหรือข้อมูล มีการใช้สิ่งเหล่านั้นในสถานที่อันต้องควบคุม หรือมีการได้รับ การครอบครอง การเผยแพร่หรือการติดต่อสื่อสารข้อมูลอันเป็นความลับของทางราชการ หรือรหัสลับในการเข้าถึงข้อมูลลับของทางราชการ โดยอาจมีการส่งผ่านข้อมูลไปยังบุคคลอื่นด้วยในลักษณะที่เป็นการต้องห้ามภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจเป็นผู้มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น หากพฤติการณ์แสดงให้เห็นเช่นนี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดจนกว่าจะมีการพิสูจน์ความผิดเกิดขึ้น ซึ่งขั้นตอนหลังจากการสันนิษฐานความผิดจากพฤติการณ์แสดงให้เห็นนั้น ก็จะต้องดำเนินการพิสูจน์ความผิดกันอีกครั้งหนึ่งด้วย โดยในเบื้องต้นบุคคลนั้นจะต้องเปิดเผยข้อมูลอันสำคัญเกี่ยวกับตนเองต่อเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อนามสกุล อันแท้จริง และสถานที่อยู่อันเป็นหลักแหล่งของตนเอง หรือหากในกรณีที่มีบุคคลอื่นร่วมกระทำความผิดด้วยก็ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ด้วยเช่นกัน

3.9.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้บัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่นว่าเป็นการบริหารงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลแห่งรัฐ ซึ่งในการปกครองและการบริหารงานรัฐบาลในเรื่องดังกล่าว มีกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น (The Ministry of Urban Wellbeing, Housing and Local Government) ทำหน้าที่ในการประสานงาน ติดต่อและทำงานร่วมกันกับรัฐบาลท้องถิ่น

⁶⁰⁵ มาตรา 10 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2515

โดยอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ ยังเป็นหน่วยงานที่คอยประสานในเรื่องงบประมาณต่าง ๆ ที่มาจากรัฐบาลแห่งรัฐอีกด้วย

- **กระทรวงพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น (The Ministry of Urban Wellbeing, Housing and Local Government)**

ในช่วงระยะเวลาเริ่มต้นก่อตั้งกระทรวงในครั้งแรก กระทรวงมีชื่อว่า กระทรวงรัฐบาลท้องถิ่นและการเคหะ (The Ministry of Local Government and Housing) ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2514 ถึง พ.ศ. 2521 ได้มีการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน กล่าวคือ ได้มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของกระทรวงออกจากกัน ให้แยกออกเป็น 2 กระทรวง ดังนี้ 1) อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคหะ ให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการเคหะและการนิคม (The Ministry of Housing and Settlement) 2) อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกครองของรัฐบาลท้องถิ่นให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงรัฐบาลท้องถิ่นและอาณาเขตของสหพันธรัฐ (The Ministry of Local Government and Federal Territories) ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ได้มีการรวมทั้งสองกระทรวงเข้าด้วยกันอีกครั้ง โดยใช้ชื่อว่ากระทรวงการเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น (The Ministry of Housing and Local Government) หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกระทรวง เป็นกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น (The Ministry of Urban Wellbeing, Housing and Local Government) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนงานและกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

กระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น (The Ministry of Urban Wellbeing, Housing and Local Government) เป็นกระทรวงในระดับของรัฐบาลสหพันธรัฐ ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานร่วมกับมลรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น ภายใต้อำนาจหน้าที่รัฐธรรมนูญ แห่งสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดไว้ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างองค์กรเรียงตามลำดับชั้นการบริหาร คือ (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น ทำหน้าที่กำกับดูแลและบริหารงานตามสายการบังคับบัญชา (2) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น จำนวน 1 ตำแหน่ง ทำหน้าที่ประสานงานช่วยเหลือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง จากนั้นลำดับชั้นในการบริหารงานในส่วนของ

ข้าราชการประจำกระทรวงนั้น เริ่มต้นจากปลัดกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น และมีตำแหน่งรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น ทำหน้าที่บริหารงานในแต่ละสำนัก ภายในหน่วยงาน หลายตำแหน่ง คือ รองปลัดกระทรวงด้านนโยบายและการพัฒนา รองปลัดกระทรวงด้านสวัสดิการสังคม รองปลัดกระทรวงด้านการบริหารจัดการ⁶⁰⁶

ข. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น คือ การสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีตามแนวทางของแผนพัฒนาชาติ อีกทั้ง ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาประเทศตามแผนที่ได้กำหนดไว้ในด้านการปกครองประเทศ การจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้ประชากรในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งอาจพิจารณาในรายละเอียดได้ดังนี้

- 1) จัดให้มีงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับการเคหะ การกำกับดูแลด้านที่อยู่อาศัยส่วนบุคคล และการจัดการแหล่งที่อยู่ชุมชน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่อยู่อาศัย
- 2) แนะนำให้หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ โดยต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน
- 3) จัดให้มีการป้องกันอัคคีภัย การช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉินในการรักษาชีวิตและทรัพย์สินที่มีประสิทธิภาพ
- 4) จัดให้มีนโยบายและข้อเสนอแนะทางเทคนิคให้กับรัฐบาลกลาง รัฐบาลแห่งมลรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นเกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการ การพัฒนาและการอนุรักษ์ไว้ซึ่งพื้นที่อนุรักษ์ตามแผนพัฒนาพื้นที่ (National Physical Plan)
- 5) จัดให้มีนโยบายและข้อเสนอแนะทางเทคนิคให้กับรัฐบาลกลาง รัฐบาลแห่งมลรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้พื้นที่สาธารณะ สวนสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสิ่งสันถนาการ

⁶⁰⁶ The Ministry of Urban Wellbeing, Housing and Local Government, แหล่งข้อมูลจาก <http://www.kpkt.gov.my/CARTA/carta.html#> สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559.

- 6) จัดให้มีนโยบายเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนา การบริหารจัดการ และค่าใช้จ่ายในการจัดการของเสีย และการรักษาความสะอาดของสถานที่สาธารณะ
- 7) จัดให้มีรายการหรือกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตในเมืองและการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น
- 8) จัดให้มีการพัฒนาและกำกับดูแลเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินและแหล่งเงินทุน
- 9) จัดให้มีนโยบายและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในส่วนของการแบ่งอำนาจและสายงานการบังคับบัญชาภายในกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น มีลำดับขั้นตอนการบังคับบัญชา ดังต่อไปนี้ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น จะเป็นผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการกำกับดูแลการดำเนินงานของปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม การเคหะและรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งปลัดกระทรวงจะมีอำนาจในการกำกับดูแลโดยรวมทั้งกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำภายในกระทรวงทั้งหมด ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงมีหน้าที่ในการบังคับบัญชาสำนักงานหรือส่วนงานบางส่วนโดยตรง ได้แก่ ฝ่ายกฎหมายหรือฝ่ายนิติการ ฝ่ายการสื่อสารองค์กร ฝ่ายตรวจสอบภายใน หน่วยประเมินประสิทธิภาพขององค์กร และหน่วยธรรมาภิบาล รองลงมาจากปลัดกระทรวงจะมีตำแหน่งรองปลัดกระทรวงจำนวน 3 ตำแหน่ง ซึ่งแต่ละตำแหน่งจะรับผิดชอบดูแลส่วนงานคนละส่วน ได้แก่ (1) รองปลัดกระทรวงผู้ดูแลส่วนงานนโยบายและการพัฒนา ซึ่งจะมีส่วนงานย่อย ดังนี้ ฝ่ายพัฒนาและดำเนินงาน ฝ่ายนโยบายและการตรวจสอบ และฝ่ายเลขาธิการและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (2) รองปลัดกระทรวงผู้ดูแลส่วนงานด้านการเคหะและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะมีส่วนงานย่อย ดังนี้ ฝ่ายการเคหะ ฝ่ายบริการเคหะในเมือง และฝ่ายสินเชื่อ (3) รองปลัดกระทรวงผู้ดูแลส่วนงานด้านการบริหารจัดการ ซึ่งจะมีส่วนงานย่อย ดังนี้ ฝ่ายการเงินและฝ่ายจัดซื้อครุภัณฑ์ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายบริการการจัดการ ฝ่ายทรัพยากรบุคคล และฝ่ายบัญชี

3.10 กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและการควบคุมสถานการณ์บ้านเมือง

3.10.1 ความน่า

1. ที่มาและแนวคิดของกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและการควบคุมสถานการณ์บ้านเมือง

สืบเนื่องจากสถานการณ์ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สหประชาชาติได้มีนโยบายล้มเลิกอาณานิคม โดยมีสหรัฐอเมริกาได้กระทำเป็นประเทศตัวอย่างด้วยการปลดปล่อยประเทศฟิลิปปินส์เป็นชาติแรกที่ได้รับเอกราชจากตะวันตก ส่งผลให้อังกฤษไม่สามารถทนกระแสความต้องการของประชาคมโลกได้ ในปี พ.ศ. 2489 อังกฤษจึงวางแผนให้เอกราชแก่อาณานิคมของตนแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยการวางแผน MUP (Malayan Union Proposal/Plan) หรือที่เรียกว่า “แผนสหภาพมาลายัน” อย่างไรก็ตาม แผนนี้ส่งผลให้คนมลายูต่อต้านอังกฤษเป็นครั้งแรก เนื่องจากแผนดังกล่าวจะทำให้ฐานะของผู้ปกครองแห่งรัฐถูกลดลงมา และทำให้ให้ทุกเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ในคาบสมุทรมลายูได้รับสิทธิเท่าเทียมกันในฐานะพลเมืองของประเทศ ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับชาวมลายูเป็นอย่างมาก เพราะชาวมลายูเห็นว่านอกจากจะเป็นการลดสิทธิพิเศษที่ชาวมลายูและชนพื้นเมืองเคยได้รับแล้ว สิทธิพิเศษดังกล่าวยังถูกแบ่งปันให้กับ “คนต่างด้าว” ที่เป็นเพียงผู้อพยพเข้ามายังแผ่นดินมลายูอย่างทัดเทียมกับชาวมลายูซึ่งเป็นภูมิบุตรของดินแดนแห่งนี้ ความไม่พอใจดังกล่าวนำไปสู่การรวมตัวของชาวมลายูและก่อตั้งพรรคองค์การแห่งชาติเอกภาพชาวมลายู (The United Malays National Organization: UMNO)⁶⁰⁷ เพื่อคัดค้านและต่อต้านแผนสหภาพมาลายัน โดยเคลื่อนไหวแสดงออกผ่านการคว่ำบาตรรัฐบาลอังกฤษ ส่งผลให้ให้อังกฤษไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสหภาพมาลายันได้สำเร็จตามแผนที่วางไว้

การแสดงพลังของ UMNO ส่งผลให้ชาวมลายูเกิดความรู้สึกชาตินิยมขึ้นอย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ชาวมลายูทุกรัฐทุกชนชั้นมารวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวเป็นครั้งแรกเพื่อคัดค้านรูปแบบการปกครองดังกล่าว ชาวมลายูได้กลายมาเป็นกำลังสำคัญทางการเมือง และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใต้การนำของพรรคอัมโน ซึ่งพยายามสร้างฐานทางการเมืองของพรรคให้มั่นคง ด้วยการใช้นโยบายเรื่องเชื้อชาติและความเป็นชาวมลายูมาปลุกกระตมและแสวงหาการสนับสนุนจากประชาชน

ภายหลังความล้มเหลวในการจัดทำแผนสหภาพมาลายัน อังกฤษได้เข้าเจรจากับตัวแทนพรรคอัมโนเพื่อพิจารณารูปแบบการปกครองใหม่ เรียกว่า “สหพันธรัฐมาลายา” (Federation of Malaya) ซึ่งให้อิสริทธิ์แก่ชาว

⁶⁰⁷ เฉลิมชัย โชติสุทธิ, “ภูมิบุตร: นโยบายเชื้อชาตินิยมในมาเลเซีย,” วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ, ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (เมษายน-กันยายน 2557), หน้า 86.

มลายูและชนเผ่าพื้นเมืองอีกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นที่ประเด็นในเรื่องสัญชาติ การเมือง และการบริหาร ส่งผลให้เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงจากกลุ่มคนที่ไม่ใช่ภูมิบุตร ความไม่พอใจดังกล่าวลุกลามรุนแรงถึงขั้นมีการลอบฆ่าและใช้อาวุธทำร้ายกันในปี พ.ศ. 2491 ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา (Malayan Communist Party: MCP)

อังกฤษเร่งผลักดันให้มีการก่อตั้งชาติมลายูที่เป็นเอกภาพขึ้นอย่างเร่งด่วน เนื่องจากต้องการจำกัดความเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา ที่สร้างความไร้เสถียรภาพให้สหภาพมาลายัน และในปี พ.ศ. 2499 อังกฤษได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาเป็นครั้งแรก เกิดเป็นรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย พ.ศ. 2500 ซึ่งใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการบรรจุเรื่องชาตินิยมเข้าไปด้วยในมาตรา 89 และมาตรา 153 โดยกำหนดให้สิทธิพิเศษแก่ภูมิบุตรมากกว่าคนที่ไม่ใช่ภูมิบุตร การบรรจุเรื่องชาตินิยมดังกล่าวลงในรัฐธรรมนูญยิ่งส่งผลให้การก่อการร้ายทวีความรุนแรงมากขึ้นจนนำไปสู่การประกาศภาวะฉุกเฉินในปี พ.ศ. 2503 ทำให้รัฐบาลมาลายาซึ่งได้รับเอกราชแล้วต้องประกาศใช้กฎหมายความมั่นคงภายในมาลายา (Internal Security Act: ISA) เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 และเป็นกฎหมายที่มีอิทธิพลต่อกฎหมายความมั่นคงของมาเลเซียฉบับต่อ ๆ มา

3.10.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายความมั่นคงหรือกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและการควบคุมสถานการณ์บ้านเมือง คือ กฎหมายที่ให้อำนาจอย่างสูงแก่รัฐในยามที่ดินแดนนั้น ๆ เผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ลักษณะของกฎหมายความมั่นคงมักจะให้อำนาจแก่รัฐบาลและไม่มีการตรวจสอบหรือถ่วงดุลจากหน่วยงานรัฐอื่น ๆ หรือจากประชาชน ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้กระทบหรือคุกคามสิทธิเสรีภาพของประชาชน ด้วยอำนาจอันกว้างขวางที่ปราศจากการตรวจสอบนี้ทำให้รัฐบาลของหลาย ๆ ประเทศใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการควบคุมหรือปราบปรามคู่แข่งทางการเมืองหรือกลุ่มคนที่มีทัศนคติแตกต่างไปจากรัฐบาล จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายความมั่นคงสามารถใช้ประโยชน์ทั้งเพื่อ "สร้าง" และ "รักษา" ความมั่นคงของรัฐบาลและประเทศได้เป็นอย่างดี

1. พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2503

พระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2503 (พระราชบัญญัติฉบับที่ 82) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2503 เพื่อป้องกันและปราบปรามกลุ่มกบฏคอมมิวนิสต์ (พรรคคอมมิวนิสต์มาลายา) โดยกำหนดให้ผู้ปกครองแห่งรัฐ คณะรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เช่น ตำรวจ เป็นผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งตามกฎหมายนี้ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการบังคับใช้ไว้

การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ถูกเพ่งเล็งจากนานาชาติในเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการใช้เล่นงานฝ่ายค้านและควบคุมการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนและสื่อ

มากกว่าการใช้รักษาความสงบเรียบร้อยหรือปราบปรามการจลาจลและการก่อการร้าย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกักขังเพื่อการป้องกัน การป้องกันการบ่อนทำลาย การปราบปรามความรุนแรงแบบขบวนการที่กระทำต่อบุคคลและทรัพย์สิน ในพื้นที่ที่กำหนดของมาเลเซีย ซึ่งมีหลักการสำคัญในกฎหมายที่มีลักษณะล่อแหลมต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนและขัดต่อหลักสากลหลายประการ เช่น การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการจับและควบคุมตัวผู้ต้องหาโดยไม่ต้องใช้อำนาจศาลและมีอำนาจในการควบคุมตัวบุคคลได้ภายใต้ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนาน ดังที่ปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 73 ที่มีสาระสำคัญเป็นการไม่อนุญาตให้ผู้ต้องหาที่อยู่ภายใต้กฎหมายความมั่นคงภายในได้รับสิทธิในการประกันตัว รวมถึงการให้อำนาจในการคุมตัวผู้ต้องหาโดยมีระยะเวลาคุมตัวไม่เกิน 60 วัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง นายตำรวจระดับสัญญาบัตรขึ้นไปมีอำนาจสั่งคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง แต่ในกรณีการใช้อำนาจของนายตำรวจในระดับสารวัตรหรือที่สูงกว่าระดับดังกล่าวจะมีอำนาจสั่งคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง ในขณะที่นายตำรวจระดับผู้กำกับการมีอำนาจสั่งคุมตัวได้ไม่เกิน 30 วัน⁶⁰⁸

หลังจากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ รัฐบาลมาเลเซียได้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จับกุมคุมขังผู้คนเป็นจำนวนมากซึ่งไม่แน่ชัดว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นภัยคุกคามต่อชาติหรือไม่ ดังการจับกุมกลุ่มบรรดานักศึกษาและปัญญาชนที่วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล โดยรัฐบาลตั้งข้อหาว่าคนเหล่านี้เป็นภัยต่อความมั่นคงแก่ประเทศและชี้ว่าคนเหล่านี้พัวพันกับขบวนการคอมมิวนิสต์ หรือกรณีการจับกุมและทำร้ายร่างกาย นายอันวาร์ อิบราฮิม อดีตรองนายกรัฐมนตรีที่มีความเห็นทางการเมืองการบริหารประเทศไม่ตรงกันกับรัฐบาล

การบังคับใช้พระราชบัญญัติเพื่อจับกุมบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงพร้อมกันเป็นจำนวนมากครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งเกิดขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2530 ซึ่งเครือข่ายครูผู้สอนภาษาจีนทั่วประเทศจัดชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียทบทวนมาตรการที่อนุญาตให้บรรดาจารย์ใหญ่และครูสอนภาษาจีนซึ่งไม่มีความรู้ภาษาจีนกลางเข้าประจำในโรงเรียนสอนภาษาจีนของเอกชนได้ โดยมีนักการเมืองฝ่ายค้าน และสื่อมวลชนเชื้อสายจีนเข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้ด้วย แต่บรรดาชาวมลายูผู้สนับสนุนรัฐบาลก็ออกมาต่อต้านการชุมนุมดังกล่าวของชาวจีนและเรียกร้องให้รัฐบาลยุติความไม่สงบดังกล่าวโดยเร็ว สถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งทางเชื้อชาติในมาเลเซียก่อตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และที่สุตรัฐบาลมาเลเซียก็มีคำสั่ง “ปฏิบัติการลาลัง” ให้จับกุมผู้ชุมนุมที่คัดค้านรัฐบาลจำนวน 106 คน ในวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2530 โดยรัฐบาลมาเลเซียให้เหตุผลในการปฏิบัติการครั้งนี้ว่า “...เพราะรัฐบาลไม่อาจยินยอมให้การจลาจลลุกลามไปมากกว่านี้ได้...” และตั้งข้อหาแก่บุคคลเหล่านี้ว่า “...พัวพันในกิจกรรมซึ่งกระตุ้นให้เกิดความแตกแยกระหว่างเชื้อชาติภายในประเทศหรือมีส่วนกระตุ้นความรู้สึกเรื่องเชื้อชาติแก่ชุมชนชาวจีน...” ปฏิบัติการลาลังนำมาสู่การจับกุมและคุมขังผู้มีชื่อเสียงหลายคน เช่น ลิม กิต เสียง หัวหน้า

⁶⁰⁸ The Commissioner of Law Revision, Law of Malaysia Act 82 Internal Security Act 1960, p. 9.

พรรคกิจประชาธิปไตย (Democratic Action Party: DAP) จันตรา มูซาฟาร์ (Chandra Muzaffar) ประธานองค์กรพัฒนาเอกชน ALIRAN คาร์ปาล สิงห์ (Karpal Singh) รองหัวหน้าพรรค DAP เป็นต้น อีกทั้ง รัฐบาลมาเลเซียยังสั่งปิดหนังสือพิมพ์รายวัน The Star และ Sin Chew Jit Poh รวมถึงวารสาร The Sunday Star และ Watan ซึ่งวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลอีกด้วย⁶⁰⁹

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2554 การจลาจลเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกกฎหมายของประชาชนได้ขยายวงกว้าง และทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การปราบปรามการจลาจลส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมากประกอบกับรัฐบาลถูกประณามจากนานาชาติประเทศ ทำให้รัฐบาลมาเลเซียต้องประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติและได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติต่อต้านการก่อการร้ายขึ้นมาใหม่ 2 ฉบับ เพื่อทดแทนพระราชบัญญัติที่ถูกยกเลิกไป

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555

ก. หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555

พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 (Security Offences (Special Measure) Act 2012: SOSMA) ถูกประกาศใช้ในฐานะเป็นกฎหมายรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศในปี พ.ศ. 2555 แทนที่พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในซึ่งถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2554 ออกโดยใช้อำนาจตามมาตรา 149 ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัตินี้จะออกมาบังคับใช้แทนพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในเพื่อลดข้อวิพากษ์วิจารณ์จากนานาชาติและเพื่อตอบสนองข้อเรียกร้องของประชาชนในเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้กลับไม่สามารถเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานว่าเสรีภาพของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองแต่อย่างใด

ข. สาระสำคัญและกระบวนการใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555

พระราชบัญญัตินี้ขึ้นมาใช้ควบคู่กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมาเลเซีย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรการพิเศษด้านการจับกุม การค้น การควบคุม และกระบวนการพิจารณาความของศาลกับผู้ต้องสงสัยในคดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในประเทศ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาบางประการไว้ในตัวบท โดยกำหนดให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการดำเนินคดีโดยกระบวนการที่มีความยุติธรรมซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ไม่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน

⁶⁰⁹ อภิเชษฐ กาญจนดิฐ, “องค์กรเสียงประชาชนมาเลเซีย ความเคลื่อนไหวทางการเมืองขององค์กร SUARAM ในการต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายในของมาเลเซีย (ค.ศ. 1989 – 2009),” <http://www.huso.tsu.ac.th>, 18 October 2017.

มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 บัญญัตินิยามของคำว่า “ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ” (Offences against the State) ซึ่งเป็นความหมายเดียวกับ หมวด 6 “ความผิดต่อรัฐ” และ “ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย” (Offences relating to terrorism) แห่งประมวลกฎหมายอาญาของมาเลเซีย

ความผิดต่อความมั่นคง กล่าวโดยรวมคือ การกระทำการหรือพยายามต่อต้านผู้ปกครองแห่งรัฐมาเลเซีย ประทศุร้ายต่อผู้ปกครองแห่งรัฐของประเทศมาเลเซีย หรือใช้กำลังกระทำการโค่นล้มรัฐบาล หรือประทศุร้ายสมาชิกของสภานิติบัญญัติของสหพันธรัฐ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติของรัฐ โดยมีเหตุมาจากการกระทำตามหน้าที่ในสภาของสมาชิกผู้นั้น ซึ่งความผิดในลักษณะนี้เป็นความผิดในการกระทำการหรือพยายามกระทำการ โดยมีเจตนาที่จะโค่นล้มรัฐบาล หรือประทศุร้ายบุคคลของรัฐบาลนั่นเอง

สำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หมายถึงการกระทำการก่อการร้ายตามมาตรา 130B (2) โดยได้บัญญัติว่า การกระทำการหรือการข่มขู่ที่กระทำขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยมีเจตนาที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ศาสนา หรือหลักการปกครอง และการกระทำหรือการข่มขู่มีเจตนาที่จะคุกคามสาธารณชน ใช้อิทธิพลบังคับรัฐบาลมาเลเซีย หรือประเทศอื่น หรือองค์กระระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการตามกฎหมาย โดยตามมาตรา 130B (3) นั้น การกระทำการก่อการร้าย จะรวมถึงการฆาตกรรม การทำร้ายร่างกาย การทำลายทรัพย์สิน การใช้อาวุธ การก่อความไม่สงบโดยใช้คอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ หรือการกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยในประเทศ และมาตรา 130 C ถึงมาตรา 130T การกระทำการก่อการร้าย จะรวมถึงการวางระเบิด รวบรวมสมาชิกเพื่อเข้าร่วมกระบวนการก่อการร้าย การฝึกฝน หรือให้การช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่มก่อการร้าย หรือการวางแผนก่อการร้าย

ภายในบังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 มาตรา 4 กำหนดให้การควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยของเจ้าพนักงานตำรวจในเบื้องต้น (จับกุม) มีกำหนดระยะเวลาได้สูงสุดไม่เกิน 28 วัน โดยจะต้องเป็นคำสั่งจากเจ้าพนักงานตำรวจในระดับผู้กำกับฯ และผ่อนคลายการคุมขังที่เข้มงวดด้วยการให้สิทธิในการติดต่อบุคคลผู้ใกล้ชิดและสิทธิในการแต่งตั้งทนายความ โดยหากมีการควบคุมตัวจนครบระยะเวลาดังกล่าว พนักงานอัยการต้องพิจารณาว่าจะดำเนินคดีต่อผู้ต้องสงสัย หรือปล่อยตัวผู้ต้องสงสัยอย่างไรก็ตาม หากเจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจทำคำร้องผ่านเจ้าพนักงานอัยการเพื่อให้เจ้าพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้มีการติดเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ต้องสงสัยแทนการควบคุมตัวไว้ โดยการติดเครื่องมือดังกล่าวจะต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 28 วันเช่นเดียวกับการควบคุมตัว อย่างไรก็ตาม ศาลไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบการควบคุมตัวผู้ต้องหาในช่วง 24 ชั่วโมงแรก และ

ระยะเวลาดังกล่าวอาจขยายไปจนถึง 28 วัน ได้ ทั้งนี้ แม้จะมีการกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาแต่การควบคุมตัวในชั้นจับกุมอาจถูกขยายออกไปได้ถึง 48 ชั่วโมง หากเจ้าพนักงานตำรวจในระดับสูงเห็นว่ามีความจำเป็น ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักการเข้าถึงซึ่งกระบวนการยุติธรรม (Due process)

แม้ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 จะให้สิทธิผู้ต้องหาในการอุทธรณ์ แต่ผู้ต้องหาอาจถูกคุมขังได้เป็นระยะเวลาหลายปี เนื่องจากหากยังดำเนินขั้นตอนการอุทธรณ์ไม่เสร็จสิ้น ผู้ต้องหาก็ยังคงถูกจำคุกอยู่หรือต้องใส่เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจใช้เวลานานหลายปีจนกว่าผู้ต้องหาจะได้รับอิสรภาพ แม้ว่ากระบวนการดำเนินการตามกฎหมายจะมีความแตกต่างจากพระราชบัญญัติความมั่นคงภายใน แต่ผลลัพธ์ที่ประชาชนได้รับจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 ในเรื่องการคุมขังผู้ต้องหาโดยไม่ผ่านการตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมทางศาลนั้น ไม่แตกต่างจากพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในแต่อย่างใด และด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 มีบทบัญญัติหลายประการเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจมากกว่าจะเป็นอำนาจของศาลไม่ว่าจะเป็นการดักฟัง หรือในชั้นศาลที่พยานของฝ่ายพนักงานอัยการสามารถที่จะปกปิดตัวตน ทำให้เกิดผลต่อสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Right to access fair trial) ของจำเลยจากการที่ไม่สามารถมีสิทธิถามค้านพยานนั้นได้อย่างเต็มที่ จึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ว่ากฎหมายฉบับนี้ถูกตราขึ้นมาเพียงเพื่อลวงตานักสิทธิมนุษยชนเท่านั้น หากได้ตราขึ้นมาเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด

3. พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ พ.ศ. 2558

ตลอดระยะเวลาที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 นั้นมีปัญหาในด้านกลไกที่ใช้บังคับตามกฎหมายนี้ ไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะรับมือกับภัยก่อการร้ายในปัจจุบันได้ จึงทำให้รัฐบาลมาเลเซียต้องเร่งผลักดันกฎหมายที่เพิ่มความเข้มงวดในด้านการรักษาความมั่นคงภายในเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลมาเลเซียจึงออกกฎหมายเพื่อป้องกันการก่อการร้ายอีกฉบับหนึ่งขึ้นมาโดยเฉพาะคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 (Prevention of Terrorism Act 2015: POTA) และพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ พ.ศ. 2558 (Act on Special Measures against Terrorism in Foreign Countries 2015: SMATA) ทั้งนี้ ได้เกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลให้มีการสนับสนุนการใช้กฎหมายใหม่ในการป้องกัน และควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศนั้น เหตุการณ์ที่สำคัญนั้น คือ ภัยที่เกิดจากกลุ่มผู้สนับสนุนรัฐอิสลาม (Islamic State) ในมาเลเซีย โดยมีชาวมาเลเซียประมาณ 200 คน

เข้าร่วมการต่อสู้ในเหตุการณ์ความไม่สงบใน อิรักและซีเรีย โดยส่วนหนึ่งเสียชีวิตจากการระเบิดฆ่าตัวตาย และบางส่วนเสียชีวิตจากการเข้าร่วมในเหตุการณ์ความไม่สงบต่าง ๆ เหตุการณ์ดังเช่นที่กล่าวมายังคงดำเนินต่อมาเรื่อย ๆ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มาเลเซียตระหนักถึงความจำเป็นของการมีกฎหมายพิเศษเพื่อควบคุมภัยการก่อการร้ายโดยเฉพาะ

ก. หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

ประเทศมาเลเซีย ผลักดันพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อใช้เป็นเครื่องจัดการปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศในกลุ่มมุสลิมด้วยกัน รวมถึงการก่อการร้ายในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย แม้พระราชบัญญัติฉบับนี้จะถูกคัดค้านจากนักสิทธิมนุษยชนในเรื่องของการใช้อำนาจในการควบคุมผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องมีคำสั่งศาล แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังคงถูกมองว่าเป็นกลไกที่ดีที่สุดสำหรับการจัดการกับภัยคุกคามของกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีความสามารถในการใช้อาวุธและมีความรู้ในด้านยุทธวิธีต่าง ๆ และกลุ่มผู้ก่อการร้ายพวกนี้มีแนวคิดที่จะเพิ่มความเข้มแข็ง และขยายเครือข่ายความรุนแรงและการก่อการร้าย

ดังนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 จึงไม่ใช่เป็นกลไกของรัฐที่ใช้หลังจากเหตุการณ์ความไม่สงบนั้นเกิดขึ้น แต่มุ่งเน้นไปที่กลไกการป้องกันก่อนที่จะมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น

ข. สาระสำคัญและกระบวนการการใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยในคดีก่อการร้ายโดยเฉพาะ และเป็นกฎหมายที่มุ่งไปที่การรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุความไม่สงบภายในมาเลเซีย กฎหมายฉบับนี้จึงได้มีการขยายอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ในการกำหนดกลไกเพื่อให้การควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยในคดีก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพ และรวดเร็วมากขึ้น โดยไม่ต้องใช้กระบวนการขั้นตอนของศาลที่อาจมีความล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ แต่มอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย (Preventive of Terrorism Board: POTB) เป็นผู้พิจารณา

สิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรกหากเจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องพิจารณาว่าการกระทำของผู้ต้องสงสัยนั้นเข้าข่ายเป็นการก่อการร้ายหรือไม่ แม้คำนิยามของการก่อ

การร้ายนั้นจะต้องอ้างอิงจากกฎหมายอื่น ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุกคามความมั่นคง (มาตรการพิเศษ) พ.ศ. 2555 และประมวลกฎหมายอาญาของมาเลเซีย⁶¹⁰ แต่เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนำกฎหมายฉบับนี้ไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางการเมืองดังเช่นที่เคยเกิดขึ้น มาตรา 4(3) ของพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงกำหนดข้อจำกัดของการใช้อำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ไว้โดยชัดเจนว่าการจับกุม หรือการคุมขัง ตามกฎหมายนี้จะไม่ใช่กับกรณีที่เกิดความขัดแย้งจากความคิดเห็นในทางการเมือง

ข.1 การควบคุมตัวในชั้นการจับกุม

เมื่อการกระทำของผู้ต้องสงสัยเข้าข่ายเป็นการก่อการร้าย เจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยโดยไม่ต้องมีหมายจับจากศาล⁶¹¹ และหลังจากที่ได้ปฏิบัติการจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยแล้ว พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้นำตัวผู้ต้องสงสัยนั้นไปดำเนินคดีต่อศาลภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมงโดยปราศจากความล่าช้าอันไม่สมควร⁶¹² ในชั้นการจับกุมเจ้าพนักงานตำรวจสามารถคุมขังตัวผู้ต้องหาได้สูงสุด 21 วัน⁶¹³ หากมีเหตุจำเป็นอาจขยายได้อีก 38 วันโดยจะต้องขออำนาจจากศาล⁶¹⁴ ซึ่งรวมเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยทั้งหมด 60 วัน หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าอาจปล่อยตัวผู้ต้องสงสัยไปได้ เจ้าพนักงานตำรวจอาจรายงานต่อพนักงานอัยการให้ร้องขอต่อศาลเพื่อใช้เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์กับผู้ต้องสงสัยแทนการควบคุมตัวไว้ก็ได้⁶¹⁵

ข.2 การสืบสวนสอบสวนและมีคำสั่ง

บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงในชั้นการสืบสวนสอบสวนนั้น ได้แก่

⁶¹⁰ มาตรา 130B ประมวลกฎหมายอาญามาเลเซีย

⁶¹¹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹² มาตรา 3 (3) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹³ มาตรา 4 (1) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹⁴ มาตรา 4 (2) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹⁵ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

(1) เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน

การสืบสวนสอบสวนจะกระทำโดยเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มิใช่โดยเจ้าพนักงานตำรวจ⁶¹⁶ โดยเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนมีอำนาจในการรวบรวมหลักฐาน ออกหมายเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบสวน การสืบสวนสอบสวนในชั้นนี้ ยังคงให้สิทธิในการมีทนายความหากเป็นการให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน⁶¹⁷ และเมื่อเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วจะต้องส่งรายงานให้แก่ คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย (Preventive of Terrorism Board: POTB) เป็นผู้พิจารณา

(2) คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย (Preventive of Terrorism Board: POTB)

คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย ประกอบด้วยกรรมการจำนวนสามถึงหกคน มีประธานและรองประธานคณะกรรมการ โดยกรรมการจะได้รับการแต่งตั้งโดยสมเด็จพระราชาธิบดี กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี โดยสามารถเลือกให้ได้รับการดำรงตำแหน่งได้อีก 1 วาระ (รวม 6 ปี) กรรมการสามารถลาออกได้ในระหว่างดำรงตำแหน่งโดยต้องยื่นลาออกต่อสมเด็จพระราชาธิบดี และสมเด็จพระราชาธิบดีมีอำนาจที่จะเพิกถอนกรรมการได้ โดยองค์คณะในการพิจารณาจะต้องมีกรรมการ 3 คนในการประชุมพิจารณา⁶¹⁸

คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้ายมีหน้าที่พิจารณารายงานที่ได้รับจากเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน เมื่อพิจารณาได้ความว่าผู้ต้องสงสัยที่ควบคุมตัวอยู่นั้นมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนการก่อการร้ายข้ามชาติ หรือเป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้ายสามารถออกคำสั่งกักขังผู้ต้องสงสัยได้เป็นเวลาไม่เกิน 2 ปี⁶¹⁹

นอกจากคำสั่งกักขังผู้ต้องสงสัยดังกล่าวแล้ว หากคณะกรรมการป้องกันการก่อการร้ายเห็นว่ามี ความจำเป็นที่บุคคลดังกล่าวจะต้องถูกควบคุม หรือจำกัดสิทธิบางอย่าง คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย

⁶¹⁶ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹⁷ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹⁸ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

⁶¹⁹ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

สามารถออกคำสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นกระทำการบางอย่าง หรือออกคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลต้องห้าม ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะถูกควบคุมโดยเจ้าพนักงานตำรวจเป็นเวลาไม่เกินห้าปี โดยคณะกรรมการป้องกันการก่อการร้ายอาจมีคำสั่งได้ ดังนี้

- จำกัดถิ่นที่อยู่อาศัยให้อยู่เฉพาะ ในรัฐ เขต เมือง หรือ หมู่บ้าน ที่กำหนด
- ห้ามมิให้มีการย้ายถิ่นที่อยู่เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย
- ห้ามมิให้เดินทางออกจากถิ่นที่อยู่เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย
- ต้องรายงานเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ของตนเองต่อเจ้าหน้าที่ตามระยะเวลาที่กำหนด
- ต้องมารายงานตัวต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานที่ตำรวจที่ใกล้เคียงตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการป้องกันการก่อการร้ายกำหนด
- กำหนดให้บุคคลต้องอยู่ในเคหสถาน หรือพื้นที่ ในเวลาที่กำหนด
- ห้ามมิให้เข้าไป ในรัฐ เขต เมือง หรือ หมู่บ้าน ที่กำหนด
- จำกัดการใช้อุปกรณ์การสื่อสาร
- จำกัดการใช้อินเทอร์เน็ต
- ออกคำสั่งให้อยู่ในความสงบและประพฤติตนตามระเบียบ
- ออกคำสั่งให้หาประกันทัณฑ์บน
- ใช้เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์

การเปลี่ยนแปลง แก้วไข หรือยกเลิกคำสั่งเหล่านี้เป็นอำนาจเด็ดขาดของคณะกรรมการป้องกันการก่อการร้าย การออกคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันการก่อการร้ายจะไม่สามารถอุทธรณ์ หรือร้องขอต่อศาล เพื่อให้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงได้⁶²⁰

ค. บทบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย

มาเลเซียได้ออกกฎหมายใหม่ 1 ฉบับเพื่อใช้ควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558 คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ พ.ศ. 2558

⁶²⁰ มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย พ.ศ. 2558

(Act on Special Measures against Terrorism in Foreign Countries 2015: SMATA) เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อเป็นมาตรการพิเศษในการป้องกันบุคคลที่ต้องสงสัยว่าจะก่อการร้ายข้ามชาติ มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ ทั้งชาวมาเลเซียและชาวต่างชาติมิให้เข้ามาหรือออกไปจากประเทศ หรือใช้ประเทศมาเลเซียเป็นทางผ่านของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายข้ามชาติ

หลักการของพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ พ.ศ. 2558 จึงมุ่งเน้นไปที่การยกเลิก ระบุ หรือยึดเอกสารการเดินทางหรือกักตัวผู้ต้องสงสัยในคดีก่อการร้ายที่จะเข้ามาในประเทศ เพื่อประโยชน์ในการยับยั้งป้องกันมิให้ผู้ต้องสงสัยเดินทางออกไปร่วมก่อความไม่สงบกับกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องสงสัยในคดีการก่อการร้ายเข้ามาก่อความไม่สงบในประเทศได้ โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับดังกล่าว มีดังนี้

ค.1 อำนาจในการระบุชั่วคราว หรือยกเลิกการออกหนังสือเดินทางให้กับชาวมาเลเซียที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายที่มีรายชื่ออยู่ในต่างประเทศ พระราชบัญญัติฯ ให้อำนาจแก่ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (Director General of Immigrant) สามารถระบุชั่วคราว หรือยกเลิกการออกหนังสือเดินทางมาเลเซีย โดยการร้องขอจากผู้บัญชาการตำรวจ (Inspector General of Police) เมื่อมีเหตุว่าบุคคลผู้ต้องสงสัยชาวมาเลเซียนั้นอาจเดินทางออกนอกประเทศเพื่อไปเข้าร่วม หรือสนับสนุนการก่อการร้ายของกลุ่มก่อการร้ายในต่างประเทศ โดยบุคคลที่ถูกระบุ หรือยกเลิกหนังสือเดินทางมีสิทธิที่จะร้องขอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าวได้⁶²¹

ค.2 อำนาจในการออกหมายเรียกเอกสารเดินทางของบุคคลที่ไม่ใช่พลเมืองมาเลเซีย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในต่างประเทศ⁶²² พระราชบัญญัติฯ ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการร้องขอจากผู้บัญชาการตำรวจเมื่อมีเหตุสงสัยว่าบุคคลผู้ต้องสงสัยซึ่งเป็นชาวต่างชาตินั้นอาจเดินทางออกนอกประเทศเพื่อไปเข้าร่วม หรือสนับสนุนการก่อการร้ายของกลุ่มก่อการร้ายในต่างประเทศ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสามารถออกคำสั่งให้ยึดเอกสารการเดินทางของชาวต่างชาติผู้นั้นไว้ได้เป็นเวลา 14 วัน เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจสามารถดำเนินการเรียกผู้ต้อง

⁶²¹ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ พ.ศ. 2558

⁶²² มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ พ.ศ. 2558

สงสัยชาวต่างชาติมาเพื่อยึดเอกสารการเดินทางของผู้นั้นตามคำสั่งได้ หากบุคคลผู้นั้นไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงาน ตำรวจยึดเอกสารการเดินทางผู้นั้นไว้ เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจในการตรวจค้นเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารการเดินทางของผู้นั้น แม้ว่าเอกสารดังกล่าวจะไม่ได้อยู่ในความครอบครองของบุคคลผู้ต้องสงสัยชาวต่างชาตินั้นก็ตาม ทั้งนี้ การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือ การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนั้น มีโทษทางอาญา โดยอาจถูกจำคุกได้ไม่เกินสองปี⁶²³

3.10.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Royal Malaysia Police) ภายใต้ การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย (Ministry of Home Affairs)

เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยมาเลเซียมีอำนาจหน้าที่ในหลายด้าน เช่น อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจคน เข้าเมืองและแรงงานต่างด้าว อำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำนาจหน้าที่ในงานราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติ เป็นต้น และหนึ่งในอำนาจหน้าที่สำคัญของกระทรวงมหาดไทยก็คืออำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในโดยตรง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมาเลเซียมีผู้บัญชาการสูงสุด คือตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจ (Inspector General) ผู้บัญชาการตำรวจมีหน้าที่รายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบถึงการปฏิบัติงาน และยัง ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติ (Royal Malaysia Police Force Commission) ซึ่ง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ลักษณะโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาเลเซียนั้นมี ลักษณะเป็นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในระดับสหพันธรัฐ (Federal) เท่านั้น⁶²⁴ โดยจะมีหน่วยงานภายในเพียง 6

⁶²³ มาตรา 6(3) และ มาตรา 7(6) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายใน ต่างประเทศ พ.ศ. 2558

⁶²⁴ Kent Roache, *Comparative Counter-Terrorism Law*, United Kingdom: Cambridge University Press, 2015, p. 26.

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตำรวจในระดับผู้บังคับบัญชา คือ

- แผนกสืบสวนสอบสวนคดีอาญา (Criminal Investigation Division)
- แผนกสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด (Narcotics Criminal Investigation Division)
- กองรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน (Internal Security and Public Order Department (KDN/KA))
- หน่วยข่าวกรอง (Special Branch: BS)⁶²⁵
- กองสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Commercial Crime Investigation Department)
- หน่วยพิเศษเฉพาะกิจต่อต้านการก่อการร้าย (Counter-Terrorism Special Operations Team)

ข. อำนาจหน้าที่

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้นกำหนดไว้ในมาตรา 3 (3) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจ พ.ศ. 2510 (Police Act 1967) ที่สำคัญ เช่น

- สืบสวนสอบสวนตามอำนาจที่กฎหมายกำหนด
 - ดำเนินการสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคง
 - ดำเนินการเกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดี
 - จัดการให้เป็นไปตามหมายศาล หมายเรียก หมายจับ ที่ออกโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย
 - รวบรวมพยานหลักฐาน
 - อำนาจหน้าที่ในการพิทักษ์ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
 - อำนาจหน้าที่ในการปกป้องความสูญหายหรือเสียหายของสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 - ควบคุมตัวผู้ต้องหา หรือผู้ที่ถูกจับกุม
- เป็นต้น

⁶²⁵ หน่วยข่าวกรอง (Special Branch: BS) มีอำนาจในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยคุกคามจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ กิจกรรมบ่อนทำลาย กิจกรรมของผู้นิยมความรุนแรง รวมถึงกิจกรรมการก่อวินาศกรรมและการสอดแนม. Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Malaysian_Special_Branch, 12 October 2017.

3.11 กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3.11.1 ความน่า

ตลอดระยะเวลาที่พรรคอัมโนครองอำนาจภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีนายมหาเธร์ โมฮัมหมัด มาจนกระทั่งนายนาจิบ ราซัค มาเลเซียได้พัฒนาประเทศขึ้นมาเป็นอย่างมาก โดยนอกเหนือจากความเข้มแข็งของรัฐบาลแล้ว เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้มาเลเซียสามารถพัฒนาขึ้นมาได้เร็ว คือ การเอาใจจริงเอาใจกับการปราบปรามปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงกับเหล่าเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตทั้งหลาย⁶²⁶ ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาการทุจริตของมาเลเซีย คือ เน้นการทำงานในเชิงป้องกันและสร้างความตระหนักต่อคนในสังคมเกี่ยวกับปัญหาการทุจริต ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันที่สะท้อนจากนโยบายของนายกรัฐมนตรีนายมหาเธร์ โมฮัมหมัดที่เรียกว่า “วิสัยทัศน์ 2020” (Vision 2020) ซึ่งถูกกำหนดขึ้นในปีพ.ศ.2534 และมีการแก้ไขในปีพ.ศ.2541 เนื่องจากรัฐบาลมาเลเซียพบว่าปัญหาและจุดอ่อนต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศที่แท้จริง คือ การคอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบ การไร้ประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนจึงได้ปรับเปลี่ยน “วิสัยทัศน์ 2020” ใหม่ ด้วยการมุ่งเน้น “ความซื่อตรงในการบริหารจัดการ” โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาให้มาเลเซียเป็น “สังคมแห่งศีลธรรมจรรยา” และได้กำหนด “ค่านิยมหลัก” ของประเทศเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของคนในชาติ 6 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความน่าไว้วางใจ ความสุขุม ความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความกตัญญู

สิ่งหนึ่งที่อาจสะท้อนว่าปัญหาการทุจริตมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็คือ ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) ซึ่งจัดอันดับโดยองค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ในปีพ.ศ.2557 ประเทศมาเลเซียถูกจัดอันดับการคอร์รัปชันอยู่ในลำดับที่ 50 จากทั้งหมด 175 ประเทศ โดยเป็นอันดับที่ 2 ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รองจากประเทศสิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในการจัดการกับการทุจริต แต่มาเลเซียก็ยังประสบปัญหาการทุจริตอยู่ อันเนื่องมาจากทัศนคติของคนในสังคมที่ยังไม่อาจแยกแยะระบบอุปถัมภ์และการคอร์รัปชันได้อย่างเด็ดขาด ล่าสุด

⁶²⁶ พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ , “ตามไปดู ! ปัญหาคอร์รัปชันในอาเซียน ปัญหาที่แก้ไม่ตก” , <http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1367564285&grpId=03&catid=12&subcatid=1200>, สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2558.

องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้แจ้งเตือนว่ามาเลเซียกำลังเผชิญกับวิกฤตการคอร์รัปชันครั้งสำคัญ⁶²⁷ โดยเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียดำเนินการให้เกิดความมั่นใจว่าจะมีการสอบสวนอย่างเป็นอิสระต่อผู้ถูกกล่าวหา อีกทั้งจะดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดโดยไม่เลือกปฏิบัติ⁶²⁸

3.11.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายต่อต้านการทุจริต

ก. พระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งมาเลเซีย พ.ศ.2552 (Malaysian Anti-Corruption Commission Act 2009)

กฎหมายพิเศษที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การต่อต้านการทุจริต ได้แก่ พระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งมาเลเซีย พ.ศ.2552 (Malaysian Anti-Corruption Commission Act 2009) โดยกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2552

สำหรับสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจสรุปได้ ดังนี้

⁶²⁷ ในช่วงเดือนสิงหาคม 2558 มีการชุมนุมประท้วงนายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย นำโดยกลุ่มเคลื่อนไหวพันธมิตรเพื่อการเลือกตั้งที่สะอาดและยุติธรรม (เบอร์ซีห์) พร้อมด้วยประชาชนผู้สนับสนุนหลายหมื่นคนร่วมชุมนุมในกรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองโกตาकिनะบาลู ในรัฐซาบารห์ และเมืองคูชิง ของรัฐซาราวัก เพื่อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค ลาออกจากตำแหน่ง หลังพัวพันกับการทุจริต กรณีพบเงินจำนวนกว่า 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 24,500 ล้านบาทจากกองทุน 1 Malaysia Development Berhad (1MDB) ซึ่งเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่รัฐบาลเป็นผู้จัดตั้ง ถูกโอนเข้าบัญชีส่วนตัวของนายนาจิบ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2558 รายละเอียดโปรดดู “มาเลย์ประท้วงขับไล่ “นายกรัฐมนตรี นาจิบ ราซัค” – ระทึกวันอิสระภาพ” <http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1440831738>, สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2558.

⁶²⁸ Greg Lopez , “Anti-corruption Reform In A Setting Of Widespread Corruption -- The Case Of Malaysia” , <<http://www.forbes.com/sites/greglopez/2015/09/02/anticorruption-reform-in-a-setting-of-widespread-corruption-the-case-of-malaysia/>>, (accessed December 12 , 2015).

1. หลักการพื้นฐานของพระราชบัญญัติ

กฎหมายฉบับนี้มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือ ส่งเสริมให้มีการสร้างคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยส่งเสริมให้จัดตั้งหน่วยงานที่เป็นอิสระและเชื่อถือได้ในการปราบปรามการทุจริต และให้ความรู้และการอบรมแก่เจ้าพนักงานของรัฐและสมาชิกของหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐหรือที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ และหน่วยงานเอกชนเกี่ยวกับการทุจริตเพื่อผลในการป้องกันการทุจริตและการบริหารกิจการที่ดี

2. ความผิดซึ่งเกี่ยวกับการทุจริต

2.1 ความผิดฐานรับสินบน (มาตรา 16)

มาตรานี้กำหนดลักษณะของความผิดฐานรับสินบนไว้ว่าเป็นการกระทำด้วยตนเองหรือร่วมกระทำกับบุคคลอื่นในการเรียกรับ หรือ ยอมจะรับสินบน สำหรับตนเองหรือผู้อื่นหรือให้ ขอให้เสนอให้สินบนต่อบุคคลใด ไม่ว่าเพื่อประโยชน์ของบุคคลนั้นเองหรือบุคคลอื่น หากเป็นการกระทำเพื่อ

(1) ตอบแทนการที่บุคคลใดให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ หรือธุรกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว จะเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น หรือ

(2) ตอบแทนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่ได้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการเกี่ยวกับเรื่องใดๆ หรือธุรกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว จะเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการนั้น

2.2 ความผิดฐานเป็นคนกลางให้หรือรับสินบน (มาตรา 17)

มาตรานี้กำหนดลักษณะของความผิดฐานเป็นคนกลางให้หรือรับสินบนไว้ว่า

(1) เป็นคนกลางรับ ตกลงที่จะรับหรือพยายามรับสินบน โดยทุจริตจากบุคคลใด ๆ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อตอบแทนในการกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ หรือได้กระทำหรืองดเว้นกระทำการใดในกิจการของตัวการหรือธุรกิจ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอันเป็นคุณหรือไม่เป็นคุณแก่บุคคลใดที่เกี่ยวข้องตำแหน่งหน้าที่หรือธุรกิจ หรือ

(2) ให้ ขอให้ เสนอให้สินบน โดยทุจริต แก่คนกลาง เพื่อตอบแทนในการกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ หรือได้กระทำ หรืองดเว้นกระทำการใดในกิจการของตัวการหรือธุรกิจ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอันเป็นคุณ หรือไม่เป็นคุณแก่บุคคลใดที่เกี่ยวข้องตำแหน่งหน้าที่หรือธุรกิจ

2.3 ความผิดฐานเจตนาหลอกลวงตัวการโดยคนกลาง (มาตรา 18)

มาตรานี้กำหนดลักษณะของความผิดฐานเจตนาหลอกลวงตัวการโดยคนกลางไว้ว่าเป็นการกระทำโดยบุคคลซึ่งให้คนกลาง หรือบุคคลเป็นคนกลางโดยการใช้ใบเสร็จรับเงินบัญชี หรือเอกสารอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งกับตัวการให้ความสนใจ โดยมีเจตนาที่จะหลอกลวงตัวการ⁶²⁹ และมีเหตุอันควรเชื่อว่าเอกสารนั้นมีข้อความซึ่งเป็นเท็จ ไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยเจตนาให้ตัวการสำคัญผิด

2.4 ความผิดฐานให้หรือรับสินบนในฐานะคนกลาง (มาตรา 19)

มาตรานี้กำหนดให้บุคคลผู้รับสินบนในฐานะคนกลางหรือผู้ให้สินบน ย่อมต้องรับผิด แม้ว่าการกระทำจะไม่สำเร็จตามความประสงค์ของการให้หรือรับสินบนนั้น หรือการกระทำเรื่องนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจการของตัวการหรือธุรกิจก็ตาม ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีการให้สินบนแก่คนกลาง บุคคลซึ่งเป็นคนกลางต้องรับผิด หากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นเรียก รับ ยอมรับ ตกลงที่จะรับ หรือ พยายามรับสินบนโดยทุจริต โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าสินบนดังกล่าวถูกเรียกหรือเสนอเพื่อตอบแทนสำหรับการกระทำหรือไม่กระทำการใด หรือกระทำหรือไม่กระทำการอันเป็นคุณหรือไม่เป็นคุณแก่บุคคลเกี่ยวกับกิจการของตัวการหรือธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นอย่าง

(ก) บุคคลนั้นไม่ได้มีอำนาจ สิทธิ หรือโอกาสที่จะกระทำเช่นนั้น

(ข) บุคคลรับสินบนมา โดยมีได้ตั้งใจจะกระทำการเช่นนั้น

(ค) บุคคลนั้นไม่ได้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามที่ตกลง

(ง) การกระทำอันเป็นคุณหรือไม่เป็นคุณนั้นไม่เกี่ยวข้องกับกิจการของตัวการหรือธุรกิจ หรือ

(2) ในกรณีที่มีการให้สินบนแก่คนกลาง ผู้ให้สินบนต้องรับผิด หากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้ให้ ขอให้ หรือเสนอให้สินบนแก่คนกลางเพื่อตอบแทนสำหรับการกระทำหรือไม่กระทำการใด หรือกระทำหรือไม่กระทำการอันเป็นคุณหรือไม่เป็นคุณ โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าคนกลางมีอำนาจ สิทธิ หรือโอกาสที่จะกระทำ ไม่ว่าจะด้วยการกระทำ หรืองดเว้นกระทำการนั้น ในทางที่เป็นคุณหรือไม่เป็นคุณซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการของตัวการหรือธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นอย่าง

⁶²⁹ ตัวการ (“Principal”) ตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึง นายจ้าง ผู้รับประโยชน์ตามทรัสต์ ที่ดินของทรัสต์ บุคคลผู้ได้รับประโยชน์จากที่ดินของผู้ตาย ที่ดินของผู้ตายในกรณีที่บุคคลซึ่งทำงานให้หน่วยงานของรัฐ

(ก) คนกลางไม่มีอำนาจ สิทธิ หรือโอกาสที่จะกระทำการเช่นนั้น หรือ

(ข) การกระทำอันเป็นคุณหรือไม่เป็นคุณนั้นไม่เกี่ยวข้องกับกิจการของตัวการหรือธุรกิจ

2.5 ความผิดฐานใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งของตนเพื่อแสวงหาประโยชน์

(มาตรา 23)

มาตรานี้กำหนดให้การกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตัวเองหรือผู้อื่นเป็นความผิด

นอกจากความผิดเกี่ยวกับการให้สินบนหรือผลประโยชน์แก่บุคคลหรือเจ้าหน้าที่รัฐของมาเลเซีย แล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศ หรือ ความผิดฐานเจ้าพนักงานรัฐต่างประเทศรับสินบนอีกด้วย (มาตรา 22)⁶³⁰

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการทุจริต มาตรา 66 ของกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติด้วยว่าพลเมืองหรือผู้มีสิทธิอาศัยถาวรในมาเลเซียคนใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้นอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

3. อำนาจเกี่ยวกับการสอบสวนและการบังคับใช้กฎหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดอำนาจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนและการบังคับใช้กฎหมายไว้หลายประการ เช่น อำนาจในการรับตัว สอบสวน และสอบถามในการทำการสอบสวน (มาตรา 29) อำนาจในการตรวจสอบตัวบุคคล (มาตรา 30) อำนาจในการค้นและยึด (มาตรา 31) การยึดสิ่งหามทรัพย์ (มาตรา 34) การตรวจสอบหุ้่น บัญชีชื่อ ฯลฯ (มาตรา 35) อำนาจในการได้มาซึ่งข้อมูล (มาตรา 36) อำนาจในการดักฟังการติดต่อสื่อสาร (มาตรา 43) เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการสอบสวนดังกล่าว อาจจะมีทั้งการดำเนินการสอบสวนโดยไม่เปิดเผย เช่น การรวบรวมข่าวกรอง การบันทึกการสนทนา (กลุ่มคน และการดักฟัง) และเป็นการดำเนินการสอบสวนโดยเปิดเผย

⁶³⁰ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายภาคความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานและการค้ามนุษย์ เสนอต่อ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กันยายน 2558, น. 216-217.

เช่น การค้นและจับ (มีหมายหรือไม่มีหมาย) การตามรอยความเคลื่อนไหวของเงิน (ทางบัญชีธนาคาร บัญชีหุ้น การแสดงสินทรัพย์) การสอบถามพยาน หรือการจับกุมตัวและคุมขังผู้ต้องสงสัย เป็นต้น⁶³¹

มาตรการที่สำคัญอีกประการในการบังคับใช้กฎหมาย คือ การริบทรัพย์โดยพนักงานอัยการ เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งอาจกระทำได้ทั้งกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล และกรณีที่ไม่ได้ฟ้องคดีต่อศาล ดังนี้

- การริบทรัพย์โดยมีการฟ้องคดี (มาตรา 40)

ในการฟ้องคดีใดๆ ในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ศาลจะมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินซึ่งพิสูจน์ได้ ว่าเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดหรือถูกใช้ในการกระทำความผิด เมื่อ

(1) ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้รับการพิสูจน์ หรือ

(2) ความผิดของผู้กล่าวหาได้รับการพิสูจน์ แต่เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ใช่ เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงตามกฎหมาย และไม่มีบุคคลอื่นซึ่งมีสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้นในฐานะผู้ซื้อโดยสุจริตและ เสียค่าตอบแทน

นอกจากนี้แล้ว ในกรณีที่ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้รับการพิสูจน์ แต่ทรัพย์สินได้ถูกทำลายไป หรือไม่สามารถตรวจพบได้ ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาชำระเงินเท่ากับจำนวนสินบนหรือมูลค่าสินบนที่ ผู้ถูกกล่าวหารับไปเพื่อเป็นการลงโทษก็ได้

- การริบทรัพย์โดยไม่มีมีการฟ้องคดี (มาตรา 41)

ในกรณีที่มีทรัพย์สินใดๆ ถูกยึดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่มีมีการฟ้องคดีหรือพิพากษาสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อผู้พิพากษาศาล Sessions Court⁶³² ภายในสิบแปดเดือนนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สิน เพื่อให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นได้ หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ทรัพย์สินเช่นว่านั้นได้มาโดยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

⁶³¹ เติ้งอ๋าง, น.218.

⁶³² ศาล Sessions Court เป็นศาลของประเทศมาเลเซียซึ่งเทียบเท่ากับศาลชั้นต้นในประเทศไทยซึ่งมีอำนาจในการ พิจารณาคดีทั้งในทางแพ่งและทางอาญา

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะออกคำสั่งริบทรัพย์สินได้นั้น ผู้พิพากษาที่รับคำร้องจะต้องจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเรียกบุคคลซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นมาแสดงตัวต่อศาลตามวันที่ระบุไว้ในประกาศเพื่อให้ชี้แจงเหตุผลว่าเพราะเหตุใดทรัพย์สินนั้นถึงไม่ควรริบ เมื่อเป็นที่พอใจว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นวัตถุแห่งการกระทำผิดหรือถูกใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และไม่มีการซื้อทรัพย์สินไปโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ก็ให้ผู้พิพากษาที่รับคำร้องมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นได้⁶³³

4. พยานหลักฐานในการดำเนินคดีทุจริต

บทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นบทยกเว้นจากบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับพยานหลักฐาน เช่น การกำหนดข้อสันนิษฐานถึงการทุจริต ตามมาตรา 50 การยอมรับถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งให้ไว้ก่อนการจับกุม หรือในช่วงของการสอบสวน ตามมาตรา 53 เป็นต้น

5. การคุ้มครองพยานและเจ้าหน้าที่รัฐ

- พยานที่เปิดเผยมูลหรือเอกสารในระหว่างการสอบสวน ไม่ต้องรับผิดจากการฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย หรือจากการกล่าวหาจากบุคคลใดตามสัญญา ข้อตกลง หรือการจัดการ หรือการอื่นใด เว้นแต่การกระทำฐานให้การเท็จ (มาตรา 48)

- ในกรณีที่บุคคลแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตและตัวบุคคลผู้แจ้งการทุจริตจะถูกเก็บเป็นความลับระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำร้องเรียนและบุคคลผู้แจ้งข้อมูลและ ทุกอย่างที่อยู่ในข้อมูลและข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้แจ้งข้อมูล และพฤติการณ์อื่นใดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นตลอดจนสถานที่ที่มีการให้ข้อมูล จะไม่ถูกเปิดเผยหรือถูกสั่งหรือเรียกร้องให้เปิดเผย ไม่ว่าในคดีแพ่งหรือคดีอาญาหรือในกระบวนการพิจารณาใดๆ ในศาล ในการไต่สวน หรือผู้มีอำนาจอื่น (มาตรา 65)

- เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของรัฐบาลมาเลเซียซึ่งกระทำการหรือกล่าวข้อความโดยสุจริตย่อมไม่อาจถูกฟ้องร้อง ดำเนินคดี หรือ ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลหรือในหน่วยงานใดๆ (มาตรา 72)

⁶³³ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ , *อ้าวแล้วเชิงจรรยาที่ 5*, น.218.

ข. ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายซึ่งรวบรวมเอาความผิดอาญาที่สำคัญและโทษเอาไว้ ซึ่งก็รวมไปถึงความผิดเกี่ยวกับการทุจริต โดยมีความผิดที่สำคัญ ได้แก่ ความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการตามหน้าที่ และความผิดฐานรับทรัพย์สินหรือประโยชน์โดยไม่สมควร

1. ความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน (มาตรา 161)

มาตรานี้ได้กำหนดองค์ประกอบของความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน เอาไว้ว่า

(1) บุคคลใดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือคาดว่าจะได้เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

(2) รับหรือได้มา ยอมจะรับ หรือพยายามให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนอย่างใด ๆ นอกเหนือไปจากค่าตอบแทนตามกฎหมายจากบุคคลใดเพื่อตนเองหรือผู้อื่น

(3) เพื่อเป็นเครื่องจูงใจหรือให้รางวัลสำหรับการกระทำการหรือไม่กระทำการใดในหน้าที่ แสดงออกหรือไม่แสดงออกอย่างใดในการปฏิบัติการตามหน้าที่ สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนบุคคลใด หรือช่วยเหลือหรือพยายามช่วยเหลือในการให้บริการหรือไม่ให้บริการต่อบุคคลใด ต่อรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาหรือสภาบริหารแห่งรัฐหรือสภานิติบัญญัติหรือต่อเจ้าหน้าที่รัฐใดๆ

ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตราดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

ตัวอย่างของการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ เช่น

- นาย A เป็นผู้พิพากษาธิบดีรับทรัพย์สินจากนาย Z ซึ่งเป็นนายธนาคาร เพื่อประโยชน์ของน้องชาย นาย A โดยเป็นการตอบแทนที่นาย A ตัดสินคดีในทางที่เป็นคุณแก่นาย Z นาย A ย่อมกระทำความผิดตามมาตรา นี้แล้ว หรือ

- นาย A เป็นเจ้าหน้าที่รัฐจูงใจนาย Z โดยทำให้นาย Z สำคัญผิดหลงเชื่อว่า A มีอิทธิพลต่อประธานสภาบริหารเมืองตกลงทำสัญญาจ้างกับ Z ได้ โดยจูงใจให้ Z ให้เงินแก่ตนเองเพื่อการดังกล่าว ดังนี้ นาย A มีความผิดตามมาตรา นี้ เป็นต้น⁶³⁴

2. ความผิดฐานรับสิ่งของมีค่าโดยไม่สมควร (มาตรา 165)

มาตรานี้ได้กำหนดองค์ประกอบของความผิดฐานรับทรัพย์สินหรือประโยชน์โดยไม่สมควรไว้ ดังนี้

(1) บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

⁶³⁴ เป็นตัวอย่างที่อ้างอิงไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

(2) รับหรือได้มา หรือยอมจะรับหรือพยายามให้ได้มาซึ่งสิ่งของมีค่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่นไม่ว่ามีค่าตอบแทนหรือไม่ โดยรู้ว่าไม่สมควร จากบุคคลใดก็ตามที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นรู้ว่าเป็น จะเป็นหรือน่าจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการหรือการทำธุรกรรมหรือจะทำธุรกรรมโดยเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น หรือ

(3) มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองหรือเจ้าหน้าที่รัฐผู้อื่นที่ตนเองเป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือจากบุคคลใดก็ตามที่ตนรู้สึกสนใจหรือมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวนั้น

บุคคลผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดตามมาตรานี้ถูกบัญญัติขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐหลีกเลี่ยงการขัดกันของผลประโยชน์ ไม่ว่าจะด้วยการกระทำของตนเองหรือมอบหมายผู้อื่นกระทำการแทนในการปฏิบัติหน้าที่ทำธุรกรรมของรัฐ⁶³⁵

ตัวอย่างของการกระทำความผิดตามมาตรานี้ เช่น

- นาย A ซึ่งเป็นผู้พิพากษาเช่าบ้านหลังหนึ่งของนาย Z ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในคดีซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของนาย A โดยตกลงให้นาย A เช่าในราคา 50 ริงกิตต่อเดือน ซึ่งในกรณีทั่วไปหากเป็นการให้เช่าโดยสุจริต จะต้องชำระค่าเช่าเดือนละ 200 ริงกิต กรณีเช่นนี้ นาย A ได้รับสิ่งมีค่าจากนาย Z โดยมีค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

ค. พระราชบัญญัติต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงินและเงินที่ได้จากการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ.2544 (Anti-Money Laundering and Terrorism Financing and Proceeds of Unlawful Activities Act 2001)

นอกจากกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติแห่งมาเลเซียซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการทุจริต ก็คือ พระราชบัญญัติต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้ายทางการเงินและเงินที่ได้จากการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ.2544 (Anti-Money Laundering and Terrorism Financing and Proceeds of Unlawful Activities Act 2001) ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้การฟอกเงินจากการกระทำความผิดมูลฐานเป็นความผิด เช่น โอน รับโอน ครอบครอง ปลอมแปลงหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำ

⁶³⁵ Mohamad Tarmize bin Abdul Manaf and Jayantha Kumar Sen Gupta , On the Road to A Corruption-Free Nation : Anti-corruption initiatives in Malaysia , 3rd ed.(Malaysia Anti-Corruption Commission , 2014) , p.19.

พราณลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นต้น ทั้งนี้ ความผิดตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ.2552 ก็เป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย⁶³⁶ อันจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันมิให้บุคคลผู้ทุจริตนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปจำหน่าย จ่าย โอนเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุม และผลจากการกำหนดให้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ.2552 เป็นความผิดมูลฐาน ยังส่งผลให้มีการกำหนดมาตรการในการดำเนินการต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการกระทำความผิดด้วย เช่น

- กำหนดให้องค์กรที่มีหน้าที่รายงาน⁶³⁷ ทำการรายงานธุรกรรมทางการเงินในลักษณะต่อไปนี้ ต่อธนาคารกลางแห่งมาเลเซีย (มาตรา 14)

(1) ธุรกรรมทางการเงินใด ๆ ที่มีมูลค่าสูงเกินกว่าที่ธนาคารกลางแห่งมาเลเซียกำหนด

(2) ธุรกรรมทางการเงินใด ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างขององค์กรที่มีหน้าที่รายงานมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือทรัพย์สินหรือสิ่งที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน

(3) ธุรกรรมทางการเงินหรือทรัพย์สินซึ่งเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างขององค์กรที่มีหน้าที่รายงานมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมหรือทรัพย์สินเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยง หรือถูกใช้หรือมุ่งหมายที่จะใช้ในการก่อการร้ายหรือโดยกลุ่มก่อการร้ายหรือบุคคลที่สนับสนุนทางการเงินเพื่อการก่อการร้าย

⁶³⁶ ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฉบับนี้ถูกกำหนดไว้ในภาคผนวก 2 แนบท้ายพระราชบัญญัติ (The Second Schedule)

⁶³⁷ “องค์กรที่มีหน้าที่รายงาน” (report institution) หมายถึง นิติบุคคลรวมถึงสาขาและบริษัทย่อยที่มีสาขาอยู่ในต่างประเทศซึ่งประกอบกิจการตามรายการที่ระบุไว้ในภาคผนวก 1 (First Schedule) รวม 24 กิจการ เช่น กิจการธนาคารพาณิชย์ กิจการเงินทุน และกิจการให้กู้ยืมเงินตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2556 (the Financial Services Act 2013) กิจการธนาคารอิสลาม (Islamic banking business) ตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลาม พ.ศ. 2556 (the Islamic Financial Services Act 2013) กิจการโรงรับจำนำตามพระราชบัญญัติผู้รับจำนำ พ.ศ.2515 (the Pawnbrokers Act 1972) เป็นต้น

- กำหนดเรื่องการตรวจสอบตัวบุคคลของผู้เป็นเจ้าของบัญชีธนาคาร (มาตรา 16)

มาตรา 16 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดหน้าที่ขององค์กรที่มีหน้าที่รายงานว่าต้องไม่เปิดบัญชีให้โดยใช้นามแฝง ชื่อที่แต่งขึ้นเอง ชื่อปลอมหรือชื่อที่ไม่ถูกต้อง และต้องไม่สร้างหรือดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ธุรกิจหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชื่อที่แต่งขึ้นเอง ชื่อปลอม หรือชื่อที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นแล้วองค์กรดังกล่าวยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลระบุตัวบุคคลนั้น ความสามารถของตัวแทน ภูมิฐานะ ความสามารถทางกฎหมาย อาชีพ หรือวัตถุประสงค์ทางธุรกิจของบุคคลใด ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้ใช้บริการเป็นครั้งคราวหรือผู้ใช้บริการเป็นประจำ

- กำหนดมาตรการในการอายัดทรัพย์สินอันเกี่ยวข้องกับการทุจริตซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน (มาตรา 44)

เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย⁶³⁸ อาจออกคำสั่งในการอายัดทรัพย์สินของบุคคลใด ในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครอง ภายใต้การควบคุมหรือเงินที่ค้างชำระจากที่ใดต่อบุคคลนั้น หากได้มีการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน และเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าความผิดมูลฐานนั้นได้กระทำโดยบุคคลนั้น ๆ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นทรัพย์สินอันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

- กำหนดมาตรการในการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (มาตรา 55-56)

1) การริบทรัพย์สินโดยมีการฟ้องคดี (มาตรา 55)

มาตรานี้กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการสั่งริบทรัพย์สินใด ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นพยานหลักฐานเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด เมื่อความผิดนั้นถูกพิสูจน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา หรือ ความผิดนั้นมิได้ถูกพิสูจน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา แต่เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงและชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีบุคคลอื่นซึ่งมีสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้นจากการซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน โดยในการพิจารณาว่าทรัพย์สินใดมีลักษณะเป็นทรัพย์สินซึ่งมีลักษณะที่อาจถูกริบได้หรือไม่นั้น ให้ศาลใช้มาตรฐานการพิสูจน์ดังที่ใช้ในวิธีพิจารณาความแพ่ง

⁶³⁸ มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นิยามความหมายของ “ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ” (enforcement agency) ว่า ให้หมายความรวมถึง หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ภายในมาเลเซียในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ตรวจค้น หรือ สอบสวนความผิดร้ายแรงใดๆ

2) การริบทรัพย์สินโดยไม่มี การฟ้องคดี (มาตรา 56)

มาตรานี้กำหนดว่า ในกรณีที่ทรัพย์สินใดที่ถูกยึดตามกฎหมายฉบับนี้โดยที่ยังไม่มี การฟ้องคดี หรือพิสูจน์ความผิดมูลฐาน พนักงานอัยการอาจจะยื่นคำร้องต่อศาลสูงภายใน 12 เดือนนับแต่วันที่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินใดซึ่งเป็นพยานหลักฐานเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด เมื่อศาลรับคำร้องของพนักงานอัยการแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวเหล่านั้นได้ หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นพยานหลักฐานเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด และไม่มีบุคคลอื่นซึ่งมีสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้นจากการซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน โดยในการพิจารณาว่าทรัพย์สินใดมีลักษณะเป็นทรัพย์สินซึ่งมีลักษณะที่อาจถูกริบได้หรือไม่นั้น ให้ศาลใช้มาตรฐานการพิสูจน์ดังที่ใช้ในวิธีพิจารณาความแพ่งเช่นเดียวกันกับกรณีตามมาตรา 55

(2) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สำคัญของมาเลเซียอีกลักษณะ ก็คือ กฎหมายควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยรัฐบาลมาเลเซียได้สร้างระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตามมาตรฐานสากลภายใต้กระบวนการซึ่งถูกกำหนดโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยกระบวนการขั้นตอนทางการเงิน พ.ศ.2500 (the Financial Procedures Act 1957) และพระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาภาครัฐ พ.ศ.2492 (the Government Contract Act 1949)⁶³⁹ ส่วนวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและกระบวนการเป็นไปตามแนวทางที่ถูกกำหนดไว้ในคำแนะนำของกระทรวงการคลัง (Treasury Instructions) ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายเหล่านี้ใช้บังคับกับการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาลสหพันธรัฐและรัฐบาลของแต่ละรัฐ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย แต่ไม่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจ

⁶³⁹ David Seth Jones , Key failing in Malaysia public procurement system and how they can be addressed by greater transparency , Institute for Democracy and Economic Affairs , October 2013 p.2.

ก. พระราชบัญญัติว่าด้วยกระบวนการขั้นตอนทางการเงิน พ.ศ.2500 (the Financial Procedures Act 1957)

พระราชบัญญัติว่าด้วยกระบวนการขั้นตอนทางการเงิน พ.ศ.2500 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนในการรวบรวมเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินภาครัฐ และกระบวนการในการจัดซื้อ การเก็บรักษาเงิน และการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของรัฐ และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกฎหมายฉบับนี้ได้แบ่งเงินแผ่นดิน (State funds) เป็น 3 บัญชีด้วยกัน โดยจะมีการรับหรือจ่ายเงินตามประเภทของบัญชี⁶⁴⁰ คือ

- 1) บัญชีรายได้ (the Consolidated Revenue Account) ซึ่งเป็นบัญชีสำหรับเงินที่เป็นรายรับและผลประโยชน์ทั้งหมด
- 2) บัญชีเงินกู้ (the Consolidated Loan Account) ซึ่งเป็นบัญชีที่รวบรวมเงินทั้งหมดที่ได้รับจากการกู้ยืมจากสินเชื่อสาธารณะของรัฐบาลสหพันธรัฐหรือรัฐบาลของแต่ละรัฐ
- 3) บัญชีทรัสต์ (the Consolidated Trust Account) เป็นบัญชีซึ่งรวบรวมเงินทั้งหมดที่ได้รับภายใต้การดูแลทรัสต์ และการใช้จ่ายผ่านทางทรัสต์

นอกจากนั้นแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดข้อจำกัดและข้อห้ามของรัฐบาลสหพันธรัฐในการจ่ายเงิน และการลงบัญชีหนี้สูญ เงินเพิ่ม และการรายงานผลการตรวจสอบบัญชีประจำปีที่ทำโดยกระทรวงการคลัง⁶⁴¹

ข. พระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาภาครัฐ พ.ศ. 2492 (the Government Contract Act 1949)

กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญ คือ ให้อำนาจรัฐมนตรีในการเข้าทำสัญญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงของตนโดยเฉพาะ และมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าทำสัญญาในนามของรัฐบาล ซึ่งก็รวมไปถึงการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับเอกชนด้วย

ค. คำแนะนำของกระทรวงการคลัง (Treasury Instructions)

คำแนะนำของกระทรวงการคลังเป็นเอกสารซึ่งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการทางการเงินและบัญชี และกฎเกณฑ์ในการจัดการและใช้เงินแผ่นดิน ซึ่งรวมไปถึงการจัดซื้อจัดจ้าง

⁶⁴⁰ Zaherawati Zakaria , *FINANCIAL ADMINISTRATION* , Universiti Teknologi MARA (UiTM) , Kedah 2004, p.81.

⁶⁴¹ *Ibid.*

ในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้าง มีการกำหนดรายละเอียดไว้ในเอกสารฉบับนี้สามารถสรุปได้⁶⁴² ดังนี้

1) ประเภทของการจัดซื้อจัดจ้าง (Categories of Government Procurement)

การจัดซื้อจัดจ้างของมาเลเซีย อาจแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ ดังนี้

- การจ้างดำเนินงาน (Works) ได้แก่ สัญญาจ้างดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการจ้างก่อสร้างและงานวิศวกรรมเกี่ยวกับการก่อสร้างสิ่งที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างต่างๆ เช่น อาคาร ท่าอากาศยาน ถนน หรือทางหลวง เขื่อนและระบบการระบายน้ำ เป็นต้น และรวมไปถึงงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและงานไฟฟ้าด้วย

- สินค้า (Supplies) ได้แก่ สินค้าที่เป็นวัตถุดิบ สินค้ากึ่งสำเร็จรูป สินค้าสำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์ต่างๆ สำหรับผู้ใช้งาน รวมไปถึงวัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องแบบ ยานพาหนะ อุปกรณ์ อะไหล่ เพอร์นิเจอร์ เป็นต้น

- บริการ (Services) ได้แก่ การจ้างแรงงาน จ้างผู้เชี่ยวชาญ จ้างที่ปรึกษาในการศึกษาความเป็นไปได้ การวิจัย การออกแบบ การสำรวจ การจัดการ เป็นต้น รวมไปถึงการซ่อมแซม ซ่อมบำรุง บริการทำความสะอาด

2) วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

- การจัดซื้อโดยตรง โดยเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างในแต่แผนกหรือหน่วยงานจะได้รับอนุญาตให้จัดซื้อจัดจ้างกับผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่งโดยตรง ถ้า

- ก. จัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการมูลค่าต่อปีต่ำกว่า 20,000 ริงกิต หรือ

- ข. จัดซื้อจัดจ้างในการดำเนินงานในวงเงินต่อปีต่ำกว่า 50,000 ริงกิต

- การประกวดราคา

- ก. ใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการมูลค่าตั้งแต่ 20,000 ถึง 200,000 ริงกิต โดยจะจัดให้มีการเสนอราคาของผู้ขายสินค้าหรือให้บริการ และผู้เสนอราคาต่ำสุด 5 อันดับจะได้รับการพิจารณาเพื่อคัดเลือกในการเข้าทำสัญญากับรัฐ โดยผู้ที่ประสงค์เสนอราคาจะต้องขึ้นทะเบียนจากรัฐก่อนการเสนอราคา

- ข. ใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างในการดำเนินงานในวงเงินตั้งแต่ 50,000 ถึง 200,000 ริงกิต โดยจะจัดให้มีการเสนอราคาของผู้รับเหมา และผู้เสนอราคาต่ำสุด 5 อันดับจะได้รับการพิจารณาเพื่อคัดเลือกในการเข้าทำสัญญากับรัฐ โดยผู้รับเหมาที่จะเสนอราคาจะต้องขึ้นทะเบียนต่อศูนย์บริการผู้รับเหมาและ คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างแห่งมาเลเซีย (the Construction Industry Development Board)

- การยื่นประมูล

ใช้กับทั้งการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า บริการ และจ้างดำเนินงานวงเงินมูลค่า 200,000 ริงกิตขึ้นไป ผู้รับเหมาซึ่งประสงค์จะเข้าร่วมการประมูลภายในประเทศต้องขึ้นทะเบียนกับรัฐบาล ผู้เข้าร่วมประมูลจากต่างประเทศอาจ

⁶⁴² Ministry of Finance Malaysia , Malaysia's Government Procurement Regime , November 2010 p.4.

เข้าร่วมประมูลในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการได้ หากผู้นั้นไม่ได้ผลิตสินค้าหรือให้บริการในประเทศมาเลเซีย และงานซึ่งมีลักษณะพิเศษที่ผู้รับเหมาในประเทศไม่มีความเชี่ยวชาญหรือความสามารถในการดำเนินงาน อาจมีการประมูลงานโดยกิจการร่วมค้าระหว่างผู้รับเหมาภายในประเทศและผู้รับเหมาต่างชาติเพื่อสนับสนุนในการถ่ายโอนเทคโนโลยี ทั้งนี้ ผู้รับเหมาชาวต่างชาติอาจประมูลโดยลำพังได้เฉพาะในกรณีที่ผู้รับเหมาในประเทศไม่มีความเชี่ยวชาญหรือความสามารถในการดำเนินงาน และการจัดตั้งกิจการร่วมค้าไม่อาจดำเนินการได้⁶⁴³

อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยกระบวนการขึ้นตอนทางการเงิน พ.ศ.2500 พระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาภาครัฐ พ.ศ. 2492 และคำแนะนำของกระทรวงการคลังไม่ได้บัญญัติถึงความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา เช่น การสมยอมราคาเอาไว้ และกฎหมายของมาเลเซียก็ได้บัญญัติถึงความผิดของการสมยอมราคาในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเอาไว้ในกฎหมายเฉพาะเหมือนของประเทศไทยการสมยอมราคาใดในการจัดซื้อจัดจ้างจะเป็นความผิดได้ จะต้องมีลักษณะเป็นการทุจริตรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งมาเลเซีย พ.ศ.2552 กำหนด⁶⁴⁴ แต่ทั้งนี้ ในกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนในการรับสัมปทานหรือเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐเอาไว้ในมาตรา 20

3.11.3 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(1) คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งมาเลเซีย (Malaysian Anti-Corruption Commission: MACC)⁶⁴⁵

ก. องค์ประกอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งมาเลเซียมีองค์ประกอบของคณะกรรมการที่แตกต่างจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของประเทศไทย (ปปช.) เนื่องจาก มิได้ดำเนินงานโดยคณะกรรมการชุดเดียวเหมือนปปช. แต่จะดำเนินงานโดยองค์คณะอิสระของคณะกรรมการ (panel

⁶⁴³ Ministry of Finance Malaysia , *Ibid*, p.5.

⁶⁴⁴ Sharizan Sarif , “ NEW FOCUS ON MYCC 2013 : BID RIGGING ” , Competition Law Bulletin 6 , p.5 (September – December 2013).

⁶⁴⁵ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ , *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่* 170, น.225.

independent bodies) 5 องค์คณะ เพื่อประกันความเป็นอิสระ ความโปร่งใสและความเป็นมืออาชีพขององค์กร ผ่านมาตรการการตรวจสอบถ่วงดุล⁶⁴⁶ โดยคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย

1. **ประธานกรรมการฯ** ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาธิบดีโดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ทั้งมี ประธานกรรมการฯ อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ (officer) อื่นๆ ตามที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตาม พระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ.2552 เช่น ผู้ช่วยประธานกรรมการฯ กรรมการ หรือผู้ช่วยกรรมการ เป็นต้น⁶⁴⁷

2. **องค์คณะอิสระของคณะกรรมการฯ** ซึ่งมี 5 องค์คณะ ดังนี้

2.1 **คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Advisory Board)** มีจำนวนอย่างน้อย 7 คน โดยได้รับการแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาธิบดี มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ คณะกรรมการฯ เกี่ยวกับปัญหาการทุจริตในประเทศ การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อจัดการทุจริต รวมทั้งให้ความเห็นขอข้อเสนอของคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานและความต้องการทรัพยากรเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน การกลั่นกรองรายงานประจำปี และข้อคิดเห็นของคณะกรรมการฯ ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการพิเศษว่าด้วยการทุจริต

2.2 **คณะกรรมการพิเศษว่าด้วยการทุจริต (Special Committee on Corruption)** ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้แทนจากสภาผู้แทนราษฎร (ทั้งจากฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน) โดยได้รับการแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาธิบดี ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำต่อนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับปัญหาการทุจริต ในประเทศ ตรวจสอบรายงานประจำปีของคณะกรรมการฯ และตรวจสอบข้อคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.3 **คณะกรรมการรับเรื่องร้องทุกข์ (Complaints Committee)** ประกอบด้วยกรรมการไม่เกิน 5 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินการของคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการกระทำมิชอบของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ใช่การกระทำความผิดทางอาญา

2.4 **องค์คณะตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Operational Review Panel)** ประกอบด้วยกรรมการ 7 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นตัวแทนในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับคดีต่างๆ โดยอาจเสนอมุมมองต่อคณะกรรมการฯ เมื่อได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการฯ ในคดีที่ต้องการความชัดเจนมากขึ้น

⁶⁴⁶ Mohamad Tarmize bin Abdul Manaf and Jayantha Kumar Sen Gupta , *supra* note 10, p.8.

⁶⁴⁷ พระราชบัญญัตินี้มีได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการไว้ชัดเจนว่าต้องประกอบด้วยกรรมการที่คนเหมือนที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

2.5 องค์คณะให้คำปรึกษาและป้องกันการทุจริต (Consultation and Corruption Prevention Panel) ประกอบด้วยบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คนซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี โดยคัดเลือกจากบุคคลต่างๆ ที่เป็นผู้แทนขององค์กรภาคประชาสังคม รวมถึงนักวิชาการ นักธุรกิจ ผู้นำด้านศาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และนักเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือคณะกรรมการฯ ในการดำเนินการปลูกฝังความไม่อดทนอดกลั้นต่อการทุจริตให้แก่สังคม⁶⁴⁸

ข. อำนาจหน้าที่

1) ประธานกรรมการฯ มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม กำกับดูแลกิจการทั้งปวงซึ่งเกี่ยวกับคณะกรรมการ รวมทั้งแต่งตั้ง ควบคุม กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในสำนักงาน นอกจากนี้ ประธานกรรมการยังมีอำนาจหน้าที่ในฐานะกรรมการคนหนึ่งและมีอำนาจในฐานะเป็นผู้ช่วยพนักงานอัยการตามอำนาจของพนักงานอัยการ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติให้เป็นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ.2552

2) คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 7)

ก. รับและพิจารณารายงานถึงการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และสอบสวนเกี่ยวกับรายงาน เช่นว่านั้นตามที่ประธานกรรมการหรือเจ้าหน้าที่เห็นว่ามิมีมูล

ข. สืบสวนและสอบสวน

- ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- ผู้ต้องสงสัยว่าพยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- ผู้ต้องสงสัยว่าสคบเพื่อที่จะกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ค. ตรวจสอบการปฏิบัติ ระบบ กระบวนการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อที่จะช่วยในการค้นหาการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ง. อบรม แนะนำ และช่วยเหลือบุคคลใด ตามที่บุคคลนั้นร้องขอ ในทางซึ่งการทุจริตอาจถูกจัดไปได้ โดยบุคคลเช่นว่านั้น

⁶⁴⁸ สำนักการต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช., คู่มือต่อต้านการทุจริตในภูมิภาคอาเซียน , สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น.66-68.

จ.แนะนำหัวหน้าส่วนราชการ สำหรับการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติ ระบบ กระบวนการ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิดของประธานกรรมการที่จำเป็นต่อ การลดโอกาสในการทุจริต

ฉ. ให้การศึกษาแก่สาธารณชนในเรื่องการต่อต้านการทุจริต

ช. ขอความร่วมมือและเสริมสร้างการสนับสนุนของสาธารณชนเพื่อต่อต้านการทุจริต

(2) คณะกรรมการประสานงานเพื่อต่อต้านการฟอกเงินแห่งชาติ (National Coordination Committee to Counter Money Laundering: NCC)

ก. โครงสร้างของหน่วยงาน

คณะกรรมการชุดนี้ประกอบไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐต่างๆ ทั้งหมด 16 คน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนี้⁶⁴⁹

- 1) สำนักงานอัยการสูงสุด
- 2) ธนาคารกลางแห่งมาเลเซีย
- 3) หน่วยข่าวกรองทางด้านการเงินและการบังคับใช้กฎหมายของธนาคารกลาง
- 4) คณะกรรมการบริษัทแห่งมาเลเซีย
- 5) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
- 6) คณะกรรมการสรรพากร
- 7) หน่วยงานบริการทางการเงินแห่งลาบวน
- 8) คณะกรรมการต่อต้านการทุจริต
- 9) กระทรวงการคลัง
- 10) กระทรวงการต่างประเทศ
- 11) กระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม
- 12) กระทรวงการค้าภายใน สหกรณ์ และคุ้มครองผู้บริโภค
- 13) สำนักงานทะเบียนสมาคม⁶⁵⁰

⁶⁴⁹ FATF and APG , Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures - Malaysia : Fourth Round Mutual Evaluation Report , (FATF, Paris and APG, Sydney , 2015) , p.29.

14) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

15) กรมศุลกากร

16) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์

ทั้งนี้ โดยให้ธนาคารกลางแห่งมาเลเซียเป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ

ข. อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่หลักใน 2 ด้าน⁶⁵¹ ดังนี้

1) ด้านนโยบาย

คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ในการพัฒนามาตรการเชิงนโยบายในระดับชาติเพื่อต่อต้านการฟอกเงินหรือการก่อการร้าย ประสานนโยบายระดับชาติกับระดับภูมิภาคและระดับสากล เห็นชอบแผนปฏิบัติการในการต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้าย

2) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

คณะกรรมการฯ มีหน้าที่พัฒนาและบังคับการให้เป็นไปตามมาตรการต่างๆ ในการต่อต้านการฟอกเงินหรือการก่อการร้ายอย่างเหมาะสมตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มสมาชิกต่อต้านการฟอกเงินแห่งเอเชียแปซิฟิก (Asia-pacific Group on Money Laundering) และข้อแนะนำของคณะทำงานเพื่อดำเนินการทางการเงิน (Financial Action Task Force) เพื่อดำเนินการแก้ไขการทับซ้อนหรือขัดแย้งของมาตรการในการต่อต้านการฟอกเงินและการก่อการร้าย กำหนดกฎเกณฑ์และโครงสร้างการบริหารงานเพื่อดำเนินการตามมาตรการเหล่านั้น ตลอดจนตรวจสอบหรือกำกับดูแลการบังคับใช้ตามมาตรการดังกล่าว

⁶⁵⁰ สำนักงานทะเบียนสมาคม (Registrar of societies) เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐซึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการรับจดทะเบียนองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาลที่มารวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมตามพระราชบัญญัติสมาคม พ.ศ.2509 (Societies Act 1966)

⁶⁵¹Mohamad Tarmize bin Abdul Manaf and Jayantha Kumar Sen Gupta, *supra note 10*, p.62.